
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
10 H
15

Pontificale ẜm Rituz sacrosancte Romane ecclesie cũ multis additionibus opportunis ex ap̃lica bibliotheca sũptis ⁊ alias nõ ĩpressis: quarũ breuis index post ep̃lam. S. Dño Dño nr̃o pape dicataz statim sese offert. Aptissimis figuris gestus ⁊ motus p̃sonarũ ex officio ⁊ decoro exprimẽtibus excultuz. Sũmarijsqꝫ marginalibus pro põtificũ breuissima admonitiõe accõmodũ. Necnõ ⁊ q̃ttationib⁹ auctoritatũ sacre pagĩe in eo existẽtiũ quo libro q̃toqꝫ capite habeant signatũ. Op⁹ sane laudabile atqꝫ diuinũ.

Sum S[ancte]ta

Monasterij Crucis

In Hierusalem de Urbe

Sanctissimo ⁊ clementissimo Patri ⁊ dn̄o nostro: Dn̄o Leoni .x. Sācte Romane ⁊ vniuersalis ecclesie pontifici maximo Albertus castellanus venetus ordinis predicatorum professor debitam seruitutem ⁊ pedum oscula beatorum.

Aximū apud mortales studiū obseruandaꝝ cerimoniarū ⁊ diuini cultus amplificandi: non solū apud veros dei cultores: verū etiam apud deliros demonū sectatores semper fuisse Pater Beatissime: diuinarū humanarūq₃ rerū scriptores copiosissime testantur. Quid enim apud romanos (teste cicerone ⁊ maximo valerio) pro huiusmodi cerimonijs adipiscendis ⁊ conseruandis seruatū temptatūue non fuit? Nam ⁊ principū filij singulis hetrurie populis percipiēde sacroꝝ discipline gr̄a traditi sunt: ⁊ eoꝝ prisco instituto rebus diuinis operā dantes: cū aliqd cōmēdādū esset/ ꝓcatione: cū exposcēdū/ voto: cū soluendū/ gratulatione: curabant. Oīa namq₃ post religionē ponēda semꝑ duxerūt. Quapp nō dubitauerūt sacris īperia seruire: ita se humanarū rerū futura regimē existimātia: si diuine potētie bene atq₃ ꝯstanter fuissent famulata: nec voluerint in Romana ciuitate quicq̄₃ asseruari: quo animi hoīuz a religione deoꝝ auocarenť. Verū istis ⁊ alijs cōpluribus (qppe falso cultui demonū sacrificātibus) omissis: ad sacras lr̄as ꝓgrediētes ꝯsideremus: Antiq p̄res Abel ꝓtomartyr/ Noe/ Melchisedech/ habraā/ ysaac/ ⁊ iacob/ quāta cū reuerētia/ diligētia/ cerimonijsq₃: hostias dn̄o obtulerint salutares. Ad hoc accedit oīpotētis dei maximi ad moysen q̄₃ exactissima ⁊ varia cerimoniaruz ⁊ cultus diuini īstitutio: vt singulis qbusq₃ sacrificioꝝ differētijs/ holocaustoꝝ/ victimarū/ ꝓmitiarūq₃ oblationibus: sacerdotis maximi vnctione: sacrarūq₃ ipsius vestiū cōpositione: thimiamatū confectione: arce federis/ cādelabri/ propitiatorij/ mēse propositionis/ ⁊ tabernaculi dedicatione: ⁊ vasoꝝ multipliciū varietate: mirū ordinē ⁊ singularē atq₃ celestē cōspicias celebritatez. Rursus dauid rex īuictissimus ⁊ s̄m cor dei electus ꝓpħaq₃ sctissimus cupiēs dei excelsi laudes augere: eiusq₃ cultuz pro viribus amplificare: q̄₃ sancte: q̄₃ prudēter: ordinē tam sacerdotalē q̄₃ leuiticū ⁊ reliquoꝝ ministroꝝ/ cātorūq₃ ꝯcētus per quatuor ⁊ viginti sortes vices generaq₃ distinxit. Ut qui hec audiuissent aut cōspexissent: diuine p̄ntie in paradiso exultationis vbi millia milliū ministrāt angeloꝝ: ⁊ decies cētena millia ipsi deo assistere (ꝓpħa scribēte) cognouimus: se adesse putarent. Verū ea oīa p̄ntis tp̄is figura erāt: quo dn̄s nr̄ iesus xp̄s dei ⁊ hoīs filius pōtifex maximus se ip̄m deo p̄ri obtulit hostiā pro pctis nr̄is: vt iustitie viueremus: ⁊ heredes essemus vite eterne. Quo qdē tp̄e trāsiturus de hoc mūdo ad p̄rē sacerdotes suos instituit: qui verū ⁊ excellētissimū sui corporis ⁊ sanguinis sacramentū cōficerēt: sacrificarētq₃ in remissionē pctōꝝ/ gr̄e augmētū/ ⁊ meritoꝝ cumulū: ac in aīe pabulum sumerēt ⁊ gustarēt. Ad huius excellētissimi sacramēti ritū sancte/ deuote/ riteq₃ celebrādū p̄res nr̄i ꝑsertim scte ap̄lice romaneq₃ sedis antistites cui tu P̄r Sāctissime deo auctore dignissime p̄sides non cōtenti p̄me ipsius sacramēti īstitutionis solēnijs: singuli ad exornādū amplificādū magnificādūq₃ illud ad tp̄a vsq₃ nr̄a q̄₃ diligētes/ q̄₃ assidui/ q̄₃q₃ vigilātes fuerint: luce clarius cōspicimus. Ad hoc enim ⁊ ep̄alis dignitas: ⁊ sacerdotalis ⁊ reliquoꝝ graduū inferioꝝ ordines instituti sunt: vt huic sacratissimo diuinissimoq₃ sacramēto celebrādo cōficiēdoq₃ s̄₃ cuiusq₃ ordinis officiū vno eodēq₃ ritu oēs cōueniāt: Tametsi ep̄alis dignitas ad hoc opus precipue instituta sit: ad alia nihilominus scte eccl̄ie ministeria supra alios sacerdotes īferioris ordinis ampliať: vt pote que ad ministros ydoneos deligēdos ꝯsecrādosq₃: tū etiā ad alia pagēda se extēdat: v₃ sacri chrismatis bn̄dictionē/ baptiçatoꝝ in frōte ꝯfirmationē: ep̄oꝝ/ abbatū/ virginū/ regū/ ⁊ sacrādaꝝ rerū ꝯsecrationē: eccl̄iarū dedicationē: ⁊ aliarū sacrarū cerimoniarū executionē: que in hoc sacro pōtificali volumine ꝯtinenť. Cuius auctores ⁊ moderatores licet plurimi sctissimi romani pōtifices fuerint: nihilominus tn̄ plures viri doctissimi pro tp̄e nō ꝯtēti antiqua illa breuissimaq₃ īstitutione: pro diuino cultu amplificādo q̄₃ plurima addiderūt. Hi iter ceteros fuere viri p̄stātissimi Ysidorus hispalēsis: Gullermus durātes mimatēsis: ⁊ nouissime Augustinus picolomineus piētinus: Jacobus de lutijs Caiacēsis ep̄i: nec nō ⁊ Joānes burckardus ꝓtonotarius ap̄licus: qui in hoc plurimū īsudarūt. Verū (vt bona venia oīuz loquar/) q̄₃uis oēs bn̄ ac rite cūcta ordinauerint Gullermus tn̄ durātes pre oībus ⁊ copiosius ⁊ rōnabilius in hoc ꝯficiēdo ope oīum iuditio se habuit. Qui q̄₃ scite/ q̄₃ rōnabiliter: q̄₃ catholice/ q̄₃ sctē/ q̄₃ deuote oīa cōposuerit ordinaueritue: ex hoc sicut ⁊ ex alijs eius doctissimis opusculis ꝑsertimq₃ ex rōnalis diuinoꝝ officioꝝ volumine oībus liquet. Et licet tres vltimo noīati optime oīa digesserint: vnū tn̄ est qd̄ alios addurit: detrūcatio. v₃. pluriū que in pontificali Gullermi posita fuerāt: ⁊ sctām redolebāt antiqtatē. Vn̄ multoꝝ ꝓlatoꝝ hortatu ⁊ īpulsu ⁊ inprimis nobilissimi viri īperiali cōstātinopolitana stirpe ꝓgeniti Thome diplouatatij vtriusq₃ iuris doctoris clarissimi suasu dū liber iste denuo īprimēdus per me esset a mēdis castigādus ꝑmotus: ⁊ eoꝝ ꝓcibus (vti debebā) morēgerēs: asseruatis oībus que per viros illustres ꝓdictos erant

digesta ⁊ ordinata: ex antiqs pōtificalibus sctē Romane ecclie que in aplica bibliotheca sup aurū ⁊ topacion conseruant nihil de meo apponēs sed que subtracta erāt restituēs: magno labore ⁊ diligētia librū hūc pōtificalē pcurri ⁊ pfeci. Nec puto hoc psumptioni ascribi posse: q̄ vz. post tātoꝝ viroꝝ editionē aliqd eidē Pōtificali addere voluerim: cū nō aliena aut a me excogitata: sed ea que prisci pr̄es ipsiq Sctissimi Pōtifices ordinauerāt: queq multe ecclie antiquo ritu a sctis auctoribus ⁊ fundatoribus suis seruāda accepant: ⁊ cū eoꝝ iniuria subtracta fuerāt locis suis restituerim. Quo fiet vt in ordinibus pferrēdis: ⁊ alijs sacris celebrādis oēs xpi ecclie mr̄em suā sctām romanā sequent eccliaz: ⁊ nihilominus in qbusdā peculiaribus cerimonijs suarū eccliarū laudabilē ⁊ vetustā imitabunt psuetudinē. Verū qr hec oīa sctē sedis aplice auctoritate ordināda firmādaq sunt. S. T. pedibus que eidez sedi dignissime vt pfert psides: p̄ntē libꝝ pōtificalē duxi humiliter dedicandū. In quo. S. T. multa (vt puto.) S. T. gratissima ab alijs omissa conspiciet. Quippe que a teneris annis deo a parētibus dicata per oēs etates ita pie/sctē/religioseq se habuerit: vt ad sūmū sacerdotij gradū: ⁊ bti petri aplatuz: diuina afflāte puidētia ⁊ gratia psequēte prouehi meruerit. In qua sūma dignitate q̄tū. S. T. diuinis sctisq cerimonijs delectet: q̄ assidue eis itersit: q̄ grauiter ⁊ mature pariter ac deuote eas pficiat: oēs ita admirant: vt vno ore pdicēt nihil ad id munus addi posse. Quā tuaz P̄r optime ac Btissime sapientissimā religionē ego ipse per sepe ita sum admiratus: vt mihi videret cor meū celesti quadā suauitate repleri. Accipe itaq P̄r Btissime munusculū deuotissimi serui tui ⁊ cliētis: ⁊ tue Sctissime sedis auctoritate qd pie elaboratū ē pfirmare ⁊ approbare digneris. Vt ipse. T. S. humilimus seruulus accēdar ad depromēdū sacerdotale opusculū qd hac hyeme dn̄o largiēte pro parochialibus sacerdotibus a me iam cōfectū ⁊ cōpletū ex sacre bibliothece aplice fonte penni vn̄quaq collectū nō minoris vtilitatis q̄ pōtificale: nec inferioris fructus pro animarū salute impressoribus tradā. Vt sicut episcopus in pontificali: ita curatus in sacerdotali que ad eorū officiū spectant in promptu habeant ⁊ deuote exequantur. Vale Pater Beatissime.

Infrascripta p̄nti pōtificali supaddita sunt que nunq̄ alias ipressa fuere. Que qdē omnia ex libris pontificalibus qui in sacra bibliotheca aplici palatij pseruant fideliter excepta sunt: ⁊ in tabula ordinaria huius operis indice manuū impressarum designantur.

¶ Tabula alphabetica
super pontificali.

Tabula alphabetica

¶ Sequitur tabula ordinaria.

Tabula ordinaria põtificalis

Ontificalis ordinis liber in cipit. In quo ea tantũ ordinata sunt: que ad officium põtificis pertinẽt. Qui tres in se partes continet.

¶ In quarum prima de benedictionibus et cõsecrationibus psonaꝝ.

¶ In secunda de consecrationibus et benedictionibus rerum.

¶ In tertia vero de quibusdam sacramentis et ecclesiasticis officijs agitur. Et pmo in prima parte.

¶ Secunda pars incipit. Et primo.

Tertia pars incipit. In qua de quibusdam sacramentis et ecclesiasticis officijs agitur. Et primo.

¶ Sequitur tabula omnium benedictionum põtificalium.

Tabula benedictionũ põtificaliũ

¶ Tabula oium bñdictionuʒ soléniũ totius anni de tempore ꝛ de sanctis.

¶ Libri pontificalis secũdum ritũ ꝛ vsum sancte romane ecclesie. Pars prĩa incipit.

¶ De ꝯfirmandis seu chrismãdis in fronte.

Ontifex pueros seu infantes vel alios sacri baptismatis vnda perfusos in fronte chrisma re volẽs paratus supra rochetum vel si sit religiosus supra suppellicium amictu stola pluuiali albi coloris ꝛ mitra preciosa accedit ad faldistoriũ ante medium altaris: aut in alio cõuenienti loco sibi paratum. Et ĩ eo sedens: renibus altari ꝛ facie populo versis: populum coram se stantẽ admonet: ꝙ nullus alius nisi solus episcopus vel maior ex diuina ꝛ apostolica institutione confirmationis sacramentum administrare potest. Nam dñs noster Jesus christus apo

stolos ꝯfirmauit: cum in die pẽthecostes spiritũ sanctuꝫ eis ꝯtulit: ⁊ per eos eorũqꝫ successores: scilicet epos: populos ꝯfirmãdos esse decreuit. ¶ Nullus ꝯfirmatus debeat recõfirmari. ¶ Nullus q nõ sit ꝯfirmatus potest esse in ꝯfirmatione patrinꝰ. ¶ Nullus excõmunicatus vel grauioribus facinoribus alligatus ingerat se ad ꝑcipiendũ hoc sacramẽtum vel ad presentandũ ꝯfirmãdum. ¶ Adulti debent prius ꝯfiteri ⁊ postea cõfirmari. ¶ Hoc sacramento contrahitur cõpaternitas ⁊ affinitas spiritualis ꝑut in baptismo impediens matrimoniũ contrahendũ: ⁊ dirimẽs iam ꝯtractũ. ¶ Nullus presentet nisi vnũ aut duos: nõ plures. ¶ Cõfirmandi de honestate nõ de necessitate debent esse ieiuni: Similiter ꝯfirmans. ¶ Confirmato debet ligari frons ⁊ sic manere quousqꝫ chrisma desiccetur: ⁊ nõ oportet ꝙ ligatura septem diebus portet: sed decet vt septẽ diebus abstineat a lotione capitis. ¶ Proinde vnusquisqꝫ ꝯfirmãdus portet lineã vittã mundã cũ qua ligetur caput: que cum soluitur igni cõburat. Quidam ꝯsueuerũt portare ligaturã tres dies. Quidã vnũ tantũ: in hoc poterit ꝯsuetudo p̃rie seruari. ¶ Quod ligando vel soluendo ligaturam capitis siue abstergẽdo frõtẽ nõ cõtrahitur aliqua cõpaternitas sed tenẽdo tantũ. ¶ Quod nullus ꝯfirmatus discedat nisi benedictione accepta: quã põtifex ipse post omniũ ꝯfirmationeꝫ dabit.

Nõ ꝯfirmatus excõicatus vel facinorosꝰ ñ ꝑt queq̃ ad cõfirmationẽ tenere

Nullus p̄sentet nisi vnũ aut duos.

Cõfirmato nõ lauat caput vsqꝫ ad vij. dies.

Linea q̃ ligat frõs cõfirmati cõburat.

Confirmat nõ debẽt recedere nisi hita benedictione põtificis.

¶ Infantes per patrinos ante pontificẽ chrismare volẽtẽ teneãtur in brachijs dextris. Adulti vero seu alij maiores ponant pedeꝫ suũ sup pedẽ dextruꝫ patrini sui. ¶ Quibus per ordinẽ dispositis ante pontificẽ: ipse pontifex lotis prius manibus ⁊ illis ante pectus iunctis stans mitra deposita ꝯfirmãdis iam genua flectẽtibꝰ ⁊ silr iunctis añ pectus manibus dicit.

Eps stat sine mitra iunctis manibus añ pectꝰ ꝯfirmãdis genuflexis et dicit Spũs ⁊c̃.

Spiritus sctũs supueniat in vos: ⁊ virtus altissimi custodiat vos a peccatis. ℟. Amẽ. Deinde signãs se manu dextra a frõte ad pectus signo crucis dicit ℣. Adiutoriũ nr̃m in noie dñi. ℟. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Domine exaudi oronem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Tũc extensis versus confirmandos manibꝰ dicit Oremus.

Eps se signãs a frõte vsqꝫ ad pectꝰ dicit Adiutorii ⁊c̃.

Eps extẽsis manibꝰ versus ꝯfirmãdos dicit orationem.

Omnipotẽs sempiterne deꝰ: qui regenerare dignatus es hos famulos tuos ex aqua ⁊ spiritusancto: quiqꝫ dedisti eis remissionem oiuꝫ peccatorũ: emitte in eos septiformẽ spiritũ tuum sanctũ paraclitũ de celis. ℟. Amen. Spiritum sapientie ⁊ intellectus. ℟. Amen. Spiritũ consilij ⁊ fortitudinis. ℟. Amẽ. Spiritũ sciẽtie ⁊ pietatis. ℟. Amẽ. Adimple eos spiritu timoris tui: ⁊ ꝯsigna eos signo cru ✠ cis xp̄i invitã ꝑpitiatꝰ

Esa. xi.

eternam. Per dominũ nostrum Jesum christuʒ filiũ tuũ: qui tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate eiusdeʒ spiritus sancti deus per omnia secula seculorũ. ℟. Amen. Pontifex sedẽs super faldistorium predictũ: vel etiaʒ si multitudo chrismandorum seu confirmandoruʒ id exegerit dispositis illis per ordinem super gradus presbyterij vel alibi: pontifex stans cũ mitra: illos discurrẽs signat per ordinem genuflexos: ꝛ vno ordine signato illi surgũt: ꝛ alij genuflectunt ꝛ signãtur: ꝛ sic vsqʒ in finẽ. Et pontifex inquirit sigillatiʒ de nomine cuiuslibet consignandi: sibi per patrinum vel matrinam flexis genibus psentati: ꝛ summitate pollicis dextre manus chrismate intincta facit crucẽ in fronte illius dicẽs. Johãnes vel Maria vel quouis nomine nuncupetur. Signo te signo cru✠cis: ꝛ confirmo te chrismate salutis. In noĩe patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti: vt replearis eodẽ spiritu sancto ꝛ habeas vitam eternam. ℟. Amen. Producit signum crucis in frontem illius duʒ dicit: signo crucis. Deinde dat sibi leuiter alapaz super genaʒ dicẽs. Pax tecũ. Omnibus taliter cõsignatis: pontifex tergit cum mica panis ꝛ lauat cum aqua pollicem ꝛ manus super aliquam peluim. Deinde aqua lotionis cũ pane fundatur in fontibus vel piscina sacrarij. Interiʒ duʒ lauatur: cãtatur aña.

Eps sedens cũ mitra vel stãs noiatis singulis eos chrismate sãcto i frõte ꝑungit.

Eps chrismando dat leuẽ alapã sup genam dicens. Pax tecum.

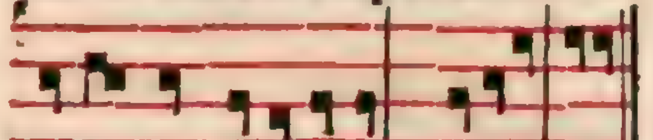
Pontifex lauat manus.

Confirma hoc deus qđ opa-

tus es in nobis a tẽplo sãcto tuo

qđ est in hierusalẽ. Gloria pãi. ℟. Sicut erat. Deinde repetitur aña. Confirma hoc deus. Pontifex surgit ꝛ stãs versus ad altare mitra deposita dicit. ℣. Ostẽde nobis domine misericordiaʒ tuam. ℟. Et salutare tuuʒ da nobis. ℣. Domine exaudi orationẽ nem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Deinde iũctis ante pectus manibus ꝛ omnibus confirmatis deuote genua flectẽtibus dicit. Oremus.

Deus qui apostolis tuis sanctum dedisti spirituʒ: ꝛ per eos eorumqʒ successores ceteris fidelibus tradendum esse voluisti: Respice propitius ad humilitatis nostre famulatum ꝛ presta: vt eorum corda quoruʒ frontes sacro chrismate deliniuimus: ꝛ signo sancte crucis signauimus. idẽ spiritus sanctus in eis superueniens templũ glĩe sue dignanter inhabitãdo pficiat. Qui cũ pãe ꝛ eodẽ spũ scõ viuis ꝛ regnas deus i sclã sclorũ. ℟. Amẽ. Deide dicit.

Põtifex stãs ṽsus ad altare sine mitra chrismati genuflexis dicit ℣. ꝛ oĩonẽ sequentes iũctis manibus ante pectus.

Ecce sic bñdicet omnis homo qui timet dñm. Et faciens signũ crucis super eos dicit. (Eps bñdicit chrismatos)

Benedicat vos dñs ex syõ vt videatis bona Jerusalez oibus diebus vite vestre ꝛ habeatis vitam eternaz. ℟. Amen. (ps. cxxvij.) Expedita itaqꝫ confirmatione pontifex sedēs accepta mitra patrinis ꝛ matrinis annunciat ꝙ instruāt ꝛ informēt filios suos bonis moribus ꝛ operibus: ꝙ fugiant mala ꝛ faciāt bona ꝛ doceāt eos Credo in deũ. ꝛ Pater noster. ꝛ Aue maria quoniaz ad hoc sunt obligati. (Eps sedet cũz mitra ꝛ admonet patrinos vt instruāt filios suos spirituales.)

¶ De officio psalmistatus.

Psalmista idest cātor potest absqꝫ licentia Episcopi: sola iussione presbyteri officiũ suscipe cātādi: dicēte sibi p̄sbytero.

Uide vt quod ore cātas: corde credas: ꝛ quod corde credis operibus cōprobes Et si eps clericũ ordinās hec faciat bñfacit.

¶ De ordinibus conferendis.

Quoniam collatio ordinum ecclesiasticorum maxime est importantie. pontifex multa prius considerare debet ꝛ videre ne cui cito manus imponat: iuxta traditionem apostoli: Ordinandoruz conditiones ꝛ qualitates: ne vel indignis cōferantur: vel vitio suscipientium ordinuz dignitas minuatur. (Que sint cōsideranda p eps in collatiōe ordinũ. j. thi. v.) ¶ Cōmittat igitur prius examinationez ordinandorũ Archidiacono vel Archipresbytero: pro more ecclesie: ꝛ illis addat sacerdotes timoratos: doctos ꝛ prudentes: prout sibi videbitur: vel si placet ipse examinatiōi intersit. (Eps ordinandos p se examinet vel alijs doctis sacerdotibus examinatiōnē cōmittat) ¶ Examinentur primo de etate legiptima: sufficienti lr̄atura: ꝛ morũ honestate. Non enim debet qs ad subdiaconatũ ordinari: nisi decimumoctauum: neqꝫ ad diaconatum nisi vigesimum: nec ad presbyteratũ nisi vigesimũ quintum sue etatis annum attigerit. (Quali etate ad singulos ordines debeāt clerici promoueri.) ¶ Prima tonsura vero ꝛ minores ordines ante septimum annũ dari non debent. (Prima tonsura ante septeniũ dari nō debet.) ¶ Litteratura in subdiaconatu ꝛ diaconatu mediocris sufficit: vt saltem sciat bene ꝛ expedite legere: ꝛ cōpetenter cantare: det operam grammaticalibus: sciat ordinare officiũ: ꝛ habeat modũ ac cōmoditatez illud dicēdi ad quod obligat̄. Neqꝫ debet ordinari nisi videatur ꝙ officiuz cōmode dicere possit. (Que sufficientia regratur i subdiacono ꝛ diacono.) ¶ In sacerdote autē p̄mouendo sufficiens litteratura requiritur. Sciat grāmaticā: presertim si sit secularis qr illis cura aiaꝝ cōmitti solet: q̄ sine litteris exerceri nō potest. (Que sufficiētia regratur in sacerdote.) ¶ Examinentur etiam de natalibus: quia illegiptimi sine dispēsatiōe apostolica ad sacros ordines

promoueri nõ pñt. Ad minores tñ
pñt ex dispẽsatione sui epi ordina
rij. ¶ Discutiẽdi ẽt sũt de integrita
te mẽbroꝝ ne sit i eis debilitas: de
formitas vel ipotẽtia: palpata ↄsi
derata ⁊ tota numerata eoꝝ facie:
oculis: aurib⁹: narib⁹: manib⁹ ⁊ di
gitis eoꝝ: ac pedib⁹ si op⁹ fuerit di
scalciatis: ne forte sint lignei: ⁊ de
niqȝ toto corpe ↄsiderato: ne sint
gibbosi: torti: vel nimis claudi.

Deformes mancbi ⁊ defect⁹ notabiles i psona paciẽtes nõ debent ordinari.

¶ Examinent̃ ẽt de integritate car
nis: ne sint bigami: aut viduaꝝ ma
riti. ¶ Itẽ de ordine i q̃ sũt ↄstitu
ti. ⁊ qñ ⁊ a q̃ illũ receperũt ac de ti
tulo ad que sũt pmouẽdi. Nã ad
subdiaconatũ ⁊ s̃. nõ dȝ qs pmo
ueri sine titulo alicui⁹ bñficij: vel
saltẽ p̃rimonij sufficiẽtis. ¶ Dein
de põtifex exponit oib⁹ q̃les opor
teat esse ordinãdos: p q̃tuordeciȝ
capl'a regule aplice ad timotheũ:
q̃ vult: vt ordinãdus sit in repre
hẽsibilis: nõ pliũ vxoꝝ vir: sobri⁹:
pudic⁹: ornat⁹: prudẽs: hospitalis:
doctor: nõ vinolẽt⁹: nõ pcussor: sȝ
modest⁹: nõ litigiosus: nõ cupid⁹:
sȝ domui sue bñ dispositus. ¶ Ex
ponit insup crimina: irregularita
tes ⁊ defect⁹: q̊rũ q̃dã ipediũt pmo
uẽdos: q̃d. i vo deijciũt iã pmotos:
q̊s ipsi tenent̃ añ ordinationẽ suã
explicare: maxime illos q executio
nẽ ipediũt: vt sũt excõio: irregula
ritas ac oẽ crimẽ enorme ⁊ notori
um. ¶ Moneat igit̃ eos vt digne
accedãt ad ordiatiões puro corde:
⁊ ↄscia mũda: ↄfiteãt pctã sua: ⁊ q
ad sacros pmouẽdi sũt ad cõionẽ
se parẽt: curẽt vt deiceps ita viuãt

Bigami vel viduaꝝ mariti nõ pñt ordinari nec sine titulo existentes.

Eps dȝ exponere ordinãdis q̃les esse debeant. i. thi. iij.

Expõit ẽt eps eis crimina ⁊ irregularitates ⁊ defect⁹ q̃ phibẽt ordinãdos.

Eps eos moneat vt digne se pparent ad ordines suscipiẽdos ⁊ ad sacrã cõionem.

q possint nõ solũ pesse: sȝ ẽt pdesse
cũ ad hoc eligant̃ vt ceteris psint:
⁊ sicut peminẽt dignitate: ita ⁊ sci
tate pfulgeãt. Cõsiderãtes vnusqsq
qȝ ↄsciaȝ suã: ⁊ tuti⁹ esse in iferiori
ministerio cũ bona ↄscia deo serui
re q̃ƺ lesa ↄscia ad supiora ↄscende
re. ¶ Demũ in ecclia cũ ordinatio
nis tẽp⁹ instat absoluit publice ad
cautelã oẽs ordinãdos ab oi vin
culo excõis: ⁊ cũ eis q̃ ten⁹ sȝ deũ ⁊
canonicas sãctiões põt sup oi irre
gularitate dispẽsat: i hac forma. vȝ

Eps añ susceptionẽ collationis ordinũ ordinãdos absoluit ab excõicatione ⁊ irregularitate

Dominus nr̃ iesus xps q btõ pe
tro aplõ suo collatis clauib⁹
regni celestis dedit potestatẽ ligã
di atqȝ soluẽdi ipse vos absoluat:
⁊ nos auctoritate eiusdẽ ⁊ ordina
ria q̃ fũgimur absoluimus vos ab
oi sẽtẽtia excõis suspẽsiõis ⁊ iterdi
cti ⁊ restituim⁹ vos sctis sacris ec
clie cõioni ⁊ vnitati fideliũ: ⁊ dispẽ
sam⁹ vobiscũ sup irregularitate si
ue irregularitatib⁹ si quã vel si q̃s
ↄtraxistis ⁊ abilitam⁹ vos executiõi
ordinũ ⁊ offõꝝ vr̃oꝝ inquantũ de
iure nobis cõcedit̃ ⁊ pmittit̃ vt si
tis absoluti hic ⁊ añ tribunal eius
dẽ dñi nr̃i iesu xp̃i: hẽatisqȝ vitam
eternã ⁊ viuatis in scl'a scl'oꝝ amẽ.
In noie p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs sci. Amẽ.
Sicqȝ ad ordiationẽ pcedit i noie
dñi. ¶ Cõfirmatis pri⁹ i frõte or
dinãdis siq forte antea nõ sũt ↄfir
mati: palaȝ iterdicit ne qs ad susce
ptionẽ alicui⁹ ordinis accedat: nisi
sit descript⁹: examinat⁹: approba
tus ⁊ noiat⁹. Ne qs sup tunc aut p
saltũ: vel excõicat⁹: iterdict⁹: suspe
sus seu alias a iure phibit⁹: aut de

Forma absolutionis gñalis ordinãdorũ.

Eps prius edici iubet vt nõ cõfirmati veniant ad confirmationẽ

alia diocesi natus: nisi legittime de sui epi licētia docuerit. ¶ Monet deinde ordinādos vt nō discedāt nisi missa finita ꝛ solēni bn̄dictione per eum data: quod fieri potest per vnum ex suis sub his verbis.

Epūs moneat oēs ne aliqs discedat añ datā bn̄dictionē solēnē.

REuerēdus i xp̄o pr̄ ꝛ dn̄s dn̄s. N. dei ꝛ aplice sedis grā eps. N. sub excōicatiōis late sentētie pena mādat ꝛ p̄cipit oib⁹ ꝛ singulis pro suscipiēdis ordib⁹ hic p̄ntib⁹: ne qs forsan eorū irregularis aut alias a iure vel ab hoīe excōicat⁹: iterdict⁹: suspēsus: spurius: ifamis: aut alias a iure p̄hibit⁹: siue ex aliena diocesi oriundus sine licētia sui epi: aut nō descript⁹: examiat⁹: approbat⁹ ꝛ noiat⁹: vllo pacto audeat ad suscipiēdos ordines accedere. Et q̄ nullus ex ordinatis discedat nisi missa finita: ꝛ bn̄dictione pōtificis accepta. ¶ Item alia forma admonitiōis q̄ fieri dꝫ ordinādis ad oēs ordines q̄ hētur i pōtificali dn̄i Julij pape. ij. qđ in sacra aplica bibliotheca conseruatur.

Forma excōicationis cōtra accedētes ad suscipiendos ordines indébite.

Alia forma excōis p̄ accedentes ad suscipiēdos ordies q aliquo ipedimēto irretiti sunt.

ANtonius cōtareno miseratione diuina p̄riarcha venetiarū dalmatieqꝫ p̄riaꝫ vniuersis ꝛ singulis tā clericis q̄ laicis q hodie p nos itēdūt seu cupiūt ordinari salutē ꝛ pacē i dn̄o sempiternā. Ad h̄ sum⁹ sup vniuersas venetiarū ecclias nob auctitate aplica cōmissas eo dispo nēte q cūctꝫ ipat creaturis ꝛ cui vniuersa subseruiūt lꝫ i sufficiētib⁹ meritꝫ ꝯstituti: vt tales ad ipsas clericos ordiem⁹ q̄les eoꝫ eē d̄bere sacri canones statuerūt. Naꝫ alr̄ nō mōaie eisdē ecclijs subdite salubrit̄ minime gubernant̄: verū etiā nos i penis p ipsos sacros canones iflictis incurrim⁹. Ea p̄p̄t volētes huiusmodi piculis i q̄tū possum⁹ obuiare gn̄alē ordiationē hic ad p̄nꝫ celebrare itēdētes vos oēs ꝛ singulos. i. ij. ꝛ. iij. ac p̄hēptorie āmonem⁹: necnō ꝛ vob ac cuilibꝫ vr̄ꝫ sub pena excōis late snie ꝛ suspēsiōis ab officijs ꝛ bn̄ficijs eccliasticis districte p̄cipim⁹: q̄ten⁹ vos aut aliqs vr̄ꝫ se nullaten⁹ igerat vel accedat ad aliquē eccliasticū ordinē assumēdū si i aliq̄ ifrascriptoꝝ casuū se senserit inodatū. Cū nr̄e itētiōis sit neminē d̄ p̄dictꝫ ordiari volētib⁹ ad aliquē ordinē admitter̄: imo quēlibꝫ vr̄ꝫ sic veniētē ab officijs ꝛ bn̄ficijs eccliasticis p̄fata monitiōe p̄missa suspēdimus i his scriptis absolutiōib⁹ tn̄ ꝛ dispēsationib⁹ ifrascriptis i oib⁹ sēp saluis: Prio si sit heretic⁹: Itē simoniac⁹. Itē scismatic⁹: Itē apostata: Itē seditiosus aut pcussor ꝛ iiuriaꝝ suaꝝ vltor: Itē homicida facto p̄cepto ꝯsilio: nisi forte dormiens seu furiosus: seu cū fuit ifans illud homicidiū cōmisit: Itē iportun⁹ seu ābitiosus ad ordies: Itē post susceptū ordinē lapsus: Itē ebriosus ꝛ gn̄alr̄ gule deditus: Itē ipudic⁹ ꝛ q morib⁹ ꝛ verbis ipudiciti ī oñdit: Itē litigiosus: Iteꝫ solēnit̄ penitēs: Itē q nō hēt prudētiā sacraꝝ scripturaꝝ ꝛ sclariū negotiorū: Itē vsurari⁹ māifest⁹ aut auar⁹: Itē excōicat⁹ suspēsus aut iterdict⁹ ab hoīe vel a iure: siue iobediēs scōrū patrū decretis: irregularis: spurius: infamis: aut notabilib⁹ vitijs

Casus q i pediunt ordinādos.

maculat⁹ ꝛ repꝛhēsibilis siue crimi- nosus crimie i dispēsabili siue etiā dispēsabili si dispēsationē nō hūit. Itē iornat⁹ iteri⁹ ꝛ exteri⁹ ornamē to vtutū: Itē līaꝝ ignar⁹: Itē ido cilis disciplinā correctiōis ꝛ sermo nē pdicatiōis ptēnēs: Itē si sue fa milie nō ē bn̄ ppositꝰ scilꝫ ꝙ eā ho neste regat ꝛ a vitijs auertēs vbo ꝛ ope trahat: Itē neophit⁹: Itē fu⁹ vel astrictus absqꝫ sui dn̄i licentia spāli: Itē fili⁹ sacerdotis vel alias il legitime nat⁹ absqꝫ sui supioris di spensatione nisi fuerit regularis: Itēꝫ corpe vitiat⁹ marie deformis: ꝛ q nō casu sꝫ culpa sua vitiatus est. Qu: vo nō sua culpa sed a medicis vel a barbaris aut dn̄is exsecaē etiā si fuerit claud⁹ nisi sit nimiū defor mis aut ex nimia debilitate de picu lo dubitaē poterit ordinari: Itēꝫ nō potēs bibere vinū q: ministrās dꝫ cōicare: Itē q aliqn̄ ifuriā īsani- uit vel afflictione diabolica verat⁹ est: Itē areptiti⁹ vel epylētic⁹: Itē q adult⁹ ꝛ san⁹ distulit baptizari ꝛ postea in egritudie timore mortis baptizari se fecit. Pōt tn̄ ordiari si post baptismū fides ꝛ vita ei⁹ pba bilis fuerit: ꝛ h̓ raritas clericoꝝ exe gerit: Itē iuolūtari⁹ aut iuit⁹: nisi q i casu nec̄itatꝭ pmoueri seu ordia ri ptēnit: Itē pegrin⁹ ꝛ ignot⁹ q ē d̓ aliēa diocesi absqꝫ psēsu epī pprij aut licētia pape: nisi i diocesi fuerit bn̄ficiat⁹ aut domiciliū trahat. Itē piugat⁹ seu exn̄s m̄rimonialr̄ obli gat⁹: Itē q nō est i pposito castita tē fuādi: Itē q nō hn̄t lōgā sui cor poris abstinētiā: Itē bigam⁹ seu q

nō vgis aut vidue marit⁹ fuit: Itē pcubiari⁹ manifest⁹: Itē cui⁹ vxo- rē pstat euidēē adulteriū pmisisse: Itē q ancillā abiectā meretricē spe ctaculis publicis mācipatā siue re- pudiatā vxorē durit. Itē curiales curie alic⁹ nisi i cāis ciuilib⁹ hōesta officia exercuerit: ꝛ a curia sint ab- soluti: Itē rōcinijs obligat⁹ sic̄ sūt tutores: curatores: pcuratores: ꝛ siles nisi p⁹ dimissū offm̄: Itē pꝛoci nijs obligat⁹ sine pꝛoni psēsu: Itē mior illi⁹ etatꝭ q̄ꝫ qlibꝫ ordo reqrit circa qd̓ sciēdū ē ꝙ an̄ septeniū or- diari nō dꝫ aliqs ad pm̄ā tōsurā ꝛ miores ordines excepto acolito q post .xiiij. ordiaē. Subdiacon⁹ vo i.xviij. diacon⁹ i.xx. sacerdos i.xxv. ꝛ nō an̄ absqꝫ dispēsatiōe vlla ten⁹ ordināē: Itē femie: Itē q n̄ ē a no- bis aut venerabili dn̄o archidiaco no nr̄e maioris ecclie legitie pn̄tat⁹ idone⁹ rept⁹ ꝛ approbat⁹ ad illū or- dinē ad quē d̓siderat ordiari: Itē q nō hꝫ titulū ecclīastici bn̄ficij suf ficiēs ad vitā siue sufficiēs patrimo niū aut nō est pfessus i aliq̊ mona sterio regulari. Et gn̄alr̄ q est i ali- quo alio casu a iure phibito irreti- tus: mādam⁹ isup vt null⁹ ad duos sacros ordies aut miores ꝛ sacrū vel aliq̊ ptermisso p saltū ad aliquē re cipiēdū ordinēꝫ psumat accedere. Preterea auc̄tate ordiaria ꝛ oi me- liori mō q̊ possum⁹ quēlibꝫ vꝫ ad pn̄s ordinē aliquē suscipe itēdētē absoluimus ab oi viculo excōis su spēsiōis ꝛ iterdicti qb⁹ eēē aliq̊ mō inodat⁹ i q̄tū nobis a iure pmittiē sup q̄libet irregularitate cū q̊libet

Absolutio a snia excō municatio nis ꝛ irre- gularitatis ad cautel- lam.

vr̄uz i q̄stũ possum⁹ sʒ deũ ⁊ canones dispēsātes ⁊ i illis casib⁹ i qb⁹ nobis a iure sup irrregularitate p̄mittit̄ dispēsare. Et isup ihibem⁹ ne qs notari⁹ istr̄ʒ faciat de aliq̊ ordinato vel ordinādo in ordinatione p̄nti absq̄ nr̄i appēsiōe sigilli. Quecūqʒ v̄o ꝯ̄triū attēptātē i aliq̄ sui p̄te ex nūc canonica monitione p̄missa in his scriptis excōicatiōis vinculo innodam⁹. Et vt p̄cludat̄ via falsuʒ volētibus fabricare tale istr̄ʒ decernim⁹ irritū ⁊ inane: mādātes vt nemo illo vtat̄: si penas p̄dictas voluerit euitare. In quoꝝ testimoniū p̄ntes lr̄as seu p̄ns publicū istr̄ʒ fieri iussim⁹ ⁊ registrari p. N. notariū ⁊ cācellariū nr̄ʒ sigilliq̄ʒ nr̄i ip̄ressiōe muniri actū ⁊ datū i capella nr̄a scti iusti sita in nr̄o p̄riarchali palatio die p̄mo martij Anno a natiuitate dn̄i nr̄i iesu xp̄i N. Indictiōe. N. pōtificat⁹ scīssimi ac btīssimi i xp̄o pr̄is ⁊ dn̄i dn̄i. N. diuina p̄uidētia pape. N. āno. N. p̄ntib⁹ ⁊c̄. ¶ Aduertat etiā dilig̃ter pōtifex cuʒ ordines ꝯfert ne in expressiōe formaꝝ vel collatiōe instr̄oꝝ ipsoꝝ ordinū d̄ficiat: frequēter pōtificale respiciat: videatq̄ʒ d̄ p̄te i p̄tē: qd sit actur⁹: mature p̄cedēdo Aduiset ordinādos ⁊ respiciat q̄ istr̄a i qb⁹ caracter ip̄rimit̄ tāgāt: neqʒ ꝯfidat in mīstris: sʒ ⁊ ipse attēdat: p̄cipue circa ordinē sacerdotij q̄ i calice sit vinū cū aq̄ ⁊ sup patenaʒ hostia. Sec̄. aūt morose ⁊ fortit̄ dicat: vt ordiati ad sacerdotiū possint illas cū eo dicere: cū habeāt nō tm̄ de sb̄stātia sʒ ex ꝯsuetudine ꝯcelebrare ⁊ ēt v̄ba ꝯsecrationis p̄ferre. ¶ Tp̄a ēt ordinationū diligēter obseruet: q̄ hec sūt. Sabbata in oib⁹ q̄tuor tp̄ib⁹. Sabbatū an̄ dn̄icā d̄ passiōe: ⁊ sabbʒ scm̄. ¶ Minores tm̄ ordines p̄nt dari singulis dn̄icis ⁊ festiuis dieb⁹ vbicūqʒ: i mane tm̄. ¶ Clericat⁹ v̄o seu p̄ria tōsura q̊cūqʒ die hora ⁊ loco ꝯferri p̄t. ¶ Ordinādi oēs debēt i eccl̄ia se p̄ntare i hitu ⁊ paramēt̄ʒ ordini suo ꝯueniētib⁹ cū cādelis i manu. Et cuʒ a notario ep̄i noiati fuerit R̄ndeāt: Ad sū dn̄e. Et accedāt ad locuʒ ordiatiōis sʒ ordinē descriptiōis. ¶ Aduertēdū est q̄ si ordiatiōes fiāt i sabbo an̄ dn̄icā de passiōe: q̄ vnica tm̄ dr̄ lcō: tōsure debēt fieri imediate post itroi. ⁊ oēs miores post kyriel. subdiaconi v̄o imediate post collectā: diac̄. post ep̄l̄āʒ: ⁊ p̄sb̄ri an̄ vltimū versū trac. ¶ Idē seruari p̄t qn̄cūqʒ dātur ordines ex̄ tp̄a ex dispēsatione ap̄lica: q̄d si fiat inter pasca ⁊ .lxx. p̄sb̄ri ordinant̄ an̄ v̄. All. Et an̄q̄ʒ ad collationē ordinū p̄cedat̄: legitur mandatū ap̄licū siue supplicatio cui⁹ vigore pōtifici facultas cōcedit̄ ordinādi: qb⁹ lectis dicit pōtifex Deo grās. ⁊ ad ordinationē p̄cedit. ¶ Si v̄o sabbo scō ordiatiōes fiāt: offiā incipit̄ a p̄ria p̄phetia: ⁊ ꝯtinuat̄ p̄ut in ordinario vsqʒ ad letaniaʒ inclusiue: in q̄ dicto Et obsequiū seruitutis nr̄e ⁊c̄. surgit ab accubitu pōtifex ⁊ ꝯuersus ad ordinādos eos benedicit p̄ut post letaniā ifra pōit̄: deide p̄ficit̄ letania ⁊ pōtifex facit ꝯfessioneʒ ⁊

Pontifex oʒ diligenter intēdere ne deficiat in expssiōe formarum ⁊ instroꝝum collatione ⁊ frequenter pontificale respiciat nec in aliquo ministro ꝯfidat ⁊ p̄cipue in sacerdotij ordine.

Tp̄a qb⁹ possunt ordines conferri.

Ordinādi debēt se p̄sētare i hitu ordinis quē h̄nt cū cādelis in manu.

Quas p̄te misse singuli ordines ꝯferri debēt in sabato ante dn̄icam de passione.

Qn̄ fiūt ordinatiōes extra tēpa legi debēt lr̄e ap̄lice.

Sabo scō q̄ p̄te misse ordies ꝯferantur.

dicit Kyrieleison pro missa ordi-
nat ad primã tonsurã. Tũ dicit
cit Gloria in excelsis deo ⁊c. quo
dicto ordinat ad quattuor mino
res ordines: deinde dicit oratio-
nem ordinariã cũ alia pro ordi-
nãdis: quibus dictis ordinat ad
subdiaconatũ: tũ dicitur episto
la: ⁊ ea dicta ordinat diaconos.
Dicitur deinde Alleluia cum suo
versu: ⁊ prima pars Tractus qui
bus dictis ordinat presbyteros.
post quorũ ordinationẽ dicitur
versus Tractus: Euãgeliũ: ⁊ alia
prout in ordinario. ¶ In sabba
tis vero .iiij. tempũ inquibus fiũt
ordinationes generales: clerici fi
ue prime tonsure fieri debẽt post
Kyrieleison. Deinde dicta prima
lectiõe ordinãtur Hostiarij: post
secundã lectionẽ Lectores. post
tertiã Exorciste. post q̃rtam Acoli
ti. post quintã subdiaconi. Fini-
ta epistola diaconi: ⁊ demũ ante
vltimũ versũ Tractus. vel infra
octãm pasche. ante Vltimũ versũ
p̃se: si dicatur: ordinantur presby
teri. ¶ Quãdo autẽ pontifex ex-
tra missã ⁊ solẽnia est ꝑmoturus
aliquos ad primã tonsurã: vel ad
quattuor minores ordines: suffi-
cit quod habeat stolam supra ro-
chetũ vel suppelliciũ si sit religio
sus ⁊ mitram simplicem. Cũ aũt
est celebraturus habere debet san
dalia ⁊ omnia pontificalia para-
mẽta: ⁊ dicere ps. Quã dilecta ⁊c.
¶ Aduertat quoq̃ pontifex ꝙ si
vnus tantum sit per eum adquẽ-

In sabbatis q̃tuor tẽporũ q̃ ꝑte mis se singuli ordies ꝯferaẽ

Põtifex extra missã ordinatur⁹ ad q̃tuor minores sufficit ꝙ hẽat rochetũ ⁊ stolam

Pontifex vnũ solũ ordinatur⁹ ad

cunq̃ ordinem promouendus il
lum admoneat ⁊ alloquatur non
in plurali vt textus dicit sed in sin
gulari. ¶ De clerico faciendo.

Clericus fieri potest quo-
cunq̃ die loco ⁊ hora Pa
rentur forfices pro incidẽ-
dis capillis ⁊ bacile ꝓ illis impo-
nendis: ⁊ quisq̃ ordinãdorũ ha-
beat suũ superpelliciũ ⁊ cãdelam.
¶ Sciẽdũ q̃ q̃ñ fiunt ordinatio-
nes generales clerici fiũt post Ky
rieleison. ⁊ vocãtur oẽs tõsurãdi
noiatim ⁊ sigillatĩ ꝑ notariũ ⁊ q
libet nominatus rñdet. Adsũ do
mine. Quibus ante altare corã
põtifice in faldistorio cũ mitra se-
dẽte genuflexis: pontifex ad eos
cõuersus interdicit: ne q̃s se ad re
cipiendũ primã tõsurã ingerat
q̃ nõ sit examinatus ⁊ approbat⁹.
Quo facto surgit cũ mitra ⁊ dic. ℣.
Adiutoriũ nostrũ in nomine do-
mini. ℟. Qui fecit celũ ⁊ terram.
℣. Sit nomen dñi benedictum.
℟. Ex hoc nunc ⁊ vsq̃ in seculũ.
Oremus dilectissimi fratres:
dñm nostrũ Jesũ xp̃m: pro
his famulis suis: qui ad deponẽ-
das comas capitũ suorum pro eius
amore festinent: vt donet eis spi-
ritũ sanctũ: q̃ habitũ religionis
in eis perpetuo conseruet: ⁊ a mũ
di impedimẽto ac seculari deside
rio corda eorũ defendat: vt sicut
immutantur in vultibus ita dex-
tera manus eius virtutis tribu-
at eis incrementa: ⁊ ab omni ceci-
tate spirituali ⁊ humana oculos

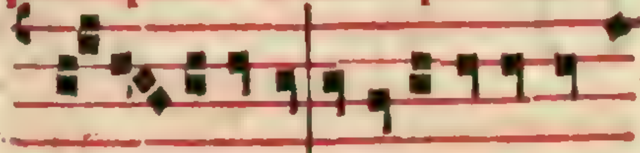
aliquẽ ordinẽ illũ alloq̃tur in numero singulari

Clerici in generalib⁹ ordinatiõibus post kyriel. ordinãtur.

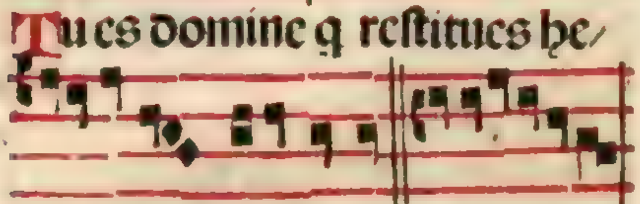
Eps stãs cũ mitra dicit ver. ⁊ ꝑfationẽ sequẽtẽ

corũ apiat: ⁊ eterne gr̃e lumẽ eis ꝯcedat. Qui viuit ⁊ reg. cuz deo p̃re in vnitate eiusdẽ. Post hec sedente pontifice scola inchoat ⁊ prosequitur Añam ⁊ psalmum.

Pontifex sedet cũ mitra ⁊ scola cãtat añ. ⁊ ps.

Tu es domine q restitues he

redita tẽ meã mihi. Euouae.

Conserua me dñe qm̃ spaui in te: dixi dño de⁹ me⁹ es tu: qm̃ bonorum meoꝝ non eges.

Sctis q sunt in terra ei⁹: mirificauit om̃s volũtates meas i eis.

Multiplicate sunt infirmitates eoꝛuz: postea accelerauerunt.

Nõ ꝯgregabo ꝯuẽticula eoꝛuz de sãguib⁹: nec memoꝛ ero noiuz eoꝝ p labia mea. Repetit̃ tota añ Tu es dñe. Incepto p̃s. põtifex cũ forficib⁹ incidit vnicuiqꝫ extremitates capilloꝛũ i q̃tuoꝛ locis: vz i frõte: i occipitio ⁊ ad vtranqꝫ aurẽ: deide i medio capitis tres crines capilloꝛũ siue cicinos ⁊ i bacile deponit: ⁊ qlibet cũ tõdit̃ dicit.

Repetit̃ añ post psalmũ

Incepto p̃s põtifex incidit sũmitates capillop i qnqꝫ locis

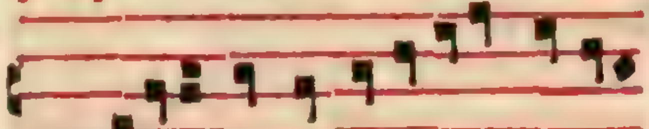
Quilibet cũ tonditur dic Dñs ps ⁊c.

Dominus ps hereditatis mee ⁊ calicis mei: tu es q restitues hereditatẽ meã mihi. Qib⁹ tõsis mitra deposita surgit põtifex ⁊ stãs v̾sus ad illos dic̃. Orem⁹.

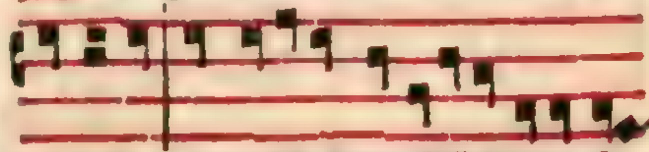
Qib⁹ tonsis põtifex sine mitra stans v̾sus ad eos dicit oionẽ.

Presta quesum⁹ oṕs de⁹: vt hij famuli tui quoꝛuz hodie comas capitum pro amoꝛe diuino deposuimus: in tua dilectiõe ꝑpetuo maneãt: ⁊ eos sine macula gr̃a tua i sẽpiternũ custodias. Per christum dominuz nr̃m. ℟. Amẽ. Tũc scola inchoat ⁊ ꝓsequitur añam sequentem. Qua incepta pontifex sedet cuz mitra. Añ.

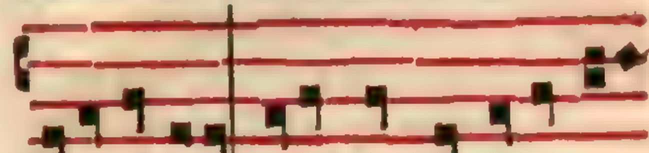
Dicta oione scola ichoat añ. ⁊ ps sequẽtes. Incepta añ põtifex sedet cuz mitra.

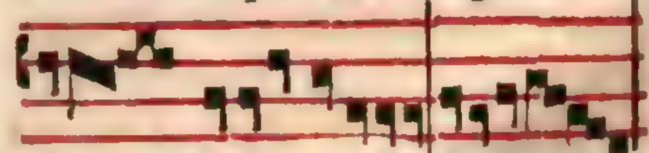
Hi accipient benedictionem a

domino et misericoꝛdiã a deo sa

lutari suo quia hec est genera

tio q̃rẽtiuz dñz Euouae.

Domini est terra ⁊ plenitudo eius: oꝛbis terrarum: ⁊ vniuersi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundauit eũ: ⁊ sup flumina preparauit eũ.

Quis ascendet in mõtẽ domini: aut quis stabit in loco sãcto ei⁹.

Innocens manibus ⁊ mundo

corde: qui nō accepit in vano animam suā: nec iurauit in dolo proximo suo.

Hic accipiet bn̄dictionē a dn̄o: & misericordiā a deo salutari suo.

Hec est generatio querentiū eū: querentiū faciem dei iacob.

Attollite portas principes vestras & eleuamini porte eternales: & introibit rex glorie.

Quis est iste rex glie: dn̄s fortis & potens: dn̄s potens in prelio.

Attollite portas principes vestras: & eleuamini porte eternales: & introibit rex glorie.

Quis est iste rex glie: dominus virtutum ipse est rex glorie.

Gloria pr̄i & filio & sp̄ui sancto.

Sicut erat in principio & nunc & semper: & in secula seculorum amen.

Finita an̄t. pontifex stās sine mitra versus ad altare dicit Orem⁹.

Deinde repetit̄ tota an̄. Hi accipient bn̄dictionē a dn̄o &c. Qua finita surgit sine mitra pontifex & ad altare cōuersus dicit: Oremus.

Ministri dicunt flectamus &c. & pōs cōuersus ad tōsos genufleros dicit orōnem sup eos.

Et ministri dicunt Flectamus genua: leuate. Et mox ad tonsos genufleros versus pontifex dicit.

Adesto domine supplicationibus nostris: & hos famulos tuos bene✠dicere dignare: quibus in tuo nomine sancto habitum sancte religionis imponimus: vt te largiēte & deuoti in ecclesia tua persistere: & vitam percipere mereantur eternā. Per christum dominum nostrū. ℟. Amē.

Tum pontifex sedet cum mitra & accipiens in manum superpellicium dicit singulis.

Ep̄s sedens cū mitra imponit singulis superpellicium dicēs: Induat &c. idē sup singulos repetēdo.

Induat te dominus nouū hominem: qui s̄m deū creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Ephe. iiij. ¶ Et mox imponit illud seriatī cuilibet: repetēdo Induat te &c. imittens vsq; ad scapulas & imediate trahens: si vnum tantū sit superpellicium: sicq; facit vsq; ad vltimū qui eo totalr̄ induitur. Si vero quisq; suū superpellicium hēat: singuli totalr̄ induunt̄. Quo expedito sine mitra surgit pontifex & v̄sus ad illos dicit. Orem⁹.

Pontifex sine mitra stans v̄sus ad illos dicit orōnem.

Omnipotens sempiterne deus propiciare peccatis nostris: & ab omni seruitute secularis habitus hos famulos tuos emunda: vt dum ignominiam secularis habitus deponunt: tua semper in euū gratia perfruantur: & sicut similitudinem corone tue eos gestare facimus in capitibus: sic tua virtute hereditatē tuam subsequi mereantur eternam in cordibus. Per dominū nostrum iesum christum filiū tuum: qui tecum viuit & regnat in vnitate spirit⁹ sancti &c. ℟. Amē.

Deinde sedet cū mitra pontifex & annūciat illis qualiter facti sunt

Epus sedet cuz mitra et admonet illos qui sunt de foro eccle et qualiter viuere debeant.

de foro ecclesie: et priuilegia clericalia sortiti sunt. Quodque caueant ne propter culpas suas illa perdant: et quod habitu honesto: bonisque moribus ac operibus deo placere studeant.

De barba tondenda.

Statutum est in concilio Carthaginensi ne clerici nutriant barbas. Ideoque quando primo illis vel etiam laicis barbe tonduntur: dici debet pontifice sedente cum mitra. Aña. Sicut ros hermon qui descendit in montem syon: sic descendat super te dei benedictio. Psalmus.cxxxij.

Pontifex sedet cum mitra et dicit añ Sic.

Ecce quam bonum et quam iocundum: habitare fratres in vnum. Sicut vnguentum in capite: quod descendit in barbam barbam aaron. Quod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros hermon qui descendit in montem syon. Quoniam illic mandauit dominus benedictionem: et vitam vsque in seculum. Gloria patri et filio et spiritui sancto. Sicut erat in principio etc. Repetitur tota añ Sicut ros. Qua finita pontifex deposita mitra surgit et stans versus ad illum dicit. Oremus.

Repetita post psalmum añ epus stat sine mitra et dicit orationem.

Deus cuius prouidentia omnis creatura crementis adulta congaudet: preces nostras super hunc famulum tuum iuuenilis etatis decore letantem: et primis auspitijs ad tondendum exaudi: vt in omnibus protectionis tue munitus auxilio: cuncque largiore prouectus: celestem bene✠dictionem accipiat: et presentis vite presidijs gaudeat et future. Per dominum nostrum Jesum christum filium tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. R. Amen.

De minoribus ordinibus.

Quatuor minores ordines dari possunt diebus dominicis et festiuis. Et omnes quatuor eadem die. Et ordinandi omnes ad quatuor minores ordines esse debent cum superpellicijs.

Qn conferri pnt minores ordines.

De ordinatione hostiarij.

Pro hostiarijs ordinandis parentur claues ecclesie.

Pontifex prima lectione lecta: de sede ad sinistrum cornu altaris scilicet epistole sibi parata vbi Introitum et alia legit cum mitra ad faldistorium ante medium altaris sibi preparatum proficiscitur: et in illo sedet renibus altari versis. Archidiaconus vocat ordinandos dicens. Accedant qui ordinandi sunt ad officium hostiariorum. Et mox notarius singulos nominatim legit. Et quilibet respondet. Adsum Omnibus in suppellitijs cum candelis in manibus coram pontifice genuflexis interdicit pontifex publice sub anathemate: ne quis ad susceptionem illius ordinis se ingerere presumat: qui non fuerit canonice examinatus et approbatus vt supra fo.iij. et.iiij. et nemo ordine vno suscepto alium sine licentia recipiat vt supra. Deinde instruit et admonet illos dicens.

Epus lecta prima lectione in sede sua ad sinistrum cornu altaris sedet versus renibus altari et archidiaconus vocat ordinandos.

Epus interdicit eis neque non examinatus etc. accedat ad ordines.

Epus instruit et admonet hostiarios quod sit eorum officium.

Suscepturi filij charissimi officium hostiariorum: videte que

te que in domo dei agere debeatis: hostiarium oportet percutere cimbalum ꝛ campanam: aperire ecclesiam ꝛ sacrarium: ꝛ librum aperire ei qui predicat. Prouidete igitur ne per negligētiā vestrā illarum rerum que intra ecclesiam sunt aliquid depereat: certisq; horis domū dei aperiatis fidelibus ꝛ semper claudatis infidelibus. Studete etiam vt sicut materialibus clauibus ecclesiam visibilem aperitis ꝛ clauditis: sic ꝛ inuisibilem dei domum: corda scilicet fidelium dictis ꝛ exēplis vestris: claudatis diabolo ꝛ aperiatis deo vt diuina verba que audierint: corde retineant ꝛ opere compleant: quod in vobis dñs perficiat per misericordiam suam. Deinde pōtifex claues ecclie de altari seu manibus ministri recipiens illas manu dextera tenet ꝛ illis ostēdens dicit.

Ep̄s tenet claues ecclesie de altari acceptas ꝛ eas ostēdens eis dicit Sic agite ꝛc.

Sic agite q̄si reddituri deo rationē pro his rebus que his clauibus recludūtur. Et mox cuilibet eorum ad se accedenti ꝛ manu dextera tangenti tradit seriatim claues ipsas Post hec Archidiaconus ducit eos ad hostium ecclesie ꝛ facit illos claudere ꝛ aperire Tradit etiam eis funes cāpanarum faciēs eos cāpanas pulsare: deinde illos reducit ad pōtificē quib⁹ corā pōtifice genua flectentibus stans cum mitra pōtifex versus ad ipsos ordinatos dicit.

Quilibz ordinādus tāgit claues: Et i hoc imprimit̄ caracter.

Archidiacon⁹ ꝛ facit eos claudere ꝛ aperire ostiū ecclie ꝛ postea dat eis funē cāpane ꝛ facit eos pulsare ꝛ reducit ad ep̄m.

Ep̄s stās cū mitra ad ipsos genuflexos v̄sus dicit: deū patrem

Deum patrem omnipotentem fratres carissimi suppliciter deprecemur: vt hos famulos suos bene✠dicere dignetur: quos in officio hostiariorum eligere dignatus est: vt sit eis fidelissima cura in domo dei diebus ꝛ noctibus ad distinctionem certarum horarum ad inuocandum nomen domini Jesu christi. adiuuante eodē domino nostro Jesu christo. qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat deus. Per omnia secula seculorū. Tunc mitra deposita stās pōtifex ꝛ cōuersus ad altare dicit: Oremus. Et ministri subiūgūt. Flectam⁹ gēua: Leuate. Et stati reuersus ad illos genuflexos stās sine mitra dicit.

Ep̄s mitra deposita cōuersus ad altare dicit. Oremus. ꝛ cōuersus ad ordinatos genuflexos dicit orationem.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium hostiariorum vt inter Janitores ecclesie tue: tuo pareant obsequio ꝛ inter electos tuos partem tue mereantur habere mercedis. Per dominum nostrū Jesum xp̄m filium tuum. qui tecum viuit ꝛ regnat ꝛc. ℞. Amē. Post hec ordinati suggerēte Archidiacono redeunt ad loca sua.

Ordinati ad locū suū redeunt.

¶ De ordinatione lectoris.

Pro lectoribus ordinandis pa/retur liber lectionum.

Ordinatis o/stiarijs epus reuertitur ad cornu ep'e i sede sua & legit primũ graduale & dicit scdaʒ colle/ctã & scdaʒ lectionem.

Ostiarijs ordinatis pótifex reassumpta mitra accedit ad se/dem suam a sinistra parte altaris idest e/pistole. Interim cantatur primũ Gradual e vel primuʒ Alleluia. si sit infra octauaʒ penthecostes: & dicuntur secunda collecta & se//cunda lectio. Quibus dictis pon/tifex reuertitur ad faldistoriũ an/te medium altaris positum vbi sedet cum mitra & lectores vocan/tur per archidiaconum hoc mo/do. Accedát qui ordinandi sunt ad officiuʒ lectorum. Et mox no/minantur per notarium vt supra dictum est: quibus coram pon/tifice cum candelis in manibus genuflexis: pontifex iteruʒ ponit interdictum publice sub anathe/mate vt supra. fol. iij. ne quis ad susceptionem ordinis illius se in/gerat qui non est canonice exami/natus & approbatus. Deinde am/monet eos & instruit dicens.

Pótifex re/uertitur ad mediũ alta/ris et sedet cuʒ mitra & lectores vo/cantur.

Ordinãdos in lectores corã epo ge/nuflexos e/piscopus admonet di/cens Electi &c.

Electi fratres carissimi: vt si/tis lectores i domo dei no/stri: officiũ vestrũ agnoscite & im/plete. Potés est enim deus vt au/geat vobis gratiaʒ perfectionis eterne. Lectoré siquidé oportet legere ea que predicat: & lectiões cantare: & benedicere pané & oés fructus nouos. Studéte igit̃ v̓ba dei: videlicet lectiões sacras disti/cte & apte ad itelligétiá & edifica/tioné fidelium absqʒ omni men/dacio falsitatis proferre: ne veri/tas diuinarum lectionuʒ incuria vestra ad instructionem audien/tium corrũpatur. Quod auté ore legitis corde credatis: atqʒ ope/re compleatis: quatenus audito/res vestros verbo pariter & exé/plo vestro docere possitis. Ideo qʒ dum legitis in alto loco eccle/sie stetis: vt ab omnib[9] audiami/ni & videamini figurátes positio/ne corporali: vos in alto virtutũ gradu debere conuersari: quate/nus cunctis a quibus audimini & videmini: celestis vite formam p̃beatis quod in vobis deus im/pleat per gratiá suaʒ. Deinde pó/tifex accipiés & tenés in manibus & eis ostendens codicé siue lectio/narium de quo lecturi sunt dicit.

Epus tenens lectionariũ in manibus & oñdens eis dicit Acci/pite &c.

Accipite & estote verbi dei relatores habituri: si fide/liter & vtiliter impleueritis offici/um vestrum: partem cum his qui verbum dei bene ministrauerũt ab initio. Et mox successiue cui/libet ad eum accedenti & manu dextera tangenti tradit librum ipsum tangendum. Quibus ex/

Ordinãdi accedũt & tãgũt ipsũ librũ sibi ab epo porrectũ. i hoc a/ctu ipzimitur karacter hu/ius ordinis.

Pontifex stás cũ mitra vsus ad eos dic̃ Oremus.

peditis illis genuflexis pontifex stás cũ mitra versus ad eos dicit.

Oremus dilectissimi: deũ patrem omnipotentem vt super hos famulos suos: quos in ordine lectorũ dignatur assumere: bene ✠ dictioné suam clementer infundat: quatenus distincte legantur que in ecclesia dei legéda sunt: ⁊ eadem operibus impleantur. Per dñm nostruz Jesum christũ filiuz suum: qui cum eo viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorũ.

Eps mitra deposita cóuersus ad altar' dic̃ Oremꝰ. ⁊ pũersus ad ordinatos dicit sup eos oronẽ Dñe ⁊c.

Tũ pontifex mitra deposita stans conuersus ad altare dicit: Oremus. Et ministri subiungunt. Flectamus genua: Leuate. Deinde conuersus ad ordinatos genuflexos dicit sine mitra.

Domine sancte pater omnipotés eterne deus bene ✠ dicere dignare hos famulos tuos in officio lectorũ: vt assiduitate lectionũ istructi sint atqz ordinati: ⁊ agenda dicát: ⁊ dicta opere cópleatur vt in vtroqz: sancte ecclesie: exéplo sanctitatis sue cósulatur. Per dñm ⁊c. ℟. Amen. Postea suggerente Archidiacono redeunt ordinati ad loca sua.

¶ De ordinatione exorcistaruz.

Pro exorcistis ordinádis parent liber exorcismorũ cuius loco dari pót liber póntificalis vel missalis.

Ordĩatis lectoribꝰ eps reuertit' ad sedẽ i cornu epl'e ⁊ legit sm graduale ⁊ dic̃ tertiá collectã

Ectoribus ordinatis pontifex accedit ad sedem suaz in cornu epl'e ⁊ cátatur secunduz Graduale. vel secunduz Alla. si est infra octauá penthecostes: ⁊ dicitur tertia collecta ⁊ tertia lectio. Quibus dictis reuertitur ad faldistoriũ ante altare ⁊ sedet cuz mitra.

⁊ tertiá lcónẽ ⁊ reuertitur ad mediũ altaris ⁊ sedet cuz mitra.

Exorciste vero vocantur per Archidiaconũ modo cósueto. Accedant qui ordinádi sunt ad officium exorcistaruz. Et ipsi sigillatim nominátur per notariũ vt prius dictũ est.

Exorciste vocantur.

Quibus corá pontifice cũ candelis in manibus genuflexis pontifex ponit interdictum publice sub anathemate: ne quis ad susceptioné ordinis illius se ingerere presumat qui non fuerit canonice examinatus ⁊ approbatus vt supra fol. iij. Deide ámonet ⁊ istruit eos dicés.

Exorcistás coraz se genuflexos episcopꝰ admonet ⁊ instruit dicés Ordinandi ⁊c̃.

Ordinandi fratres in officium Exorcistarũ debetis noscere quid suscipitis. Exorcistam eteniz oportet abijcere demones: ⁊ dicere populo: vt qui non communicat det locum: ⁊ aquá in ministerio fundere. Accipitis itaqz potestatem imponendi manũ super energuminos: ⁊ per impositionem vestre manus: gratia spiritꝰ sancti: ⁊ verbis exorcismi pelluntur spiritus immundi a corporibus obsessis. Studete igitur vt sicut a corporibus aliorũ demones expellitis: ita a mentibus ⁊ corporibus vestris oẽs immũdiciá ⁊ neqtiá eijciatis ne illis succũbatis: quos ab alijs vr̃o ministerio effugatis: Discite p officiũ vestrũ vitijs impare: ne in moribus

vestris aliquid sui iuris inimicus valeat vendicare. Tunc etenim recte in alijs demonibus imperabitis: cum prius in vobis eorũ multimodã nequitiã supatis. Quod vobis dñs agere cõcedat per spiritum suũ sanctũ. Post hec pontifex accipiẽs ꝛ tenens in manibus librũ in q̃ exorcismi scripti sũt: vel pontificalẽ ꝛ eis illũ oñdẽs dicit.

Eps tenens i manib⁹ librũ exorcismorũ oñdit eis dicens Accipite ꝛc̃.

Accipite ꝛ commendate memorie: ꝛ habete potestatem imponendi manus super energuminos siue baptizatos siue cathecuminos. Et mox cuilibet appropinquanti sibi ꝛ manu dextra tãgẽti: tradit successiue librũ ipsum. Postea vero oib⁹ deuote genuflexis põtifex cũ mitra stãs dicit.

Quilibz ordinãdus tãgit librũ: ꝛ in hoc actu ĩprimit karacter hui⁹ ordinis. Post tactũ oium episcopus stãs cũ mitra dicit.

Deum patrem omnipotentem fratres carissimi supplices deprecemur vt hos famulos suos bene✠dicere dignetur in officium exorcistarũ vt sint spirituales imperatores ad abijciendos demones de corporibus obsessis cũ oi neqtia eoꝝ multiformi: p vnigenitũ filiũ suũ dñm nr̃m iesum christũ. Qui secum viuit ꝛ regnat deus in vnitate spirit⁹ sancti per omnia secula seculorũ. Tum conuersus ad altare deposita mitra dicit. Oremus Et ministri. Flectamus genua Leuate. Et mox conuersus ad ordinandos genuflexos dicit.

Eps sine mitra dic̃ oronem.

Domine sancte pater omnipotẽs eterne deus bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium exorcistarum: vt per impositionẽ manuum suarũ: ꝛ oris officiũ: potestatem ꝛ imperiũ habeant spirituum immundorum nequitiam per verbũ christi filij tui domini nostri cohercẽdi: atqz probabiles sint medici ecclesie tue gratia curationũ: virtuteqz celesti cõfirmati. Per eundẽ dominũ nostrũ iesum christum ꝛc̃. ℞. Amẽ. Post hec suggerẽte archidiacono redeunt ad loca sua.

¶ De ordinatione acolitorum. Pro acolitis ordinãdis parentur candelabrum cũ cereo extincto: ꝛ vrceolus vacuus seu ampulla pro vino pro sacramento.

Ordinat̃ exorcistis põtifex reuertit̃ ad sedẽ i cornu eple ꝛ dicit tertium Graduale ꝛ quartã orõne ꝛ q̃rtam lcõnem ꝛ postea cũ mitra reuertant̃ ad mediũ altaris ꝛ sedet.

Exorcistis ordinatis pontifex accedit ad sedem suam ꝛ cantatur tertiũ Graduale vl' tertiũ Alleluia. si sit infra octauã pẽthecostes: ꝛ dicunt̃ q̃rta collecta ꝛ q̃rta lectõ. Quibus dictis põtifex reuertit̃ ad faldistoriũ ante altare vbi sedet cũ mitra. Acoliti vero vocant̃ p archidiaconũ Accedãt q ordinãdi sũt ad offm̃ acolitorum. Et mox noiant̃ p notariũ vt s. Quib⁹ corã põtifice cũ cãdelis i mãib⁹ genu

Acoliti vocant̃ per archidiaconũ

flexis pontifex ponit interdictū
ne quis ad susceptionē ordinis il
lius se ingerat qui non sit canoni
ce examinatus ⁊ approbatus vt
supra fol. iij. Deinde ammonet ⁊
instruit eos cū mitra sedēs dicit.

Acolitos admonet ⁊ īstruit pōtifex dicēs Su scepturi ⁊c.

SUscepturi carissimi Acolito
rum officiū: pensate quod
suscipitis. Acolitū etenim opor
tet ceroferarium ferre: luminaria
ecclesie accēdere: vinū ⁊ aquā ad
eucharistiā seu ad ministeriū san
guinis xpi ministrare. Studete
igitur susceptū officiū digne im
plere. Nō eniȝ deo placere poteri
tis: si lucē deo manibus preferen
tes operibus tenebrarū inseruia
tis: ⁊ per hoc aliis exēpla perfidie
prebeatis. Sed sicut veritas dicit.
Mathei. v. Luceat lux vestra coraȝ homini
bus: vt videant opera vestra bo
na ⁊ glorificent patrē vestrū qui
Ad philipē. ca. ij. in celis est. Et sicut apl's. Paulus
ait: In medio nationis praue at
q; peruerse positi lucete sicut lu
minaria in mundo: verbū vite cō
tinētes. Sint ergo lumbi vestri
Luce. xij. precincti. ⁊ lucerne ardētes in ma
Ephe. v. nibus vestris vt filij lucis sitis: a
Ro. xiij. bijciatis opera tenebrarū: ⁊ indua
Ephe. v. mini arma lucis. Fuistis eniȝ ali
quando tenebre: nūc autē lux in
domino: vt filij lucis ambulate.
Que sit vero ista lux que tātope
re eluceat. Apostolus ipse demō
Ephe. v. strat subdens. Fructus enim lu
cis est: in oī bonitate: iusticia ⁊ ve
ritate. Estote igit̄ solliciti in oī iu
stitia: bonitate ⁊ veritate: vt ⁊ vos
⁊ alios ⁊ dei ecclesiā illuminetis.
Tūc eteniȝ in dei sacrificio digne
vinū suggeretis ⁊ aquā: si vos ip
si deo sacrificiū per castā vitam ⁊
bona opa oblati fueritis. Quod vo
bis dn̄s ꝯcedat per misericordiā
suaȝ. Post hec pontifex accipit ⁊
tradit cuilibet candelabrū cuȝ cā
dela extincta: quod singuli succes
siue manu dextera tangant: com
muniter omnes dicente pōtifice.

Pōtifex tradit cuilibet cādelabruȝ cū cereo extincto ⁊ q̄libet successiue tangit in hoc actu imprimit̄ karacter hui' ordinis.

ACcipite ceroferariū cū cereo
⁊ sciatis vos ad accēdenda
ecclesie luminaria mācipatos in
noīe dn̄i. Tūc accipit ⁊ tradit eis
vrceolū vacuū: quē similiter om
nes tangere debent successiue di
cēs communiter omnibus.

Pōtifex tradit eis ampullā vacuā quā oēs tāgere debēt.

ACcipite vrceolū ad suggerē
dum vinum ⁊ aquam in euchari
stiam sanguinis christi: In nomi
ne domini. Postea eis genufle
xis permanentibus pontifex stās
cum mitra versus ad eos dicit.

Pontifex stans cū mitra v'sus ad genuflexos dic̄ Deū ⁊c.

DEum patrem omnipotēteȝ
fratres carissimi suppliciter
deprecemur: vt hos famulos su
os bene ✠ dicere dignetur in or
dine Acolitorū: quatenus lumen
visibile manibus p̄ferentes: lumē

quoqz spirituale moribus prebeant: adiuuãte domino nostro iesu christo: Qui cũ eo ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat deus: per omnia secula seculorum. Tum pontifex ad altare se conuertẽs deposita mitra stans dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate. Et mox pontifex conuersus ad ordinandos genuflexos dicit.

Põtifex sine mitra ad altare cõuersus dicit Oremus postea se vertẽs ad ordinatos dicit oiones.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus qui per iesum christum filium tuuz dominum nostrum: ꝛ apostolos eius in hunc mundum lumen claritatis tue misisti: quiqz vt mortis nostre antiquum aboleres cyrographum: gloriosissime illum crucis vexillo affigi: atqz sanguinem ꝛ aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti: bene ✠ dicere ꝛ sancti ✠ ficare dignare hos famulos tuos: in officium acolytorum: vt ad accẽdendum lumen ecclesie tue: ꝛ ad suggerendum vinum ꝛ aquã ad conficiendum sanguinem christi filij tui: in offerenda eucharistia sanctis altarib⁹ tuis fideliter subministrent. Accende dñe mentes eorum ꝛ corda ad amorẽ gratie tue: vt illuminati vultu splendoris tui fideliter tibi in sancta ecclesia tua deseruiant. Per eundẽ christum dominum nostruz. ℟. Amen. Alia bñdictio. Oremus.

Collo.ij.
Joã.xix.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus qui ad moysen ꝛ aaron locutus es vt accenderentur lucerne in tabernaculo testimonij: bene ✠ dicere ꝛ sancti ✠ ficare dignare hos famulos tuos: vt sint acolyti in ecclesia tua. Per xp̄m dñm nostrum. ℟. Amen. Alia bñdictio. Oremus.

Exo.xxv. ꝛ.xxvij.

Omnipotens sempiterne deus: fons lucis ꝛ origo bonitatis: qui per iesum christum filium tuum lumen verum munduz illuminasti: eiusqz passionis mysterio redemisti: bñ ✠ dicere dignare hos famulos tuos: quos in officio acolytoꝝ consecramus: poscentes clementiaz tuaz: vt eorum mentes ꝛ lumine scientie tue illustres: ꝛ pietatis tue rore irriges: vt ita acceptum ministerium te auxiliante peragãt: q̄ ad eternam remunerationez peruenire mereantur. Per eundez christũ dominum nostrum. ℟. Amen.

Post hec suggerẽte archidiacono ordinati redeunt ad loca sua.

¶ De sacris ordinib⁹ in genere.

Sacri ꝛ maiores ordines sunt Subdiaconatus: Diaconatus: ꝛ Presbyteratus ad quos ordinandi omnes debent communicare: vnde parentur pro eorum numero hostie parue ↄsecrande.

Ordinandi ad tres superiores ordines debent cõicare vnde p̄ eis parent hostie.

¶ De ordinatione subdiaconi.

Pro ordinatione subdiaconorum parentur calix vacuus cum patena superposita. Urceoli cum manutergio ꝛ liber epistolarijz.

Acolitis ordinatis eps ad sedē suā reuertitur i cornu ep'le.

Acolytis ordinatis pontifex ad sedem suam accedit: ⁊ cantatur quartuz Graduale. vel q̃tū Allā. si sit infra octauā pēthecostes: ⁊ dñr q̃nta collecta ⁊ q̃nta lectio. Quibus dictis pontifex reuertitur ad sedē ante mediū altaris: ⁊ Archidiacon⁹ versus ad ordinandos dicit. Accedant q ordinādi sunt Subdiaconi. Et notarius vnuz quemqz illorum vocat dicens. Johannes Philippi ad titulū talis ecclesie. Petrus Michaelis ad tituluz patrimonij sui. Frater Paulus Jacobi professus ordinis. N. ad tituluz paupertatis. Et sic de alijs: ⁊ quilibet vocatus dicit: Adsuz domine. Et accedit versus episcopum. Debet autem quilibet ordinandorum in subdiaconuz indutus esse amictu non tamen super caput alba ⁊ cingulo: habere manipulū in manu sinistra: tunicellam super brachio sinistro ⁊ candela in manu dextera. Omnibus autem in subdiaconos ordinandis competenti spacio corā pontifice stantibus pontifex cum mitra sedens ammonet eos dicens.

Eps reuertit a i mediuz altaris ⁊ sedet cū mitra: ⁊ archidiacon⁹ vocat ordinādos.

Ordinādus i subdiaconū qualiter debeat esse paratus.

Pōtifex ammonet subdiaconi.

Fratres dilectissimi ad sacrū Subdiaconatus ordinem promouendi: iterū atqz iterū cōsiderare debetis attente: quod onus hodie vltro appetitis. Hactenus eniz liberi estis: licetqz vobis pro arbitrio ad secularia vota trāsire. q si hunc ordinē susceperitis: amplius nō licebit a pposito resilire: sed deo cui seruire regnare est perpetuo famulari: ⁊ castitatē illo adiuuāte seruare oportebit atqz i ecclie ministerio semper esse mancipatos: proinde dū tempus est cogitate: ⁊ si in sancto proposito perseuerare placet: in noīe dñi huc accedite. Illis tūc accedentibus ⁊ corā pontifice genuflexis: pontifex interdicit omnibus sub pena anathematis: ne quis ingerat se susceptioni ordinis: nisi sit ad hoc canonice examinatus: admissus: approbatus: descriptus ⁊ nominat⁹ vt s̃. fol. iij. Tū archidiaconus vocat ceteros ordinādos dicēs. Accedāt qui ordinādi sūt ⁊ Diaconi p̃sbyteri. Quib⁹ accedētib⁹ archidiaconus ordinat eos videlicet diaconandos paratos amictu alba cingulo ⁊ manipulo: stolā in manu sinistra: ⁊ dalmaticā super brachiū sinistrū ⁊ candelaz in manu dextra tenētes contra cornu epistole altaris faciebus altari versis. ⁊ presbyterādos paratos amictu alba: cingulo: manipulo: stola in modum diaconi: casulam siue planetam super brachium sinistrum: ⁊ panniculuz siue mappulam albam in sinistra: ⁊ candelaz manu dextra tenētes contra faciē pōtificis ac mediuz altaris: faciebus similiter altari versis: quibus sic ordinatis: pontifex mitram in capite tenens: accumbit super faldistorium in superiori gradu siue plano altaris paratū.

Qualr ordinādi i diaconos ⁊ p̃sbyteros debēt esse parati.

Eps cū mitra procumbit sup faldistoriuz ⁊ dic̄ letaniā.

⁊ omnes ordinandi in locis suis super tapetia prosternunt ad terram: ministri vero ⁊ alij astantes genuflectunt: ⁊ schola inchoat letaniã choro respõdẽte. Uel si officiũ fiat sine cantu põtifex dicit ministris ⁊ capellanis rñdentibus.

Kyrieleison. Christeleisõ. Kyrieleison. Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de celis deus: miserere nobis.

Fili redemptor mundi deus miserere nobis.

Spiritus sancte deus: miserere nobis.

Sancta trinitas vnus deus: miserere nobis.

Sancta maria: ora pro nobis.

Sancta dei genitrix or.

Sancta virgo virginum or.

Sancte michael or.

Sancte gabriel or.

Sancte raphael or.

Omnes sancti beatorum spirituum ordines orate.

Omnes sancti angeli ⁊ archangeli: orate.

Sancte ioãnes baptista: ora.

Omnes sancti patriarche ⁊ prophete: orate.

Sancte petre or.

Sancte paule or.

Sancte andrea or.

Sancte iacobe or.

Sancte ioannes or.

Sancte luca or.

Sancte marce or.

Omnes sancti apostoli ⁊ euangeliste: orate.

Omnes sancti discipuli domini: orate.

Omnes sancti inocentes: orate.

Sancte stephane or.

Sancte laurenti or.

Sancte vincenti or.

Sancte petre or.

Sancti Fabiane ⁊ Sebastiane: orate.

Omnes sancti martyres: orate.

Sancte siluester or.

Sancte gregori or.

Sancte ambrosi or.

Sancte augustine or.

Sancte hieronyme or.

Sancte martine or.

Sancte nicolae or.

Omnes sancti pontifices ⁊ confessores: orate.

Omnes sancti doctores: orate.

Sancte benedicte or.

Sancte bernarde or.

Sancte antoni or.

Sancte dominice or.

Sancte francisce or.

Sancte thoma or.

Sancte vincenti or.

Omnes sancti monachi ⁊ heremite: orate.

Omnes sancti sacerdotes ⁊ leuite: orate.

Sancta maria magdalena or.

Sancta agatha or.

Sancta lucia or.

Sancta cecilia or.

Sancta catherina or.

Sancta agnes or.

Sancta margarita or.

Sancta catherina ora.
Omnes sancte virgines ⁊ vidue: orate.
Omnes sancti ⁊ sancte dei: orate.
Propitius esto: parce nobis domine.
Ab omni malo: libera nos domine.
Ab ira ⁊ odio ⁊ omni mala voluntate: libera nos dñe.
Ab insidijs diaboli: li. n. d.
A fulgure ⁊ tẽpestate: li. n. dñe.
A morte perpetua: li. nos dñe.
Per mysterium sancte incarnationis tue: libera nos dñe.
Per aduentũ tuum: li. nos dñe.
Per natiuitatẽ tuã: li. nos dñe.
Per baptismum ⁊ sanctum ieiunium tuum: libera nos dñe.
Per crucem ⁊ passionem tuam: libera nos dñe.
Per mortem ⁊ sepulturam tuã: libera nos domine.
Per gloriosam resurrectionem tuam: libera nos dñe.
Per admirabilem ascensionem tuam: libera nos dñe.
Per aduẽtum spiritus sancti paracliti: libera nos dñe.
In die iudicij: libera nos dñe.
Peccatores: te rogam⁹ audi nos.
Ut nobis parcas: te ro.
Ut nobis indulgeas: te ro.
Ut pacẽ nobis dones: te ro.
Ut ecclesiam tuam regere defendere ⁊ ꝯseruare digneris: te ro.
Ut domnum apostolicum ⁊ omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conseruare digneris: te ro.
Ut nos metipsos in tuo sancto seruitio ꝯseruare digneris: te ro.
Ut regibus ⁊ principibus christianis pacem ⁊ verã concordiam largiri digneris: te ro.
Ut cunctum populum christianum precioso sanguine tuo redemptum conseruare digneris: te rogamus audi nos.
Ut mentes nostras ad celestia desideria erigas: te ro.
Ut animas nostras ⁊ parentũ nostrorũ ab eterna damnatione eripias: te rogamus.
Ut omnibus benefactorib⁹ nostris sempiterna bona retribuas: te rogamus audi nos.
Ut omnibus fidelibus viuis ⁊ defunctis vitam ⁊ requiem eternam concedere digneris: te ro.
Ut obsequiũ seruitutis nostre tibi rationabile facias: te roga.
Hic datur benedictio: sanctificatio ⁊ consecratio per pontificem rebus consecrandis: vt infra in locis proprijs dicetur.

Hoc loco interponunt tres ℣. dicẽdi p pontificẽ stãtẽ cũ mitra.

Ut nos exaudire digneris: te rogamus audi nos.
Fili dei: te rogamus audi.
Agnus dei qui tollis peccata mundi: parce nobis domine.
Agn⁹ dei qui tollis peccata mũdi: exaudi nos domine.
Agnus dei qui tollis peccata mundi: miserere nobis.
Xpe audi nos. Xpe exaudi nos.
Kyrieleison. Christeleison.
Kyrieleison. Postq̃ autem di-

ctum fuerit in letania. Ut obsequiuʒ seruitutis nostre tibi rationabile facias. ℞. Te rogamꝰ audi nos. Surgit pontifex cum mitra ab accubitu ⁊ se ad ordinandos vertens: ⁊ baculum pastoralem in sinistra manu tenens ordinandis prostratis manentibus dicit. Ut hos electos bene ✠ dicere digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. Ut hos electos bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hos electos bene ✠ dicere sancti ✠ ficare ⁊ cōse ✠ crare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tum iterum super faldistoriuʒ accumbit schola perficiēte letaniā. Ut nos exaudire digneris. vsqʒ ad fineʒ. Qua finita pontifex ab accubitu surgens cū mitra sedet super faldistoriuʒ ante mediū altaris ⁊ archidiaconus dicit alta voce. Recedant in partem qui ordinandi sunt diaconi ⁊ presbyteri. Cū vo ad aliquem locum idoneū vnde pontificeʒ celebrantē videre possint transeuntibus: ad ordinationem subdiaconorum qui in presbyterio remanserūt proceditur. Illis nāqʒ corā pōtifice per ordinē i modū corone genuflexis pōtifex eos instruit ⁊ āmonet dicēs.

[Pontifex stās cū mitra ⁊ pastorali dicit sequētes ℣. super ordinādos.]

[Pōtifex iterū recūbit schola psequēte letaniam.]

[Finita letania pōtifex cū mitra sedet sup faldistoriū añ medium altaris.]

[Pōtifex admonet subdiaconos coraʒ se genuflexos.]

Adepturi fratres carissimi officium subdiaconatus sedulo attendite: quale ministerium vobis traditur. Subdiaconum enim oportet aquam ad ministerium altaris preparare. Diacono ministrare: pallas altaris ⁊ corporalia abluere: calicem ⁊ patenam in vsum sacrificij eidem offerre. Oblationes que veniunt in altari panes propositionis vocātur: de ipsis oblationibus tantuʒ debet poni in altari: quantum possit populo sufficere: ne aliqd putredinis in sacrario remaneat. Palle que sunt in substratorio altaris in alio vase debent lauari: ⁊ in alio corporales palle: vbi auteʒ corporales palle lote fuerint: nullum aliud linteamen debet lauari: ipsaqʒ lotionis aqua in baptisterium debet mergi. Studete itaqʒ vt ista visibilia ministeria que diximus: nitide ⁊ diligentissime complētes inuisibilia horum exemplo perficiatis. Altare quidē sancte ecclesie: ipse est christus teste ioanne: qui in Apocalypsi sua altare aureū se vidisse perhibet stare ante thronuʒ: in quo ⁊ per quem oblationes fidelium deo patri consecrantur. Cuius altaris palle ⁊ corporalia sunt mēbra christi: scilicet fideles dei: quibus dominus quasi vestimentis preciosis circundatur: vt ait psalmista. Dominus regnauit decorem indutus est. Beatus quoqʒ ioannes in apocalypsi Uidit filium hominis precinctuʒ zona aurea: idest sanctorum caterua. Si itaqʒ humana fragilitate ꝯtigat in aliquo fideles maculari: prebēda est a nobis aqua celestis do-

[Officiū subdiaconi.]

[Apoc. viij.] [Isa. xlix.] [ps. xcij.] [Apoc. j.]

ctrine qua purificati: ad ornamẽtum altaris: ⁊ cultum diuini sacrificij redeant. Estote ergo tales q̄ sacrificijs diuinis ⁊ ecclesie dei: hoc est corpori christi digne seruire valeatis: in vera ⁊ catholica fide fundati: quoniam vt ait apostolus: Omne quod non est ex fide peccatũ est: scismaticũ est: ⁊ extra vnitatẽ eccl'ie est. Et ideo si vsq₃ nunc fuistis tardi ad ecclesiã: amodo debetis esse assidui. Si vsq₃ nunc somnolenti: amodo vigiles. Si vsq₃ nunc ebriosi: amodo sobrij. Si vsq₃ nũc inhonesti: amodo casti. Quod ipse vobis p̄stare dignetur q̄ viuit ⁊ regnat deus in secula seculorum. Deinde pontifex de manu ministri accipit ⁊ tradit cuilibet successiue calicem vacuũ cum patena superposita. Et archidiaconus vrceolos cum vino ⁊ aqua: ac bacile cũ manutergio: que omnia sigillatim ordinandi manibus tangũt: primo calicem: deinde alia: ⁊ iterum vt prius genuflectunt: Quo facto pontifex dicit.

Quales esse d̄bẽt subdiaconi

Ro. xiiij.

Ep̄s tradit calicẽ vacuum cũ patena supposita: ⁊ archidiacon⁹ vrceolos cũ vino ⁊ aqua ⁊ bacile manile ⁊ manutẽgiũ. In hoc actu imprimit̃ karacter hui⁹ ordinis.

Uidete cuiusmodi ministeriũ vobis tradit̃. Ideo vos ammoneo: vt ita vos exhibeatis q̄ deo placere possitis. Postea surgit pontifex ⁊ versus ad populum stans cum mitra dicit.

Surgit pōtifex ⁊ stans cũ mitra dicit Oremus ⁊c. v̄sus ad populũ.

Oremus deum patrẽ ac dominum nostrum fratres carissimi: vt super hos seruos suos quos ad subdiaconatus officium vocare dignatus est: infundat benedictionem suam ⁊ gratiam: vt in conspectu eius fideliter seruientes: predestinata sanctis premia consequantur. Adiuuante domino nostro iesu christo: qui cum eo ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat deus: per omnia secula seculorum. Tum deposita mitra conuersus ad altare pontifex dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate. Et mox pontifex versus ad ordinandos genuflexos dicit sine mitra.

Ep̄s sine mitra ad altare cõuersus dic̃ Oremus: deinde versus se ad ordinãdos dicit orõnem.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: bene✠dicere dignare hos famulos tuos: quos ad subdiaconatus officium eligere dignatus es: vt eos in sacrario tuo sancto strenuos sollicitosq₃ celestis militie instituas excubitores: sanctisq₃ altaribus tuis fideliter subministrent: et requiescat super eos spiritus sapientie ⁊ intellectus: spiritus consilij ⁊ fortitudinis: spiritus scientie et pietatis: ⁊ repleas eos spiritu timoris tui: ⁊ eos in ministerio diuino confirmes: vt obedientes

Isa. xi.

facto:atqz dicto parentes:tuam
gratiam consequantur. Per do
minū nostrū Jesum xp̄m filiū tu
uz:qui tecū viuit ⁊ regnat in vni
tate eiusdez spiritus sancti deus:
Per omnia secula seculorum. ℟.
Amen. Tum Pontifex sedēs ac
cepta mitra:amictuz qui in collo
ordinandorum iacet imponit su
per caput singulis dicens.

Eps sedet cū mitra ⁊ amictū cuilibet sup caput ipōit dicens Accipe. ⁊c.

Accipe amictū per quem de
signatur castigatio vocis. In no
mine patris ⁊ filij ⁊ spiritus san
cti. Tuz immittit in sinistro bra
chio manipuluz cuilibet dicens.

Eps sedens cum mitra manipulū iponit brachio sinistro cuiuslibet ordinādi.

Accipe manipulū per quē de
signantur fructus bonorū
operū. In nomine patris ⁊ filij ⁊
spiritus sancti. Post hec induit
quēlibet tunica:⁊ si tantuz vnica
sit:immittit illā cuilibet solū vsqz
ad scapulas:ac retrahēs:eā poste
riori totalr̄ induit dicēs cuilibet.

Eps sedens cum mitra iponit cuilibet tunicellam.

Esaie. lxi.

Induat te dominus vesti
mento salutis:⁊ tunica iusti
cie: In nomine patris ⁊ filij ⁊ spi
ritus scti. Postea accipit ⁊ tradit
oibus librū epistolaꝝ manu dex
tera ipsiuz simul tāgētibus dicēs.

Eps sedens cum mitra dat librū eplaꝝ singulis.

Accipite librū epistolaruz ⁊
habete potestatē legēdi eas
in ecclesia sancta dei:taz pro viuis
q̄z p defunctis: In noie patris ⁊ fi
lij ⁊ spūs sci. Quibus expeditis sug
gerente Archidiacono ordinati
redeunt ad loca sua:vnus tamen
de nouiter ordinatis tunica idu
tus dicit epistolam suo tempore.

¶ De ordinatione diaconi.

Pro ordiatiōe diaconoꝝ paret
liber euāgeliorum.

Subdiaconib⁹ ordi
natis:accedit ponti
fex ad sedēduz iuxta
altare in cornu epi
stole ad locū consuetū:⁊ cātatur
tractus: Benedictus es. vel Alla
cuz versu Benedict⁹ es. scdm mis
sale romanū. Uel alio versu q post
idē Alla secūdū morē ecclesie vbi
fit ordinatio. dicit ⁊ Gloria iex
celsis deo. si sit ifra octauā pēthe
costes:⁊ dicit deinde Dominus
vobiscum ⁊ oratio misse dici cuz
oratione pro ordinatis ⁊ ordinā
dis sub vno. Per dn̄z. vz Oratio.

Ordinatis subdiaconis episcopus accedit ad cornu eple sup sedez suā ⁊ cātat tract⁹

Post orōnē misse dici dicit oro p ordinādis sub vno Per dominū.

Exaudi quesumus domine
supplicuz preces ⁊ deuoto
tibi pectore famulātes:perpetua
defensione custodi:vt nulllis per
secutionibus impediti:liberā ser
uitutez tuis semper exhibeamus
officijs. Per dominum nostruz
Jesum christum filium tuum ⁊c.
Et dicitur epla. Quib⁹ dictis pō
tifex accedit ad faldistoriuz ante
altare cum mitra ⁊ ibi sedet pro
mouendi vero ad ordinē diaco
natus p Archidiaconū vocant.

Eps dicta epla accedit ad mediū altaris cuz mitra ⁊ sedet ⁊ vocant ordinādi.

Accedāt qui ordinandi sunt ad
diaconatum. Et mox sigillatim
nominantur per notariuz nulla
tamen facta de titulo mentione.
Eis igitur Amictu:alba cingulo
⁊ manipulo paratis ac stolam in
sinistra ⁊ candelam in dextra ma
nibus ac dalmaticam super bra
chium sinistrum tenentibus:⁊ in

modum corone in presbyterio corã pontifice dispositis & genuflexis ponit interdictũ ne qs sub pena excommunicationis se ingerat ad suscipiendum illum ordinem nisi qui fuerit canonice examinatus approbatus discriptus & nominatus vt supra folio .iij.

Archidiaconus offert ordinãdos ad diaconatũ epo.

Tum archidiaconus offerens illos pontifici dicit.

Reuerende pater: postulat sancta mater ecclesia catholica vt hos presentes subdiaconos: ad onus diaconij ordinetis.

Eps interrogãt de eorũ sufficiẽtia & p archidiaconũ rñdet.

Pontifex interrogat dicẽs. Scis illos dignos esse. Respondet archidiaconus. Quantum humana fragilitas nosse sinit. Et scio & testificor ipsos dignos esse ad huius onus officij. Et pontifex dicit. Deo gratias. & ad eorũ ordinationem procedit.

Eps sedens cũ mitra anũtiat oĩb⁹ si hñt aliqd ↄtra ordinãdos.

In primis pontifex cum mitra sedens clero annunciat dicens.

Auxiliante domino deo salvatore nostro iesu christo: eligimus hos presentes subdiaconos ad ordinem diaconij. Si quis habet aliquid contra illos: pro deo & propter deũ cum fiducia exeat & dicat: veruntamen memor sit conditionis sue.

Eps facta aliq̃ mora postea istruit ordinandos.

Et facta aliquali mora: conuertens sermonem suum ad ordinandos pontifex instruit & ammonet eos dicens.

Prouehendi dilectissimi filij ad leuiticum ordinem: cogitate magnopere: ad quãtum gradum ecclesie ascenditis. Diaconum eniʒ oportet ministrare ad altare: baptizare & predicare. Sane in veteri lege ex duodeciʒ vna tribus leui electa est: que speciali deuotione tabernaculo dei: eiusq̃ sacrificijs ritu perpetuo deseruiret. Tantaq̃ dignitas ipsi concessa est: q̃ nullus nisi ex eius stirpe ad diuinum illum cultum atq̃ officium ministraturus assurgeret: adeo vt grandi quodam priuilegio hereditatis: ex tribu domini esse mereretur & dici. quoruʒ hodie carissimi filij & nomen & officium tenetis: quia in ministerium tabernaculi testimonij: idest ecclesie dei: eligimini in leuitico officio: que semper in procinctu posita: incessabili pugna contra inimicos dimicat. vnde ait apostolus: Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus principes & potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritualia nequitie tela in celestibus. Quam ecclesiam dei veluti tabernaculum portare & munire debetis: ornatu sancto predicatu diuino: exemplo perfecto. Leui quippe interpretatur additus siue assumptus: & vos filij qui ab hereditate paterna nomen accipitis: estote assumpti a carnalibus desiderijs: a terrenis cõcupiscentijs: que militant aduersus animam: estote nitidi: mundi: puri: casti: sicut decet ministros chri

Officia diaconi.

Numeri.iij.

Diaconi tenẽt locũ leuitar.

Ephe.vj.

Quales debẽt esse diaconi.

j.petri.ij.

j.Cor.iiij.

J. cor. iiij. sti: et dispensatores ministeriorum dei: vt digne addamini ad numerū ecclesiastici gradus: vt hereditas et tribus amabilis domini esse mereamini. Et quia comministri et cooperatores estis corporis et sanguinis domini: estote ab omni illecebra carnis alieni. Sicut ait scriptura: Ysa. lij. Mūdamini qui fertis vasa domini. Cogitate beatū Stephanum: Actu. vj. merito precipue castitatis: ab apostolis ad officiū istud electū. Curate vt quibus euangeliū ore annunciatis: viuis operibus exponatis: vt de vobis dicatur: Naum. j. Ro. x. Beati pedes euangelizātiū pacem: euangelizantiū bona: habete pedes vestros calciatos Ephe. vj. sanctorū exemplis in preparatione euangelij pacis. Quod vobis dominus cōcedat per gratiā suam. ¶ Deinde si non sint ordinati Subdiaconi: ordinādi omnes prosternūtur vbi genuflectebāt: et pontifice ante faldistorium suum genuflectente dicuntur letanie: et ordinandi per pontificem benedicūtur prout supra in ordinatione subdiaconi dictum est. Post hec ordinandis ab accubitu surgentibus tamen genuflexis manentibus: pontifex sedens in faldistorio cum mitra: Intelligibili voce alloquitur populū dicēs.

Eps sedens cū mitra populū alloqt dicēs Cōe.

Commune votū communis oratio prosequatur: vt hij qui totius ecclesie prece ad Diaconatus ministerium preparātur: leuitice benedictionis ordine clarescant: et spirituali cōuersatione prefulgētes: gratia sanctificationis eluceſcant: prestāte domino nostro iesu christo: qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum. Deinde surgens cū mitra pōtifex stans versus ad ordinādos: dicit alta voce legēdo.

Eps stās cū mitra v'sus ad ordinandos dicit alta voce.

Oremus dilectissimi deū patrem omnipotentem vt super hos famulos suos quos ad sacrum ordinem Diaconatus assumere dignatus est: benedictionis sue gratiam clementer effundat: eisque consecrationis indulte propitius dona conseruet: et preces nostras clementer exaudiat: vt que nostro gerēda sunt ministerio: suo benigno prosequatur auxilio: et quos sacris ministerijs exequendis pro nostra intelligētia credimus offerendos: sibi faciat esse gratos et sua benedictione sanctificet et confirmet: vt predestinata sanctis premia consequantur. Per vnigenitum filium suum dominum nostrum iesum christum. Qui cum eo et spiritu sancto viuit et regnat deus. Deinde deposita mitra extensis manibus ante pectus dicit.

Eps stās sine mitra extēsis manibus ante pectus dicit p fatione vsus ad ordinandos.

Per omnia secula seculorum.

℟. Amen. ℣. Dominus vobi-

scum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣.
Sursum corda. ℟. Habemus
ad dominum. ℣. Gratias aga
mus domino deo nostro. ℟.
Dignum ꝛ iustũ est. Vere di-
gnum ꝛ iustum est equum ꝛ sa
lutare. Nos tibi semper ꝛ vbi-
qꝫ gratias agere domine sancte
pater omnipotẽs eterne deus
honoꝝ datoꝛ ordinumqꝫ di-

stributoꝛ atqꝫ officioꝛum di-
spositoꝛ: qui in te manẽs inno
uas omnia ꝛ cũcta disponis per
verbum virtutem sapientiãqꝫ
tuam iesum christum filiũ tuũ
dominũ nostrum sempiterna
prouidẽtia preparãs: ꝛ singulis
quibusqꝫ tẽpoꝛibus aptãda di-
spensas. Cuius coꝛpus ecclesiã
videlicet tuã celestiũ gratiarũ

varietate distinctam suorũqz

connexã distinctione mẽbro-

rum per legem mirabilem to-

tius cõpaginis vnitã in aug-

mentuz templi tui crescere di

latariqz largiris sacri mune-

ris seruitutem trinis gradi-

bus ministrorũz nomini tuo

militare constituens electis

ab initio leui filijs qui in my-

sticis operationibus domus

tue fidelibus excubijs per- Numeri.iij

manentes hereditatem bene

dictionis eterne sorte per-

petua possiderent. Super

hos quoqz famulos tuos

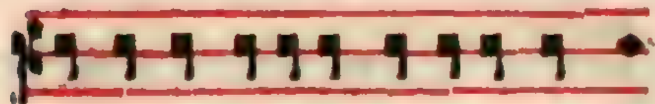

q̃sumus domine placatus in-

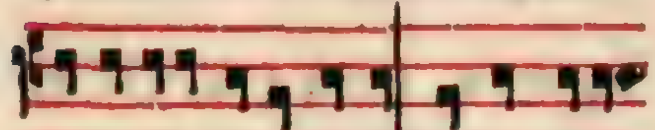

tende quos tuis sacris alta-

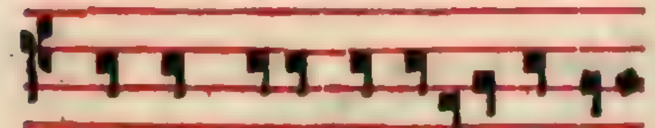

ribus seruituros in officium

diaconatus suppliciter de-

dicamus. Et nos quidem tanq̃

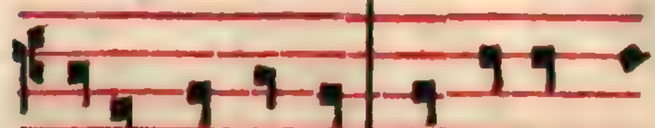

homines diuini sensus ⁊ sum-

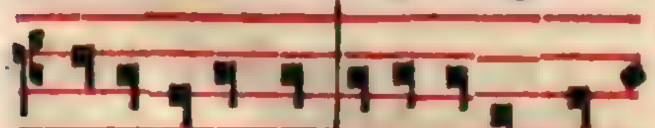

me rationis ignari: horum vitã

quantuȝ possumus existimam⁹.

Te autem domine que nobis

sunt ignota non trãseunt: te oc

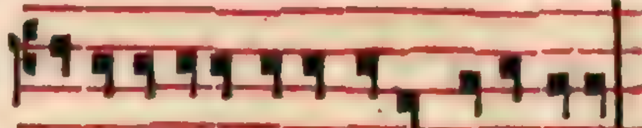

culta non fallunt. Tu cogni-

tor secretorum: ⁊ scrutator es

cordium. Tu horũ vitam celesti

poteris examinare iudicio: quo

semper preuales ⁊ ad missa pur

gare ⁊ ea q̃ sũt agẽda cõcedere.

Hic solus pontifex manum dex-teram extendens: ponit super caput cuilibet ordinando: ⁊ extensam tenet vsqȝ in finem prefationis: ⁊ nullus alius: quia non ad sacerdotium: sed ad ministerium consecrantur dicens singulis. Eps dexterã manũ imponit capiti cuiuslibȝ ordinãdi ⁊ dicit. Accipe ⁊c̃ ⁊ extẽsaȝ tenet super eos.

Accipe spiritum sanctum ad robur ⁊ ad resistenduȝ diabolo ⁊ tentationibuȝ eius. In nomine domini. Postea prosequitur in primo tono. Eps sequit̃ prefationeȝ vt supra.

Emitte in eos quesumus do-

mine spiritum sanctum: quo in

opus ministerij tui fideliter

exequendi septiformis gra-

tie tue munere roborentur.

Habundet in eis totius forma virtutis: auctoritas: modestia: pudor constans: innocentie puritas: ⁊ spiritualis obseruantia discipline. In moribus eorum precepta tua fulgeant et sue castitatis exemplo imitationem sancta plebs acquirat et bonum conscientie testimonium preferentes in christo firmi et stabiles perseuerent: dignisq; successibus de inferiori gradu per gratiam tuã potiora capere mereamur.

Qđ sequit̃ dicit plane legẽdo ita tamen q᷑ a circũastantibus possit audiri. Per eundem dominũ nostrum iesum xp̄m filium tuum: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdem spirit⁹ sancti deus: per omnia secula seculorum. ℞. Amen.

Eps dicit voce dem… sa qđ sequ… tur ita tñ … audiat a… cõstanti…

Post hec põtifex sedens cum mitra cuilibet ordinando ante se genuflexo stolam quã singuli in manu habẽt iponit successiue super humerũ sinistrũ dicens singulis.

Eps sedẽ… cum mi… cuilibet o… dinãdo st… lã ipõit… sinistrũ hu… merũ.

Accipe stolam ✠ candidã de manu dei: imple ministerium tuum: potens enim est dñs vt augeat tibi gratiam suã. Qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Faciens super quelibet collũ signũ crucis: ⁊ ministri reflectent capita stole ⁊ alligẽt sub brachio dextro. Post hec põtifex accipiẽs dalmaticã iduit ea quemlibet successiue vsq; ad humeros: mox eã re-

Eps sed… cũ mitra… duit cũ… matica… eis. In du… ti.

trahendo vſqȝ ad vltimũ quẽ ea totaliter induit: ⁊ hoc ſi vna tantum ſit dalmatica. Si vero quilibet ſuaȝ habet: tunc ſingulos ſua totaliter induit dicens cuilibet.

Induat te dñs veſtimẽto ſalutis: ⁊ circundet te ſemper indumento leticie In noie domini. Poſtremo pontifex tenens librũ euãgeliorum tradit illum cõmuniter omnibus coraȝ ſe genuflexis: ⁊ manu dextra ſimul ipſuȝ tangentibus dicens.

Pontifex librum euangeliorũ tradit cõmunit̃ oib⁹ corã ſe genuflexis q euȝ tãgũt dicẽte epo. Accipite ⁊c̃. Et i hoc actu iprimitur karact̃ huius ordinis.

Accipite poteſtatem legendi euangeliuȝ in eccleſia dei tã pro viuiſ q̃ȝ pro defunctis In nomine domini. Quo facto: pontifex ſtans ad altare conuerſus dicit ſine mitra. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Eps ſtans ſine mitra ad altar̃ cõuerſus dic̃. Orem⁹ ⁊ſe x̃tẽſ ad ordinatos dicit oroneȝ.

Exaudi dñe preces noſtras: ⁊ ſuper hos famulos tuos ſpiritum tue bene✠dictionis infunde: vt celeſti munere ditati: ⁊ tue maieſtatis gratiam poſſint acquirere: ⁊ bene viuẽdi aliiſ exemplum prebere. Per chriſtum dominum nr̃ȝ. ℟. Amen. Oremus.

Domine ſancte pater ſpei: fidei: gratie: ⁊ profectuum remunerator: qui in celeſtibus ⁊ terrenis angelorum miniſteriis vbiqȝ diſpoſitis per omnia elementa voluntatis tue diffundis effectum: hos quoqȝ famulos tuos ſpiritali dignare illuſtrare effectu: vt tuis obſequiis expediti: ſanctis altaribus tuis miniſtraturi puri accreſcant: ⁊ indulgẽtia tua puriores: eo gradu: quo apoſtoli tui i ſeptenario numero beatum Stephanum duceȝ ac preuium ſpiritu ſancto auctore elegerũt: digni exiſtant: ac virtutibus vniuerſis quib⁹ tibi ſeruire oportet inſtructi tibi cõplaceãt. Per dominũ noſtrũ ieſum xp̃m filiuȝ tuũ: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdẽ ſpiritus ſancti deus: per oĩa ſc̃la ſeculoꝝ. ℟. Amẽ.

Act. vj.

Deinde cum tempus fuerit aliqs de nouiter ordinatis: dalmatica indutus: euangelium dicit. Ordinati autem ſtatim ſuggerente archidiacono redeunt ad loca ſua.

Un⁹ de nouiter ordinatis dicit euãgeliũ tẽpore ſuo.

De ordinatione preſbyteri.

Pro ordinatione preſbyteroꝝ parentur oleum cathecuminorum: calix cum vino ⁊ aqua: patenã ⁊ hoſtia deſuper poſita: medulla panis: ⁊ bacile cum bucali pro manibus abluẽdis: quas ſinguli ad ſuas mappulas extergũt.

Diaconibus ordinatis pontifex ad ſedẽ dũ in ſede ſua in plano iuxta cornu epiſtole accedit: ⁊ cantatur Tractus. vſqȝ ad vltimuȝ

Eps ad cornu epl'e i sede sua dicit graduale vł tractũ vsqz ad vltimũ v. exclusiue.

versuz exclusiue. vel si sit infra octauam pẽthecostes. Graduale: ⁊ si placet pśa siue sequentia vsqz ad vltimum versuz exclusiue. Deinde procedit ad ordinationem presbyterorum: ⁊ priusq̃ euangelium dicatur: pontifex cum mitra reuersus ante altare sedet super faldistorium. Tunc archidiaconus vocat ordinandos voce itelligibili dicens. Accedant qui ordinandi sunt ad ordinem presbyteratus. Et mox nominatiz leguntur per notarium prout supra dictũ est: nulla tamen de titulo facta mentione. Tunc illi more diaconorum parati: amictu: alba: cinctorio: stola: ⁊ manipulo: tenentes planetas super brachia cõplicatas: ⁊ in manib⁹ cãdelas ac mappulas albas p ligãdis manibus: ad ordinatorẽ accedũt: ⁊ corã eo se i modũ corone disponũt.

Põtifex procedit cũ mitra ad mediũ altaris ⁊ sedet: ⁊ ordinandi vocãtur p archidiaconũ.

Omnib⁹ ergo ordine dispositis ⁊ genuflexis ponitur interdictum: ne quis sub excommunicationis pena ad suscipiendum illum ordinem se ingerat: nisi ad hoc sit canonice examinatus: admissus: approbatus: descriptus: ⁊ nominat⁹. vt s̃ fol. iij. Tunc archidiaconus presentat ordinandos pontifici dicens.

Archidiaconus p̄sentat ordinandos epo sedenti cũ mitra.

Reuerende pater: Postulat sancta mater ecclia catholica: vt hos presentes diaconos ad onus presbyterij ordinetis. Et Pontifex interrogat dicens. Scis illos esse dignos? Respondet Archidiaconus. Quantum humana fragilitas nosse sinit: ⁊ scio: ⁊ testificor ipsos dignos esse ad huius onus officij. Pontifex dicit Deo gratias. Tum legendo annunciat clero ⁊ populo iuxta statutum Carthaginensis concilij: sedens cum mitra: ⁊ dicens.

Eps annũciat clero ⁊ pplo: si quis h̃et aliqd ꝯ ordinãdos ꝛ dicat.

Quoniaz dilectissimi fratres: rectori nauis ⁊ nauigio deferendis eadem est vel securitatis ratio: vel communis timoris: par eorum debet esse sententia: quorum causa communis existit. Neqz enim fuit frustra a patribus institutum: vt de electione illoruz qui ad regimen altaris adhibendi sunt consulatur ⁊ populus: qa de vita ⁊ cõuersatione presentandi: quod nonnunq̃ ignoratur a pluribus: scitur a paucis: ⁊ necesse est ⁊ facilius ei quis obedientiaz exhibeat ordinato: cui assensuz p̄buerit ordinando. Horum siquidem diaconorum in presbyteros auxiliante domino ordinandorum conuersatio (quantuz mihi videt̃) probata ⁊ deo placita existit: ⁊ digna vt arbitror ecclesiastici honoris augmento. Sed ne

vnum forte asse vel paucos aut decipiat assensio: vel fallat affectio: sententia est expetenda multorũ. Itaqz quid de eorũ actibus aut moribus noueritis: quid de merito sentiatis: libera voce pandatis: & his testimonium sacerdotij magis pro merito q̃ affectione aliqua tribuatis. Si quis igit̃ hẽt aliqd ↄtra illos: pro deo & ꝓpter deũ cũ fiducia exeat & dicat. Verũtñ memor sit ↄditionis sue. Postea pontifex facta aliq̃li mora: ↄuertẽs ſmonẽ suũ ad ordinãdos istruit: & admonet eos dicẽs.

Epũs sedens cũ mitra instruit ordinandos.

Consecrandi fratres carissimi in presbyteratus officiũ: illud digne suscipe: atqz susceptũ laudabilr̃ exeq studeatis. Sacerdotẽ etenim oportet offerre: bñdicere: preesse: predicare & baptizare. Cũ magno quippe timore ad tãtũ gradũ ascẽdẽdũ est: atqz ꝓuidendũ: vt celesti sapiẽtia probi mores & diuturna iustitie obseruatio ad id electos cõmẽdet. Unde dñs ꝑcipiens moysi: vt septuaginta viros de vniuerso isrl' in adiutoriũ suũ eligeret: quibus spũs sancti dona diuideret: suggessit: quos tu nosti: qui senes populi sunt. Uos siquidẽ in septuaginta viris & senib⁹ signati estis: si per spiritum septiformem decalogũ legis custodientes: probi & maturi in scientia similr̃ & ope eritis. Sub eodẽ quoqz mysterio & eadẽ figura in nouo testamento dñs septuagintaduos elegit: atqz binos ante se in ꝑdicationẽ misit: vt doceret verbo simul & facto: ministros ecclesie sue fide & opere debere esse ꝑfectos: seu gemine dilectionis dei scilz & ꝓximi virtute fũdatos. Tales itaqz esse studeatis: vt in adiutorium moysi & duodeciz aplo᷑: epo᷑ videlz catholico᷑: q per moysen & aplos figurant̃: digne ꝑ grãz dei eligi valeatis. Hac certe mira varietate eccl'ia scã circundat̃: ornat̃: & regitur: cũ alij in ea põtifices: alij minoris ordinis sacerdotes: diaconi & subdiaconi diuerso᷑ ordinũ viri ↄsecrant̃: & ex multis & alterne dignitatis mẽbris vnũ corp⁹ xp̃i efficit̃. Itaqz dilectissimi frẽs: quos ad nr̃z adiutoriũ: fratrũ nostro᷑ arbitriũ ↄsecrãdos elegit: seruate i morib⁹ vestris caste & sancte vite itegritatẽ. Agnoscite qđ agitis. Imitamini qđ tractatis: q̃tenus mortis dñice mysteriũ celebrantes: mortificare mẽbra vestra a vitijs & ↄcupiscẽtijs oibus ꝓcuretis. Sit doctrina vestra spiritualis medicina pp'lo dei. Sit odor vite vestre delectamẽtũ ecclie xp̃i: vt ꝑdicatiõe atqz exẽplo edificetis domũ: id est familiã dei q̃ten⁹ nec nos de vr̃a ꝓuectionẽ: neqz vos de tãti officij susceptione dãnari a dño: sed remunerari poti⁹ mereamur. Qđ ipse nobis ↄcedat ꝑ gratiã suã. ℟. Amẽ. Si nõ sint facte ordinationes subdiaconor vel diaconor: huiusmodi ordinãdi oẽs ꝓsternunt̃ in terrã:

Officiũ sacerdotis quale sit.

Numeri. xi.

Luce. x.

Colo. iiij.

vbi genuflectant. Et pótifice ante faldistoriũ suuz genua flectẽte cũ mitra dicunt letanie: ⁊ ordinãdi p pótificez bñdicunt: put s. in ordinatiõe subdiaconi dictũ est.

Post hec surgũt oés: ⁊ ordinãdis corã pótifice binis ⁊ binis successiue genuflectẽtibus: pótifex stans ante faldistoriũ suũ cuz mitra: ⁊ nulla oõne nulloqz cãtu pmissis: iponit simul vtrãqz manũ sup caput cuiuslibz ordinãdi successiue nihil dicẽs. Idẽ faciunt post eũ oẽs sacerdotes ibidẽ pñtes. Quo facto taz pontifex q̃z sacerdotes tenent manus dexteras extẽsas super illos. Et pontifex stans cum mitra dicit.

Eps stans cuz mitra ⁊ nihil dicens ipõit vtrãqz manũ super capita singulorũ genuflexorũ ⁊ idẽ faciũt oẽs sacerdotes pñtes: ⁊ episcopus ⁊ alij tenẽt manum dexterã eleuataz sup eos: ⁊ stans cuz mitra dicit. Orem⁹ ꝛc̃.

Oremus dilectissimi deũ patrẽ oipotẽtẽ: vt sup hos famulos suos: quos ad presbyterij munus elegit: celestia dona multiplicet: ⁊ qd ei⁹ dignatiõe suscipiũt: ipsius consequant auxilio. Per xp̃z dominum nostrũ. ℟. Amẽ. Pontifex deposita mitra cõuersus ad altare dicit. Orem⁹. Et ministri. Flectam⁹ gẽua: Leuate. Et mox versus ad ordinandos dicit.

Pótifex stãs sine mitra cõuersus ad altare dicit. Orem⁹ ꝛc̃ ⁊ vertẽs se ad ordinandos dicit oõnẽ.

Exaudi nos q̃sumus dñe deus noster: ⁊ sup hos famulos tuos bñdictionẽ sancti spũs: ⁊ grẽ sacerdotalis ifunde virtutez: vt quos tue pietatis aspectibus offerimus consecrandos: perpetua muneris tui largitate prosequaris. Per dominũ nostruz iesum christum filium tuum. Qui tecuz viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdez spiritus sancti deus. Tum extẽsis manibus ante pectus dicit.

Eps stans sine mitra extensis manibus ante pectus dicit prephationẽ.

Per oia secula seculorum. ℟. Amẽ. ℣. Domin⁹ vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad dominum. ℣. Gratias agam⁹ domino deo nostro ℟. Dignuz ⁊ iustum est.

Vere dignũ ⁊ iustum est equum

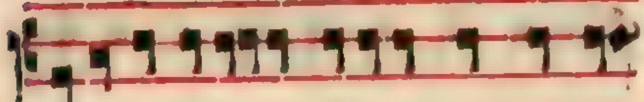
et salutare. Nos tibi semper et
vbiqz gratias agere dñe sancte
pater oipotens eterne deus: bo
norũ dator ꝛ distributor omni
uz dignitatũ: per quez pficiunt
vniuersa: per quem cuncta fir
mantur amplificatis semper in
melius rationabilis nature in
crementis: per ordinẽ congrua
ratione dispositum. Unde ꝛ sa

cerdotales gradus atqz officia
leuitarũ sacramentis mysticis
instituta creuerunt: vt cum põ
tifices summos regendis popu
lis pfecisses: ad eoꝝ societatis et
operis adiumentũ: sequẽtis or
dinis viros et secunde dignita
tis eligeres. Sic ꝛ in heremo p
septuaginta viroꝝ prudentuz Numeri.xi.
mẽtes. Moysi spiritũ propaga

sti: quib⁹ ille adiutorib⁹ vsus:

in populo inumerabiles mul-

titudines facile gubernaret.

Sic ⁊ in Eleazaro ⁊ Ithamar fi

lijs Aaron paterne plenitu-

dinis abundantiam transfu

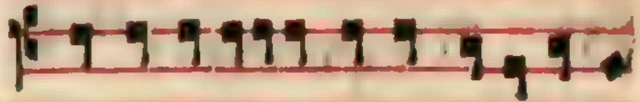

disti: vt ad hostias salutares et

frequentioris officij sacramen

tum: ministerium sufficeret sa

cerdotum. Hac prouidentia

domine apostolis filij tui do

ctores fidei comites addidi-

sti: quibus illi orbem totum

secundis predicationibus im-

pleuerunt. Quapropter infir-

mitati quoqȝ nostre domine

quesumus: hec adiumenta lar

gire: qui quanto fragiliores su

mus: tanto his plurib⁹ indige

mus. Da quesumus omnipo-

tens deus: in hos famulos tu/
os presbyterij dignitatem: in/
noua in visceribus eorum spiri
tum sanctitatis: 7 acceptum a
te deus secundi meriti munus
obtineant: censuramqꝫ moruꝫ
exemplo sue conuersationis in
sinuent. Sint prouidi coopera
tores ordinis nostri: eluceat in
eis totius forma iustitie: vt bo
nam rationem dispensationis
sibi credite reddituri: eterne
beatitudinis premia consequāť.
Quod sequiť legat plane: ita tm̄: q̄ a circumstantib⁹ audiri possit.
Per eundem dn̄m nostrum Je
sum christum filium tuum: qui te
cuꝫ viuit 7 regnat in vnitate eius
dem spiritus sancti deus: per om
nia secula seculorū. ℟. Amē. Pō/
tifex sedet accepta mitra 7 refle/
ctit orarium siue stolaꝫ ab hume
ro sinistro cuiuslibet: capiēs par
teꝫ que retro pēdet: 7 iponēs sup
dextrū humeꝝ: aptat eā añ pect⁹
in modū crucis singulis dicens.

Eps legat submisse qd̄ sequtur ita q̄ a circūstātib⁹ audiat.

Eps sedet cū mitra: 7 reflectit stolaꝫ ab humero sinistro in dextruꝫ in modū crucis.

ACcipe iugum domini: iugū enim eius suaue est: 7 onus eius leue. Postea imponit cuili/
bet successiue casulā vsqꝫ ad scapu
las: quā qlibet teneat sup hume/
ros cōplicatā: a pte añriori deor/
sum depēdentē singulis dicens.

ACcipe vestem sacerdotaleꝫ: per quam charitas intelli/
gitur. Potens est enim dn̄s au
gere tibi charitatem: 7 opus per
fectum. ℟. Deo gratias. Surgit
pontifex sine mitra: 7 dicit.

Mathei. xi.

Eps sedens cū mitra cuilibet successiue ipōat casulam vsqꝫ ad scapulas

DEus sanctificationū omnium au
ctor: cui⁹ vera ↄsecratio: ple

naq; benedictio est. Tu dn̄e sup hos famulos tuos: q̄s presbyterij honore dedicamus: munus tue bene ✠ dictionis infūde: vt grauitate actuū: ⁊ cēsura viuēdi probēt se esse seniores: his īstituti di-

j.the.iij. ad titū.j. sciplinis quas Tito ⁊ Timotheo paulus exposuit: vt in lege tua die ac nocte: oīq; tempore meditātes: qđ legerint credāt qđ crediderint doceant: qđ docuerint imitētur: iustitiā: cōstātiā: misericordiā: fortitudinem: ceterasq; virtutes in se ostēdant: exemplo prebeāt: admonitione cōfirmēt: ac purū: ⁊ imaculatū ministerij sui donum custodiant: ⁊ in obsequiū plebis tue panem ⁊ vinum in corpus ⁊ sanguinē filij tui imaculata bn̄dictione transformēt: ⁊

Ep̄he.iiij. inuiolabili charitate: in virū perfectū: ⁊ in mensurā etatis plenitudinis xp̄i: in die iusti ⁊ eterni iudicij: cōscientia pura: fide plena: spiritu sctō pleni psoluant. Per eūdem dn̄m nostrū Jesū xp̄m filiū tuū: q tecū viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdē spūs sancti deus: Per oīa secula seculorū. ℟. Amē. *Tūc*

Pōtifex corā altari genuflexus sine mitra icipit ℣. *pontifex ante altare cōuersus flexis genib⁹ icipit cōpetēti voce. ℣.*

*V*eni sancte spi ri tus
reple tuorum corda fide.
lium et tui amo ris in
e is ignem ac cende. *Hy.*

*V*eni creator spiritus: mentes
tuorum visita: imple superna
gratia: que tu creasti pectora.

*Q*ui paraclitus diceris: donū dei altissimi: fons viuus: ignis charitas: ⁊ spiritalis vnctio.

*T*u septiformis munere dextre dei tu digitus: tu rite promisso patris sermone ditās guttura.

*A*ccende lumen sensibus: infūde amorē cordibus: infirma nr̄i corpis: virtute firmans ppetim.

*H*ostē repellas longius: pacēq; dones ptinus: duct ore sic te preuio: vitemus omne noxium.

*P*er te sciamus da patrē: noscamus atq; filiū: te vtriusq; spiritū credamus omni tempore.

*G*loria patri domino: natoq;: qui a mortuis surrexit: ac paraclito: in seculorum secula. ℟. Amen.

Dicto primo versu surgit ponti-

fer: et sedet in faldistorio cum mitra: et ponitur ei gremiale siue mappula super gremium: et singuli ordinandi successiue coram eo genuflectunt: et pontifex cum oleo cathecuminorum vngit vnicuique ambas manus simul iunctas: in modum crucis: producendo cum pollice suo dextro in dictum oleum intincto: duas lineas: videlicet: a pollice dextre manus vsque ad indicem sinistrum: et a pollice sinistro vsque ad indicem dextrum: vngendo mox totaliter palmas: dicens: dum quemlibet inungit.

Consecrare et sanctificare digneris domine manus istas: per istam vnctionem: et nostram bene✠dictionem: Pontifex producit manu dextra signum crucis super manus illius quem ordinat: et prosequitur: vt quecunque benedixerint: benedicantur: et quecunque consecrauerint: consecrentur: et sanctificentur: in nomine domini nostri Jesu christi. Et quilibet ordinandus respondet. Amen Tunc pontifex claudit seu iungit manus cuilibet successiue: quas sic consecratas aliquis ministrorum pontificis albo panniculo lineo simul videlicet dexteram super sinistram alligat: et mox vnusquisque ad ordinem suum redit: et sic clausas et alligatas manus tenet. Omnium manibus vnctis et consecratis: pontifex manus lauat: et tergit: tum tradit cuilibet successiue calicem

Pontifex producit signum crucis super manus ordinandi: et sequitur.

Manibus istis aliquis ministrorum episcopi eas ligat.

cum vino et aqua: et patenam superpositam cum hostia et ipsi illa accipiunt inter indices et medios digitos: ac cuppam calicis et patenam simul tangunt: pontifice singulis dicente.

Vnctis manibus oium pontifex lauat manus: et tradit cuilibet calicem cum vino et aque et patenam cum hostia supra posita.

Accipe potestatem offerre sacrificium deo: missasque celebrare: tam pro viuis quam pro defunctis: in nomine domini. His peractis pontifex lauat manus cum medulla panis: et aqua lotionis huiusmodi proijcitur in sacrarium: deinde ad faldistorium suum reuertitur in cornu epistole in plano sibi paratum: et dicitur versus vltimus Tract⁹ seu psalmus: vel Alleluia. per chorum: et euangelium per vnum de Diaconibus nouiter ordinatis: Interim parantur per ministros hostie super altare pro numero ordinatorum in ordinibus sacris: qui omnes communicare debent: et proceditur in missa ordine solito. Interim quod offertorium cantatur: vel etiam prius ordinati sacerdotes poterunt lauare manus suas cum medulla panis et aqua bene mundare: ac extergere map

Et in B actu imprimitur caracter huius ordinis.

Episcopus lauat manus: et reuertitur ad cornu epistole ad sedem suam et dicit vltimum v. tract⁹: et diaconus nouus cantat euangelium.

Dum offertorium cantatur sacerdotes ordinati lauant manus.

pulis illis: quibus ligate erant: et aqua ablutiōis huiusmodi proijciatur in sacrarium: et id conuenientius videtur: quauis aliqui consueuerint lauare man9 finita missa. Pōtifex vero offertorio lecto: accepta mitra vadit ad faldistorium ante medium altaris: et ibi sedens accipit offertoriū ab omnibus ordinatis: qui omnes accedunt bini et bini ad pontificem: coram quo genuflexi offerūt illi singulos cereos siue singulas cādelas: et osculantur eius manum: primo presbyteri: tum diaconi successiue: et alij suo ordine. Accepto singulorum offertorio: pontifex lauat manus: et surgit: ac tollitur faldistorium et mitra: et prosequitur missam. Presbyteri vero ordinati retro pontificem: vel hinc et inde vbi magis commodū erit: in terra genuflexi habeāt libros coram se super scabellis seu bācis ordinatis: dicentes secrete. Suscipe sancte pater etc. Et oia alia de missa prout dicit pontifex: qui tamen bene aduertat: q secretas morose dicat et aliquantulum alte: ita vt ordinati sacerdotes possint secum omnia dicere: et presertim verba consecrationis: que dici debent eodē momento per ordinatos quo dicuntur per pontificem. Secreta pro ordinatis: que dicitur cum secreta misse diei sub vno. Per dominū nostrum etc.

Tuis quesumus domine operare mysterijs: vt hec munera dignis tibi mentibus offeramus. Per. Cum pontifex dixerit orationem. Domine iesu christe qui dixisti apostolis tuis etc. osculatur altare: et dat primo ex singulis ordinatis cuiuslibet ordinis ad eum successiue accedenti: et altare prius ad dexteram pontificis deosculanti pacem: dicens.

Pax tecum. Cui ille respondet. Et cum spiritu tuo. Et quilibet illorum dat sequenti sui ordinis secum ordinato: et ille alteri: et sic vsque ad vltimum continuatur. Si autem ordinatorū paruus sit numerus: pontifex poterit dare pacem singulis. Postq vero pontifex se cōmunicauerit: et totum sanguinem sumpserit: priusq digitos abluat: accedunt ante altare omnes ad sacros ordines promoti. Primo presbyteri: deinde diaconi: tandem subdiaconi: quibus ordinate dispositis et genuflexis: pōtifex ad eos se conuertit: et singuli ex diaconis et subdiaconis dicunt submissa voce.

Confiteor deo omnipotenti etc. Et pontifex stans capite detecto versus ad eos dicit intelligibili voce.

Misereatur vestri omnipotens deus: et dimissis omnibus peccatis vestris: perducat vos ad vitam eternam. ℞. Amē.

Indulgentiam absolutionē et remissionem peccatorum vestrorum: tribuat vobis omnipotens et misericors dominus.

Pōtifex dicto offertorio sedet cū mitra añ mediū altaris: et accipit offertorium ab ordinatis.

Presbyteri noui hinc inde añ altare gēuflectātes habeant missalia añ se et oia legāt cū epo.

Eps morose dicat secretas et aliquātulum alte vt ordinati possint cum eo dicere.

Eps p ex singulis ordinatis cuiuslibet ordinis ad eū accedenti et prius altare ad dexterā pontificis osculāti dat pacē dicēs. Pax tecum.

Accepta pace ab epo quilibet dat pacē sequēti sui ordinis secū ordinato.

Eps sumpto sāguine cōuocat oēs ordinatos icipiēdo a sacerdotib9.

℟. Amen. Et manu dextra signũ crucis super eos cõmuniter producit: tum accedunt ad supremũ gradum altaris bini ꝛ bini: pontifex vero ponit plures hostias consecratas super patenam: quã ori cuiuslibet cõmunicandi supponit: ꝛ singulos communicat: cuilibet dicens.

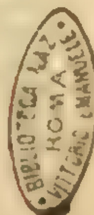
Corpus domini nostri iesu christi custodiat te: ꝛ perducat in vitam eternaꝫ. Quilibet respondet Amen. ꝛ priusq̃ cõmunionem sumit: manum pontificis hostiam tenentem osculat᷑. Unus ministrorum põtificis stat iuxta cornu epistole altaris caliceꝫ habens: non illum cum quo pontifex celebrauit: sed alium cũ vino: ꝛ mappulam mundam in manibus: ad quem singuli communicati accedunt: ꝛ se purificant: os extergunt: ꝛ ad partem se locant. Omnibus cõmunicatis Pontifex extergit patenam super calicẽ suum: ꝛ super eum digitos abluit: sumit ablutionem: accipit mitrã: ꝛ lauat manus. Presbyteri ante communionem non dicunt confessionem: neqꝫ datur eis absolutio: quia concelebrant pontifici: propterea si nõ sũt alij ordinati: ꝯfessio ꝛ absolutio predicte omittuntur: ꝛ alia obseruãtur modo premisso. Pontifex lotis manibus mitra deposita stans in cornu epistole altaris versus ad illud inchoat in cantu: schola prosequente ℟ium.
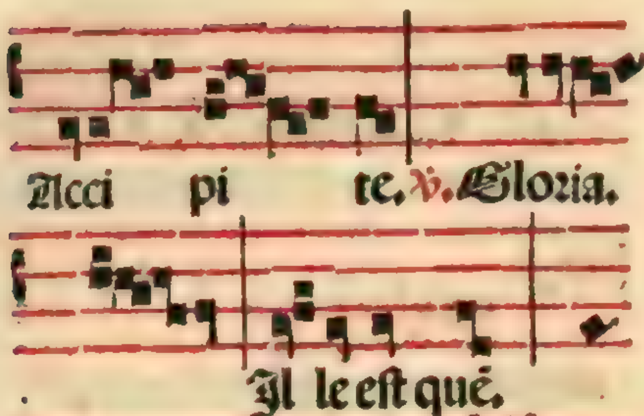
Unus ministrorum epi tenet calicem cũ vino et aq̃ ad cornu ep[istol]e et omnes q cõicauerũt purificantur ex eo.

Epo lotis manib⁹ mitra deposita stans i cornu eple versus ad altare icipit schola psequenté ℟. Iã nõ dicã.

Iam non dicã vos seruos sed amicos meos: quia omnia cognouistis: q̃ operat⁹ sum in medio vestri: alleluia. Joã. xv.

Accipite spirituꝫ sanctũ in vobis paraclitum. Ille est quẽ pater mittet vobis. Alleluia. ℣. Uos amici mei estis si feceritis que ego precipio vobis. Joã. xv.

Incepto ℟. pōtifex ac/cepta mitra v̄tit se ad or/dinatos an̄ altare corā ipo stātes: ⁊ simul di/cūt Credo.

Incepto responsorio: pōtifex ac/
cepta mitra vertit se ad ordina/
tos: qui ante altare corā ipso stan
tes simul profitentur fidem: quā
predicaturi sunt dicentes.

Symboluz aplorum.

Credo in deum patrē oipo/
tentem creatorem celi ⁊ ter
re. Et in iesum xp̄m filiū eius vni
cum dominū nostrū. Qui conce/
ptus est de spiritu sancto: natus
ex maria virgine. Passus sub pō
tio pilato: crucifixus: mortuus: ⁊
sepultus. Descendit ad inferos.
Tertia die resurrexit a mortuis.
Ascēdit ad celos: sedet ad dexterā
dei patris oipotētis. Inde vētu/
ruz est iudicare viuos ⁊ mortuos.
Credo in spiritum sanctū. San
ctā ecclesiā catholicā. Sanctoruz
cōmunionē: remissionē peccato/
rū. Carnis resurrectionē. Et vitā
eternā. Amen. Quo finito ponti
fex cū mitra sedens supra faldisto
riū ante mediuz altaris imponit
ambas manus super capita sin/
gulorum: coram eo genuflecten/
tium: dicens cuilibet.

Finito sim/bolo epūs se/det cum mi/tra an̄ me⁹ altaris: ⁊ i/ponit am/bas manus sup capita singulorū: di/cēs. Accipe spm̄ sctm̄.

Accipe spiritum sanctū: quo
rum remiseris peccata re/
mittuntur eis: ⁊ quorum retinue
ris retenta sunt. Deinde explicās
casulam: quaz vnusquisqz habet
super humeros complicatam: in
duit illa quēlibet: singulis dicēs.

Epūs sedēs cū mitra ex/plicat casu/lā plicatā ⁊ īduit quēli/bet

Stola innocentie induat te
dominus. Et mox vnusqs/
qz iterum ad pontificem: si suus
est diocesanus: seu ordinari⁹: ac/
cedit: ⁊ genuflexus ponit manus
suas iunctas inter manus ponti
ficis dicentis cuilibet.

Ordīes p̄sbyteri ordinati gēuflexi po/nūt man⁹ su/as iūctas i/ter manus epi ⁊ p̄mit/tunt obediē/tiam.

Promittis mihi ⁊ successori/
bus meis reuerētiā ⁊ obedi
entiaz? Et ille rn̄det. Promitto.
Si vero pōtifex nō est suus ordi/
narius: dicit singulis: cū man⁹ eo
rum inter suas tenet vt prefert.

Promittis pontifici ordina/
rio tuo pro tempore existen
ti reuerentiam ⁊ obedientiam?
Ille respondet. Promitto. Tūc
pontifex tenens manus illius in/
ter suas osculatur vnumquemqz
dicens. Pax domini sit semper
tecum. Et ille respondet. Amen.

Facta p̄fes/sione ponti/fex dat sin/gulis pacez dicēs. Pax dn̄i ⁊c̄.

His expletis: ⁊ omnibus ad or/
dinem suum reuersis: pontifex se
dens cum mitra dicit ad eos.

Pōtifex sa/cerdotes ad ordinē suuz reuersos se/dēs cū mi/tra alloqui/tur.

Quia res quam tractaturi e/
stis satis periculosa est fra/
tres carissimi: moneo vos diligē
ter: vt honeste totius misse ordi
nem: ⁊ hostie consecrationem: ⁊
fractionem: atqz cōmunionem:
ab alijs iam doctis sacerdotibus
discatis: priusq̄ȝ ad celebranduz
missam accedatis. Post hec pōti
fex deposita mitra surgit: ⁊ amo/
to faldistorio conuertitur ad al/
tare. ⁊ cantatur Cōmunio. Et di/

Pōtifex mi/tra deposi/ta p̄sequit missam.

citur hec post communio pro or
dinatis sub vno Per dñz cū post
cōione misse dici. Post cōio.

Quos tuis domine reficis sa
cramentis: continuis attol
le benignus auxilijs: vt tue redē
ptionis effectū & mysterijs capia
mus & morib⁹. Per dominū &c.
Deinde dicitur. Benedicamus
domino vel Ite missa ē. Prout
tempus requirit: & per pontificē.
Placeat tibi sancta &c. Quo di
cto Pontifex accepta mitra & ba
culo pastorali vertit se ad ordina
tos: & hortaṫ eos cōmuniter ad
bñviuendū: quodqz diligenter
considerent qualē ordinez susce
perunt: & q̄ orent pro eo & alijs
q̄s voluerit. Iniūgens eis missas
& alia q̄ viderit expedire: qđ si pla
cet facere poterit sub his verbis.

Pōtifex di/cta oīone. Placeat: cū mitra & ba/culo pasto/li ꝟsus ad ordinatos i/struit: q̄liter ordinez su/sceptum ex/eq debeāt.

Fratres carissimi: diligenter
considerate ordinē per vos
susceptum: ac onus humeris ve
stris impositum: studete sancte &
religiose viuere: omnipotēti deo
placere: vt gratiam suam possitis
acquirere: quam ipse vobis per
suam misericordiam concedere
dignetur. Singuli ad primam tō
suram: vel ad quatuor minores
ordines promoti dicite semel se
ptem psalmos penitentiales cum
letanijs versiculis & orationib⁹.
Ad subdiaconatuz vel, Diacona
tum: nocturnum talis diei. Ad p̄
sbyteratū vero ordinati: post pri
mam suam missam: in tribus im
mediate tunc sequentibus dieb⁹
tres alias missas videlz. Unaz de
spū scō. Aliā de btā maria semp v.
gine. Tertiā p fidelib⁹ defunctis
dicite: & omnipotentem deuz eti
am pro me orate. Quod illi deuo
te suscipiunt: & respondent se fa
cturos. Postremo benedicit eis
genuflectentibus versus ad illos
dicens voce competenti.

Epō singu/lis ordina/tis ipōit pe/nitētiā dicē/dam.

Epō bñdi/cit ordina/tis genflexis añ eū.

Benedictio dei oīpotētis pa
✠ tris & fi ✠ lij & spirit⁹ ✠
sancti: descēdat sup vos: vt sitis
benedicti in ordine sacerdotali:
& offeratis placabiles hostias pro
peccatis: atqz offensionibus po
puli omnipotēti deo: cui est ho
nor & gloria in secula seculoꝝ. ℟.
Amē. Tum pōtifex ꝯuertit se ad
altare: & dicit submissa voce. Do
minus vobiscū Initiū sancti euā
gelij s̄ꝫ ioannē. In principio &c.
signat altare & se: & reuertitur ad
faldistoriū: vbi exuiṫ sacris vesti
bus. Ordinati etiā ad p̄sbyteratū
dicūt idē euāgeliū: & in locis con
uenientibus sacras vestes depo
nūt: & cū eis alij ordinati. Si vero
pōtifex nō ordinauit aliquem ad
p̄sbyteratū: dicto p eū. Placeat:
accepta mitra dat bñdictionē so
litā dicēs: Sit nomē &c. Tūc amo
net ordiatos vt s̄ dictū ē: omittēs
ptē p̄brōs ꝯcernētē: tū cōuersus
ad altare dicͭ Dñs vobis. & alia vt s̄

Epō dicit euāgelium scti ioānis.

¶ Ex pōtificali bibliothece apli
ce hec admonitio sequēs excepta
est: q̄ valde singularis ē. Cōpletis
ordinatiōib⁹ epō i sede sua residē
te: & oib⁹ ordiatꝭ añ eū gēuflexis:

antequã exuãt sacras vestes monet vnũquẽqꝫ sup ordine suscepto: icipiens ab his qui ad primã tõsurã fuerunt ordinati: ⁊ sic successiue omnes alios: de excellentia sacrorum ordinũ: ⁊ vita ordinandorum.

¶ Ad ordinatos ad p̄mã tõsurã.

Uia christianã militiam in baptismate professi estis: ⁊ arma spiritualia cõtra hostes inuisibiles per manus impositionẽ accepistis: in castris dñi tanq̃ꝫ gregarij milites aliquãdiu militastis: si tamen ea que inimica xp̄iano nomini sunt respuistis: ⁊ que conueniunt facere statuistis: de christiana militia que vobis cum ceteris fidelibus ꝯueniens erat dedicationem accepistis ⁊ elegistis: idest mũdo renũtiare: ⁊ cuꝫ habitu humilitatis promittere affectũ humanitatis: vt illud psalmiste merito dicere possimus. Elegi abiectus esse in p̄s.lxxxiij. domo dei: magis q̃ꝫ habitare in tabernaculis peccatorum. Non est nostrum primũ locuꝫ querere in mẽsa dñi dei nostri: nisi ille q̄ nos inuitauit dicat alicui nostrũ. Amice ascẽde superius: vt sit tibi honor coraꝫ discũbentibus. luce.xiiij. Nemo enim debet ad hoc fieri clericus vt seruiat voluptati: studeat curiositati: inhiet ambitioni: nec aliud querat nisi vt dñi hereditatẽ possideat: queꝫ elegit ⁊ a quo electus est: qñ in clericũ assũptus est. Hoc enim in greco nomẽ clerici sonat q̄ de sorte est dñi. Bene dicit̄ in psalmo in p̄sona clerici: Dñs pars hereditatis mee. Et p̄s.xv. alibi: hec est generatio querentium dñm: p̄s.xxiij. querentiũ faciem dei iacob. Q̄ autẽ dominꝰ sortitus est p̄s.xiiij. ipsum clericũ: in ipsius tõsione dicitur: ⁊ in superiori psalmo in persona dñi. Funes ceciderũt mihi p̄s.xv. in p̄claris: etenim hereditas mea p̄clara est mihi. Unde qui per clericatus officiũ aliud querit q̃ꝫ dominũ: nec a dño est electꝰ: nec ipse elegit dñꝫ: qui in sorte sua creaturam creatori preponit. Hoc dicẽtes non interdicimus vobis vite necessaria: sed de oblationibꝰ vel de opere manuũ vel de alijs innocentibus artibus conquisita: nõ de vsuris: non de turpibus lucris: non de negotiationibus vel de alijs illicitis artibus complicata. Sic enim tribus leui: que in figura clericalis ordinis precessit: partem non habuit iter reliquas Numeri xviij. tribus: sed viuebat de primitijs decimis ⁊ oblationibus: quas offerebant. Sic ergo ⁊ vos de stipendio templi viuere disponatis: extra deum nihil querentes. Q̄ si

eo cōtēti fueritis: erit vobis amplissimū ꝛ vberrimū ꝑdiū: ꝛ salubriter ad clericatū accessistis: q2 vita vestra ꝯcordat cū noīe: ꝛ ꝓfessio apparet in ope. Alioqn si paupertatē ꝛ humilitatē proferentis habitu corporis ꝛ figura capitis: in corde aūt nō habeatis: timeo ne cū hypocritis sit pars vestra: ꝛ ab eterna mercede sit vacua: qa non vt clerici sed vt acephali in clericali militia sola lucra q̄ritis tpalia. Ad hoc capillos in modū corone in sūmitate capitis raditis: vt regnum spirituale: quo ceteris ꝓminetis: tali figura ostēdatis: vt cure mortalis illecebras frequēter deponētes quasi capillos a capite abradatis. Residui autem capilli ordinate ꝑcidi debent: vt oculos ꝛ aures ꝛ alios sensus capitis liberos reddant: ꝛ curā exterioꝝ non superfluis desiderijs carnis sed in necessarijs tantū exercēdā cognoscatis. Si ergo ad ambulādū i via dei sicut pretaxatū est affecti fueritis: digni estis vocari clerici: ꝛ ad maiora officia militie clericalis ꝓmoueri meremini. Hec officia septē gradib⁹ sunt distincta: quibus sancta ecclia septiformis gratie munere est decorata. Hec officia dn̄s noster iesus christus in propria ꝑsona ostēdit: ꝛ ecclesie sue exhibēda mōstrauit: vt fama que precessit in capite representaretur in corpore.

Mat. xxiiii

Admonitio hostiariorum.

In his septē gradibus primus est hostiarioꝝ: qui possint discernere inter dignos ꝛ idignos: ꝛ admittere in ecclia quos sciūt esse dignos: ꝛ repellere quos nouerint indignos. Istis etiā cura est introitus ecclesie seruare: ꝛ res puigili cura custodire. Unde ꝛ eis cum ordinant̄ claues ecclesie ab ep̄o traduntur: ꝛ dicit̄ eis. Sic agite: quasi rationē deo reddituri de rebus que his clauibus recludunt̄. Hoc officiū dn̄s noster iesus xp̄s indicauit nobis quādo flagello de funiculis facto ementes ꝛ vendentes eiecit de tēplo: significās q̄ omnis negotiatio rerū eccliasticaꝝ ab ecclia pellenda sit. Unde ipse hostiarius pretaxatus dixit. Ego sum hostiū. Per me siqs itroierit saluabit̄: ingredie̅t̄: ꝛ egredie̅t̄: ꝛ pascua iueniet. Quod est. Qui canonice administrationē eccliastice rei accepit: ingredie̅t̄ idest a me recipietur: ꝛ egredie̅t̄ idest peracta dispēsatione sibi credita a seruitute huius corruptionis liberabitur.

Jo. ii.

Jo. x.

Admonitio lectorum.

Unde prouehit̄ ad officium lectoꝝ: vt iā ex traditione ecclie legat in ea ꝓphetias ꝛ lectiones aplicas. Unde eis vidēte populo tradit̄ codex diuinarū scripturarum scilicet lectionum: ꝛ dicit̄ eis. Accipite ꝛ estote verbi dei relatores: habituri (si officiū vestrū impleuerit3) partē cū his qui bn̄ ministrauerūt. Hi qdē qui ad hūc

gradū proueħif:scia litterarū debet esse istruct⁹:vt sensū eorū que legit itelligat:vim accētuū sciat: distincte legat:ne ꝯfusione pnūtiationis itellectū auditorib⁹ auferat:qa ꝛ hec male seruata itellectū pturbāt:ꝛ grāmaticorū typuz ad risum prouocāt. Auribus eniz ꝛ cordi consulere debet lector. Hoc officiū dn̄s noster in ppria
Luce.iiij. psona ostēdit:quādo in medio seniorū librū ysaie pphete apuit:ꝛ distincte ad intellectū in eo legit Spūs dn̄i sup me:ꝛ q̄ in eodez capitulo sequunf:vt hoc exēplo cognoscat:lector quia spirituali gratia debet clarere:ꝛ sic auditorib⁹ verbum dei predicare.

Admonitio exhorcistarum.

Tertio loco sequif exorcistarū ordo:qui sup cathecuminos faciūt sacramētū aptionis:ꝛ habēt iperiū spūale sup imūdos spūs abijciēdos de obsessis corporib⁹. Debet autē habere spūz mūdū qui spiritibus iperat imūdis:vt cōcordet vita cū officio:vt malignū quē per acceptū officiū expellit de corde alieno:per mūditiaz vite expellat de corde suo: ne medicia quā alijs facit sibi nō prosit:vt dicaf ei. Medice cura te
Luce.iiij. ipsū:si per imūditiā ꝯscie:spūz immūduz retinet. Hoc officio vsus est dn̄s:qn̄ manu sua tetigit aures
Marci.vij. surdi ꝛ muti:ꝛ dixit. Effeta. Qđ ē Adaperire: Quo exēplo docuit nos sacrꝫ:scilꝫ apire debere aures precordiorū ad intelligendū:ꝛ os ad ꝯfitendum. Quod cuz fit:verus possessor recipit vas suum.

Admonitio accolitorū.

Quarto loco succedūt accoliti qui latine dicūtur ceroferarij: qꝛ accensos cereos deferūt dū legitur euangeliū:vel dū offertur sacrificiū:non vt tenebras huius aeris illuminēt:sed ob hoc vt sicut illud visibile lumē gestāt manibus ita opa lucis proximis ostēdant:ꝛ more lucis errantibus ac tenebras palpantibus ducatum prebeant. Hoc officiū dn̄s in euāgelio in se testaf:dicens. Ego suz lux mundi. Qui sequitur me: nō Joā.viij.
ambulat in tenebris. Et hi cū ordinanf postq̄ edocti fuerint ab epo qualiter in suo officio agere debeant:accipiūt candelabrū cū cereo:vt sciant se ad accendenda luminaria mancipari. Accipiūt ꝛ vrceū vacuū ad effundēdā aquā in calicem quo cōsecratur xp̄i sanguis:vt sit cōmemoratio sanguinis xp̄i de latere pfluētis ꝛ aque Joā.xix.
inde procedētis:que duo iam in calice cōmiscentur:qꝛ christi sanguine redēpti sumus:ꝛ aqua baptismatis a peccatis abluti.

Admonitio subdiaconorum.

Quinto loco ordinanf subdiaconi:q ad ministerū altaris appropinquāt:qꝛ vasa corpis ꝛ sanguinis xp̄i portāt. Vn̄ lex ꝯtinētie eis iponif:q̄tenus ipleāt illud ppheticū. Mūdamini:q fertis vasa domini:idest:vt seipsos ysa.lij.
exhibeant vasa in honorez nō in

contumeliā: ⁊ vasa illa quibus mi nistrā corpus dñi ad altare deferant ad gloriam dñi: scilicet vt fugiant omnē corporis imūditiam. Isti ministrant in officijs leuitarū: ⁊ in templo dñi oblatiōes suscipiunt a populis. Ad istorum prouisionē ptinet tantū de oblationib⁹ ponere in altari: q̄ʒtū sufficere possit populo dei. Ad hoc quoqʒ officiū ptinet corporales pallas abluere: substractoria lauare: ⁊ aquā in baptisteriū ponere. Hi cū ordinant accipiant patenam ⁊ calicem vacuū de manu epi: de manu vero archidiaconi accipiunt vrceolum cū aqua: manile: ⁊ manutergiū: quibus mundare debent sacerdotes manus ⁊ leuite tractaturi dñica sacramenta. Hoc officio vsus est dñs: qn̄ facta cena cū discipulis linteo se precinxit: ⁊ mittens aquā in peluim pedes discipulorū lauit ⁊ linteo extersit. Una est significatio lintei ⁊ manutergij: que d lino fiūt: ⁊ multis curationibus ⁊ ablutionibus ad candorē pueniūt. Ergo pedes puluere fedati prius aqua lauant: deinde linteo extergunt. Sic etiaʒ cū psalmista dicimus lauabo per singulas noctes idest per singulas offensiones lectum meū: idest conscientiā meā regulariter in qua sanus quiesco: eger laboro ⁊ cū apostolo castigo corpus meum: ⁊ in seruitutē redigo. Eodē modo ministri manus lauant ⁊ tergunt: ⁊ omnē terrenaʒ

Joā. xiij. · Ps. vj. · j. cor. ix.

cōcupiscētiā de opibus suis excutiunt. ¶ Admonitio diaconorū.

Sexto loco ordinant diaconi nō sine aliquo senarij numeri misterio: quo ppter sui perfectionem signatur operuʒ perfectio. Hic ordo in veteri testamēto a tribu leui habuit exordium. (Nume. iij.) Precepit eniʒ dñs moysi: vt post ordinationeʒ aaron ⁊ filiorū eius tribus leui ad dei cultū ordinaretur: ⁊ cōsecrarent dño: vt seruiret in tabernaculo dei coram aaron ⁊ filijs eius. Ipsi quoqʒ gestarēt archaʒ ⁊ tabernaculuʒ ⁊ oīa vasa (Deut. x.) eius: ⁊ in circuitu tabernaculi ipsi castra constituerent: ⁊ in trāsportādo tabernaculo ipsi gressus cōponerent. A vigintiqnqʒ aūt annis ⁊ supra: iussi sūt suire in tabernaculo. (Nume. viij.) Quā regulā scti patres in nouo testamēto cōstituerūt: qm̄ hec etas ad portandū onera robusta est. Qd illi ordini a moyse institutū est: hoc etiā in nouo testamento representat cū diaconibus super sinistrū humerū stolla ponit: ⁊ casula in diebus ieiunij sup eundē humeruʒ cōplicatur: quia quicquid laboris ⁊ substinētie in hac vita tolleramus: tanq̄ʒ in sinistra portam⁹: donec in dextera idest in eternitate requiē habeamus. Hic ordo in nouo testamento ab aplis exordiū sumpsit: (Actu. vj.) quando (sicut in actibus aplorū legit) septē viros boni testimonij plenos spū scō ad hoc offm̄ elegerūt: ⁊ orōne pmissa manus eis im

posuerũt. Et inde apl'i ⁊ eoꝝ suc-
cessores decreuerunt: vt in omni
matrice eccl'ia septem diaconi cir
ca ará xp̄i sublimiori gradu tanq̄
colũne altarꝫ existerét: nó sine ali
quo septenarij misterio: i q̊ signi
ficát vt septiformis spũs gr̄a ꝑful-
gétes: scti sint corpe ⁊ spũ. Hic nu
mer⁹ ꝯstat ex q̄ternario ⁊ terna-
rio: q̄ternari⁹ referť ad corp⁹ ꝓpť
q̄tuor elemétoꝝ ꝯsoná i corpe cõ
plexioné: ternari⁹ vero ad aiaꝫ ꝓ
pter triplicé aíe v̄tuté: ꝓpter quá
iubemur deũ tripliciter diligere
idest toto corde: qd̄ referť ad vo
lũtaté: tota méte qd̄ referť ad me
moriá: tota itétióe: qd̄ ad itelligé
Apoc.viij. tiá referť. Hi sũt septé angeli: q̄s
legim⁹ i apocalipsi tuba canétes:
Apoc.j. angeli q̄ nũtij: tuba canétes: q̄
alta misteria de iterna ispiratióe
foris resonátes sũt. Hi sũt septez
cádelabra aurea: idest lucé euáge
lij in manib⁹ idest operib⁹ ꝓferé
tia: ⁊ ad oém ignis idest tribula-
tionis examinationé ꝓbata. Hi
quoqꝫ sũt septé tonitrua: bestia-
Apoc.x. les mẽtes terribili cõminatione
vel quodá tonitruo mouẽtia. Ta
le tonitruũ emittebat ioánes: cũ
Luce.iij. dicebat. Genimina vipaꝝ ⁊c̄. Et
dñs in euágelio. Ois arbor que
Math.iij. nó facit fructũ bonũ excideť: ⁊ in
igné mitteť. In hũc modũ ꝓpte-
rea isti in moduꝫ ꝓconis manife-
ste admonét cũctos ad oráduꝫ: ⁊
genuflectendũ. Isti euágelizant:
isti sacramenta dispensát. Sacer-
dotib⁹ nó licet calicé dñi in mésa
attollere: nisi tradit⁹ fuerit a dia-
cono. Leuite hostias sup altare
ponebát: isti alta misterioꝝ ape-
riũt. Illi vestib⁹ albis iduti altari
insistebát. Qua re significabať q̄
ministri dei mũditiá corpis quá ꝓ
ferũt i vestib⁹ cádoris: debét ha
bere i méte i mũditia cordis. Ta-
les eniꝫ decet deũ hére ministros:
q̄ nullo carnis ꝯtamineť cõtagio
sed plena métis ⁊ corpis castitate
ꝓfulgeát. Quales eniꝫ diaconi or
dinádi sint: apl's plenissime docet
ad thimotheũ scribés. Ná cũ de j.thi.iij.
sacerdotibus ꝑmisisset: subiũxit.
Dyacones simil'r oportet irrep̄hé
sibiles esse: idest sine crimine: sicut
ep̄os pudicos: idest a libidine ꝯti
nétes: nó multo vino deditos: q̄
vbi ebrietas ibi libido dñať: ⁊ fu-
ror. Nó turpe lucrũ sectátes: ne d̄
spũali ministerio terrena lucra se
cteť. Post hec subiecit. Hi aũt ꝓ
mũ ꝓbeť: ⁊ sic ministrét nullũ cri
mé hñtes. Hi igiť sic ep̄i añ admis
sioné examinari debét: ⁊ si digni
iuéti fuerint: ad sacrũ ministeriũ
sũt applicádi. Hoc offõ vsus est Mat.xxv.
dñs: qñ post cená ꝓ̄ho ore ⁊ ꝓprijs
manib⁹ sacra ꝯfecta dispésauit: ⁊ Joã.xiij.
qñ apl'os dormiétes ad oroné iui
tauit dicés. Vigilate: vt nó itretis Mat.xxvj.
i téptationé. Hi cũ ordináť solus
ep̄s manũ eis ipóit: q̄ ad misteriũ
nó ad sacerdotiũ applicanť. Po
niť eis orariũ sup sinistrũ humeꝝ:
vt p hoc se cog̃scát accepisse iugũ
dñi: quo oía que ad sinistrá idest
ad p̃ñté vitá ptinét ꝑmát: ⁊ iugo

dñi subiciant. Accipiũt ⁊ textum euangelioꝝ de manu epi: per qđ se itelligãt debere esse pcones euã gelij. ¶ Admonitio pſbyteroꝝ.

Presbyteroꝝ ordo a filijs aaron sumpsit exordiũ: qui cũ epis in multis cõmune habẽt offitiũ. Et qui nũc pſbyter vocat: tunc sacerdos: ⁊ qui nũc pontifices: tũc dicebant sacerdotũ principes. Distat aũt hoc tãtum inter pontifices ⁊ huius tpis sacerdotes: ꝙ solis põtificibus data est clericoꝝ ordinatio: basilicaꝝ dedicatio: sacri chrismatis consecratio ⁊ chrismatio: manus impositio: ⁊ solẽnis super populum benedictio: cum in alijs sacramentis cathetizandi baptizandi missam celebrandi: in ecclia ad pplꝫ verba faciẽdi: cõmunis sit vtriusqꝫ dispẽsatio. Sed sũmis sacerdotibus idest epis tantũ ea que pretaxauimus reseruant: ne eadẽ potestatis auctoritas ab omnibꝰ vẽdicata vilesceret: ⁊ soluto obediẽtie vinculo scãdalum generaret. Qui autẽ grece dicunt pſbyteri: latine dicunt seniores: nõ tã etate ꝙ̃ prudẽtia: ⁊ animoꝝ maturitate. Unde dicit in libro sapientie. Cani sũt sensus hoĩs: ⁊ senectus eius vita imaculata. Presbyteri qppe successores ⁊ vicarij septuaginta discipuloꝝ sũt: qui precedebãt dñm in omnẽ ciuitatẽ ⁊ locũ in quo erat ipse vẽturus. Ita pſbyteri qui adiutores sunt episcopoꝝ rudes pplos instruũt: baptizãdo vnitati ecclie icorporãt: ⁊ oĩa sacramẽta vsqꝫ ad manꝰ impositionem pplo dei ministrant. Epi vero vice aploꝝ sunt: qui ex necessitate adiutoriũ ⁊ supplemẽtũ sui officij: quo facilius plebes inumeras regere possint ministeriũ sibi expetunt sacerdotum. Sicut moyses in heremo septuaginta viros prudentes: quoꝝ ꝯsilio ⁊ auxilio multitudinẽ ppli israel facile gubernauit. Siue autẽ sint maioris ordinis siue minoris sacerdotes: vicẽ christi sũmi sacerdotis vel pontificis gerũt: dum pplos delinquẽtes ad penitẽtiã vocant: ⁊ oroñũ suaꝝ medicamẽto sanãt. Unde apls dicit. Deus erat in xpo: mũdũ recõciliãs sibi: ⁊ posuit in nobis verba reconciliationis. Obsecramus ergo pro christo: recõciliamini deo. Fugũtur itaqꝫ officio vt dictum est mediatoris dei: dũ pro pplo deũ interpellãt: dũ penitẽtes absoluendo recõciliãt. Uñ oportet vt sicut mediator dei ⁊ hoĩuꝫ per hoc ꝙ fuit pticeps nr̃e mortalitatis mũdũ recõciliauit: ita vtriusqꝫ ordinis sacerdotes tãꝙ̃ boni mediatores: ⁊ pctõribꝰ cõpaciunt ppter ꝯsciẽtiã sue infirmitatis: ⁊ cũ deo pacẽ habẽt per eminẽtiã sctitatis. Mediator aũt (vt ait apls) vnius nõ est: q vtriqꝫ parti quã pacificare debet amicus nõ est. Nã q̃les debeãt esse pſbyteri: idẽ apls scribẽs: ait. Oportet enim epꝫ sine crimine esse. Per quã sentẽtiã ostẽ

Sapie. iiij. Luce. x. Exo. xxiiij. ij. cor. v. ij. the. ij. Gal. iij. Timo. j.

dit: p̄sbyteros sub epo℞ noīe ta/ xari. Uñ ad thimotheū de ordi/ natione epi ⁊ diaconi scribit de p̄ sbyteris vero tacuit: sub noīe epo rū eos intelligēs. Uñ in eccl'ia ta/ les p̄sbros ꝯstituēdos sicut epos: vt ad titū ipse apl's loquit̄ etiam canones testant̄. Hac istructio/ ne eruditi oēs sacris vestibus exu ti ad ꝓpria reuertunt̄.

j. ibi. iij.

¶ De consecratione electi in episcopum.

Uoniam eccl'ia℞ ca/ thedralium siue me tropolitana℞ ac pri archaliū ꝓuisiones: seu electionum ad il las ꝯfirmationes ad sedē aplicā hodie pleno iure ꝑtinēt: ⁊ ab ea/ dē: ecclesijs pastore viduatis: vel de nouo ꝓuidet̄: vel electiōes ab illis qbus ex priuilegio licet cano nice celebrate ꝯfirmantur. Ideo scrutiniū qđ serotinū appellat̄: ⁊ pridianā illā examinationē: que in antiquis pōtificalib⁹ libris ha bet̄: hic p̄termittendam esse cen/ suimus. Incōueniens quippe vi det̄ ⁊ oino absurdū: vt que a sū/ mo pōtifice: ac sacro senatu statu ta approbata atq; examiata sūt: a minoribus tribunalibus iterū examinēt̄. Proinde illis i hoc lo/ co vt supfluis dimissis: ad ipsius ꝯsecrationis modū: s'm ritū quē sacrosc̄ā Romana seruat eccl'ia: de ueniemus. Si pri⁹ explicauerim⁹ que ad ipsam ꝯsecrationē primo agēda: paranda: atq; ordināda sunt ¶ In primis aiaduertēdū:

Prouisiões oiu℞ eccl'ia℞ ptinēt ad a/ postolicā se/ dem.

q̄ nemo ꝯsecrari debet: nisi prius ꝯstet ꝯsecratori de cōmissione cō secrādi: siue per lr̄as aplicas: si sit extra curiā: siue per mandatum a camera aplica emanatū in ipsa cu ria: siue per cōmissionē viue vocis oraculo a sūmo pōtifice ꝯsecrato ri factā: si ꝯsecrator ipse sit cardi/ nalis: alioquin ei nō debet credi.

Nullus de/ bet cōsecra/ ri i epm: nisi cōstet ꝯsecra tori de com/ missiōe con secrandi.

Statuta die ꝯsecrationis: que de bet esse dñica vel festiua: si sūmus pōtifex hoc spāliter indulserit: tā ꝯsecrator q̄ electus ꝯsiteant̄: ⁊ cō ueniēs est vt p̄cedēti die ieiunēt.

Cōsecratio epi debet fie ri i dñica vel festiua die.

Consecra/ tor ⁊ ꝯsecrā d⁹ debēt die p̄cedēti ieiu nare.

Sūmo mane i eccl'ia vbi fiet ꝯse/ cratio: ornant̄ due capelle: maior pro ꝯsecrāte: ⁊ minor pro electo. Et in maiori quidē sup altari pa rato vt est moris: erit crux in me dio: ⁊ ad minus q̄tuor cādelabra. In terra ad gradus altaris erūt tapetes strati: super quibus pro sternēt se elect⁹ ⁊ ꝯsecrator: ⁊ alij genuflectēt. Poterunt ⁊ alia or/ namēta circūcirca adhiberi pro qualitate ⁊ facultate loci ⁊ p̄sona rū.

Parant̄ due capelle ma/ ior ⁊ minor cū suis req/ sitis.

Parat̄ etiā in loco ꝓpinquo ⁊ ꝯgruo credentia ꝓ ꝯsecratore: idest mēsa cōpetētis lōgitudinis: latitudinis: ⁊ altitudinis: sup quā erit mappa mūda. Duo candela bra. Uasa ad abluēdū manus: cū suis mātilib⁹. Urceolus cū aqua bñdicta: ⁊ aspsorio. Thuribulū cū nauicella cocleari ⁊ icēso: si of/ ficiū fit in cātu: alias nō: ampulle cū vino ⁊ aqua pro sacrificio. Ca lix: hostiaria cū hostijs pro credē tia: consecratore ⁊ electo: medul/

Parat̄ cre/ dētia cū va/ sis cōuenien tibus.

la panis pro abstergēdis manib⁹: Scūz chrisma: cū rebus suis opor tunis. ¶ Itē paramēta oia pōti ficalia tpi ⁊ offō misse ɔuenientia: videlʒ: sandalia: amict⁹: alba: cin gulū: crux pectoralis: stola: tuni cella: dalmatica: chyrothece: pla neta: mitra auriphrygiata: anul⁹ pōtificalis: baculus pastoralis: ⁊ manipulus. Ex his: si pōtifex para tur ꝓpe altare: ponunt̄ sup alta re amict⁹: alba: cingulū: manipu lus: crux: stola: tunicella: dalmati ca: planeta. Reliqua manent sup credētiā. ¶ Itē parat̄ faldistoriū ornatū ꝓ cōsecratore: ⁊ tria scabel la siue sedes ꝓ electo: ⁊ duob⁹ epis assistētibus: missale: ⁊ pōtificale. Cōsecrator habeat tres capella nos ad minus cū suppellicijs: ⁊ duos scutiferos ad credentiam. ¶ In capella vero minore ꝓ ele cto: q̄ a maiore debet esse distincta parat̄ altare cū cruce ⁊ duob⁹ cā delabris ad min⁹: ⁊ sup illud mis sale: ⁊ pōtificale: ac paramēta oia pōtificalia albi coloris: vt s̄ ꝓ cō secratore numerata sūt: ⁊ vltra il la: pluuiale albuʒ: ⁊ prope altare credētia cū mappa mūda: ⁊ vasis ad abluendū manus: ⁊ medulla panis ad fricandū ⁊ extergēduʒ manus ⁊ caput. ¶ Ponunt̄ etiā octo mappule facte ex duab⁹ can nis panni linei subtilis: per medi um scissis in lōgitudinē: q̄rū due sint lōgitudinis sex palmoꝝ que libet: alie vo sex equalis sint quā titatis. Et eādē le octo vnius libre

Parant̄ etiā paramē ta pōtifica lia omnia.

Parat̄ fal distoriū or natū ꝓ con secratore: et tria scabel la: missale ⁊ pōtificale.

In capella minori parā tur altar̄ pa ramēta ꝗ̄.

Que paran da sūt i cōse cratiōe epi.

q̄libet: quaꝝ q̄tuor sup altare cō secrantis: due sup eius credētiā: ⁊ due sup altare electi ponūtur. Annulus cū gēma bn̄dicendus ⁊ electo tradēdus. Pecten ebur neū. Et pro offertorio intorticia duo: q̄tuor librarū q̄libet: duo panes magni: ⁊ duo barilia vini optimi: panes ⁊ barilia ornentur cū auripello: duo videlʒ videant̄ argētea: ⁊ duo aurea: hinc ⁊ inde arma ɔsecratoris ⁊ electi haben tia. Sint etiaʒ in capella electi ali qua sedilia: ⁊ ornamenta ɔueniē tia. ¶ Adsint duo ad minus epi assistētes: qui induūtur suppelli cio si nō vtūtur rocheto: amictu: stola: pluuiali: ⁊ mitra simplici al ba: ⁊ q̄sq̄ʒ hēt suū pōtificale. Ho ra igit̄ cōpetēti ɔsecrator: elect⁹: assistētes epi: ⁊ alij q ɔsecrationi interesse debent: ad ecclīā ɔueni unt: ⁊ ɔsecrator facta orōne an te altare ascēdit ad faldistoriū in capella sua ad sinistrū cornu alta ris videlʒ eplē ꝑparatū: vt moris est. Ibiq̄ʒ ex more parat̄. Electus vero cū assistentibus epis vadit ad capellā suā: ⁊ ibi capit paramē ta oportuna: videlʒ si missa cāta tur: amictū: albā: cinguluʒ: mani pulū: stolā in modū sacerdotis: ⁊ pluuiale. Si vero officiū legitur poterit an̄q̄ʒ dicta paramēta acci pit: capere sandalia: ⁊ legere ps. Quā dilecta an̄. xvi. ⁊ orōnes cō suetas: assistētes etiā epi interim sua paramenta p̄dicta capiūt. Qui bus itaq̄ʒ paratis: ɔsecrator acce

Duo ad mi n⁹ epi assi stentes sint cū rocheto et pluuiali vel sup pel liceo ⁊ plu uiali si sit re ligiosus et mitra sim plici: ⁊ qui libet habe at suū pōtifi cale.

Cõsecrator accedit ad altare:⁊ se/ det i medio ei⁹ ꝟsis re/ nib⁹ altari: electus ꝟo medi⁹ inter assistẽtes e/ piscopos mi/ tratos cuꝫ suo bireto ⁊ pluuiali du/ cit añ cõse/ cratorẽ.

dit ante altare:⁊ ibi in medio se/ det super faldistoriũ vertens re/ nes altari. Electus vero cum suo bireto ducit̃ sic paratus medius inter assistentes sibi ep̃os para/ tos ⁊ mitratos:⁊ cũ ante conse/ cratorẽ puenerit nudato capite: illud profunde inclinando:ei re/ uerentiã facit. Assistẽtes vero ep̃i eidẽ cũ mitra caput aliquantulũ inclinant. Tuꝫ sedent in scabellis siue sedibus suis ante ↄsecratorẽ hoc modo. Electus contra facieꝫ consecratoris:ita vt inter eos sit competens distantia. A dextris electi sedet antiquior:⁊ a sinistris iunior ep̃i assistẽtes. Ita tñ ꝙ ipsi assistẽtes ad alterutrũ facies ver tãt. Cũ sic locati fuerint:⁊ aliquã/ tulũ quieuerint surgunt. Electus sine bireto: ⁊ assistentes ep̃i sine mitris:⁊ senior assistentium ver sus ad consecratorem dicit.

Ep̃s senior assistẽtiũ ꝟ/ sus ad cõse/ cratorẽ di/ cit. Reuen/ de pat̃ ⁊c̃.

REuerende pater: postulat sancta mater ecclĩa catholica: vt hũc p̃ñtez p̃sbr̃ꝫ ad onus ep̃atus subleuetis. Cõsecrator dicit. Ha betis mandatũ aplĩcum. Respõ/ det ep̃s senior assistẽtiuꝫ. Habe/ mus. Consecrator dicit. Legat̃.

Legit̃ man datũ aplĩ/ cũ de mãda to cõsecra/ toris.

TUm notarius ↄsecratoris accipiens mandatũ de ma/ nu ep̃i assistẽtis legit a principio ad finẽ. Interim sedẽt oẽs tectis capitib⁹. Mandato per notariũ plecto:cõsecrator dicit. Deo gra tias. Uel si consecratio fit vigore litteraꝝ aplĩcaꝝ:per quas etiã iu ramenti per electũ p̃standi rece/ ptio cõsecratori cõmittit̃:litteris ipsis lectis:anteꝙ̃ cõsecrator ali/ ud dicat:electus de scabello siue sede sua veniens coram consecra tore genuflectit:⁊ legit iuramen tum de verbo ad verbuꝫ iuxta te norem cõmissionis predicte pre/ standum:quo lecto.

Electus fa/ cit iuramẽ/ tuꝫ fidelita tis coraꝫ cõ secratore.

COnsecrator in gremio suo librũ euangeliorum amba bus manibus apertũ tenens:in/ feriore parte libri electo versa:ab eo prestationem huiusmodi iura menti recipit:electo adhuc coraꝫ eo genuflexo dicente. Sic me de us adiuuet:⁊ hec sancta dei euã/ gelia:⁊ ipsũ textũ euãgelioꝝ am/ bab⁹ manibus tangente:tũ non pri⁹. dicit cõsecrator. Deo grãs. Deinde omnibus in locis suis vt dictũ est sedentibus. Cõsecrator

Omnib⁹ se dentibus i locis suis ut pri⁹. cuꝫ mitris suis cõsecrator legit sequẽ/ tẽ examina tionẽ.

intelligibili voce legit sequentez examinationē carthaginēsis ɔcilij: que legi debet semper sicut iacet in singulari: etiam si plures simul examinētur. Assistētes vero epi submissa voce dicūt quecūqz dixerit ɔsecrator: ⁊ oēs debēt tūc mitras tenere ⁊ sedere. Examen.

Antiqua sanctorum patrum institutio docet ⁊ p̄cipit: vt is qui ad epatus ordinem eligitur: antea diligentissime examinetur cū omni charitate: de fide sancte trinitatis: ⁊ interrogetur de diuersis causis ⁊ moribus: que huic regimini congruūt: ac necessaria sunt retineri s̄m apostoli dictuz: manus cito nemini iposueris. Et vt etiā is qui ordinandus est erudiat: q̄liter sub hoc regimine cōstitutū oporteat ɔuersari in ecclesia dei: ⁊ vt irreprehēsibiles sint: q ei man⁹ ordinationis iponunt. Eadē itaqz auctoritate ⁊ p̄cepto interrogamus te dilectissime frater charitate sincera: si oēm prudentiā tuā: quantuz tua capax est natura: diuine scripture sensibus accōmodare volueris? Respondet elect⁹. Ita ex toto corde volo in oib⁹ obedire ⁊ ɔsētire. aliquātulū assurgens detecto capite ad istā ⁊ omnes alias responsiones sequentes. Et si plures electi fuerint successiue quisqz sic respondet. ¶ Interrogat consecrator.

Uis ea que ex diuinis scripturis intelligis: plebem: cui ordinandus es: ⁊ verbis docere ⁊ exemplis? ℞. Uolo. Interrogatio.

Uis traditiones orthodoxorūz patrū: ac decretales sancte ⁊ apostolice sedis constitutiones veneranter suscipere: docere: atqz seruare? ℞. Uolo. Interrogatio.

Uis beato petro aplo: cui a deo data est potestas ligandi atqz soluēdi: eiusqz vicarijs romanis pōtificib⁹ fidē: sbiectionē: ⁊ obediētiā s̄z canonicā auctoritatē exhibere? ℞. Uolo. Interrogatio.

Uis mores tuos ab oī malo tēpare ⁊ quātū poteris: dn̄o adiuuāte ad oē bonuz cōmutare. ℞. Uolo. Interrogatio. Uis castitatē ⁊ sobrietatē cū dei auxilio custodire ⁊ docere? ℞. Uolo. Interrogatio. Uis semp in diuinis esse negocijs mācipat⁹: ⁊ a terrenis negocijs vel a lucris turpib⁹ alienus: quātū te humana fragilitas ɔsenserit posse? ℞. Uolo. Interrogatio. Uis humilitatē ⁊ patiētiā i te ipso custodire: ⁊ alios silr docere? ℞. Uolo. Interrogatio.

Uis pauperib⁹ ⁊ peregrinis oibusqz indigētibus esse p̄pter nomē dn̄i affabilis ⁊ misericors ℞. Uolo. Tūc dicit ei cōsecrator voce aliquantulum submissa.

Hec oia ⁊ cetera bona tribuat tibi dn̄s: ⁊ custodiat te atqz corroboret in omni bonitate. Et respōdēt oēs. Amē. Interrogatio.

Credis s̄m intelligentiam ⁊ capacitatem sensus tui sanctam trinitatem: patrē: ⁊ filiū: ⁊ spiritum sanctum: vnum deū oipotentez:

1. thi. v.

Electus rn̄det singulis īterrogatiōib⁹ cōsecratoris aliquātulū surgēs detecto capite.

Cōsecrator voce submissa dicit.

Sequitur examen.

totamqz in trinitate deitatem: co/essentialē: consubstātialē: coeter/nam: 7 cooīpotentem: vnius vo lūtatis: potestatis: 7 maiestatis: creatorem omniū creaturaruz: a quo omnia: per quē oīa: 7 in quo omnia que sunt in celo 7 in terra: visibilia 7 inuisibilia: corporalia 7 spiritualia:' ℟. Assētio 7 ita cre do. Interrogatio. Credis sin/gulam quāqz in trinitate perso/nam: vnum deuz ver̄: plenū: 7 p̄/fectū:' ℟. Credo. Interrogatio. Credis ipsuz filiū dei: verbū dei eternaliter natuz de p̄re: cōsubstā tialē: cooīpotentem: 7 coequalez per oīa patri in diuinitate: tp̄ali/ter natum de spū sancto ex Ma/ria semper virgine: cum anima ra tionali: duas habentez natiuita tes: vnā ex p̄re eternam alterā ex m̄re tp̄alem. Deum ver̄ 7 hoīez verum: propriū in vtraqz natura atqz p̄fectū: non adoptiuū: neqz fantasmaticū: sed vnicū 7 vnū fili um dei in duabus 7 ex duabus na turis: sed in vni⁹ p̄sone singulari tate: ip̄assibilē 7 imortalē diuini. tate: sed 7 in humanitate pro no bis 7 pro salute nr̄a passū v̄a car/nis passione: 7 sepultuz: ac tertia die resurgētē a mortuis vera car/nis resurrectiōe: die q̄dragesimo post resurrectionē: cū carne q̄ re/surrexit 7 aīa ascendisse ad celū: 7 sedere ad dexterā p̄ris. Inde ven tur̄ iudicare viuos 7 mortuos: 7 redditur̄ vnicuiqz s̄m op̄a sua: si ue bona fuerit siue mala:' ℟. Assē tio 7 ita p̄ oīa credo. Interrogatio. Credis etiam spiritum sanctuz: plenū 7 perfectum verūqz deuz: a patre 7 filio p̄cedentez: coequa lem: 7 coessentialem: coomnipo/tentem: 7 coeternū per oīa patri 7 filio:' ℟. Credo. Interrogatio. Credis hanc sanctam trinitatē: nō tres deos: sed vnum deū oīpo tentē: eternū: iuisibilē: 7 in cōmu tabilē:' ℟. Credo. Interrogatio. Credis sanctā catholicaz 7 apo stolicam vnā esse veram ecc̄liam: in qua vnū datur verum baptis/ma: 7 vera oīuz remissio peccato. rum:' ℟. Credo. Interrogatio. Anathematizas etiā oēz heresiz: extollētem se aduersus hanc san/ctam ecclesiam catholicaz:' ℟. A/nathematizo. Interrogatio. Credis etiā verā resurrectionez eiusdē carnis quā nūc gestas: 7 vi tā et̄nā:' ℟. Credo. Interrogatio Credis etiā noui 7 veteris testa mēti: legis: 7 p̄phetar̄: 7 ap̄lor̄uz: vnū esse auctorē deū 7 dn̄z oīpo/tētē:' ℟. Credo. Postea ↄ̄secra/tor dicit voce aliquātulū submissa.

Cōsecrator voce sub/missa dicit.

Hec tibi fides augeat̄ a dn̄o: ad verā 7 eternā b̄titudinē: dilectissime frater in xp̄o. Et r̄n/dēt oēs. Amē. Expleto itaqz exa/mine prefati assistētes ep̄i ducūt electū ad ↄ̄secratorē: corā quo ge nuflexus eius manū reuerenter osculat̄. Tunc ↄ̄secrator deposita mitra: cū ministris ad altare ↄ̄uer sus facit solito more cōfessionē: ele cto a sinistris ei⁹ manente: 7 oēs

Expleto e/xamine assi stētes ducūt electū an̄ cō secratorē: q genuflexus ei⁹ manū o/sculat̄.

Cōsecrator deposita mi tra ad altar̄ cōuersus fa cit ↄ̄fessiōez electo ad e/ius sinistrā manente.

epi ante sedes suas stantes faciũt similiter cum clericis suis. Facta itaq; cõfessione Cõsecrator ascendit ad altare: osculat illud ⁊ euangeliũ in missa dicendũ: ac incensat altare more solito. Deinde vadit ad sedē suã ⁊ procedit in missa vsq; ad Alleluia: vel vltimum versum Tractus exclusiue si All'a non dicitur. Si vero missa legit: osculato altari ⁊ euãgelio omissa incēsatione oia predicta legit in altari: ⁊ illis dictis siue missa legatur siue cantetur: redit cũ mitra ad sedendũ in faldistoriũ: qd ante mediũ altaris sibi reponit. Epi vero assistentes ducunt electum ad capellã suã: ⁊ ibi deposito pluuiali acolyti induunt illum sandalia: ipso ps ⁊ orõnes consuetas legēte si prius illa non accepit. Tũ accipit crucē pectoralē: ⁊ stola ei aptatur vt ab humeris depēdeat. Deinde tunicella dalmatica ⁊ casula induit: quibus indut⁹ accedit ad suũ altare: vbi stans in medio medi⁹ inter episcopos assistentes: detecto capite legit totum officium misse vsq; ad All'a. vel vltimũ vsum Tractus exclusiue: neq; vertit se ad populum cũ dicit: Dominus vobiscum. vt in alijs missis fieri solet. ¶ Est autem notandum q ecclesia romana propter ordinationes episcopoꝝ nunq̃ mutat officium diei: dicit tamē post collectã diei pro officio consecrationis collectã. Adesto supplicationib⁹ nr̃is ⁊c.

Epi assistentes ducũt electũ ad capellã suã: vbi d posito pluuiali oia paramēta epalia induit.

Romana ecclia nõ mutat offiũ diei occurrentis pp cõsecrationē epi.

sub vno Per dñm nostrum ⁊c. Nonnulle vero alie ecclie dicunt missã de spũ sctõ: ⁊ alie sequentē specialē in cõsecratiõe. Introit⁹.

Benedi cat te hodie domi nus deus: ⁊ respi ciat super te seruum suum: ⁊ det tibi for titudi nē ad resistendũ inimicis ecclesie sancte su e. ℣. Deus deorum dominus lo cutus est: ⁊ vocauit terram. ℣. Gloria patri.

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens deus: ⁊ qd humilitatis nostre gerēdũ est

ministerio: tue virtutis implea-
tur effectu. Per dñm nostrũ ⁊c.

Lectio epistole beati Pauli apo
i. ca. iii. stoli ad Timotheum.

Carissime: fidelis sermo. Si quis episcopatũ desiderat: bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopuz irreprehensibilẽ esse: vnius vxoris virum: sobriũ: prudentem: pudicum: ornatum: hospitalem: doctorem: non vinolentũ: nõ percussorem sed modestũ: nõ litigiosuz: nõ cupiduz: sue domui bene dispositũ: filios habentẽ subditos: cũ omni castitate. Si qs autẽ domui sue preesse nescit: qũo dei ecclesie diligentiã habebit? Nõ neophitũ: ne in supbiaz elatus: in iudiciũ incidat diaboli. Oportet autem illum ⁊ testimonium habere bonum ab his: qui foris sunt: vt doctrinam dei nostri ornet in oibus. Graduale.

Inmola de o sacrifi-
cium laudis: et redde
altissimo vo ta tu a.
Congrega te illi sanctos e ius: qui ordi-
nauerunt testamentum eius su
per sacrifi ci a.

Finito graduali si Alleluia dicit̃. Alioquin dicto Tractu vsqz ad vltimum versum exclusiue. Assistẽtes epi iterũ ducunt electum ad consecratorẽ: cuz mitra ante altare in faldistorio sedentem: cui electus deposito birreto caput ꝓfunde inclinans humilem reuerentiam facit. Assistẽtes vero cũ mitris se aliquantulũ inclinãtes etiã cõsecratorez venerant̃. Tum sedẽt omnes vt pri⁹ ⁊ ꝯsecrator sedens cũ mitra versus ad illum dicit.

Assistentes epi iterũ ducũt electum ad cõsecra-torẽ sedẽtez ante altare.

Cõsecrator sedẽs cũ mitra v̾sus ad electũ dicit. Epm ⁊c.

Episcopũ oportet iudicare: interp̄tari: ꝯsecrare: ordinare: offerre: ⁊ baptizare. Deinde oibus surgẽtib⁹: cõsecrator stans cũ mitra dicit ad circumstantes.

Offĩi epi.

Oibus surgẽtib⁹ cõsecrator stãs cũ mitra dicit. Orem⁹ ⁊c.

Oremus dilectissimi nobis: vt huic viro: vtilitati ecclesie prouidens benignitas oipotentis dei: gratie sue tribuat largitatem. Per christuz dñm nr̃m. Et mox Cõsecrator ante faldistoriũ suuz: ⁊ assistentes epi ante sedilia sua cum mitris procunbunt. Electus vero prosternit se a sini-

Cõsecrator ⁊ assistẽtes epi ꝓcũbũt sup sedes suas cũ mitris ⁊ elect⁹ prosternit se a sinistris cõsecratoris.

stris consecratoris: ministri etiam: et alij omnes genuflectunt.

Tunc cantor: vel si officium sit legendo: consecrator incipit letaniam dicens. Kyrieleison et cetera prosequendo totam: prout supra in ordinatione subdiaconi dictum est § fol. x. Post que autem dictum fuerit. Ut obsequium seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos.

Consecrator surgens et conuersus ad electum tenens baculum pastoralem dicit versus sequentes sup eum.

Consecrator ab accubitu surgens ad electum conuersus baculum pastoralem cum sinistra tenens dicit sub voce letanie primo. Ut hunc presentem electum bene✠dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut hunc presentem electum bene✠dicere et sancti✠ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hunc presentem electum bndicere et sci✠ficare et conse✠crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Producendo semper signum crucis sup illum. Idemque faciunt et dicunt assistentes epi: genuflexi tamen permanentes. Deinde iterum accubit consecrator: et cantor seu ipse qui prius dixit: cantat prosequitur usque ad finem. Ut nos exaudire digneris et cetera. Qua finita surgunt oes: et consecratore an faldistorium suum cum mitra stante: electus coram eo genuflectit. Tunc consecrator accepto libro euangeliorum illum apertum adiuuantibus epis assistentibus nihil dicens ipoit sup ceruicem et spatulas electi: ita quod iferior pars libri ceruicem capitis electi tangat: littera ex parte iferiori manente: quem unus ex capellanis electi retro ipsum genuflexus: quousque liber ipse eidem electo in manus tradendus sit: cotinuo sustinet. Deinde consecrator et assistentes episcopi ambabus manibus caput consecrandi tangunt dicentes.

Consecrator iterum usque ad finem letanie procubit. ut supra.

Consecrator stans cum mitra ponit librum euangeliorum sup ceruicem et spatulas electi: capellano ipsum sustentante.

Consecrator et assistentes epi ambas manus ponunt sup caput eius dicentes. Accipe et cetera.

Accipe spiritum sanctum. quo facto consecrator media voce stans deposita mitra dicit oronem.

Consecrator stans sine mitra dicit oronem.

Propitiare domine supplicationibus nostris: et inclinato sup hunc famulum tuum cornu gratie sacerdotalis: bene✠dictionis tue in eum infunde virtutem. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit et regnat in vnitate spus sancti deus. Deinde extensis manibus ante pectus dicit.

Consecrator extensis manibus an pectus dicit prefationem.

Per oia secula seculoruz. ℟. Amé. ℣. Domin' vobiscû. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum cor da. ℟. Habemus ad dominum. ℣. Gratias agam' domino deo nostro. ℟. Dignû et iustuz est.

Vere dignû et iustuz est equuz et salutare. Nos tibi semper et vbiqz gratias agere domine sancte pater oipotens eterne deus: honor omnium dignitatuz: que glorie tue sacris famulantur ordinibus. Deus qui p Moysen famuluz tuum: secreti familiaris affatu: inter cetera celestis documenta culture: Exo. xxviii. de habitu quoqz indumenti sacerdotalis instituens: electum Aaron mystico amictu vestiri inter sacra iussisti: vt

intelligẽtie sensuz de exemplis

priorum caperet secutura poste

ritas: ne eruditio doctrine tue

ulli deesset etati. Cum et apud

veteres reuerentiam ipsa signi

ficationum species obtineret:

et apud nos certiora essent expe

rimenta rerum quam enigmata fi-

gurarum. Illius namque sacer-

dotij anterioris habitus no-

stre mẽtis ornatus est: et põtifica-

lẽ gloriã non iam nobis honor

commendat vestium sed splen

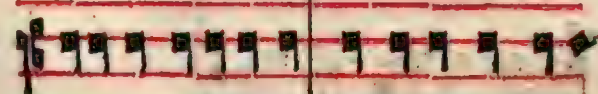
dor animarum. Quia et illa que

tunc carnalibus blandiebantur

obtutibus: ea potius quam in ipsis

erant: intelligenda poscebant.

Et iccirco huic famulo tuo:

quẽ ad summi sacerdotij mini

sterium elegisti: hanc quesumus gra

tiaz largiaris: vt quicquid illa
velamina in fulgore auri: inni/
tore gemmarum: ⁊ in multimo
di operis varietate signabãt:
hoc in eius moribus actibusqz
clarescat. Comple in sacerdote
tuo ministerij tui summam: et
ornamentis totius glorifica/
tionis instructum: celestis vn/
guenti rore sanctifica.

Si in Rom. curia fit consecratio Subdiaconus aplicus. Vel si extra Romanaz curiam fit: vnus ex capellanis pontificis ligat caput electi cuz vna ex longiorib⁹ mappulis de octo superius dictis: ⁊ consecrator flexis genibus versus ad altare incipit: ceteris prosequentibus hymnum.

Ligat caput electi cũ vna mapl'a: ⁊ cõsecrator flexis gẽib⁹ versus ad altare incipit ceteris psequẽtib⁹ hymnum. Veni creator: ⁊ dicit totus.

Fol. xix.

Et dicitur totus vsqz ad finẽ: put habet supra in ordinatione psbyteri. Finito pmo versu surgit põtifex: ⁊ sedet in faldistorio añ medium altaris: capit mitraz: extrahũtur ei annuli ⁊ chirothece: reponũtur sibi annuli: ⁊ iponũtur ei gremiale a ministris. Tũ pollicem suũ dextrũ intingit in sanctũ chrisma per vnum ex ministris sibi oblatum: ⁊ caput electi coraz se genuflexi inungit: formans primo signum crucis p totam coronã: deinde reliquum corone liniendo interim legendo dicens.

Pontifex sedet cũ mitra añ mediũ altaris: ⁊ cũ pollice itin to i sacro chrismate facit signuz crucis primuz sup totã coronã: ⁊ postea vngit totã coronã capitis eius.

Vngatur ⁊ ɔsecret caput tuum celesti bñdictione in ordine põtificali. ¶ Et pducens ma

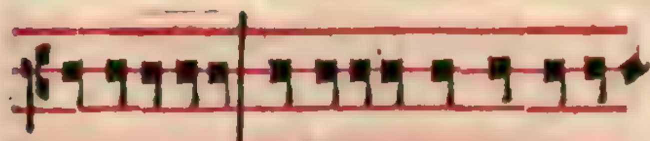
nu dextra tertio signuz crucis super caput electi dicit. In nomie pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spiritus✠ sancti. Amen. ℣. Pax tibi. ℟. Et cum spiritu tuo. Et si plures sint consecrandi: hoc in psona cuiusli bet singulariter repetit. Expleta vnctione pontifex pollicez cũ medulla panis paululum abstergit: ⁊ finito hymno predicto deposita mitra surgit: ⁊ in pristina voce prosequitur dicens.

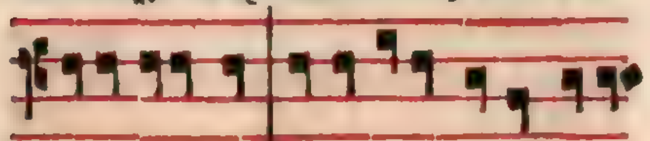
Expleta vnctioe episcopus tergit pollicẽ cuz medulla panis: postea sine mitra stans psequitur pfatio nem.

Hoc domine copiose in caput eius influat: hoc in oris subiecta decurrat: hoc in totius corporis extrema descendat: vt tui spiritus virtus: ⁊ interiora eius repleat: ⁊ exteriora circuntegat. Abundet in eo constantia fidei: puritas dilectionis: sinceritas pacis. Sint speciosi munere tuo pedes eius ad euangelizandũ pacẽ: ad euangelizandũ bona tua. Da ei dominę ministeriũ reconciliationis in verbo ⁊ in factis: in virtute signoꝝ ⁊ pdigiorum. Sit sermo eius ⁊ predicatio: nõ in psuasibilibus humane sapiẽtie

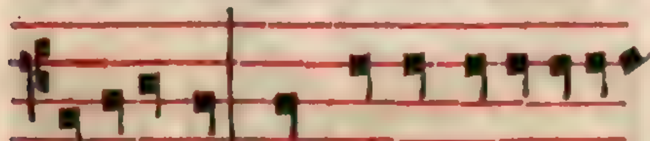
verbis: sed in ostẽsione spiritus
⁊ virtutis. Da ei domine claues
regni celorũ: vt vtatur non vt
glorietur potestate quã tribuis
in edificationez: non in destru-
Matt. xvi. ctionẽ. Qđcũqz ligauerit super
terrã sit ligatuz ⁊ in celis: ⁊ qđ
cũqz soluerit in terris sit solu-
Joã. xx. tum ⁊ in celis. Quorum deti-
nuerit peccata: detenta sint: ⁊

quoruz dimiserit: tu dimittas.
Qui maledixerit ei: sit ille male- Gen. xxvij.
dictus: ⁊ qui benedixerit ei: be-
nedictionib⁹ repleat̃. Sit fide-
lis seruus et prudẽs: quẽ cõstitu Mat. xxiiij.
as tu domine sup familiã tuaz:
vt det illi cibũ in tempore opor-
tuno: ⁊ exhibeat oẽm hominẽ
perfectuz. Sit solicitudine non Ro. xij.
piger: sit spiritu feruens: ode-

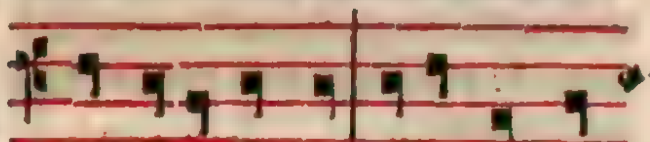

rit sup̄biā: humilitatez ac veri-

tatē diligat: neq3 ea3 vnq̄3 dese

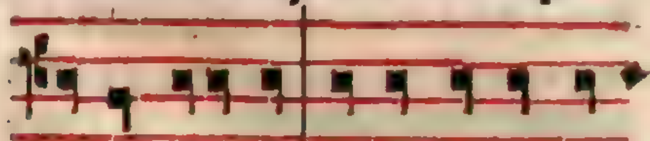

rat: aut laudibus: aut timore

Ysa.v. superatus. Nō ponat lucē tene

bras: nec tenebras lucem: nō di

cat malū bonuz: neq3 bonum

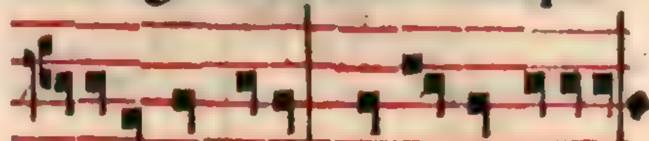

Ro.j. malum. Sit sapiētibus ⁊ isipiē-

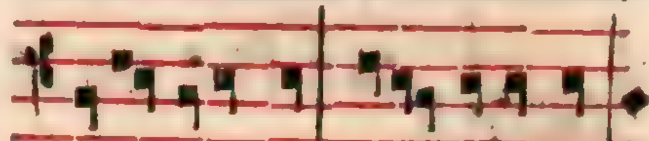

tibus debitor: vt fructū de pro

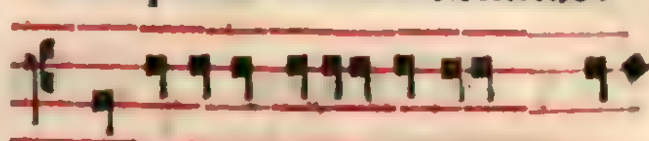

fectu omniū cōsequat̄. Tribuas

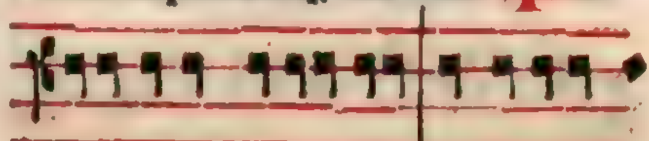

ei domine cathedrā episcopalē

ad regendū ecclesiā tuā: ⁊ ple-

bē sibi cōmissā. Sis ei auctoritas:

sis ei potestas: sis ei firmitas.

Multiplica sup̄ eum bñ ✠ di-

ctionē ⁊ gratiā tuā: vt ad exo-

rādā semp̄ misericordiā tuam:

tuo munere idoneus: ⁊ tua gra

tia possit esse deuotus.

Deinde submissa voce dicit legē do ita q̄ a circūstantibus audiri possit: Per dñz nostrū iesuz christum filiū tuum: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate spūs sācti deus. Per omnia secula sclōrū. ℟. Amen. Post hec consecrator inchoat schola prosequēte Añam.

Ep̄s submissa voce dicē qđ sequitur.

Cōsecrator īchoat schola p̄sequente añā: ⁊ dicit tota añ psalmū: sequit̄ ps.

U nguentum in capite qd de scendit in barbam: barbam aaron: qd descendit in oram vestimenti e ius: mandauit do minus benedictio nem in seculum. E v o v a e.

E Cce q̃ bonu3 ꝛ q̃ iocũdu3: habitare fratres in vnum. Sicut vnguentum in capite: qd descẽdit in barbã: barbã aaron. Quod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros hermon qui descendit in montem syon.

Quoniam illic mandauit dominus bñdictionẽ: ꝛ vitã vsq3 in seculum. Glia pri. Sicut erat. ꝛc. Deinde repetit tota añ. Unguẽtũ in capite ꝛc. Incepta añ añ ps im ponit ad collũ electi alia ex longioribꝰ mappulis de octo supradictis. Cõsecrator sedet: accipit mitrã: ꝛ electo añ ip3 genuflexo inũgit ambas manꝰ simul iunctas cũ chrismate in modum crucis producendo cum pollice suo dextro iuncto duas lineas: videlicet a pollice dextre manus vsq3 ad indicẽ sinistrũ: ꝛ a pollice sinistro vsq3 ad indicẽ dextrũ: ꝛ mox inungit totaliter palmas electi dicẽs.

Imponitur ad collũ electi tobalia alia: ꝛ cõsecrator sedẽs cũ mitra vngit manꝰ electi sacro chrismate.

U Ngantur manus iste de oleo sanctificato: ꝛ chrismate sanctificationis: sicut vnxit Samuel Dauid regem ꝛ prophetã: ita vngantur ꝛ confirmentur. ꝛ producens manu dextra tertio signũ crucis super manus electi dicit. In nomine dei pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ spiritus✠ sancti: facientes imaginẽ sancte crucis saluatoris nostri: q nos a morte redemit: ꝛ ad regna celorum perduxit. Exaudi nos pie pater omnipotens eterne deus: vt quod te rogamus exoremus. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Oremus.

.j. Re. xvj.

Producit consecrator signũ crucis sup manus electi ter.

D Eus ꝛ pater domini nostri iesu christi: qui te ad pontificatus sublimari voluit dignitatem: ipse qui per samuelem dauid in regem ꝛ prophetã inun-

.j. Re. xvj.

rit: te nostro ministerio chrisma te ꝛ mystice delibutionis liquore perfundat: ꝛ spiritualis bene ✠ dictionis vbertate fecundet: vt qcquid benedixeris benedicat: ꝛ quicquid sanctificaueris sanctificetur: ꝛ consecrate manus iste vel pollicis impositio cunctis proficiat ad salutem. Per eundez christum dominuz nostrū. ℞. Amē.

Cōsecratus man⁹ inunctas iponit mappule a collo depēdēti.

Premissis itaqꝫ expeditis: consecratus iungit ambas manus: ꝛ eas iponit mappule a collo depēdenti. Consecrator vero abstergit paululū cū medulla panis pollicē: ꝛ deposita mitra surgit: ꝛ bn̄dicē baculū pastoralē sibi ab acolito p̄ntatū: si nō sit bn̄dict⁹: dicēs.

Cōsecrator bn̄dicit baculū pastoralem.

Bn̄o baculi pastoralis. Orem⁹.

Sustētator ībecillitatis humane deus: bn̄ ✠ dic baculū istū: ꝛ qđ in eo exteri⁹ designatur: iterius in morib⁹ hui⁹ famuli tui: tue ꝑpiciatiōis clemētia opet. Per xp̄z do. nr̄z. ℞. Amē. Deide illū aspgit aq̄ bn̄dicta. Tū sedēs accepta mitra: tradit illū cōsecrato corā eo genuflexo capiēti ipꝫ iter idices ꝛ medios digitos: manib⁹ nō disiūctis: ꝯsecratore dicēte.

Pōtifex aspergit baculū aq̄ bn̄dictā: ꝛ sedēs cum mitra tradit illum consecrato corā se gēuflexo.

Accipe baculū pastoralis officij: ꝛ sis in corrigēdis vitijs pie seuiēs: iudiciū sine ira tenens: in fouēdis virtutibus auditorū animos demulcēs: in tranquillitate: seueritatis censurā non deserens. Quo facto: deposita mitra surgit cōsecrator: ꝛ benedicit annulum ꝑ acolytū sibi oblatum: si non sit prius bn̄dictus: dicens.

Eps stās sine mitra bn̄dicit ānulū ꝑ acolitū sibi oblatū.

Bn̄dictio annuli. Orem⁹.

Creator ꝛ conseruator humani generis: dator gr̄e spiritualis: largitor eterne salutis: tu dn̄e emitte tuā bene ✠ dictionem super hūc annulū: vt quicūqꝫ hoc sacrosancte fidei signo insignit⁹ icesserit: in virtute celestis defensionis ad eternā sibi ꝑficiat salutē. Per xp̄m dn̄m nr̄z. ℞. Amē. Tum aspergit ipsū annulū aqua benedicta: sedet cū mitra: ꝛ annulū in digitū annularē dextre manus consecrati imittit: dicens.

Eps aspergit ānulū aqua benedicta: ꝛ sedēs cū mitra imponit ānulū cōsecrato.

Accipe annulum: fidei scilicet signaculū: quaten⁹ spōsam dei: sctā videlicet ecclesiā: itemeratā fide ornat⁹ illibate custodias. ℞. Amen. Tū ꝯsecrator accipit librū euangelioꝝ: de spatulis ꝯse

crati: et adiuuantibus ipsum episcopis assistentibus tradit eum clausum consecrato tangenti illum sine apertione manuum: dicens.

Consecrator adiuuantibus cum epis assistentibus accipit librum euangeliorum de spatulis consecrati: et clausum tradit illi. Qui manibus non apertis etiam tangit eum.

Accipe euangelium: et vade: predica populo tibi commisso: potens est enim deus augere tibi gratiam suam: qui viuit et regnat cum deo patre in vnitate spiritus sancti. Per omnia secula seculorum. Deinde consecrator recipit consecratum ad osculum pacis: similiter et assistentes episcopi singuli dicentes ipsi consecrato: Pax tibi et ipse respondet singulis Et cum spiritu tuo. Tum consecratus medius inter assistentes epos redit ad capellam suam: vbi abstergit ei caput cum medulla panis: et lauat manus. Consecrator vero in suo faldistorio manus lauat: deinde procedit in missa vsque ad Offertorium inclusiue. Idem facit consecratus in capella sua.

Consecratus medius inter assistentes episcopos ducitur ad suam capellam: et caput extergit cum medulla panis: et lauat manus.

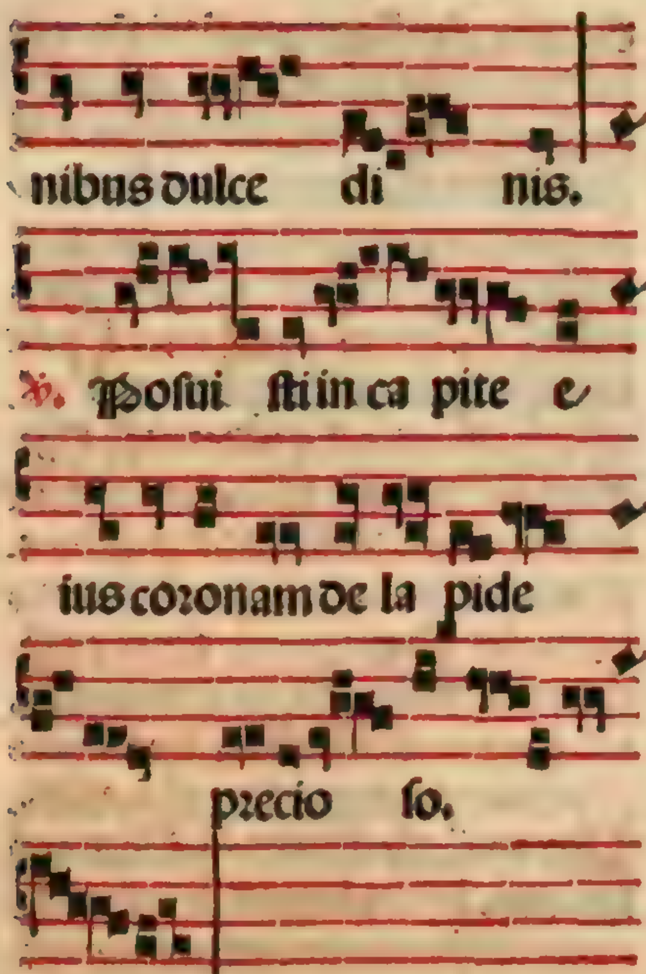
Al le lu ia.

Diffusa est gra tia in labijs tu is: propterea benedixit te de us in eter num
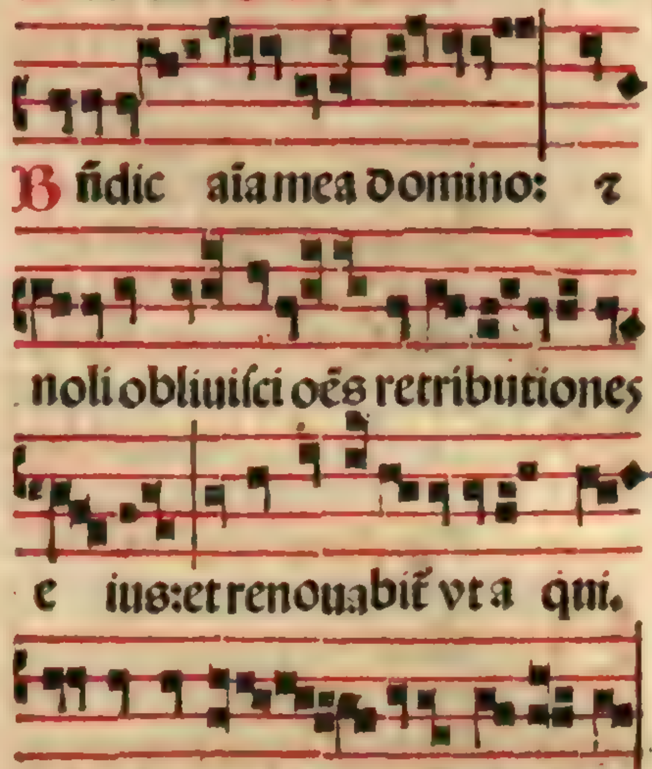
Tractus.

Desideri um ani me eius tribu isti ei domine: et volunta te la biorum e ius non fraudasti e um

℣. Quoniam pre ue nisti e um in benedictio-

bant: et vngebant oleo multos egros: et sanabantur. Deinde dicitur Credo Offertorium.

Euāgeliū secundū marcū. In illo tēpore: Circuibat iesus castella in circuitu docens. Et conuocauit duodecim: et cepit eos mittere binos: et dabat illis potestatē spirituū imundorū: et precepit eis: ne quid tollerent in via: nisi virgam tantū: non peram: non panem: neqz zonam: sed calciatos sandalijs: et ne induerent duabus tunicis: et dicebat eis. Quācūqz introieritis in domū: illic manete: donec exeatis inde. Et quicūqz non receperint vos: neqz audierint vos: exeuntes inde excutite puluerē de pedibus vestris: in testimoniū illis. Et exeuntes pdicabant: vt penitentiā agerent: et demonia multa eijcie-

Dicto offertorio consecrator sedet cum mitra in faldistorio ante mediū altaris. Et consecratus veniens ex sua capella inter assistētes epos medius corā cōsecratore genuflectit: et illi ex institutiōe melchiadis pape: et de morē: offert duo intorticia accēsa: duos panes: et duo barilia vino plena: et consecratoris pdicta recipientis manuū reuerēter osculatur.

Dicto offertorio consecrator sedet añ medium altaris: et cōsecratus veniens inter duos epos medius offert cōsecratori.

Cōsecrator lauat ma/ nus: et accedit ad altare: et consecratus inter duos episcopos medius stat ad cornu e/ pistole: et dicit oia put i missali.

Deinde cōsecrator lauat ma/ nus: et accedit ad altare. Cō/ secratus etiā ad posterius cornu epistole altaris eiusdem accedit: et ibi stans medius inter epos as/ sistētes ante se habens missale su/ um: simul cū cōsecratore dicit: et fa/ cit oia prout i missali. Secreta se/ quēs dr cū secreta misse diei sub vno Per dnz. p cōsecratorē. Secr.

Hec secreta dici debet sub vno p dnm cū col lecta misse.

Suscipe dne munera: q tibi offerim⁹ p hoc famulo tuo: et ppitius in eo tua dona custodi as. Per dnz. Cōsecrat⁹ dic. Sec.

Cōsecrator dic secretaz istam.

Suscipe dne munera: que ti/ bi offerimus pro me misero famulo tuo: et propiti⁹ in me tua dona custodias. Per dominuz. Infra actionem dicit cōsecrator.

Cōsecrator dicit infra/ ctionē. Hac igitur.

Hanc igit oblationē seruitu tis nostre: sed et cuncte fami lie tue: quā tibi offerim⁹ etiā pro hoc famulo tuo: quē ad epat⁹ or dinē pmouere dignat⁹ es: qsum⁹ dne: vt placatus accipias: et ppiti us in eo tua dona custodias: vt qd diuino munere cōsecutus est: diuinis affectibus exequat: dies/ qz nros in tua pace disponas: at qz ab eterna dānatiōe nos eripi: et in electorum tuoz iubeas gre/ ge numerari. Per xpm dnm no/ strum. Consecratus dicit.

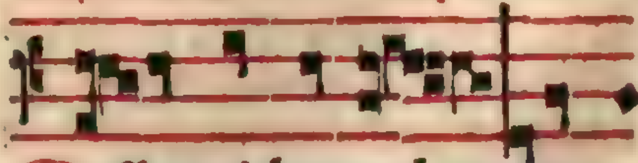
Consecrat⁹ dic ifra acti onē hāc igit etc. hic ha/ betur.

Hanc igit oblationē seruitu tis nre: sed et cūcte familie tue: quā tibi offerimus etiā pro me famu/ lo tuo: quē ad epat⁹ ordinē pmo uere dignat⁹ es: qsum⁹ dne vt pla cat⁹ accipias: et ppitius in me tua dona custodias: vt qd diuio mu nere cōsecut⁹ sū: diuinis affectib⁹ exeqr: diesqz nros in tua pace di sponas: atqz ab eterna dānatio/ ne nos eripi: et in electoz tuoz iu beas grege numerari. Per xpm dnm nrz. Dicta oratione. Dne iesu xpe qui dixisti aplis tuis etc. Per cōsecratorē et cōsecratū. Con secratus accedit ad dextrā cōsecra toris: et ambo osculantur altare. Tum cōsecrator dat pacē cōsecra to dicēs. Pax tecum. Cui respō/ det cōsecratus. Et cū spiritu tuo. et dat eam assistētibus suis: senio ri primo: tū alteri: singulis dicēs. Pax tecū. Et illi sibi rndēt. Et cū spū tuo. Deinde postqz consecra tor corpus dni sumpserit: non to tum sanguinem sumit: sed solum partem eius cū particula hostie in calicē missa. Et priusqz digitos abluat cōicat cōsecratū ante se in eodē cornu capite inclinato stan tem: et non genuflectentem: prius de corpore: tum de residuo san/ guine in calice dimisso: deide pu rificat se: postea cōsecratuz. Tum abluit digitos sup calicē et sumit etiā ablutionē: et assūpta mitra la uat man⁹. Interiz cōsecrat⁹ cū as/ sistentibus epis accedit ad poste riorē ptē alterius cornu altaris vi delz euāgelij: et ibi pseqt missā si cut cōsecrator i cornu eple. Cōio.
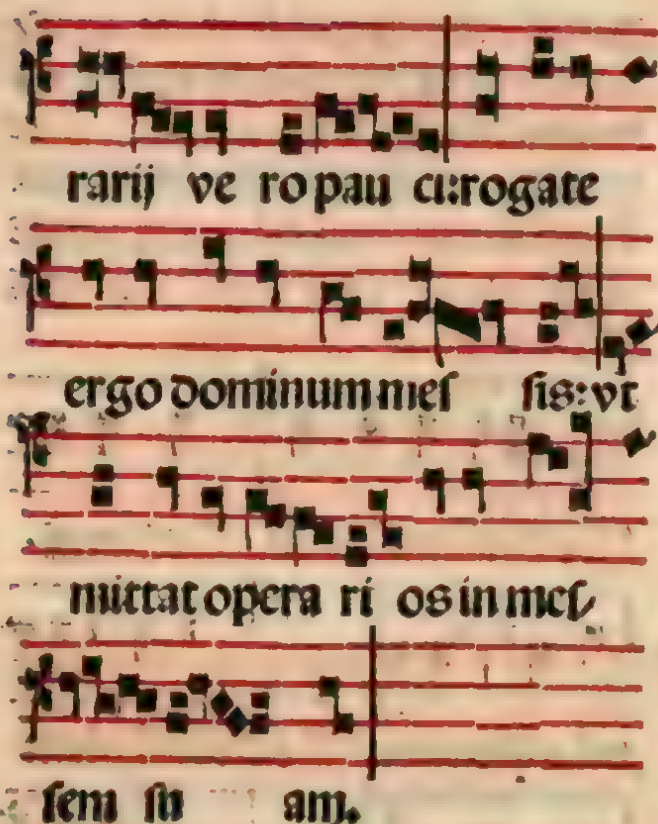
Cōsecrator dat pacē cō secrato et il le suis assi/ stētibus.

Cōsecrator cōicat cōse/ cratū dat et dat ei ptē sā guinis ī ca lice suo.

Cōsecratus cū assistenti b⁹ sibi epis accedit ad cornu euā/ gelij: et pse/ quit missaz idē sicut cō secrator in cornu eple.

Messis quidem mul ta: ope/

Post communio que dici debet cu post cõmuniõe diei sub vno. Per dominum 7c.

Hec oro dicit post primã oiones sub vno per dnm.

Plenuz q̃sumus domine in nobis remediũ tue miserationis opare: ac tales nos esse pfice propitius: 7 sic foue: vt tibi in oibus placere valeam⁹. Per dominũ.

Deinde dicto. Ite missa est. vel benedicamus dño. put tempus requirit. Cõsecrator dicto in medio altaris. Placeat 7c. Accepta ibidẽ mitra si nõ sit archieps: 7 in sua puincia stans versus ad altare populo solẽniter benedicit dicẽs. Sit nomẽ dñi bñdictuz 7c.

Dicta oratione Placeat consecrator stãs cũ mitra vsus ad altare si non est archieps bñdicit populo dicẽs. Sit nomẽ 7c.

Data benedictiõe reponit faldistoriũ ante mediũ altaris: 7 ɔsecrator cũ mitra in eo sedet. Cõsecratus vero birretũ suũ in capite tenẽs corã eo genuflectit. Tunc ɔsecrator deposita mitra surgit 7 benedicit mitram per acolitum sibi oblatam: si nõ sit bñdicta: dicẽs. Benedictio mitre. Oremus.

Cõsecrator sedet añ mediũ altaris 7 benedicit mitrã.

Domine deus pater omnipotens: cuius preclara bonitas est: 7 virtus imensa: a qua omne datũ optimũ: 7 omne donum pfectũ: totiusq3 decoris ordinamentũ: bene ✠ dicere 7 sancti ✠ ficare dignare hanc mitraz huius famuli tui antistitis capiti imponẽdã. Per xpm. ℞. Amen.

Et mox eã aspgit aqua bñdicta: deinde sedens cũ mitra adiuuãtibus ipsũ assistentibus epis imponit eam capiti consecrati dicens.

Cõsecrator iponit mitram capiti consecrati adiuuãtib⁹ cũ assistẽtib⁹ epis dicẽs. Imponimus.

Imponimus domine capiti huius antistitis 7 agoniste tui galeam munitionis 7 salutis: quatenus decorata facie: 7 armato capite: cornib⁹ vtriusq3 testamenti: terribilis appareat aduersarijs veritatis: 7 te ei largiente gratiam: impugnatoreo7 robustus existat: q moysi famuli tui faciẽ ex tui sermonis ɔsortio decoratã: lucidissimis tue claritatis: ac veritatis cornib⁹ isignisti: 7 capiti aarõ põtificis tui tyarã imponi iussisti. Per christuz dominũ nostrũ. Deide si chirothece nõ sint

Exo. xxxiiij

Exo. xxviij

Cõsecrator stãs sine mitra bñdicit cyrothecas z aspergit aq̃ bñdicta.

bñdicte surgit mitra deposita z cas bñdicit dicens. Benedictio chirothecarum. Oremus.

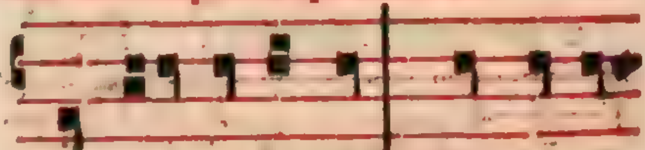
Omnipotens creator:q hoi ad imaginẽ tuã ꝯdito:manus discretionis isignitas tanq̃ organũ itelligẽtie ad recte operandũ dedisti:quas seruari mũdas ꝑcepisti:vt in eis aĩa digne portaret: z tua in eis digne ꝯsecrarent mysteria:bñ ✠ dicere z sancti ✠ ficare dignare:manuũ hec tegumenta:vt quicũqz ministroꝝ tuoꝝ sacroꝝ põtificũ:his velare manus suas cũ humilitate voluerit:tam cordis q̃ operis ei mũdiciaz tua misericordia subministret. Per xp̃z. ℟. Amẽ. Et aspgit eas aq̃ bñdicta:deinde sedet z accepta mitra adiuuãtib⁹ assistẽtib⁹ epĩs iponit illas manib⁹ ꝯsecrati dicens.

Cõsecrator sedẽs cũ mitra ipõit cyrothecas cõsecrato adiuuãnb⁹ assistentibus epĩs. dicẽs Circũda. zc̃.

Circũda dñe man⁹ hui⁹ ministri tui mũdicia noui hominis:q de celo descẽdit:vt quẽadmodũ iacob dilect⁹ tuus:pelliculis hedoꝝ cooptis manib⁹:paternaz benedictionẽ oblato pñi cibo potuqz gratissimo impetrauit:sic z iste:oblata per manus suas hostia salutari:grẽ tue benedictionẽ ipetrare mereat. Per dñz nr̃z iesũ xp̃z filiũ tuũ:q in silitudinẽ carnis pcti tibi ꝓ nobis obtulit semetipz. Et statiz iponit ei annulũ potificalẽ. Tũ surgit ꝯsecrator z accipit ꝯsecratũ per manũ dextrã:z prim⁹ ex assistẽtib⁹ epĩs p sinistrã:z itronizãt cũ ponẽdo ipz ad sedẽdũ in faldistorio de q̃ surrexerit ꝯsecrator:vel si id fiat in ecclia propria ꝯsecrati:itronizãt eũ in sede ep̃ali cõsueta: z ꝯsecrator tradit ei baculũ pastoralẽ in sinistrã. Deinde versus ad altare consecrator stans incipit:ceteris vsqz ad finem ꝓsequẽtibus.

Gen. xxvij.

Cõsecrator ipõit ãnulũ consecrato. Cõsecrator colocat cõsecratũ i sede episcopali: z tradit ei pastorale:z incipit. Te deum.

Te deũ laudamus. Te dominũ cõfitemur. Te eternũ prem

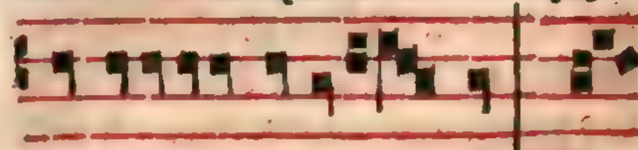

oĩs terra veneraẽ. Tibi oẽs

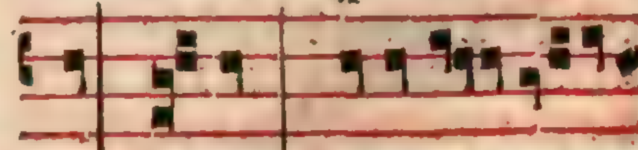

angeli tibi celi z vniuerse potestates. Tibi cherubin z seraphi

incessabili voce ꝓclamãt. Sãctus. Sãctus. Sãct⁹ dñs de⁹ sabaoth. Pleni sunt celi z terra

maiestatis glorie tue. Te glo-
riosus aplorũ chor⁹. Te pphe-
tarũ laudabilis numerus. Te
martyrũ cãdidatus laudat exer-
citus. Te p orbẽ terrarũ sctã cõ-
fitet ecclesia. Patrẽ imense ma-
iestatis. Venerãdũ tuũ verũ et
vnicũ filiũ. Sanctum quoq
paraclitũ spiritũ. Tu rex glo-
rie xpe. Tu pris sempiternus
es filius. Tu ad liberandũ su-
scepturus hoiem: nõ horruisti
virginis vterum. Tu deuicto
mortis aculeo: aperuisti credẽ-
tibus regna celorũ. Tu ad dex-
teram dei sedes: in gloria pris.
Iudex crederis esse venturus.
Te ergo q̃sumus tuis famulis
subueni: q̃s precioso sanguine
redemisti. Eterna fac cũ scis

tuis gloria munerari. Saluũ fac populũ tuũ domine: ⁊ benedic hereditati tue. Et rege eos ⁊ extolle illos vsq₃ in eternum. Per singulos dies benedicimus te. Et laudam⁹ nomẽ tuũ in seculũ ⁊ in seculũ seculi. Dignare domine die isto sine peccato nos custodire. Miserere nostri dñe miserere nostri. Fiat misericordia tua domine super nos: quẽadmodũ sperauimus in te. In te domine spera ui non confundar in e ter num.

Incepto hymno consecratus ducitur ab assistentibus episcopis per ecclesiam: ⁊ omnibus benedicit. Cum vero reuersus fuerit ad sedem suam: seu faldistorium: iterum sedet: quousq₃ finiatur hymnus predictus: quo finito consecrator stans sine mitra apud sedem seu faldistorium a parte dextra consecrati dicit: vel si officium cantatur: incipit schola prosequente. Añam.

Incepto te deũ cõsecrat⁹ ducit ab assistẽtibus epis p eccle siã: ⁊ oibus bñdicit: et reuertit ad sedẽ in q̃ se debat p̃us: vsq₃ ad finẽ hymni.

Finito Te deũ: cõsecrator stat a dextris cõsecrati: ⁊ icipit añ firmet schola psequẽte.

Firmetur manus tu a: ⁊ exaltetur dextera tu a iustitia

ꝛ iudici um preparatio se dis tue. Gloria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Sicut erat in principio ꝛ nunc ꝛ semper ꝛ in secula seculorum. Amen.

Repetit̃ añ Et cõsecrator dicit. ℣. ꝛ oronẽ.

Et repetit̃ tota añ. Qua finita cõsecrator dicit. ℣. Domine exaudi orõnẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus omnium fidelium pastor ꝛ rector: hunc famulum tuum: quem ecclesie tue preesse voluisti: propitius respice: da ei q̃sumus verbo ꝛ exẽplo quibꝰ preest proficere: vt ad vitam vna cũ grege sibi credito perueniat sempiternam. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amen.

Cõsecrator sine mitra accedit ad cornu euangelij: ꝛ cõsecratꝰ cũ mitra accedit: ꝛ i mediũ altaris solẽniter bñdicit pplo.

His dictis cõsecrator detecto capite vadit ad cornu euangelij altaris: consecratus vero surgit: ꝛ accedens cum mitra ꝛ baculo pastorali ante medium altaris versus ad illud signãs se cum pollice dextre manꝰ ante pectus dicit. ℣.

Sit nomẽ domini bñdictũ. ℟. Ex hoc nũc ꝛ vsq; in seculum.

Deinde faciens signum crucis a fronte ad pectus dicit.

Adiutoriũ nostrũ in nomine dñi. ℟. Qui fecit celũ ꝛ terram.

Tũ eleuat manũ dextram ꝛ dicit.

Bñdicat vos oĩpotens deus

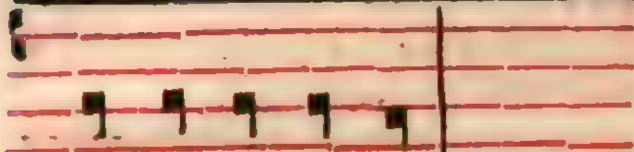
Et cũ dicit deus erigit manũ dextram vsq; ad faciem suam deinde vertit se ad populũ ꝛ tertio super eum signans benedicit dicens.

pa ✠ ter: ꝛ fi ✠ lius ꝛ spiritꝰ ✠ sanctus. ℟. Amen.

Tũ cõsecrator accipit mitrã ꝛ cõsecratꝰ accedit ad cornu ep̃le altaris: ꝛ ibidẽ cũ mitra ꝛ baculo genuflexus versus ad cõsecratorẽ dicit cãtãdo.

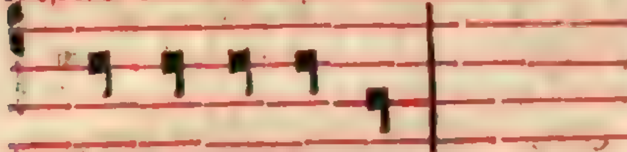
Cõsecrator accipit mitram: ꝛ stat ad cõnu euãgelij: ꝛ cõsecratꝰ cũ mitra ad cornu ep̃le respiciẽs cõsecratorẽ dicit genuflexꝰ. Ad multos annos.

Ad multos annos.

Deinde accedens ante mediū altaris vbi iterum vt prius genuflexus dicit altius cantando.

Ad multos annos.

Conſecrator tertio ad pedes ꝯſecratoris acce dēs gēuflexus aſt cuȝ dicit adhuc altius. Ad multos annos.

Poſtea accedit ad pedeſ cōſecratoris vbi tertio genuflexus vtſ iterum altius cantando dicit.

Ad multos annos.

Cōſecrator recipit cōſecratū ad oſculū pacis: ⁊ ſimilit aſſiſtētes epi: q ducūt cōſecratū mediū inter ſe cuȝ mitra ⁊ baculo ad capellaȝ ſuam.

Tum conſecrator recipit cuȝ ſurgentem ad oſculum pacis: ⁊ ſimiliter faciūt aſſiſtētes epiſcopi qui conſecratū cū mitra ⁊ baculo paſtorali incedentem: ⁊ euangeliuȝ ſancti ioannis. In principio erat verbū ⁊c. dicētē: inter ſe mediū ducentes: ad ſuam capellā reuertuntur ad ſe exuendū ſacris veſtibus. Conſecrator vero pacis oſculo vt premittitur cōſecrato dato: dicit ſubmiſſa voce. Domin⁹ vobiſcū. Initiū ſancti euāgelij ſcḋm ioannem. In principio erat verbum ⁊c. ſignat altare ⁊ ſe: ⁊ apud ſuū faldiſtoriū deponit ſacras veſtes: quibus depoſitis: conſecratus conſecratori ⁊ aſſiſtentibus ſuis pro more gratias agit: ⁊ vadunt in pace omnes. ¶ Quādo etiam quis in archiepiſcopuȝ vel patriarchā electus conſecratur: forma premiſſa in omnibus obſeruatur: ſed per huiuſmodi conſecrationem non aſſumit ſibi nomen archiepiſcopi: vel patriarche: quod per traditionem pallij dumtaxat ſibi attribuit: vſqȝ ad quā manet continuo electus: etiam poſt conſecrationem predictam: prout etiam infra de pallio dicetur. Electus vero in epiſcopum: cum primū conſecratus eſt: epiſcop⁹ vocatur: non elect⁹.

Cōſecrator dicto euangelio ſcti ioānis in ſede ſua: ſacris veſtib⁹ exuitur.

Patriarcha vl archiepſ forma predicta conſecrat: ſed aſſ receptionē palij nō poteſt vocari patriarcha vl archiepſ.

¶ De ſcrutinio ſerotino quo antiqui vtebantur.

Et quoniam in noſtrā ordinatiōe epiſcopali dixim⁹ ſcrutiniuȝ ſerotinū: quo antiquitus eccleſie vtebantur: non eſſe amplius in vſu: atqȝ ideo ne conſecratoribus impedimento eſſet: illud tanqȝ ſuperfluum pretermiſimus: tamen quia pleraqȝ ibi ſunt cognitu digna: ⁊ que ſanctam vetuſtatem redolent: noluimus omittere: vt noſtra culpa omnino periiſſe videantur. Proinde ſcrutiniū ipȝ ⁊ iſtructionē quā edictū voca

bant: et quam metropolitanus cõsecrato in scriptis dabat huic nostro operi: post consecrationem interserẽdas putauimus: non tam ad necessitatem: quam ad voluptatem: atque etiam vtilitatem lectoris. ¶ Scrutinij igitur serotini ordo hic erat. Sabbato ante dominicam ad consecrandum illum statutam: hora vespertina metropolitanus residebat super faldistorium in atrio ecclesie: vel in alio solito: vel quo maluerat loco paratum. Et suffraganei epi duo ad minus ad hoc specialiter conuocati a dextris et sinistris eius: super faldistoria similiter residebãt parati superpellicio: amictu: alba: cingulo: stola: pluuiali: mitra baculũ pastoralẽ i sinistra: et libros põtificales ante se tenentes. Tũc archipr̄sbr̄ vel archidiaconus ecclie ad quã i crastio ꝯsecrãd⁹ erat electꝰ: vel alius iuxta morẽ ecclie: paratus: amictu: alba: cingulo: et pluuiali vel casula si moris erat: deductus medius inter duos canonicos eiusdem ecclesie: veniebat coram metropolitano: et flexis a remoto genibus: a metropolitano benedictionem petebat dicens in tono lectionis. Iube domne benedicere. Respondebat metropolitanus eodem tono voce minori. Vos regat et saluet: celestis cõditor aule. Deinde idem archipr̄sbyter vel archidiaconus appropinquabat se paululum: iterũ genuflectens: benedictionem simili modo petebat dicẽs. Iube domne benedicere. Et metropolitanus rñdebat. Vos dominus cõseruet: custodiat atque gubernet. Tertio propinquius metropolitano: genuflexus coram illo: tertiam benedictionem petebat dicẽs. Iube domne benedicere. Respondebat metropolitanꝰ. Gaudia celorum: det nobis rector eorum. Benedictione itaque cõpleta interrogabat eum metropolitanus corã se genuflexũ. Fili mi qd postulas? Respõdebat archidiaconus. Vt deus et dñs noster: concedat nobis pastorẽ. Interrogatio. Est de ipsa ecclesia: vel de alia? Respondebat. De ipsa. Interrogatio. Quid vobis placuit in illo? Respondebat. Sanctitas: castitas: humilitas: benignitas: et omnia que deo placita sunt. Interrogatio. Habetis decretum? Respondebat. Habemus. Metropolitanus dicebat. Legatur. Tunc proferebatur et legebatur decretum hoc modo.

Forma scrutinij quo antiqui vtebantur.

Reuerẽdissimo in christo patri domino. N. metropolitice sedis dignitate conspicuo capitulum talis ecclesie totius deuotionis famulatum. Credimus nõ latere vestram celsitudinẽ: quod nostra ecclesia suo sit viduata pastore. Qua siquidem solatio proprij destituta rectoris: ne grex dominicus perfidorum luporum morsibus pateret: et ne improbi fieret preda raptoris: cõmuni voto atque

Forma decreti electionis epi.

cōsensu elegimus nobis in pōtifi cē. N. p̄sbyterum nostre ecclesie. vel talis ecclesie si non sit de ipsa: virum vtiq3 prudentem: hospitalem: moribus ornatum: castum: sobrium ꝛ māsuetū: deo ꝛ hoib⁹ per omnia placentem: quē ad reuerentie vestre dignitatem deducere curauimus: vnanimiter postulantes ꝛ obsecrantes: a vestra reuerenda paternitate nobis illū pontificem ordinari: quatenus auctore dn̄o nobis velut idone⁹ pastor preesse valeat ꝛ prodesse: nosq3 sub eius sacro regimine: dn̄o semper militare cōdigne possimus. Ut autem omniū nostrū vota in hanc electionem conuenire noscatis: huic canonico decreto proprijs manibus roborādo nos subscripsimus: ꝛ quilibet scribēs dicebat sic. Ego talis scripsi ꝛ subscripsi. ꝛ sic de alijs. Lecto decreto: p̄sequebatur metropolitanus ꝛ dicebat. Uidete ne aliquam promissionem vobis fecerit: q2 simoniacum ꝛ ꝯ canones est. R̄ndebat. Absit. Et metropolitanus dicebat. Deducatur. Tunc archidiaconus vel archip̄sbyter exhibito dicto decreto ipsi metropolitano: reuertebatur cum canonicis sicut venerant ad vestiarium: ꝛ ibi deponebant vestes. Accensis autē cereis elect⁹ adhuc ieiunus: pluuiali supra superpellicium paratus: ducebatur processionaliter coram metropolitano: precedētibus eum canonicis ecclesie: ad quam erat electus: archidiacono ꝛ archipresbytero ecclesie metropolitane hinc ꝛ inde ipsum deducentibus: qui stās conuenienter remotus a metropolitano: flexis genib⁹ petebat intelligibili voce bn̄dictionē dicēs.

Elect⁹ ieiunus ad metropolitanū ducebatur.

Iube domne bn̄dicere. Metropolitanus in eodem tono voce minori dicebat. Spiritus sancti gratia: illuminare dignet̄ sensus ꝛ corda nostra. Deinde surgens ꝛ procedens paululū: iterū genua flectebat dicens. Iube domne bn̄dicere. Metropolitanus respondebat. Ignē sui amoris: accendat dominus in cordibus nostris. Rursū surgens ꝛ adhuc paululū appropinquās: ꝛ genuflectens dicebat tertio. Iube domne bn̄dicere. Metropolitanus respōdebat. Dominus custodiat introitum tuū: ꝛ exitum tuū. R. Amen. Tūc iterrogabat eum corā se genuflexū metropolitanus. Fili mi qd postulas: Respondebat elect⁹. Reuerendissime pater: ꝯfratres mei elegerunt me (licet indignū) sibi esse pastorem. ¶ Interrogatio.

Examinatio electi p metropolitanū faciēda.

Quo

Quo honore fungeris? Respondebat. Presbyteratus vel talis. Interrogatio. Quot annos habes in presbyteratu? Respondebat. Decem vel tot. Si vero forsan ipsa die vel infra breue tempus fuerat ab eo in presbyterum ordinatus: respondebat. Tu scis domine. Interrogatio. Habuisti coniugium? Respondebat. Minime. Si forte habuerat: et per ipsum consecratorem eius electio examinata et confirmata fuerat tunc respondebat. Tu scis domine. Interrogatio. Disposui domui tue? ℟. Disposui. Interrogatio: Qui libri legunt in ecclesia tua? ℟. Pentateucus: prophetarum: euangelium: apocalypsis: Epistole pauli: et reliqui. Interrogatio. Nosti canones? ℟. Doce me domine. Metropolitanus tunc dicebat.

Vide: ordinationes si feceris: vt certis temporibus facias. Ieiunio primi: quarti: septimi: et decimi mensis. Bigamos: aut curiales: aut de seruili conditione: ad sacros ordines non promoueas. A simoniaca vero heresi te omnino custodias. Dabit tamen tibi edictum de scrinio nostro: qualiter debeas conuersari. Uide autem ne aliquam promissionem propterea feceris: quia simoniacum et contra canones est. ℟. Absit. Metropolitanus dicebat. Tu videris: Quia ergo omnium in te vota conueniunt: hodie abstinebis: et cras deo annuente consecraberis. ℟. Precepisti domine. Sed si expediebat: metropolitanus dispensabat cum illo: vt comederet: et deputabat ei aliquem discretum de sua ecclesia confessorem: cui consecrandus peccata sua confitebatur: et mox consecrando ad terram prostrato metropolitanus sedens cum mitra incipiebat: schola prosequente Antiphonam.

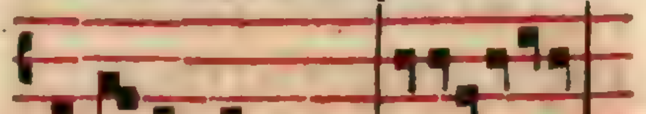
Metropolitanus sedens cum mitra incipiebat scola prosequente an. Confirma.

Confirma hoc deus quod opera-

tus es in nobis a templo sancto tuo

quod est in hierusalem. Euouae. Ps.

Exurgat deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius. totus dicebat cum Gloria patri. Sicut erat. Deinde repetebat an. qua dicta: metropolitanus deposita mitra surgebat: et stans versus ad consecrandum prostratum dicebat. ℣. Saluum fac seruum tuum domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Esto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit ei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Ps. Exurgat totus dicebat et repetebatur an. post Gloria.

Metropolitanus stans sine mitra dicebat ℣. et orationem sequentem.

Omnipotens sempiterne deus:

miserere huic famulo tuo: ⁊ diri
ge eum ſm tuam clementiam in
viam salutis eterne: vt te donan/
te tibi placita cupiat: ⁊ tota vir/
tute perficiat. Alia oratio.
Actiões nostras q̃sumus do
mine aspirando p̄ueni: ⁊ adiuuā/
do ꝓsequere: vt cūcta nostra ora
tio ⁊ opatio a te semp incipiat: ⁊
per te cepta finiat. Per xp̄z dñz
nr̃m. ℞. Amē. Deinde metropo
litan⁹ detecto capite crucez an̄ se
habēs bn̄dicebat pplo dicēs. Sit
nomē dñi ⁊c̄. fo. xxxvij. Qua data
singuli ad propria reuertebātur.

Metropolitan⁹ bn̄dicebat populo solenniter.

Die dn̄ica qua ɔsecratio fie/
ri debebat: parabant̄ ecclia
⁊ capelle. Credētia: paramenta: ⁊
omnia alia supra in principio cō/
secrationis electi posita. Deinde
veniebant metropolitan⁹ elect⁹
⁊ epi assistētes ad ecclesiā: ⁊ in ca/
pellis suis se induebant vt supra:
qbus paratis: ⁊ metropolitano
in faldistorio ante altare sedēte:
adducebat̄ elect⁹ medi⁹ iter assi/
stētes epos: ⁊ facta reuerētia me/
tropolitano. Senior assistētium
epoꝝ st̄ās ɔposita mitra dicebat.

Electus apparat⁹ presentabatur metropolitano ab assistētib⁹ epis.

Reuerendissime pater: postu
lat sancta mater ecclesia ca/
tholica: vt hunc p̄sentem p̄sbyte
ruz ad onus epatus subleuetis.
Metropolitanus dicebat. Sci
tis illum esse dignum? Rn̄debat
episcopus. Quantū humana fra
gilitas nosse sinit: scimus ⁊ credi
mus illum dignū esse. Metropo
litanus respōdebat. Deo grās.

Tunc oibus sedētibus vt s̄ dictū
est: metropolitanus intelligibili
voce: ⁊ assistētes epi submissa vo
ce faciebant examinationē suprā
scriptam: videlicet. Antiqua sa/
ctoꝝ ⁊c̄. ⁊ omnia alia suo ordine:
prout supra sunt ordinata: vsqz
ad finem examinis. Quo comple
to ⁊ manu metropolitani per ele
ctum osculata: idem electus antē
metropolitanum genuflexus an
te se habens cedulam scriptā: iu/
rabat: ⁊ prestabat fidelitatis de/
bite solitum iuramentum metro
politano in hunc modum.

Examinabat̄ elect⁹.

Facta examinatiōe electus p̄stabat iuramētū i hāc formam.

Ego. N. talis ecclesie voca/
tus episcopus: promitto in
conspectu omnipotētis dei: atqz
toti⁹ ecclesie: q̄ ab hac hora in/
antea fidelis ⁊ obediens ero per
petuo: more predecessoruz meo/
ruz: beato. N. sancteqz ecclesie ta
li: nominando ecclesiam metro/
politanā ⁊ vobis domino meo.
I. dei gratia eiusdem ecclesie ar/
chiepo: vestrisqz successorib⁹ ca/
nonice intrantibus: prout est a
sanctis patribus institutuz: ⁊ ec/
clesiastica: ac romanorū pontifi/
cū cōmendat auctoritas. Nō ero
in consilio aut consensu vel in fa/
cto vt vitaz perdatis aut mēbrū:
aut capiamini mala captione. Cō
siliū qd̄ mihi per vos: aut p litte/
ras: vel per nūciū credituri estis:
ad damnū vestrū me sciēte nulli
pandam. Vocatus ad synodū ve
niam: nisi prepeditus fuero cano
nica prepeditione. Vos quoqz

ꝛ nuncios vestros:ac ecclesie ta/
lis noiando ecclesiā metropolita
nam. Quos certos esse cognoue
ro:in eundo stando ꝛ redeundo
honorifice tractabo:ꝛ in suis ne/
cessitatibus adiuuabo:possessio/
nes vero ad mensaꝫ mei epatus ꝑ
tinentes nō vendā:neqꝫ donabo:
neqꝫ de nouo infeudabo:vel ali/
quo modo cōtra ius vel cōsuetu
dinē ecclesie mee alienabo:vobis
vel vr̄is successorib⁹ inconsultis.

Deinde librū euāgelioꝝ quē
metropolitanus coram eo
apertū sup genib⁹ tenebat:elect⁹
ambabus manibus supra scriptu
ram tangebat dicens. Sic me de
us adiuuet ꝛ hec sancta dei euan
gelia. Quo facto sigillū suuꝫ litte
re iuramēti huiusmodi pro maio
ri illius robore appēdebat seu ap
pendi faciebat:ꝛ eam metropoli
tano tradebat. ¶ Tunc deposi
ta mitra surgebat metropolita/
nus ꝛ faciebat confessionem:ꝛ ꝓ
cedebatur in omnibus ꝛ per oia
prout supra ordinatum est vsqꝫ
Ad multos annos iclusiue. Quo
per consecratū dicto:metropoli
tanus tradebat cōsecrato edictū

Electus po/sitis mani/b⁹ super li/bruꝫ euāge/liorū aptuꝫ/tactis litte/ris iurabat

Procede/bat ad ꝯse/crationes ꝑ/oia sicut su/pra ordina/tū est.

Forma edi/cti metro/politani qđ/tradebat cō/secrato epo

scriptum huiusmodi tenoris.
Dilecto nobis fratri ꝛ coepi
scopo tali. Salutem in dn̄o
sempiternam. Quoniaꝫ vt credi/
mus:diuino te nutu vocante: Ca
pitulum talis ecclesie vnanimiter
elegerunt rectorē:ꝛ ad nos vsqꝫ
perducētes petierūt ep̄m conse/
crari. Et ideo adiuuante deo:ꝑ
manus nostre impositionem epi
scopus consecratus es. Ammo/
do frater charissime scias te ma/
ximū pondus suscepisse laboris:
qđ est sarcina regiminis anima/
rum:ꝛ cōmodis deseruire multo
ruꝫ:omniūqꝫ fieri minimū:atqꝫ
ministrū:ꝛ ꝓ credito tibi talento
in die diuini examinis rationem
redditurus. Nā si saluator noster
dicit. Non veni ministrari sed mi Mat. xx.
nistrare:ꝛ animaꝫ suam posuit ꝓ
ouibus suis:quanto magis nos Joan. x.
desidiosi serui summi patrisfami
lias debemus maximo cū sudore
incūbere:oues dominicas a sum
mo nobis pastore consignatas:
ad ouile dominicum suffragante
diuina gratia:absqꝫ morbo vel
macula perducere. Exhortamur
ergo dilectionem tuam:vt fideꝫ
quam in exordio tue consecratio
nis breuiter lucideqꝫ digessimus:
illibatā ꝛ inuiolabilem custodias.
Quia fides oium virtutū funda
mentū est. Scimus autē ꝙ ab in/
fantia sacris es litteris eruditus:
ꝛ canonicis istitutis edoctus. At
tn̄:ad te dirigendus est breuiter
sermo noster. Ordinatiōes ergo

si quas feceris: ẜm canones atqꝫ
aplicā ecclīā aptis tpib⁹ fac: idest
mēsis pͥmi: q̄rti: septimi ⁊ decimi.
j. thi. v. Uide vt nemini manus cito ipo-
nas: ⁊ ne cōmunices pctis alienis:
bigamos: aut curiales: aut seruū
cuiuslibet ad sacrū ordinē nequa
q̄ꝫ pmoueas: nec neophitū: ne ẜꝫ
j. thi. iij. apli sentētiā in supbiā elatus in la
queū vel voraginē icidat diabo-
li. Sed eos in sacroscā ecclīa ordi
nare stude: qui etatē habeāt ma-
turitatis: ⁊ apud deū ⁊ apud ho
mines fidelr̄ vixerint: ⁊ deinceps
viuere studeant. Et hoc cauēdū
tibi est ⁊ quasi venenū pestiferū
reijcienduꝫ: ne auaritia surripiat
cor tuū: vt per qd̄libet munus ac
ceptū: man⁹ ipositionē alicui tri-
buas: ⁊ p simoniacā heresiꝫ: quā
saluator noster oīnode detestat̄
in preceps ruas. Memēto q2 gra
Mat. x. tis accepisti: gratis ⁊ da. Scd̄m
Ysa. xxxiij. eniꝫ vatis eloquiū. Qui eijcit aua
ritiā ⁊ excutit man⁹ suas ab omni
munere: hic in excelsis habitabit:
⁊ munimēta saxoꝝ sublimitas ei⁹.
Panis ei datus est: aque etiā ipsi-
us fideles sunt. Regē in decore vi
debūt oculi eius. Temetipsū mi-
tē: castūqꝫ custodias. In hitacu-
lū tuū aut raro: aut nunq̄ꝫ mulie-
ris sit ingressus. Oēs puellas ⁊
virgines xp̄i: aut eq̄nimiter igno
ra: aut eq̄nimiter dilige: neqꝫ de
p̄terita castitate cōfidas: q2 neqꝫ
Judicū. xvj samsone fortior: neqꝫ dauid san-
ij. Re. xj. ctior: neqꝫ salomone poteris esse
iij. Re. xj. sapiētior. Quādo autē ob aīaruꝫ

lucrū: visitationis causa in colle-
giū vel infra septa ingressus fue-
ris ancillaꝝ dei: nō solus itroeas:
sed tecū adhibe socios tales: quoꝝ
ꝯtubernio nō diffameris. Quia j. thi. iij.
oportet epm irreprehēsibilē esse:
⁊ testimoniū habere bonum ad
oēs: ne quis ex eo scādalū sumat.
Scādalizāti enim vnū ex pusillis: Mat. xviij
scimus quāta aīaduersio a dn̄o cō
parat̄. Predicatiōi insta: verbuꝫ
dei plebi sue tibi cōmisse affluen-
ter ⁊ melliflue atqꝫ distincte iquā
tū rore celesti pfusus fueris p̄dica
re nō desinas. Scripturas diui-
nas sepius lege. Immo (si pōt fie
ri) lectio sancta i manib⁹ tuis ma
ximeqꝫ in pectore semp ihereat:
ipsam vero lectionē orō interrū-
pat. Ad instar namqꝫ speculi aīa
tua in ipsam sedulo respiciat: vel
que incorrecta sunt corrigat: vel
que pulchra sunt ampli⁹ exornet.
Disce qd̄ sapiēter doceas: euꝫ qui Ad tit. j.
ẜm doctrinā est fideleꝫ sermonē:
vt possis exhortari in doctrina sa
cra: ⁊ ꝯdicētes reuincere. Perma
ne in his que didicisti: ⁊ credita
sunt tibi eloquia diuine dispēsa-
tionis. Parat⁹ semp esto: ad satis ij. pet. iij.
factionē. Nec ꝯfundāt opera tua
sermonē tuū: ne cum in ecclīa tua
loqueris: tacitus qlibet rn̄deat.
Cur ergo ipse nō facis: qd̄ iubes?
Recognosce magister qui turgi-
dū vētrē ferre videris: qn̄o mihi
de ieiunijs predicas? Furta atqꝫ
piuria possūt etiā detestari latro
nes: ⁊ auaritiā cupidi. Uita igitur

tua irrepꝛehēſibilis fiat. Jn ipſa filij
tui regulā ſumāt: in ipſa qcqd mi-
nus correctū fuerit corrigant: ex
ipſa videāt qḋ diligāt: cernāt qḋ
imitari feſtinēt. vt ad exēplū tuū
oēs fideli ſtudio viuere cōpellāt̄.
Sit erga ſubiectos tuos ſollicitu-
do laudabilis. Exhibeat̄ cū māſue-
tudie diſciplina: cū diſcretiōe cor-
rectio. Irā benignitas mitiget: be-
nignitatē ſcelus exacuet: ⁊ ita alte-
rū ex altero cōdiat̄: vt nec imode-
rata vltio vltra ꝙ̄ oportet affli-
gat: neqꝫ iterū frāgat rectorē re-
miſſio diſcipline. Jtaqꝫ boni dul-
cē: praui aſperū ſentiāt correpto-
rē. Jn q̄ videlꝫ correptione hūc
eſſe ordinē noueris obſeruādū:
vt pſonas diligas ⁊ vitia pſequa-
ris: ne ſi aliter agere fortaſſe vo-
lueris: trāſeat in crudelitatē cor-
rectio: ⁊ pdas per irremiſſā iraꝫ:
quos emendare p diſcretionē de-
bueras. Sic eniꝫ vulnera ꝯuenit
te abſcidere: vt non facias vlcera-
ri qḋ ſanū eſſe videt̄: neqꝫ ſi pluſ-
ꝙ̄ res exegerit ferruꝫ icīſiōis īpſſe-
ris: noceas cui pdeſſe feſtinas. Ne-
qꝫ dicim⁹ qḋ in te delinquētib⁹
nō te oñdas vltorē ⁊ vitia nutri-
re pmittas: ſed hortamur: vt in iu-
dicio ſemp miſericordia miſceat̄:
vt poſſis cū pphēta fiducialr̄ dice-
re: miſericordiā ⁊ iudiciū cātabo
Ps.c. tibi dñe. Sit in te paſtoralis pie-
tas: amabiliſqꝫ dulcedo: ⁊ ſcḋꝫ ca-
nonicas regulas: ſeuera diſcretio:
videlꝫ vt inocēter viuētes leniter
foueas: ⁊ iquietos: pfidoſqꝫ feriē-

do a prauitate cōpeſcas. Nullius
faciē in iudicio aſpicias: vt neqꝫ
diuitē potētia ſua apud te extol-
lere poſſit: neqꝫ pauperē ppter
paupꝛtatē humilitatēqꝫ ipſi⁹ exa-
ſpatio tua de re quā ſuggerit hu-
miliorē reddat. Subſtantiā eccle-
ſie quā ad diſpēſandū ſuſcipis: fi-
delr̄ atqꝫ diſcrete te erogare ne
diſſimules. Scias te alienū eſſe di-
ſpēſatorē: vt i te dñicū ipleat̄ elo-
quiū: dicēs: Fidelis ſu⁹ ⁊ prudēs: Mat.xxvij
quē ꝯſtituit dñs ſup familiā ſuaꝫ:
vt det illis cibū in tpe. Hoſpitali-
tatē ſectare. Miſericordē ꝑut vi-
res ſuppetunt paupib⁹ te exhibe.
Quia q obturat aurē ad clamorē Prouer.x.
eoꝝ vt nō exaudiat: ipſe clamabit
⁊ nō exaudiet̄. Vidue: orphāi: pu-
pilliqꝫ tē benigniſſimū paſtoreꝫ
atqꝫ tutoreꝫ: ſe hēre cōgaudeāt.
Oppreſſis defēſio tua ſubueniat.
Illis aūt q opprimūt vigor tuus
efficaciter ꝯdicat. Et ita cūcta do
te adiuuāte pmunias: vt lup⁹ ſeui-
ens ſequaceſue illi⁹ adhuc in car-
ne vitā agētes: huc illucqꝫ deba-
chātes: ⁊ aīas inocētiū laniare cu-
piētes: i ouile dñicū igrediēdi ad
pdēdas aīas locū nō hēant. Nul-
lus te fauor extollat: nulla aduer-
ſitas atterat: ideſt: vt neqꝫ i pſpis
cor tuū eleuet̄: neqꝫ in aduerſis i
aliq̄ deijciat̄: ſed oīa ⁊ in oīb⁹ cau-
te ⁊ cū diſcretione agere te volu-
mus: vt abſqꝫ rephēſiōe ab oīb⁹
viuere cōproberis. Sctā trinitas
fraternitatē tuā ſua ꝓtectiōe ico-
lumē cuſtodiat: vt dū tali mode-

tina: epi ipsi induti amictu stola pluuiali ⁊ mitra simplici sedētes ante altare sup faldistorijs aut sedilibus: capiūt iuramētū fidelitatis noīe sedis aplice: ab ipso electo p̄riarcha: vel archiepo: oib⁹ pōtificalib⁹ paramētis ac si celebratur⁹ esset mitra tñ ⁊ cyrothecis dēptis iduto añ se genuflexo: iuxta formā per lr̄as aplicas eis traditā. Quo p̄stito epi surgunt cū mitris: ⁊ ambo simul pallium hincinde de altari recipiētes: senior eorū solus illud sup humeros electi patriarche vel archiepi adhuc añ se genuflexi iponit dicēs.

Prestito iuramēto epi ipsi accipiunt palliū d altari simlr: ⁊ solus eorū senior iponit super humeros patriarche vel archiepiscopi.

Ad honorē oīpotētis dei: ⁊ btē marie semp virginis: ac beatorū aplorū petri ⁊ pauli: dñi nostri pape. N. ⁊ sācte romane ecclie: necnō ecclie. N. tibi cōmisse tradim⁹ tibi palliū de corpe beati petri sumptū: in quo est plenitudo pōtificalis officij cū p̄riarchalis vel archiepalis nois appellatione: vt vtaris eo infra ecclesiam tuam certis diebus: qui exprimūtur in priuilegijs ab aplica sede concessis. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs sci. ¶ Quo dato surgit p̄riarcha seu archieps cum pallio: ⁊ ascendens ad altare: crucem suā añ se habēs: detecto capite bñdicit pplo solēniter: dicēs. Sit nomen ⁊c. Qua bñdictione data: dimissis in ecclia paramētis: oēs ad sua reuertunt.

Accepto pallio patriarcha vl' archieps surgit ⁊ pplo solēniter bñdicit.

¶ Et q: pontificalis officij plenitudo cfert p palliū: añ q̄ obtinuerit qs palliū: licet sit cōsecrat⁹: nō sortit nomē archiepi vel primatis aut p̄riarche: ⁊ non poterit epos cōsecrare: nec cōuocare ad cōciliū: nec chrisma cōficere: nec ecclias dedicare: nec clericos ordinare: etiam si palliū in alio archiepatu hūisset: cū oporteat petere nouū palliū. Pōt tñ qñ vult missā sine pallio ⁊ sandalijs celebrare. Potest ēt huiusmodi cōsecratiōes añ pallij receptionē alteri cōmittere: dūmodo nō sit i mora petēdi palliū. Nec ante habitū palliū potest metropolitanus añ se crucē deferre: sed tñ postea.

Elect⁹ in patriarchā vl' archieps ēt consecratus anq̄ palliū accepit nō sortit nomē patriarche vel archiepi: nec poterit episcopos cōsecrare ⁊c. vt in textu.

Nec potest archieps vel p̄riarcha vti pallio extra suā puinciā vel p̄riarchatū: ⁊ nō oi tpe: sed tātū in ecclesia in missarū solēnijs in festis p̄cipuis: non in pcessionibus: neq in missis pro defūctis: ⁊ est personale: ⁊ ideo accōmodari nō pōt: nec in morte alicui relinq: sed archieps siue p̄riarcha cū eo sepeliri debet.

Patriarcha vl' archiepiscopus non pōt vti pallio extra suas prouiciā vel patriarchatū: ⁊ solū certis diebus: ⁊ itra ecclesiā tm̄.

Dies aūt qb⁹ pallio vti pōt archieps siue p̄riarcha sūt hi: Natiuitatis dñi: festiuitatē sci stephani: ⁊ sci ioānis euāgeliste. Circūcisiōis ⁊ epiphie dñi Dñica in ramis palmarū. Jouis

scē: siue in cena dñi. Sabbi sci. Resurrectiōis dñi cū duob⁹ dieb⁹ sequētib⁹. Dñica in albis: Ascēsiōis dñi Die pēthecostes. Festiuitatis corpis xpi. Festiuitatū btē marie semp virginis. Natiuitatis sancti ioānis baptiste. Festi oiuz sctōꝝ. Festiuitatū omniū aplꝫ. Dedicationū eccliaꝝ pncipaliū. Festiuitatis ecclie sue. In ordinationibus clericoꝝ. Cōsecratiōib⁹ epoꝝ: et in die āniuersarij dedicatiōis ecclie: et ꝯsecratiōis sue. ¶ De ordinatiōe: et ꝯsecratiōe sūmi pōtificis.

I elect⁹ in romanū pōtificē nō esset i sacris ordinib⁹ cōstitut⁹: vt de petro moroneo anachorita: et de qbusdā alijs patrū nostroꝝ memoria accidit: statuta p eū die añ diē coronationis p aliquē epz cardialē: vel aliū: si magis placet: ordinet: Et ad oēs ordines ēt p̄sbr̄atū: poterit in eadē die simul vel iterpollatis dieb⁹ pmoueri: vt placuerit. In pmotiōe aūt hec seruabūt. ¶ Cōueniēt i loco: vbi ordiatio fieri dz: elect⁹ pōtifex cū duob⁹ diacōis: et aliqb⁹ p̄sbr̄is cardialib⁹: sbdiacono et accolitꝫ aplicis: et oēs: ꝯueniētib⁹ sibi et tpi parametꝫ: ornēt. Deinde epūs ꝯsecrator cū suis mīstris paret. Paret ēt añ altare: credētia p cōsecratore: et credētia p pōtifice electo cū reb⁹ opportūis ad ordiationē: Elect⁹ ordināđ⁹ ad subdiaconatū i sede sua in loco ꝯueniēti ꝯstituta: pmo lauet man⁹: tū supra rochetū paretur amictu: ita tñ vt possit iponi supra caput cū tēp⁹ ērit: alba: et cigulo: deinde pluuiali: qđ post collū remittit: vt totū retro depēdeat: tū mitram accipiat tpi opportunā. Cū oia parata erūt: elect⁹ accedit ad altare pcūbet ad orōnē sine mitra: et surgēs faciet ꝯfessionē cū ordinatore: deide reuertet ad sedē suā et leget itroitū etc. vt alias. et ordiator pcedet i missa more ꝯsueto vsqz ad collāz añ eplāz exclusiue. Tūc elect⁹ sup faldistoriū pcūbet sine mitra: ordiator āt i scabello ad ei⁹ sinistrā cuz mitra: et alij oēs i locis suis sine mitra: et fiet Letania p subdiaconū vt s. fo. x. Et cū puētū fuerit ad locū ꝯsuetū: surget ordinator: et bñdicet electū tertio dicēs. Ut hūc electū etc. vt in ordinario s. fo. xj. Deide iterꝝ pcūbet: et finiet Letania Tūc elect⁹ sūpta mitra reuertit ad sedē suā: et ordiator accedet ad cū: et sedēti cū mitra ipe stās cū mitra dat electo calicē vacuū cuz patena: et mor vrceolos cū vio: et

Sūmus pōtifex elect⁹ si nō sit in sacris qualiter ordinari debet ad subdiaconatū: et diaconatum.

Summ⁹ pōtifex elect⁹ et i subdiaconū consecrādus iduitur sup albā pluuiali et mitra.

Sūmus pōtifex elect⁹ ordinādus in subdiaconū oia istrumēta illi⁹ ordinis sedēs cū mitra accipit a cōsecratore stāte etiā cum mitra.

aq: bocale: manile: ꝛ mãutergiũ. Que oia elect⁹ tãget ambab⁹ manib⁹ ordiatore dicẽte. Vide cuius modi mini ꝛc. s fo. xij. Deide successiue ẽt cũ mitra ordinator dic. Oremu⁹. Deũ prẽz ꝛ dñz nr̃z ꝛc. Tũ deposita mitra dicit. Oremu⁹: Flectam⁹ gẽua: Leuate Et iterũ ẽt elect⁹ surgit sine mitra: ꝛ ordiator psequit. Dñe scẽe pr̃ ops eterne ꝛc. s fo. xij. Qua finita orõne elect⁹ sedet sine mitra: ꝛ ordinator accepta mitra iponit amictũ sup caput electi dicens. Accipe amictũ ꝛc. q mox reasumit mitrã: ꝛ ordinator iponit illi manipuluz in brachio sinistro dicens. Accipe manipulũ. ꝛc. Tũ surgit electus: extrahit sibi mitra ꝛ pluuiale: ꝛ ordinator induit eũ tunicella dicens. Induat te dominus veste ꝛc. sedet: deinde electus cũ mitra: ꝛ ordinator tradit illi libꝛuz epl'arũ dicẽs. Accipe librũ epistolarũ ꝛc. Hec oia habent. s fol. xij. Finita ordinatione subdiaconatus. si elect⁹ nõ vult vlterius procedere: reassumit pluuiale ꝛ finit missa more ꝯsueto. ¶ Si vo placuerit ad diaconatũ pcedere: ordinator: apud altare in suo faldistorio prosequit collectã diei cuz oratione pro ordinãdo sub eodẽ Per dñz ꝛ dicet epl'a suo ordine. Qua finita: si electus ante electionẽ erat subdiacon⁹: paret in principio sicut dixinus: addito manipulo: ꝛ finita epl'a pcumbat in faldistorio: ꝛ fiet Letania. s. fo. x. vt dixim⁹. ¶ Si aũt tũc ordiat⁹ est: finita epl'a surgat ꝛ deponat tunicellã ꝛ iterũ sedeat cũ mitra ꝛ pluuiali a collo: ordiator ãt ad eũ accedit ꝛ stãs cũ mitra dimissis alijs reb⁹ dic. Oremu⁹ dilectissimi deũ prẽz oipotẽ ꝛc. Et cũ puenerit ad Per oia scl'a i pfatiõe depõit mitrã: ꝛ psequit pfationẽ vsqz adeũ locũ: vbi dr: ꝛ q sũt agẽda ꝯcedere. Tũc electo sine mitra sedẽti iponet ipse sol⁹ dextrã manũ sup caput dicẽs. Accipe spũz scũz ad robur ꝛc. s fo. xv. Deide psequit pfationẽ vsqz in finẽ. Tũc deposito pluuiali: ꝛ mitra ab assistẽtib⁹ electo: stãti ordiator cũ mitra ponit illi stolã sup humerũ sinistrũ dicẽs Accipe stolã cã. ꝛc. Deide iduit eũ dalmatica dicens. Induat te dñs ꝛc. Et mox tradit illi sedẽti euãgelioꝝ librũ dicẽs. Accipe potestatẽ. ꝛc. Quo facto electo sine mitra surgẽte: ordiator deposita mitra v̾sus ad altare dicit Orem⁹ ꝛ mĩstri. Flectam⁹ genua. ꝛc. Et ipse psequit v̾sus ad electũ. Exaudi dñe. ꝛc. ꝛ Dñe scẽe pr̃ ꝛc. His ꝯpletis si noluerit ad vlteriora pcedere missa suo ordie finit. ¶ Si aũt ad pr̃sbr̃atũ tũc erit pmouẽd⁹: ordiator reuertet ad suũ faldistorium: ꝛ leget graduale: ꝛ All'a siue tractũ: ꝛ postea pcedet ad ordinẽ sacerdotalẽ: vt seqt: Qd si elect⁹ erat pri⁹ diacon⁹ parabũtur oia: vtsz: ꝛ ipsi addet stola sup leuã in formã diaconi. ¶ De ordinatione sũmi põtificis in pr̃sbyterum.

Sũmus põtifex qualiter i diaconũ ordinari debeat.

Sũmus põtifex qualiter i pr̃sbyterũ ordinet.

Electus pōtifex in ordine dia-conatus existens cū ad pres-bratū voluerit ordinari: parabi-tur vtš dixim⁹: et in missa pcede-tur vsq3 ad Alla: siue Tractū ex-clusiue: vt pdictuz ē: et tūc pōtifex electus paratus amictu alba: cin-gulo: manipulo: stola in moduz diaconi: et pluuiali a collo retro pēdēte: pcūbit sup faldistoriū ad Letaniā si nō est facta. š fo. x. et il-la vt pmissum est in subdiacona-tu finita: reuertit ad sedē suā. Or-dinator vero cū mitra ad electū sedētē accedēs manus ambas su-per caput electi detectū iponit: ni-hil dicēs. Et idē faciūt oēs epi: si-ue psbri cardinales pn̄tes: accedē-tes tamen cū reuerētia: et detectis capitib⁹. Deinde ordinator stās cū mitra extēta manu sup electū stantē dicit. Orem⁹ dilectissimi deū prem oipotētē etc. vt in ordi-nario. š. fo. xvij. Deinde deposita mitra Oremus. ministri. Flecta-mus genua. Leuate: et rursū. Ex-audi nos q̄sumus dn̄e. Et in fine expāsis manibus dicit pfationē. Per oia scla sclor. Et vsq3 in fi-nē: deinde deponit pluuiale ele-cti: et ordinator accedēs cū mitra reflectit orariū electo ante pectus in modū crucis dicēs. Accipe iu-gū dn̄i etc. Et mor iponit illi casu-lam ad scapulas a parte anteriori pēdētē dicens. Accipe vestē sa-cerdotalē etc. Post hec deposita mitra ordinator sup electū dicit. Deus sanctificationum omniuz

Ordinator et epi pn̄tes manū iponūt sup caput pape.

auctor. et finita oratione genuflexus ad altare incipit hym. Veni creator spūs. et fiit electus genu-flexus et dicto primo versu surgit et alij psequunt. Ipse vero ordina-tor accedit cū mitra ad electuz se-dentē etiā cum mitra: et inūgit ei ambas manus de oleo scō cathe-cuminor: pducens cū pollice suo intincto duas lineas a pollice dex-tre manus electi ad idicē sinistrū: et a pollice sinistro ad indicē dex-trū: et mor palmas: et reliq̄ intus perūgit dicēs. Cōsecrare: et sancti-ficare etc. š. fo. xx. Man⁹ electi ita puncte vna sup alterā iponūtur. Tūc ordinator deterso aliquātu-lū digito cū mica panis tradit in manus electi calicē cū vino: et aq̄: et patenā cū hostia: que oia elect⁹ tāgit ordinatore dicēte. Accipe potestatem offerre sa. etc. š. fo. xx. Quibus pactis elect⁹ in sua sede: et ordinator in suo faldistorio la-uabūt manus cū mica panis et aq̄. Deinde legat euāgeliū more soli-to: et liber offerat osculād⁹ electo. Tū ordiator dicit. Dn̄s vobiscū. et offertoriū: et mor accedet ad ele-ctū sedētē cū mitra: et ipse sine mi-tra accipiat de eius manibus of-fertoriū: intorticia accēsa: panē et vinuz: vt est moris: et per singula osculat manum electi offerentis. Post hec reuertit ordiat⁹ ad fal-distoriū: et iter tā ipse q̄3 elect⁹ la-uāt man⁹: et statiz itrāt ad altare. Elect⁹ accedit ad cornu altaris: vbi dicet epla: et psbro cardinale

Cōsecrator cum mitra stans vngit man⁹ pape sedētis cuz mitra.

Papa sedēs cū mitra accipit de manu ordināt stātis cū mitra calicē et patenā cuz hostia vino et aqua.

Cōsecrator et papa lauāt man⁹ et ad altar accedunt.

ministrãte ꝛ seruiẽte de libro stãs sine mitra: voce submissa oĩa dicit cũ ordinatore. ꝛ cũ ipso ↄcelebrat signãdo: ꝛ etiã verba ↄsecrationis cũ ipso ꝓferẽdo: nõ tñ mouet se loco suo vsq₃ ad cõionez: ꝛ ꝓceditur in missa in oĩbus: vt cõsuetũ ẽ: ꝛ post secre. õ die dr̃ secre. ꝓ ordinato s̃ fo. xxxiiij. sub eodez Per dñz. Postq̃ ordinator sũpserit sacrã eucharistiã ꝛ partẽ sãguinis xp̃i cũ particula corporis: q̃ erat intus: cõmunicet electo stãti in ipso cõmu de corpe ꝛ sãguine xp̃i: ꝛ postea ambo purificent̃ cũ vino: vt eis placuerit. His peractis elect⁹ reuertit̃ ad sedẽ suã cũ mitra: ꝛ ordinator cũ mitra lauat man⁹. Deinde accedẽs ad electũ: stans sine mitra dicit sup electuz stãtem sine mitra. ℞. Iã nõ dicã vos seruos ꝛc. s̃ fo. xxj. Quo finito ordinator iponit ambas man⁹ sup ei⁹ caput dicẽs. Accipe spũz sc̃tũ: quoꝝ remiseris ꝛc. ꝛ mox explicat casulã: que in scapulis erat electi dicẽs. Stola inocẽtie iduat te dñs. Quibus finitis iponit̃ mitra electo. Et taz ordinator q̃ alij cardinales ꝛ p̃lati assistẽtes recipiunt̃ ad osculũ manus: pedis: ꝛ oris electi. Post hec ordinator redibit ad altare ꝛ perficiet missaz cũ oꝛ̃one pro ordinato. Et dicto Ite missa est: vel Bñdicam⁹ domino: Elect⁹ crucẽ ante se habẽs stans sine mitra in medio altaris bñdicet oĩbus dicẽdo. Sit nomẽ dñi bñdictũ ꝛc. s̃ fo. xxxvij. Et mox ordinator accedẽs versus electũ tertio genuflex⁹ cũ distãtia cõueniẽti ter dicet. Ad multos annos. s̃ fo. xxxvij. ꝛ solus recipietur ad osculũ oris: ꝛ sic expleta ordinatione exuet se vestib⁹ sacris cuz oꝛ̃onib⁹ ↄsuetis. ¶ Et hic modus de bñdictione: ꝛ Ad multos annos: seruat̃ etiã si ordines acciperet in pl'ibus diebus sigillatim: si elect⁹ nullũ haberet ordinẽ. Hec ordinatio ↄdecẽter fieri poterit die sabbati p̃cedente diẽ dñicum consecrationis episcopalis.

Papa cõsecratur sb̃ vtraq̃ spẽ a cõsecratore.

Quod si forte electus in papã esset merus laicus (nã ꝛ laicus eligi potest dũmodo sit xp̃ianus: ꝛ catholic⁹) accipiet p'mã tõsurã: ꝛ minores ordines: vt alij iferiores: nisi q̃ erit idutus cũ rochetto ꝛ mãto post collũ ꝛ mitra. Et i suo faldistorio recipiet istrumẽta ordinũ: ꝛ habitũ: ꝛ nõ dicunt̃ monitiões siue exhortationes: sed a substãtialib⁹ icipit̃. ¶ De ↄsecratiõe romani põtificis i ep̃z.

Papa elect⁹ existens merus laic⁹ equaliter' minores ordines suscipiet.

Episcopalis cõsecratio electi in romanũ põtificẽ: si p'us non erat ep̃s: fieri dz scd'z maioꝝ nr̃oꝝ ↄstitutiões eadẽ die: qua bñdicit̃: ꝛ coronat̃. Sed q̃m nr̃is tp̃ibus breuitatis studio alia die facta est: primo ponem⁹ ordinẽ ipsius ↄsecrationis ep̃alis sine bñdictiõe: ꝛ coronatiõe: deide ↄsecrationẽ cũ bñdictiõe ꝛ coronatiõe.

Papa recipit omnes prelatos ad osculum et bñdicit solẽniter pp'lo.

¶ Quõ dñs papa ↄsecret̃ in ep̃z.

Si igit̃ electo placet ↄsecrari añ solẽnia coronatiõis ꝛ pri

uatim hoc poterit fieri: qñ ei placebit: sed conuenientius die dñico: vel festiuo: et fiet hoc modo. ¶ Die statuto et i loco ipsi electo cómodo tã ɔsecratori: qȝ elect⁹ parabunt oib⁹ paramétis pótificalibus cuȝ. ps. Quã dilecta: et alijs orónib⁹ ɔsuetis. Elect⁹ chirothecas et ánulũ tãtũ nó accipiet: alia aũt oia. Assistũt ad min⁹ duo vel tres diaconi: et vn⁹ pſbr cardinalis: et cũ ipso ɔsecratore: si est eps cardinalis: vt decet duo alij epi cardinales: aliq subdiaconi et acoliti aplici et plati domestici oés cũ paramétis sibi ɔueniétib⁹. De platis tñ paratȝ pter cardinales nó est necessariũ: sed fiet ex sñia pótificis. Parent due credétie: vna p electo: et altera p ɔsecráte: et vnũ altare tãtuȝ. Pro electo paret sedes ornata i loco cópetéti: et faldistoriũ añ altare: p ɔsecrante faldistoriũ ɔsuetuȝ in cornu eplẽ: pro alijs scabella ɔsueta. In credétijs parent opportuna ad ɔsecrationé: et ad celebrationé misse: cãdelabraqȝ cũ luminarib⁹ opportunis in altari et credétia. Paratis oib⁹ reb⁹: elect⁹ accedat ad altare: et deposita mitra pcũbat sup faldistoriũ. Orabit et surget: et remoto faldistorio faciet ɔfessioné cũ ɔsecratore a sinistra sibi assisté te. Finita ɔfessióe elect⁹ cũ mitra reuertet ad sedé suaȝ. Cósecrator accedet ad altare osculabit: icésabit si placuerit more solito: et reuersus ad suũ faldistoriũ leget introituȝ: et Kyriel. et alia vsqȝ ad All' siue vltimũ v. Tract⁹ exclusiue: et cũ oróne diei dr oró p electo vt s fo. xxviij. Idé faciet elect⁹ in sua sede cũ suis assisétib⁹ v̄sus ad altare. ¶ His dictis elect⁹ pcũbet cuȝ mitra in faldistorio añ altare ɔsecrator ab ei⁹ sinistris super aliq̃ scabello: alij auté in suis scabellis: et p vnũ ex subdiaconis fit Letania. fol. x. nã examinatio Antiq̃ scóꝝ pa. et alia pcedétia omittunt. Cũ vétũ erit ad locuȝ: vbi dr Vt hũc electũ. surgit ɔsecrator, nó tñ cuȝ baculo: et versus ad electũ tertio dicit signãs. Ut hũc electũ et c. fol. xi. Et alij oés epi cardinales cũ suis libris pcũbétes tñ erecta aliquãtuluȝ facie idé faciãt. ¶ Finita Letania surgũt oés: et elect⁹ reuertit ad sedé suã: et sedet cuȝ mitra. Cósecrator venit añ eũ: et alijs ptermissis stãs cũ mitra simul cũ adiuuãtib⁹ epis cardinalib⁹ iponit libꝝ euãgeliorũ supra ceruiceȝ electi sine mitra sedétȝ: nã tũc mitra ei abstrahit: quã duo diaconi retinét vsqȝ i finé: et ɔsecrator atqȝ assistétes epi ponũt ambas man⁹ sup caput electi dicétes. Accipe spũȝ scũȝ. Qd tñ ɔsecrator alte dicit. alij submisse: vt alia oia Si aderũt alij epi parati poterũt et ipsi man⁹ iponere: et oia legere vt cardinales assistétes. Deinde surgit electus: et diaconi assistétes retinét librũ sup illius spatulis: ɔsecrator auté sine mitra dicit super eum orationeȝ.

Que preparanda sint i cósecratióe pape i epm

Qui plati deb ét iteresse consecrationi pape.

Letania cãtat et papa bñdicit.

Cósecrator póit librum euãgeliorũ sup ceruicé pape: et manus iponit capiti eius cuȝ alijs episcopis.

Propiciare dñe supplicatiõi/bus nr̃is: ⁊ iclinato sup hũc famulũ tuũ cornu grẽ: sacerdota/lis bñdictionis tue in eũ infunde virtutẽ. Per dñz nr̃z ⁊c. Deinde voce mediocri extẽsis manibus ante pect⁹ dicat hanc prefationẽ.

Per oĩa scl'a sclo℞. ℟. Amen. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Sursum corda. ℟. Habe/mus ad dñm. Gratias agamus dño deo nr̃o. ℟. Dignũ ⁊ iustũ est. Vere dignũ ⁊ iustũ est: equũ: ⁊ salutare: nos tibi semp: ⁊ vbiqz grãs agere. Dñe sancte pr̃ oipo/tẽs: eterne deus: Honor oĩuz di/gnitatũ: que glie tue sacris famu/lanť ordinib⁹. Deus qui per moy/sen famulũ tuũ secreti familiaris affatu iter cetera celestis documẽ/ta culture de hitu quoqz idumẽ/ti sacerdotalis istituens: electum aaron mystico amictu vestiri in/ter sacra iussisti: vt itelligẽtie sen/suz de exẽplis prio℞: caperet secu/tura posteritas: ne eruditio do/ctrine tue vlli deesset etati. Cuz ⁊ apud veteres reuerẽtiã ipsa signi/ficationum species obtineret: ⁊ apud nos certiora essent experi/mẽta re℞: q̃z enigmata figurarũ. Illius namqz sacerdotij anterio/ris habitus nr̃e mentis ornatus est: ⁊ põtificalẽ gloriã iam nõ no/bis honor cõmendat vestiuz: sed splẽdor anima℞. Quia ⁊ illa: que tunc carnalibus blãdiebanť ob/tutib⁹: ea poti⁹: que in ipsis erãt intelligẽda poscebãt. Et idcirco huic famulo tuo. N. quẽ aplice se/dis p̃sulẽ: ⁊ primatẽ oium qui in orbe terra℞ sunt sacerdotũ: ⁊ vni/uersalis ecclie doctorẽ dedisti: at/qz ad sumũ sacerdotij ministeriũ elegisti: hãc q̃sumus dñe grãz lar/giaris: vt qcqd illa velamina in fulgore aur i: in nitore gẽmarũ: ⁊ in multimodi operis varietate si/gnabãt: hoc in eius moribus: acti/busqz clarescat. Cõple in sacerdo/te tuo ministerij tui sũmã: ⁊ orna/mẽtis totius glificationis instru/ctũ celestis vnguẽti rore scifica.

Tũc ɔsecrator genuflexus ⁊ sine mitra versus ad altare incipit hy/mnũ. Veni creator spũs s̃. fo. xix. ⁊ tã elect⁹ q̃z alij genuflectũt eodẽ modo. Finito primo vsu surgũt oẽs: ⁊ chorus p̃sequiť hymnũ. In/terim caput electi sedẽtis in sua se/de circũligať pãniculo lineo sub/tili per diaconũ: ne oleũ fluat sup capillos: ita vt pãniculi extremita/tes retro sup ceruicẽ pẽdeãt. De/inde ɔsecrator accedẽs ad electuz cũ mitra ⁊ itincto pollice dextre ma/nus in sacro chrismate stãs vngit caput electi sedẽtis formãs p̃mo signũ crucis: q̃ coronã totã ample/ctať. Deinde vngat reliquũ coro/ne dicẽdo.

Vngať ⁊ ɔsecreť caput tuũ celesti bñdictiõe in ordine põtificali. In noie p̃ris ✠ ⁊ filij ✠ ⁊ spũs scti. ✠ Amen. Pax tibi. ℟. Et cũ spiritu tuo. Et absterso aliquãtuluz pollice cum mica panis deposita mitra profe/quatur prefationem dicens.

Exo. xxviij

Cõsecrator stans vngit caput electi sedẽtis sa/cro chrisma/te.

Hoc dñe copiose in caput eius i/fluat: hoc in oris subiecta decur/rat: hoc in totius corpis extrema descẽdat: vt tui spũs virtus et ite/riora eius ipleat: et exteriora eius circũtegat. Abũdet in eo cõstãtia fidei: puritas dilectionis: sinceri/tas pacis. Sint speciosi munere tuo pedes eius ad euãgelizãdam pacẽ: ad euãgelizanda bona tua. Da ei dñe ministeriũ recõciliatio/nis in verbo: et in factis in virtu/te signoꝝ et pdigioꝝ. Sit sermo eius et pdicatio nõ in psuasibili/bus humane sapiẽtie verbis: sed in ostẽsiõe spũs: et virtutis. Da ei dñe claues regni celoꝝ: vt vtat: non vt glorie potestate: quã tri/buis in edificationẽ: nõ in destru/ctionẽ. Qdcũqꝫ ligauerit sup ter/rã: sit ligatũ et in celis: et qdcunqꝫ soluerit in terris: sit solutũ et in ce/lis. Quoꝝ detinuerit pctã: detẽta sint: et qrũ dimiserit: tu dimittas. Qui maledixerit ei: sit ille maledi/ctus: et q bñdixerit ei bñdictioni/bus repleat. Sit fidelis seruus et prudẽs: quẽ cõstituas tu dñe sup familiã tuã: vt det illi cibũ in tpe opportuno: et exhibeat oẽm ho/minẽ pfectũ. Sit solicitudine nõ piger: sit spũ feruẽs. Oderit sup/biã: humilitatẽ ac veritatem dili/gat: neqꝫ eã vnqꝫ deserat: aut lau/dibus: aut timore supat. Nõ po/nat lucẽ tenebras: nec tenebras lucẽ. Nõ dicat malũ bonũ: neqꝫ bonũ malũ. Sit sapiẽtibus et insi/pientibus debitor: vt fructũ de

Isa. lij.
j. Cor. ij.
Mat. xvj.
Joãnis. xx.
Gen. xxvij.
Mat. xxiiij
Ro. xij.
Isa. v.
Ro. j.

pfectu oĩuz cõsequat. Tribuas ei dñe cathedrã põtificalẽ ad regẽ/dã ecclĩã tuã: et plebẽ tue sortis in/tra mũdi limites vniuersi. Sis ei auctoritas: sis ei potestas: sis ei se/curitas. Multiplica sup eũ bñ ✠ dictionẽ et grãtiã tuã: vt ad exorã/dã semp misericordiã tuã: tuo mu/nere idone⁹: et tua grã possit esse deuot⁹. Per dñz nrz iesum xpz fi/liũ tuũ. Qui tecũ viuit et regnat in vnitate spũs scti deus per oia scla scloꝝ. ℞. Amẽ. Post hec cõsecra/tor ichoat schola psequẽte añaz.

Vnguẽtũ in capite qd descẽ/dit in barbaz: barbã aaron. quod descendit in orã vestimen/ti eius: mandauit dominus bene/dictionẽ i sclz. Ps. Ecce qꝫ bonũ: et quã iocũdũ: hitare frẽs in vnũ. Sicut vnguẽtũ in capite: qd de/scẽdit in barbã: barbam aaron. Quod descendit in orã vestimẽ/ti eius: sicut ros hermon: qui de/scendit in mõtẽ syõ. Q m illic mã/dauit dñs bñdictionẽ: et vitã vsqꝫ in sclz. Gloria pri. Sicut erat etc. Deinde repetat añ. Vnguẽtũ in capite. Interim iponit mappula ad collũ electi sedẽtis: supra quã iponit postea man⁹: et cõsecrator inũgit illi man⁹ cũ sacro chrisma/te: vt fit alijs epis dicens.

Mappula iponit col/lo pape se/dẽtis: et cõse/crator stans cum mitra ipsũ inũgit.

Vngãt man⁹ iste de oleo scifi/cato: et chrismate scificationis: si/cut vnxit samuel dauid regem et prophetam: ita vngantur et cõfir/ment. In noie dei patris ✠ et filij ✠ et spũs sci ✠ faciẽtes imaginẽ

scte crucis saluatoris nri: q nos a morte redemit: et ad regna celorum pduxit. Exaudi nos pie pr ops eterne deus: vt qd te rogamus: exorem. Per xpm d. n. R. Amen. Oremus.

Deus pr dni nri iesu xpi: q te ad pontificatus sublimari voluit dignitatem: ipse q p samuelem dauid i regem: et pphaz inunxit: te nro ministerio chrismate et mistice delibutionis liquore psundat: et spualis bn ✠ dictionis vbertate fecundet: vt qcqd bndixeris: bndicatur: et qcqd scificaueris: scificetur: et psecrate manus isti vel policis ipositio cunctis pficiat ad salutem. Per eum. R. Amen.

¶ Electus manus inunctas simul iunctas in mappula pendenti a collo reponit: bacul non datur: sed mox pseecrator deposita mitra bndicit anulum pciosum iponendo electo dicens.

Cosecrator stans cum mitra imponit annulum digito annulari pape sedenti.

Creator et coseruator humani gnis dator gre spualis largitor et ne salutis: tu dne emitte tuam bn ✠ dictionem sup hunc anulum: vt qcunq hoc sacro sco fidei sig isignitus icesserit: i vtute celestis defesionis ad eternam sibi pficiat salutem. p xpm. R. Amen. Electus et surgit du d. orco. anulum ipm iterea tz manu dextra aliqs acolitus an pseecratorem genuflexus Cosecrator dicta orone aspgit anulum aq bndicta: et illum iponit i digito anulari dextre manus electi sedentis

Accipe anulum: fidei detur dices: scilz sigillum: qten sponsam dei: sctam vz ecclam itemerata fide ornatus illibate custodias. R. Amen. Et du ipoit: osculatur manum electi. Deinde adiuuatibus epis assistetibus libru euangelior ab eius spatulis remouens dat ad manus electi sedetis

Accipe euangelium: et vade dices. pdica pplo tibi comisso. potens est eni deus augere tibi graz suaz. Qui viuit et regnat cu deo pre i vnitate spus sci deus p oia scla sclorum. R. Amen. ¶ His pactis pseecrator redit ad suum faldistorium: et lauat manus. Electo aut sedenti i sua sede diaconus cardialis tergit caput cum medulla panis diligenter: et cum panno mundo. deinde cu pectine mundat: et coponit capillos: et iponit illi mitram: et tunc electus lauat manus cum mica panis: et bn mudat. Quibus finitis tam pseecrator: qz alij oes cardinales pntes osculatur pedes: manum: et os dni electi: alij at plati pati pedem: et manum: alij iferiores pedem tm Et mox pseecrator psequitur missam vsqz ad lectum offer. Et idem fac electus pontifex i sua sede stans: dicto offer. pseecrator accedit ad electuz sine mitra: et de eius manu accipit offertorium. Intorticia panes et vini vasa duo: et ad vnumqdqz istor osculatur manum electi: cu reuertitur ad suuz faldistorium: et lauat manus tam ipse qz electus: et itrat ad altare et sill'r. d. electus accedit ad altare: et ponit se ad cornu epl'e: pbro cardiale ministrante librum: et ibi sine mitra sil' cum pseecratore celebrabit signado: et oia dicedo sbmissa voce vt pseecrator: no tn se loco mouebit vsqz ad coionem: quam sumet sub vtraqz specie stans i ipso cornu aliqntulum pcedens i cliatus simta nulla no iponitur chirotece: nz mitra. qua hz cu ill'

Diaconus cardinalis tergit caput pape cum medulla panis et pectinat: et mitram iponit ei.

Cosecrator stans sine mitra accipit oblationes de manu pape sedentis cum mitra.

bñdictionib⁹ ꝯsuetis neqꝫ intronizaẗ electus: sed stans in medio altaris sine mitra habens ante se crucē ppl'm bñdicit dicens. **Sit nomē dñi bñdictū.** Et resumpta mitra vadit ad sedē suā et sedet: et tūc ꝯsecrator accedit versus dñz electū et tertio genuflectēs dicit. **In multos ānos.** vts fo. xxxvij. vt dictū est in p̄sbr̄o. Et oēs deinde exuūt se sacris vestibus cū oīo nibus consuetis.

¶ Cōsecratio: benedictio: et coronatio simul romani pontificis.

Quod si electus in romanuz pōtificez voluerit eadē die cōsecrari ep̄s: bñdici: et coronari. vt a sup̄iorib⁹ pōtificib⁹ plerūqꝫ seruatū est: ita p̄cedēdū erit. Sed eadē seruanẗ etiā in electo: q prius erat ep̄s: bñdicēdo: et coronando vsqꝫ ad seq̄uēs cap'lz: vbi incipit. **Cantores.** Primo ordinabūtur oīa ad huiusmodi solēnitatē opportuna. Infrascripta etiā seruanẗ in coronatiōe: et cōsecratiōe ep̄ali ꝯuenienti tēpore: que ex lectione huius ordinationis facile colligi poterūt: Et tandē ꝯstituto die dñico pōtifex e cubili summo mane ad camerā paramenti: quā papagalli appellāt: egrediẗ Ibi a diaconis cardinalibus: subdiaconis: acolitis et alijs officialibus ꝯsuetis paraẗ amictu albo: et lōgo cingulo: stola: pluuiali rubeo: et mitra preciosa. Cardinales alij circūsistunt: et oēs p̄lati et officiales cū suis cappis laneis. Sic

Que paranda sint pro consecratione et coronatione pape.

electus pōtifex paratus: cruce p̄cedēte p̄grediẗ ad sanctū petruz ordine alias ꝯsueto: diaconis cardinalibus hinc et inde fimbrias pluuialis sustinētib⁹. Caudā autē pluuialis portabit nobilior laicus q erit in curia: ēt si esset imperator: vel rex. Supra eum octo nobiles siue oratores portāt vmbellum hastilibus octo sustētatam: quā hodie baldachinū appellāt. Ante eū duo s̄uiētes armoꝝ portant faldistoriū cuz magno cussino: forerins tapetuz: et paruū scabellū: et cussinū. ¶ Cuz papa electus p̄uenerit ad portā vltimā palatij: que ē i. capite porticus ecclie sancti petri in palatio apud portam: extenditur tapetuz: ponitur faldistoriū: et super illud cussinuz magnū: et ad pedes paruū scabellum: Et sedens ibi electus recipit ad osculū pedis canonicos: et capitulū basilice sancti petri. Deinde surgens intrat Ecclesiā p portaz: que est in medio. Et progressus vsqꝫ ad scd'z circulū porphyreticū: detracta mitra orat versus ad altare supra faldistorium a supradictis ibi paratū. Et tūc supra scabellū paruū poniẗ paruus cussinus: facta oratione surgit: reassumit mitrā: et p̄git ad capellā scti gregorij: et sedens in sede sibi parata recipit oēs cardinales: et alios prelatos cū suis cappis ad reuerētiaz. Cardinales ad man⁹ sub auriphrygio: p̄latos ad pedis osculū. Tūc surgēs sine mitra astante

Papa recipit canonicos sancti petri ad osculū pedis.

cruce

cruce pplo bñdicit dicẽs Sit nomẽ dñi ℂ Subdiaconus dicturus eplaȝ deposita cruce post bñdictionẽ capit oia sua paramẽta: ⁊ simul cũ eo acoliti exuunt cappas: ⁊ induũt suppellicia sup rochetũ ad partẽ se retrahẽtes. Sedet deinde electus aliquãtulum cũ mitra: ⁊ iteꝝ surgẽs sine mitra versus ad altare sub silẽtio dicit: Pater noster ⁊c. Tũ alte incipit pro tertia. Deus in adiutoriũ ⁊c. ⁊ sic stat quousqȝ icipiat ps. Lege pone. inde sedet cũ mitra: ⁊ assistentib' epis cũ libro: ac iuuãtibus hinc inde diaconis: vt moris ẽ incipit ps. Quã dilecta. Interim subdiaconus aplicus lecturus eplaȝ: vt diximus paratus oibus suis paramẽtis ex altari subministrãte sacrista accipit sandalia: que reuerẽter portant ad electũ sequentibus illũ acolitis cuȝ suppellicijs: ⁊ ea simul cũ cubiculario camere ipõit pedib' sue sctitatis: acolitis circũcirca fimbrias pluuialis eleuantibus supra illorũ capita. Impositis sãdalijs diaconus lecturus euãgeliũ cũ duobus alijs diaconis q assistẽt pape capiũt paramẽta sua: ille amictũ: albã: cigulũ: stolã: dalmaticã: manipulũ vero postea capiet in altari: alij vero duo capient amictũ: ⁊ dalmaticas tm̃: Induti reuerẽter simul ad electũ accedẽt. Qui finitis ps: cum dr̃ caplm pro tertia surgit cũ mitra: ⁊ finitis versiculis deposita mitra: ⁊ astantib' duobus ceroferarijs dicit. Dñs vobiscũ. ⁊ orõnẽ p tertia: libruȝ prior epoꝝ cardinaliũ: qui ei assistere dȝ sustinet supra caput: epi vero assistentes iuuãt: ⁊ tenẽt cãdelaȝ accẽsaȝ. Dicto Dñs vobiscũ. post orõnẽ: liber remouet ceroferarij discedũt. ⁊ dicto a cãtoribus Bñdicamus dño. Papa sedet cuȝ mitra: ⁊ lauat man': epi scopo cardinali adiuuante: ⁊ reliqua vt alias. Lotis manib' eps cardinalis redit ad locũ suũ: ⁊ papa deponit mitrã: pluuiale: ⁊ stolam: ⁊ a diacono lecturo euãgelium ante se stãte induit ↄsuctis paramẽtis: que per acolitos hoc ordine portãtur ex altari: ⁊ ipsi diacono porrigunt. Duo diaconi assistẽtes: ⁊ post eos duo subdiaconi adiuuãt vestiẽtẽ. Primũ portat cingulũ cũ succinctorio. Crux pectoralis: deinde stola: tunicella: dalmatica: chirothece: planeta: mitra auriphrigiata: ãnulus aũt non datur si nõ est ↄsecrat' eps: quem si esset consecratus: cardinalis eps assistẽs iponeret. ℂ In ↄsecrationibus vtunt hodiernis tpib' albis paramẽtis: q̃uis antiqui secundũ tpis exigẽtiã colore vterent. Sed ↄueniens est: vt vtamur secundũ qd exigit missa: que celebrat. In processione aũt erũt oino albi coloris. ℂ Cũ electus papa incipit parari cardinales: ⁊ oẽs plati: atqȝ officiales parant. epi cardinales: pꝛiarche: archiepi: epi: abbates: pluuialib': ⁊

Papa incipit tertiaȝ.

Papa sãdalijs calciat ⁊ mistri parãtur.

Papa dicit orones post tertiaȝ.

Papa sedet cũ mitra lauat man' ⁊ parat.

Cui' coloris paramẽta i hoc officio sint habenda: ⁊ q̃ singulis ordinib' cõueniãt

albis mitris: Presbři cardinales
planetis: ⁊ mitris silibus. Diaco
ni cardinales dalmaticis ⁊ mitris
albis. Subdiaconi omnes tuni-
cellis. Auditores ⁊ clerici camere
suppellicijs supra rocheta. Secre
tarij ⁊ aduocati sup vestes cões
habeant pluuiale cũ apertura su
per humerũ dextrũ: ⁊ almucia sup
sinistrũ. Alij: vt alias. Cõsecratio
romani põtificis secundum anti
quas patrũ ↄstitutiones specta-
re solebat ad epm hostiẽsem qui
etiã pallio in ea ↄsecratione vte-
bat̃. Assistebat ei portuẽsis ⁊ al-
banẽsis epi: ⁊ hi tres in bñdictio
ne põtificis qñ alias esset ↄsecra-
tus: tres spãles orõnes sup eũ di
cebãt. Idẽ agebãt in coronatio-
ne romani iperatoris: Sed (vt ar
bitror) ad tollẽdas ↄtẽtiones iaz

Prius epo rũ cardina liũ hoc tpe papã conse crat.

pridẽ itroductũ est: vt prior epo-
rũ cardinaliũ: cũ duobus ex senio
ribus epis id munus obire debe
ant ⁊ in põtifice: ⁊ i cesare: Sicqz
nřis tpibus seruari videmus: vt
nõ habeat̃ ratio eccliaꝝ: sed prio
ritatis epalis: Prior igit̃ eporuz
cardinaliũ: siue alius: qsqs ille sit:
qui electũ põtificez est ↄsecratu-
rus: pcedat ad altare maius sctī
petri: ibiqz ad partẽ capiat sanda
lia: ⁊ paramẽta oĩa põtificalia ac
si celebraturus esset cũ psalmis: ⁊
orõnibus cõsuetis: ibiqz expectet
põtificẽ. Interim põtifici assistet
subprior eporũ cardinaliũ. Pa-
ratis oibus ordinib⁹ pontifex in
cẽsum mittet in turibulo: ⁊ prior

Ordo pcessionis pontificis romani ad consecrationẽ accedentis.

diaconorũ cuz ferula pcessionem
ad altare mai⁹ ordinabit hoc mo
do. ¶ Familiares pape: minores
nobiles: cubicularij. Nobiles ma
iores ⁊ barones: Cõseruatores ⁊
oratores laici: ⁊ nõ p̃lati. Secreta
rij ⁊ aduocati mixtim: ita vt duo
antiqores ex vtroqz ordine sint
in digniori loco: acoliti: clerici ca
mere: auditores: acolitus turife
rarius: acoliti ceroferarij: qui se-
ptẽ numero esse deberent: Sub-
diaconus cũ cruce papali: ⁊ alijs
subdiaconis. Subdiaconi duo la
tinus: ⁊ grecus cũ libris euãgelio
rũ: diaconus grecus: Et nota qđ
pro epla ⁊ euãgelio in lingua gre
ca solebãt vocari in hac celebrita
te monachi ex mõasterio crypte
ferrate. Deinde abbates forẽses:
epi: archiepi: oratores: p̃lati: Ab-
bates vrbis: qui in hoc die sũt pri
uilegiati: epi assistẽtes pape. pa-
triarche: diaconi: pſbři: ⁊ epi car-
dinales. Diaconi duo assistẽtes:
⁊ inter eos medius diaconus le-
cturus euangeliũ: demũ ipse põti
fex. Qui si pedib⁹ suis incedet: ipsi
diaconi assistentes fimbrias plu
uialis portabũt: ⁊ maior pnceps
caudã: octo nobiles: seu oratores
baldachinũ supra eius caput fe-
rent. Deinde seqt̃ auditor: qui
mitrã ministrat medius inter du
os cubiculares secretos: ⁊ inter
eos est secretarius pape si nõ est
prelatus: Deinde protonotarij ⁊
curiales clerici non parati: ante
pontificem imediate minister ce-

rimoniarū p̄cedit cū duab⁹ arundinib⁹ sup alterā stuppā: sup alterā vero cādelā ardētē portās. Et cū pōtifex capellā sci gregorij exierit: cerimoniari⁹ ad eū cōuersus ignē stuppe mittit: ⁊ genuflex⁹ alta voce dic̄. Pater scté sic trāsit glīa mūdi: qd̄ tertio facit distincto eq̄li spacio: anteq̄ꝫ puenīāt ad portā capelle. Procedūt deinde omnes per nauim ipsius capelle sci gregorij: vbi sepulchra sūt romanorū pōtificū: ⁊ cū illā exierint: flectūt ad dextrā: ⁊ p portaꝫ: q̄ est ante altare ingrediūtur capellā: ⁊ ascēdūt etiā ad dextrā. Añq̄ꝫ papa cācellos capelle itret: tres vltimi p̄sbyteri cardinales veniūt ei obuiā: ⁊ osculātur os ⁊ pect⁹ pōtificis a seniori icipiētes: deinde ante diaconos assistētes pcedūt. Cū aūt puentū fuerit ad altare pōtifex deposita mitra facit orōnē super faldistoriū. Deinde surgēs remoto faldistorio facit ꝯfessioneꝫ more solito: stās h̄ ordine. A pontificis dextra stat ep̄s cardinalis. cōsecrator vel assistēs si nō ē ꝯsecrator: ⁊ post eū diaconus cardinalis assistēs. A sinistris stat diacon⁹ cardinalis lectur⁹ euāgeliū: ⁊ post eū diaconus cardinalis assistēs: post quē genuflexus manet subdiacon⁹ latin⁹ cū libro euāgeliorū: ⁊ manipulo pōtificis, quē illi iponit dicto. Indulgētiā ⁊c. Interim cātores cātāt ītroitū misse: ⁊ Kyrieel. Et hec quidē supradicta circa descēsuꝫ ex palatio ad ecclīā: ⁊ que i capella scti Gregorij ⁊ vsqꝫ ad factā ꝯfessionē sup⁹ dicta sunt: preterq̄ꝫ de parādo ꝯsecrāte. seruātur etiā qn̄ electus ep̄s nō est ꝯsecrādus: sed bn̄dicēdus: ⁊ coronādus tm̄. Nūc de ipsa ꝯsecratione subiūgem⁹. ¶ Hoc totū capl'ꝫ p̄termittit̄: si papa erat pri⁹ ep̄s ꝯsecratus: in eo nāqꝫ cōsecratio episcopalis ꝯtinet̄.

> Cerimoniarū magister stupā coraꝫ pōtifice cōburit dicēs. Sic transit glīa mūdi.

Cantores: vt finierit Kyrieeleison: qescēt. Elect⁹ pcūbet super faldistoriū ante altare: ad ei⁹ dextrā ꝯsecrator: ⁊ ad sinistrā diaconus euangelij super scabella: diaconi assistētes post pontificē duo episcopi cardinales seniores hinc inde super scabella: alij omnes: vt cōmodum erit genuflexi procumbent omnes cum mitris in capite: Et diaconus euangelij incipiet sine mitra Letaniaꝫ: ⁊ oēs rn̄dēt replicādo. Cū peruētū fuerit ad locū vbi dr̄. Vt hūc electū. qd̄ etiā tertio dr̄ ab eodem diacono: ⁊ tā ꝯsecrator q̄ꝫ omnes alij in ep̄ali dignitate ꝯstituti p̄sentes: ⁊ parati erecto capite: ⁊ extensa dextra: nō tamē mouentes se de locis suis benedicunt consecrandum tertio: vt in ordinario. Finita Letania oēs surgūt: ⁊ cōsecrator stat ad infimū gradū sedis papalis vertēs faciem ad altare: medius iter duos seniores ep̄os cardinales: qui etiā stolam habere debēt: ⁊ librū. Electus pōtifex ante eū stabit medius inter assistētes diaconos vertens faciē

> Si papa h̄us erat ep̄s cōsecratus: totū hoc capitulū p̄termittat̄.

suam ad faciem ꝯsecrantis. Episcopi: archiepi: patriarche: q aderũt parati cum suis libris oẽs accedẽt: ⁊ circuluꝫ facient: ⁊ omnia cuꝫ cõsecratore dicẽt (voce tamẽ submissa) depositis mitris. Et oibꝰ stantibus episcopus cardinalis a sinistris super pontificem dicit hanc orationem. Oremus.

Adesto supplicationibuꝰ nostris oipotens deus: vt quod humilitatis nostre gerẽdum est ministerio: tue virtutis compleatur effectu. Deinde epũs ꝯsecrator dicit orationẽ cum nota. Oremus.

Propiciare q̃sumus dñe supplicationibus nostris: ⁊ iclinato sup hunc famulũ tuũ cornu sacerdotalis gratie: benedictionis tue ĩfunde in eũ virtutẽ. Per dñm nr̃m iesũ xp̃ꝫ filiũ tuuꝫ: Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate spiritꝰ sancti deꝰ. Quo dicto põit librũ euãgelioꝝ aptũ iter ceruicẽ: ⁊ spatulas electi: quẽ diaconi cardinales retinent vsqꝫ ad fineꝫ: ⁊ tam ꝯsecrator: q̃ꝫ alij duo epĩ cardinales ponũt primo manus super eius caput nihil dicentes: ⁊ similiter faciunt omnes p̃ntes parati in epatuꝰ ordine ꝯstituti. Cõsecrator aũt extẽsis manibus dicit p̃fationẽ ꝯiunctam. Per oia secula scl'oꝝ. Honor oium dignitatũ: vt s̃ notauimus. qñ electꝰ papa ꝯsecrat̃ alio die: q̃ꝫ isto. Et vngit electi caput: deinde manus. Tũ iponit ei annulũ: ⁊ demũ dat ei librũ euãgelioꝝ: ⁊ tãdeꝫ ambo lauant̃: ⁊ mundãtur: vt diximus: plene in eodem loco. Põtifex sedet in faldistorio sibi parato in plano inter sedẽ eminẽtẽ: ⁊ altare dum lauat: ꝯsecrator in alio loco sibi cõmodo: ⁊ lotus deponit paramẽta põtificalia: ⁊ cũ pluuiali: ac mitra assistit põtifici: vt prius. His finitis nõ dicunt̃ ille tres oꝛones: que dici solent: qñ electꝰ nõ ꝯsecrat̃: q2 erat epũs. Sed mox mũdatis manibus ⁊ capite: ducitur ante altare: ⁊ de manu prioris diaconoꝝ accipit pallium de corpore ⁊ altari beati petri sumptũ: vt iferius dicemus: ⁊ dimittũtur omnia ab eo loco vbi icipit. ¶ Cãtores: vt finierint Kyrieeleison: quiescẽt. ¶ Si electus põtifex iaꝫ epũs est tantũ bñdicendus: ⁊ coronãdus hac die: hoc modo p̃cedit̃.

Eruatis oibus: que supra diximus: vsqꝫ ad cãtatũ introitũ: ⁊ Kyriel'. Papa facta ꝯfessione accipit imediate mitrã: ⁊ sedet in sede: siue faldistorio sibi parato inter sedẽ eminẽtẽ ⁊ altare: ⁊ tres primi epĩ accedũt ad põtificẽ: ⁊ faciẽ ante illius faciẽ tenẽtes sine mitra: illoꝝ iunior sup põtificẽ stãteꝫ sine mitra ipse in medio duoꝝ stãs primã dicit oꝛonẽ vꝫ. Tres maiores epĩ cardinales dicũt successiue sequẽtes oꝛones sup papã: stãtes sine mitra.

Deus qui adesse nõ dedignaris: vbicũqꝫ deuota mente inuocaris: adesto q̃sumus inuocatiõibꝰ nr̃is: ⁊ huic famulo tuo. N. quẽ ad culmen aplicũ cõe iuditium tue plebis elegit: vbertateꝫ supne bñdictionis infũde: vt sen-

tiat se tuo munere ad hūc apicē p uenisse. Secūdā dicit imediate secūdus episcopus cardinalis stās ꝛ ipse in medio: videlicet.

Supplicationib⁹ nr̄is oīpotes de⁹ effectū cōsuete pietatis impēde: ꝛ grā spūs sci famulū tuuꝫ. N. ꝑfunde: vt q in capite ecclesiarū nr̄e seruitutis ministerio cōstituit̄: tue ꝟtutꝫ soliditate roborēt. Et tertiā antiqor: idest p̄or epoꝝ cardinaliū in eodē loco stans: vꝫ.

Deus q aplm tuū petrū inter ceteros aplos p̄matū tenere voluisti: eiqꝫ vniuerse xp̄ianitatis molē sup humeros iposuisti: respice q̄sumus ꝓpiti⁹ hūc famulū tuū. N. quē de humili cathedra violēter sublimatū i thronū eiusdē aplorū p̄ncipis sublimam⁹: vt sicut ꝑfectib⁹ tante dignitatis augeat̄: ita virtutum meritis cumuletur: q̄tenus eccl'iastice vniuersitatis onus te adiuuāte digne ferat. ꝛ a te qui es btitudo tuoꝝ vicem meritā recipiat. Per christū dn̄ꝫ nr̄ꝫ. Amē. Dictis orōnib⁹ papa etiaꝫ sine mitra accedit ad altare: ꝛ prior diaconoꝝ scd̄o adiuuāte capit palliū de altari: ꝛ iponit pōtifici ꝛ dicit.

Papa accipit pallium de manu p̄oris diaconorū cardinaliū.

Accipe palliū: scīāꝫ plenitudinē pōtificalis officij ad honoreꝫ oīpotētis dei: gl'iosissime virginis marie ei⁹ matris: beatoꝝ aploꝝ petri ꝛ pauli: ꝛ sancte romane ecclie. Et firmat cū spinulis. Accepto pallio pōtifex accedit ad altare sine mitra: illud osculat̄ primū: ꝛ deide librū euāgelioꝝū: quē subdiaconus a sinistra parte offert. iponit incēsuꝫ in turibulo diacono euāgelij oferēte nauiculā icensat altare more solito: ꝛ accepta mitra in cornu altaris stans: a diacono icensatur. ꝛ in os recipit diaconus tunc osculū: vt alias: ꝛ ascendit ad cathedrā eminentē: ꝛ sedēs recipit ad reuerētiā cardinales ꝛ p̄latos oēs paratos. Cardinales ad osculū pedis: man⁹: ꝛ oris: alios paratos: ad osculū pedis ꝛ manus. Finita reuerentia surgit papa sine mitra: ꝛ legit introitum ꝛ Kyrieleison sustinente librū cardinali episcopo: cuꝫ alijs assistentibus. Deinde in voce dicit. Gloria in excelsis deo. Pax vobis: ꝛ orationes opportunas: videlicet de die: ꝛ de spiritu sancto: ꝛ vltimo dicit secrete orōneꝫ p se: que hētur in consecratione epoꝝuꝫ s̄ fo. xxviij.

Papa ascēdit ad sedeꝫ eminentē ꝛ recipit cardinales ꝛ p̄latos ad reuerētiaꝫ.

Dictis orationib⁹ sedet pōtifex: ꝛ prior diaconoꝝū cum ferula descendit ad cōfessionē beati petri cū subdiaconis: auditoribus: scriniarijs (id est) cum secretarijs: ꝛ aduocatis: quibus in duas acies distributis: ita vt in qualibet acie sint ex omniū ordine: faciūt laudes pontifici stantes capitib⁹ detectis: papa ꝛ oib⁹ alijs sedentib⁹ i locis suis. Prior diaconoꝝ incipit solus alta voce q̄si legendo. Exaudi xp̄e: subdiaconi: auditores: scriniarij: ꝛ aduocati respōdēt. Domino nostro. N. a deo decreto sūmo pōtifici: ꝛ vni

Prior diaconorū cardinaliū distribuit curiales i duas acies: ꝛ oēs stātes faciūt laudes pōtifici sedēti.

uersali pape vita. Et sic tertio dicit̄ per priorē: ⁊ totiens per illos respondet̄. Subsequēter idē prior diaconorum dicet. Saluator mundi. Et illi rn̄debūt. Tu illū adiuua: ⁊ sic ter dicetur ⁊ ter respondebit̄. Deinde idē prior dicit. Sācta maria. ⁊ illi rn̄debūt: Tu illuȝ adiuua: ⁊ bis dicetur ⁊ bis rn̄debitur. Inde prior idem subiūget. Sācte michael. ⁊ illi respōdebūt: Tu illū adiuua. Et tūc deinceps semel dicet̄: ⁊ semel respondebitur. Sequitur prior.

Sācte michael Tu illū adiuua
Sancte gabriel Tu illū
Sancte raphael Tu illū
Sācte ioānes baptista Tu illū
Sancte petre Tu illū
Sancte paule Tu illū
Sancte stephane Tu illū
Sancte leo Tu illū
Sancte gregori Tu illū
Sancte benedicte Tu illū
Sancte basili Tu illū
Sancte sabba Tu illū
Sancte dn̄ice Tu illū
Sancta agnes Tu illū
Sancta cecilia Tu illū
Sancta lucia Tu illū

¶ Finitis laudibus dr̄ ep̄la latine: ⁊ deinde grece: ⁊ ꝓceditur in missa: vt alias: vsq; ad finē: Dat̄ bn̄dictio: sed nō publicant̄ tūc indulgētie. Sacris missaꝝ solēnijs rite peractis ꝓceditur ad coronationem. Pōtifex reassumptis chirothecis: ⁊ annulis cū oibus paramentis suis: in quibus celebrauerat: ⁊ cū cardinalibus: p̄latis: ⁊ officialibus omnib⁹: vt in missa paratis: procedit ad suggestū supra grad⁹ basilice ap̄loꝝ p̄ncipis ex materia ɔstructū: ⁊ ornatū: ibiq; ī sede eminēti sibi parata sedet.

Pōtifex cū oib⁹ p̄latis et curialibus accedit ad suggestū sup gradus basilice sc̄ti petri ɔstructum.

Coronatu… dn̄s papa … dens a di… cono car… nali.

Et cū oēs prelati ɔuenerint: ⁊ ppl's ex basilica in aream exierit: diaconus a sinistris deponit mitram ɔsuetā e capite pōtificis: ⁊ diaconus a dextris Tiaraȝ: qđ regnū appellāt: ⁊ triplici corona ornatū pōtificis capiti iponit ppl'o acclamāte Kyrieeleison. Et diaconus a dextris latine: a sinistris vero vulgariter publicāt plenarias idulgentias. tum paratur processio ad lateranū. ¶ De processione ad lateranum.

Sed quoniā plerūq; antequā hec cōpleta sint: hora est satis tarda: ⁊ lōga ad lateranū restat via: multaq; ibi adhuc sunt pagēda: ɔsueuerūt aliqn̄ pōtifices: ⁊ p̄res sustētationis gratia aliquātulū cibi sumere. Paratur refectio in atrio dom⁹ archip̄sb̄ri basilice pro pōtifice ⁊ cardinalibus. pro alijs prelatis in vicinis domibus canonicoꝝ. Coronato pōtifice veniūt

Pontifex … p̄lati refici… untur.

ad refectioné: ⁊ interim parãtur: que ad pcessioné sunt opportu/na. Sũpta refectiõe põtifex ⁊ oẽs descẽdunt ad equitanduz: ⁊ hoc ordine pceditur ad lateranum.

Ordo pcessiõis ad lateranũ.

Valisarij

¶ Primi icedent valisarij cardinaliũ suo ordine: ⁊ deinde eoꝝ familie ⁊ oẽs laici mixtim: vt eis placuerit. Tũ per ordiné isti sequentur: tõsor: ⁊ sartor pape cũ valisijs rubeis: in qb⁹ sunt vestes que pertinẽt ad sanctissimũ dñm nr̃m: familiares ⁊ scutiferi pape: nobiles curie minores: ⁊ nepotes affines/qz dñoꝝ cardialiũ: scala pape pãno rubeo coopta: quã portat equus albus duct⁹ per vnũ ex parafrenarijs purpurea veste indutũ. Qui postq̃ papa ascẽdit equũ cũ ista scala: vadit in ordine suo: dextra. eq habenas: sinistra. rubrũ ferẽs baculũ. Nunc sequunť duodeciz cursores pape etiaz rubris vestib⁹ induti equestres: portantes duodeciz vexilla rubra bini ⁊ bini: Inde tredecim vexilliferi capitũ regionũ vrbis cum suis vexillis. Duo alij cum duobus cherubin sup lanceis in vestibus rubris: ⁊ omnes equestres sunt.

Vexilliferi.

Ordo vexillorũ.

Tum vexillifer ppli romani cum vexillo: ⁊ insignijs ppli romani. Deinde vexillũ albũ cũ cruce nigra: qđ portat pcurator ordinis btẽ marie theutonicoꝝ. Vexilluz cũ armis pape: qđ aliqs magnus nobilis portat: ⁊ demũ vexillũ ordinis hierosolimitani rubrũ cuz alba cruce: qđ pcurator eius portat. Isti quinqz vexilliferi habebunt equos cataphractos: siue bardatos: ⁊ coop̃tos tela serica vsqz ad talos equoꝝ cuz insignibus suis: Ipsi autem erũt armati: ac si p̃liũ essent ingressuri denipta galea: cũ lacernis ex tela etiã serica cũ insigni: ⁊ singuli vexilliferi habebũt q̃tuor pedites cũ lacernis bocasinis: cuz insignibus dñoꝝ. Nunc ordinẽ vexilloꝝ inueni seruatũ. Sed mihi non placet: neqz videtur debitus ordo. Nã nõ honoramus signũ: nec signi figurã: sed signati dignitatẽ. Vñ ponim⁹ vexillũ ciuitatis: in q̃ est põtifex: in p̃ncipio: vt min⁹ dignũ. Deinde vexillũ ordinis btẽ marie theutonicoꝝ: in q̊ est crux nigra in albo. Tũ vexillũ pape: in de vexillũ eccl'ie: ⁊ bñ hacten⁹. Demũ in loco honorabiliori vexillũ ordinis militaris hierosolimitani cũ alba cruce ĩ rubro. Qđ mihi videť p̃ter oẽz ꝯueniẽtiã. Naz signũ crucis albe in rubro nõ est signũ vniuersitatis xp̄ianoꝝ: sed illius tm̃ ordinis militaris: sicut ⁊ nigra in albo alterius ordinis est signũ. Vniuersitatis aũt xp̄iane signũ est crux rubra in albo. Ergo vexilluz ordinis hierosolimitani nõ est p̄ferẽdũ signo pape: aut signo eccl'ie. Locus igiť suus esset post vexillũ ordinis theutonicorũ: ⁊ nõ post oẽs. Si autẽ adesset vexillũ cruciate crux rubra in albo: q: est vniuersale oiuz xp̄ianorũ: illud iure optimo ponenduz

Crux rubra ĩ albo cãpo ẽ signũ oium xp̄ianorum.

Duodeci eq albi.

esset in loco digniori. Post vexil
la pcedūt duodecim eq albi sine
sessorib⁹ phaleris aureis instratis
carmasinis ornati: quos duode/
ci parafrenarij ducūt rubra veste
induti: ꝛ baculū rubrū in sinistra
portātes. Hos sequunť q̄tuor no
biles: pilea q̄tuor carmasina su
pra baculos quosdā deferētes: q
scutiferi honorarij vocāť. Cubicu
larij deinde sequūtur eqtātes in
suo hitu. Oratores laici: ꝛ nō p̄la
ti simul cū baronib⁹ ꝛ maioribus
nobilib⁹. Tū subdiacon⁹ aplicus
cū cruce papali: ꝛ suis collegis pa
rati: vt in missa. Et apud crucem
duo magistri ostiarij cū suis vir/
gis. Post hos duodeciꝫ familia
res pape rubra veste induti portā
tes duodeciꝫ intorticia accēsa añ
sacramētū corporis xp̄i pedites.
Inde duo familiares sacriste eq/
stres etiā rubro iduti portātes la
ternas argēteas cū lumine ante
sacramētū. Et post eos ducit̃ p fa
miliarē sacriste rubro etiā idutū:
ꝛ baculū in sinistra habētē equus
albus mansuetus: ornatus: vt illi
duodeciꝫ: portans sacramētū ha
bēs ad collū tintinabulū bene tin
niēs. Et supra portat̃ baldachinū
cū insignib⁹ pape ꝛ sacramēti: p
ciues romanos: q inter se mutant̃
terdecies: vt vna quecꝫ regio ha
beat suā partē. Post sacramentū
eqtat imediate sacrista: q vt cete/
ri plati: habet equū totū cooptū
bocasino: ꝛ ipse ꝛ oēs alij parati
sūt: vt in missa cū paramētis: ꝛ mi

Sacramentū eucharistie q̄lit̃ añ papā portetur.

Sacrista equitat.

tris. Sacrista in manu gestat al/
bum baculum. Sequunť deinde
duo prefecti nauales: ꝛ in eorum
abscentia duo nobiles induti: vt
aduocati ꝛ secretarij preter almu
tiā. Et post eos ipsi secretarij: ꝛ ad
uocati cū almucijs. Cātores dein/
de eqtāt cū suppellicijs. Tū acoli
ti clerici camere: ꝛ auditores cū su
perpellicijs supra rochetū. subdia
con⁹ grec⁹: ꝛ latin⁹: ꝛ diacon⁹ gre
cus: vt i missa. ¶ Sequūť dehinc
p̄lati cū eqs cooptis ꝛ ipsi cū mi/
tra: ꝛ pluuiali abbates forēses: ep̄i:
archiep̄i: abbates vrbis: ep̄i assistē
tes pape: p̄triarche: diaconi cū dal
maticis: p̄sb̄ri cū planetis: ep̄i car/
dinales cū pluuialib⁹. Procedūt
duo diacōi assistētes pape: ꝛ iter
eos medi⁹ p̄or diaconoꝝ: si ipse di
xit euāgeliū: prior diaconorū fe
rulā i manu portare debet: ꝛ totā
pcessionē ordinare: ꝛ illa ordina
ta eqtare i loco suo. Procedit tā/
dē sūmus pōtifex sup equū albuꝫ
falcratū cooptū a p̄te posteriori
stragiola cramesina sb̄ baldachi
no: qd̄ octo magni nobiles: siue
oratores portāt. Cū papa per sca
lā: quā supi⁹ dixim⁹: ascēdit equū:
maior pīceps q p̄sens adest: ēt si
rex esset: aut ipator staphā eq pa
palis tenet: ꝛ deinde ducit equū
p frenū aliquātulū. Si ipator: aut
rex soli essēt id est nō esset ali⁹ rex
soli equū ducerent cū dextra ma/
nu. Si vero esset ali⁹ rex: dignior
a dextra: ali⁹ a sinistra frenū tene
rēt. Si nō sint reges: digniores

Prefecti nauales.

Prelati parati.

Prior diaconorum p̄cessionem ordinat.

Papa eqtat sub baldachino: ꝛ maior p̄nceps staphaꝫ eq tenet ꝛ equ uꝫ p frenuꝫ ducit.

ducát equū. Et postq̃ ipator: rex: siue ali⁹ magn⁹ pnceps aliquātu lū equū duxerit: substituant alij duo magni nobiles eoruz loco ꝛ mutēt. Si vero pōtifex nō equo: sed sella veheret: q̃tuor maiores pncipes: etiā si iter eos ipator: aut quis maxim⁹ pnceps adesset in honoré saluatoris iesu xpi: sellam ipsā cū pōtifice humeris suis portare aliquātulū debét. Sz aderūt etiā q̃tuor validi pōtificis familia res: q pōd⁹ sustinét: Jta vt pnci pes ipsi in signū pie religionis: ac reuerētie magis q̃ ad on⁹ subeū dū man⁹ apposuisse videāt. Qui etiā mutabunt pro hoiuz: ꝛ itine ris dispositiōe. Similr ꝛ octo no biles: q baldachinū sup caput pō tificis ferūt: mutabūt post aliqd spaciū: ꝛ equos suos ascēdētes in ordine suo equitabūt: ꝛ eoꝝ loco nobiles ciues romani vsq3 ad la teranū baldachinum portabūt: mutabūturq3 per vices sicut de baldachino sacramēti dixinus.

Si pōtifex nō eqtat: a qbus debet portari.

Baldachinū a qbus portetur.

Ante pōtificé cōseruatores: capita regionū: ꝛ alij magi stratus: ac nobiles vrbis pedites pibūt: ꝛ ptoriani milites cū eis ac cincti ensibus circiter centū: ꝛ ba culū in manibus portātes ad cu stodiā corpis pōtificis. Circa pō tificé: aliqñ ante: aliqñ post equi tabit marescallus: siue soldanus curie: cū duob⁹ sacculis pecunia rum ante sellam: ꝛ ipsas pecunias proijciet super populum ad pres suram dimouendam: vt infra di cemus. Primum iactuz pecunia ruz faciet: cū pōtifex icipiet se mo uere: alium apud pontē hadria ni: tū in arca apud montē iorda nū. Inde in area parionis: dein de aliū apud sāctū marcū: postea apud sanctū adrianuz: ꝛ denium vbicunq3 magnā pressurā apud pōtificē viderit. Et vt facilius pos sit pertransire: ad partē transuer sam iaciat pecunias. Post ponti ficem: immediate sequuntur duo cubicularij secreti: medium tenē tes auditorem rote decanum: q seruit de mitra. Et deinde duo me dici cū secretario pricipali in me dio: si ille non est prelatus. Subse quit deinde vmbella rubri colo ris: quam vnus seruiens armoꝝ: preter galeā totus armat⁹ eques portat. Postremo equitant vice camerarius: si non est paratus: ꝛ omnes prelati nō parati: protho notarij: auditor cōtradictorum: si non sit paratus: ꝛ similiter cor rector litterarum: qui si sint para ti: equitant in loco promotionis: ꝛ omnes togati: Vicecamera rius baculum in manu portat. ꝛ pertinet ad euz curare: vt ordo a

Marescallus curie equitat modo añ modo post papā: ꝛ pijcit pecūiā i locis ifrascriptis.

Prelati nō parati sequūt papā.

priore diaconorū datus seruetur in processione. Et secunduȝ antiquas ꝯsuetudines: camerari⁹ pape nō portat ferulā: si est cardinalis: sed ei⁹ vicari⁹: ꝛ vicecamerari⁹ qa nō ad cardinalē: sed ad camerarium id pertinet. Hoc igit̄ ordine ad lateranum procedunt.

Cuȝ pōtifex puenerit ad mōtē iordanū: iudei illi obuiaȝ veniūt: gēuflexi legē pōtifici offerūt: lingua hebraica legē laudantes: ꝛ hortātes pōtificē: vt illā veneret̄. Pōtifex vero illis auditis: in hāc sententiam respōdet.

Iudei obuiant pape ꝛ genuflexi legem ei offerūt: ꝛ papa legē laudat: sed illos de pfidia damnat.

Sanctā legē viri hebrei ꝛ laudam⁹: ꝛ veneramur: vtpote q̄ ab oīpotēti deo per man⁹ moysi prībus vestris tradita est: obseruātiam vero vestrā: ꝛ vanā iterpretationē dānamus: atqȝ iprobam⁹: qꝛ saluatorē quem adhuc frustra expectatis: aplica fides iam pridē aduenisse docet ꝛ p̄dicat: dn̄ȝ nostrū iesum xp̄ȝ: Qui cū patre: ꝛ spiritu sancto viuit: ꝛ regnat deus. Per oia scl'a scl'oꝝ. Sed quoniaȝ nōnūq̄ȝ accidit: vt iudei: populi multitudine opprimant̄: solēt aliquādo ipetrare pro eoꝝ securitate: vt hoc faciāt super antemurali arcis sancti angeli: in angulo ad viam: qua itur ad palatium.

Cum pōtifex ad eccliā lateranēsem puenerit: descēdit in porticū ecclie: ꝛ a canonicis illius ecclie honorifice paratis: excipit̄ cum cruce. Descendit pontifex ex equo: ꝛ p̄or canonicoꝝ lateranēsiū offert crucē osculandā pontifici: quā diacon⁹ cardinalis accipit: ꝛ ad os pōtifici: cui p̄us tiarā extraxit: pōit. Osculata cruce: pōtifici ponit̄ mitra: ꝛ regnū dat̄ in manib⁹ auditoris. Ipse vero pōtifex a p̄ore: ꝛ canonicis p̄dictꝫ ducit̄ ad marmoreā sedē: ante portā p̄ncipalē a sinistra stātē: q̄ stercoraria appellat̄: ꝛ ibi cū sedere faciūt: q ita tñ sedet: vt magis iacere videat̄. Ad quē mox accedētes cardinales: eleuant cū honorifice dicētes: Suscitat de puluere egenū: ꝛ de stercore erigit pauperē: vt sedeat cū p̄ncipib⁹: ꝛ soliū glie teneat. Surgēs pōtifex: accipit de gremio camerarij sibi assistentis: quātū pugno potest cōplecti pecuniaꝝ: vbi tñ nihil prorsus sit argēti: aut auri: ꝛ spargit inter pplꝫ dicēs. Argētum ꝛ aurū non est mihi: qd̄ aūt habeo hoc tibi do. Pons ligneus recta linea a porta ecclie p̄ncipali ad altare maius excitat̄ cū pluteis hincinde pectoribus ten⁹: altitudo circiter qnqȝ pedū: latitudo sex: aut septē: q alteroo pōti cōiungit̄ simili modo cōstructo: a porta qua ascendit̄ per

Pontifex a canonicis ecclesie lateranēsis suscipit̄: ꝛ sedet i sede q̄ stercoraria appellat̄.

.j. Re. ij.

Pontifex spargit pugillū monete sup pplꝫ.

Act. iij.

ecclesiā ad sancta sanctorū venienti: qd̄ fit vt pontifex a populi multitudine nō opprimat. Circa altare a gradib⁹ et supra oia circū circa tabulis clausa esse debent: vt p pontē tantū capellā intrēt. Precedentibus igit̄ canonicis et cātantibus. Te deum laudamus pontifex cū cardinalibus intrat ecclesiā: et ante altare maius supra faldistoriū procumbēs sine mitra aliquantulū orat. Deinde surgens benedicet populo dicens. Sit nomen dn̄i benedictū et c. fo. xxxvij. Inde cum mitra ascendens ad sedem eminentē: sedens recipit ad osculum pedis canonicos lateranēses. ¶ Deinde pontifex: per ipsū pontem ascēdit ad palatiū lateranum per portam: que est in ecclesia. Et cum peruentū fuerit in prima aula: que aula concilij appellatur: sedet pōtifex in sede sibi parata apud tabulā lapideā in capite aule: que dicitur mēsura christi: et hinc inde apud eū stant domini cardinales. Prior vero p̄sbr̄orū cardinaliū stans ante papā ꝯuenienti interuallo cū subdiaconis: auditorib⁹: aduocatis: et scriniarijs facit laudes domino nostro: vt fecerat prior diaconorū in sancto petro: Incipiens Exaudi xp̄e ¶ Prior p̄sbr̄orū p̄dictus: et alij qui faciunt laudes stant detecto capite. Pōtifex vero sedet cū mitra: alij cardinales stant cū mitra. Hoc tn̄ fieri solebat in itroitu ipsius porte in primo plano anteq̄ ad aulā p̄dictā veniat: cōmodē tn̄ in hunc locū translatus est hic act⁹: ꝑpter illius loci angustiā. Finitis laudib⁹: papa ꝓcedit ad capellā sācti siluestri. Ibi ante portā capelle sunt due sedes porphyretice pforate: et ibi sedet pōtifex sup primā: Ad quē prior ecclesie lateranēsis accedit: et genuflexus dat pōtifici ferulā in manu in signū correctōis: et regiminis: et claues ipsi⁹ basilice: ac palatij lateranēsis: in signū potestatis claudēdi et aperiēdi: ligādi atq̄ soluēdi. Surgit deīde papa cū ferula et claub⁹ et sedet in altera sede porphyretica ad aliā partē: et ibi restituit eidē priori ferulā: et claues: et ab eodē p̄cingit̄ sup planetā sedēs cū cingulo quodā sericeo rubro: cū bursa etiā sericea et rubra: in qua sunt duodecī lapides p̄ciosi cū musco. Tūc pōtifex p̄cinct⁹: et sedēs e gremio camerarij capit denarios argēteos omnifariā q̄tq̄t pōt manu ꝯtinere: et sup pplm̄ spgēs dicit. Dispsit: dedit paupib⁹: iustitia ei⁹ manet i sclm̄ scl̄i. Et h̄ tertio facit. In istis duab⁹ sedib⁹ pōtifex sedet: vt i p̄ma stercoraria. Ducit̄ deinde pōtifex ad scāsctōrū. Ubi sup faldistoriū sine mitra genuflex⁹ orat. Inde surgēs cū mitra reuertit̄ ad capellā scti siluestri: in quā itrans sedet sup sedē ibi paratā. Tū deponit mitrā: chirothecas: palliū: planetā: et assumit pluuiale: et mitrā simplicē: et sedēs dat p̄sbr̄iū h̄ mō.

Papa ad altare mai⁹ a sedēs p pō tē pplo bn̄dicit.

Papa i aula cōcilij sedet et porp sbyterorum cardinaliū cū alijs facit laudes dn̄o pape.

Papa sedet i duab⁹ sedib⁹ porphireticis: et accipit claues basilice et palatij lateranēsis.

Papa igredit̄ sctā sctōrū et orat.

Papa i capella sancti siluestri deponit partē paramētorū et dat p̄sbyteriū cardinalib⁹ et plaḡ.

Cardinalib⁹ duos aureos: ꝛ duos grossos argēteos. Ueniūt cardinales: ꝛ pfūde caput iclināt añ pōtificē: porrigūtqꝫ ꝛ mitrā apertā. i q̄ pōtifex imittit pecuniā. Illi accepta pecūia manū pōtificis osculātur. Pecunias capit pontifex e gremio camerarij. Alij prelati genuflectūt añ pōtificē ꝛ accipiūt i mitra vnū aureū: ꝛ vnū grossū: ꝛ osculant̄ dextruꝫ genu pape. alij vero p̄lati ꝛ officiales accipiūt in manu tātūdē: ꝛ osculant̄ pedem. Dato p̄sbīio pōtifex cū cardinalibus ascēdit ad palatiū lateranēse. Et ducit̄ ad mēsā solēniter paratā: ꝛ ibi sedet: ep̄o hostiēsi dāte sibi aquā ad lauādū man⁹: duobus diaconis tenentib⁹ tobaleā.

Papa ducitur ad mēsā i palatio lateranēsi et prādet cuꝫ cardinalib⁹ ꝛ alijs.

Aceo loto: factaqꝫ bn̄dictione mense: oēs sedēt. Papa aūt sedet solus i vna mēsa eminēti: diuersis magnis vasis aureis ꝛ argēteis sup eā positis. In mēsa xo q̄ est ad dexterā mēse pape sedēt ep̄i: ꝛ post eos p̄sbr̄i cardinales: ꝛ imēsa que est ad sinistrā diaconi cardinales: ꝛ ab vtraqꝫ pte successiue erūt mēse oiuꝫ p̄latoꝝ ꝛ alioꝝ dn̄oꝝ ꝛ magnoꝝ nobilium. Et stabit papa vt dictū est indut⁹ ꝛ calciat⁹: ꝛ mitrā hēbit i capite. Cardinales xo hēbūt super pellicia: cuꝫ camisijs ꝛ mātellis: ꝛ mitris albis simplicib⁹: Et ita comedēt: ꝛ oēs p̄lati similr̄. Coram papa seruiāt laici maiores ꝛ nobiliores: etiā si essēt reges. Corā cardinalibus ꝛ alijs oib⁹ familiares eoꝝ digniores. Comestione finita papa lauabit manus vt prius: ꝛ qlibet cardinalis similr̄ sedēdo suiēte fūdēte sibi aquā. Cardinales aūt qui assistūt teneāt tobaleam vn⁹ ex vna pte ꝛ ali⁹ ex alia: ꝛ sic sibi inicē mutuo seruiant. Quibus oib⁹ lotis: surgūt oēs ꝛ agūt gratias deo. Deinde papa a duobus cardinalib⁹ reducit̄ ad camerā. Ubi sacris vestib⁹ exutus ꝛ discalciat⁹ qescit. Cardinales aūt ꝛ p̄lati redeūt ad hospitia sua eque cū mitris sicut in comestione steterūt. ¶ Que mutant̄: si coronatio pōtificis fiet extra vrbē.

Q Ue supradixim⁹ de ꝯsecratiōe: bn̄dictiōe: ꝛ coronatione romani pōtificis oia suabunt̄: etiā si extra vrbē romanā fiēt: pter infrascripta. Cū papa ad ecclīam venerit: vbi ea fieri debēt: canonici ꝛ capellani illi⁹ ecclīe illi obuiam exibūt pcessionalr̄. Sed non recipient̄ ad osculū pedis: vt canonici sc̄i petri. Intrabit pōtifex in ecclīaꝫ: ꝛ in medio genuflex⁹ orabit xsus altare mai⁹: Deinde ibit ad capellā vbi paramēta cape dꝫ cōuenienti spacio ab altari maiore di

Mod⁹ coronationis dn̄i pape extra vrbē romam.

stāte: vt cōmode processio possit ide explicari: alia omnia vsq3 ad actum coronationis fient: vt dictū est: sed ipsa coronatio fiet supra gradus vel loco cōmodiori: ꝛ magis in ꝯspectu ppli. Nam ibi parandus erit suggestus: vbi maius erit spaciū ad capiēdā multitudinē. Pōtifex ornatus poterit eqtare cū solēni pcessioneq; vt ad lateranū ꝯsueuit: ad aliquā aliaꝫ eccliam: ꝛ in via fient iactus pecuniarum: ꝛ iudei obuiabunt cuꝫ lege ꝛ respondebit: ꝛ fiet: vt in via ad lateranū: Et cū peruenerit ad dictū locū descēdet: ꝛ sup sedē in loco honesto sibi in introitu ecclesie pparatā sedebit: Et tunc extrahetur sibi regnū: ꝛ iponetur sibi mitra. Et astantibus sibi hinc inde diaconis: ꝛ deinde in ordine a lijs cardinalibus a priore p̄sbīorū cardinaliū cum subdiaconis ꝛ alijs officialib⁹ ꝯsuetis fient laudes. Exaudi xpe: vt dictū est supi⁹. Tū pōtifex ascēdit ad altare maius pcedēte clero illi⁹ ecclie: ꝛ cātāte. Te deū laudam⁹. s̄ fo. xxv pcūbet sup faldistorio ante altare mai⁹ ad orōnē sine mitra. Et finito Te deū: facta orōne ascēdet ad altare: ꝛ bn̄dicet pplo: Deinde assumpta mitra ascendet ad sedē eminētē: ꝛ dat p̄sbīīū cardinalib⁹: ꝛ p̄latis. Et finitis oib⁹ vadit ad locū: vbi ordinatū est ꝯuiuiū: vel ad camerā suā: si priuatiꝫ prādet: Et oia fuant: vt in vrbe que seruari possūt. ¶ De solēni receptione imperatoris coronandi.

Fol. xlix.

Dum pator electus romaꝫ veniēs pro iperiali corona suscipienda: quum vrbi appropinquerit: ei honoris gr̄a obuiaꝫ mittūtur a pōtifice p̄lati: barones: ꝛ curiales hoc ordine. Primi ad sextū lapidē colūnēses pceres cū suis amicis: ꝛ clientelis: ꝛ mox vrsini atq3 alij barones vrbis: tū pōtificis copie: que assūt cū illarum pfecto: Inde vicecamerari⁹ cū p̄fecto vrbis: senatore: ꝯseruatorib⁹: officialibus: ꝛ alijs nobilib⁹ ciuibus romanis: deinde ordines curie cuꝫ regēte cācellarie sine aliquo alio p̄lato: Demū alij prelati domestici pōtificis cū omni eius familia. ꝛ tandem sacrum cardinaliū collegium ad radices montis iuxta domum leprosorum cesarē expectabunt. Ibi omnes distinctis interuallis iperatori electo obuiabūt. Oratores vero principum si qui in vrbe erunt pro suo libito obuiā procedent. Cardinales: vt cesarē ꝯueniēt: ꝯgratulatiōib⁹: ꝛ oblationib⁹ factis noie pōtificis: ꝛ collegij: illū hn̄tes mediū inter duos primos epos cardinales deducēt vsq3 ad tētoriū: siue aliū

Imperatori rome appropinqnti ei obuiā pcedunt.

locũ sibi deputatũ extra vrbem:
nam cesar nõ ↄsueuit ea die:qua
appulit:vrbẽ intrare:sed pnocta
re saltẽ vna nocte extra menia in
cãpis. Cardinales ⁊ alij oẽs post/
q̃ cesar ad locũ deputatũ puene/
rit:in vrbẽ reuertunť. Consueue
rũt etiã electi iperatores hac die
añq̃ põticulũ:qui prim⁹ ante in/
gressũ vrbis post descẽsũ mõtez
Imperator futur⁹ ãte i gressũ vrbis iuramentũ romanis facit.
occurrit ptrãseãt:tacto libro euã
gelioꝝ corã ipso apto:p̃stare iura
mẽtũ romanis i hãc formã. Ego
N. rex romanoꝝ futur⁹ iperator
iuro me seruatuꝝ romãis bonas
ↄsuetudines suas:Sic de⁹ me ad
iuuet:et hec sãcta dei euangelia.
¶ Postera die cesar per portaz:
que est sub arce sãcti angeli hoc
Ordo igrediẽdi i vrbẽ romam.
ordine q̃si triũphãs igrediť. Pri
mi duo eqtes vexilla duo cesaris
portãt alteꝝ sãcti Georgij:qd ad
sueuoꝝ ptinet custodiã:Aqle alte
rũ. Hos sequũť cesaris cohortes
armate:tũ nobiles proceres:⁊ to
gati eius. Inde oratores regũ:⁊
principũ:qui adsunt. Tuz si quis
adest rex:aut maxim⁹ pnceps. Et
tũc sequiť p̃fect⁹ vrbis:⁊ senator.
Et ad p̃fectũ qdẽ ptinet nudũ en
sez añ cesarẽ ferre. Inter istos ãt
⁊ cesarẽ nemo eqtare dz:nisi ma
rescallus:si p̃fect⁹ nõ p̃fert ensez.
Incedit deinde cesar solus equi/
tãs. ⁊ post eũ p̃lati ↄsiliarij proce
res inermes:⁊ alij togati sui. De
inde modico interuallo impera/
tricis familia:si vxor viruz sequiť
succedere debet. Añ illã nobiles
⁊ p̃lati:⁊ post matrone:virgines:
⁊ pedisseque: Circa illã vero solaz
eqtantẽ pedites multi. vltimo in
cedũt eccliastice copie põpã clau/
dẽtes. In porta igiť:que sub ar/ Cler⁹ vrbis parat⁹ obuiat ipatoris igrediẽti vrbem.
ce est cler⁹ vrbis sacris vestib⁹ or
natus cũ crucibus:⁊ sãctoꝝ reli/
quijs:p̃sidẽte vicario vrbis:⁊ alijs
eccliaꝝ p̃latis ifulatis:cesarẽ expe
ctãt. Aduenienti cruces deosculã/
das offerũt:⁊ eũ incẽsant:ac cãtã
tes. Ecce mitto angelũ meũ:qui
p̃parabit viã añ faciẽ tuã. pcedũt
vsqꝫ ad gradus basilice principis
aploꝝ. Ciues aũt digniores bal/
dachinũ supra cesaris caput por/
tant: Cõseruatores freno equuz
ducũt. Cũ vo est in magna area
ante gradus:p̃fectus ⁊ senator id
gerũt. Et descendẽte ex equo ce/
sare p̃fectus staphãm tenet:dein
de ante eũ p̃cedit. Inter equitan Camerari⁹ imperatoris spargit pecuniam.
dũ aũt cesaris camerari⁹ pecuniã
spargere ↄsueuit:vt dixim⁹ in co
ronatione pape de soldano. In
plano supra gradus basilice ante
primũ porticũ ad dextrã ascẽdẽti
bus erigiť suggestus ornatus cũ
throno pontificali:⁊ sedilib⁹ car
dinaliũ:p̃latorum:⁊ alioꝝ officia
lium:vt s̃ descripsimus in corona
tione põtificis:supra quẽ sugge/
stũ pontifex pluuiali:⁊ mitra pre Imperator ad grad⁹ ecclesie scti petri ascẽdẽs osculať pedẽ põtificis.
ciosis idutus ascendit cũ ordini/
bus curie paulo anteaq̃ cesar ap
pareat. Elect⁹ imperator cũ suis
oibus seruato ordine:vt equũ de
scẽdit:per gradus ascẽdit sugge/
stuz. Et vt p̃mum põtificẽ videt:

detecto capite illum genu terraȝ tangēs veneraṫ. Et iterū cuȝ appropinquat ad gradus sedis: genuflectit. Demū ad pōtificis pedes peruenit: illos in reuerentia saluatoris deuote osculaṫ. Pōtifex hilari vultu cesarē aspiciēs ad osculū manus: ⁊ oris recipit. Tū cesar iteꝝ genuflexus auri massaȝ ad pedes pōtificis offert: habetqȝ verba ad pōtificeȝ grās agēs pro honore suscepto: ꝓut ei videbiṫ: Pōtifex benigne illi rñdens illū subleuat: ⁊ sūme caritatis declaratione amplectitur. Et stāte ibi ad dextrā pōtificis cesare: pōtifex recipit iperatricē ad osculuȝ pedis: ⁊ manus. Regē vero siqs: adest ad osculum pedis: manus: ⁊ oris: alios autē prelatos: ꝓceres ⁊ nobiles cesaris ad osculū pedis tantū. His finitis surgit pōtifex ⁊ manu sinistra cesarem capiēs e suggestu descēdit ⁊ pariter ad secūdū vsqȝ ecclie porticū cū eo progrediṫ. Deinde pōtifex palatium ascendit ad camerā suā reuersurꝰ: ⁊ cesar duobꝰ aut q̄tuor cardinalibus sociatus tēplū ingreditur: apostoloꝝ sacras reliquias veneraturus cū suis oībus. Inde ad loca cuiqȝ destinata diuertunt. Cesar ipse i palatio aplico recipi ꝯsueuit: Augusta vero in aliquo loco vicio: Cesar postera die: opportuno tēpore ad pōtificē accedet. ⁊ cum sua sanctitate de incūbētibus ad solēnitatē pertractabit. Statuent de die coronatiōis.

Pōtifex recipit iperatricēȝ ad osculū pedis.

Imperator ecclesiā ingrediṫ ⁊ apostoloꝝ reliquas veneratur.

Et si q̄ erunt prius peragenda deliberabūt: ¶ Et notandū qꝺ cesar anteq̄ȝ coroneṫ imperiali diademate sedet post primū epm cardinalē. Et si quis rex adest: sedet tunc post primū ꝑsbyterū cardinalē. Cum vero cesar erit coronatus: tunc sedebit in sede sibi parata inter papā: ⁊ primū epm cardinalē: ⁊ tūc rex erit post primū episcopū cardinalē. Adueniente die statuta iperialis coronationis q̄ ꝯuenietissima est i dñica Letare in medio quadragesime (vt Durantes in rationali diuinorū scripsit). Ecclesia sancti petri: ⁊ capella maior erunt decēter ornate: vt in maximis solēnitatibꝰ cū pontifex est celebraturus diuina solēt ornari: ⁊ preter ꝯsueta erigātur duo suggestus hinc ⁊ inde extra cancellos capelle: alter ꝑ imperatore electo ad sinistram venientibus: alter a dextra ꝑ imperatrice: ⁊ orneṫ tapetis: auleis: sedibus: scabellis: ⁊ alijs opportunis. Ecclesia tota: ⁊ maxime capella diui gregorij diui mauritij: ⁊ que diue marie i turribus appellata extra ecclīā in ꝑma porticu sub turri cāpanaria est hñ mūdenṫ: orneturqȝ. Imperatrix vero: añq̄ȝ pōtifex descēdat ad ecclīā: cū suis ornata ꝓueniēs suggestū sibi paratū ꝯscēdit. Sūmo igiṫ mane pōtifex cū cardinalibꝰ: ꝓlatis: ⁊ alijs officialibus paratis colore tēpori ⁊ misse congruis: veluti ad supplicationē: ⁊ sub baldachino de

Ordo coronationis imperatoris.

Que parāda sint pro coronatiōe iperatoris.

scendat ad ecclesiam et premittat duos diaconos cardinales cum suis cappis laneis ad cesarē: q eū ꝯgruo tpe ad eccliam deducant. Pōtifex facta reuerētia añ altare accedet ad sedē: vbi cōsueuit accipere paramenta: et ibi recipiet ad reuerētiā oēs prelatos paratos: īcipiet tertiā: et accipiet sandalia: vt alias: et dicta oōne induit oībus paramētis pōtificalibus. Interim cardinales qui sunt cū cesare: vt primū cognouerūt pōtificē ītrasse ecclīā: et ipsi cū cesare et omni sua comitiua ad ecclīaz descendūt. Et egressi primā palatij portā: per primas ecclie portas: que sup gradus basilice patēt: ingrediant porticū ad capellā que vocat btē marie īter turres: ibi a canonicis: et collegio ecclie occurrēti recipit. Quo deductus cesar ad altare dicte capelle in manibus primi cardinalis pñtis: et noie pōtificis recipientis beato petro: summo pontifici: et suis successoribus solitū iuramētū pstabit in forma subscripta videlz. Ego. N. Rex romanoꝝ adiuuāte dño futurus imperator ꝓmitto spōdeo: et polliceor: atqz iuro deo: et btō petro me de cetero ꝓtectorē: atqz defensorē fore sūmi pōtificis: et sancte romane ecclie in oibus necessitatibus: et vtilitatibus eius custodiēdo: et ꝯseruādo possessiones: honores: et iura: ac ius: quātum diuino fultus adiutorio potuero scdꝫ scire: et posse meuz recta: et pura fide: Sic me deus adiuuet: et hec sācta dei euāgelia. ¶ Tū indutus suppellicio et almucia recipit a canonicis sancti petri in canonicū: et in frēm: quos oēs stans ante altare dicte capelle recipit ad osculū pacis. Inde pcedēte clero: et cātante. ℟. Petre amas me? tu scis Dñe qr amo te. Pasce oues meas. ℣. Simon ioānis amas me plus his? tu scis dñe: qr amo te. Pasce etc. Alij cesaris pceres suo ordine deueniūt ad portā principalē ipsius basilice que argētea noiat: et ex quinqz media est. Interiz duo epi cardinales post priorem antiquiores facta reuerētia pontifici: cū suis mitris et pluuialibus veniunt ad pdictā portā: dū cesar adhuc est in dicta capella inter turres. Et ante eū iunior eps cardinalis stans sine mitra supra cesarez genuflexū orantem dicit hāc orationem. Oremus.

Deus in cuius manu corda sunt regū: inclina ad pces humilitatis nostre aures misericordie tue: et huic famulo tuo regi veraz appone sapiētiam: vt haustis de tuo fōte ꝯsilijs: et tibi placeat: et super omnia pcellat. Per xpm dñm nostrū amē. Finita prima oratione intrant ecclīā cesare incedente semp inter duos diacones cardinales pdictos: et imediate precedētibus duobus epis cardinalibus pfatis: Et flectentes ad sinistram: ꝑueniūt ad capellaz sancti gregorij: vbi impator sedens deposita

Papa paratur ꝓmissa.

Imperator facit iuramētū fidelitatis btō petro: pōtifici romano et successoribus eius.

Imperator recipit in canonicum ecclesie scti petri.

Tres epi cardinales dicūt successiue tres oōnes supra imperatorē genuflexum pma Oio.

posita almutia prio iduit sandalia: deinde stāis tunicellā: ⁊ demū iperiale paludamētū: Et mox inde pcedēs ad mediū ecclie: vbi rota est porphyretica: vēit: ⁊ ibi ab alio epo cardinali sibi assistēte dī sup eū alia oratio videlicet.

Scda oratio dicēda i medio ecclesie.

Deus inenarrabilis: auctor mūdi: cōditor generis humani: gubernator iperij: ꝯfirmator regni: qui ex vtero fidelis amici tui pāiarche nr̄i abrahe pelegisti regē sclis pfuturū: tu pn̄tē regē hūc cū exercitu suo per intercessionez scōꝝ vberi bn̄ ✠ dictione eternitatis circūda: vt semp maneāt leti: ⁊ triūphātes in pace victores. Per christū dn̄z nr̄z. Amē. Procedūt deinde ad ꝯfessionē beati petri sub altare: vbi procūbit super faldistoriuz ipator: ⁊ duo epi cardinales ascēdūt capellā: ⁊ vadūt ad sedes suas: prior aūt diaconoꝝ: ac prior psbroꝝ parati descēdūt ad eum: atqz hinc inde genu flectūt: ⁊ diaconus ipse facit Letaniā pcūbēs ad sinistrā: omnib⁹ alta voce replicantib⁹: ⁊ flexis genibus pmanentib⁹. Finita Letania surgit prior psbroꝝ: ⁊ sup cesarē adhuc pcūbentē dicit. Pater nr̄: Et ne nos. Saluuz fac seruū tuū. ℟. Deus meus sperātē in te. ℣. Esto ei dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣.

Tertia orōo dicenda ad cōfessionez bti petri.

Nihil pficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniqtatis nō apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Pretende q̄sumus dn̄e famulo tuo dexteraz celestis auxilij: vt te toto corde pquirat: ⁊ que digne postulat: assequatur. Actiones nr̄as q̄sumus dn̄e aspirādo pueni: ⁊ adiuuādo psequere: vt cūcta nostra orōo ⁊ operatio a te semp icipiat: ⁊ per te cepta finiatᷣ. p. Quibus dictis prior psbroꝝ cardialiū cū diacono reuertitᷣ ad locū suū iter alios cardinales. Dū vltime orōnes dicuntᷣ per psbiuz cardinalē: prior epoꝝ cardinaliū: cū pluuiali stola: ⁊ mitra descēdit ad iperatorē: ⁊ simul cuz duobus diaconis finitis orōnib⁹: ducit illū ad altare sācti mauricij: Ubi stans cū mitra inūgit brachium dextrum cesaris: ⁊ scapulas cū oleo exorcizato in modū crucis: Et deposita mitra dicit. Orem⁹.

Brachiuz iperatoris inūgitᷣ oleo exorcizato.

Deus oipotēs: cuius est ois potestas: ⁊ dignitas: te supplici oratiōe: atqz humilima pce deposcimus: vt huic famulo tuo. N. psperꝫ iperatorie maiestatis cōcedas effectū: vt in tua ptectione ꝯstituto: ad regēdū eccliā tuā sanctā: nihil ei pn̄tia officiant: futura nihil obsistāt: sed inspirante sācti spūs dono: populū sibi subditū equo iustitie libramine regere valeat: ⁊ in oib⁹ operib⁹ suis te semper timeat: tibiqz iugiter placere ꝯtēdat. Per dn̄z nr̄z iesū xp̄z filium tuū: Qui tecū viuit ⁊ regnat i vnitate eiusdē spūs scti de⁹: Per

dia scla sclo℞. ℟. Amē. Oremus.

Deus dei filius iesus xps dn̄s nr̄: q a p̄re oleo exultatiōis vnctus est pre pticipib⁹ suis: ipse per p̄sentē sacri vnguēti ifusionē spūs paracliti sup caput tuū ifundat bn̄dictionez: eādēqz vsqz ad īteriora cordis tui penetrare faciat: q̄tenus hoc visibili ⁊ tractabili dono iuisibilia pcipe: ⁊ tpali regno iustis moderatiōib⁹ executo eternalr̄ cōregnare ei merearis: qui solus sine pctō rex regū viuit cū deo p̄re in vnitate spūs scti de⁹ per oīa scla sclorū. Amē. Interea adducit̄ iperatrix si adest: ⁊ similiter pungit̄ in eisdē locis. Deinde dr̄ per eūdē cardinalē ep̄z orō sup eam cū mitra: quia ad eaz nō ad deum oratio dirigitur.

Imperatrix pungit̄ si adest.

Spūs sacti gr̄a nr̄e humilitatis officio copiosa in te descēdat: vt sicut manibus nostris licet idignis oleo materiali oblinita pinguescis exteri⁹: ita eius inuisibili vnctione delibuta ipinguari merearis īteri⁹: eiusqz spūali vnctione pfectissime semp ibuta: ⁊ illicita declinare tota mēte: atqz spnere discas ⁊ valeas: ⁊ vtilia aīe tue iugiter optare: atqz opari queas ⁊ operis: auxiliante dn̄o nr̄o iesu xpo: qui cū p̄re ⁊ spū scō viuit ⁊ regnat de⁹ ⁊c̄. Et hec qdē fiūt ad altare bti mauricij: nā ad altare bti petri nemo inungit̄: nemo ordinatur: nisi roman⁹ pōtifex solus.

Imperatore deducto ad altare beati petri papa incipit missam.

His cōpletis iperatrix ad suū suggestū reuertit̄. Et cesar cū ep̄o cardinali: ⁊ diacōis ad pōtificē. Diaconi acceptis suis dalmaticis: ⁊ mitris in manib⁹: vadūt ad reuerētiā pape. Qui descēdēs de sede sua pcedit ad altare supplicabundus more solito: ⁊ recipit ad osculū oris ⁊ pectoris: tres p̄sbros cardiales assistētes: ipatore gēuflexo sup suū faldistoriū pmanēte. Facta pfessione pōtifex accedit ad altar̄: osculat̄: ⁊ icēsat: vt alias: deide recipit ad osculū oris: ⁊ pectoris prio cesarē: deinde tres suos diaconos cardinales: ⁊ mox ad emināte sedē ascēdit: ⁊ cesar ad suuz suggestū cū suis pricipalib⁹: ⁊ ministris d̄ducit̄. Cū pōtifex secesserit ab altari: mīstri cesaris afferūt gladiū cū sua vagina ⁊ cigulo: coronā: sceptrū: ⁊ pomū: danda suo tpe iperatori: ⁊ iperatrici: que p sacristā: ⁊ clericū cerimonia℞ locant̄ sup altare. Interiz vero dū pōtifex facit pfessionē: icipit chorus Introi. ⁊ Kyriel. Pōtifex vero in sede eminēti stās sine mitra legit Introi. ⁊ pcedit i missa: vt alias vsqz ad dictā ep̄laz: ⁊ Grad. Sed post orōnē diei dicit p ipso iperatore hanc orōnē. Oremus.

Deus regno℞ oīuz: ⁊ xpiani maxime protector iperij: da seruo tuo. N. iperatori nr̄o triūphū virtutis tue sciēter recolere: vt q tua pstitutiōe sit priceps: tuo semp mūere sit potēs. Per. Sec.

Suscipe dn̄e hostias ecclie tue pro salute famuli tui. N. supplicātis: ⁊ ptectione fideliū pplo.

rũ antiqua brachij tui opare miracula: vt supatis inimicis secura tibi seruiat xpiana libertas: Per dñm nrz iesuz xpz ꝛc. Post cõio.

Deus q ad pdicãdũ eterni regni euãgeliũ romanũ iperium pparasti: pretẽde famulo tuo ipatori nr̃o. N. arma celestia: vt pax ecclesie nulla turbetur tẽpestate bellorum: Per dñz nr̃m iesuz xpz ❡ Dũ cãtat Graduale cesar descẽdẽs e suggestu venit ad pedes sctissimi dñi nr̃i: deducentibꝰ eũ duobꝰ diaconibꝰ cardinalibꝰ paratis: ꝛ vnus ex clericis camere ex altari accipit gladium cũ sua vagina: ꝛ illũ ad priorẽ diaconoꝝ stãtẽ ante põtificẽ ad dextrã portat. Quẽ põtifex vagina extractũ de manu ipsiꝰ diaconi accipiẽs: Jmpatori ante se genuflexo i dextra manu tradit: ipe cum mitra sedens: ac dicẽs.

Papa dat ensez iperatori.

Accipe gladiũ desup bti petri apli corpe sumptũ per manus nr̃as licet indignas: vice tñ: ꝛ auctoritate dei oipotẽtis: ꝛ btõruz aploꝝ ꝯsecratũ iperialr tibi ꝯcessum: nr̃eqz bñ ✠ dictiõis officio in defensionẽ sancte mr̃is ecclie diuinitus ordinatũ ad vindictaz malefactorũ: laudẽ vero bonoꝝ: ꝛ memor esto eius de quo psalmista pphetauit dicens. Accingere gladio tuo sup femur tuũ potentissime: vt i hoc p eũdẽ vim equitatis exerceas: molẽ iniqtatis potẽtissime destruas: ꝛ sanctã dei ecclesiã: eiusqz fideles propugnes: atqz ptegas: nec minus sub fide falsos q̃ xpiani nois hostes extẽ as: atqz dispgas: viduas atqz pupillos clemẽter adiuues: atqz defendas: desolata restaures: restaurata ꝯserues. vlciscaris iniusta: cõserues bñ disposita: q̃tenus hoc agẽdo virtutũ triũphator gliosus: iustitie cultor egregiꝰ: cũ mũdi saluatore: cuius typũ geris in noĩe: sine fine regnare merearis. Qui cũ pr̃e: ꝛ spũ scõ viuit

Ps. xliiij.

Finita orõne diaconꝰ accipit gladium: ꝛ reponit illũ in vagina: quã hẽbat in manu: ꝛ simul cũ põtifice accingit illo cesarẽ dicẽte põtifice.

Papa accingit iperatorẽ gladio.

Accigere gladio tuo sup femur tuũ potẽtissime. Et attẽde: qr sancti nõ in gladio: sed per fidẽ vicerũt regna. Accinctus gladio iperator: ꝛ miles beati petri effectus: surgẽs euaginat gladium: ter illuz vibrat: deinde reponit in vagina: ꝛ iter genuflectit: Cui põtifex pomũ de altari: ꝛ sceptrũ: vt de gladio diximꝰ: ad euz portata: in manu dextra pomũ: ꝛ in sinistra sceptrũ ponit dicens.

Papa dat pomũ aureuz ꝛ sceptrũ imperatori

Accipe virgaz virtutis: atqz veritatis: qua itelligas te obnoxium mulcere pios: terrere reprobos: errãtes viã docere: lapsis manũ porrigere: dispdere superbos: ꝛ releuare humiles. Et apiat tibi ostiũ iesus xp̃s dñs nr̃ q de semetipso ait: Ego sũ ostiũ: p me si quis introierit: saluabit̃: q est clauis dauid ꝛ sceptrũ domꝰ israel: qui apit ꝛ nemo claudit: claudit

Jo. x.

Apo. iij.

ꝛ nemo apit. Sitqꝫ tibi auctor q eduxit victū de domo carceris se/dētē i tenebris: ꝛ vmbra mortis: ꝛ

Ps. xliiij. in oi b⁹ sequi merearis eū: de quo dd. pphета cecinit. Sedes tua de⁹ in sclꝫ scl'i: vga directiōis: vga regni tui. Et imitādo ipꝫ diligas iu

Papa, coronat iperatorē corona i perij. stitiā: ꝛ odio hēas iniqtatē: qꝛ ppterea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ ad exēplū illi⁹: quē an̄ scl'a vnxerat oleo exultatiōis pre pticipib⁹ suis iesū

Hebre. j. xp̄ꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ: Qui cū eo viuit: ꝛ regnat de⁹ Demū ipialē coronā cū sua tiara allatā i sibi ex altari (vt de alijs diximꝰ) ipōit sup ei⁹ caput dicēs

Accipe signuꝫ glie: ꝛ diadema regni coronā iperij. In noie ✠ pr̄is: ꝛ ✠ filij: ꝛ ✠ spūs sci: vt spreto antiquo hoste: spretisqꝫ ɔtagijs vitioꝝ oium sic iusticiā: misericordiā: ꝛ iudiciū diligas: ꝛ ita iuste: pie: ꝛ misericorditer viuas: vt ab ipso dn̄o nr̄o iesu xp̄o in ɔsortio sctōꝝ eterni regni coronā pcipias: Qui cū pr̄e: ꝛc̄. Et mox ipator osculat' pedes pōtificis: ꝛ surgēs discigit' gladio: eūqꝫ armigero suo tradit. Et ipse cum corona: sceptro: ꝛ pomo pcedēs: ab illis duob⁹ diaconib⁹ ducitur ad sedē ipialē paratā sibi a dx̄tra pōtificis iter pōtificē: ꝛ p̄orē ep̄orū cardinaliuꝫ: q̄ sedes altior erit sedib⁹ cardinaliū: ꝛ humilior papali sede. hēbitqꝫ aureū pānum post tergū: ꝛ paruū scabelluꝫ ad pedes: ꝛ ibi sedebit q̄usqꝫ ipatrix coronet'. Impatrix vero ducetur ab eisdē ad pōtificē. Qui surgens sine mitra sup eā genuflexāꝫ dicit

Deus: q solus hēs hāc orōnē. imortalitatē: lucēqꝫ hitas iaccessibilē: cui⁹ sapia i sua dispōne nō fallit': qui facis cūcta que futura sunt: ꝛ vocas ea que nō sūt: sicut ea que sūt: q supbos equo moderamine de p̄ncipatu deijcis: atqꝫ humiles dignāter i sublime puehis: ieffabilē mi̅icordiā tuam supplices exoram⁹: vt sicut hester reginā isrl'itice cā salutis de captiuitatꝫ sue cōpede solutā: ad regis assueri thalamū: regniqꝫ sui ɔsortiū trāsire fecisti: ita hanc famulā tuā. N. humilitatis nr̄e bn̄ ✠ dictione xp̄iane plebis salutis gratia ad dignaꝫ sublimēqꝫ iperatoris nostri copulā: ꝛ iperij sui participiū trāsire cōcedas: ꝛ vt in imperialis federe cōiugij semp pmanēs pudica: p̄rimā virginitati palmā cōtinere q̄at: tibiqꝫ deo vero: ꝛ viuo i oib⁹: ꝛ sup oia iugit' placere desideret: ꝛ te ispirāte: q̄ tibi placita sunt: toto corde perficiat. Per xp̄ꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ amē. Deinde sedēs cū mitra accipit coronā ipialē de manu prioris diaconoꝝ cardinaliū ex altari allatā: ꝛ imponit super illius caput dicens. Papa coronat imperatrice corona ipe. ia.

Officio nr̄e idignitatis. N. iperatrix solēniter bn̄dicta accipe coronā ipialis excellētie: q̄ lꝫ ab idignis ep̄alib⁹ tn̄ manibus capiti tuo iponit': vt sicut auro: ꝛ gēmis redimita enites: ita ꝛ iteri⁹ auro sapiētie v̄tutūqꝫ gēmis te op̄s decorari ɔcedat: q̄ten⁹ post occasuꝫ

huiꝰ scti cũ prudẽtibꝰ ṽginibus spõso ꝑenni dño nr̃o iesu xp̃o: digne ꝛ laudabilr̃ occurrẽs: regiã celestis aule igredi merearis ianuam: Eodẽ dño nr̃o iesu xp̃o auxiliãte. Qui cũ pr̃e ꝛc̃. Et coronata statim osculat̃ pedes põtificis. Et surgẽs iducit̃ tã ip̃a: q̃ȝ cesar simul ad suos suggestꝰ: vbi i sedibꝰ sibi paratis locãt̃: ꝛ sedẽtibꝰ ipatore: ꝛ augusta in sedibꝰ cũ ipialibꝰ ornamẽtis: prior subdiaconoꝝ apl̃icoꝝ: cũ alijs subdiaconis: ꝛ cũ capellanis aule ipialis descendit ad ꝯfessionẽ bti petri: ꝛ alta voce simul cuȝ ipsis facit laudes ipatori dicẽs. Exaudi xp̃e. Scriniarij vero vrbis cũ cappis sericeis stãtes supius apud choꝝ rñdẽt. Dño N. iuictissimo romanoꝝ ipatori ꝛ semp augusto salus: ꝛ victoria. Qua laude tertio repetita: prior diaconoꝝ cũ suis tribꝰ vicibus dicat: Saluator mũdi: Et scriniarij respondeant. Tu illũ adiuua: Et deinde iste cũ suis duabꝰ vicibus dicat. Sãcta maria Et illi vicissiȝ rñdeant. Tu illum adiuua.

Prior subdiaconoꝝ apl̃icoꝝ cũ sbdiaconis ꝛ capellãis facit laudes imperatori.

Sancte michael	Tu illũ
Sancte gabriel	Tu illũ
Sancte raphael	Tu illũ
Sãcte ioãnes baptista	Tu illũ
Sancte petre	Tu illũ
Sancte paule	Tu illũ
Sancte andrea	Tu illũ
Sancte stephane	Tu illũ
Sancte laurenti	Tu illũ
Sancte vincenti	Tu illũ
Sancte siluester	Tu illũ
Sancte leo	Tu illuȝ
Sancte gregori	Tu illuȝ
Sancte benedicte	Tu illuȝ
Sancte basili	Tu illuȝ
Sancte saba	Tu illuȝ
Sancte dñice	Tu illuȝ
Sancta agnes	Tu illuȝ
Sancta cecilia	Tu illuȝ
Sancta lucia	Tu illuȝ

¶ Post hec oĩbꝰ ad locũ suũ reuertẽtibꝰ catat̃ Alla. vel Trac. ꝛ deide: euãgeliũ: Credo: ꝛ offertoriũ. Deide ipator corona ꝛ mãto depositis: sine sceptro ꝛ pomo descẽdit: ꝛ ad põtificis pedes aurũ offert q̃ȝtũ sibi placet. Et similiter post eũ facit ipatrix: que dei de nõ reuertit̃ ad suggestũ: sed ꝓcumbit sup faldistoriuȝ: a dextra pte altaris sibi paratũ: i loco vbi nõ ipediat credẽtiam: ꝛ ibi expectat vsq; ad cõione. Impator vero põtificẽ ad altare descẽdẽtẽ sequit̃: ꝛ illi in locũ subdiaconi calicẽ ꝛ patenã cũ hostijs offert: deide aquã ifũdẽdã i vino: Et retrahẽs se ad ptẽ dextrã stat: vsq; quo põtifex ad sedẽ eminẽtẽ cõicaturus reuertat̃. Quẽ ipator sequit̃. Et ab eiꝰ manibꝰ: ipse prio: deinde augusta sacrã corpis xp̃i cõionẽ sumãt. Postq̃ȝ põtifex cũ diacono: ꝛ subdiacono cõicauerint: nã subdiaconus postq̃ȝ cũ diacono cõicauit de corpe: ꝛ sanguine xp̃i accipit de manu diacõi apud altare cũ circulis: ꝛ cerimonijs cõsuetis duas hostias ꝯsecratas pro ipatore: ꝛ augusta: ꝛ eas ad põti

Imperator in missa pape facit officium subdiaconi.

Imperator ꝛ iperatrix cõicant de manu pape

ficē portat. Et pcepto sacro impator quidē pōtificis faciē osculat: augusta vero manū: Et descēdētes ad altare ď manu diacōi vinū purificatiōis sumūt: ⁊ descēdant ambo ad suos suggestus: ibiqȝ resumāt ipialia isignia. Poterit tñ pōtifex si ei videbit: sup ipatorez añ se genuflexū: imediate postq̄ illū cū augusta cōicauerit ifrascriptas orones dicere. vz. Orem⁹.

Papa dicit sequentes orones sup iperatorem.

Respice q̄sum⁹ ops deus serenis obtutib⁹ hūc gliosuz famulū tuū. N. vt sicut bñdixisti abraham: ysaac: ⁊ iacob: sic illi largiaris bñdictionē spūalis grē: eūqȝ plenitudine tue potētie irrigare: atqȝ pfundere digneris: vt tribuas: ei de rore celi: ⁊ de pinguedine terre abūdātiā frumēti: vini ⁊ olei: ⁊ oiuz frugū opulētiā: ⁊ ex largitate diuini muneris lōgeua tēpora: vt illo regnāte sit sanitas corpis: iperij pax iuiolata sit in regno: ⁊ dignitas gliosa regalis palatij maximo splēdore regie potestatis: oculis oiuz fulgeat: luceqȝ clarissima coruscare: atqȝ splēdescere quasi splēdidissimi fulgoris maximo pfusa lumine videatur: Tribue ei ops de⁹: vt sit fortissimus ptector: ⁊ ꝯsolator eccliarū: atqȝ cenobioꝝ scōꝝ: maxie pietatis: regalis munificētie: atqȝ vt sit fortissimus triūphator hostiū ad opprimēdas rebelles: ⁊ paganas natiōes: sitqȝ suis inimicis facie terribilis: maxia fortitudie regalis potētie: optimatib⁹ q̄ȝ ac pcelsis pcerib⁹: ⁊ fidelib⁹ sui regni sit munific⁹: amabilis: ⁊ pius: ⁊ ab oib⁹ timeat: ⁊ diligat. Et post gliosa tpa: atqȝ felicia vite pñtis gaudia: i ppetua btitudie hitare mereat. P dñz nrz. ⁊c. Orem⁹.

Benedic q̄sum⁹. Dñe hūc pncipē nrz. N. quē ad salutē ppli nobis a te credim⁹ esse ꝯcessū: fac annis esse multiplicē: salubri corpis robore vigētē: ad senectutē optatā puenire felicē. Sit nobis fiducia obtinere grāz pplo: quā aarō in tabernaculo: helise⁹ in fluuio: ezechias in lecto. zacharias vetulus ipetrauit in tēplo. Sit illi regēdi auctoritas: q̄lē iosue suscepit i castris: ⁊ dauid sūpsit in p̄lijs: petr⁹ accepit in claue. paul⁹ est vsus i dogmate: Et ita pastoris offm̄ pficiat i xpi ouile: sicut isaac pfecit i fruge: ⁊ iacob est dilatat⁹ in grege. Quod ipse p̄stare digneẗ: qui cū pře ⁊c. Oremus. Oratio.

Deus př eterne glie sit adiutor tuus: ⁊ ptector: ⁊ ops bñdi✠cat tibi: p̄ces tuas i cūctis exaudiat ⁊ vitā tuā in lōgitudinē dieꝝ iple at: thronū regni iugiter firmet: ⁊ gētē pplmqȝ tuū in eternū ꝯseruet: ⁊ inimicos tuos ꝯfusione iduat: ⁊ sup te sc̄tificatio xpi floreat: vt q tibi tribuit i terris ipiū: ipse i celis ꝯferat pmiū: Qui viuit ⁊ regnat i scl'a scl'oꝝ. Amē. Post cōione: pōtifex descēdit ad altare: ⁊ psequit missaz more cōsueto: Et in fine dat bñdictionē solēnem dicēs. Sit nomē d. ⁊c. fo. xxxvij. Et

Publicant indulgētie.

publicant imediate indulgētie ꝑ vnū ex diaconis assistētibus: siue plenaria: siue vt pontifici placuerit. Tū cardinales: ⁊ ꝑlati deponūt paramēta: ⁊ accipiūt laneas cappas. Pōtifex vero dimissis missalib⁹ idumētis accipit pluuiale: ⁊ mitrā ꝓciosā: ⁊ cū impatore descēdit ad gradus basilice sub eodē baldachino. Si est dn̄ica Letare hierl'm: pōtifex sinistra portat rosā aureā: dextra bn̄dicit assistētib⁹: hinc inde eleuātib⁹ fimbrias eius diaconib⁹. Si vero esset alius dies sinistra sua tenebit dextram iꝑatoris. diaconus a sinistris. retro erit inter papā: ⁊ iꝑatorē: ⁊ cū dexteritate eleuabit. fimbriā a dextris. Caudā vero portabit maior ꝑnceps. et si erit rex. Pricipes vel rex: ⁊ ꝑlati: q venerūt cū cesare: dū missaꝝ ⁊ coronatiōis solēnia fiūt: semꝑ cesarē sequunt. Et cū ipso in suo suggestu cōsistunt semꝑ. Et simil'r: q cū augusta: eā semꝑ comitant: assistuntq;. Que finita missa dimissis pōtifice ⁊ imperatore in eccl'ia: ad domū suā cum suis reuertit.

Papa associat īpatorē ꝑ vrbē.

¶ De processione pōtificis: ⁊ cesaris per vrbē.

Cesar vero cū corona i capite sceptro: ⁊ pomo in manibus ad lat⁹ pōtificis icedēs: nisi illius manu ducat: q tūc pomū: vel sceptrū tm̄ i sinistra retineret cū ad finē graduum ꝑuenerit traditis sceptro ⁊ pomo vni ex suis: ꝑuenit ad equū pōtificis: ⁊ in honorē saluatoris nr̄i iesu xp̄i: cuius vices pōtifex in terris gerit: tenet staphā quoad pōtifex equū ascenderit. Et deinde accepto equi freno: per aliq̄s passus ducit equū pōtificis. Pōtifex dū ipator hec humilitatis officia vult exhibere: dz aliquātulū modeste recusare: ⁊ tādē cū aliqb⁹ bonis verbis honorē nō in ꝑsonā suā: sed illi⁹ cui⁹ locū tenet recipiēdo: ꝑmittit illū aliquātulū ꝓgredi. Tū firmat se: ⁊ nullo pacto ꝑmittit cesarē vlteri⁹ ire. Qui mox ꝯscēso equo suo: accedit ad sinistrū lat⁹ pōtificis. ⁊ sub eodē baldachino eqtat. Et hoc ordine ꝓcedūt. Primū ꝓcedāt familie cardinaliū cū suis valisijs. Et simul mixte familie ꝑlatorū: pricipū: ⁊ oiū curialiū tā cesaris: q̄ pōtificis. Deide duo cū valisijs pōtificis. Inde familiares domestici iꝑatoris. Et post eos familiares pape: tū nobiles: barones: ⁊ comites minores: Equ⁹ cū scala pape: Tū vexilla rubea: que duodecī cursores portāt. Deide vexillū ꝑpli romāi: vexilla iꝑij: vexillū pape: vexillū ecclie: vexillū crucis: cū vexilliferis armatis: ⁊ ornatis: vt in coronatiōe pape. Hos sequūt duodecī equi albi phalerati: sine sessorib⁹. Deide q̄tuor nobiles portātes q̄tuor pilea pape ex cramisino cum baculis. Quib⁹ succedūt aduocati: ⁊ secretarij mixtī: scd'm prioritatē officij ꝓcedētes cū suis caputijs circa collū: q̄s tm̄ ꝓcedūt secretarij ipatoris. Tū sequunt cubicularij. etiā

Imperator tenet staphā pape ⁊ ducit equū ei⁹ ꝑ frenū.

Ordo ꝓcessionis.

cū suis capucijs: idē acoliti clerici camere aplice: ⁊ post eos statim auditores cū rochetis: ⁊ cappis. Deinde subdiaconi cū cruce papali: cū galero indici coloris: ⁊ cū alijs subdiaconis cum cappis vt alij: tū duo portātes laternas cū lumine ante sacr̄m eq̄tātes: Deinde equus albus phalerat⁹ cū tintinabulo portās sacr̄m: ⁊ supra sacramētū baldachinū per ciues romanos portat̄: ⁊ circa duodecim itorticia: que portant̄ per duodecim familiares pape: siue ꝑ duodecim bn̄ficiatos scī petri cū suppellicijs: Et meli⁹: vt vidi seruari per dn̄z papā piū scd̄uz: post sacramētū eq̄tat sacrista cum ferula alba. Inde: siqui sūt maximi dn̄i: p̄ncipes: aut duces: p̄ncipes electores immediate ante cardinales ꝓcedūt. Et si q̄s adesset frater: aut filius iperatoris iret medi⁹ inter iuniores diacones cardinales: Rex erit a sinistris senioris ep̄i cardinalis. Et si plures adessēt reges: locarent̄ cū alijs ep̄is cardinalib⁹ sequūtur duo diaconi cardinales assistētes pōtifici. Et si cū cesare essent duo p̄ncipes electores: q p̄ferrēt gladiū: ⁊ pomū cesaris: isti deberent ire imediate ante cesarē: sicut diaconi ante pōtificez: Et quādo via esset arcta irent añ ipsos diacones assistētes. Si vero nō sint p̄ncipes electores: q portant illa videlicet gladiū pomuz: seu sceptrū: nā alterū istoꝝ duoꝝ portabit iperator: illi duo vadāt simul cū subdiacono: q portabit crucē. Et illū in medio h̄cant. Seq̄tur pōtifex sub baldachino ⁊ iꝑator cū sua corona: ⁊ iꝑiali habitu a sinistris. Post pōtificē sequunt̄ duo cubicularij secreti cū seruiente: ⁊ mitra. Et duo medici: cuz secretario si nō sit p̄latus. Et post iꝑatorē duo camerarij sint cuz vno secretario. Inde eq̄tabit seruiēs armoꝝ cū vno secretario cū vmbella. deinde p̄lati assistentes pape. Et si q̄s archiep̄s princeps elector iꝑatoris adesset: iret añ assistētes pape. Post q̄s ibūt p̄lati: assistētes: siue ꝯsiliarij iperatoris cū cappis: ⁊ galeris: vt alij p̄lati: alioqn nō irēt iter cappatos. Sequūt̄ deinde p̄lati: oratores: archiep̄i: ep̄i: pthonotarij: ⁊ abbates cappati: ⁊ pileati: ⁊ demuz alij curiales togati: tā pape: q̄z cesaris. Hoc ordine recta via ꝑ campū floꝝ: ⁊ indeoꝝ plateā: deuenient ad eccliā scē marie in cosinediz. Et ibi pōtifex: si rosaz h̄et: illā eques imperatori eq̄ti dono dat. Et ad dextram ꝯuersus ꝑ transtiberim cū suis oībus ad palatium reuertit̄. Cesar autez via: qua sibi melius placet rosaz manu gestās ad pontem adrianum redit: vbi viros complures: ⁊ de se optime meritos equestri dignitate insignire solet. ¶ Quo facto: ad lateranū cum suis ꝓgredit̄. Canonici: ⁊ capitulū ecclie supplicabūdi cesari ī porta p̄ncipali occurrētes: illuz honorifice suscipiūt. Et post

Uia q̄ papa ⁊ iperator equitant.

Imperator sine pōtifice accedit ad lateranū.

q̄ crucē: et reliqas osculat⁹ fuerit eū incēsant: et pcedētes atq3 cātātes. Te deū laudamus. s. fo. xxxv. ad altare mai⁹ deducūt: vbi pcūbēs sup faldistoriū3 orat detecto capite. Deīde surgēs osculat altare. Tū resumpta corona recipit i canōicū: et i fratrē ecclie lateranēsis: et canonicos oēs recipit ad osculū pacis. Quib⁹ finitis ascēdit ad palatiū lateraneñ. et cū suis celebrat solēne cōuiuiū suis morib⁹: et cerimonijs. Deide: si placet: recurrit ad palatiū apostolicum ad cameras suas. ¶ De coronatione imperatoris absente pape.

Si quādo autez accideret: qd ppter absentiā summi pōtificis ab vrbe cesar nō posset ab ipso pontifice coronari: cōsueuit pōtifex mittere ad vrbē aliquē epm cardinalē: q simul cū legato aplico: q vrbi preest: iperatorē electū3 coronet. Si aūt legat⁹ iste esset eps cardinalis: nō esset necessariū mittere alium epz: sed quēcunq3 vellet aliū presbyterū cardinalē. Et tūc pcedet hoc modo. Elect⁹ iperator ad vrbē veniēs p corona iperiali hēbit obuiā barones: nobiles: officiales: ciuesq3 vrbis: et officiales curie romāe: et remanebit extra menia illa nocte: vt supra dictū ē. Sequēti die intrabit p portā sub arce sci angeli: cū suis pncipib⁹ ordine pdicto. Et in porta recipiet a vicario pōtificis cū p̄latis: et clero vrbis i modū supplicātiū paratis: et deducet vt supra ad grad⁹ basilice sci petri: ibiq3 non sup suggestū: sed añ pmas portas recipiet ad osculū tm̄: p epm cardinalē coronatorē: et legatū q ibi aderunt cū alijs p̄latis curie paratis cū pluuialib⁹ et mitris. Aderūt etiā cū3 cardinalib⁹ officiales curie: subdiacōi: auditores: acoliti: et siqui sunt alij: et etiā barones: alijq3 nobiles scte romane ecclie. Et elect⁹ statī3 post osculū offerat aurum duobus cardinalibus: qd offerre debet pōtifici: et dicat hec verba.

Si sanctissim⁹ pater dñs nr. N. sum⁹ pōtifex p̄sens hic esset offerrē illi aurū istud p̄sens: s3 p eius absentiā offero ipsum vobis dñis: epo et legato cardinalib⁹: recipiētib⁹ illud vice et noie dicti dñi nr̄i pape. ¶ Quo facto intrabūt porticū: et si tūc erit pcedēdū ad solēnitatē coronatiōis: qd cōmode et decēter fieri potest: ibi supra altare scte marie in turrib⁹ prestabit iuramētum fidelitatis in manib⁹ cardinaliu3. Et similiter si aliud iuramētū esset inouādū: seu cōfirmādū: tunc immediate innouabit. Deinde recipiet in canonicū ecclie sci petri: vt superius dictū ē. Intrabit deīde ecclīā: et ibi ante portā argēteā3 eps cardinalis dicet sup eū primā orationem. Deinde ducitur ad capellaz sancti gregorij ad capienda sua ornamenta. Et episcopus cardinalis vadit ad altare maius: et ibi super faldistorium capit sandalia: et paramenta omnia pontifi-

Elect⁹ iperator quomodo coronet in absētia pape.

calia. Et nota qd debet hēre exp̄sse facultatē a pontifice sup altare bti petri celebrādi: vt moris est. Cesar indutus iperialib⁹ indumētis venit ad mediū ecclie. Et ibi super cū legatus aplicus dicet secū daʒ orōnē. Veniet deinde ad cōfessionē bti petri: ⁊ pcūbet in faldistorio. Et diacon⁹ q seruit i missa facit sup eū Letaniā: orōnē autē cū v. ⁊ Pr̄ nr̄ dicet legat⁹ aplicus. Deinde ducet̄ ad altare sācti mauricij: ⁊ ibi inunget̄ a cardinali celebrāte taʒ ipse: q̄ȝ augusta (si adest) cū orōnibus opportunis. Reuertent̄ deinde ad altare. Et facta ɔfessiōe iperator ad suggestū sine osculo pacis: ad faldistoriū suū reuertit̄. Et pcedit̄ in missa vsqʒ ad Graduale. Dū cantat̄ Graduale: ipator descēdit ad altare: ⁊ celebrās cardinalis ān altare stās cū mitra gladiū sumit de altari: ⁊ illū nudū ipatori tradit dicēs. Accipe gladiū ⁊c̄. Et idē dicit legat⁹ submissa tn̄ voce. Det eidē mox pomū: ⁊ sceptrū cū sua orōne. Mitras aūt ⁊ coronas imperiales: ambo iponēt cesari: ⁊ auguste: Sed legat⁹ alta voce pfert verba. Accipe signū ⁊c̄. Et celebrās dicet eadem: voce submissa. Coronati august⁹ ⁊ augusta reuertunt̄ ad suos suggestus sine osculo pacis. Et ad offerto. veniunt cū coronis: ⁊ hītu impiali. Et oblato auro reuertunt̄ ad suggestus. Neqʒ ministrabit iperator calicē: ⁊ ampullā: sed tpe cōgruo veniet ad cōionē sine māto: ⁊ corona. Post cōionē iperatori nō dabit̄ osculū pacis a celebrāte: sʒ reuertet̄ ad suū suggestū. Impator finita missa ipse cū suis: ⁊ cū legato si placebit ibit lateānū: ⁊ ibi pficiet suas solēnitates. Cerimonie oēs q̄ ptinēt ad psonā pōtificis dimittant̄: vt oscula pedū: manuū: ⁊ oris. Quin etiā nec in missa illi deseruiet iperator: qd pōtifici p̄stitisset pn̄ti: nec staphā illi duʒ equm ascendit tenet: nec equm ducit.

Imperator inūgit̄ a cardinali in capella sancti mauritij.

De coronatione imperatricis sine imperatore.

Venit aliquā do q ipatrix venit romā: p corona ipiali suscipienda sine ipatore: vel q nō potuit venire cū ipatore: vel post ei⁹ coronationē ei ē ɔiūcta. Que h̄ ordie coronabit̄. Die q̄ vrbē itrabit pcedēt ei obuiā nobiles: ⁊ officiales vrbis: ⁊ ordies curie: vt de cesare dictū est. Sacer senat⁹ ān portaʒ vrbis eā expectabit: ⁊ media iter duos cardinales diacones introducetur in vrbem sub baldachino. Clerus cū pcessiōe in porta illi ocurret: ducet̄ ad pōtificē: q eaʒ i publico ɔsistorio i p̄ma aula ad pedis ⁊ man⁹ osculū recipiet: vt alij reges recipi ɔsueuerūt: nō tn̄ sedebit inter cardinales: sed post osculū pedis ⁊ man⁹: discedet ad suū hospitiū. Deinde parabit̄ in ecclia sci petri suggest⁹ extra cācellos p iperatrice: Et dicta die pō

Imperatrix solēnit̄ a clero ⁊ pplo romano suscipit̄.

tifex ꝓcedet ad ecclīā supplicatiōe
ꝑeūte sub baldachino: ⁊ paramē
tis tp̄i ɔgruis: Ascēdit ad altare.
orat. sedet. Pōtifex autē stat: vbi
solet cape paramēta: cui fit reue
rētia a p̄latis. Incipit tertia: ⁊ ac
cipiet sandalia: ⁊ ꝓcedet vsqꝫ ad
finē tertie: ⁊ capit oīa pōtificalia i
dumenta. Interim duo iuniores
diaconi cardinales cū suis cappis
laneis ducūt augustā ad ecclīā. Et
prior ep̄s cardinalis cū pluuiali:
stola: ⁊ mitra accedēs in tp̄e expe
ctat eaꝫ in porta eccl̄ie p̄ncipali: ⁊
ibi sup eaꝫ gēuflectentē deposita
Prior ep̄s cardinalis orat orōnē sup iperatricē i porta ecclesie. mitra legit hanc orationē.
O Omnipotēs sempiterne deꝰ:
fons ⁊ origo totiꝰ bonitatis: q̄ fe
minei sexus fragilitatē nequaquā
reprobādo auertis: sed dignāter
cōprobādo potiꝰ eligis: ⁊ qd̄ ifir
ma mūdi: q̄cūqꝫ: vt fortia cōfun
deres eligēda decreuisti. Quiqꝫ
etiā glīe: virtutisqꝫ tue triūphuꝫ
Judicum. Judit. in manu femine iudaice oliꝫ ple
biꝫ: de hoste seuissimo assignare
voluisti: Respice q̄sumus ad ꝑces
humilitatis nr̄e: vt supra hanc fa
mulā tuaꝫ. N. quā supplici deuo
tione iperatricē eligimus: bn̄di
ctionū tuarū dona multiplices:
eāqꝫ dextera tue potētie semp: ⁊
vbiqꝫ circunda: ⁊ vt dono tui nu
minis vndiqꝫ firmiter adiuta: vt
visibilis: seu inuisibilis hostis ne
q̄tias triūphaliter expugnare va
leat: ⁊ vna cuꝫ sarra rebecca: lia:
atqꝫ rachele: beatis: reuerēdisqꝫ
feminis: fructu vteri sui fecunda
ri: seu gratulari mereat̄ ad deco
rem totius iperij: statūqꝫ s̄acte ec
cl̄ie regēdū: necnō ꝓtegēdū: per
xp̄ꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ. Qui ex itemerate bt̄e
marie v̄ginis aluo nasci: visitare:
⁊ renouare dignatus est mūduꝫ.
Qui tecū viuit: ⁊ glīat̄ deꝰ in vni
tate sp̄ūs sc̄i: p imortalia sc̄l'a sc̄lo
rū. Amē. Ducit̄ deinde ad ɔfessio
nē bt̄i petri: ⁊ ꝓcūbit supra faldi
storiū sibi in eo loco paratū. Et a
subdiacono ap̄lico fit Letania ꝫ
fo. x. Et ea finita p̄or p̄sb̄ror cum
suis paramētis ad ɔfessionē descē
dens stās sine mitra dicit sup eā.
Pater nr̄. Et deinde. Et ne nos
iducas itētationē. ℟. Sed libe
ra nos a malo. ℣. Saluā fac ācillā
tuā dn̄e. ℟. Deꝰ meꝰ sperātē i te.
℣. Esto ei q̄sumꝰ dn̄e turris for
titudis. ℟. A facie inimici. ℣. Ni
hil ꝓficiat inimicꝰ in ea. ℟. Et fi
lius iniquitatis nō apponat no
cere ei. ℣. Dn̄e exaudi orōnē me
am. ℟. Et clamor meꝰ ad te ve
niat. ℣. Dominus vobiscuꝫ. ℟.
Et cuꝫ spiritu tuo. Oremꝰ.
Pretende quesumus dn̄e fa
mule tue dexterā celestis auxilij:
vt te toto corde perquirat: ⁊ que
digne postulat: cōsequi mereat̄.
Actiones nostras quesumus
domine aspirādo preueni: ⁊
adiuuando prosequere: vt cūcta
nostra opatio ⁊ oratio: a te semp
icipiat: ⁊ per te cepta finiat̄: Per
christum dominū nostruꝫ. Amē.
Finitis orationibus reuertitur
presbyter ad locum suuꝫ: ⁊ prior

Eps cardinalis inungit brachium et scapulas imperatricis oleo exorcizato.

epor cardinaliu pcedit ad altare sci mauricij: que augusta media i ter diaconos sequit. Et ibi apud altare eps ipse inugit illa state de oleo exorcizato: brachiu dextru: et scapulas stas cum mitra dices.

Spus scti gra nre humilitatis officio copiosa in te descedat: vt sicut manib9 nris licet indignis oleo materiali oblinita pinguescis exteri9: ita ei9 inuisibili vnguine delibuta ipinguari merearis iteri9: eiusq3 spuali vnctione pfectissime semp ibuta: et illicita declinare tota mete et spnere discas: et valeas: et vtilia aie tue iugiter optare: atq3 operari queas: et opereris. Auxiliate dno nro iesu xpo: Qui cu patre et eode spu sancto etc. Reducit deinde ad suggestu suu ipatrix: et cardinales reuertunt ad potifice: Et diaconi qde depositis cappis capiut paramenta sibi couenietia: et faciut reuerentia potifici. Deinde potifex pcedit ad altare p supplicatione: occurrut tres psbri: catat Introit9 a cantorib9: et pcedit in missa vsq3 ad Grad. Impatrix a diaconis illis eque paratis ducit an potifice. Qui surges deposita mitra sup ea an se genuflexa dicit hac orone.

Papa sup imperatricem dicit orone stas sine mitra.

Deus q sol9 hes imortalitate: luceq3 hitas iaccessibile: cui9 puidetia i sui dispone no fallit: q fecisti ea q futura sut: et vocas ea q no sut: sicut ea q sut: q supbos eq moderamie de pncipatu deijcis: atq3 humiles dignater i sublime puehis: ieffabile misericordia tuam supplices exoram9: vt sicut hester regina isrlitice ca salutis de captiuitatis sue copede soluta: ad regis assueri thalamu: regniq3 sui psortiu trasire fecisti: ita hanc famula tua. N. huilitatis nre bn ✠ dictioe xpiane plebis salutis gra: ad digna: sublimeq3 ipatoris nri copula: et iperij sui pticipiu3 trasire pcedas: et vt iperialis federe coiugij semper pmanes pudica: proxima3 virginitati palma ptinere queat: tibiq3 deo viuo ac vero: in oib9 et sup oia: iugiter placere desideret: et te inspirate: q tibi placita sunt: toto corde pficiat. Per xp3 dn3 nr3. Ame. Deinde sedes cu mitra iponit illi tiara cu corona iperiali allata sibi ex altari: vt dixim9 de iperatore: et dicit.

Papa coronat imperatricem.

Officio nre idignitatis in imperatrice solenniter bndicta accipe corona iperialis excelletie: que (l3 ab idignis:) epalib9 tn maib9 capiti tuo iponit: vn sicut auro: et gemis redimita enites: ita et interius auro sapie: virtutuq3 gemis decorari ptedas: qtenus post occasu3 hui9 scli: cu prudetib9 virginib9 sposo pereni dno iesu xpo digne et laudabilr occurres: regia celestis aule igredi merearis ianuam: eode dno nro auxiliate: Qui cu pre: et spu scto viuit etc. ¶ Coronata iperatrix mox osculatur pede potificis cu corona: et surges reducit a diaconis ad suggestu: Et cu cantat deinde offertoriu3:

Imperatrix osculat̃ pedē pōtificis: ⁊ offert aurū ei.

reuertat̃ ad pōtificē: ⁊ illi offerat
aurū quātū placet: Deide si vult
cōmunicare de sacro altaris (vt cō
gruū est) ꝓcūbat sup faldistoriū
ad ptē ꝯueniētē situ: vt supius di
ximus: ⁊ oret quousq; sit tēpus:
sine corona tn̄: Et postq̄ pōtifex
in sede sua eminenti cōmunicaue
rit: ducat̃ imperatrix sine corona
ad ei⁹ pedes: ⁊ cōmunicet: oscule
turq; manū pōtificis: ⁊ descēdēs
ad altare: purificet̃ cu; vino. Cō/
municabit̃ imperatrix post diaco
nū: ⁊ subdiaconū: ⁊ a diacono ac
cipiet vinū purificatiōis. Deinde
assumpta corona reducet̃ ad suū
suggestū. Et nota qd imperatrix
deducet̃ semp eūdo: ⁊ redeundo
ab illis duob⁹ diaconis: siue pa/
ratis: siue nō paratis: ⁊ illā socia/
būt sui p̄lati: ⁊ pceres: atq; matro
ne: ⁊ alie mulieres. ¶ Finita mis/
sa ipatrix deducit̃ ad suū hospiti/
um: pōtifex cū suis p̄latis nō pa/
ratis reuertit̃ ad camerā suā: Nā
cardinales: ⁊ p̄lati dimittāt in ec/
clia paramēta: ⁊ capiāt cappas la
neas.

¶ De triplici ipator̄ corona. Ex libro cerimōiali Reuerēdi dn̄i augustini picolominei epi pientini.

ET qm̄ vulgari opi/
nione fert̃ romanor̄ ipato
rē trib⁹ coronis ornari oportere
varior̄ metallor̄: argētea aquis
grani i germāia: ferea modoetie
in lōbardia: ⁊ aurea Rome: sup q̄
re clarissimus iuriscōsultor̄ sui tē
poris bald⁹ opusculū edidit: my
sticas metallor̄ significationes so
lertissime iterpretādo: nō videbi
tur forte absurdu;: aliqd de ea re
ꝓ veritate ostēdēda disserere. Et
vt omittam⁹ p̄scos illos romano
rū ipatores: q toti fere orbi ipa/
bat añ aurelianū (vt eutropio pla
cet): nulla corona nisi laurea: aut
ex alia aliq̄ felici arbore vsos fuis/
se: nihilq; grauius odisse popu/
lū romanū: q̄ regiū nomē. Hoc
vo affirmam⁹ añ carolū magnū
i cui⁹ psonā ipiū trāslatū est a gre
cis i latinos: neminē ipij romani
coronā ex manu romani pōtificis
rome suscepisse. Et vt sepe a pio
scdo audiuim⁹ rex germāicar̄ pi/
tissimo: cui a manu fuiuim⁹: ⁊ i hi
storia ei⁹ austriali legimus: cesar
nullā oino coronā accipit nisi au/
reā: Et alias qdē coronas ꝓ varijs
regnis. rome vo: ⁊ a romano pō
tifice romani ipij coronā suscipit.
Otho frisingeñ eps: ⁊ federici p̄/
mi patru⁹ vir doct⁹: ⁊ eloquēs hi
storiā scripsit suor̄ tēpor̄: i ea tra
dit federicū ipz coronis qnq; au/
reis decoratū fuisse. Pria de re/
gno frācor̄ apd aqsgranū. Scda
ratispone d regno germāic. Ter
tia papie de regno lōgobardico.
Quartā rome suscepit ꝓ romano
ipio: ab hadriano q̄rto sūmo pō
tifice: Quintā vo modoetie ꝓ re
gno italico illa; suscepisse testat̃.
Que qdē; corona ideo appellat̃
ferrea: q laminā quādā habeat
ferreā in sūmitate: alioqn aurea:
⁊ preciosissima. Sed differt for/
ma corone imperialis ab alijs:

Antiq ipatores nō vtebātur alia corona q̄ laurea vl vt i textu.

Federic⁹ p̄m⁹ qnq; coronis fuit coronat⁹.

Forma iperialis corone.

Nā ea sub se tiarā quādaʒ hēt in
modū fere epalis mitre humilio
rē tn̄ magis aptā: ꝛ minus acutā:
estqʒ eius apertura a frōte nō ab
aure: ꝛ semicirculū hēt per ipsā a/
pturā aureū: i cui⁹ sūmitate crux
paruula eminet: Eā tiarā alie co/
rone nō habēt. Et qm̄ hāc iperia
lē coronā: bis aut ter in germania
vidimus. dū cesar regalia quibus
dā principibus ꝯcederet: ideo il/
lam exprimere conati sumus. Le
gimus: ꝛ in alijs historijs quosdā
iperatores Arelate etiā coronā su
scepisse de regno Arelatensi: ꝛ ali
bi alias ꝑ alijs regnis. Naʒ ꝛ ca/
rolus q̄rtus Auinionē venit ad
vrbanū qntū anno salutis Mil/
lesimo trecentesimo sexagesimo
qnto: missoq̄ ā iussu inocētij sexti
rome iperator coronat⁹. Qui re/
bus: quaꝝ gratia ad pōtificē ve/
nerat absolutis: Arelate ꝓfectus
est. Sciāt ergo qui de trib⁹ coro/
nis fabulant: ꝛ romanoꝝ ipera/
torē vnā tm̄ pro romano iperio
coronā suscipere: ꝛ eam quidē ro
me: ꝛ a romano pōtifice: alias au
tē alibi ꝑ alijs: ꝛ diuersis regnis.

¶ De bn̄dictiōe abbatis nō mo/
nachi neqʒ professi.

Forma bn̄/
dicendi ab/
batē nō mo
nacū nec ꝓ
fessum.

Enedictio abbatis
electi: nō monachi
neqʒ ꝓfessi: fit hoc
ordine. In p̄mis bn̄
dicēdus ꝓuideat de mandato ca
mere: si sit in curia: vel si extra: de
litteris aplicis: bn̄dictionē sibi i/
pēdēdā pōtifici cōmittētib⁹. De
inde statuta die bn̄dictionis: que
debet esse dn̄ica vel festiua: tam
ipse pōtifex q̄ʒ electus ꝯfiteant: ꝛ
ꝯuenit ꝙ die p̄cedēti ieiunēt. Sū
mo mane: in ecclia vbi bn̄dictio
fiet: ornātur due capelle. Maior
pro pōtifice celebraturo: Minor
pro abbate electo. In maiori qui
dē: sup altari parato vt est moris:
erit crux in medio: ꝛ ad min⁹ qua
tuor cādelabra. In terra ad gra/
dus altaris erunt tapetes strati.
Poterūt ꝛ alia ornamenta circū
circa adhiberi: pro q̄litate ꝛ facul
tate loci ꝛ ꝑsonaꝝ. Paraē etiā in
loco ꝯgruo credētia pro pontifi
ce: idest mensa cōpetentis longi/
tudinis: latitudinis: ꝛ altitudinis:
Sup quā erit mappa mūda. Duo
candelabra. Uasa ad abluenduʒ
manus: cū suis mantilib⁹. Urceo
lus cū aqua bn̄dicta: ꝛ aspersorio.
Thuribulū: cuʒ nauicella: coclea
ri: ꝛ icēso. Ampulle ꝑ vino ꝛ aqua
ꝑ sacrificio. Calix cū rebus suis o/
portunis. Hostiaria cū hostijs ꝑ
credētia. Pontifice. ꝛ electo. Itē
paramēta oia pontificalia: tēpo/
ri ꝛ misse dicēde conuenientia: vi
delicet. Sandalia: amictus: alba:
cingulū: manipulus: crux pectora
lis: stola: tunicella: dalmatica: cy/
rothece: planeta: mitra aurifrisia
ta. Annul⁹ pōtificalis: bacul⁹ pa
storalis. Ex his (si pontifex paraē
ꝓpe altare) ponūē sup illud: ami
ct⁹: alba: cingulū manipul⁹: crux:
stola: tunicella: dalmatica: plane
ta. Reliq̄ manēt sup credentiam.

Die statuta
qua ꝯsecra/
tio fieri de/
bet q̄ debet
eē dn̄ica vl
festiua pa/
rantur due
capelle vtī
de episcopo
dictū est.

Credētia di
paraē cū ve
sis ꝛ para/
mentis pro
epo.

¶ Itē paraṫ faldistoriū ornatuz p pontifice: ⁊ tria scabella siue sedes p electo ⁊ duob⁹ abbatib⁹ assistentibus. missale ⁊ pontificale. Pōtifex habeat tres capellanos admin⁹ cū superpellicijs: ⁊ duos scutiferos ad credētiā. In capella vero minori p electo q̄ a maiori debet esse distincta: paraṫ altare cū cruce: ⁊ duob⁹ cādelabris ad min⁹: ⁊ sup illud missale ⁊ pōtificale: ac paramēta oia pōtificalia albi coloris ꝰ. pro pōtifice posita. Et hoc si abbas bn̄dicēdus sit de mitra. Si vero nō sit de mitra: paranṫ tm̄ paramēta sacerdotalia: ⁊ vltra illa pluuiale albū. Prope altare paraṫ credētia: cū mappa mūda ⁊ vasis ad abluēdū man⁹. Paranṫ etiaz qnq3 mappule eq̄lis mēsure: facte ex vna canna cuz dimidia panni linei subtilis: ⁊ cādele octo vni⁹ libre q̄libet: quarū q̄tuor sup altare pōtificis: due super ei⁹ credētiā: ⁊ due sup altare electi ponunṫ. Annulus cū gēma bn̄dicēd⁹: ⁊ electo tradēdus. Vestes monastice: seu regulares. Et pro offertorio itortitia duo q̄tuor librar̄ pro q̄libet: duo panes magni: ⁊ duo barilia vini optimi. Panes ⁊ barilia ornenṫ cuz auripello: duo videlz videanṫ argentea: ⁊ duo aurea. Barilia hic ⁊ inde: arma pōtificis ⁊ electi habētia. Sint etiā i capella electi aliqua sedilia ⁊ ornamēta ꝯuenientia. ¶ Adsint duo abbates assistētes si bn̄dictio fit i curia: qđ tm̄ extra curiā in aliqb⁹ locis nō seruatur: vbi sol⁹ pōtifex id pagit. Abbates ipsi sint induti suppellicio: stola: pluuiali: ⁊ mitra simplici alba. ¶ Hora igiṫ cōpetēti. Pōtifex: elect⁹: assistētes: ⁊ alij q bn̄dictiōi iteresse debēt: ad eccliā ꝯueniūt: ⁊ pōtifex facta oŕone an̄ altare ascēdit ad faldistoriū in capella sua: ad sinistrū cornu altaris videlicet ep̄le p̄paratū: vt mos est: ⁊ ibi ex more paraṫ. Interim etiā abbates assistētes sua paramēta p̄dicta capiūt. Quib⁹ sic paratis pōtifex sedet cū mitra super faldistoriū: ante mediū altaris sibi paratū. Electus vero in habitu suo quotidiano: medi⁹ inter abbates assistentes paratos ⁊ mitratos. Vel si extra curiā fit: ⁊ sine assistētia abbatū: p monachos sui monasterij vel ordinis pōtifici p̄sentaṫ: ac eidē mādatū ap̄licū tradiṫ. Quo de mādato pōtificis per eius notariū publice lecto: Elect⁹ genuflectit ante pōtificē. Qui surgit deposita mitra: ⁊ sup eū dicit oŕones sequentes.

Capella p electo qualit sit paranda: ⁊ q̄ vasa ⁊ paramenta i ea ponēda.

Credētia p electo parāda cū mappulis ⁊ cādelis octo cuz antealis ⁊ vestib⁹ monasticis.

Pro offertorio parent quattuor intortitia duo panes magni ⁊ duo barilia vini

Intersint etiā duo abbates assistētes induti suppellicio stola ⁊ pluuiali ⁊ mitra simplici.

Elect⁹ i habitu suo q̄tidiano p assistētes abbes ep̄o sedenti an̄ mediuz altaris p̄ntaṫ ⁊ mādatū ap̄licū legitur.

Lecto mandato ap̄lico elect⁹ genuflectit corā episcopo: qui stās sine mitra sup eum dicit sequētes oŕones.

¶ De monacho faciēdo ex electo seculari. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus indulgentie pater: qui seueritatem tue districtionis temperans: indulsisti ne filius portet iniquitatē patris: ⁊ qui mira dispēsatione etiam malis bene vteris: ⁊ tue dignationis gra- Eze. xviij.

tiam per eos frequenter opera/ris: quesumus clemētiā tuā: vt huic famulo tuo nō obsistat: q habitū religionis per nos: tāta ac tali re idignos accipit: sed ministerium qđ exterius per nos adhibetur: tu interius per donū spūs sancti exequaris: Per christum dñm nostrum. ℞. Amen. Oremus.

DEus qui per coeternū filiū tuū cūcta creasti: qq mūdū pctis ueteratū: per mysteriū sancte incarnationis ei9 renouare dignatus es: te suppliciter exoram9: vt eiusdē dñi nři grā: sup hūc famulū tuū: abrenūciationē sčli pfitentem: clementer respicere digneris: per quā in spiritu sue mētis renouat9: veterē hoiez cū actibus suis exuat: τ nouū q̄ sm deū creat9 est Col.iij. induere mereatur. Per eūdez xp̄m dñz nřm. ℞. Amē. Orem9.

DOmine iesu xp̄e: qui es via: Joā.xiiij. sine qua nemo venit ad přez: q̄su mus clemētiā tuā: vt hūc famulū tuū: a carnalibus desiderijs abstractū: per iter discipline regularis deducas: τ qui pctōres vocare dignatus es: dicēs: Uenite ad Mat.xj. me oēs qui laboratis τ onerati estis: τ ego vos reficiam: pšta: vt hec vox inuitationis tue: ita in eo ꝯualescat: q̄tenus peccatorū onera deponēs: τ q̄ȝ dulcis es gustās: .j.petri.ij. tua refectiōe sustētari mereatur: Et sicut attestari de tuis ouibus dignatus es: agnosce eū inter oues tuas: vt ipse te agnoscat: τ alienū Joā.x. nō sequatur sed te: neqȝ audiat vocē aliorū: ȝ tuā qua dicis: Qui mi Joā.xij. hi ministrat: me sequatur: Qui viuis τ regnas deus: Per oīa secula seculorū. ℞. Amen. Oremus.

SAncte spūs: q te deum ac dominum: mortalibus reuelare dignat9 es: postulam9 immensam tue pietatis gratiaz: vt sicut Joā.iij. vbi vis spiras: sic τ huic famulo tuo tuo: affectuȝ deuotionis indulgeas: Et quoniā tua sapiētia est cōditus: tua quoqȝ prouidentia gubernetur. Quē iuxta tibi con .j.Joā.ij. suetā gratiā vnctio tua de oībus doceat: τ per itercessionem btissimi bñdicti quē pricipiū hui9 sancte istitutiōis legislatorēqȝ dedisti: necnō τ alioȝ scōȝ: ad quorū noīa petitionē facit: eū a vanitate seculi veraciter ꝯuerte: Et sicut es oiuȝ pctōȝ remissio: ita deprimentes ipietatis obligatiōes in eo dissolue: τ ad obseruantiaȝ huius sancti ꝓpositi: fac eum ita certatiȝ feruere: vt in tribulationibus τ angustijs: tua indeficienti ꝯsolatione valeat respirare: vt iuste τ pie per verā humilitatē atqȝ obediētiā: in fraterna charitate fundatus: qđ te donante ꝓmittit: felici pseuerantia cōpleat. Qđ ipse pstare digneris: q cū deo patre: sanctoqȝ vnigenito filio ei9: dño nřo iesu xp̄o viuis τ gloriaris deus: per infinita secula seculorum. ℞. Amen. Deinde benedicuntur vestes que noue afferūtur: τ tenentur per vnū ex ministris electi coram pōtifice: Qui stans sine mitra

Epūs stās sine mitra bñdicit vestes nouas electi per ministrū corā episcopo detentas.

ne mitra dicit versũ.

Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Domine iesu xp̄e: q tegimen nostre mortalitatis induere dignatus es: postulamus imensaꝫ tue largitatis abũdtiã: in hoc genus effluere vestimentorũ: quod sancti patres ad innocẽtie vel humilitatis indiciũ: abrenuncianti bus seculo ferre sanxerũt: ⁊ sic ipsum bñ✠dicere digneris: vt hic famulus tuus: qui eo vsus fuerit: te induere mereatur. Qui viuis ⁊ regnas deus: per omnia secula seculorũ. ℟. Amen. Et aspergit vestes cum aqua bñdicta. post hec pontifex sedet cum mitra: ⁊ exuit electum veste seculari dicens.

Epũs sedet cũ mitra exuit electum veste seculari.

Exuat te dñs veterem hominem cum actibus suis. Et mox induit eum habituꝫ monasticuꝫ seu regularem dicẽs.

Induat te dñs nouum hominẽ: q secundum deum creatus est: i iustitia ⁊ sanctitate veritatis.

Epũs induit electũ habitũ monasticum.

Tunc deposita mitra surgit pontifex ⁊ dicit. Oremus.

Epũs stãs sine mitra dicit orõnẽ.

Deus misericors: deus clemens: cui cuncta bona placent: sine quo nihil boni inchoatur: nihilqꝫ boni perficitur: adsint nostris humilimis precibus: tue pietatis aures: ⁊ hunc famulũ tuuꝫ: cui in tuo sancto nomine: sacre religionis habitũ imposuimꝰ: a mũdi impedimẽto: vel seculari desiderio defende: ⁊ concede ei: vt in hoc sancto proposito deuotꝰ ꝑsistere: ⁊ remissione peccatorũ percepta: ad electorũ tuorum valeat peruenire cõsortiũ. Per dñm nostrũ iesuꝫ xp̄m filiũ tuũ: q tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate spũs sci deus: ꝑ oia secula seculorũ. ℟. Amẽ. Quibꝰ dictis sedet põtifex ⁊ ponitur sibi mitra: ⁊ electꝰ monachus factꝰ: ꝓfessionẽ emissurus: iunctis ante pectꝰ manibꝰ: corã eo genu flexus dicit.

Sedẽte epũscopo cum mitra electus aũ cũ iũctis manibꝰ genuflexus dicit Suscipe

Suscipe me dñe scdm eloquiũ tuũ ⁊ viuaꝫ: ⁊ ne confundas me ab expectatione mea. ps. cxviij.

Circũastantibus vel monachis si sit in suo monasterio respõdentibꝰ. ps. xlvij.

Suscepimꝰ deus misericordiã tuaꝫ in medio tẽpli tui. ℣. Gloria patri. ℟. Sicut erat. Et hoc tertio taꝫ per electũ q̄ per circũastantes repetitur. Deinde electus ante altare ⁊ põtificẽ se prosternit in terram: ⁊

Circũstãtes respondent. Suscepim.ꝰ

dicunt sequentes psalmi p pōtificē sedentē cū mitra: circūastantibus respōdētib⁹. ps. xlvii.

Magnus dn̄s ꝛ laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri: in mōte sancto eius.

Fundatur exultatione vniuerse terre: mons syon latera aqlonis ciuitas regis magni.

Deus in domib⁹ eius cognoscetur: cum suscipiet eam.

Quoniā ecce reges congregati sunt: conuenerunt in vnum.

Ipsi videntes sic admirati sunt: cōturbati sūt: cōmoti sūt: tremor apprehendit eos.

Ibi dolores vt parturientis: in spiritu vehementi conteres naues tharsis.

Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate domini virtutū: in ciuitate dei nostri: deus fūdauit eā in eternum.

Suscepimus deus misericordiā tuam: in medio templi tui.

Secundū nomen tuū deus sic ꝛ laus tua in fines terre: iustitia plena est dextra tua.

Letet mons syon: ꝛ exultēt filie iude: propter iudicia tua dn̄e.

Circūdate syon ꝛ cōplectimini eā: narrate in turribus eius.

Ponite corda vestra in virtute eius: ꝛ distribuite domos eius: vt enarretis in progenie altera.

Quoniam hic est deus deus noster in eternum ꝛ in seculum seculi: ipse reget nos in secula.

Gloria patri ꝛ filio ꝛ spūi sācto. Sicut erat in principio ꝛc. ps. l.

Miserere mei deus: ꝑm magnam misericordiā tuam. Totus dicitur cum Gloria patri. Sicut erat. Psal. cxxxij.

Ecce q̄ bonū ꝛ q̄ iocūdū: habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite: qđ descēdit in barbā barbā aaron.

Quod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros hermon qui descendit in montem syon.

Quoniā illic mādauit dn̄s bn̄dictionē: ꝛ vitam vsq; in seculum.

Gloria patri. Sicut erat ꝛc. Quibus finitis: pontifex deposita mitra surgit ꝛ dicit. Pater noster.

Dictis his pōtifex stās sine mitra dicit ℣. ꝛ orationes sequētes.

℣. Et ne nos inducas in tentationē. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac seruum tuum domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei auxiliū de sancto. ℟. Et de syon tuere eū. ℣. Nihil proficiat inimic⁹ in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus miserere huic famulo tuo: ꝛ dirige eum ꝑm tuam clementiā in viam salutis eterne: vt te donante tibi placita cupiat: ꝛ tota virtute perficiat. Per christum dominum nostrū. ℟. Amen. Oremus.

Deus qui non vis mortem peccatoris: sed per peniten

tiā ⁊ emendationē: vitā semꝑ in-gris: te suppliciter depcamur: vt huic famulo tuo: secularibꝰ acti-bus renūciāti: large tue pietatis gratiā infūdere digneris: quate-nus castris tuis insertus: ita tibi militādo statū vite p̄sentis pcur-rere valeat: vt brauiuʒ eterne re-munerationis te donāte pcipiat. Per xp̄ʒ ⁊c. ℞. Amen. ¶ His di-ctis sedet pōtifex: ⁊ mitrā accipit: ac coram eo genuflexus electus monachus factus: emittens pro fessionem in carta scriptā: quā in manibus tenet illaʒ legit ⁊ dicit.

Epūs sedēs cū mitra re cipit ad ꝓ fessionē ele ctū dicentē Ego. N. ⁊c.

Ego. N. offerens trado me ipsū monasterio tali: ⁊ ꝓmit to eiusdē monasterij p̄lato: suisqʒ successoribꝰ canonice intrātibus: obediētiā: ⁊ reuerētiā debitā: ſm regulā canonicā talis sancti vel or dinis. Promitto etiā sibi: ⁊ cōuē tui eiusdē monasterij p̄ntī ⁊ futu-ro: me perpetuā seruaturꝝ ꝯtinēti am: quātū humana fragilitas per miserit: atqʒ stabilitatē in loco: ⁊ morū emēdationē: ⁊ renūcio pro prijs. ¶ Quibꝰ lectis ponit cartā ipsam supra altare: ⁊ iterꝝ vt prius genuflectit coram pōtifice incipi ente ⁊ schola prosequente aīām.

Epūs incipi. aiā. Confir ma ⁊ scho-la ꝓsequit eam.

Confirma hoc deus qđ ope-ratus es in nobis: a tēplo sancto tuo quod est in hierusalem.

¶ Qua dicta: pontifex adhuc cū mitra sedens: accipit eū in cōgre-gationē ⁊ societatē aliorꝝ mona-chorꝝ sui ordinis: dicēs hanc ex-hortationē sancti augustini.

Epūs sedēs cū mitra re cipit eū i cō gregationē monachorꝝ dicens Oēs ⁊c.

Omnes q̄cūqʒ per gratiā ba-ptismi fratres sumus in xp̄o: ⁊ vnū patrē habeamꝰ in celo: si eiuʒ p̄ce ptis ꝑut possumꝰ obseqmur: pro culdubio tūc marie vnimur: quā do oꝛonibꝰ ⁊ bn̄ficijs inuicē nos copulamus: quēadmodū in pri-mitiua ecclia scti p̄res: quibus cor vnū: ⁊ aīa vna erat: fecisse legun-tur: quorꝝ plures: xp̄i amore mē-te accēsi: possessiōes ⁊ facultates rerꝝ vendētes: ꝯgregatis in vnū p̄cijs aplis ferebant gaudentes. Actu. iiij. Que apl̄i accipiētes: tribuebāt oī bus: prout opus erat. Sicqʒ iste nihilominꝰ deo īspirāte eorꝝ exē-plo cōmonitꝰ: religiosorum ordi nis sancti. N. optat cōiūgi ꝯ sor-tijs. Jccirco damꝰ ei cōmunē so-cietatē viuēdi cū illis: quātū a do mino possumꝰ ꝓmereri: ⁊ nr̄ʒ est largiri: q̄tenus cū electis a remu-neratore oium bonorꝝ: valeat p̄-mia repromissa pcipere: p̄stante dn̄o nr̄o iesu xp̄o: qui cuʒ patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat deꝰ per oīa secula seculorū. ¶ Qua dicta pōtifex ⁊ oēs monachi p̄ntes re-cipiūt eū ad osculū pacis. ¶ Dein de electus abbas vadit ad capel

Pontifex ⁊ monachi re cipiunt ele-ctū ad oscu lū pacis.

tias. Deinde prosequit examen.

Antiqua sanctor patrū instiuutio docet ⁊ pcipit: vt is q ad regimen animar eligit: examinari ⁊ interrogari debeat de diuersis causis ⁊ morib⁹: qui huic regimini ꝯgruūt ⁊ necessarij sūt. Eadē igit auctoritate te frater carissime iterrogam⁹. Interrogatio. Uis tuū sanctū ꝑpositū: ⁊ sancti N. regulā obseruare: tibiq3 subiectos: vt idipsum diligenter faciant instruere? Rñdet elect⁹. Uolo. Aliquātulū assurgēs detecto capite: ad istaz ⁊ oēs alias rñsiones sequētes. ¶ Interrogatio. Uis mores tuos ab oi malo tēperare: ⁊ quantū adiuuante dño poteris: ad omne bonū cōmutare? ℟. Uolo. ¶ Interrogatio. Uis castitatē: sobrietatē: humilitatē: ⁊ patiētiā: cū3 dei adiutorio i teipso custodire: subditosq3 tuos i his docere? ℟. Uolo. Interrogatio. Uis res monasterij tibi cōmissi fideliter custodire: ⁊ in vsus ecclie: fratrū: pauper: ⁊ peregrinor distribuere? ℟. Uolo. Interrogatio. Uis sācti mrīs ecclie romane: ac sanctissimo dño nr̄o.

Elect⁹ surgēs detecto capite respōdet singulis itterogationib⁹.

N. sūmo pōtifici: eiusq3 successoribus: fidē: subiectionē: obedientiam: ⁊ reuerētiā deuote ⁊ fideliter perpetuo exhibere? Rñdet. Uolo. ¶ Si vero benedicēdus exēptus nō est. neq3 auctoritate aplica: sed ab ordinario suo pōtifice bñdicit. Post pdictas oēs interrogationes: subiūgit etiā sequēs: que alias obmittit quādo bñdicēdus est ab ordiaria iurisdictione exēptus. Interrogatio. Uis sancte ecclesie. N. noiando eccliā patriarchalē: metropolitanā: seu chatedralē cuius plati iurisdictioni electus abbas seu eius monasteriū subiecti existūt mihiq3 eiusdē patriarche aut Archiepiscopo vel Episcopo: ⁊ meis successoribus: fidē: subiectionē: obediētiā ⁊ reuerentiam: deuote ⁊ fideliter perpetuo exhibere? ℟. Uolo. ¶ Si autē benedicēdus abbas nō exemptus auctoritate apostolica: ab alio q̄3 ordinario suo pontifice benedicitur: pōtifex benedictionē ei impensurus loco interrogationis proxime posite ⁊ illa obmissa: sequentē subiūgit dicēs. Uis sancte ecclesie. N. nominando eccliā pāriarchalē: metropolitanā: seu cathedralē: cuius pōtificis iurisdictioni elect⁹ abbas seu eius monasteriū subiecti existūt illiusq3 patriarche: aut archiepiscopo vel epō ac suis successorib⁹ fidem: subiectionem: obedientiā ⁊ reuerentiā deuote ⁊ fideliter ꝑpetuo exhibere? ℟. Uolo. Sub

Abbas nō exēptus pmittit obedientiā ⁊ fidē ecclie cui subest.

iungit pōtifex. Hec oīa ⁊ cetera bonā tribuat tibi dñs: ⁊ custodi/ at te: atqz corroboret in oī boni/ tate. ℞. Amē. ¶ Tunc electus an te pōtificē genuflexus osculatˀ eiꝰ manuz. Deide detracta mitra sur git pontifex: ⁊ stans versus ad al tare: facit cōfessionez: electo a sini stris sibi astante. Qua finita pōti fex ascēdit ad altare: osculatˀ illō: ⁊ euangeliū in missa dicenduz: ⁊ si missa cantatˀ altare ipsuz etiā in censat. Quo incēsato: vel si missa legitˀ eo osculato ⁊ libro: descēdit ad sedem: ⁊ ibi ꝓcedit in missa v/ sqz ad Alleluia si dicitur. vel vsqz ad vltimū versuz Tractus exclu/ siue. Electus vero vadit cuz assi/ stētibus ad capellā suam. Ubi de posito pluuiali: accipit sandalia: dicens psalmos cōsuetos. Tū ac cipit crucē pectoralem: aptatur ei stola vt ab humeris dependeat. deinde tunicellam: dalmaticaz ⁊ planetam. Et hoc si ex priuilegio mitra vti possit: qua si vti sibi li/ cet: ⁊ prius sit ꝓfessus ac missa le/ gatur potest accipere sandalia ⁊ dicere ps. Quā dilecta ⁊c̄. ac para menta omnia sacerdotalia cape/ re dempta planeta: cuius loco ac cipit pluuiale ante inchoationez officij: eo tempore quo pōtifex eū benedicturus pontificalia para/ mēta recipit. Si vero nō sit de mi tra: deposito pluuiali: ⁊ retēta sto la in modum presbyteri accipit planetam tantum. Quibus indu tus stans in altari suo medius in ter assistentes, ꝓsequitur missam vsqz ad Alleluia si dicitˀ. vel vlti/ mū versum Tractus exclusiue. Et cum dicit Dñs vobiscuz. nō se de/ bet ad populū vertere: ꝑut in alijs missis fieri solet. Missa dicitur de die ꝑm ꝯsuetudinē romane eccle sie. Potest tñ dici missa que su/ pra in ꝯsecratione epī posita est. fol. xxviij. ⁊ dicitˀ collecta pro ele/ cto sub vno Per dñz. cū collecta diei per pontificez. Oratio.

Concede q̄sumus dñe huic electo famulo tuo: vt p̄dicando ⁊ exercēdo que recta sunt: per exē/ plū bonoꝝ operū: animos suorū instruat subiectorū: ⁊ eterne remu nerationis mercedē: a te pijssimo pastore percipiat. Per dñm. Ele ctus vero dicit orationem.

Concede q̄sumꝰ dñe mihi e/ lecto famulo tuo: vt p̄dicando ⁊ exercendo que recta sunt: per exē plū bonoꝝ opeꝝ: aīos meoꝝ in/ struā subiectoꝝ: ⁊ eterne remune ratiōis mercedē: a te pijssimo pa store ꝑcipiā. Per dñz. Dicto gra duali si Alleluia est dicēdū. Alio/ quin dicto etiā Tractu vsqz ad vl timū versū exclusiue pōtifex resi/ det cū mitra in faldistorio suo añ altare: ⁊ ante eū reducitˀ electꝰ per assistētes: ⁊ facta pōtifici reuerē/ tia vt ꝑus: surgit pōtifex: ⁊ genu/ flexus cū mitra ꝓcumbit in faldi rio suo: assistētes gēuflectūt ante sua scabella. Electus vero ad sini strā pōtificis ꝓsternitˀ: ⁊ ad eius si nistrā ponitˀ baculus pastoralis:

Facta exa/ minatiōe e/ lectꝰ gēufle xus osculatˀ manū pōti/ ficis.

Eps stās si ne mitra añ altare facit cōfessionē e lecto iuxta eū stante a sinistris eiꝰ.

Electus va dit cū assistē tibus ad ca pellā suaz ⁊ dposito plu uiali acci/ pit sandalia dicēs ps cō suetos ⁊ o/ mnia para/ mēta pōtifi calia.

Si abbas nō sit de mi tra accipit soluz para/ mēta sacer/ dotalia ⁊ planetaz ⁊ ꝓseqˀ mis/ luz vsqz ad tractum.

Episcopꝰ di cit hāc oīo nē post pri/ mā sub vno p oñm.

Electꝰ dicit hāc oīonez cū p̄ma sub vno poñz.

Eps ꝓcūbit sup faldisto riū suū añ altare cum mitra: ⁊ ele ctꝰ ꝓsterni/ tur ad eius sinistrā ⁊ ba culꝰ pasto ralis sit ad eiꝰ sinistraz ⁊ īcipitˀ aū Tle remun/ fcaris.

sibi tépore suo tradédus. Tūc cā tores incipiūt choro respódente. vel si nó sint cátores ꝛ chorus: dicit pótifex ceteris sibi respondentibus antiphonam. Psal'. vi.

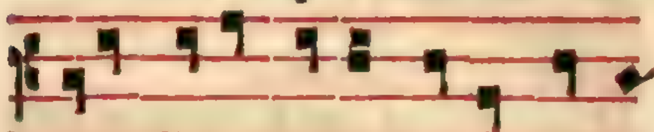

Ne reminiscaris domine deli

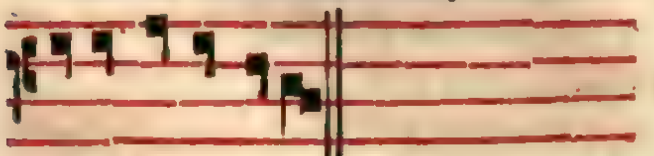
cta nostra vel parētū nostrorū

neqȝ vindictaȝ sumas de pec

catis nr̄is domie deuȝ noster.

E v o v a e.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqȝ in ira tua corripias me.

Miserere mei domine qm̄ infirmus sum: sana me dn̄e: qm̄ cōturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsqȝquo.

Conuertere domine ꝛ eripe animam meaȝ: saluū me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autē qs confitebitur tibi.

Laboraui in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectū meum: lachrimis meis stratum meum rigabo.

Turbat⁹ est a furore oculus meus: inueteraui inter omneȝ inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniā exaudiuit dn̄s vocem fletus mei.

Exaudiuit dn̄s deprecationem meā: dn̄s orationē meā suscepit.

Erubescant ꝛ cōturbent̄ vehemēter oēȝ inimici mei: cōuertant̄ ꝛ erubescāt valde velociter. Gloria pr̄i. Sicut erat. ps. xxxi.

Beati quor̄ remisse sunt iniqtates: ꝛ quorū tecta sunt pctā.

Beatuȝ vir cui nō imputauit dominus peccatum: nec est in spiritu eius dolus.

Quoniā tacui inueterauerūt oīa ossa mea: dū clamarē tota die.

Quoniā die ac nocte grauata est sup me manus tua: cōuersus sum in erūna mea: dū cōfringit̄ spina.

Delictum meum cognitū tibi feci: ꝛ iniustitiā meā non abscondi.

Dixi: confitebor aduersuȝ me iniustitiam meaȝ dn̄o: ꝛ tu remisisti

impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore oportuno.

Veruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione que circundedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me.

Intellectū tibi dabo: et instruam te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus.

In chamo et freno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: sperantes autem in domino: misericordia circundabit.

Letamini in domino et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde.

Gloria patri. Sicut erat. ps. 36

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates mee supergresse sunt caput meum: et sicut onus graue grauate sunt sup me.

Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee.

Miser factus sum: et curuatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniā lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea.

Afflict9 sum et humiliat9 sum nimis: rugiebā a gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est in me: dereliquit me virtus mea: et lumen oculorum meorum: et ipsum non est mecum.

Amici mei et proximi mei: aduersum me appropinquauerunt et steterunt.

Et qui iuxta me erant de longe steterunt: et vim faciebant qui querebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo nō audiens: et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniā in te dñe speraui: tu exaudies me dñe deus meus.

Quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei: et dum cō mouentur pedes mei: super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meã an
nunciabo: et cogitabo pro pecca-
to meo.
Inimici autẽ mei viuunt: et con-
firmati sunt super me: et multipli
cati sunt q oderunt me inique.
Qui retribuunt mala pro bonis
detrahebant mihi: quoniam se-
quebar bonitatem.
Ne derelinquas me domine de
us meus: ne discesseris a me.
Intende in adiutorium meũ: do
mine: deus salutis mee.
Gloria patri. Sicut erat. psal. l.
Miserere mei deus: secũdũ ma
gnam misericordiam tuam.
Et scdm multitudinẽ miserationũ
tuarũ: dele iniquitatem meam.
Amplius laua me dñe ab iniqta-
te mea: et a pcõ meo mũda me.
Quoniam iniquitatem meã ego
cognosco: et peccatũ meũ contra
me est semper.
Tibi soli peccaui et malum corã
te feci: vt iustificeris in sermoni-
bus tuis: et vincas cũ iudicaris.
Ecce enim in iniquitatibus cõ-
ceptus sum: et in peccatis conce-
pit me mater mea.
Ecce enim veritatẽ dilexisti: in
certa et occulta sapiẽtie tue mani-
festasti mihi.
Asperges me domine ysopo et
mũdabor: lauabis me et super ni
uem dealbabor.
Auditui meo dabis gaudiũ et le
ticiã: et exultabũt ossa humiliata.
Auerte faciẽ tuã a pctis meis: et
omnes iniqtates meas dele.
Cor mundum crea in me deus:
et spiritum rectũ innoua in visce
ribus meis.
Ne proijcias me a facie tua: et spi
ritũ sanctũ tuũ ne auferas a me.
Redde mihi leticiã salutaris tui:
et spiritu principali confirma me.
Docebo iniquos vias tuas: et im
pij ad te conuertentur.
Libera me de sanguinibus deus
deus salutis mee: et exultabit lin-
gua mea iusticiam tuam.
Dñe labia mea aperies: et os me
um annũciabit laudẽ tuam.
Quoniam si voluisses sacrificiũ
dedissem: vtiq holocaustis non
delectaberis.
Sacrificiũ deo spiritus contri-
bulatus: cor cõtritũ et humiliatũ
deus non despicies.
Benigne fac domine in bona vo
luntate tua syon: vt edificentur mu
ri hierusalem.
Tunc acceptabis sacrificium iu
sticie oblationes et holocausta:
tunc imponent super altare tu-
um vitulos.
Gloria patri. Sicut erat. ps. ci.
Domine exaudi orõnẽ meã:
et clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciẽ tuã a me: in
quacũq die tribulor: inclina ad
me aurem tuam.
In quacũq die inuocauero te:
velociter exaudi me.
Quia defecerunt sicut fumus di
es mei: et ossa mea sicut cremium
aruerunt.
Percussus sum vt fenum: et aruit

cor meuz: quia oblitus sum comedere panem meum.
A voce gemitus mei: adhesit os meum carni mee.
Similis factus suz pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio.
Vigilaui: et factus suz sicut passer solitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabant me aduersum me iurabant.
Quia cinerem tanq̄ panem mā ducabam: et poculū meum cuz fletu miscebam.
A facie ire indignatiōis tue: qa eleuans allisisti me.
Dies mei sicut vmbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui.
Tu autem dn̄e ineternum pmanes: et memoriale tuuz in generatione et generationem.
Tu exurgēs misereberis syō: qa tempus miserendi eius quia venit tempus.
Quoniā placuerūt seruis tuis lapides ei⁹: et terre ei⁹ miserebunt.
Et timebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre gloriam tuam.
Quia edificauit dominus syon: et videbitur in gloria sua.
Respexit in orationem humilium: et non spreuit preces eorum.
Scribantur hec in generatione altera: et populus qui creabit laudabit dominum.
Quia pspexit de excelso scto suo: dn̄s de celo in terrā aspexit.
Vt audiret gemitus compeditorū: et solueret filios interemptor.
Vt annūciēt in syon nomē dn̄i: et laudez eius in hierusalem.
In cōueniēdo populos in vnū et reges: vt seruiant domino.
Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum annuncia mihi.
Ne reuoces me in dimidio dierum meorū: in generatione et generationem anni tui.
Initio tu dn̄e terraz fundasti: et opera manuū tuarū sunt celi.
Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent.
Et sicut opertoriū mutabis eos et mutabuntur: tu aūt idē ipse es: et anni tui non deficient.
Filij seruor tuorū habitabūt et semen eor in seculū diriget.
Gloria patri. Sicut erat. psal.
De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intendētes: in vocem deprecationis mee.
Si iniquitates obseruaueris domine: dn̄e quis sustinebit.
Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te domine.
Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in dn̄o.
A custodia matutīa vsqz ad noctem: speret israel in domino.
Quia apud dominū misericordia: et copiosa apud eū redēptio.

Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria patri. Sicut erat. Psalm.

Domine exaudi orōnē meā auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iustitia.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia nō iustificabitur in conspectu tuo ōis viuens.

Quia psecut⁹ est inimic⁹ aiā me am: humiliauit in terra vitā meā.

Collocauit me in obscuris sicut mortuos sclī: ⁊ anxiatus est super me spiritus meus: in me turbatū est cor meum.

Memor fui dierū antiquorū: meditat⁹ sum in oīb⁹ opibus tuis: in factis manuū tuarū meditabor.

Expandi man⁹ meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me dñe: deficit spiritus meus.

Non auertas faciē tuā a me: ⁊ similis ero descēdētibus in lacū.

Auditam fac mihi mane misericordiā tuā: quia in te speraui.

Notā fac mihi viā in qua ambulem: q2 ad te leuaui animā meam.

Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuū domine viuificabis me in equitatē tua.

Educes de tribulatione animā meā: ⁊ in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulāt animam meam: quoniā ego seruus tuus sum.

Gloria patri ⁊ filio ⁊ spūi sancto. Sicut erat in principio ⁊c. Deinde repetit aā. Ne reminiscaris dñe ⁊c. supra aā psalmos sub notis posita. Et subiungit imediate Letania que habet i ordinatiōe subdiaconi. s. fo. x. Cūq3 in ea dictū fuerit. Ut obsequiū seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos. Surgit ab accubitu pōtifex ⁊ in manu sinistrā accipit baculū pastoralem: ⁊ Pversus ad electū dicit. Ut hunc pñtem electū bñ ✠ dicere digneris. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Deinde dicit. Ut hunc pñtē electū bñ ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Producēdo singulis vicibus super electū manu dextra signum crucis: ⁊ mox redit ad accubitū: ⁊ perficitur Letania: qua finita pontifex deposita mitra surgit ⁊ stans versus ad electum prostratum manentem dicit. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tētationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac seruum tuum domine. ℟. Deus meus sperantē in te. ℣. Mitte ei domine auxiliū de sctō. ℟. Et de syō tuere eū. ℣. Hic accipiet bñdictionē a domino. ℟. Et misericordiā a deo salutari suo. ℣. Memor esto Pgregatiōis tue. ℟. Quā crea

Repetit aā ⁊ sbiūgit letania.

fol. x.

Surgit eps cū mitra ⁊ baculū pastorale teneti manu ⁊ Pūersus ad electū dicit. ℣. sequētes pducendo signum crucis sup eum.

Finita letāia surgit sine mitra ⁊ dicit sequentes. ℣. ⁊ ōōnes electo aāeū pstrato existēte.

sti ab initio. ℣. Dñs custodiat introitū tuū ꝛ exitū tuū. ℟. Ex hoc nūc ꝛ vsqꝫ in seculū. ℣. Dñs custodiat te ab omni malo. ℟. Custodiat aiam tuam dñs. ℣. Dñe de⁹ virtutū ꝯuerte nos. ℟. Et ostende faciē tuā ꝛ salui erimus. ℣. Domine exaudi orationem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cuꝫ spiritu tuo. Oremus.

Concede q̄sumus oīpotens deus affectui nr̄o tue miserationis effectū: ꝛ hūc famulū tuū: quē ad regimē aiarū eligim⁹: grē tue dono ꝓsequere: vt te largiēte cū ipsa tibi nr̄a electione placeamus. Per xp̄ꝫ dñꝫ nr̄ꝫ. ℟. Am̄. Orem⁹.

Sanctorū bonoꝝ institutor deus: qui per moysen famulū tuū: ad gubernādas ecclesias tuas ꝓpositos instituisti: tibi supplices preces effundim⁹: teqꝫ de-

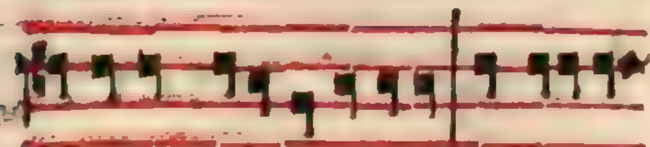
Nume.xi. uotis mētibus exoramus: vt hūc famulū tuū: quē cōmunis electio famuloꝝ tuoꝝ ꝛ cōueniētia tua hodie abbatē ouiū tuarū esse cōstituit: clemēter respicere: ꝛ protectionis tue gratia munire digneris: sicqꝫ sibi subditos: cōmendatasqꝫ oues regere cōcedas: vt cū illis oibus celorum regna adipisci mereat̄: Quatenus te opitulāte dñe: apostolicis iugiter fultus

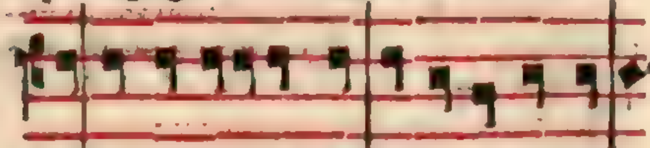
Luce.j. doctrinis: centesimo cum fructu letus: portas introeat paradisi: atqꝫ te collaudāte audire mereatur: Euge serue bone ꝛ fidelis: q2 in pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui. Quod ipse prestare digneris: qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuis ꝛ regnas deus. Mat.xxv.

Tum surgit electus ꝛ ante pontificem genuflectit: ꝛ pontifex extēsis manibus ante pectus dicit. Hic īcipit ꝓbationē extēsis manib⁹ añ pectus electo añ cū genuflexo.

Per omnia secula seculoꝝ. ℟. Amē. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursuꝫ corda. ℟. Habemus ad dominū. ℣. Grās agamus domino deo nr̄o. ℟. Dignum ꝛ iustum est.

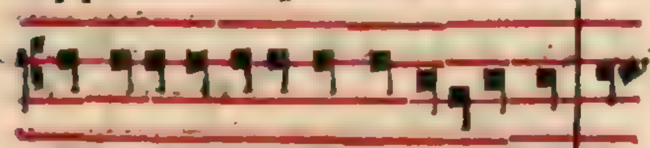
Vere dignū ꝛ iustum est equuꝫ ꝛ salutare. Nos tibi semper ꝛ

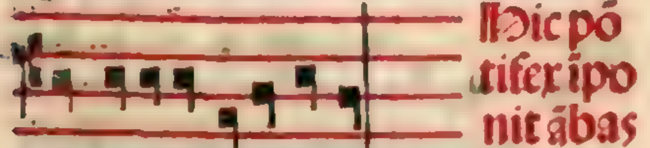

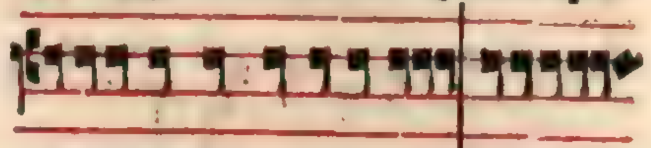

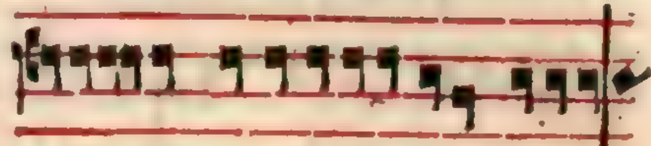
Hic pō tifex ipo nit ābas manus extensas:digitis tamē nō disiun ctis:sup caput electi:⁊ eas sic te net vsqȝ ad sequētē rubricā dicēs.

Eps ponit ambas ma nus super caput electi ⁊ tenet eas sic vsqȝ duȝ dicet Susci piat.

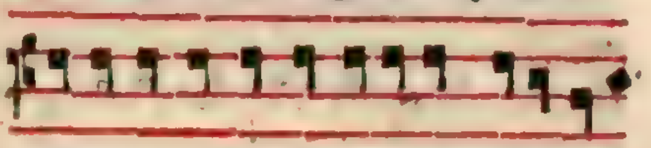

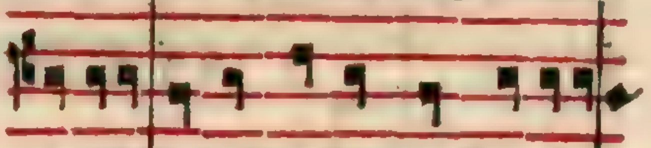

Hic pōtifex a/ mouet manus de capite electi prosequens.

Hic pōtifex āmouet ma n⁹ de capite electi.

pietatibus misericordiã. In hu
militate principatuz. In super/
bia odiũ. In fide dilectionem.
In doctrina puigilantiaz. In
castitate continentiaz. In luxu
ria abstinentiam. In varietati
bus moderantiã. In moribus
doctrinaz. Te tribuẽte domie
talis i hoc ministerio pseueret:
qualis leuita ab apostolis ele/

ctus btũs Stephanus meruit
pdurare. Totam ab hodierna
die mundanã cõuersatioñẽ de/
spiciat: te domie bñdictionem
largiente contẽnat pñtia: dili
gat celestia: desideret sempiter
na. Sit exemplum z forma iu/
sticie: ad gubernandam regen
dãqz ecclesiam tuã fideliter: vt
speculator idoneus inter suos

collegas sem͞p inueniatur. Sit magni cõsilij: industrie ⁊ censure: efficacie ⁊ disciplinę. Ita te dñe tribuẽte: vt in oib⁹ mãdatꝫ tuis sine reprehẽsione tibi mũdo corde deseruiẽs: ad brauiũ superne vocationis multiplicato fenore cum cẽtesimo fructu coronaqꝫ iusticie: ad celestium thesauroꝝ donatiua ꝑueniat.

Qđ sequit̃ dicit plane legẽdo ita tñ q̄ a circũastantib⁹ itelligi possit. Prestante dño nr̃o iesu xp̃o: Qui cum patre ⁊ sp̃ũ sancto viuit ⁊ regnat de⁹ ꝑ oia scl'a scl'oꝝ. ℟. Amẽ. Deinde dicit Oremus.

Qđ sequitur dicit plane. Eps dicit se quẽtes oõnes stãs sine mitra.

Deus cui ois potestas ⁊ dignitas famulantur: da huic famulo tuo prosperũ sue dignitatis officium: in quo semp te timeat: tibiqꝫ iugiter placere ꝯtẽdat. Per christũ ⁊c. ℟. Amen. Oremus.

Omnium domine fons bonorum iustorũqꝫ prouectuũ munerator: tribue quesum⁹ huic famulo tuo: adeptam dignitatem bene regere: ⁊ a te sibi p̄stitã bonis operibus comprobare. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Oremus.

Exaudi dñe p̄ces nr̃as: quas in conspectu tue maiestatis super famulũ tuũ fundim⁹: q vice tui nois ad gubernationẽ ouiũ tuarũ statuit̃: vt eũ respicere: ⁊ interueniẽte beato bñdicto: xl. ✠ N. bñ ✠ dicere digneris: ⁊ qui ad redẽptionẽ ⁊ ꝓtectionẽ nostrã de celo descẽdisti: ⁊ mũdo te verũ ⁊ summum pastorem exhibuisti: dicẽs: Ego sũ pastor bonus: te inuocamus: te suppliciter deprecamur: vt huic famulo tuo: quem pastoralitatis culmen subire voluisti: tua bonitas adsit ⁊ benedictio: omnibus diebus vite sue. Protege eum domine ⁊ defende: ab omnibus visibilium ⁊ inuisibilium aduersitatibus inimicorum: dirige gressus eius in viã pacis ⁊

Joã. x.

iustitie: et largire tuarum dona virtutum: iustitiam: temperantiam: fortitudinem: prudentiam: charitatem: sobrietatem: patientiam: longanimitatem: constantiam insuperabilem: fidem non fictam: spem inconcussam: mentem deuotam: humilitatem perfectam: intelligentiam rectam: benignitatem: modestiam: vnanimitatem: pacem: concordiam: castitatem: abstinentiam: vigilantiam: discretionem: rectitudinem: scientiam: pietatem: consilium: et in cunctis actibus bonis inuiolatam perseuerantiam. Aufer domine iesu christe ab eo quicquid prauum et distortum est: quicquid saluti contrarium: quicquid anime nociuum: superbiam: iactantiam: vanamgloriam: elationem: et quicquid ad vltimum tibi displicens esse potest. Circunda eum interius et exterius: tue protectionis auxilio: vt te defensore sit tutus: te protegente securus: te docente scius. Ostende ei viam per quam ambulet: tribue ei thesaurum sapientie: vt sciat et habeat vnde noua et vetera proferat. (Mat. xiij.) Fac eum in omnibus tua sequi vestigia: et de sua ministratione gaudium bonum adipisci: vt post huius seculi excursum: cum ante tribunal venerit: illud ei premium et omnibus quos tibi presentabit largiaris: quod fidelibus dispensatoribus tuis: pro tuo nomine laborantibus in terris: te promisisti daturum esse in celis. Qui cum patre et spiritu sancto viuis et regnas deus in secula seculorum. ℟. Amen.

(Eps sedens cum mitra dat electo ambabus manibus tangenti regulam dicens Accipe.) Postea sedens pontifex accepta mitra: dat ei ambabus manibus tangenti et recipienti regulam: dicens.

Accipe regulam a sanctis patribus traditam: ad regendum: custodiendumque gregem tibi a deo traditum: quantum deus ipse te confortauerit: et fragilitas humana permiserit. Accipe gregis dominici plenam prouidentiam: et animarum procurationem: et per diuine legis incedendo precepta: sis ei dux ad celestis hereditatis pascua: adiuuante domino nostro iesu christo. Deinde deposita mitra surgit pontifex et stans benedicit baculum pastoralem quem aliquis ministrorum coram eo teneat: si non sit benedictus: dicens. (Eps stans sine mitra benedicit baculum pastoralem.)

Sustentator imbecillitatis humane deus: bene✠dic baculum istum: et quod in eo exterius designatur: interius in moribus huius famuli tui: tue propitiationis clementia operetur. Per christum. ℟. Amen. Deinde aspergit illum aqua benedicta. (Aspergit baculum aqua benedicta.) Tunc sedet accipit mitram: et tradit baculum abbati coram se genuflexo ambabus manibus illum capienti: dicens. (Eps sedens cum mitra dat baculum pastoralem electo dicens Accipe.)

Accipe baculũ pastoralis offi cij: quẽ pferas caterue tibi cõ misse: vt sis i corrigẽdis vitijs pie seuiẽs: ⁊ cũ irat⁹ fueris: misericor die memoreris. Deinde deposita mitra surgit põtifex ⁊ bñdicit an nulum: quem aliquis ministrorũ coram eo tenet: si non sit benedi ctus dicens. Oremus.

Epõ stãs si ne mitra bñ dicit anulũ.

Creator ⁊ cõseruator huma ni generis: dator grẽ spiritualis. largitor eterne salutis: tu dñe e mitte tuã bñ ✠ dictionẽ sup hũc annulũ: vt quicũqz hoc sacro sctẽ fidei signo insignitus incesserit: in virtute celestis defensionis ad eternã sibi proficiat salutez. Per xpm dñz nr̃m. ℟. Amẽ. Post hec aspergit annuluz aqua bñdicta ⁊ sedens cũ mitra infigit eũ digito annulari dextre manus abbatis benedicti dicens.

Aspergit a nulũ aq̃ bñ dicta ⁊ se dẽs cuz mi tra imponit ei anuluz.

Accipe annulũ fidei scilicet si gnaculuz: quatenus spõsam dei: sanctã videlicet ecclĩã intemerata fide ornatus: illibate custodias. Tũ deposita mitra surgit põtifex ⁊ stans versus ad illum coram se genuflexum dicit. Oremus.

Epõ stãs si ne mitra di cit oõnẽ su per abbatẽ genuflexũ.

Te omnipotẽs ⁊ pijssime do mine deprecamur: hunc fa mulũ tuũ ppitius intuere: vt grã tua auxiliante: sic in sua subiecto rũqz cõuersatione: pcepta sctẽ re gule efficaciter studeat adimple re: vt trãscurso villicationis sue tẽ pore: vna cũ cõmisso sibi grege: p petua potiat beatitudine. Per xpm dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Miser peditis põtifex accipit bñdictum abbatẽ ad osculũ pacis. Idem fa ciũt assistẽtes. Tũ surgit põtifex accedit ad altare: si missa legit. si vero cantat accedit ad sedẽ suã: ⁊ ibi psequit missã vsqz ad offerto riũ iclusiue. Bñdictus aũt abbas redit cũ assistẽtibus ad capellam suã: ⁊ ibi in altari suo similiter mis sam pseqtur vsqz ad offertoriuz iclusiue. Quo dicto põtifex sedet ante altare in faldistorio suo cuz mitra: ⁊ bñdictus abbas ante eũ medius inter assistẽtes reducit: ⁊ corã eo genuflex⁹ offert ei ex in stitutione melchiadis pape: ⁊ de more: duo itorticia seu cereos ac cẽsos: duos panes: ⁊ duo barilia vino plena: ⁊ põtificis predicta re cipiẽtis manũ reuerenter oscula tur. Deinde surgit bñdictus ab bas: põtifex lauat manus: ⁊ acce dit ad altare ac psequit missã bñ dictus vero abbas: ante scabellũ sup qd coraz se habeat missale in loco cõueniẽti medius inter assi stẽtes suos genuflexus: legit totã missam: exceptis verbis cõsecra tiõis que nõ pferet. Pro bñdicto abbate cum secreta dici sub vno: Per dñz. p põtificẽ dicit. Secre.

Epõ ⁊ assi stẽtes re cipiũt abba tẽ ad oscu lũ pacis.

Abbas bñ dict⁹ cũ assi stẽtibus re dit ad capel lã suã.

Abbas bñ dict⁹ veniẽs medi⁹ inter assistẽtes of fert epõ se dẽti cũ mi tra añ alta re.

Munera q̃sum⁹ dñe suscipe pla catus: ⁊ hũc electũ famulũ tu um semp ⁊ vbiqz misericorditer protege. Per dñm nr̃m. Per ab batẽ benedictũ dicitur. Secreta.

Secreta di cẽda ab e piscopo sub vno p dñm cũ pcedẽti.

Munera q̃sumus domine su scipe placatus: ⁊ me electũ fa mulũ tuũ semp ⁊ vbiqz miserico

Secreta di cẽda ab ab bate eodez modo.

diter ptege. Per dn̄m. Dicta oro ne. Dn̄e iesu xp̄e q dixisti aplis tu is ⁊c̄. Per pontificē ⁊ abbatē. Abbas accedit ad altare ad dextraꝫ pōtificis ⁊ ambo osculant̄ altare. Tū pōtifex dat pacē abbati dicēs Pax tecuꝫ. Cui abbas rn̄det Et cū spū tuo. Redit ad suū scabellū ⁊ dat pacē assistētib⁹ suis: p̄mo illi a dextris suis: tū alteri singulis dicens. Pax tecū. Et illi rn̄dent. Et cū spū tuo. Deinde postq̄ pōtifex se de corpore ⁊ sanguine quē totū sumere debet: cōmunicauerit ⁊ se purificauerit: anteq̄ digitos abluat cōmunicat bn̄dictū abbatē corā se ⁊ altari genuflexū: de corpore tantū q se etiā purificat. Postea pōtifex abluit digitos ⁊ sumit ablutionē. Tū accepta mitra lauat manus: ⁊ psequit̄ missaꝫ vsqꝫ ad finē: ⁊ dat bn̄dictionē solēnē. Abbas ēt in scabello suo missam pficit. Post cōmunio q̄ dicit̄ sub vno Per dominum. Cū post cōmunione dici. per pontificem.

Eps dat pacem abbati ad se accedēte ⁊ ipse assistentib⁹.

Pontifex postq̄ se cōmunicauit cōicat abbatē ⁊ dat bn̄dictionē solenē.

Hec nos dn̄e Post cōmunio. cōmunio purget a crimine: ⁊ hūc electū famulū tuū: benigna pietate cōseruet. Per dn̄m nr̄m. Per abbatē dicit̄ post cōmunio.

Hec nos dn̄e cōmunio purget a crimine: ⁊ me electū famulū tuū: benigna pietate cōseruet. Per dominum. Data bn̄dictione per pontificē si abbas benedictus est de mitra: reponitur faldistoriū ante medium altaris: ⁊ pōtifex cū mitra in eo sedet. Benedictus vero abbas birretū in capite tenēs corā eo genuflectit. Tūc pōtifex deposita mitra surgit: ⁊ bn̄dicit mitrā per acolytuꝫ sibi oblataꝫ si non sit bn̄dicta dicens. Bn̄dictio mitre. Oremus.

Eps sedēs añ altare cū mitra ⁊ bn̄dicit mitrā abbatis si de mitra.

Domine de⁹ pater oīpotēs: cuius pclara bonitas est: ⁊ virtus imēsa: a qua oē datū optimum: ⁊ oē donū pfectū: totiusqꝫ decoris ordinamentuꝫ: bn̄ ✠ dicere ⁊ scti ✠ ficare dignare hanc mitrā: huius famuli tui capiti iponēdā. Per xp̄m dn̄m nostruꝫ. R̄. Amen. Et mox eā aspgit aq̄ bn̄dicta. Deinde sedēs cū mitra iponit eam capiti bn̄dicti abbatis dicēs.

Aspergit mitrā aqua bn̄dicta ⁊ ipse sedens cū mitra imponit capiti abbatis mitra dicēs Imponim⁹ ⁊c̄.

Imponimus dn̄e capiti huius famuli tui: galeaꝫ munitionis ⁊ salutis: q̄tenus decorata facie: ⁊ armato capite: cornibus vtriusqꝫ testamēti terribilis appareat aduersarijs veritatis: ⁊ te ei largiēte grām: ipugnator eorꝫ robustus existat: qui moysi famuli tui faciē: ex tui sermonis cōsortio decoratā: lucidissimis tue claritatis ac veritatis cornibus insignisti: ⁊ capiti aarō pōtificis tui tyarā iponi iussisti. Per xp̄m dn̄ꝫ

Exo. xxxiiij

nrm. ℞. Amē. Deinde si cyrothece nō sint bn̄dicte surgit pōtifex mitra prius deposita: ⁊ eas benedicit dicens. ¶ Benedictio cyrothecarum. Oremus.

Epūs benedicit cyrothecas stās sine mitra.

Omnipotens creator: q̄ homini ad imaginē tuā cōdito: manus discretionis insignitas tanq̄ organū intelligentie: ad recte operādū dedisti: quas seruari mūdas precepisti vt in eis aīa digne portaret: ⁊ tua in eis digne cōsecrarētur mysteria: bn̄ ✠ dicere ⁊ scti ✠ ficare dignare manuuz hec tegumenta: vt qcūq3 ministrorū tuorū sacrorū pōtificū his velare manus suas cū humilitate voluerit: taz cordis q̄3 operis ei mūdiciaz: tua misericordia subministret. Per xp̄m dn̄z nostrū. ℞. Amen. Et aspergit eas aq̄ bn̄dicta. deide accepta mitra sedet ⁊ iponit illas manib⁹ bn̄dicti abbatis dicens.

Epūs aspergit cyrothecas ⁊ sedēs cū mitra iponit manib⁹ abbatis.

Circūda dn̄e manus huius ministri tui mundicia noui hoīs q̄ de celo descēdit: vt quēadmodum iacob dilectus tuus pelliculis hedorū coopertis manibus paternā bn̄dictionē: oblato patri cibo: potuq3 gratissimo ipetrauit: ⁊ sic ⁊ iste: oblata p̄ man⁹ suas hostia salutari grē tue bn̄dictionē ipetrare mereatur. Per dn̄m nrm iesuz xp̄m filiū tuū: q̄ in similitudinē carnis peccati: tibi p̄ nobis obtulit semet ipsum. Et statiz iponit ei annulū pōtificalē. deide fiūt oīa q̄ sequunt̄. Si vero abbas bn̄dictus nō sit de mitra

Gen. xxvij.

Epūs iponit annulū pōtificalē abbati.

qbus post bn̄dictionē finita missa p̄ pōtificē datā positis p̄termissis: Pōtifex mitrā in capite tenēs campanis pulsantib⁹: si sit in monasterio abbatis bn̄dicti: ducit illuz etiā mitrā in capite tenentē si sit de mitra ad choruz: ⁊ statuens eū in sede predecessoris sui: ⁊ dans ei baculum pastoralē in manum dicit.

Epūs ducit abbatē bn̄dictū ⁊ collocat i sede sui p̄decessoris ⁊ dat ei baculū pastoralez.

Accipe plenā sinistraz ⁊ liberā potestatez regendi hoc monasteriū: ⁊ cōgregationē eius ⁊ oīa q̄ ad illius regimē interius ⁊ exterius: spiritualiter ⁊ temporaliter ptinere noscunt̄. Si vero bn̄dictio fit in curia vel alibi extra monasteriū suū: pontifex statuit illum in faldistorio quo ipse vsus est ante medium altaris po nito dicens.

Sta in iusticia ⁊ sanctitate: ⁊ tene locū a deo tibi delegatuz: potens est eni deus vt augeat tibi grāz suā. Et abbas si nō sit de mitra birretū sibi ipsi reponit. Deinde pōtifex stās a dextris abbatis bn̄dicti versus ad altare mitra deposita incipit hymnuz. Schola vel clericis prosequētibus. Te deū laudam⁹. ꝫ fo. xxxv. ⁊ manet apud sedez vsq3 ad finē hymni. Dicto p̄mo ℣. surgit abbas bn̄dict⁹ si sit de mitra: ⁊ circuiens per ecclīā associatus a suis assistētib⁹ ⁊ aliis: bn̄dicit populo: rediēs ad sedē seu faldistoriū in quo sedet: ⁊ si sit in suo monasterio: recipit oēs monachos suos ad manus ⁊ oris osculū: q̄ tn̄ oēs prius ei reuerētiā exhibeant

Incepto Te deū. Et dicto p̄ ℣su si abbas sit de mitra circuit p̄ ecclīaz associat⁹ ab assistētib⁹ ⁊ benedicit pplo.

vsqꝫ ad terraꝫ. Si vo nō sit de mitra: manet sedēs in sede seu faldistorio: cooperto capite a principio hymni predicti vsqꝫ ad illius fineꝫ. ⁊ recipit oēs monachos suos ad osculuꝫ vtš. Finito hymno pontifex stās sine mitra a dextris abbatis bn̄dicti cuꝫ mitra: si sit de mitra: alioquin cuꝫ birreto sedentis super eum dicit. ℣. Confirma hoc deus qd operatus es in nobis. ℟. A templo sancto tuo quod est in hierusalē. ℣. Saluū fac seruū tuū dn̄e. ℟. Deus meus sperantē in te. ℣. Esto ei dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil pficiat inimic⁹ in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orationē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dominus vobiscuꝫ. ℟. Et cuꝫ spū tuo. Oremus.

Finito hymno ep̄s stās a dextris abbatis sedētis dicit sup eū. ℣. ⁊ orōnes sequētē.

Exaudi dn̄e p̄ces nr̄as: ⁊ super hunc famulū tuū spirituꝫ tue bene✠dictionis emitte: vt celesti munere ditatus: ⁊ tue gratiā maiestatis possit acquirere: ⁊ bene viuendi alijs exempluꝫ prebere: Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē.

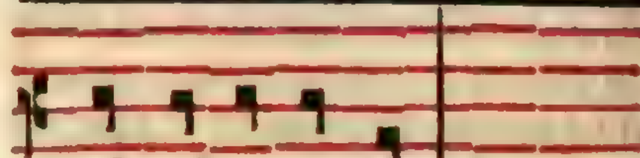
His dictis pōtifex accepta mitra vadit ad cornu euangelij altaris. Abbas vero benedictus: si sit de mitra surgit cum mitra: ⁊ baculo pastorali: ⁊ accedens ante mediū altaris populo solēniter bn̄dicit dicēs. Sit nomen ⁊c. Qua data accedit ad cornu ep̄le altaris: ⁊ ibi dē cū mitra ⁊ baculo gēuflex⁹ versus ad pontificē dicit cantando.

Pōtifex cū mitra stat ad cornu euangelij ⁊ abbas si sit de mitra solēniter ante mediū altaris stās bn̄dicit pplo.

§ fo. xxxvij

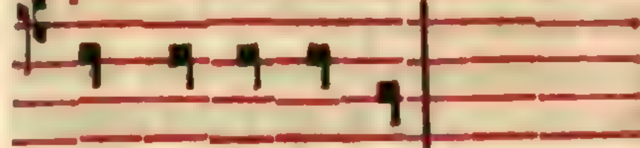

Abbas cū mitra ⁊ baculo accedit ad cornu epistole ⁊ genuflex⁹ versus ad pōtificem dicit Ad multos annos ter semp exaltādo vocē.

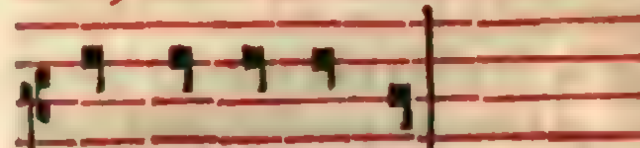
Ad multos annos.

Deinde accedens ante mediū altaris: vbi iterū genuflexus versus vt prius dicit altius cantando.

Ad multos annos.

Postea accedit ad pedes pontificis vbi tertio genuflexus vt supra iteruꝫ altius cantando dicit.

Ad multos annos.

Si vero non sit de mitra obmissa benedictiōe dicit. Ad multos annos. vt supra dictu⁹ est. Quo dicto pōtifex recipit eū surgentē ad osculū pacis. Idem faciunt assistētes qui deinde abbatē benedictū Euangeliū sancti ioannis videlicet In principio erat verbuꝫ ⁊c. dicentē inter se mediū ad eius capellā reducūt cū mitra si ea vtit̄ ⁊ baculo pastorali icedētē. Pontifex vo pacis osculo vt p̄mittit̄ abbati dato dicit sūmissa voce. Bo

Pōtifex recipit abbatē ad osculū pacis.

min⁹ vobiscū. Initiū sancti euāgelij sm ioānē. In principio erat vbū zč. signat altare z se: z apud suū faldistoriū deponit sacras vestes. Quib⁹ depositis abbas bñdictus pōtifici z assistētibus pro more gratias agit: z vadūt in pace omnes. ¶ De bñdictione abbatis auctoritate ordinaria.

Ritus benedicendi abbatē istitutū auctoritate ordinarij, z non pape.

Benedicēdus abbas si nō sit puisus a sede aplica: sed p ordinariū suū: aut eius auctoritate bñdicit die statuto: Pro ei⁹ bñdictione agēda: ordiant oia que supra in bñdictione abbatis auctoritate aplica posita sūt. Deinde pōtifex accipit oia pōtificalia paramēta. z sedet cū mitra in faldistorio añ mediū altaris preparato. Electus vo in sua capella indut⁹ amictu: alba: cingulo: stola: manipulo z pluuiali: ac sandalijs: si illis ex priuilegio vti possit: z missa legēda sit. Ducit medius inter duos abbates assistentes suppellicio: stola z pluuiali idutos: z mitras in capite portātes: si sint ad hoc puilegiati corā pōtifice. Cui facta reuerētia debita: sedēt oēs: z examinat z approbat eius electio. si nō sit pri⁹ examinata z approbata. Quo facto electus prosternit se i terrā añ mediū altaris: z pōtifex deposita mitra surgit z incipit schola prosequēte. Añaz.

Abbas ducit medi⁹ inter assistentes z psternit se añ mediū altaris Et epūs surgit sine mitra z icipit añā Emitte.

Epūs dicit assistētibus ps Exurgat.

ōfirma hoc deus qđ operatus

es in nobis a templo sacto tuo

qđ est in hierusalem. Eu o v a e. Qua finita icipit z dicit cū assistētibus vsqz ad finē psalmū sequētē. Quo incepto sedet cuz mitra.

Exurgat de⁹ z dissi ps. lxvij. pent inimici eius: z fugiant qui oderunt eum a facie eius.

Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie dei.

Et iusti epulent z exultēt in cōspectu dei: z delectent in leticia.

Cantate deo: psalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui ascēdit super occasum: dñs nomē illi.

Exultate in ɔspectu eius: turbabunt a facie eius patris orphanorū: z iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: deus q inhabitare facit vnius moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos q exasperāt: qui habitant in sepulchris.

De⁹ cū egredereris in ɔspectu ppli tui: cū ptransires in deserto.

Terra mota est: etenim celi distillauerunt a facie dei sinay: a facie dei israel.

Pluuiaz voluntariam segregabis deus hereditati tue z ifirmata est: tu vero perfecisti eam.

Animalia tua habitabūt in ea: parasti i dulcedine tua paupi de⁹.
Dn̄s dabit verbū euangelizantibus: virtute multa.
Rex virtutū dilecti dilecti: ꝛ speciei domus diuidere spolia.
Si dormiatis inter medios cleros pēne columbe deargētate: ꝛ posteriora dorsi ei⁹ i pallore auri.
Dū discernit celestis reges super eā niue dealbabuntur in selmon: mons dei mons pinguis.
Mons coagulatus mons pinguis: vt quid suspicamini montes coagulatos.
Mons in quo beneplacituꝫ est deo habitare in eo: etenīꝫ dn̄s habitabit in finem.
Currus dei decem milibus multiplex milia letātium: dominus in eis in sinay sancto.
Ascēdisti in altū: cepisti captiuitatē: accepisti dona in hoibus.
Et enim non credentes: inhabitare dominum deum.
Benedictus dn̄s die quotidie: prosperū iter faciet nobis deus salutarium nostrorum.
Deus noster deus saluos faciendi: ꝛ dn̄i dn̄i exitus mortis.
Uerumtamen deus confringet capita inimicoꝝ suoꝝ: verticeꝫ capilli pambulantiū in delictis suis.
Dixit dn̄s ex basan conuertā: cōuertam in profundū maris.
Ut intingatur pes tuus in sanguine: lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipso.
Uiderunt ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei: qui est in sancto.
Preuenerunt principes cōiūcti psallentibus: in medio iuuēcularum tympanistriarum.
In ecclesijs benedicite deo domino: de fontibus israel.
Ibi beniamin adolescētulus: in mentis excessu.
Principes iuda duces eoꝝ: pñcipes zabulō ꝛ pricipes neptaliꝫ.
Manda deus virtuti tue: cōfirma hoc deus: quod operatus es in nobis.
A templo tuo in hierusalem: tibi offerent reges munera.
Increpa feras arundinis cōgregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos qui probati sunt argento.
Dissipa gentes que bella volūt venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo.
Regna terre cantate deo: psallite domino.
Psallite deo qui ascendit super celum celi: ad orientem.
Ecce dabit voci sue vocē virtutis: date gloriā deo: sup israel magnificentia eius ꝛ virtus eius in nubibus.
Mirabilis deus in sanctis suis: deus israel ipse dabit virtutē ꝛ fortitudinē plebi sue: bn̄dictus de⁹.
Gloria patri. Sicut erat ꝛc. Deinde repetitur aña. Tum deposita mitra surgit pontifex ꝛ stans versus ad electum dicit. ℣. Saluum fac seruum tuuꝫ domine. ℟.

Repetitur aña post ps. ꝛ eps stās sine mitra dicit. ℣. ꝛ orationes sequentes sup electū pstr

Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei domine auxilium de sancto. ℟. Et de syon tuere eum. ℣. Memor esto congregationis tue. ℟. Quam possedisti ab initio. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: qui facis mirabilia magna solus: pretende super hunc famulum tuum: et super congregationes illi commissas spiritum gratie salutaris: et ut in veritate tibi complaceat: perpetuum ei rorem benedictionis infunde. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Oremus.

Actiones nostras quesumus domine aspirando preveni et adiuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat: et per te cepta finiatur. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Deinde surgit electus et una cum assistentibus coram pontifice genuflectit: et prior assistentium dicit pontifici.

Electa surgit et coram pontifice genuflectit: et prior assistentium cum prestat ei.

Adest reverende pater electus monasterii talis quem ad vestri pontificatus celsitudinem ex parte conventus eiusdem monasterii duximus presentandum humiliter postulantes a vobis: ut ipsum in abbatem dicti monasterii dignemini ordinare. Tunc pontifex interrogat eos dicens. Scitis illum dignum esse ad abbatiatus officium? ℟. Scimus et testificamur ipsum esse idoneum atque dignum. Interrogatio. Fuit eius electio canonice et concorditer celebrata. ℟. Fuit. Pontifex dicit. Deo gratias. Quo dicto surgunt omnes et sedent in suis sedilibus: et pontifex prosequitur examen dicens. Antiqua sanctorum patrum etc. Et omnia alia fiunt prout supra in benedictione abbatis. Auctoritate apostolica posita sunt. Finito examine et manu pontificis per electum osculata. Idem electus ante pontificem genuflexus coram se tenens cedulam scriptam: et suo pendenti sigillo sigillatam: iurat: et debite fidelitatis solitum iuramentum pontifici ordinario suo prestat in hunc modum.

Sedent omnes et fit examinatio ut supra fol.

Facto examine electus osculatur manum pontificis et genuflexus promittit obedientiam et iurat fidelitatem.

Ego. N. monasterii. N. ordinandus abbas promitto coram deo et sanctis eius: et hac solenni fratrum congregatione fidelitatem: dignamque subiectionem obedientiam: et reverentiam matri mee ecclesie. N. Nominando ecclesiam cuius iurisdictioni ordinarie subiectus existit Tibique N. domino meo eiusdem ecclesie patriarche vel archiepiscopo aut episcopo et successoribus tuis secundum sacrorum canonum instituta: et prout precipit inviolabilis auctoritas pontificum romanorum. Deinde librum evangeliorum quem pontifex super genua sua sive in gremio suo tenet apertum: inferiori parte eiusdem libri electo abbati versa: quem ipse electus ambabus manibus supra scripturam positis tangit dicens. Sic me deus adiuvet: et hec sancta dei evangelia. Tum cedulam ipsam pontifici tradit: qui illa recepta et mitra deposita surgit facit confessionem: et procedit in omnibus et per omnia prout supra ordinatum est.

Electus ambabus manibus tangens evangelia iurat et omnia ut supra in benedictione abbatis supra posita sunt servantur.

vsqz Ad multos annos inclusiue:

¶ De benedictione abbatisse.

Electa i abbatissa ꝛ cõfirmata debet bñdici die dominico vel festiuo.

Electa in abbatissaz ꝛ confirmata: bñdici debet in die dominico: vel alijs qbus cõsecr. sꝫ virgines si nõ est pri⁹ cõsecrata ꝛ velata: alioqn fieri põt qlibet die hoc mõ. Pontifex parat⁹ oib⁹ põtificalib⁹ ornamẽtis: apud altare mai⁹ paratũ: cũ sua credẽtia ꝛ reb⁹ cõsuetis: pcedit in missa vsqz ad Alla si dicit: vel vltimũ vsũ. Tract⁹ exclusiue. Interiꝫ electa in veste sua religiosa q̃ pꝰus vsa est poterit ad ptẽ audire missã genuflexa in aliq loco honesto vñ altare videre possit: ꝛ põtificẽ celebrãtẽ. Introit⁹.

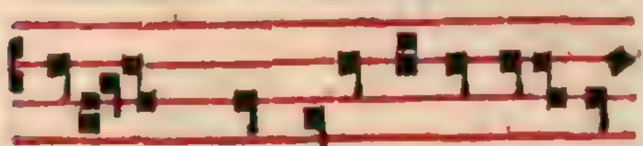
Põtifex paratus omnibus paramẽtis pmissa dicẽda pcedit in missa vsqz ad alleluia vel vltimuz vsuz tractus exclusiue.

Tibi dixit cor meũ quesiui vul

tum tuum vultũ tuũ domine

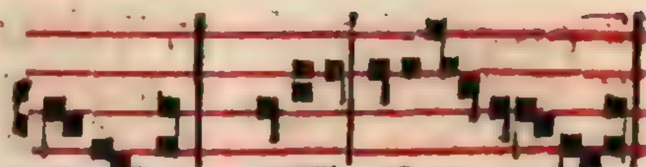
requi ram ne auertas faciem

tu am a me. ps. Dominus il

luminatio mea ꝛ salus mea quẽ

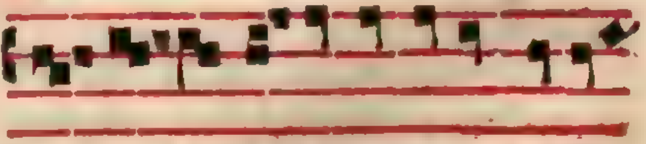
timebo. ℣. Glia. E v o v a e.

Da q̃sumus dñe huic Oro. famule tue: quaꝫ virginitatis honore dignatus es decorare: inchoati operis cõsumatũ effectũ: ꝛ vt pfectã tibi offerat plenitudinem: initia sua perducere mereatur ad finem. Per dñm nostrum. Epistola ad corinthios.

Fratres dñs spiritus est: vbi autẽ spirit⁹ dñi: ibi libertas. ij. Cor. iij.
Nos vero oẽs reuelata facie gloriã domini speculantes: in eandẽ imaginẽ transformamur a claritate in claritatẽ tanq̃ a dñi spiritu. Ideo habentes hãc administrationeꝫ: iuxta quod misericordiaꝫ cõsecuti sumus nõ deficim⁹: sed abdicamus occulta dedecoris: nõ ambulãtes i astucia: neqꝫ adulterantes verbum dei: sed in manifestatione veritatis: cõmendãtes nosmetipsos ad oẽm cõsciẽtiam hominũ corã deo. Graduale. Cap. iiij.
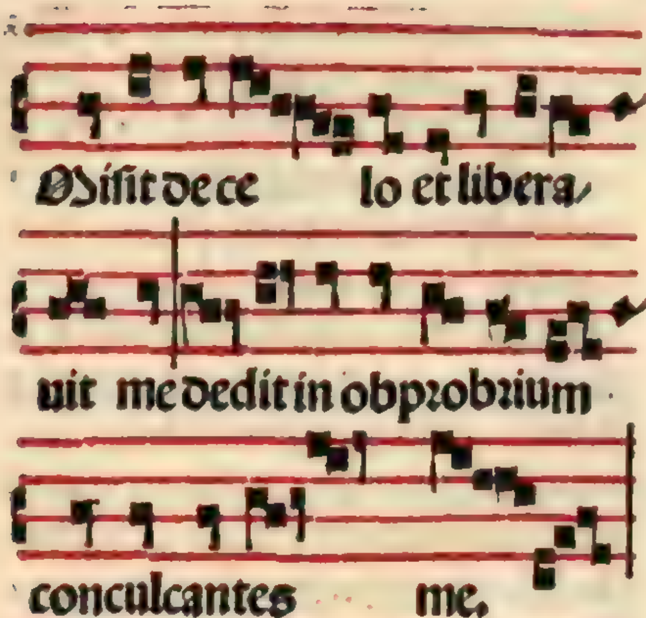

Miserere mei deus miserere

me i quoniam in te confi

dit anima me a.

Dicto graduali: vel Tractu. vsqz ad vltimũ versuz exclusiue: si Alleluia nõ dicit. Pontifex accedit ad faldistoriũ ante medium altaris: ⁊ ibi sedet cũ mitra. Electa vero iuxta morẽ illius monasterij sibi presentata: corã eo genuflexa: in manibus habẽs cedulã suo pendẽti sigillo sigillatã: facit professionez obediẽtie: ac fidelitatis debite solitũ iuramẽtũ p̄stat pontifici suo ordiario in hũc modũ.

Dicto graduali vł penultimo versu tract⁹ episcop⁹ sedet cũ mitra añ mediũ altariore electa ei p̄sentatur que genuflexa p̄mittit fidelitatez.

Ego. N. monasterij. N. ordinanda abbatissa: promitto corã deo ⁊ sanctis eius: ⁊ hac solẽni sororũ ꝯgregatione fidelitatẽ: dignãqz subiectionẽ: obediẽtiaz: ⁊ reuerẽtiã matri mee ecclie. N. Nominãdo ecclsiam cuius iurisdictioni ordinarie subiecta extitit. Tibiqz. N. domino meo eiusdez ecclesie patriarche vel archiepiscopo aut episcopo ⁊ successoribus tuis ẜm sacrorum canonum instituta: ⁊ prout precipit iuiolabilis auctoritas. Pontificuz romanoꝝ. Deinde librũ euãgelioꝝ: quẽ põtifex sup genua sua siue in gremio suo tenet apertũ: iferiori pte eiusdẽ libri electe versa: quem ipsa electa ambab⁹ manibus supra scripturã tãgit dicẽs. Sic me deus adiuuet: ⁊ hec sãcta dei euãgelia. Tũ cedulã ipsaz põtifici tradit: qui surgit cũ mitra ⁊ super faldistoriũ ꝓcũbit. Electa vero prosternit se sup tapete ad eius sinistrã: ⁊ moniales seu chorus dicũt Letaniam in qua cum dixerint. Ut obsequiũ seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos. Pontifex surgit cũ mitra: ⁊ baculũ pastoralẽ in sinistra tenẽs: versus ad electã dicit.

Electa tangit libruz euãgelioꝝ apertuz sup genua pontificis positũ ⁊ iurat.

Põtifex surgit cũ mitra ⁊ baculo ⁊ dicit. ℣. sup abbatissaz.

Ut hanc p̄ntem electã bñ ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Deinde dicit. Ut hãc presentem electaz bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tum iterum procumbit ⁊ perficitur letania: qua finita surgit põtifex: electa adhuc prostrata manente ⁊ stans versus ad illã deposita mitra dicit. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in temptationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣.

Dictis ℣. [uncertain] b⁹ eps iterũ ꝓcũbit ⁊ finita letania stãs sine mitra dicit super eaz ℣. ⁊ orõnes sequẽtes.

Salvā fac ancillā tuam dñe. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliuз de sancto. ℟. Et de syon tuere eā. ℣. Nec accipiet bñdictionem a dño. ℟. Et misericordiaз. a deo salutari suo. ℣. Memor esto ꝯgregationis tue. ℟. Quam creasti ab initio. ℣. Dñs custodiat introitū tuuз ⁊ exitū tuū. ℟. Ex hoc nunc ⁊ vsqз in seculū. ℣. Dñs custodiat te ab omni malo. ℟. Custodiat aiaз tuaз dñs. ℣. Dñe deus virtutuз converte nos. ℟. Et ostende faciē tuaз: ⁊ salui erimus. ℣. Dñe exaudi oronez meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Concede q̄sumus omnipotens deus affectui nostro tue miserationis effectuз: ⁊ hanc famulaз tuā: quā ad regimen animarū eligimus: gratie tue dono prosequere: vt te largiente: cuз ipsa tibi nostra electiōe placeam⁹. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹.

Sanctor bonoꝝ institutor deus: qui per moysen famu-
Nume. xi. lum tuū ad gubernādas ecclesias tuas p̄positos instituisti: tibi supplices p̄ces effundimus: teqз deuotis mentibus exoram⁹: vt hāc famulā tuā: quā cōuentus cōmunis electio famulaꝝ tuarū: abbatissam hodie ouiū tuaꝝ esse cōstituit clemēter respicere: ⁊ ꝓtectionis tue gratia munire digneris: sicqз sibi subditas cōmēdatasqз oues regere cōcedas: vt cuз illis omnib⁹ celoꝝ regna adipisci mereaẗ: quatenus te opitulante domine apostolicis iugiter fulta doctrinis: centesimo cuз fructu leta
Luce. viii. portas introeat paradisi: atqз te collaudāte audire mereatur: Eu-
Mat. xxv. ge serue bone ⁊ fidelis: q: in pauca fuisti fidelis: sup multa te constituam: intra in gaudium domini tui. Quod ipse prestare digneris: Qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuis ⁊ regnas deus. His dictis electa surgit: ⁊ ante pontificē genuflectit: qui prosequiẗ dicēs.

Elect⁹ surgit ⁊ genuflectit ⁊ pōtifex dicit p̄phationem more solito

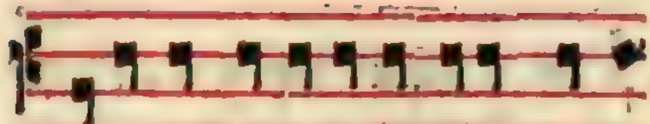
Per omnia secula seculoꝝ. ℟.

Amen. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et

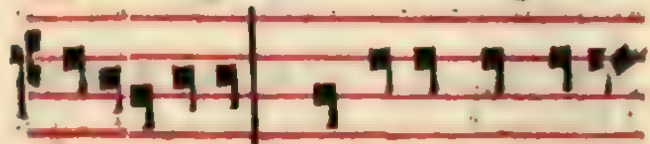
cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad dominū.

℣. Gratias agam⁹ domino deo

nostro. ℟. Dignū ⁊ iustum est.

Uere dignũ ⁊ iustũ est equum

⁊ salutare. Nos tibi semper ⁊

vbiqȝ gratias agere: domine

sancte: pater oipotens: eterne

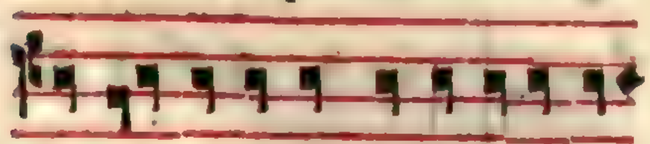
deus: omnium fons ⁊ origo bo-

norũ: te suppliciter depcamur

vt affluentẽ spiritum tue bene-

dictionis super hãc famulã tu-

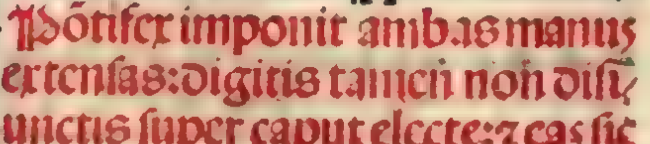

Pōtifex ambas manus ponit super caput eius ⁊ tenet eas vsqȝ dũ dixit Suscipiat.

am nobis orãtib⁹ ppiti⁹ infũdas.

Pōtifex imponit ambas manus extensas: digitis tamen non disiunctis super caput electe: ⁊ eas sic tenet prosequendo.

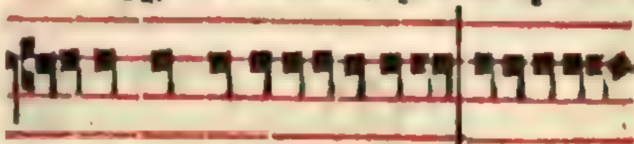

Et q̃ p nr̃e manus hodie iposi-

tionẽ abbatissa ĩstituit: tua sctifi

catiõe digne a te electa pmane-

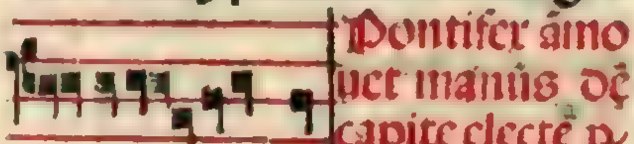
at vt nũq̃ȝ postmodũ a tua gra

Pōtifex amouet manus de capite electe p

Pōtifex manus ammouet de capite abbatisse

tia sepeẽ idigna. sequens.

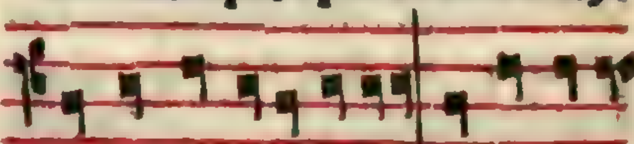

Suscipiat te largiẽte hodie dñe

in bono opere perseuerantiaȝ.

In aduersis ɔstãti ĩ. In tribula

tionibus tollerátiá. In ieiunijs desideriū. In impietatib⁹ misericordiá. In humilitate pncipatū. In superbia odiū. In fide dilectioné. In doctriná peruigilátiam. In castitate continentiá. In luxuria abstinentiá. In varietatibus moderátiá. In moribus doctriná. Te auxiliáte dñe talis in hoc ministerio pseueret:

qualis leuita ab apostolis ele- Actuum.6.
ctus beatus stephanus meruit pdurare. Totaq; ab hodierna die mundaná cóuersationé despiciat: te domine bñdictionem largiente pteniat psentia: diligat celestia: desideret sempiterna. Sit exemplum & forma iusticie: ad gubernandá regendáq; ecclesiá tuaq; fideliter: vt

speculatrix idonea inter suas

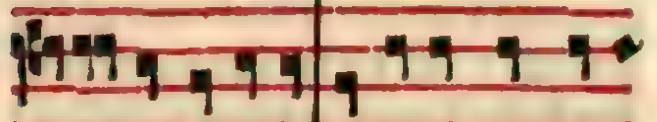
collegas semper inueniat. Sit

magni cōsilij: industrie ⁊ censu

re: efficacie ⁊ discipline. Ita te

dn̄e tribuente: vt in omnibus

mādatis tuis sine reph̄ēsione ti

bi mūdo corde deseruiens: ad

brauiū sup̄ne vocatiōis multi-

plicato fenore cū cētesimo fructu

coronaq; iusticie: ad celestium

thesaurorum dona perueniat.

Quod sequitur dicit plane: ita tamen q̄ a circūastantibus audiat. Quod sequitur dicit plane.

Prestante domino nostro iesu christo: qui cū patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat in scla sclo℞. ℟. Amē. Tū pōtifex adhuc sine mitra vt͡s stans dicit. Orem⁹. Pōtifex adhuc sine mitra dicit orationes sequētes.

DEus cui omnis potestas ⁊ dignitas famulantur: da huic famule tue p̄sperū sue dignitatis officiū: in quo semp̄ te timeat: tibiq; iugiter placere intendat. Per xp̄3 dn̄m nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹.

OMniū dn̄e fons bonorū iustorūq; p̄uectuum munerator: tribue q̄sumus huic famule tue adeptā dignitatē bene regere: ⁊ a te sibi prestitam bonis operibus comprobare. Per xp̄3 dominum nostrū. ℟. Amē. Orem⁹.

COncede q̄sumus oīpotens deus famule tue. N. abbatisse vt ostendendo ⁊ exercēdo que recta sunt: exemplo bonorū operum: animas suaru3 instruat subditarum: ⁊ eterne remunerationis mercede3 a te pijssimo pastore percipiat. Per christu3 dominum nostrū. ℟. Amen. Oremus.

DOmine deus omnipotens: qui sororem moysi mariam preeuntem cum ceteris mulieribus: inter equoreas aquas cum tympanis ⁊ choris letam ad littus maris venire fecisti: te supplices deprecamur pro hac fideli fa- Exo. xv.

mula tua: q̄ hodie materna in cathedra: vniuersis sibi subditis ab batissa cōstituit̃ vt ita monastica vel canonica norma tueatur cūctas famulas tuas sibi cōmissas: quaten⁹ ad eternā gl'iā te auxiliante: cū oibus illis introeat leta: ibiq3 exultātes: ꝛ cū angelis cantantes cantica noua: sequātur agnū quocūq3 ierit: Jesuz xp̄z dn̄z nr̄m: q cū patre ꝛ spū sctō viuit ꝛ regnat in scl'a seculoꝝ. ℟. Amen.

Apoc. xiiij.

Quib⁹ finitis sedet pōtifex accepta mitra ꝛ tradit abbatisse benedicte coram se genuflexe in manibus regulam dicens.

Ep̄s sedet cuz mitra ꝛ dat regulaz abbatisse gēuflexe corā se i manibus.

ACcipe regulam a sctis patribus traditā: ad regēdū: custodiendūq3 gregē tibi a deo cōmissuz: quantū deus ipse te cōfortauerit: ꝛ fragilitas humana pmiserit. Accipe gregis dn̄ici maternā puidentiā: ac aīaruz pcurationē: ꝛ p diuine legis incedendo p̄cepta: sis ei dux ad celestis hereditatis pascua: adiuuāte dn̄o nr̄o iesu xp̄o. Deinde si p̄us dū erat monialis nō fuit velata: pōtifex deposita mitra surgit ꝛ bn̄dicit veluz: qd̄ per vnū ex ministris corā eo tenet̃ dicēs. Bn̄dictio veli. Orem⁹.

Si nō erat p̄us vellata pōtifex stās sine mitra bn̄dicit velum.

SUpplici ter te dn̄e rogam⁹: vt sup hāc vestē: ancille tue capiti iponendā: bn̄ ✠ dictio tua benigna descēdat: ꝛ sit hec vestis bn̄dicta: ꝛ cōsecrata: imaculata: ꝛ sctā presentis ancille tue. Per xp̄z dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Oremus.

CApud oīuz fideliū deus ꝛ totius corporis saluator: hoc operimentū velaminis: quod famula tua ppter tuuz: tueq3 genetricis btissime semp virginis marie amorē: suo capiti est impositura: dextera tua sācti ✠ fica: ꝛ hoc quod p illud mystice datur intelligi: tua semper custodia: corpore pariter ꝛ aīo incontaminato custodiat: vt quādo ad remunerationē ppetuā sanctorū: cū prudētibus ꝛ ipsa virginibus preparata aduenerit: te pducente: ad sempiterne felicitatis nuptias introire mereat̃. Qui viuis ꝛ regnas de⁹: per oīa secula seculoꝝ. ℟. Amen.

Mat. xxv.

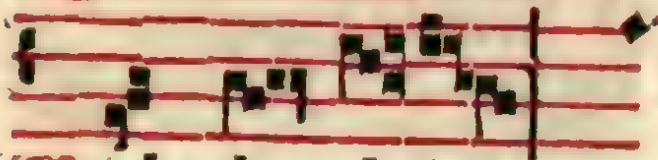
Deinde aspergit velum ipsum aqua benedicta. tū sedens accepta mitra: imponit illud super caput abbatisse: ita vt dependeat super scapulas: ꝛ ante pectus ꝛ vsq3 ad ad oculos: sic dicens.

Ep̄s asperso velo aq̄ bn̄dicta ponit illud sedens cū mitra super caput electe.

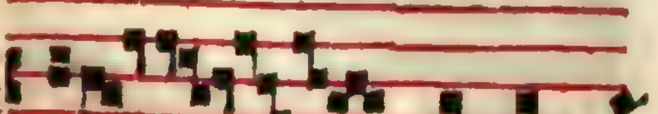
Accipe velamē sacrū: qđ pferas sine macula ante tribunal eterni iudicis: cui flectitur oē genu: celestiū: terrestriū: ꝛ infernoꝝ: quo cognoscaris mūdū cōtēpsisse: ꝛ te xp̄o iesu: veraciter humiliterqꝫ toto cordiꝫ annissu spōsam perpetualr̄ subdidisse: qui te ab oī aduersitate defendat: ꝛ ad vitā eternā pducat. Si vero abbatissa bn̄dicta prius velata fuit: omittūtur predicta de benedictione veli: ꝛ illius traditione posita. His finitis surgunt omnes: ꝛ pōtifex procedit in missa vsqꝫ ad finem more cōsueto. Abbatissa vero ad locū illum in quo prius missaꝫ audiuit reuertitur: ibi manēs vsqꝫ ad offertorium.

Pōtifex p̄cedit in missa ꝛ abbatissa reuertit̄ ad locū vbi prius erat.

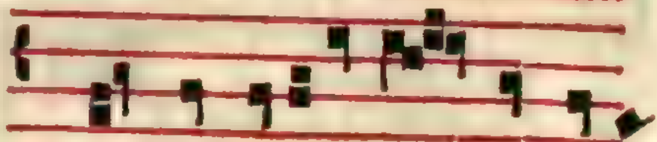

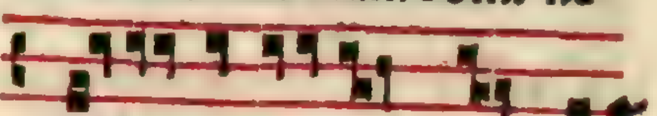

Euāgeliū s̄m ioānē. cap. xvi.

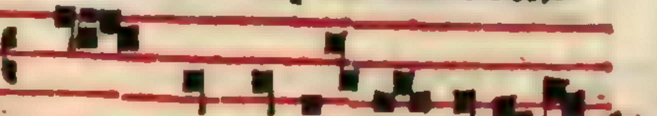
In illo tp̄e. dixit iesus discipulis suis. Amē amē dico vobis: qa plorabitis ꝛ flebitis vos: mūdus aūt gaudebit: Vos vero cōtristabimini: sed tristitia v̄ra cōuertet̄ in gaudiū. Mulier cū parit tristitiā h̄et: quia venit hora eius. Cuꝫ autē peperit pueꝝ: iam nō meminit pressure propter gaudiuꝫ: qa natus est homo in mūdū. Et vos igit̄ nūc qdē tristiciā habetis. Iterū autē videbo vos: ꝛ gaudebit cor vestrū. Et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Offertorium

Incepto a choro offertorio & p pōtificē lecto: sedet pōtifex in faldistorio ante mediū altaris accepta mitra & abbatissa pcedētib⁹ eam duob⁹ seruitoribus: duo intorticia accēsa portātibus venit de loco suo & corā pontifice genuflectit: ac ei successiue dicta duo itorticia offert: & pontificis ea recipientis manum osculatur: tum ad locum suum reuertitur.

Dicto offertorio eps sedet añ altare & abbatissa gēuflectit corā epo & manū ei⁹ osculat & offert cereos.

Pontifex vero manus lauat: surgit deposita mitra & missam prosequitur. Secreta.

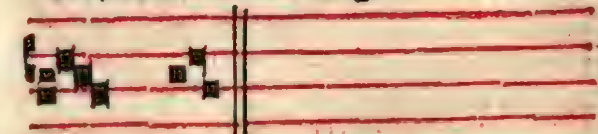
Oblatis hostijs q̄sumus dñe pñti famule tue pseuerātiā perpetue v̄ginitatis accomoda: vt apertis ianuis sūmi celestis regis thalamū cū leticia mereatur intrare. Per dñz nr̄m &c. Postq̄ pontifex se cōmunicauerit & purificauerit anteq̄ digitos abluat: poterit etiā abbatissam bñdictā corā eo & altari genuflexā cōmunicare de corpe tātū deinde purificare. Tū accepta mitra lauat manus: dein de psequit̄ missaz vsq3 ad bñdictionem exclusiue. Communio.

Eps lotis manib⁹ missaz psequitur

Epo facta cōione cōicat abbatissam.

Post cōmunio.

Purificēt nos q̄sum⁹ dñe sacramēta q̄ sumpsimus: & famulā tuaz ab oī culpa liberaz esse cōcede: vt que cōscie sue reatu cōstringit̄: celestis remedij plenitudine glorie. Per dñm. Dicto Ite missa est. vel Bñdicamus dño & Placeat &c. Pōtifex cū mitra intronizat abbatissā i suā sede si sit in proprio monasterio dicens.

Eps cū mitra intronizat abbatissam in sede sua dicens Accipe.

Accipe plenā & liberam potestatē regēdi hoc monasterium: & cōgregationem eius: & oīa que ad illius regimē interi⁹: & exterius spūaliter & tpaliter ptinere noscunt̄. Si vero bñdictio fit extra monasteriū suū pōtifex statuit illā i faldistorio: quo ipse pōtifex vsus est añ mediū altaris posito dicēs.

Sta in iustitia & sanctitate: & tene locū a deo tibi delegatū:

Epō stans ad dexterā abbatisse si ne mitra cō uersus ad altare icipit Te deū.

delegatū:potens est.enī deus vt augeat tibi gratiā suā. Tunc pōtifex stās a dextris abbatisse benedicte versus ad altare mitra depo sita incipit cantando:scola prosequente hymnum.

Te deum laudamus.

Epō cū mitra manet ad dexteram abbatisse ꝛ moniales oēs ad eā veniūt ꝛ genuflectūt ꝛ recipiunt ad osculuz.

Et dicit totus prout habet supra in fine cōsecrationis electi in epz. ꝛ pōtifex manet apud sedez vsqz ad finē hymni. Interiz dū cantatur hymnus moniales oēs veniunt ꝛ faciunt reuerentiā abbatisse singulariter gēuflexe ante illā: ꝛ recipiunt ab ea benigne ad osculū:idest tangēdo se mutuo cū facie. Finito hymno pōtifex stās sine mitra a dextris abbatisse bñdicte sedētis in sede sup eā dicit. ℣. Confirma hoc deus qd operatus es in nobis. ℟. A templo sancto tuo quod est in hierusalez. ℣. Saluā fac seruā tuā dñe. ℟. Deus meus spantez in te. ℣. Esto ei dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil pficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Dñe exaudi orationē meaz. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cū spū tuo. Oremus.

Famulaz tuam dñe custodia muniat pietatis:vt virginitatis sancte ppositū:qd te inspirante suscepit: te protegente illesam custodiat. Per xpz dominū nrm. ℟. Amen. Deinde pōtifex assumpta mitra accedit ad mediuz altaris:ꝛ bñdicit solēniter populo dicēs. Sit nomen dñi ꝛc. Abbatissa apud sedē suā si in proprio monasterio est:alioquin ante altare in plano presbyterij genuflectente. Qua data vadunt oēs in pace.

Epō cū mitra stans añ altare bñdicit pplo solēniter abbatissa gēuflectente. Fo. xxxvij.

¶ De benedictione ꝛ ꝯsecratione virginum.

Benedictio ꝛ consecratio virginū fieri debet in epiphania dñi:vel in albis pascalibus:aut in natalitijs apostolorum. Seu in dñicis diebus. Potest etiam fieri omni tēpore: vbi periculū iminēret:qd nō ꝯsecrate decederēt. Die vero precedēti hora vespertina vel etiā mane ante q̄ pōtifex ad missaz se paret:in loco cōueniēti presentant ei virgines bñdicēde:qui de earū etate ꝛ proposito singulariter singulas: videlz an ānū.xxv.ānuz cōpleuerint. Si volūtatē ꝛ propositū seruande virginitatis habeant diligēter inquirit:ꝛ insuper seorsum cū q̄libet de vita ꝛ cōsciētia ꝛ carnis integritate. Quo facto virgines reducunt ad locū ad hoc paratū:in quo expectāt horā benedictionis sue:ꝛ parant ac sup altari in cornu eple locant pro v̄gi nibus bñdicēdis vestes:vela:annuli ꝛ torques siue corone:tēpore suo virginibus tradenda: Deputant paranymphe que virgines p̄cedunt:ꝛ in pbyterio ordi

Quib⁹ diebus debeant fieri cōsecrationes virginum.

Parant super altari ad cornu epistole vestes annuli vela torq̄s seu corone bñdicēde ꝛ ꝛ tradende virginib⁹.

nate collocāt ac deducūt ad pōtificē ⁊ reducūt. Ordinet̄ etiā in ecclia papilio aut ali⁹ loc⁹ ꝯueniēs parat̄: in q̄ v̄gines ipse cōueniūt ⁊ suo tp̄e se vestiūt benedictis vestibus. Post hec hora cōgrua pōtifex paratus omnibus pōtificalibus paramētis ꝑcedit more cōsueto ad missā: ⁊ in ea vsq3 ad Alleluia. Uel vltimū versuꝫ Tract⁹ exclusiue si fit dicēdus. Introitus ⁊ alia dicuntur prout etiam habentur supra in benedictione abbatisse sub notis introitus

Ordinatur thalamus seu papilio in quo virgines induunt vestes bn̄dictas.

Pōtifex parat⁹ ꝑcedit in missa vsq3 ad all'a vel vltimuꝫ ℣. tract⁹ exclusiue.

fo. lxxiiij Ibi dixit cor meum quesiui vultū tuū vultū tuū dn̄e requirā: ne auertas faciē tuā a me. ps. Dn̄s illuminatio mea ⁊ salus mea: quē timebo. ℣. Gloria patri. Oro.

Da quesumus dn̄e his famulabus tuis: quas virginitatis honore dignat⁹ es decorare: inchoati operis consumatū effectū: ⁊ vt ꝑfectā tibi offerāt plēitudinē: initia sua ꝑducere mereant̄ ad finē. Per dn̄m nr̄m ⁊c. Epla ad corint.

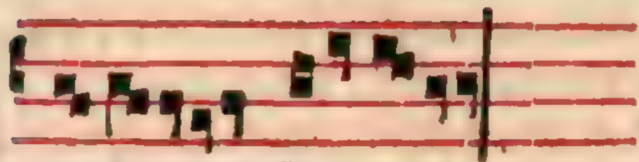
j. Cor. vij. Fratres de virginib⁹ ꝓceptū dn̄i non habeo: cōsiliū autē do: tanq̄ misericordiaꝫ consecutus a deo vt sim fidelis. Existimo eniꝫ hoc bonū esse propter instantē necessitatē: quoniā bonū est homini sic esse. Alligatus es vxori: noli querere solutionem. Solutus es ab vxore: noli querere vxorē. Si autē acceperis vxoreꝫ: nō peccasti. Et si nupserit virgo: non peccauit. Tribulationē tn̄ carnis hēbunt huiusmodi. Ego aūt vobis parco. Hoc itaq3 dico fratres Tēpus breue est. Reliquū est: ⁊ qui habent vxores tanq̄ non habētes sint: ⁊ qui flent: tanq̄ nō flentes. ⁊ qui gaudent: tanq̄ nō gaudentes. ⁊ q emūt tanq̄ nō possidētes. ⁊ qui vtunt̄ hoc mūdo: tanq̄ nō vtant̄. Preterit eniꝫ figura huius mūdi. Uolo autē vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est: sollicitus est q̄ dn̄i sunt: quō placeat deo. Qui auteꝫ cuꝫ vxore est: sollicitus est q̄ sunt mundi: quō placeat vxori: ⁊ diuisus est. Et mulier innupta: ⁊ virgo cogitat q̄ dn̄i sunt: vt sit sctā ⁊ corpore ⁊ spiritu: In christo iesu domino nostro. Graduale.

Miserere mei deus miserere mei: quoniā in te cōfidit aīa mea. ℣. Misit deus de celo ⁊ liberauit me: dedit in obprobriū cōculcantes me. Dicto graduali pōtifex sedet cū mitra sup faldistorium ante mediuꝫ altaris preparatū: ⁊ archipr̄sbyter suppellicio ⁊ pluuiali indutus: vadit ante papilioneꝫ: vel capitulū: aut alium locū in ecclesia paratū: vbi benedicēde virgines sunt incluse ibidē cantans competenti voce hanc Aīam.

Dicto graduali pontifex sedet cū mitra ante mediū altaris ⁊ archipr̄sbyter cuꝫ suppelliceo ⁊ pluuiali accedit an̄ papilioneꝫ vbi sunt virgines icluse ⁊ cantat sequētez an̄.

Prudentes virgines aptate

vestras lampades ecce sponsus

venit exite obuiam ei.

Virgines accēdunt cereos suos ⁊ bine ⁊ bine exeūt sine velis mātellis vel cucullis ⁊ ab archipresbytero statuunt ex choro.

Virgines vero audientes vocē archipr̄sbr̄i: p̄parant se: ⁊ accēdentes cereos suos: exeūt bine ⁊ bine de loco illo: in vestibus qbus in monasterio vse sunt: sine velis: sine mantellis: ⁊ sine cucullis. Archipresbyter vero p̄cedens: statuit eas extra chorū vt facies ad altare maius vertant: ⁊ pōtificē corā altari sedentē: possint videre: ⁊ ipse eas. Tunc idē archipresbyter in parte virginū stās: dicit cōpetēti voce in tono lectiōis ad pōtificē: v̄ginib⁹ genuflectentibus.

Archipresbyter ex p̄te virginū cōuersus ad ep̄z dic. Reuerende.

Reuerēde pater postulat sancta mater ecclesia: vt has p̄sentes virgines seu sanctimoniales: dignemini bn̄dicere ⁊ consecrare: ⁊ dn̄o nostro iesu xp̄o summi dei filio despōsare. Pōtifex interrogat dicens. Scis illas dignas esse? Respondet archipresbyter. Quantū humana fragilitas nosse sinit: credo ⁊ testificor illas dignas esse: ad huius onus nominis. Tūc pontifex adhuc sedēs cū mitra dicit ad circūstantes.

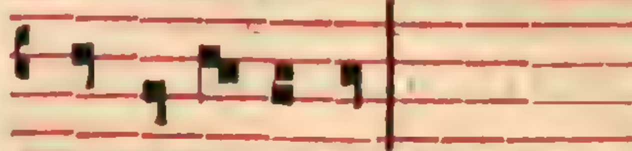
Pōtifex dicit ad circūstantes.

Auxiliāte dn̄o deo saluatore nr̄o iesu xp̄o eligim⁹ has p̄sentes virgines cōsecrare: ⁊ dn̄o nr̄o iesu xp̄o despōsare. Deinde pōtifex vocat virgnes in cātu dicēs.

Pōtifex vocat v̄gines in cantu dicēs Venite

Veni te.

Virgines respondent.

Et nunc sequimur.

Surgentes mox seriatī veniunt vsq₃ ad introitum chori exterius tn̄: genua flectentes. Tūc pōtifex eas secundo vocat in cātu dicēs.

Et virgines surgētes aliquātulū p̄cedūt ⁊ genuflectūt.

Veni te.

Virgines surgētes rn̄dent sil̄r in cātu dicentes.

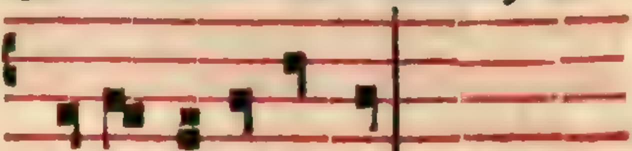
Et nūc sequimur i toto corde.

Deinde vsq₃ ad mediū chori p̄cedūt: ⁊ ibi gēua flectūt. Tūc pōtifex tertio vocat eas i cātu dicēs.

Deinde p̄cedētes adhuc magis gēuflectunt ⁊ ep̄s tertio eas vocat dicēs Venite.

Venite audite me timorē do

mini docebo vos.

Virgines vero surgētes respondent cantantes antiphonam.

Virgines surgētes cātat. Et nūc

Et nunc sequimur in toto cor/de timemus te: et querimus fa/ciem tuā vi dere: do mine ne confundas nos sed fac no/bis iuxta mansuetudinem tu/am et secūdū multitudinem mi/sericordie tue.

Et pmissa cantātes virgines ma/gis appropinquantes ascēdunt in presbyteriū: vbi oēs coraȝ pō/tifice genuflectunt: ⁊ capita pfun/de quasi vsqȝ ad terrā inclinant. Deinde singule successiue caput aliquantulū erigentes dicūt etiā singule hunc versum.

Virgines pmissa can/tantes ap/propinquāt ⁊ genufle/ctunt coraȝ epo.

Suscipe me domine fm elo/quiuȝ tuū: vt non dominet mei omnis iniusticia. Quo p sin/gulas dicto surgunt oēs: ⁊ a pa/ranymphis siue magistris: quarū sint due vel plures seriatiȝ ordinā/tur: stantes ibidem in moduȝ co/rone coram pontifice: congruo tamen spacio distātes ab eo. Tūc pontifex hortat illas publice ad amplectendū: honorandū: ⁊ ser/uādū sācte virginitatis ppositū: ⁊ mox iterrogat eas palā ⁊ cōmu/niter dicēs. V. Ultis in sancte vir/ginitatis pposito pseuerare? Et ille rñdent. Uolumus. Tūc vna/queqȝ singillatiȝ genuaflectit co/ram eo: ⁊ imissis manibus iūctis iter ambas manus pōtificis: pon/tifex interrogat quālibet dicens. Promittis te perpetuo virgini/tatem seruare? Rñdet illa. Pro/mitto. Et pōtifex dicit. Deo gra/tias. Illa vero osculatur manus pōtificis: surgit ⁊ ad suū locuȝ re/uertit ⁊ genuflectit. Oibus autē sic per ordineȝ expeditis ⁊ ad sua loca reuersis ⁊ genuflexis. Pon/tifex cōmuniter omnes interro/gat dicēs. V. Ultis bñdici: ꝯsecra/ri: ⁊ dño iesu xpo sūmi regis filio desposari? Rñdēt oēs Uolum⁹. Post hec pōtifex ante altare sup faldistoriū procūbit cuȝ mitra: ⁊ ministri hinc ⁊ inde genuflectūt virgines vero post pontificē sup tapeta in moduȝ corone se psternūt ⁊ cātores icipiūt ⁊ psequunt Letaniā. s. fo. x. quā reqre supra i ordinatiōe subdiaconi. Et postqȝ dictuȝ fuerit: ⁊ a choro rñsum. V. Ut obsequiū seruitutis nostre ti

Virgines ⁊ paranym/phes ordi/nātur in mo/duȝ corone coram pon/tifice.

Virgines i/missis manī/bus iunctis iter ambas man⁹ pōtifi/cis pmittūt virginitateȝ epo dicenti Promittis ⁊c.

Pōtifex co/rā se genu/flexas itero/gat Ultis ⁊c.

Pōtifex p/cūbit super faldistoriū ⁊ virgines se psternūt ⁊ dicit leta/nia.

Põtifex dicit ℟. ſup virgines ſtãs cũ mitra ꝛ baculo paſtorali.

bi rationabile facias. Te rogamꝰ audi nos. Põtifex ſurgit cũ mitra ꝛ vertẽs ſe ad virgines pſtratas: tenẽs baculum paſtoralẽ in ſiniſtra in pſtino tono dicit prio.

Ut pſentes ancillas tuas bn✠dicere: ſancti✠ficare: ꝛ cõſe✠crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut eas in ſancte religionis ppoſito: ꝛ virginitatis obſeruãtia cõſeruare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut eas celeſtibꝰ diſciplinis inſtruere digneris. ℟. Te roga. au. n. q̃rto dicit. Ut dimittas que conſcientia metuit: ꝛ adijcias q̃ orõ nõ pſumit. ℟. Te rogamꝰ audi nos. Quibus dictis põtifex redit ad accubitũ: Cantoribꝰ Letaniã vbi dimiſerãt reaſſumẽtibꝰ ꝛ pficientibꝰ. Qua finita ſurgunt oẽs ꝛ ſcḿ cõſuetudinem quorundã monaſteriorũ dicit̃ hymnꝰ. Ueni creator ſpiritꝰ ꝛc. Põtifice ſine mitra ante altare genuflexo incipiẽte ꝛ choro illũ pſequente vſq; ad finem: primo verſu dicto: pontifice ſurgẽte ꝛ vſq; ad finẽ eiuſdẽ hymni ſine mitra ſtante qđ ſatis videt̃ actui ꝯuenire. hymno dicto: vel vbi dici non cõſuenit: letania finita: virgines ad primũ locũ vnde venerũt vel ad aliũ idoneũ primiorẽ ad hoc ordinatũ reuertunt̃. Põtifex vero corã altari ſtãs depoſita mitra bñdicit vginũ veſtes dicẽs. Bñdictio veſtiũ. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpũ tuo. Oremus.

Põtifex dictis ℟. redit ad accubitũ vſq; ad finẽ letanie.

ℑ fo. xix. Dicta letania dicitur hymnꝰ Ueni creator põtifice genuflexo añ altare illũ inchoante.

Dicto hymno virgines ad locũ paſſionis redeunt ꝛ epũs earũ veſtes ſtãs ſine mitra bñdicit.

Deus eternorum bonorum fideliſſime promiſſor: ꝛ certiſſime perſolutor: qui veſtimentum ſalutis: ꝛ indumentum iocunditatis eterne fidelibus tuis pmiſiſti: clementiã tuã ſuppliciter exoramus: vt hec indumenta: humilitatẽ cordis: ꝛ contemptũ mundi ſignificantia: qbus famule tue ſancto ſunt viſibiliter informande propoſito: ppitius bene✠dicas: ꝛ beate caſtitatis habitũ: quẽ te inſpirante ſuſcipiunt: te protegente cuſtodiant: ꝛ quas veſtimẽtis venerãde pmiſſionis induis tẽporaliter: beata facias imortalitate veſtiri. Per xp̃m dominum noſtrũ. ℟. Amẽ. Oremꝰ.

Domine deus bonorũ dator virtutũ: ꝛ omnium benedictionũ largus infuſor: te obnixis precibus deprecamur: vt has veſtes quas famule tue pro indicio cognoſcende religionis indui ſe volũt: bene✠dicere ꝛ ſancti✠ficare digneris: vt inter reliquas feminas tua benedictione tibi cognoſcant̃ eſſe dicate. Per xp̃m dominũ nr̃m. ℟. Amẽ. Oremꝰ.

Exaudi queſumus omnipo

rens deus preces nostras: ꝛ has
vestes quas famule tue pro ob/
seruando castitatis signo ad se
operiendas exposcunt: vberrime
benedictionis hymbre perfunde
sicut perfudisti oraꝫ vestimento/
ruꝫ aaron benedictione vnguen Ps. cxxxij.
ti ꝓfluentis a capite in barbā: ꝛ si
cut benedixisti vestes oīum reli/
giosoruꝫ viroꝝ: tibi per oīa pla/
centiū: ita ꝛ has vestes bn✠dice
re ꝛ sancti✠ficare dignare: ꝛ pre
sta clementissime pater vt supra/
dictis famulabus tuis sint he ve
stes salutis protectio: he cognitio
religionis: he initiuꝫ sanctitatis:
he cōtra oīa tela inimici robusta
defensio: vt cētesimi muneris opu
lentia fructus dono: cōtinentia p
seuerante ditenť. Per xp̄m dn̄m
nr̄m. ℟. Amen. Et vestes aqua be
nedicta aspergit: q̄ portātur vir/
ginibus ad locū ad quem diuer/
tunt: vbi dimissis quotidianis ve
stibus induunt benedictas. Pō
tifex anteꝫ stans vt supra benedi
cit vela virginuꝫ dicēs. Benedi/

Vestes asp/gunť aq̄ bn̄dicta ꝛ portanť ꝟginib' q̄ illas induunt.

Pontifex stās vt s̄ bedicit vela ꝟginū.

S ctio velorum. Oremus.
Upplicitur te domine roga
mus: vt super has vestes capiti/
bus ancillarum tuarum imponē
das: bene✠dictio tua benigna
descendat: ꝛ sint he vestes bene/
dicte ꝛ cōsecrate: imaculate ꝛ san
cte presentiuꝫ ancillarum tuarū.
Per christum dominuꝫ nostrū.
℟. Amen. Oremus.
C Aput omnium fidelium de
us ꝛ totius corporis saluator: hec
operimenta velaminum: que ra/
mule tue propter tuum: tueqꝫ ge
nitricis beatissime semper virgi/
nis marie amorem: suis capiti/
bus sunt impositure: dextera tua
sancti✠fica: ꝛ hoc quod per illa
mystice datur intelligi: tua semp
custodia: corpore pariter ꝛ aīo in
contaminato custodiant: vt quā
do ad remunerationē perpetuaꝫ
sanctoꝝ: cuꝫ prudentibus ꝛ ipse
virginibus p̄parate aduenerint: Mat. xxv.
te ꝑducente ad sempiterne felici/
tatis nuptias introire mereanť.
Qui viuis ꝛ regnas in vnitate spi
ritus sancti deus per oīa secula se
culoꝝ. ℟. Amē. Et vela ipsa aqua
bn̄dicta aspergit. Post hec stās
adhuc vt supra pontifex bn̄dicit
annulos dicens. Benedictio an/

Aspergunť vela aq̄ bn̄dicta.

Eps stans sine mitra bn̄dicit annulos.

C nulorum. Oremus.
Reator: cōsecrator ꝛ salua/
tor humani generis: dator gratie
spiritualis: ꝛ largitor humane sa
lutis: tu dn̄e bene✠dictionē tu/
aꝫ sup hos annulos emitte: vt q̄
eos gestauerint: celesti ꝟtute mu/
nite: fidē integraꝫ fidelitatemqꝫ
sincerā teneant: sicut sponse xp̄i:
virginitatis ꝓpositū custodiant:
ꝛ in castitate perpetua ꝑseuerent.
Per christuꝫ dominum nostrū.
℟. Amē. Et aqua benedicta eos
aspergit. Tum stans adhuc sine
mitra pōtifex benedicit torques
siue coronas dicens. Benedictio
B coronarum. Oremus.
Ene ✠ dic domine orna/
mēta ista: vt sint remediū saluta/

Anuli asp/gunť aq̄ bn̄dicta.

Eps adhuc stās sine mitra bn̄dicit torques siue coronas.

re generi humano: ⁊ p̃sta per inuocationē tui nominis: vt quecū q3 ea portauerint: corpis sanitatē ⁊ aĩe tutelã pcipiãt ⁊ si tibi fideliter seruierint: coronã quã hec ornaméta designãt: in celo pcipere mereanť: per te saluator mundi. Qui in trinitate pfecta viuis ⁊ regnas deus. Per omnia scla sclorũ. ℟. Amē. Deinde eas aqua benedicta aspergit. His expletis virgines benedictis vestibus indute bine ⁊ bine seriatim redeũt ad põtificē cantantes responsoriũ.

Asperguntur torques aqua benedicta.

Virgines vestibus bñdictis, idute bine ⁊ bine redeunt ad põtificē cantãtes ℟ Regnũ mũdi.

Regnum mundi et omnem ornatum seculi contempsi propter amorem domini nostri iesu christi. Quem vidi quem amaui in quem credidi quem dilexi. ℣. Eructauit cor meum verbum bonum dico ego opera mea regi. Quem.

Tuz disponunť a paranymphis ante altare genuflexe corã pontifice in modũ corone vultibus demissis. Pontifex vero surgit cũ mitra ⁊ benedicit eas dicens.

Virgines disponũtur a paranymphis in moduz corone añ altare.

Benedicat vos deus pa✠ter ⁊ fi✠lius ⁊ spiritus ✠ sanctus. Omni benedictione spirituali. ℟. Amen. Tum mitra deposita versus ad eas dicit. Oremus.

Eps mitra dposita stãs dicit orationē Respice.

Respice domine propitius super has famulas tuas. Ut sancte virginitatis propositum: quod te inspirante susceperunt. te protegente illesum custodiant. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus.

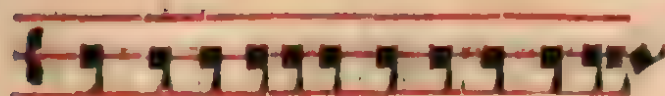
Deinde dicit competenti voce extensis manibus ante pectus prefationem.

Eps dicit pfationem stans sine mitra manibus añ pectus extẽtis.

Per omnia secula seculorũ. ℟. Amen. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursũ corda. ℟. Habemus ad dominũ. ℣. Gratias agamꝰ domino deo nostro. ℟. Dignum ꝛ iustũ est.

Vere dignũ ꝛ iustũ est equum ꝛ salutare. Nos tibi semper et vbiqꝫ gratias agere domine sancte pater oĩpotens eterne deus: castorum corporũ benignus inhabitator: ꝛ incorruptarum deus amator aĩarum qui humanam substantiam: in primis hominibus diabolica fraude viciatam: ita in verbo tuo: per qđ omnia que facta sunt reparas: vt eam non soluꝫ

ad prime originis innocentiā

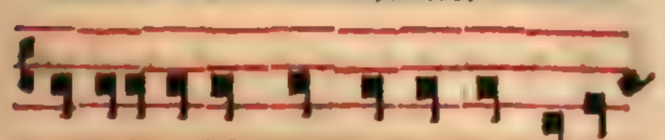

reuoces: sed etiam ad experien

dam eternorum bonorum que

nouo in seculo sunt habenda

perducas: ⁊ obstrictos adhuc

conditione mortalium iam ad

similitudinem prouehas ange-

lorum. Respice propitius domi-

ne super has famulas tuas:

que in manu tua continentie

sue propositum collocantes:

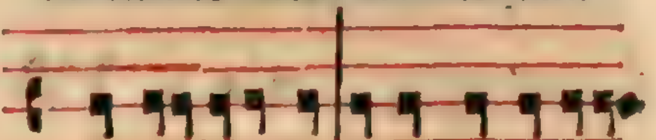

tibi deuotionem suā offerunt:

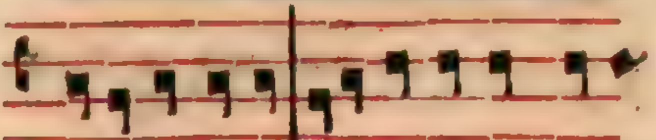

a quo ⁊ ipse vota sumpserunt.

Quomodo enim anim⁹ mor-

tali carne circundatus legē na

ture: libertatem licentie: vim

consuetudinis: ⁊ stimulos eta

tis euinceret: nisi tu deus per-

liberum arbitriū hunc in eis

amorem virginitatis clemēter

accenderes: tu hanc cupidita-
tem in earũ cordibus benignus
alceres: tu fortitudinez ministra-
res. Effusa namqz in omnes gẽ-
tes gratia tua ex omni natione
que sub celo est. In stellarum in-
numerabilium numerũ: noui
testaméti heredibus adoptatis
& inter ceteras virtutes quas
filijs tuis non ex sanguinibus
nec ex voluntate carnis: sed de Ioa. I.
spiritu sancto genitis indidi-
sti etiam hoc donum in quas-
dam mentes de largitatis tue
fonte defluxit: vt cũ honorem
nuptiarũ nulla interdicta mi-
nuissent atqz super sanctũ cõiu-
giuz nuptialis benedictio per-
maneret: existerent tamen sub-
limiores anime que viri atqz

mulieris copulam fastidirent: et connubij concupiscerent sa-cramentum: nec imitarētur qđ in nuptijs agitur: sed dilige-rent qđ in nuptijs prenotatur

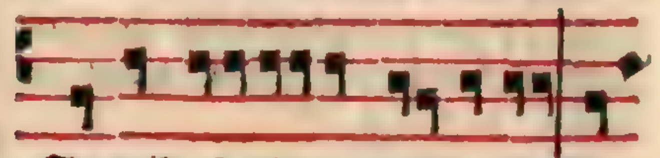
Agnouit auctorem suum bea-ta virginitas: ꝛ emula integri-tatis angelice illius thalamo. illius cubiculo se deuouit: qui sic perpetue virginitatis est

sponsus: quemadmodum per-petue virginitatis est filius.

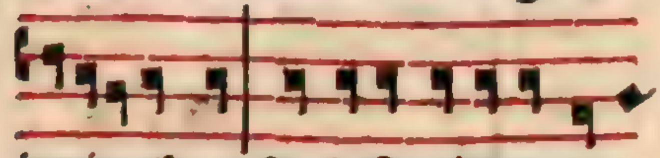
Implorantibus ergo auxili-um tuum domine: ꝛ confir-mari se benedictionis tue consecratione cupientibus da protectionis tue muni-men ꝛ regimen: ne hostis an-tiquus qui excellentiora stu-dia subtilioribus infestat in-

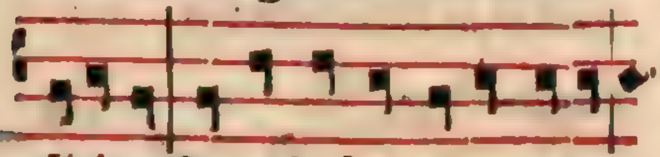
fidijs ad obscurandam perfe-
cte continentie palmam: per a-
liquam mentis serpat incu-
riam: ꝛ rapiat de proposito vir-
ginum: quod etiam moribus
decet inesse nuptiarum. Sit in
eis domine per donum spi-
ritus tui prudens modestia:
sapiens benignitas: grauis
lenitas: casta libertas. In cha-
ritate feruean: ꝛ nihil extra
te diligant: laudabiliter vi-
uant: laudariqꝫ non appe-
tant. Te in sanctitate corpo-
ris: te in puritate anime sue
glorificent. Amore te time-
ant: amore tibi seruiant. Tu
eis sis honor: tu gaudium:
tu voluptas: tu in merore so-
latium: tu in ambiguitate con-

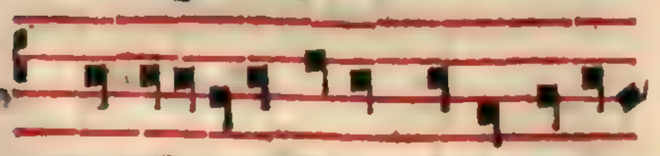

ſilium: tu in iniuria defenſio.

In tribulatione patientia. In

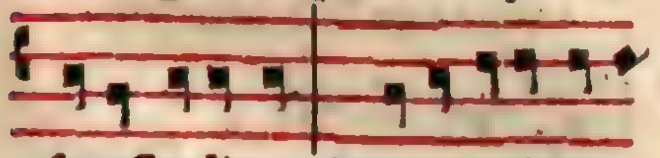

paupertate abundantia. In ie-

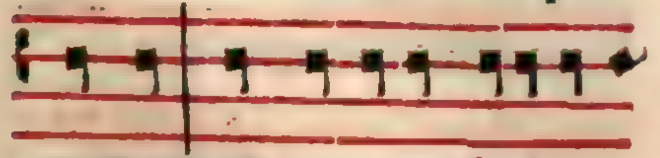

iunio cibus. In infirmitate me-

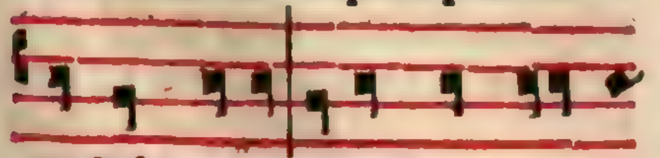

dicina. In te habeant omnia:

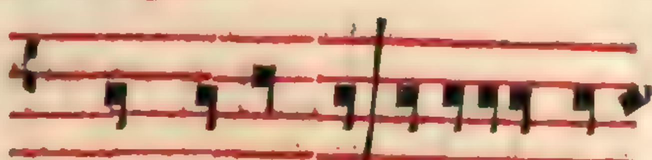

que diligere appetant ſuper o-

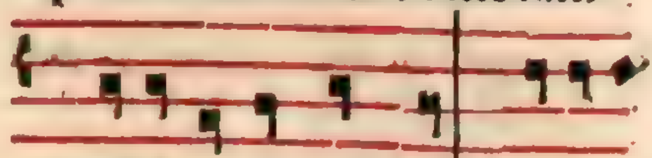

mnia. Per te quod ſunt profeſ

ſe cuſtodiant. Scrutatori pe-

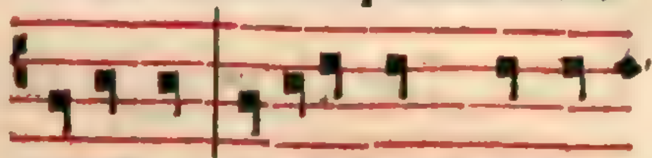

ctorum: non corpore placitu-

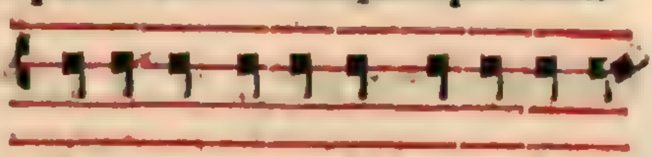

re ſed mente. et hoſtem anti-

quum deuincant: et vitiorum

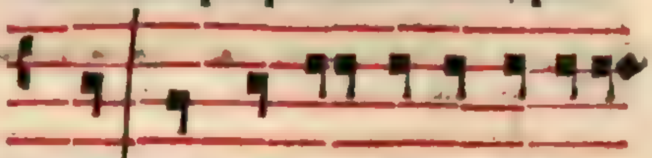

ſqualores expurgent. Tranſe- Mat. xxv.

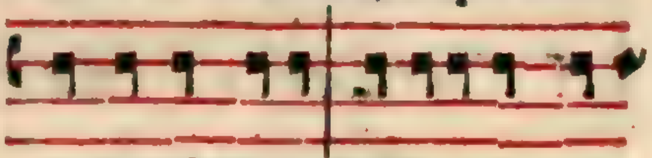

ant in numerum puellarum ſa-

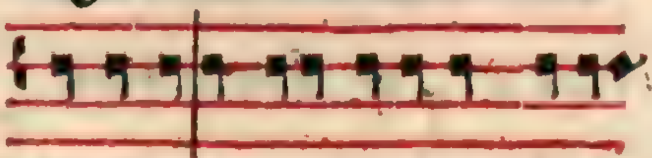

pientum: vt celeſtem ſponſum

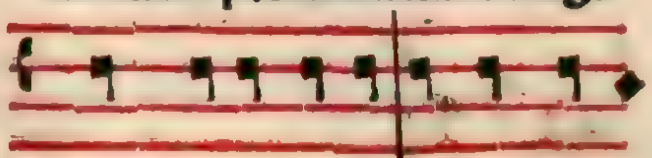

virtutum accenſis lampadibus

cum oleo preparationis expe-

ctent: nec turbate ex improuiſo

regis aduentu: ſed ſecure cum

lumine: ꝛ precedentium virgi-

num choro iuncte: iocundan-

ter occurrant. Et ne excludan
tur cum stultis: sed regalem ia
nuam cum sapientibus virgini
bus licenter introeant: et in a
gni tui perpetuo comitatu pro
babiles mansura castitate per/
maneant. Quatenus centesimi
Luce.viij. fructus vbertate: dono virgi/
nitatis te donante de orari
mereantur.

Quod sequitur dicit plane legē/
do: ita tamen q a circūastantib9
audiatur. Per dn̄m nostrum ie/
sum christū filium tuū. Qui tecū
viuit et regnat in vnitate spiritus
sancti deus: per omnia secula se/
culorum. ℟. Amē. Tū pōtifex acce/
pta mitra īcipit schola psequēte.

Quod se/quitur dicit plane.

Pōtifex stās cum mitra incipit ℟ iū Ueni et sco/ psequitur.

Ueni electa mea et po/
nam in te thronum me um.
Quia concupiuit rex speci em
tu am. ℣. Au di filia
et vide et inclina aurem tu/
am. Quia concupi uit.

Incepto responsorio sedet pon/
tifex cū mitra: et eo finito surgūt
virgines: et due prime ex eis pre/
sentātur a paranymphis ponti/
fici: coram quo humiliter genua
flectunt cantantes simul añam.

Finito ℟. due prime virgines p̄ntant a paranymbis pō tifici corā q genuflectē tes cātāt añ Ancilla.

Pōtifex eas interrogat dicēs Vultis psistere ⁊c.

Qua dicta pōtifex iterrogat illas palā dicēs. Vultis psistere in sācta virginitate quā professe estis? Et ille simul rñdent. Volumus.

Pōtifex imponit veluz ⁊ gimbᵒ dicēs Accipe ⁊c.

Tūc pontifex iponit velū sup caput cuiuslibet qđ dependeat sup scapulas ⁊ super pectus: ⁊ vsqȝ ad oculos singulis dicens.

Accipe virgo velamē sacrū: qđ pferas sine macula ante tribunal eterni iudicis: cui flectiť omne genu: celestiū terrestriuȝ ⁊ infernorū: quo cognoscaris niūdū contempsisse: ⁊ te christo iesu veraciter: humiliterqȝ: toto cordis annissu: spōsaȝ ppetualr subdidisse: q te ab oi aduersitate defēdat: ⁊ ad vitā eternā pducat. ℟. Amē. Ambabᵒ velatis ambe simł genuflexe vt erāt cātāt hāc aīāȝ.

Velatis illis duabus ambe cantant añ Posuit signum ⁊c.

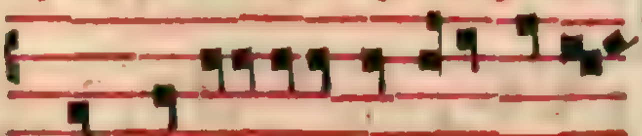
Qua cantata reducuntur a paranymphis ad loca sui ordinis et alie due deducunť ad epȝ q̄ poia faciūt sicut due prime.

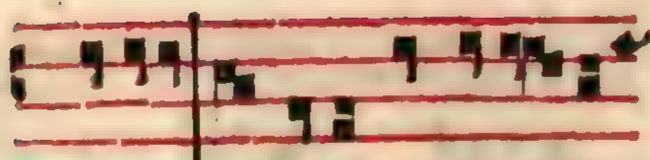
Quo facto reducunť a paranymphis ad loca ordinis sui vbi prius erant: ⁊ alie duc q̄ post illas in ordine sequunť: presentātur pōtifici: corā quo simili modo gēua flectunt cantant: ⁊ velanť vt prime. Omnibus autē sic velatis: ⁊ ad loca sua reductis: deposita mitra surgit pontifex ⁊ stans versus ad illas dicit. ℣. Dominᵒ vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Pontifex sine mitra stans dicit orationē.

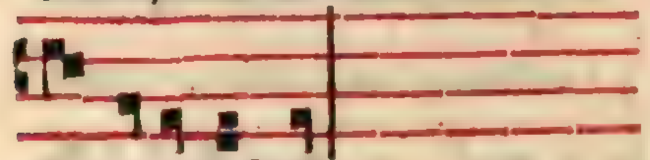
Famulas tuas dñe custodia tue muniat pietatis: vt virginitatis sancte propositum: qđ te inspirante susceperūt: te ptegēte illesuȝ custodiant. Qui viuis ⁊ regnas cuȝ deo patre in vnitate spiritus sancti deus per oīa secula seculorū. ℟. Amē. Tū pōtifex stās accepta mitra vocat virgines incipiēs aīam schola proseq̄nte.

Pontifex stans accepta mitra vocat v̄gines incipiēs añ.

transijt: turtur canit vinee flo-

rentes redolent.

Qua incepta sedet pōtifex cū mitra: ⁊ ea finita: ille que prime venerant ad recipiendū veluz presentant pōtifici a paranymphis eo modo ⁊ ordine sicut prius. Tunc pōtifex accipiens annulū cuz dextra sua: ⁊ dexterā manū virginis cū sinistra manu sua: ⁊ mittēs annulū ipsum digito annulari dextre manus virginis: desposat illas iesu christo dicens singulis.

Qua incepta pontifex sedet cum mitra ⁊ virgines hinc et hinc ei pñtātur quarū dexterā manū sua sinistra tenens digito anulare anulū i ponit dicēs singulis.

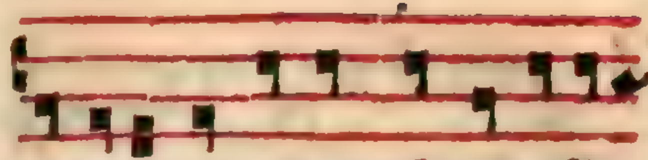

Desposo te iesu xpo filio summi patris: q te illesaz custodiat. Accipe ergo annulū fidei: signaculū spiritus sancti: vt sponsa dei voceris: si ei fideliter ⁊ mūde seruieris. In noie patris ⁊ filij et spūs scti. Quo facto ambe simul genuflexe decantant antiphonā.

Virgines desponsate ambe simul cātant.

Ipsi sum desponsata cui ange-

li seruiunt cuius pulchritudi-

nem sol ⁊ luna mirantur.

Qua cantata reducuntur a paranymphis ad loca sua: ⁊ alie due que illas sequunt in ordine p̄sentant pontifici: ⁊ corā quo gēuflectunt: cantāt ⁊ desponsant modo premisso. Omnibus ergo sic seriatim desponsatis: ⁊ ad loca sua reductis: omnes genuflexe simul leuant in altuz ⁊ ostendunt dextras manus cātātes hanc antiphonā.

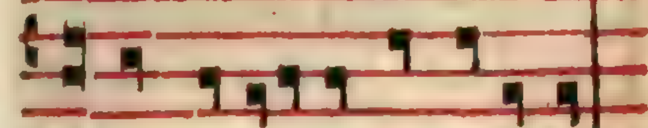

Annulo suo subarrauit me do-

Oēs despōsate surgentes pariter ostēdūt dextras suas in altum leuātas ⁊ cātāt.

minus meus iesus christus ⁊ tāq̄z

spōsam decorauit me corona.

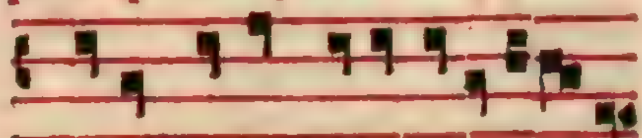
Deinde pontifex cū mitra surgit ⁊ stans versus ad illas dicit.

Pōtifex cū mitra stans v̄sus virgines eas bñdicit.

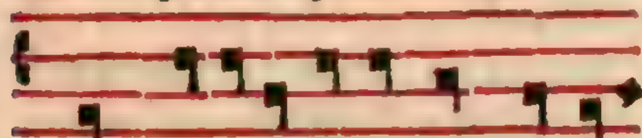
Benedicat vos cōditor celi ⁊ terre: deus pater omnipotens: qui vos eligere dignatus est: ad beate marie matris dñi nři iesu xpi consortiū ⁊ integrā ⁊ immaculataz virginitatē: quā professe estis: corā deo ⁊ angelis eius: conseruetis

tetis: ꝓpoſitũ teneatis: caſtitatẽ diligatis: patientiã cuſtodiatis: vt coronã virginitatis accipere mereamini. Per eundem xp̃m dñm nr̃m. ℞. Amẽ. Poſt hec põtifex cũ mitra ſtans iterum inuocat illas in cantu inchoãs ſchola proſequente hanc Antiphonã.

Pontifex ſtans cũ mitra inchoat añ ſchola ꝓſequẽte.

Veni ſponſa chriſti accipe coro

nam quã tibi dominus prepa

rauit ineternum.

Incepta aña ſedet põtifex cũ mitra: ꝛ ea finita preſẽtanꝫ ei a paranymphis due prime virgines vt prius coraꝫ eo genuflexe. Ipſe autẽ torquẽ ſiue coronã accipiẽs imponit capiti cuiuſlibet virginis: ſeriatim ſingulis dicens.

Incepta añ pontifex ſedet cũ mitra ꝛ codẽ ordine q̃ prime bine ꝛ bine virgines ei p̃ſentãtur q̃bus coronã iponit dicens Accipe.

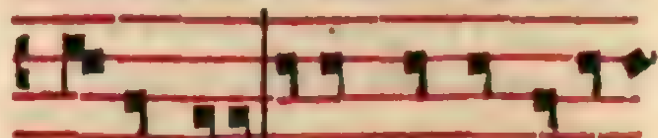

Accipe ſignum xp̃i in capite tuo: vt vxor eius efficiaris: ꝛ ſi in eo ꝑmanſeris: imortalitatis gloria coroneris. Per eundẽ xp̃ꝫ dñm noſtrũ. Et mox ambe ſimul decantant hanc añam.

Accepta corona ambe ſimul cãtãt.

Induit me dominus ciclade

auro texta: ꝛ immenſis moni

libus ornauit me.

Qua cantata reducuntur a paranymphis ad loca ſua: ꝛ alie p̃ſentanꝫ: q̃ ſimili modo genuflectũt: cantãt ꝛ coronãtur omnibus coronatis ꝛ ad loca ſua reductis ꝛ ſtantibus: pontifex depoſita mitra ſurgit ꝛ ſtans verſus ad illas dicit. ℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Añ cantata reducuntur ad loca ſua ꝛ alie bine ꝛ bine p̃ſentanꝫ vt õ in deſpõſatiõe

Da q̃ſumus oĩpotens deus: vt he famule tue: que ꝓ ſpe retributionis eterne: tibi domino deo deſiderant conſecrari: plena fide: animoq̃ꝫ: in ſancto ꝓpoſito ꝑmaneant. Tribue eis domine humilitateꝫ: caſtitatẽ: obediẽtiaꝫ: charitatẽ: ꝛ omniũ bonoruꝫ operuꝫ quantitatem: vt ad meritũ eterne glorie poſſint peruenire: Per chriſtum dominum noſtruꝫ. ℞. Amen. Deide omnibus ſimul genua flectentibus: pontifex ſtans vt prius ſine mitra dicit hanc orationem. Oremus.

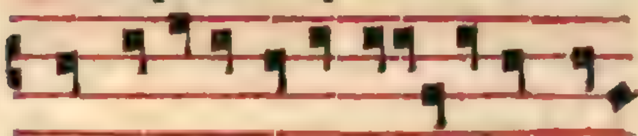
Dicta oõne virgines genuflectũt ꝛ pontifex ſtans ſine mitra dicit orationem.

Te invocamus domine sancte pater omnipotens eterne deus super has famulas tuas: que tibi voverunt pura mente: mundoqz corde servire: vt eas sociare digneris inter illos centū
Apoc.xiiij. quadragintaquatuor milia: qui virgines permanserunt: et se cū mulieribus nō coinquinauerūt:
.i.petri.ij. in quorū ore: sicut dolus non est inuentus: ita et has famulas tuas: facias permanere imaculatas vsqz in finem: per imaculatum dominum nostrum iesum christum filium tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. ℞. Amen. Qua finita virgines surgentes simul cantant aiam.

Oratione finita vgines surgentes simul cantāt.

Ecce qd concupiui iam video

qd speraui iaz teneo illi suz iun

cta in ce lis quez in terris po

sita tota deuotione dilexi.

Aiia finita pōtifex stās sine mitra iūctis manib⁹ añ pect⁹ sequētē bñdictionē dicit sup vgines añ se inclinatas.

Post hec pōtifex iunctis ante pectus manibus dicit super illas stātes humiliter inclinatas benedictionem. Mathei apostoli.

Deus plasmator corporū: afflator aiaʀ q nullā spernis etatē: nō sexū reprobas: nullā cōditionē gratia tua ducis idignā: sed omniū equalis creator es et redēptor: tu has famulas tuas: q̄s ex omni numero gregis bon⁹ pastor eligere: ad conseruādaz coronā perpetue virginitatis et castimoniā anime dignatus es: tue ptectionis scuto circuntege: et ad omne opus virtutis et glorie: magistrante sapientia p̄para: vt vincētes carnis illecebras: et illicita cōnitia recusantes: insolubilem filij tui dñi nostri iesu xpi copulā mereant̄. Dis petimus domine arma suggeras: nō carnalia: sed spiritus virtute potentia: vt te mūniente earū sensus et membra: in earuz corporibus et animab⁹ nō possint domiari peccata. atqz sub tua grā viuere cupientibus nihil sibi defensor maloʀ et inimic⁹ bonorū. de his vasis nomini tuo cōsecratis: p̄ualeat vendicare. Omnez etiā nociuū calorem hymber grē tue celestis extinguat: lumen vero perpetue castitatis accēdat. facies pudica scandalis non pareat. nec incautis occasionem tribuat negligentia delinquendi. Sitqz in eis casta vginitas. Sint ornate pariter et armate. fide integra: spe certa: charitate sincera: vt preparato animo ad ɔtinētiā virtus tāta p̄stet̄: que supet diaboli vniuersa figmēta: atqz cōtēnēdo p̄ntia: futura sectent̄: ieiunia epu

lis carnalibus ꝓferant: lectiones
sacras ⁊ orationes cõuiuijs ⁊ po
tatiõibus anteponãt: vt orationi
buꝫ paste: ⁊ eruditionibus exple
te: illuminate vigilijs: opus gra/
tie virginalis exerceant. His igit̃
virtutũ armis: has tuas famulas
interius: exteriusqꝫ cõmuniẽs: ꝑ/
sta: inoffensuꝫ cursuꝫ virginitatis
implere. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟.
Amen. Tũ põtifex accepta mitra
stans dicit sequentem bñdictio/
nem super illas genuflectentes.

Pontifex stans cũ mitra dicit sequentẽ bñdictionẽ super ℣gines genuflexas.

BEnedicat vos deꝰ pa✠ter
⁊ fi✠lius ⁊ spiritus✠ san
Ephe.j. ctus: omni benedictione spiritua
li: vt manentes semꝑ incorrupte:
inuiolate: ⁊ imaculate: sub vesti/
mento sancte marie matris dñi
nostri iesu xp̄i: requiescat suꝑ voꝫ
spiritus septiformis gratie: spũs
Ysa.xj. sapientie ⁊ intellectuꝫ: spũꝫ cõsilij
⁊ fortitudinis: spiritus scientie ⁊
pietatis: ⁊ repleat vos spũꝫ timo
ris domini: fragiles solidet: inua
lidasqꝫ cõfirmet pietate alleuet: ⁊
mentes regat: vias dirigat: cogi
tationes sanctas instituat: actus
probet: opera perficiat: charitate
edificet: sapientia illuminet: casti
tate muniat scientia instruat: fide
firmet: in ṽtute multiplicet: ĩ scita
te sublimet ad patiẽtiã preparet:
ad obedientiam subdat: sobrias
ꝓtegat: ⁊ pudicas in infirmitate
visitet: in dolore releuet: in tẽpta
tione custodiat: in prosperitate tẽ
peret: in iracundia mitiget: in ini
quitate emundet: infundat gra/
tiaꝫ: remittat offensaꝫ: tribuat di
sciplinaꝫ: vt his ⁊ similibuꝫ virtu
tibus fulte: ⁊ sanctis operibus il
lustrate: illa semper studeatiꝫ age
re: que digna fiant remuneratio
ne. Illũ habeatis testeꝫ: queꝫ ha/
biture estis iudiceꝫ: ⁊ vos aptetis
vt prefulgentẽ gestetis in manu
lampadẽ: intrature sponsi thala/
muꝫ: occurratis cuꝫ gaudio: ⁊ ni/
hil in vobis reperiat fetidũ: nihil
sordidũ: nihil occultũ: nihil corru
ptuꝫ: nihil inhonestũ: sed niueas
⁊ candidas aĩas: corporaqꝫ luci/
da atqꝫ splendida: vt cũ ille dies
tremẽdus remunerationis iusto
ruꝫ: retributionisqꝫ maloruꝫ ad/
uenerit: non inueniat in vobiꝫ vl
trix flamma quod vrat: sed diui/
na pietas quod coronet: quaꝫ iaꝫ
in hoc seculo cõuersatio religiosa
mũdauit: vt ad tribunal eterni re
gis ascensure: celsaqꝫ palatia: cuꝫ
ijsdeꝫ mereamini habere portio/
neꝫ: q sequuntur agnũ: ⁊ cantant
canticũ nouũ sine cessatione: illic
percepture premiũ post laboreꝫ:
semperqꝫ maneatis in viuentiuꝫ
regione. Atqꝫ ipse benedicat voꝫ
de celis: q per crucis passionẽ hu
manũ genus est dignatuꝫ venire
in terris redimere: Iesuꝫ christus
dñs noster. Qui cũ eterno patre
⁊ spiritu sancto in vnitate ꝑfecta
viuit ⁊ regnat deus in secula secu
lorũ. ℟. Amẽ. Deinde põtifex se/
dẽs cuꝫ mitra: publica voce ana/
thema ponit: ne quis eas a diui/
no seruitio: que vexillo castitatis

subiecte sunt abducat. Nullus ea rum bona surripiat: sed ea cum quiete possideant in hanc formã.

Auctoritate oĩpotentis dei ꝛ beatorum petri ꝛ pauli apostolorũ eius: firmiter ꝛ sub interminatione anathematis inhibemus: ne quis p̃ntes virgines seu sanctimoniales a diuino seruitio cui sub vexillo castitatis subiecte sunt abducat: nullus earũ bona surripiat: sed ea cum qete possideant. Si qs aũt hoc attẽptare p̃sũpserit. Maledict⁹ sit in domo ꝛ extra domũ. Maledict⁹ in ciuitate ꝛ in agro. Maledict⁹ vigilãdo ꝛ dormiẽdo. Maledict⁹ mãducando ꝛ bibẽdo. Maledict⁹ ambulãdo ꝛ sedẽdo. Maledicta sint caro eius ꝛ ossa: ꝛ a planta pedis vsqꝫ ad verticẽ nõ habeat sanitatem. Ueniat sup illũ maledictio hoĩs quã per moysen in lege filijs iniqtatis dñs p̄misit. Deleat̃ nomen eius de libro viuẽtiũ: ꝛ cuꝫ iustis nõ scribat̃. Fiat pars ꝛ hereditas eius cũ cayꝫ fratricida: cũ dathan ꝛ abiron: cũ anania ꝛ saphira cuꝫ simone mago ꝛ iuda proditore: ꝛ cuꝫ eis qui dixerũt deo. Recede a nobis semitã viaꝝ tuaꝝ nolum⁹. Pereat in die iudicij: deuoret eũ ignis perpetuus cũ diabolo ꝛ ãgelis ei⁹: nisi restituerit ꝛ ad emẽdationẽ venerit. Fiat fiat. Tũ dicit Alleluia vel tract⁹ si sit dicendus ꝛ cetera vsqꝫ ad offertoriuꝫ iclusiue: virginibus in ordine suo manentib⁹. Alleluia. ℣. Lauda aĩa mea dñꝫ: laudabo dñꝫ in vita mea psallã dño meo q̃diu ero. — Completo anathemate põtifex i missa procedit.

Euãgelium ſm matheum. — ca. xxv.

In illo tẽpore: dixit iesus discipulis suis parabolã hãc. Simile est regnũ celoꝝ decem virginibus: que accipiẽtes lãpades suas: exierũt obuiã spõso ꝛ spõse. Quinqꝫ autẽ ex eis erant fatue: ꝛ qnqꝫ prudentes. Sed quinqꝫ fatue: acceptis lampadibus: non sumpserunt oleum secum. Prudẽtes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autẽ faciente sponso: dormitauerunt omnes ꝛ dormierũt. Media aũt nocte clamor factus est: ecce spõsus venit: exite obuiã ei. Tũc surrexerũt omnes virgines ille: ꝛ ornauerũt lãpades suas. Fatue autem sapientibus dixerũt: date nobis de oleũ vestro qꝛ lãpades nostre extinguunt̃. Rñderunt prudentes dicentes. Ne forte nõ sufficiat nobis ꝛ vobis: ite potius ad vendentes ꝛ emitte vobis. Dum autẽ irent emere venit sponsus: ꝛ que parate erãt: intrauerũt cũ eo ad nuptias: ꝛ clausa est ianua. Nouissime vero veniũt ꝛ relique ṽgi

nes dicẽtes: Dñe dñe: aperi nobis. At ille rñdẽs ait: Amen dico vobis: nescio vos. vigilate itaqз: q2 nescitis diẽ neqз horã. Offert.

Sperent in te oẽs qui nouerũt nomen tuũ dñe: qm̃ nõ derelinquis querẽtes te: psallite dño qui habitat in syon: quoniã non est oblitus orationes pauperũ. Offertorio dicto singule virgines cõsecrate: velatis capitibus: ad manus pontificis in faldistorio ante mediũ altaris cuз mitra sedentis offerunt: coram eo genuflexe: quelibet candelaз accensam: ꝛ alia si velint.

Interim paranť pro eis tot hostie consecrande: quot sunt ipse numero. Facta oblatione põtifex cũ mitra sedens lauat man9: deinde deposita mitra surgit ꝛ ꝓsequiť missã more ꝯsueto.

Facta oblatione pontifex man9 lauat ꝛ sequiť missaз ꝛ hostie paranť p virginib9 cõicandis.

Oblatis hostijs q̃sumus dñe: p̃ñtibus famulabus tuis ꝑseuerãtiã perpetue virginitatis accõmoda: vt apertis ianuis: sũmi celestis regis thalamũ: cuз leticia mereanť intrare. Per dñm ꝛc. Sec. Postq̃ põtifex se de corpore ꝛ sanguine cõmunicauerit ꝛ se purificauerit: anteq̃ digitos abluat: virgines ꝯsecrate accedũt ante altare vbi in plano inferiori genuflectũt in modũ medie corone: ꝛ dicũt submissa itelligibili tñ voce. Cõfiteor deo oĩpotẽti ꝛc. Põtifice ad eas verso capite detecto stante: dicta cõfessione: põtifex stãs vtsз dicit. Misereať vestri oĩpotens deus: ꝛ dimissis peccatis vestris ꝑducat vos ad vitã eternã. ℞. Amẽ. Indulgentiaз absolutionẽ ꝛ remissioneз peccatoꝝ vestroꝝ tribuat vobis oĩpotens ꝛ misericors dñs. ℞. Amen. Et manu dextra signũ crucis sup eas ꝑducit: tũ accedũt ad supremũ graduз altaris virgines ipse bine ꝛ bine: ꝛ ibidẽ genuflectũt: põtifex vero ponit hostias cõsecratas sup patenam pro numero virginũ: ꝛ accipiẽs successiue manu dextra iter pollicẽ ꝛ indicẽ singulas hostias cũ eis ante faciem cõicãde format signũ crucis: ꝛ cõtinuo cũ sinistra patenaз: dextre supponit: ac singulas cõicat: cuilibet dicẽs. Corp9 dñi nr̃i iesu xp̃i custodiat te ꝛ ꝑducat in vitã eternã. Quelibet priusq̃ cõmunionẽ sumit: osculať manũ dextrã pontificis. Unus capellanoꝝ põtificis superpellicio idutus stans iuxta cornu epistole altaris calicem habẽs: nõ illũ cũ quo põtifex celebrauit: sed aliũ cũ vino ꝛ mappulã mũdã in manib9: ad quẽ singule cõmunicate accedũt ꝛ se purificant: extergũt os ꝛ ad parteз

Pontifex sine mitra stans cõuersus ad eas dicit Misereatur ꝛc ꝛ eas bñdicit

Capellan9 põtificis cũ suppellicio ad cornu epistole eas cũ calice purificat ꝛ ad partẽ genuflectunt.

vt prius genuflectūt: omnibus cō municatis: ipse virgines ante altare vt in missa fuerunt genuflexe simul cantant aīām.

Virgines cōsecrate simul genuflexe cātāt aīā.

Mel et lac ex eius ore suscepi et

sanguis eius ornauit genas meas. Interim pōtifex patenā cū pollice dextre manus extergit diligēter sup calicē: ne qd de sacramēto sup ea remaneat abluit etiā super calicē digitos: et ablutionē sumit: tum accepta mitra stās lauat manus: deinde pficit missam. Cōio.

Epūs se purificat et missaz pficit.

Redime me deus isrl' ex oib⁹ angustijs meis. Postcōio.

Deus qui habitaculū tuū in corde pudico fundasti respice sup has famulas tuas: et que castigationibus assiduis postulant: tua ɔsolatione participent. Per dnm nrm. Missa finita pōtifex dat bñdictionē solēnez: qua data: sedet cum mitra in faldistorio suo ante mediuz altaris: et virgines cōsecrate coram ipso genuflectunt: quas presentat abbatisse etiā corā eo genuflexe dicens.

Data bñdictione epūs sedet cū mitra añ mediū altaris et pñtat oēs virgines bñdictas genuflexas abbatisse genuflexe dicēs. Uide etc.

Uide quō istas consecratas deo serues: et represētes immaculatas: reddituram pro eis rationē: ante tribunal sponsi earuz venturi iudicis. Et quia in nōnullis monasterijs est cōsuetudo q loco diaconissatus q in qbusdaz antiquis pōtificalibus habetr virginibus cōsecratis datur facultas dicēdi officiū et incipiendi horas canonicas in ecclia: conuenienter id fit hoc modo. Pōtifex stās ante faldistoriū pdictuz sine mitra: virginibus cōsecratis corā eo genuflexis dicit. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. Orem⁹.

Pontifex stās sine mitra añ altare dicit oōnez sup vgīnibus genuflexis.

Exaudi dñe preces nostras: et super has famulas tuas spiritū tue bñ ✠ dictionis emitte: vt celesti munere ditate: et gratiaz tue maiestatis possint acquirere: et bene viuendi alijs exemplū pbere. Per christū dominū nostrū. ℟. Amē. Tū sedet pontifex accepta mitra et tradit breuiariū illis ambabus manibus ipsum tangentibus: et pontificibus manuz deosculantibus singulis dicens.

Pōtifex sedet cū mitra et dat breuiarium singulis virginib⁹ illud tāgentibus et dicit Accipe. etc.

Accipe potestatē legendi officiū et incipiēdi horas in ecclesia: In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spi ✠ ritus sancti. Surgit pōtifex mitra deposita et ɔuersus ad altare icipit hym. Te deū laudam⁹. ꝟ fo. xxxv. Quē chorus psequit vsqz ad finē. et eo finito due

Pontifex stās sine mitra conuersus ad altare icipit Te deūm chorus psequitur

ex choro dicūt ℣. Confirma hoc deus qd operatus es in nobis. ℟. chorus. A templo sancto tuo qd est in hierl'm. Et pōtifex stans in cornu ep'le altaris cōuersus ad altare ex libro ibidē sup altari posi to dicit.

Epo stans sine mitra i cornu ep'le conuersus ad altare di cit oronez. Actiones.

Actiones nr̄as q̄su mus dn̄e aspirādo pueni & adiuuādo psequere: vt cūcta nostra operatio a te semp incipiat: & per te cepta finiat. Per xp̄z dominū nostrū. ℟. Amē. Post hec cōsecrate reuertunt ad claustrū. & pōtifex sacris vestibus depositis vadit in pace. ¶ De benedictione & coronatione regis.

Cum rex est coronādus episcopi regni ad ciuitatē vbi coronatio fieri debet cōuocāt. Rex triduanū ieiuniū deuote peragit: per hebdomadā pcedentē: videlicet: quarta & sexta feria & sabbato. Dn̄ica vero prime sequēti coronātur. qua ipse rex ad cōionez se parat. Ecclesia vero ipsa cathedralis siue metropolitica: vbi solēnitas celebrabit: paratur & ornat quo melius fieri poterit. Ad altare maius parant ea que consueta sunt parari pōtifice celebrāte. & credētia iuxta: cū rebus oportunis. sup altare ponit gladius: corona & sceptrū regi dāda. & oleum exorcismo: idest cathecuminoz. Bombix ad ligādū & extergendū brachiū regis & inter scapulas post vnctionē. Fascia ad ligādū bōbicē in brachio. Parat in eccl'ia in loco cōpetenti thalamus siue suggestum pro rege: in q̄ sit regalis sedes ornata. & thalamus ipse sit ornatus pānis sericeis & auleis. Sed aduertēduz q altitudo thalami nō sit maior q̄z gradus supremus altaris. Paratur etiā in loco cōuenienti tētoriū siue papilio: sub quo rex vestes regales pro regni cōsuetudine que ibidez pro eo parant: suo tēpore recipit. Et si regina etiā simul est coronāda: parat pro ea alius thalamus: nō loge a regio: sed illo aliquātulū humilior: & ita sunt situādi thalami: vt inde possint videri altare: & pōtifex celebrans. Parant etiā ante altare hinc & inde sedilia p numero epoz coronationi interessentiū. ¶ Die aūt dominica qua rex benedicendus & coronandus est: oēs epi conueniunt mane in eccl'ia: in qua hoc fieri debet: & metropolitanus siue pōtifex ad quē spectat: parat se solemniter cū ministris: missaz celebraturus: paramētis tempori cōuenientibus. Epi vero induunt superpellicijs. Amictibus. Stolis. Pluuialib' albis & mitris simplicibus: quibus omnibus paratis. Metropolitanus in faldistorio

Rex coronandus triduanū ieiuniū peragit

Eccl'ia vbi rex coronari debet solēniter paratur.

Papilio parat p rege.

Si regina est bñdicenda paratur thalam' p ea.

Oēs epi regni debent cōuenire in coronatiōe regis.

Metropolitanus sedet añ medium altaris cuꝫ mitra ⁊ alij epĩ parati hinc inde.

ante mediũ altaris posito sedet cũ mitra: ⁊ pontifices parati hinc et inde sup sedilibus ꝑ eis paratis quasi in modũ corone sedẽtes sibi assistunt. Interiꝫ rex vestibus militaribus indutus cũ suis prelatis domesticis nõ paratis: ac baronibus nobilibus ⁊ alijs venit ad ecclãꝫ: ⁊ cũ fuerit prope ꝓsbyteriũ: duo priores epĩ ex paratis: veniũt ei obuiaꝫ ⁊ cũ mitris capita illi aliquãtulũ iclinãtes: ipsũ inter se mediũ vsqꝫ ante metropolitanuꝫ deducunt: cui rex birreto deposito: caput inclinans: humiliter reuerentiã exhibet: qua facta prior epoꝝ deducentiũ: stans detecto capite versus ad metropolitanuꝫ: dicit intelligibili voce.

Prior illorũ duorum eporũ stanꝫ detecto capite dicit metropolitano reuerẽdissime pater ⁊c.

Reuerendissime pater postulat sctã mater ecclesia: vt presentẽ egregiũ militeꝫ ad dignitatẽ regiaꝫ subleuetis. Interrogat metropolitanus. Scitis illũ esse dignũ ⁊ vtilẽ ad hãc dignitateꝫ? Ille respondet. Et nouimꝰ ⁊ credimus eũ esse dignũ ⁊ vtilẽ ecclie dei: ⁊ ad regimẽ huius regni. Metropolitanus dicit. Deo gratias. Tũ sedet rex medius inter duos epos deducentes: cõgruenti spacio a metropolitano: ita vt illi faciẽ vertat: ipsi etiã deducẽtes epĩ: senior ad dextrã: alius ad sinistrã regis se collocant: vt ⁊ ipsi ad alterutrũ facies vertant: qbus sic sedentibus: postq̃ aliquantuluꝫ quieuerint. Metropolitanus coronandũ regẽ diligenter instruit: ⁊ admonet de fide: ⁊ dilectione dei ac salubri regimine regni ⁊ populi: defensione eccliaruꝫ: ⁊ miserabilium personarũ: ⁊ alijs oportunis: voce cõgruẽti ⁊ intelligibili.

Metropolitanus dicit Deo gras.

Rex sedet medius inter duos episcopꝰ qui faciẽ habeat ad eius metropolitanũ ⁊ episcopi mutuo se respiciant.

Metropolitanꝰ regẽ de agendis instruit.

Cum hodie per li sic dicens: manus nr̃as optime princeps q xp̃i saluatoris nr̃i vice i hac refungimur: q̃uis idigni: sacram vnctionẽ: ⁊ regni insignia sis suscepturus: bñ est: vt te p̃us de onere ad quod destinaris: aliquãtulũ moneamus. Regiã hodie suscipis dignitatẽ: ⁊ regẽdi fideles populos tibi cõmissos curã sumis. Preclarũ sane inter mortales locũ: sed discriminis: laboris: atqꝫ anxietatis plenũ. Uerũ si cõsideraueris: ꝙ ois potestas a dño deo est: per quẽ reges regnant: ⁊ legũ conditores iusta decernũt: quodqꝫ de grege tibi cõmisso ipsi deo rationeꝫ es redditurus: primum pietateꝫ seruabis: dñm deum tuũ tota mente: ac puro corde coles. Christianã religionẽ: ac fidẽ catholicã quã ab incunabulis ꝓfessus es: ad finẽ vsqꝫ inuiolatã retinebis: eãqꝫ contra oẽs aduersantes pro viribus defendes. Ecclesiarũ pre

Ro. xiij.

Prouer. viij

latis: ac reliquis sacerdotibus: cõdignã reuerentiã exhibebis. Ecclesiasticam libertatem non inculcabis. Justiciam sine qua nulla societas diu consistere potest: erga oẽs inconcusse administrabis: bonis premia: noxijs debitas penas tribuẽdo. Uiduas: pupillos: pauperes ac debiles ab omni oppressione defendes. Omnibus te adeũtib⁹: benignum: mansuetũ atq; affabilem: pro regia tua dignitate: te prebebis. Et ita te geres: vt non ad tuam: sed ad totius populi vtilitatem regnare: premiumq; benefactorũ tuorum: non in terris: sed in celo expectare videaris. Qđ ipse tibi prestare dignet: qui viuit et regnat deus in secula seculorum. Quo facto rex electus accedit ad metropolitanũ: et corã eo detecto capite genuflexus osculatur eius manum: et facit hanc professionem dicens.

Rex detecto capite corã metropolitano genuflex⁹ osculata eius manu facit promissionem hãc Ego etc.

EGo. N. deo annuente futurus rex. N. profiteor et promitto corã deo et angelis eius: deinceps legem: iusticiam et pacem ecclesie dei: populoq; mihi subiecto: pro posse et nosse: facere: atq; seruare: saluo condigno misericordie dei respectu: sicut: in consilio fidelium meorum melius potero inuenire. Pontificibus quoq; ecclesiarum dei: condignũ et canonicum honorem exhibere: atq; ea q̃ ab imperatoribus et regib⁹: ecclesijs collata et reddita sunt: inuiolabiliter obseruare. Abbatibus comitibus et vasallis meis: congruum honorem: sm consiliũ fidelium meorum prestare. Deinde ambabus manibus tangit librum euangeliorũ: quem metropolitanus ante se apertũ tenet dicens. Sic me de⁹ adiuuet: et hec sancta dei euãgelia. His expeditis illo genuflexo manente. Metropolitanus deposita mitra surgit et stans versus ad ipsum coronandum: dicit competẽti voce sequẽtem orationem: quã etiam dicunt omnes põtifices parati similiter sine mitris stantes: dicunt etiam omnia alia: benedictionem et consecrationem ipsam cõcernẽtia voce submissa. Metropolitanum tamen in omnibus obseruantes et imitantes.

Rex tactis euangelijs ambab⁹ manibus iurat etc.

Oremus.

OMnipotens sempiterne deus: creator omnium: imperator angelorum: rex regum et dominus dominantium: qui abraham fidelem seruum tuũ: de hostibus triũphare fecisti. Moysi et iosue populo tuo p̃latis victoriã multiplicem tribuisti: humilẽq; dauid puerum tuũ regni fastigio sublimasti: et salomonẽ sapie: pacisq; inef-

.j. thi. j.
Gen. xvij.
Nume. xxj. iosue p totũ
.j. Re. xvj.
iiij. Re. iij.

fabili munere ditasti. Respice q̄s
mus dn̄e ad p̄ces humilitatis no
stre: ⁊ sup hunc famulū tuum. N.
quē supplici deuotione: in tuo no
mine veneramur: ⁊ in regē eligi
mus: bene ✠ dictionū tuaꝝ do
na multiplica: eumqꝫ dextera po
tentie tue semp hic ⁊ vbiqꝫ circū
da: quatenus p̄dicti abrahe fide
litate: moysi māsuetudine fretus:
Dauid humilitate exaltatus: Sa
lomonis sapientia decoratus: ti
bi in oibus complaceat: ⁊ per tra
mitē iustitie: inoffenso gressu sē
per incedat: tue quoqꝫ protectio
nis galea munitus: ⁊ scuto insu
perabili iugiter protectus: armis
qꝫ celestibus circūdatus: optabi
lem de hostibus crucis xp̄i victo
riā: fideliter obtineat: ⁊ triūphū
feliciter capiat: terroremqꝫ sue po
tentie illis inferat: ⁊ pacē tibi mi
litantibus letanter reportet: per
xp̄m dn̄m nr̄m: qui virtute crucis
tartara destruxit: regnoqꝫ diabo
li superato: ad celos victor ascen
dit: in quo potestas ois regniqꝫ
ꝯsistit victoria: q est glīa humiliū
⁊ vita: salusqꝫ pplorū: qui tecū vi
uit ⁊ regnat i vnitate ⁊c. ℟. Amē.

Post hec metropolitanus cū
mitra ꝓcumbit supra faldi
storiū. Rex vero ad eius sinistraꝫ
in terrā se prosternit: alijs prelatis
paratis an̄ sedilia aut scamna sua
similiter ꝓcumbētibus. Tunc cā
tores incipiunt ⁊ ꝓsequunt Leta
niaꝫ. s. fol. x. Choro respondente.
Cū dictū fuerit. Ut obsequiū ser
uitutis nostre tibi rationabile fa
cias. Te rogam⁹ audi nos. Me
tropolitan⁹ se erigens ⁊ accepto
baculo pastorali in sinistrā manū
sup electū regē ꝓstratū dicit. Ut
hunc electū in regē coronandū:
bn̄ ✠ dicere digneris. ℟. Te ro
gamus audi nos. Secūdo dicit.
Ut hunc electū in regē coronan
dū bene ✠ dicere: ⁊ conse ✠ cra
re digneris. ℟. Te rogamus au
di nos. Producendo super euꝫ
signum crucis vbi in textu signa
tum est. Idem dicunt ⁊ faciūt epi
scopi parati genuflexi tamen per
manentes: quo dicto metropoli
tanus redit ad accubitum: Can
toribus resumentibus ⁊ perfici
entibus Letaniā qua finita me
tropolitanus deposita mitra sur
git: illo ꝓstrato: ac episcopis de
positis mitris genuflexis manē
tibus versus ad coronādum an
nunciat. Pater noster. ℣. Et ne
nos inducas in temptationeꝫ. ℟.
Sed libera nos a malo. ℣. Sal
uum fac seruum tuum domine.
℟. Deus meus sperantem in te.
℣. Esto ei domine turris for
titudinis. ℟. A facie inimici. ℣.

Metropolitan⁹ ꝓcumbit sup faldistoriuꝫ et rex ad sinistrā ei⁹ se ꝓsternit alijs ꝑlatis sup ꝑua sedilia ꝓstratis et cātores cātant letaniā

Metropolitanus solus se erigēs cū mitra tenēs i sinistro baculuꝫ pastoralē dicit ℣. sus sup regē ꝓstratū ꝓducēdo super eum signū crucis vbi signatū est in textu.

Metropolitan⁹ dictis ℣. redit ad accubituꝫ.

Solus metropolitan⁹ surgit finita letania ⁊ dicit sup regē pater nr̄ et ℣. ⁊ oronē ⁊c.

D[omi]ne exaudi oratione[m] meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscu[m]. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

P Retende q[uesu]mus d[omi]ne huic famulo tuo dextera[m] celestis auxilij: vt te toto corde perquirat: et q[uod] digne postulat: asseq[ui] mereat[ur].

Actiones n[ost]ras quesumus domine aspirando p[re]ueni et adiuuando p[ro]sequere: vt cuncta n[ost]ra oratio et operatio: a te semp[er] incipiat: et p[er] te cepta finiat[ur]. Per xp[istu]m d[omi]n[u]m nostru[m]. ℟. Amen. Post hec metropolitanus sedet: accipit mitra[m] et electus rex cora[m] eo genuflectit: et circu[m]asta[n]tib[us] p[re]latis paratis cu[m] suis mitris in modu[m] corone metropolitanus intingit pollice[m] dextre manus in oleu[m] cathecuminoru[m]: et inungit in modu[m] crucis cu[m] eode[m] oleo cathecuminoru[m] illius brachiu[m] dextrum: inter iunctura[m] manus et iunctura[m] cubiti: ac inter scapulas dicens: legendo hanc orationem.

Metropolitanus sede[n]s cu[m] mitra circu[m]stantibus ep[iscop]is cu[m] mitris vngit brachiu[m] et spatulas regis cu[m] oleo cathecuminoru[m].

De. j. Deus dei filius iesus xp[istu]s dominus noster: q[ui] a patre oleo exultationis vnctus est pre participibus suis ipse p[er] presente[m] sancte vnctionis infusione[m] spiritus paracliti: sup[er] te bene✠dictione[m] infundat: eandemq[ue] vsq[ue] ad interiora cordis tui penetrare faciat: quatenus hoc visibili et tractabili oleo: dona inuisibilia p[er]cipere: et temporali regno iustis moderationib[us] executo: eternaliter co[n]regnare ei merearis: qui solus sine pect[o]. Rex regu[m] viuit: et gloriatur cu[m] deo patre in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. ℟. Amen. Oremus.

Omnipote[n]s sempiter[n]e deus qui azahel super syriam: et iheu sup[er] israel per heliam: Dauid quoq[ue] et saulem per samuele[m] prophetam: in reges inungi fecisti: tribue q[uesu]mus: manibus nostris ope[m] tue b[e]n[e]dictionis: et huic famulo tuo. N. quem hodie: licet indigni: in rege[m] sacro vngimine delinimus: dignaq[ue] delibutionis huius efficacia[m]: et virtute[m] co[n]cede: constitue d[omi]ne principatu[m] sup[er] humeru[m] eius: vt sit fortis: iustus: fidelis: p[ro]uidus et indefessus regni huius et populi tui gubernator: infideliu[m] expugnator: iusticie cultor: meritoru[m] et demeritoru[m] remunerator: ecclesie tue sancte: et fidei christiane defe[n]sor: ad decus et laudem tui nominis gloriosi. Per dominum nostrum iesu[m] christu[m] filium tuum: Qui tecu[m] viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculor[um]. ℟. Ame[n]. Quo facto metropolitan[us] lauat et abstergit man[us]: surgit cu[m]

iiij. Re. viij. iij. Re. ix. j. Re. xvj. j. Re. x. Psa. ix.

Metropolitanus extergit manus et stans sine mitra ante altare facit cōfessionē et alij epi stantes sine mitris bini et bini idē faciunt.

mitra: et descendit ante altare vbi deposita mitra stans cū suis ministris facit confessionem. Rex vero electus ad partē se retrahit: et genuflexus cū suis prelatis domesticis idez facit. Similiter et epi parati sine mitris stātes bini et bini cōfessionem dicunt. Finita confessione metropolitanus ascendit ad altare: et pcedit in missa more solito vsqz ad Alleluia exclusiue: prelatis paratis iuxta sua sedilia stātibus vel sedētibus put tēpus requirit. Interiz schola inchoat introituz. et proseqtur in missa: et rex a suis ducit in sacristiā: vel sub papilione ad hoc parato: vbi inter scapulas et brachiū inunctum bombice bene abstergitur: et induit regalibus idumētis: ex more regni. Paratus itaqz rex et ornatus: procedit cum suis p̄latis: baronibus et alijs ad eminentez et ornatū thalamū in eccl'ia sibi p̄paratū: et ibi sup aliquo faldistorio ornato: genuflexus incūbens audit missam: quā p̄lati sui nō parati circūastātes etiam genuflexi plane legunt vsqz ad Alleluia exclusiue. Missa dicitur de die: et cū oratione diei dicitur pro ipso electo rege sub vno Per d. hec orō

Rex a suis ducitur i papilione vbi cū bombice extergit vnctura olei et iduit vestibus regalibus qbus idutus pcedit ad thalamū suū z emunitē.

Deus regnoz omniū protector: da seruo tuo. N. regi nostro: triūphū virtutis tue sciēter excolere: vt qui tua cōstitutione est princeps: tuo semp munere sit potens. Per dominū nr̄m iesum christū filiū tuū: Qui tecuz viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculoz. R. Amen. Graduale cantato metropolitanus sedet ante altare cum mitra in faldistorio. et rex a suis associatus: medius iter priores prelatos paratos: ad metropolitanum reducit: cui facta reuerētia vt prius genuflectit corā eo. Tunc metropolitanus accipit gladium quem vnus ministrorum sibi porrigit de altari: et illum euaginatum tradit in manus regis dicens.

Metropolitanus gladium euaginatuz tradit in manus regis dicēs. Accipe etc.

Accipe gladiū: desuper altari sumptum p nostras manus: licet indignas: vice tamen et auctoritate sanctorū apostolorū consecratas: regaliter tibi concessuz: nostreqz bn̄ ✠ dictionis officio: in defensionē sancte dei ecclesie diuinitus ordinatū: ad vindictaz malefactoruz laudez vero bonorum: et memor esto eius de quo psalmista prophetauit dicēs: Accingere gladio tuo sup femur tuū potētissime: vt in hoc per eūdem vim equitatis exerceas: molē iniquitatis potenter destruas: et sanctam dei ecclesiā eiusqz fide

.i. petri. ii.

ps. xliiij.

les propugnes atq; ptegas neq; minus sub fide falsos: q; christiani nominis hostes execres ac disperdas: viduas atq; pupillos clementer adiuues ⁊ defendas: desolata restaures restaurata cõserues: vlciscaris iniusta: cõfirmes bene disposita: quaten⁹ in hoc agẽdo virtutũ triumpho: gloriosus iusticieq; cultor egregius: cũ mũdi saluatore: cuius typuz geris in noie sine fine regnare merearis: q cũ deo patre ⁊ spũ sctõ viuit ⁊ regnat deus p oia secula seculorũ. ¶ His expeditis ensis a ministris in vaginã reponit: ⁊ metropolitan⁹ accingit ense regem dicens.

Ensis a ministris in vaginã reponitur ⁊ metropolitan⁹ accingit regẽ cũ eo dicẽs Accingere ⁊c.

Accingere gladio tuo sup femur tuũ potentissime ⁊ attẽde: q sancti nõ in gladio: sed per fidẽ vicerunt regna. Et mox rex accinctus surgit ⁊ eximit ensez de vagina: illumq; viriliter vibrat: deinde sup brachiũ sinistruz tergit: ⁊ in vaginã reponit: ac iteruz corã metropolitano genuflectit. Tũc ei corona iponit: quã oẽs plati parati q adiũt de altari p metropolitanũ sumptã manibus tenẽt: ipso metropolitano illã regẽ

He. xj.

Metropolitanus regẽ genuflexuz coronat oib⁹ epis cuz eo illã regẽ te ⁊ dicit Accipe ⁊c.

te: ⁊ capiti illius ipõnẽte ⁊ dicẽte.

Accipe coronam regni: que licet ab indignis episcoporum tamen manibus capiti tuo imponit. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ spiritus ✠ sancti quam sanctitatis gloriam ⁊ honorez: ⁊ opus fortitudinis. itelligas significare: ⁊ per hanc te participẽ ministerij nostri nõ ignores. Ita vt sicut nos in interioribus pastores: rectoresq; animarũ intelligimur: ita ⁊ tu cõtra omnes aduersitates ecclesie christi defensor assistas: regniq; tibi a deo dati: ⁊ p officium nostre benedictionis in vice apostolor: omniũq; sanctorum: regimini tuo cõmissi: vtilis executor: perspicuusq; regnator: semper appareas: vt inter gloriosos athletas: virtutũ gẽmis ornatus: ⁊ premio sempiterne felicitatis coronatus: cum redemptore ⁊ saluatore nostro iesu christo: cuius nomen vicemq; gestare crederis: sine fine glorieris. Qui viuit ⁊ imperat deus cũ patre ⁊ spiritu sancto in secula seculor. Postea metropolitan⁹ dat ei adhuc genuflexo sceptrum dicens.

Metropolitan⁹ dat regi genuflexo sceptrũ. Dicẽs Accipe.

Ps. cix. Accipe virgã virtutis: atq3 veritatis: qua intelligas te obnoxiũ mulcere pios terrere reprobos: errantes viã docere: lapsis manũ porrigere: disperdere superbos: ⁊ releuare humiles: ⁊ aperiat tibi ostiũ iesus christus domin⁹ noster: qui de semetipso ait: Ego sum ostiũ: per me si q̃s
Joãnes. x. introierit saluabit̃: qui est clauis
Apoc. iij. David: ⁊ sceptrũ domus israel q̃ aperit: ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo aperit: sitq3 tibi auctor: q̃ eduxit vinctũ de domo carceris: sedẽtẽ in tenebris: ⁊ vmbra mortis: ⁊ in oĩb⁹ sequi merearis eũ: de quo dauid ꝓpheta cecinit: Se
Ps. xliiij. des tua deus in seculũ seculi: virga eq̃tatis virga regni tui: ⁊ imitando ipsum diligas iusticiam: ⁊ odio habeas iniquitatẽ: q̃r ꝓpterea vnxit te deus deus tuus: ad exemplũ illius quẽ ante secula vnxerat: oleo exultationis pre participib⁹ suis: iesũ christũ dominũ
He. j. nostrũ. Qui cũ eo viuit ⁊ regnat deus in secula seculoꝝ. Tunc regi surgenti discingitur ensis: ⁊ in vagina datur alicui qui eũ ante regẽ imediate portat. Et metropolitanus cũ aliis p̃latis paratis deducit regẽ: sceptrũ in manu: ⁊ coronã in capite ferẽtẽ. mediũ inter se a dextris: ⁊ digniorẽ p̃latũ paratũ a sinistris regis incedẽtẽ ad soliũ supra thalamũ: ⁊ adiuuãte cũ digniore prelato p̃dicto: intronizat regem in solio dicens.

Regi surgẽti discingitur ensis et datur vni q̃ portat eũ añ regem.

Metropolitan⁹ cũ aliis p̃latis ducit regẽ cũ corona ⁊ sceptro mediũ inter se ⁊ digniorẽ p̃latũ ad sedez suã in thalamo ⁊ ibi intronizat eũ dicens. Sta ⁊ retine.

Sta ⁊ retine ammodo locũ tibi a deo delegatũ: per auctoritatẽ oĩpotẽtis dei: ⁊ per presentẽ traditionẽ nr̃am: oĩum scilicet ep̃oꝝ: ceteroꝝumq3 dei seruorũ: ⁊ quãto clerũ sacris altaribus ꝓpinquiorẽ ꝓspicis: tanto ei potentiorẽ in locis cõgruis honorẽ ĩpendere memineris: q̃tenus mediator dei ⁊ hoĩũ: te mediatorẽ j. thi. ij.
cleri ⁊ plebis: in hoc regni solio cõfirmet: ⁊ i regnũ eternũ secũ regnare faciat iesus xp̃s dñs nr̃: Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. Qui cũ pr̃e ⁊ spũ sctõ viuit ⁊ regnat deus p̃ oĩa scl'a scl'oꝝ. Deide metropolitan⁹ deposita mitra stãs v̾sus ad altare icho at schola ꝓsequẽte hymnũ.

Metropolitanus stans sine mitra v̾sus ad altare ichoat Te deũ scola ꝓsequẽte

Te deum laudamus.

Incepto Te deū metropolitan⁹ accedit ad dexterā regis ibi stās vsq₃ ad finē hymni: et eo finito stās sine mitra dicit ℣. et orōnes sequētes super sedētē.

Quiū totus dicit̃ put habet̃ supra fo. xxxv. quo incepto metropolitanus accedit ad dextrā regis ibi continuo manens vsq₃ ad finē₃ hymni: et eo finito metropolitanus stans vt prius ad dexterā regis sine mitra dicit super illū₃. ℣. Firmet̃ manus tua: et exaltetur dextera tua. ℟. Iusticia et iudiciū p̄paratio sedis tue. ℣. Dñe exaudi orōnē₃ meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Exo. xvij.

Deus q victrices moysi manus in oratione firmasti: q̄ q̄uis etate languesceret: infatigabili sanctitate pugnabat: vt dū₃ amalech iniquus vincitur: dū p̄phanus nationū populus subiugat̃: exterminatis alienigenis: hereditati tue possessio copiosa fuiret: opus manuū tuarū₃ pia nr̃e orationis exauditione confirma: habemus et nos apud te sancte pater dñm saluatorē: q p nobis manus suas extendit in cruce: p quē etiā p̄camur altissime: vt tua potētia suffragante: vniuersorū hostiū₃ frangat̃ impietas: populusq₃ tuus: cessante formidine: te solū₃ timere cōdiscat. Per eundē xp̄m dñm nr̃m etc. ℟. Amen. Oremus.

Deus inenarrabilis auctor mūdi: cōditor generis humani: cōfirmator regni: q ex vtero fidelis amici tui patriarche nostri abrahe: p̄elegisti regē seculis p̄futurū: tu p̄sentē insignē regē₃ hūc cū exercitu suo: p intercessionē omniū sctōrū₃ vberi bñ ✠ dictione locupleta: et in soliū regni firma stabilitate connecte: visita eū p interuentū oīum sanctorū: sicut visitasti moysen in rubo: Iosue in castris: Gedeonē in agro: Samuelē₃ crinitū₃ in tēplo: et illa eū p̄missione: et syderea bñ ✠ dictione: ac sapientie tue rore p̄fun de: quā beatus dauid ex psalterio. Salomon filius eius te remunerante percepit de celo. Sis ei contra acies inimicorū₃ lorica: in aduersis galea: in p̄speris sapiētia: in p̄tectione clypeus sempiternus: Et presta vt gētes illi teneant fidē: pceres atq₃ optimates sui habeant pacem: diligant charitatē: abstineāt se a cupiditate: loquantur iusticiā₃: custodiāt veritatē: et ita populus iste pullulet coalitus benedictione trinitatis: vt semp maneāt tripudiātes: armis gaudētes: et in pace victores. Per dominū₃. ℟. Amen.

Exo. iij. Iosue. j. Iudicū. vij. j. Re. iij. iij. Re. iij.

Quibus finitis metropolitanus cū prelatis paratis redit ad sedē₃ suam prope altare: et nisi sit coronanda regina dicitur Alleluia vel Tract⁹ Euāgeliū. Et alia vsq₃ ad offertoriū₃ iclusiue. Quo dicto metropolitan⁹ residet in faldistorio suo ante mediū altaris cum mitra: et rex a suis p̄latis et baronib⁹ associatus venit ante metropolitanū: corā₃ quo genuflexus detecto capite offert ei aurum quantum sibi placet: et manum metropolitani recipientis osculatur.

Metropolitanus redit ad altare et prosequit̃ missaȝ vsq₃ ad offertoriū inclusiue.

Metropolitanus dicto offertorio sedet añ altare cū₃ mitra et rex a suis associat⁹ venit añ eū₃ et genuflex⁹ detecto capite ei offert aurū et osculat̃ manū eius.

Deinde ad soliū suū reuertitur. Metropolitanus lauat manus: surgit accedit ad altare et prosequitur missam vsque ad cōionē. Cū secreta diei dicitur pro rege sub vno. Per dominum. Secreta.

Metropolitanus lauat manus et prosequitur missam vsque ad orationem.

Secreta dicēda pro rege sub vno per dñm cum secreta misse.

Suscipe dñe preces et hostias ecclesie tue pro salute famuli tui. N. regis nr̄i supplicātis: et in protectione fideliū populorum: antiqua brachij tui opare miracula: vt superatis pacis inimicis: secura tibi seruiat christiana libertas. Per dñm. Pax datur regi per primū ex p̄latis paratis cū instrumēto ad hoc ordinato Postquam metropolitanus se de corpore et sanguine: quē totū sumere debet: cōmunicauerit: et se purificauerit: anteque digitos abluat: Rex detecto capite de thalamo suo accedit ad altare: corā quo: in supremo gradu genuflectit: et dicit submissa: intelligibili tamen voce. Cōfiteor deo oipotenti etc. Metropolitano ad ipsum regem verso et detecto capite stante: et finita per regē cōfessione: metropolitanus eodem modo stans dicit. Misereatur tui oipotens deus et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam eternam. R. Amē. Indulgētiam absolutionē et remissionē peccatorum tuorū tribuat tibi oipotens et misericors dñs. R. Amen. Et manu dextra signum crucis sup regem producit: tum vertit se ad altare et accipit hostiā cōsecratā inter pollicē et indicē dextre manus: et patenā cū sinistra cōtinuo hostie suppōit: et cōuersus ad regē cū ipso sacramēto format signū crucis ante faciem regis et ipsum cōmunicat: dicēs. Corpus dñi nr̄i iesu xp̄i custodiat te et perducat in vitam eternā. Rex prius quam cōmunionem sumit osculatur manum dextrā metropolitani: et sumpta communione: ex calice de manu metropolitani se purificat: et purificatus ad thalamū suum reuertitur. Metropolitanus vero patenam cū pollice dextre manus extergit diligenter sup calicē: ne quid de sacramento sup ea remaneat: abluit etiam sup calicem digitos: ablutionem sumit: et accepta mitra lauat manus: et perficit missam. Cum post communio. dici dicitur pro rege sub vno. Per dominum. Post cōmunio.

Pax datur regi per primū ex prelatis.

Metropolitanus facta confessione cōicat regem quam antequam recipit sacram cōionem osculatur manū pōtificis

Metropolitanus regem post cōionē manus sua purificat.

Deus qui ad predicandum eterni regni euangelium: Romanum imperium preparasti. Pretēde famulo tuo. N. Regi nostro arma celestia: vt pax ecclie nulla turbetur tempestate bellorū. Per dominū. In fine metropolitanus dat benedictionē solennem: qua data singuli ad sua reuertuntur.

Metropolitanus dat solēnem bñdictionem.

Si vero

Si regina coronanda est tūc. rege intronizato metropolitanus sedet cū mitra añ altare ꝛ rex cuz corona ꝛ sceptro a suis associatus venit añ eū ꝛ petit reginā bñdicī dicēs Reuerēde ꝛc.

Si vero tūc regia bñdicenda sit ꝛ coronāda: q̄ꝫ p̄mū ipso rege intronizato ꝛ orationib⁹ expletis. Metropolitanus cū prelatis paratis: ad altare reuersus: in faldistorio sedet. Rex de solio suo surgens cuz comitiua sua: coronā in capite: ꝛ sceptrū in manu gestans ante altare ad metropolitanuz ꝓficiscitˀ: ꝛ facta ei reuerentia: stans d̄tecto capite petit reginā bñdici ꝛ coronari sub huiusmōi aut silib⁹ v̄bis.

REuerēde pater: postulamus vt cōsortē n̄raꝫ nobis a deo ꝯiūctā bñdicere: ꝛ corona reginali decorare digneminī: ad laudē ꝛ gloriā saluatoris n̄ri iesu xp̄i. Deinde ad soliū suuꝫ reuertitˀ. Tunc regina q̄ in aliquo loco ad partē in eccl̄ia a p̄ncipio steterat: a duobus ep̄is paratis: nō his q regeꝫ deduxerūt: sed p̄mis post eos crine soluto: ꝛ capite velato: in vestibus suis cōmunib⁹ ad metropolitanū ante altare deducitˀ: ꝛ facta metropolitano reuerētia: corā illo genuflectit: ꝛ eius manū osculatˀ. Tūc surgit metropolitan⁹ cū

Rex ad soliuz suū reuertitur.

mitra ꝛ in faldistorio ꝓcūbit. Regina vero ad ei⁹ sinistrā in terraꝫ se ꝓsternit: ꝛ inchoatˀ ac sub breuitate perficitˀ Letania. s. fo. x. sub ordinatione subdiaconi posita. qua finita metropolitanuꝫ deposita mitra surgit: ꝛ stans versus ad illā: ante se genuflexā: dicit sequētē orōnē itelligibili voce: quā etiā ꝛ alia sequētia astātes p̄lati parati submissa voce dicunt. Oremus.

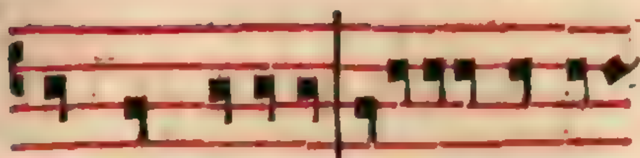
Metropolitanus procūbit ꝛ dicitur breuiter letania: q̄ finita stās sine mitra dicit orōnē super reginā genuflexaꝫ.

OMnipotens sēpiterne de⁹: hanc famulā tuā celesti bñ✠dictione sanctifica: ꝛ quā in adiutoriū regni reginā eligim⁹: tua vbiqꝫ sapiētia doceat atqꝫ ꝯfortet: ꝛ eccl̄ia tua fidelē famulā semper agnoscat. Per eundeꝫ dominum nostrum iesuꝫ christuꝫ filiū tuum: Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate sp̄us sancti deus. Deinde extēsis manibus añ pect⁹ dicit.

Metropolitan⁹ extensis manib⁹ añ pect⁹ dicit ꝓphationem.

Amen. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et

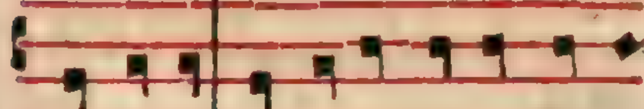

habun dantiam:religionis ac

pietatis custodiam.Quate/

nus mereatur benedici ⁊ au/

Gen.xviij. gumentari in nomine vt Sar/

ra.Uisitari et fecundari vt

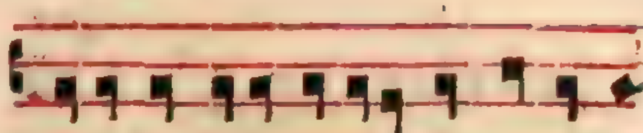

Gen.xxv. Rebecca.contra omnium mu/

Judit.viij. niri vitiorum monstra vt Ju/

Hester.ij. dith.In regimine regni eligi/

vt hester.Ut quam humana

nititur fragilitas benedicere:

celestis potius intimi roris

repleat infusio.Et que a no/

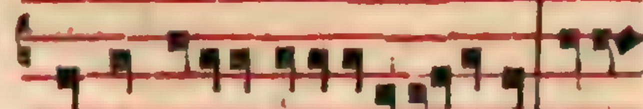

bis eligitur ⁊ benedicitur in

Reginam:a te mereatur obti/

nere premium eternitatis per/

petue.Et sicut ab hominibus

sublimatur in nomine:ita a te

sublimet̃ fide ⁊ opatione.Illo

etiam sapientie tue eã rore pfũ

de:quẽ beatus David in repro

immissione: ꝛ filius eius Salomõ pcepit in locupletatione. Sis ei domine contra cunctorum ictus inimicorum lorica. In aduersis galea. In prosperis sapientia. In protectione cly/peus sempiternus. Sequatur pacē: diligat charitatem: absti neat se ab oi ĩpietate: loquatur iusticiam: custodiat veritatez: sit cultrix iusticie et pietatis amatrix religionis. Uigeatqȝ presenti benedictione in hoc euo annis plurimis: ꝛ in sem/piterno fine fine eternis.

Qd seqᷓ dič plane legẽdo ita tñ q̃ a circũastãtibus audiat. Per dñz nr̃m iesũ xp̃z filiuz tuũ: q tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate spũs scti de⁹. Per oia scl'a scl'oꝝ. ℟. Amẽ. Qua pfatiõe expleta sedet metropolitan⁹: ꝛ accepta mitra inũgit in modũ crucis cũ oleo cathecuminoꝝ illius brachiũ dextrũ iter iũcturã manus ꝛ iuncturam cubiti: ac inter scapulas dicens.

Metropolitanus dicit plane qd̃ sequit.

Metropolitan⁹ sedens cũ mitra inungit brachiũ dextrũ ꝛ spatulas regine dicẽs De⁹ ꝗ.

Deus pat̃ eterne glĩe sit tibi adiutor: ⁊ oĩpotẽs bñdicat tibi: preces tuas exaudiat: vitã tuaꝫ longitudine dierũ adimpleat: benedictionẽ tuã iugiter cõfirmet: te cum omni populo in eternũ conseruet: inimicos tuos confusione induat: ⁊ sup te christi sãctificatio: ac huius olei ĩfusio floreat: vt qui tibi in terris tribuit benedictionẽ ipse in celis conferat meritum angelorum: ac benedicat te: ⁊ custodiat in vitã eternaꝫ: iesus xp̃s dñs noster. Qui viuit ⁊ regnat deus in secula seculorum. ℟. Amẽ. Quo facto surgit regina: ⁊ a suis ducitur ad sacristiã seu papilionẽ: vbi rex regales vestes indutus est: ibi ⁊ ipsa induitur vestibus reginalibus: quibus ĩdutis reducit̃ ad metropolitanũ adhuc cũ mitra in faldistorio sedentem: qui imponit illi ante se genuflexe coronam dicens.

Regina ducit̃ ad papilionẽ ĩ quo rex se regalibus vestib⁹ induerat et ibi cũ bõbice extergit̃ deũ vnctionis ⁊ vestimẽtis reginalib⁹ ĩduit̃ ⁊ reuertitur ad metropolitanum adhuc ibi sedẽteꝫ cuꝫ mitra Qui eidẽ gẽuflexe coronã ĩponit dicẽs Accipe ⁊c̃.

Accipe coronam glorie vt scias te esse consortem regni: populoqꝫ dei semp prospere consulas: ⁊ quanto plus exaltaris: tãto amplius humilitatem diligas: atqꝫ custodias ĩ xp̃o iesu dño nostro. Et mox dat ei sceptrũ dicẽs.

Metropolitan⁹ dat regine sceptrũ dicẽs. Accipe ṽgaꝫ ⁊c̃

Accipe virgã virtutis ⁊ equitatis: ⁊ esto pauperibus misericors ⁊ affabilis: viduis: pupillis: ⁊ orphanis diligentissimã curam exhibeas: vt oĩpotens deus augeat tibi gratiã suã. Qui viuit ⁊ regnat in secula seculorũ. Quo facto surgit regina: ⁊ epĩ parati q̃ ipsã ad altare deduxerũt: eã associãt vsqꝫ ad suũ thalamuꝫ vbi sedet in solio suo: puellis eius ipsaꝫ comitãtib⁹. Deinde dicit̃ Alleluia vel Tract⁹. Euãgeliũ ⁊ Offertoriũ. Quo dicto regina cũ rege a suis tm̃ associati vadũt ad offerẽdũ metropolitano in faldistorio ante mediũ altaris sedẽti: de auro quãtũ volunt: deinde reuertunt̃ qsqꝫ ad thalamũ suũ: ⁊ pcedit̃ in missa vsqꝫ ad cõionẽ. Data pace regi ⁊ regine per primũ ex p̃latis paratis: cũ instr̃o ad hoc ordinato. Rex ⁊ regina a suis tantũ associati: descẽdũt de thalamis ⁊ veniũt ad altare: vbi ĩ supremo gradu genuflectunt ⁊ pcepta cõione p metropolitanuꝫ: añq̃ꝫ digitos abluat: vertit se ad regẽ ⁊ reginã q dicũt submissa itelligibili m̃vo

Epĩ q eã associãt eã deducunt ad thalamũ sibi paratuꝫ vbi sedet in solio cũ puellis suis.

Dat̃ pax regi ⁊ regine ⁊ cõmunicato metropolitano rex ⁊ regina de suis thalamis descẽdentes veniũt cũ suis añ altare ⁊ facta confessione cõicãt ⁊ ab eodẽ metropolitano cum suo calice purificant̃.

ce. Confiteor deo omnipotēti &c. Quā dicta metropolitan⁹ dicit. Misereaē vestri omnipotēs deus: & dimissis peccatis vestris pducat vos ad vitā eternā. ℟. Amē. Indulgentiā: absolutionē & remissionē peccatorū vestrorum tribuat vobis omnipotens & misericors dñs. ℟. Amen. Et manu dextra pducit signū crucis sup regē & reginā: tū vertit se ad altare & ponit ambas hostias ꝯsecratas sup patenā: & cōuersus ad regē & reginā accipit vnā ex eisdē hostijs inter pollicē & indicē dextre manus: & cū sinistra patenā cōtinuo retinet sub ipsa dextra: & cū sacramento quod in dextra tenet: format signū crucis ante faciē regis & cū cōmunicat dicens. Corpus dñi nostri iesu christi custodiat te & perducat in vitā eternam. Rex priusq̄ cōmunionē sumit osculatur manū dextrā metropolitani: tū simili modo cōmunicat reginā: que similiter eius manū osculatur: & successiue ambos ex calice suo purificat: q purificati ad thalamos suos reuertunē eo ordine quo venerūt. Metropolitanus vero patenā cū pollice dextre manus extergit diligenter sup calicem: ne quid de sacramēto super ea remaneat: abluit sup calicē digitos: ablutionē sumit: & accepta mitra lauat manus: perficit missam: & in fine dat bñdictionē solēnē: qua data rex & regina vadunt ad palatiū suū: & metropolitanus

Metropolitan⁹ cōpleta missa dat bñdictionē solēnē & omnes ad ppria reuertuntur.

ac alij p̄lati oēs deponūt vestes sacras: & ad ppria quisq̄ reuertiē.

Si autē rege iam pridē coronato regina sola vt coniūx illius coronanda sit: paranē duo thalami: & alius locus in quo regina a principio officij vsq̄ ad tēpus coronationis expectat. Vocantur oēs prelati regni: ac omnia alia fiunt: q̄ supra pro coronatione regis ordinata sunt. Die autē statuto metropolitano & prelatis in ecclesia constitutis & se vestientibus: Rex vestibus regalibus indutus cū corona in capite: & sceptro in manu: ense p̄cedēte: a suis associatus venit ad ecclesiam: & ascēdit thalamū suū: & metropolitano ac prelatis omnibus paratis incipiē missa more solito: & continuaē vsq̄ ad Alleluia: vel Tractū. si sit dicendus exclusiue. Tū rex coronā & sceptrū ferēs: descendit de thalamo suo: & metropolitano in faldistorio añ altare cū mitra sedēte: petit ab eo reginā bñdici & coronari sub his vbis.

Si regina sola sit coronanda rege iā pridē coronato que parāda sunt

Rex petit reginā coronari.

Reuerende pater: postulamus vt cōsortem nostram nobis a deo cōiunctam benedi-

cere: ꝛ corona reginali decorare digneminí: ad laudē ꝛ gloriā saluatoris nostri iesu xp̄i. Deide ad thalamū suū reuertitur: ꝛ regina que vsqꝫ tūc i aliquo loco ad partē i ecclesia steterat: a duob⁹ prioribus p̄latis paratis: crine soluto: ꝛ capite velato: ducit̄ ad metropolitanū ante altare sedētē: ꝛ facta ei reuerentia: corā eo genuflectit: ꝛ eius manū osculat̄. Tūc surgit metropolitanus: ꝛ cū mitra procūbit supra faldistoriū. Regina vero ad eius sinistrā se in terrā p̄sternit: ꝛ inchoant̄ letanie: ꝛ perficiunt̄: ac oīa alia fiunt que supra in coronatione regine dicta sunt vsqꝫ ad Offertoriū. ad qd̄ poterit rex cū regina p̄cedere: vel regina sola: put regi placebit. Facta cōione per metropolitanū: communicat̄ regina. Deinde p̄ficitur missa: ꝛ in fine metropolitanus dat benedictionem solemnem.

Modus coronandi reginā regni dn̄āꝫ absqꝫ rege.

SI vero regina coronāda est vt regni domina: ꝛ absqꝫ rege: tunc paratur thalamus vnus in ecclesia. vocātur prelati regni: ꝛ omnia alia similiter fiūt: que supra pro coronatione regis ordinata sunt. Die statuto cōueniūt in ecclesia: in qua coronatio fieri debet: vbi metropolitan⁹ aut alius ad quē spectat: cū ep̄is alijs parat se: ꝛ sedēt ante altare: vt s̄ dictū est. Interim regina consuetis vestibus induta: cū suis prelatis: baronibus: ꝛ puellis: ac alijs domesticis venit ad ecclesiā: ꝛ cū fuerit prope p̄sbyteriū: duo priores ep̄i parati: veniūt ei obuiā: ꝛ cum mitris capita illi aliquātulū inclinātes. Ipsam inter se mediā vsqꝫ ad metropolitanū deducunt. cui regina caput inclinās: humilē reuerentiā exhibet qua facta prior ipsoꝝ deducētiū: detecto capite: versus ad metropolitanū dicit.

Maior duorū ep̄oꝝ eā p̄ntat metropolitano dicēs Reuerēdissime rē.

REuerendissime pater: postulat sancta mater eccl̄ia: vt p̄sentē circunspectā mulierē: ad dignitatē reginalē subleuetis. Tūc interrogat metropolitan⁹.

Metropolitan⁹ querit an digna sit

Scitis illā esse dignam ꝛ vtilem ad hanc dignitatē? Ille respondet. Et nouimus ꝛ credimus eam esse dignam ꝛ vtilem ecclesie dei: ꝛ ad regimen huius regni. Metropolitanus dicit. Deo gratias.

Regina media inter duos ep̄os sedet ꝛ habeat faciē versus metropolitanū ꝛ ep̄i hic ꝛ inde se mutuo respiciūt.

TUnc sedet regina media inter ipsos ep̄os deducētes: congruenti spacio a metropolitano: ita vt illi faciem vertat: ipsi etiā deducentes ep̄i: senior ad dextram: alius ad sinistrā regine se collocant: vt ꝛ ipsi ad alterutrū facies vertant. Ipsis sic sedentibus: postq̄ aliquātulum quieuerint. Metropolitanus coronan

daz reginā diligēter instruit τ admonet de fide τ dilectione dei: ac saiub:i regimine regni τ populi: defensione ecclesiarum τ miserabilium personarum: τ alijs oportunis voce cōgruenti τ intelligibili dicēs.

Quaz hodie p man⁹ nr̄as circumspecta mulier: qui xp̄i saluatoris nr̄i vice in hac re fungimur: quāuis indigni sacrā vnctionē: τ regni insignia sis susceptura: bene est: vt te prius de onere ad quod destinaris: aliquātuluz moneamus. Reginalez hodie suscipis dignitatē: τ regendi fideles populos tibi cōmissos curam sumis. Preclaruz sane inter mortales locū: sed discriminis: laboris: atqz anxietatis plenū. Ueruz si cōsideraueris q̄ ois potestas a dn̄o deo est: p quez regine regnant: τ legū conditores iusta decernūt: tu quoqz de grege tibi cōmisso: ipsi deo rationē es redditura. Primū pietatē seruabis. Dn̄m deū tuū tota mente: ac puro corde coles. Christianā religionez ac fidē catholicā quā ab incunabulis pfessa es: ad finē vsqz inuiolatā retinebis: eamqz contra oēs aduersantes p viribus defendes. Ecclesiarū prelatis: ac reliqs sacerdotibus: condignā reuerentiam exhibebis. Ecclesiasticaz libertatē nō inculcabis. Justiciā sine qua nulla societas diu cōsistere pōt: erga oēs inconcusse administrabis: bonis p̄mia: noxijs debitas penas retribuēdo. Uiduas: pupillos: pauperes ac debiles ab omni oppressione defendes. Oibus te adeūtib⁹: benignā: mā suetā: atqz affabilē: pro reginali tua dignitate te prebebis: τ ita te geres: vt nō ad tuā: sed totius ppli vtilitatē regnare: premiūqz bn̄factoz tuoz: non in terris: sed in celo expectare videaris. Quod ipse prestare digneẗ: Qui viuit τ regnat deus in sc̄la sc̄loz. Quo facto regina electa accedit ad metropolitanū: τ genuflexa osculaẗ eius manū: τ facit hāc pfessionez dicēs.

Ro.xiij. Pro.viij.

Regina genuflexa corā metropolitano facit pmissionez sequentē dicēs Ego τc.

Ego. N. deo annuē te futura regina. A. pfiteor τ pmitto corā deo τ angelis eius: deinceps legē: iusticiā τ pacez ecclesie dei: ppl'oqz mihi subiecto: pro posse τ nosse facere atqz seruare: saluo cōdigno misericordie dei respectu: sicut in cōsilio fidelium meoz melius potero inuenire. Pōtificibus quoqz ecclesiaz dei condignū τ canonicū honorē exhibere: atqz ea que ab imperatoribus τ regibus ecclesijs collata τ reddita sunt: īuiolabiliter obseruare. Abbatib⁹: comitib⁹: τ vasallis meis cōgruū honorē: s̄m cōsiliū fideliū meoz prestare. Deinde ambabus manibus tangit librū euāgelioz: quez metropolitanus corā ea sup genibus apertuz tenet: inferiori parte libri regine versa dicens. Sic me deus adiuuet τ hec sancta dei euangelia. Quo facto metropolitan⁹ surgit: τ cū mitra pcumbit in fal

Postea tactis euāgelijs iurat.

distorio. Regina vero ad eius si nistram in terrā se prosternit.

Metropolitan⁹ sup faldistoriū ꝓcumbit ꝛ regina ad sinistras ei⁹ ꝓsternit ꝛ di cit letania.

Et cantores incipiunt scho la prosequente Letaniam. require supra folio.x.positam. In qua cum dictum fuerit. Ut obsequiuȝ seruitutis nostre: tibi rationabile facias. Te rogamuȝ audi nos. Metropolitanus sur git: ꝛ accepto baculo pastorali in sinistra super illaȝ dicit. Ut hanc electā in reginā coronādā bene ✠ dicere digneris. ℟. Te roga mus audi nos. Secundo dicit. Ut hanc electā in reginā coronā dam bene ✠ dicere ꝛ cōse ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus au di nos. Producēdo sup reginaȝ signū crucis vbi in textu signatū est. Idē dicunt ꝛ faciūt epi para ti: genuflexi tamē ꝑmanētes: quo dicto metropolitan⁹ redit ad ac cubitū cātorib⁹ Letaniā resumē tibus ꝛ ꝑficientibus. qua finita. Metropolitan⁹ deposita mitra surgit: regina prostrata manēte: ꝛ dicit sup eā itelligibili voce orō nē sequētē: quā astantes epi etiā si ne mitris i locis suis stātes submis sa voce ꝑnunciāt. Oremus.

Metropoli tan⁹ sup reginaȝ dicit. ꝑ. sequētes stans cū mitra ꝛ baculo pastorali ꝑducens signū crucis sup eā vt in textu ꝛ idē faciunt epi genuflexi.

Metropoli tanus redit ad accubitū dictis ꝑ ☐ ibus.

Finita letania metropolitanus stās sine mitra dic orō nē Omps ꝛc.

Omnipotēs sempiterne de us: hanc famulam tuaȝ celesti be ne ✠ dictione sanctifica: ꝛ quā in gubernationem regni reginam eligimus: tua vbiqȝ sapientia do ceat atqȝ confortet: ꝛ ecclesia tua fidelem famulam semper agno scat. Per eundem dominum no strum iesum christum filium tuū: Qui tecum viuit ꝛ regnat in vni tate spiritus sancti deus.

Deinde mediocri voce extēsis ma nibus ante pectus dicit.

Metropolitan⁹ stans si ne mitra manib⁹ añ pect⁹ extensis dicit pre ꝑfationeȝ.

Per omnia secula seculorū. ℟.

Amē. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et

cū spiritu tuo. ℣. Sursum cor

da. ℟. Habemus ad dominū.

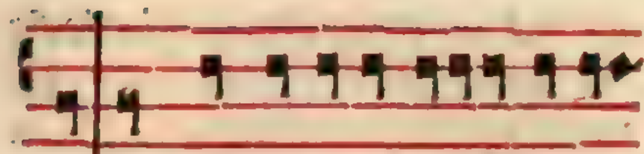
℣. Gratias agam⁹ domino deo

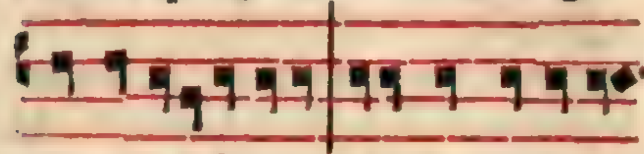
nostro. ℟. Dignū ꝛ iustum est.

Vere dignū ꝛ iustū est equum

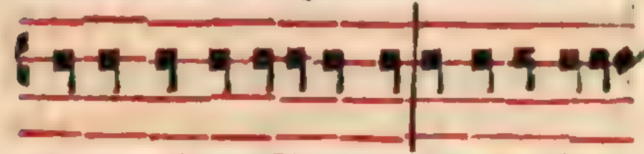
et salutare. Nos tibi semp ꝛ vbi-
:q3 gratias agere domine sancte
pater oipotẽs eterne deus. Bo-
noꝝ cũctoꝝ auctoꝛ ac distribu-
toꝛ: bñdictionũq3 omniũ lar-
gus infusoꝛ: tribue sup hãc famu
lã tuã reginã bñdictionis tue co
piã: ꝛ quã humana electio sibi
pꝛeesse gaudet tua supne electio-
nis ꝛ benedictionis infusio accu-

mulet. Cõcede ei domine aucto-
ritatẽ regiminis: cõsilij magni-
tudinẽ sapiẽtie pꝛudẽtie ꝛ itelle-
ctus abũdãtiã: religionis ac pie-
tatis custodiã. Quaten⁹ merea-
tur bñdici: ꝛ augumẽtari in no-
mine vt sarra. Uisitari ꝛ fecũda-
ri vt rebecca. cõtra omniũ mu-
niri vitioꝛũ monstra vt iudith.
In regimine regni eligi vt he-

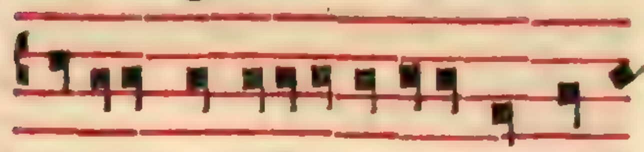

ster. vt quã humana nitit̃ fragi-

litas bñdicere: celestis potius

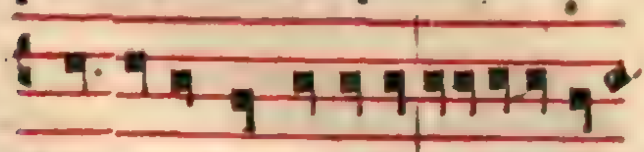

intimi roris repleat infusio. Et

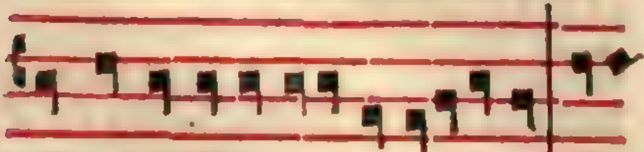

que a nobis eligitur: ꝛ benedici-

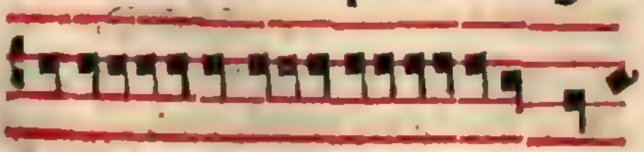

tur in reginã a te mereatur ob-

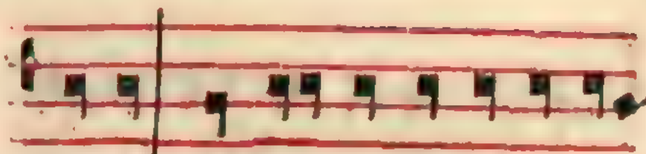

tinere premiũ eternitatis per-

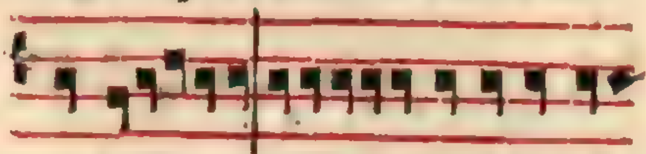

petue. Et sicut ab hominib⁹ su-

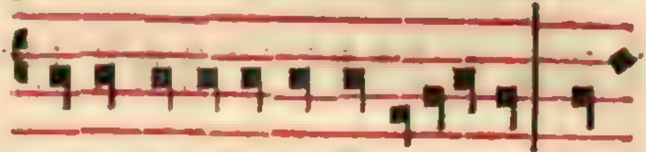

blimatur in nomine: ita a te su-

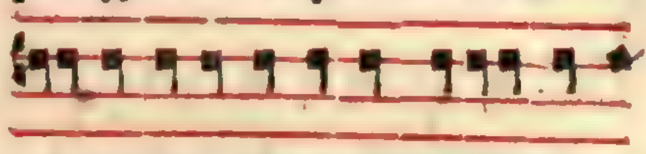

blimetur fide et operatione. Il-

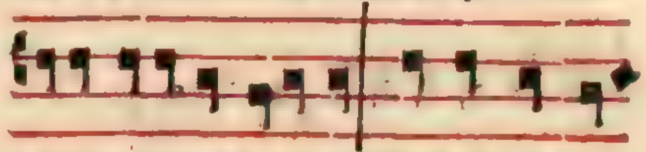

lo etiã sapientie tue eã rore per-

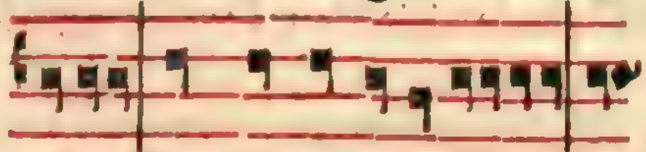

funde: quẽ beatus dauid in re-

promissione: ꝛ filius eius salomõ

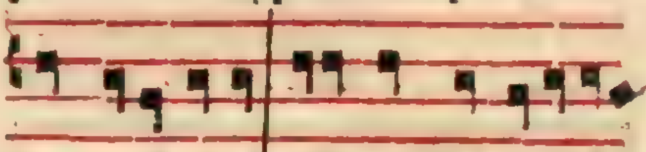

percepit in locupletatione. Sis

ei domine cõtra cũctoꝝ ictus

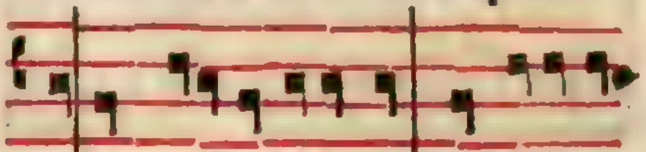

inimicoꝝ lorica. In aduersis

galea. In prosperis sapiẽtia. In

protectiõe clypeus sempiternus.

Sequat̃ pacẽ: diligat charitatẽ

abstineat se ab omni impieta-

te: loquat̃ iusticiam: custodiat

veritatē. Sit cultrix iusticie ⁊ pietatis: amatrix religionis vigeatq; presenti bn̄dictione in hoc euo annis plurimis: ⁊ in sempiterno fine fine eternis.

Deinde dicit plane legēdo: ita tn̄ q̄ a circūastantib⁹ audiat. Per dominū nostruz ⁊c. Quibus dictis sedet metropolitanus ⁊ accepta mitra intingit pollicez dextre manus in oleum cathecuminorum: ⁊ inūgit in moduz crucis brachiū dextrum regine inter iūcturā manus ⁊ iuncturam cubiti: ac inter scapulas dicens.

Metropolitanus sedet cuz mitra ⁊ vngit brachiuz ⁊ scapulas regine de oleo cathecuminorū dicēs. De⁹ pr̄ ⁊c.

Deus pater eterne glorie sit tibi adiutor: ⁊ oīpotens benedicat tibi: p̄ces tuas exaudiat: vitam tuam longitudine dieruz adimpleat: benedictionē tuā iugiter cōfirmet. te cū omni populo in eternū conseruet: inimicos tuos cōfusione induat: ⁊ super te christi sanctificatio: ac huius olei infusio floreat: vt qui tibi in terris tribuit benedictionez: ipse in celis conferat meritū angelor: ⁊ benedicat te: ⁊ custodiat in vitaz eternā. Jesus christus domin⁹ noster: Qui viuit ⁊ regnat deus in secula seculorum. Quo facto surgit regina ⁊ ad partē se retrahit: vbi p̄lati sui domestici ei assistūt: Metropolitan⁹ vero accedit ante altare: deposita mitra cuz suis ministris facit confessionē. Idez faciūt ep̄i parati: iuxta sedilia sua sine mitris stantes. Facta confessione: metropolitanus ascēdit ad altare: osculatur. incensat. ⁊ p̄cedit in missa vsq; ad Alla exclusiue. vel Tractū si dicitur more cōsueto. Regina vero ducitur a suis ad sacristiā vel papilionē: vbi accipit vestes reginales. Deinde redit cū illis ad thalamuz. Ubi manet vsq; ad dictū Gradnale non tn̄ sedet in solio: sed sup aliqd̄ faldistoriū sibi paratum genuflexa p̄cūbit. audiēs missā. Missa dicit̄ de die: ⁊ cū orōne diei dicit̄ p ipsa electa regia sub vno Per d. Orō.

Fo. cxxxi.

Regina ad partez se cōferente cuz suis: metropolitan⁹ facit cōfessiones ⁊ p̄cedit in missa vsq; ad alleluia exclusiue.

Deus regnorū oīum protector. da famule tue. N. regi

Ista orō dicit̄ cū p̄ma collecta sub vno p orōm.

ne nr̄e triumphū virtutis tue scié
ter excolere vt q̄ tua cōstitutione
est principissa: tuo semꝑ munere
sit potens. Per dn̄m. Graduali
cātato metropolitan⁹ sedet in fal
distorio cū mitra: ꝛ regina a suis
associata media inter priores du
os prelatos paratos ad metropo
litanū reducit̄: cui facta reuerētia
vt prius genuflectit corā eo. Tūc
imponitur ei corona quā oēs epi
parati q adsunt de altari ꝑ metro
politanū sumptā manib⁹ tenēt:
ipso metropolitano illā regente
ꝛ capiti illius iponente ꝛ dicente.

Graduali cātato sedet Metropolitan⁹ cū mitra ꝛ regina ad cū deducta ab eo coronatur ipso dicente Accipe coronam.

Accipe coronā regni: q̄ licet
ab indignis: Epōrū tamen
manibus capiti tuo imponit̄: in
noīe pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spūs ✠
sancti: quā sanctitatis gloriā ꝛ ho
norē: ac opus fortitudinis intel-
ligas significare: ꝛ ꝑ hanc te par-
ticipē ministerij nr̄i nō ignores.
Ita vt sicut nos in iteriorib⁹ pa
stores: rectoresq̄ꝫ animarū itelli-
gimur: ita ꝛ tu cōtra aduersitates
ecclesie xp̄i defensatrix assistas re
gniq̄ꝫ tibi a deo dati: ꝛ ꝑ officiuꝫ
nr̄e bn̄dictionis in vice apostolo
rū: omniūq̄ꝫ sanctoruꝫ: regimini
tuo cōmissi: vtilis executrix: ꝑspi-
cuaq̄ꝫ regnatrix semꝑ appareas:
vt inter gloriosos athletas: virtu
tū gemmis ornata: ꝛ premio sup
ne felicitatis coronata: cū redem
ptore ꝛ saluatore nr̄o iesu xp̄o: cu
ius nomē vicemq̄ꝫ gestare crede
ris sine fine glorieris: q viuit ꝛ i-
perat deus cū patre ꝛ spiritu sctō
in secula seculoruꝫ. Et mox dat ei
sceptrum in manum dicens.

Metropolitan⁹ sedens cum mitra dat sceptrū regine dicēs Accipe

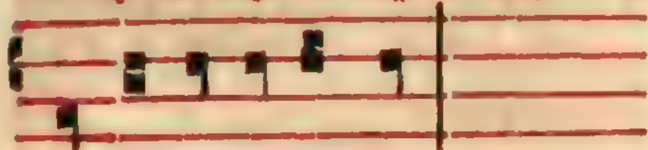

Accipe virgā virtutis ꝛ equi
tatis: ꝛ esto pauperibus mi
sericors ꝛ affabilis: viduis: pupil
lis ꝛ orphanis diligentissimā cu-
raꝫ exhibeas: vt oīpotens de⁹ au
geat tibi gratiā suā: qui viuit ꝛ re
gnat in secula seculorum. Tu surgunt oēs: ꝛ metropolitanus cuꝫ
oib⁹ epis paratis deducit reginā:
coronā i capite: ꝛ sceptruꝫ i manu
ferētē: mediaꝫ inter se ꝛ digniorē
epꝫ paratū supra soliū: vbi stās cū
mitra vna cū eodē digniore epo
sitronizat eaꝫ in solio dicēs.
Sta ꝛ retine āmodo locuꝫ ti
bi a deo delegatū: ꝑ auctoritateꝫ
oīpotētis dei: ꝛ per p̄n̄tē traditio
nē nostram: oium scilicet epōruꝫ:
ceterorūq̄ꝫ dei seruorum: ꝛ quan

Metropolitan⁹ cū omnibus epis ducit reginā mediam inter se ꝛ p̄mū epm paratū ꝛ collocant eā in sede sua eo dicēte Sta ꝛ retine.

to clerū sacris altaribus propin/
quiorē ꝓspicis: tāto ei potētiorē
in locis congruis honorē īpēde
re memineris: quatenus media/
tor dei ꝛ hoīum: te mediatricē cle
ri ꝛ plebis: in hoc regni solio cō/
firmet: ꝛ in regnū eternū secū re/
gnare faciat. Jesus xp̄s dn̄s nr̄.
Rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū: Qui cū
patre ꝛ spū sancto viuit ꝛ regnat
deus ꝑ oīa secula seculorū. Dein/
de metropolitanus deposita mi/
tra ichoat schola sequēte hymnū

Metropolitan⁹ inchoat Te deuz stās sine mitra v̄sus ad altare.

Te deum laudamus.
Qui totus dicit̄ ꝑut habet̄ supra.
fol. xxxv. Quo īcepto metropoli
tanus accedit ad dexterā regine:
ibi cōtinuo manens vsq3 ad finē
hymni. Finito hymno metropo
litan⁹ stans vt ꝑus iuxta reginā
sine mitra dicit sup illaz. ℣. Fir/
met̄ manus tua: ꝛ exaltet̄ dextera
tua. ℟. Iusticia ꝛ iudiciuz prepa/
ratio sedis tue. ℣. Dn̄e exaudi ora
tionē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad
te veniat. ℣. Dominus vobiscū.
℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Finito hymno stās sine mitra metropolitan⁹ dicit. ℣. ꝛ orōnes sup reginā sedētem.

Deus q victrices moysi ma/
nus in oratione firmasti: q
q̄uis etate languesceret: infa//
tigabili sanctitate pugnabat: vt
dū amalech iniquus vincit̄: dum
ꝓphanus nationū populus sub
iugat̄: exterminatis alienigenis:
hereditati tue possessio copiosa
seruiret: opus manuuz tuarū pia

Exo. xvij.

nr̄e orationis exauditione cōfir/
ma. Habemus ꝛ nos apud te scē
pater: dn̄m saluatorē: q ꝓ nobis
manus suas extendit in cruce: per
quē etiam precamur altissime: vt
tua potentia suffragante: vniuer
sorū hostiū frangat̄ ipietas: po/
pulusq3 tuus cessante formidine:
te solū timere cōdiscat. Per eun
dē dn̄m ꝛc. ℟. Amen. Quib⁹ fini/
tis metropolitanus cū epis para
tis reuertit̄ ad sedē suaz prope al/
tare: ꝛ dicit̄ Alleluia vel Tractus.
Euāgeliū. ꝛ alia vsq3 ad Offerto/
riū inclusiue. Quo dicto metro/
politanus sedet in faldistorio añ
mediū altaris cū mitra: ꝛ regina
a suis prelatis: magnatib⁹ ꝛ alijs
associata: venit ante metropolita
nuz: corā quo genuflexa: offert ei
auruz quantum sibi placet: ꝛ ma
nuz metropolitani osculat̄. Dein
de ad soliuz suū reuertit̄: Metro
politanus lauat man⁹: surgit: ac/
cedit ad altare: ꝛ ꝓsequit̄ missam
vsq3 ad cōmunionē: cū secreta di
ci dicit̄ pro regina sub vno. Per
dominum. Secreta.

Dicit̄ Alla ꝛ euāgeliuz ꝛ offertoriū i missa.

Dicto offertorio metropolitan⁹ sedet cuz mitra añ mediuz altaris ꝛ regina genuflexa offert ei aurum ꝛ manū eius osculatur.

Suscipe dn̄e p̄ces ꝛ hostias
ecclesie tue pro salute famule tue.
N. regine nr̄e supplicātis: ꝛ in ꝓ/
tectione fideliū populoruz: anti/
qua brachij tui opare miracula:
vt superatis pacis inimicis: secu/
ra tibi seruiat christiana libertas.
Per dominum. Pax datur regi
ne per primuz ex prelatis paratis
cū instrumento ad hoc ordinato
Postq̄ metropolitanus se cōmu

Pax datur regine.

nicauerit de corpore et sanguine: et se purificauerit anteque digitos abluat: Regina sine corona: et sine sceptro de thalamo suo a suis dūtarat associata: accedit ad altare: genuflectit in supremo gradu altaris: et metropolitano detecto capite ad eam verso: dicit regina submissa itelligibili tamen voce.

Regina sine corona et sceptro veniēs añ altare facta ꝯfessione cōicat

Confiteor deo oīpotenti et c. Quo dicto metropolitanus adhuc eodem modo stans dicit.

Misereatur tui omnipotēs deus: et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam eternam. ℟. Amen.

Indulgentiam: absolutionem et remissionē peccatorū tuorum tribuat tibi omnipotēs et misericors dominus. ℟. Amen.

Et manu dextra signū crucis super reginam producit: vertit se ad altare: accipit hostiā ꝯsecratā inter pollicē et indicē dextre manus et cū sinistra patenā cōtinuo supponit hostie: et cōuersus ad reginam cū ipso sacramēto format signum crucis ante faciem regine et eam cōmunicat dicens.

Corpus domini nostri iesu xp̄i custodiat te et perducat in vitā eternā. Regina anteque sumit sacramētū: osculatur manū dextrā metropolitani: et sūpta cōmuniōe ex calice de manu metropolitani se purificat: et purificata ad thalamū suū reuertitur cū suis vt venit. Metropolitanus vero patenā cū pollice dextre manus extergit diligēter sup calicem ne qd de sacramēto sup ea remaneat: abluit etiā sup calicē digitos: ablutionem sumit: et accepta mitra lauat manus: et pficit missam: cum post com. dici dicitur pro regina sub vno.

Regina osculatur manū pōtificis anteque recipiat cōionem postea purificatur de manu metropolitani.

Per dominum. Postcom.

Deus qui ad pdicādū eterni regni euāgeliū romanū imperiū pparasti: ptende famule tue. N. regie nostre arma celestia: vt pax ecclesie nulla turbetur tēpestate bellorum. Per dominū. In fine metropolitanus dat bn̄dictionē solemnē. qua data oēs vadūt in pace. Missa dicitur de die cū cōmemoratiōe pro regina electa sub vna cōclusiōe put supra ordinatū est.

Oro dicenda sub vno per dn̄m cum prima post cōione.

Finita missa metropolitanus dat solēnē benedictionem.

Cum autē regina iam pridē vt regni domina: bn̄dicta et coronata: deinde cōsortē sibi elegerit: quē postea statuerit coronari. Ad diem ordinatā vocātur omnes plati regni: parātur duo thalami: ac omnia alia ordinantur: prout supra in coronatiōe regis posita sunt. Die autē statuto: metropolitano et prelatis in ecclesia constitutis: et se vestientibus. Regina reginalibus vestibus induta: cum corona in capite: et sceptro i manu: a suis associata: venit ad ecclesiam et ascendit thalamū suū. Illis autem paratis: et suo ordine sedētibus: vt supra in coronatione regis ordinatum est regina de thalamo suo descēdēs cū corona in capite: et sceptro i manu: venit corā metropolitano: a quo facta

Ritus coronandi regem regina iam pridē coronata.

Regina cum corona i capite et sceptro in manibus facta reuerēna metropolitano pn̄tat ei regē et petit eū coronari dicens reuerende et c.

ei reuerētia: petit regē ꝯsortē suū bñdici ꝛ coronari sub his verbis.

Reuerēde pater: postulamus vt cōsortē nr̄m a deo nobis coniūctū bñdicere: ꝛ corona regali decorare digneminj: ad laudeꝫ ꝛ gliā saluatoris nr̄i. Deinde ad thalamū suuꝫ reuertit̄. Interim rex vestibus militarib⁹ īdutus: venit ad eccl̄iam a suis p̄latis domesticis nō paratis: ac comitib⁹: magnatibus regni: ꝛ alijs associatus. Qui cū venerit ꝓpe p̄sbyteriū: duo priores epi ex paratis: ei obuiā veniūt: ꝛ cū mitris capita illi aliquantulū īclinātes: ipsū vsqꝫ ante metropolitanuꝫ deducūt. corā quo: rex birreto deposito: caput īclinās: humileꝫ ei reuerētiā exhibet. Qua facta: p̄or eporuꝫ deducētiū: stans detecto capite versus ad metropolitanuꝫ: voce intelligibili dicit.

Seruatur hic ꝛ deinceps mod⁹ q̄ suppositꝰ est in coronatione regia.

Reuerendissime pater postulat sctā mr̄ ecclesia ꝛc. Et oīa alia suo ordine fiunt: ꝓut habet̄ supra sub p̄ma rubrica de benedictione ꝛ coronatione regis: vsqꝫ ad aliā rubricā de coronatione regine: que hic obmittitur cum sit prius coronata. ¶ De benedictione noui Militis.

Miles creari ꝛ bñdici potest quacūqꝫ diei: loco ꝛ hora ſꝫ si iter missarū solemnia creandus est. Pōtifex in eo habitu in quo missam celebrauit: aut illi interfuit: in faldistorio ante medium altaris stans vel sedens ꝓut conuenit: finita missa id peragit. Si autē extra diuina: in stola sup rochetū: aut superpelliciū si esset pōtifex regularis: id facit. Et primo enseꝫ: quē aliquis corā eo genuflexus euaginatū tenet: stans detecto capite bñdicit: si nō sit bñ

Epꝰ militē bñdicturus p̄ benedicit enseꝫ stans detecto capite.

Exaudi q̄sum⁹ dict⁹: dicēs. dñe preces nr̄as: ꝛ hunc ensem: quo is famulus tuuꝫ circumcingi desiderat: maiestatis tue dextera dignare bñdicere: quatenuꝫ esse possit defensor eccl̄iarū: viduarū: orphanorū: omniūqꝫ deo seruientiū: cōtra seuitiā paganoruꝫ: alijsqꝫ sibi insidiantib⁹ sit terror ꝛ formido: p̄stans ei eq̄ ꝑsecutionis: ꝛ iuste defensionis effectum. Per xp̄ꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ. ℟. Am̄. Orem⁹.

Bene✠dic dn̄e sctē pater oīpotens eterne deus: ꝑ inuocationeꝫ scti tui noīs: ꝛ ꝑ aduentū xp̄i filij tui dn̄i nr̄i: ꝛ ꝑ donū sci spūs paracliti: hūc enseꝫ: vt hic famulus tu⁹: q hodierna die eo tua cōcedēte pietate: precingit̄: inuisibiles inimicos sub pedibus conculcet: victoriaqꝫ ꝑ oīa potitus: semp̄ maneat illesuꝫ. Per xp̄m dominū nr̄m. ℟. Amen. Deīde dicit

Benedictus stans vt prius. dn̄s deus meus: qui docet manus meas ad preliū: ꝛ digitos meos ad bellum.

Mi̇̄sericordia mea ꝛ refugiū meū: susceptor me⁹ ꝛ liberator meus.

Protector meus ꝛ in ipso speraui: qui subdit ppl̄m meum sub me.

Gloria

Gloria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Sicut in pͥncipio ꝛ nūc ꝛ semper: ꝛ in scl'a scl'oꝝ. Amē. ℣. Saluū fac seruū tuū dn̄e. ℟. De⁹ meus sperantē in te. ℣. Esto ei dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: q cuncta solus ordinas: ꝛ recte disponis: qui ad cohercendā malitiā reproborū: ꝛ tuendū iusticiā: vsum gladij in terris hominibus tua salubri dispositione pmisisti: ꝛ militarē ordinē: ad populi protectionē instituti voluisti: quiqꝫ p beatū ioānē militibus ad se in deserto venientibus: vt neminē concuterēt sed proprijs cōtenti essent stipendijs: dici fecisti: clementiā tuā dn̄e suppliciter exoramus: vt sicut dauid puero tuo goliā superādi largitus es facultatē: ꝛ iudam machabeū: de feritate gentiū nomen tuū nō inuocātiū: triumphare fecisti. Ita ꝛ huic famulo tuo: q nouiter iugo militie colla supposuit: pietate celesti vires ꝛ audaciam: ad fidei ꝛ iusticie defensionē tribuas: ꝛ prestes fidei: spei: ꝛ charitatis augmentū: ꝛ da ei timorē: pariter ꝛ amorē: humilitatē: perseuerantiā: obedientiā ꝛ patientiam bonā: ꝛ cuncta in eo recte disponas: vt neminē cū gladio isto: vel alio: iniuste ledat: ꝛ oia cū eo iusta honesta ꝛ recta defendat: ꝛ sicut ipse de minori gradu: ad nouū militie prouehit honorē: ita veterē hominē deponens cū actibus suis: nouū induat hominē: vt te timeat: ꝛ recte colat: perfidorum consortia vitet: ꝛ suā in proximū charitatē extendat: proposito suo in omnibus recte obediat: ꝛ suū in cunctis iuste officiū exequatur. Per xp̄m dominū nostrū. ℟. Amē. Tum enī aqua benedicta aspergit. Si autē ensis sit prius benedictus: omnia predicta obmittūtur. Post hec pontifex sedens cooperto capite dat ensem nudū nouo militi ante se genuflexo in manu dextrā dicens.

Luce. iij. | .j. Re. xvij. | .j. ma. vij.

Bn̄dicto ense ep̄s cū aspgit aq̄ bn̄dicta ꝛ sedēs cū mitra nudum tradit militi dicēs Accipe gladiū

Accipe gladium istum in nomine patris ꝛ filij ꝛ sp̄ūs sancti: ꝛ vtaris eo ad defensionē tuā: ac sancte dei eccl'ie: ꝛ ad cōfusionē inimicorū crucis xp̄i: ac fidei christiane: ꝛ quantū humana fragilitas pmiserit: cū eo neminē iniuste ledas: quod ipse prestare dignet: qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat de⁹: per oia seculoꝝ. ℟. Amē. Deinde ensis in vaginā reponitur ꝛ pontifex cingit mili-

Pōtifex sedēs cū mitra cingit nouū militē ense.

tem nouum ense dicens.

Accingere gladio tuo sup femur tuum potentissime. In nomine dñi nostri iesu xpi: et attende: q sancti nõ in gladio: sed p fidé vicerũt regna. Ense igit accinct⁹ miles nou⁹: surgit: et ensez de vagina educit: et euaginatũ ter viriliter vibrat: et sup brachiuz sinistruz tergit: et in vaginá reponit. Tuz pótifex iterũ ensem euaginatuz in dextrá accipiens milité nouuz ante se genuflexuz: cũ ipso ense euaginato ter super scapulas leuiter percutit interim semel tantũ dicens.

Dc.xj.

Epũs gladiũ iterũ euaginatũ accipiens ter sup scapulas noui militis cũ eo leuiter pcutit dicẽs Esto miles etc. et reposito ense epũs dat alapaz leué militi dicẽs Excíteris etc.

Esto miles pacificus: strenuus: fidelis: et deo deuot⁹: Deide reposito ense in vaginá. Pontifex manu dextra dat nouo militi leuiter alapá dicens.

Exciteris a somno militie: et vigila in fide christi: et fama laudabili. Tũ pontifex dat nouo militi osculuz pacis dicens. Pax tibi. Et milites astantes iponunt nouo militi calcaria: et pontifex sedens capite cooperto dicit añaz.

Astãtes ponũt calcaria nouo militi et pótifex dić añ Speciosus.

Speciosus forma pre filijs hominũ: accingere gladio tuo sup femur tuũ potentissime. Surgit pótifex et versus ad nouũ militez stãs et decto capite dić. Orem⁹.

Pontifex stans detecto capite dicit oõnez.

Omnipotens sempiterne deus sup hunc famulũ tuũ. N. qui eminenti mucrone circumcingi desiderat: gratiaz tue bene✠dictionis infunde: et eum dextre tue virtute fretuz: fac contra cuncta aduersantia celestibus armari presidijs: quo nullis in hoc seculo tempestatibus bellorũ turbet: Per xpm dñm nostrum. R. Amé. His dictis nouus miles osculat manũ pótificis: et depositis Ense et calcaribus vadit in pace.

Nouus miles osculat manũ pontificis.

De creatióe militis regularis.

Cum sũmus pontifex cõmittit aliqué creari seu recipi in milité sancti ioannis hierosolimitani: aut sãcti iacobi de spata: vel sãcti georgij: seu alterius ordinis militaris. Pontifex cui creatio huiusmodi siue receptio cómissa est: In primis debet interrogare diligenter creandum militez an emiserit aliquod votum solemne impediens: quo minus possit ingredi et assumere ordinez quem intendit profiteri. Si dixerit aliquod tale votũ emisisse: non debet cũ eo ad actũ cómissum procedi. Sin auté pontifex creat eum militem ordine suprascripto: tum imponit ei Crucé siue spatá: aut aliud signũ: siue habitum illũ quo milites illius ordinis: quem intendit profiteri vti consueuerunt. Deinde recipit ab eo adhuc genuflexo professionem per tales emitti solitaz votorum: et alias ßm morem illius ordinis siue militie. et iniungit ei: vt quoad vixerit singulis diebus dicat. cl. Pater noster. vel plura aut pauciora scdm ordinis siue militie illius instituta.

Pontifex interrogat militez an habeat votuz alicui⁹ religionis.

Epũs recipit milité regularé ad pfessioné et iponit ei orationes dicendas.

Sequit scda pars huius libri.

¶ Libri pontificalis s͡m ritū sancte Romane ecclesie. Pars secūda incipit.

¶ De benedictione ⁊ impositione primarij lapidis pro ecclesia edificandā.

Emo ecclesiā edificet priusq̄ȝ pontificis iudicio locus ⁊ atriuȝ designent̄: ⁊ quid ad luminaria: quid ad rectoris: ministrorumq̄ȝ stipēdia sufficiat: quidq̄ȝ ad ecclesie dotem pertineat: diffiniatur: ⁊ p̄ eū: vel eius auctoritate per sacerdotē: crux in loco figat̄: ⁊ lapis primari⁹ in fundamēto ponat̄. Pridie igit̄ lignea crux in loco vbi debet esse altare figatur. Sequēti vero die lapis in ecclesie fundatione ponendus: benedici debet hoc modo. Pōtifex paratus amictu alba: cingulo: stola: ⁊ pluuiali albi coloris: ⁊ mitra simplici: ⁊ baculū pastoralē in

sinistra tenés: stans cuz mitra in loco vbi ecclesia est fundanda benedicit sal ꝛ aquá: ꝛ exté sa dextra super sal absolute dicit.

Exorcizo te creatura salis ꝑ deum ✠ viuū: per deuz ✠ verū: per deū ✠ sanctū: per deuz qui te per heliseū ꝓphetá in aquā mitti iussit: vt sanaret sterilitas aque: vt efficiaris sal exorcizatū in salutē credētiū: ꝛ sis oibus te sumentibus sanitas anime ꝛ corporis: ꝛ effugiat atq; discedat ab eo loco: in quo aspersum fueris: ois fantasia ꝛ neqtia: ac versutia diabolice fraudis: omnisq; spūs immūdus: adiuratus per eum qui vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ seculum per ignem. Deinde deposita mitra dicit. ℣. Domine exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus

Pontifex stás sine mitra dič oionem.

Domine sancte pater omnipotens... Immēsam clementiā tuam oipotens eterne deus humiliter iploramus: vt hác creaturá salis: quá in vsum generis humani tribuisti: bñ ✠ dicere ꝛ sancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt sit oibus eū sumētib⁹ salus mētis ꝛ corporis: ꝛ qcqd ex eō tactum vel respsū fuerit: careat omni immūdicia: oiq; ipugnatione spūalis nequitie: per virtutez domini nostri iesu christi. Qui vētur⁹ est iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ seculū per ignē. ℟. Amē. Tū accepta mitra: extēsa dextra super aquaz stans absolute dicit.

Pontifex stás cū mitra bñdicit aquá tenēs manū dextrā extēsam sup eā ꝛ pastorale in sinistra.

Exorcizo te creatura aque i noie dei pa ✠ tris oipotētis: ꝛ in noie iesu xpi fi ✠ lij eius dñi nři: ꝛ in virtute spiritus ✠ sācti. vt fias aqua exorcizata: ad effugādū oēm potestatē inimici: ꝛ ipsuz inimicū eradicare ꝛ explātare valeas: cū angelis suis apostaticis: ꝑ virtutē eiusdez dñi nři iesu xpi: q vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ sclm per ignē. Deinde deposita mitra dicit. ℣. Dñe exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus.

Pontifex stás sine mitra dič oionem.

Deus qui ad salutez humani generis: maxima queq; sacra in aquar substātia cōdidisti: adesto propitius inuocationibus nostris: ꝛ elemento huic multimodis purificationibus preparato: virtutem tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura tua mysterijs tuis seruiens: ad abijciendos demones morbosq; pellendos: diuine gratie sumat effectum: vt quicquid in domibus vel in locis fideliuz hec vnda asperserit careat omni imundicia: liberetur a noxa. Non illic resideat spiritus pe

stilens: nō aura corrūpens. discedāt oēs īsidie latētis inimici: ⁊ si qd est qđ aut incolumitati habitantiū inuidet: aut quieti: asp̄sione huius aque effugiat: vt salubritas per inuocationē tui sancti nominis expetita: ab oibus sit impugnationib⁹ defensa: per virtutē dñi nři iesu xpi: q vēturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignē. ℟. Amen. Pōtifex accepto sale in dextrā mittit illud in aquā in modū crucis semel dicēs.

Pōtifex sal mittit i aquā imodū crucis dicens Hec cōmixtio.

Hec cōmixtio salis ⁊ aque efficiatur salutare sacramentū: in nomine pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spūs ✠ sancti. Quo facto super sal ⁊ aquā dicit ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus iuicte virtutis auctor: ⁊ insupabilis imperij rex: ac semp magnificus triūphator: qui aduerse dñatiōis vires reprimis: qui inimici rugiētis seuitiā superas: qui hostiles nequitias potēter expugnas: te dñe trementes ⁊ supplices deprecamur ac petim⁹ vt hanc creaturā salis ⁊ aque dignāter aspicias: Benignus illustres. Pietatis tue rore sancti✠fices: vt vbicūqȝ asp̄sa fuerit: per inuocationē tui sancti nominis: omnis infestatio imūdi spūs abijciatur: terrorqȝ venenosi serpentis procul pellatur: ⁊ presentia sācti spiritus: nobis misericordiam tuā poscētib⁹ vbiqȝ adesse dignetur. Per dñz nostrū. ⁊c. ℟. Amē.

Pōtifex accipit mitrā ⁊ schola cātat aīāz et psalmum.

Tū pōtifex accipit mitrā: ⁊ schola cātat aīam ⁊ p̄s. sequētes. Aña.

Signū salutis pone domine ie su xpe in loco isto ⁊ nō pmittas introi re angelū pcutientem. E v o v a e. p̄s.

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cōcupiscit ⁊ deficit anima mea in atria dñi.

Cor meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi domuȝ: ⁊ turtur nidū: vbi reponat pullos suos.

Altaria tua domine virtutum: rex meus ⁊ deus meus.

Beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te.

Beatus vir cuius est auxiliũ abs te: ascensionis in corde suo disposuit in valle lachrymarum: in loco quem posuit.

Etenim bñdictionẽ dabit legislator: ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur deus deorum in syon.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob.

Protector noster aspice deus: ⁊ respice in faciem christi tui.

Quia melior ẽ dies vna in atrijs tuis: super milia.

Elegi abiectus esse in domo dei mei: magisq̃ꝫ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam ⁊ veritatẽ diligit deus: gratiam ⁊ gloriam dabit dominus.

Non priuabit bonis eos q ambulant in innocẽtia: dñe virtutũ: beatus homo qui sperat in te.

Gloria patri. Sicut erat ⁊c. Interim duꝫ premissa cantant̃. Pontifex cũ mitra aspergit locum vbi crux posita est cũ aqua p eñ benedicta finitis añã ⁊ ps. predictis. Põtifex stãs versus ad locũ p eũ aspsuꝫ deposita mitra dic̃. Orem⁹.

Duꝫ p̃missa cãtant̃ põtifex cum mitra stans aspergit locũ vbi crux posita est.

Eps stãs sine mitra dic̃it orõnẽ super locũ aspersuꝫ.

Domine deus: q licet celo ⁊ terra nõ capiaris: domũ tamen dignaris hẽre in terris: vbi nomẽ tuũ iugiter inuocet̃: locuꝫ hũc quesumus beate marie semper virginis. ⁊ beati. N. Nominando sanctũ vel sanctã in cuius honoreꝫ atqꝫ nomẽ fundabitur ecclesia Omniũqꝫ sanctorũ intercedentibus meritis visita: ⁊ p infusioneꝫ gratie tue ab omni inqnamẽto purifica: purificatũqꝫ cõserua: ⁊ q dilecti tui dauid deuotionẽ: in filij sui salomonis opere cõpleuisti: in hoc opere desideria nostra pficere digneris: effugiãt qꝫ oẽs hinc nequitie spirituales Per dñm. ℟. Amẽ. Post hec stãs adhuc sine mitra pontifex benedicit primariũ lapideꝫ dicens. ℣.

Hic nominat scm̃ vel scãꝫ i cui⁹ noie ecclia fundãda ẽ.

.ij. Re. vij. Pontifex sine mitra bñdicit pmariuꝫ lapidẽ.

Adiutoriũ nr̃m in noĩe dñi. ℟. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Sit nomen dñi bñdictũ. ℟. Ex hoc nũc ⁊ vsqꝫ in seculũ. ℣. Lapidẽ queꝫ reprobauerũt edificãtes. ℟. Hic factus est in caput anguli. ℣. Tu es petrus. ℟. Et sup hanc petrã edificabo ecclesiã meã. ℣. Gl'ia patri. ℟. Sicut erat. Oremus.

Domine iesu xp̃e fili dei viui: q es verus oĩpotens deus: splendor ⁊ imago eterni patris ⁊ vita eterna qui es lapis angularis de monte sine manibus excisus: ⁊ imutabile fundamẽtũ: hũc lapideꝫ collocandũ in tuo nomine cõfirma: ⁊ tu qui es principiuꝫ ⁊ finis: in quo principio deus pater ab initio cuncta creauit: sis q̃ sumus principiũ: ⁊ incrementũ ⁊ cõsumatio ipsiuꝫ operis: quod debet ad laudẽ ⁊ gloriaꝫ tui nominis inchoari: qui cũ patre ⁊ spiritu sancto viuis ⁊ regnas deus p oĩa scl'a seculorũ. ℟. Amẽ. Orem⁹.

Dañ. ij.

Gen. j.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus bene✠dicere dignare hunc lapideꝫ:

in fundamētū ecclesie: in honorē sancti. N. Per dñm nostrū iesū xpm filium tuū lapidē angularē electū. preciosum in fundamento fundamētū de quo dicit apostolus: Petra autē erat xps. Qui tecū et cum spiritu sancto viuit et regnat deus per oīa secula seculorum. ℟. Amen. Tūc aspergit lapidem ipsum aqua benedicta. et accepto cultro per singulas ptes sculpat in eo signū crucis dicens. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spūs ✠ sancti. Quo facto dicit. Oremus.

j. petri. ij.

j. Cor. x.

Pōtifex aspgit pmariū lapidē aqua bndicta et cū cultello i singulis ptib⁹ lapidis sculpit signum crucis dicēs In noie patris et c.

Benedic domine creaturam istā lapidis: vt sit remediū salutare generi humano et presta per inuocationē sancti nominis tui: vt quicūqz ad hanc ecclesiam edificandā et perficiēdā pura mēte auxilium dederint: corporis sanitatē et anime medelam pcipiant. Per xpm dñm nostrū. ℟. Amē. Deinde ponitur in terrā aliqd tapete: et desuper faldistoriū: super qd pontifex accepta mitra accūbit. Tū dicit Letania s. fo. x. Posita vsqz ad finē qua finita: Pōtifex deposita mitra surgit: et stās versus ad priariū lapidē dic. Oremus.

Pōtifex pcūbit super faldistoriū positū sup tapete et dicit letania.

Pōtifex surgēs sine mitra dic orationē sup lapidē pmariū

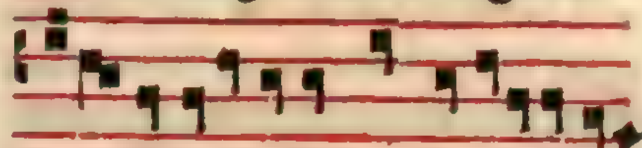

Actiones nostras quesumus dñe aspirādo pueni: et adiuuādo psequere: vt cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat: et p te cepta finiatur. Per xpm dominū. ℟. Amen. Deinde parato cemento: et cemētario assistente. Pontifex cū mitra ponit ipsum primarium lapidem in fundamento: inchoans schola prosequente. Antiphonam.

Pōtifex ponit pmariū lapidē i fundamēto inchoans añ Mane schola psequente ipsam et ps.

Mane surgēs iacob erigebat

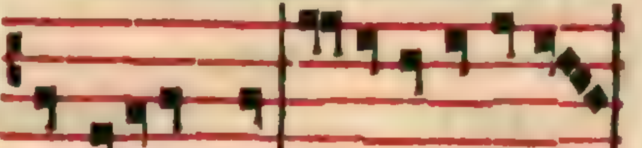
lapidē in titulū fundēs oleū de-

super: votū vouit domino: ve-

re locus iste sanctus est: et e-

go nesciebam. E v o v a e. Ps.

Nisi domin⁹ edificauerit domum: in vanū laborauerūt qui edificant eam.

Nisi dñs custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam.

Vanū est vobis ante lucē surgere: surgite postq̄ sederitis qui mā ducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris.
Sicut sagitte in manu potentis: ita filij excussorum
Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis: non cõfundetur cum loquetur inimicis suis in porta.
Gloria pr̃i ꝛ filio ꝛ sp̃ui sctõ. Sicut erat in pricipio ꝛc. Quo dicto põtifex stans cũ mitra: tãgens ipz lapidẽ in fũdamẽto positũ dicit.

Dicto ps põtifex stãs cũ mitra tãgit lapidẽ i fũdamẽto positũ dicẽs In fide ꝛc.

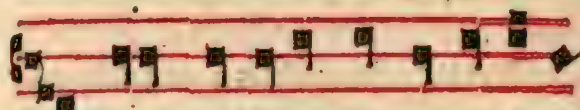
In fide iesu xp̃i collocamus lapidẽ istũ primariũ in hoc fundamento: In noie pa ✠ tris: ꝛ fi ✠ lij: ꝛ spiri ✠ tus sancti: vt vigeat vera fides hic: ꝛ timor dei: fraternaqz dilectio: ꝛ sit hic locus destinatus orationi: ꝛ ad inuocãdũ ꝛ laudandũ nomen eiusdem dñi nr̃i iesu xp̃i: qui cũ patre ꝛ spiritu sctõ viuit ꝛ regnat de⁹: Per oia scl'a seculorũ. Interim cementarius locat ipsũ lapidẽ cũ cemẽto: postea põtifex spargit sup lapidem aquã benedictam: dicens.

Cemẽtari⁹ collocat lapidẽ cũ cemento ꝛ põtifex spargit sup ipm aquã dicẽs. Asperges.

Asperges me domine isopo ꝛ mundabor: lauabis me: ꝛ super niuem dealbabor. psal's.
Miserere mei de⁹: ſm magnã misericordiã tuaz ꝛc. Totus dicitur cũ. Gloria patri ꝛ. Sicut erat. Quo dicto põtifex spargit aquaz benedictã per oia fundamẽta si sunt aperta: si non sunt aperta: circuit aspergendo fundamenta ecclesie designata: hoc modo. Incipiens aspergere ꝛ circuire inchoat schola prosequẽte Añam.

Põtifex aspgit locũ totuz vbi fieri dñt fundamẽta ꝛ incipiẽs aspergere ichoat añ O q̃.

O quam metuendus est locus

iste: vere non est hic ali-

ud nisi domus dei et

porta celi. Euouae. ps.

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit domin⁹ portas syon super omnia tabernacula Jacob.
Gl'iosa dicta sũt de te: ciuitas dei.
Memor ero raab ꝛ babylonis: scientium me.
Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ populus ethiopum: hij fuerunt illic.
Nunquid syon dicet homo et homo natus est in ea: ꝛ ipse fundauit eam altissimus.
Dñs narrabit in scripturis po-

pulorum: ꝛ principum horuz qui fuerunt in ea.

Sicut letantium omnium: habitatio est in te.

Gloria patri ꝛ filio ꝛ spūi sancto. Sicut erat ꝛc. Et repetita aā. Interim aspergendo ꝑcedit vsqꝫ ad tertiā partē fundamentorū apertorū: seu designatorū: vbi subsistit: ꝛ repetita aā pōtifex stās ibidē deposita mitra dic̄. Oremꝰ. Et ministri. Flectamꝰ genua: Leuate.

Pōtifex cū mitra aspergēdo procedit vsqꝫ ad tertiā partē fundamētorū designatoruz ꝛ ibi stās sine mitra dic̄ orōnem.

Omnipotēs ꝛ misericors deus: qui sacerdotibus tuis tā taz pre ceteris gratiā cōtulisti: vt quicquid in tuo noīe digne pfecteqꝫ ab eis agit̄: a te fieri credat̄: quesumus imensaz clementiā tuam: vt quicquid modo visitaturi sumus: visites: ꝛ quicquid bn̄dicturi sumus: bn̄dicas: sitqꝫ ad nostre humilitatis introitū: sanctorum tuorū meritis fuga demonū: ꝛ angeli pacis igressus. Per xp̄z dominū nostrum. ℞. Amen.

Deinde incpoat schola prosequente aāam.

Pōtifex incboat aāa ꝫ schola pſequēte. Pax

Pax eterna ab eterno huic domui. Pax perhennis verbū patris sit pax huic domui.

pacem pius consolator huic prestet domui.

Interim pontifex accepta mitra: aspergendo ꝑcedit vsqꝫ ad aliaz tertiā partē fundamētorū apertoruz: seu designatorū: ibidē subsistens: ꝛ finita aā stās cū mitra dic̄.

Pōtifex cuz mitra dū aā cātat̄ aspgit ad aliā tertiā prē fundamētoruz designatorū ꝛ dicta aāa stās sine mitra dic̄ orōnem.

Omnipotentē deū fratres carissimi: in cuius domo multe sunt māsiones: supplices depre cemur: vt locū istum nomini suo edificandū: p serenissimā pietatē suā: bn̄dicere: sanctificare: ꝛ consecrare digne͂t. Per dn̄z nr̄m iesuz xp̄m: qui cū patre ꝛ spū sancto viuit ꝛ regnat deus: p oīa sc̄la seculorū. ℞. Amen. Deinde inchoat: schola ꝑsequte Aāam.

Pōtifex incboat aāa ꝛ schola pſequit̄ ipaz ꝛ psalmum.

Bene fundata est domus domini supra firmam petram.

Euouae. ps.

Letatus sum in his que dicta sunt mihi: in domum domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri: in atrijs tuis hierusalem.
Hierusalem que edificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipsum.
Illuc enim ascēderūt tribus tribus dn̄i testimoniū israel: ad cōfitendum nomini domini.
Quia illic sederunt sedes in iudicio: sedes super domum dauid.
Rogate que ad pacē sunt hierl'z: ꝛ habundantia diligentibus te.
Fiat pax in virtute tua: ꝛ habūdantia in turribus tuis.
Propter fratres meos ꝛ proximos meos: loquebar pacem de te.
Propter domū domini dei nostri: quesiui bona tibi.
Gloria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Sicut erat ꝛc. Et repetitur an. Interim pōtifex aspgēdo procedit per vltimā tertiā partē fundamentoꝝ apertoꝝ: seu designatoꝝ: reuertēs ad locū in quo lapidē iposuit: vbi repetita an̄: stās deposita mitra dicit. Oremꝰ. Et ministri. Flectamꝰ genua: Leua.

Pōtifex cū mitra aspergit tertiā partē fundamētorū designatoꝝ ꝛ redit ad locū in q̄ lapidē posuit.

Deus qui ex omni cooptatione sanctoꝝ eternū maiestati tue cōdis hitaculū: da edificationi tue icrementa celestia: vt qd̄ te iubēte fundaẗ: te largiēte pficiaẗ. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē. Subsequēter pōtifex ibidē stās sine mitra ichoat schola psequēte hym.

Pōtifex ibidē stans sine mitra inchoat hymnū Veni creator schola psequente hym̄ totū.

Veni creator spiritus.

Et dicit' totꝰ put habet' s. fo. xix. Quo ichoato pōtifex genuflectit vsq; ad finē primi ꝟsus. Tūc surgit: stans detecto capite vsq; ad finē hymni. q̄ finito dicit Oremꝰ.

Pontifex post ichoationē hymni gēuflectit ꝛ sic manet dū primꝰ ꝟsus dicit' sine mitra.

Descēdat q̄sumus dn̄e deus spiritus tuus sanctꝰ sup hāc domū edificādā: qui ꝛ populi tui dona sāctificet: ꝛ ipsius corda purificet. Per christū dominū nostrū. ℟. Amen. Oremus.
Deus qui in omni loco dn̄ationis tue benignus exauditor ꝛ cōstructor existis exaudi nos que sumus ꝛ presta: vt iuiolabilis huius loci permaneat constructio: ꝛ beneficia tui muneris: vniuersitas que tibi supplicat pcipere mereatur. Per dn̄m nostrum ꝛc. ℟. Amen. Hoc facto accepta mitra pōtifex si placet: sedēs ibidem in faldistorio exhortaẗ populū ad cōtribuendū pro structura ecclesie noue: ꝛ alijs oportunis. Deinde dat bn̄dictionē solēnē dicēs.
Sit nomen dn̄i benedictū ꝛc. Et in fine concedit indulgētias. His expletis: si velit: parat se ad celebrandū missā in dicto loco: de sancto: in cuius nomine ecclesia fundatur.

Pōtifex dat solennē bn̄dictionē ꝛ indulgentias: ꝛ si vult celebrat dicēs missā de sancto i cuius honore fundaẗ eccl'ia.

De ecclesie dedicatione seu consecratione.

Ecclesiarū consecrationes quāuis omni die de iure fieri possint. decētius tn̄ in dn̄icis diebꝰ vel sctōrū solēnitatibus fiūt. Dn̄a aūt eccl'ia fuerit dedicanda: debet ar-

Ecclesiarum dedicationes decētiꝰ i diebꝰ dn̄icis ꝛ festiuis celebrant'.

chidiaconus prenunciare clero ⁊
populo: quibus est ecclesia cõse/
cranda: vt priusq̃ cõsecretur ieiu
nent. Idez faciat põtifex q eaz cõ
secrare debet. Sicut eniz ait bea/
tus leo in epistola ad dioscorum:
Is qui põtificẽ presbyterum: vel
diaconũ benedicturus est: ⁊ etiã
is qui benedicitur ieiunare debent:
multo magis in tanta: ⁊ tam san
cta solemnitate: taz cõsecrans: q̃z
qui petunt sibi ecclesiã cõsecrari:
ieiunare tenentur. Sane p̃cedẽti se
ro ante diez dedicationis: Põti
fex parat reliquias in altari conse
crando includendas: ponens eas
in decẽti ⁊ mũdo vasculo: cuz tri/
bus granis thuris: ponit etiã in
eo cartulã de pergameno: scriptã
de grossa littera: cõtinentẽ cuius/
modi reliquie sint ibi icluse: ⁊ ad
cuius sancti honorẽ ⁊ nomen: ec/
clesia ipsa ⁊ altare dedicãtur: no/
men cõsecratoris. Indulgentiaz
quã in anniuersario dedicatiõis
die cõcedit. annũ quoqz. diem: ⁊
mẽsem qbus dedicatur. sub hac for
ma. M.cccc.lxxxv. die. iij. mẽsis ia
nuarij. Ego. A. Eps pietin⁹. cõse
craui ecclesiã: ⁊ altare hoc i hono
rẽ sancti. N. ⁊ reliqas btõrũ mar
tyrũ. N. ⁊ A. in eo inclusi: singulis
xpi fidelibus hodie vnuz annũ: ⁊
in die anniuersario cõsecrationis
huiusmodi ipsam visitãtibus. xl.
dies de vera indulgẽtia in forma
ecclie cõsueta cõcedẽs. Sigillans
ipsuz vasculũ diligẽter: ⁊ illud in
mũdo ⁊ honesto loco: vel sub tẽ/
torio ante fores ecclesie cõsecran
de parato ponẽs: ⁊ sup ornatũ fe
retrũ honeste collocans: cũ duo/
bus cãdelabris ⁊ luminaribus ar
dentib⁹. ¶ Celebrãdeqz sunt vi
gilie ante reliquias ipsas ⁊ canen
di nocturni ⁊ matutine laudes: in
honore sanctorũ quorũ reliquie
sunt cõdẽde imagines vero: cru
ces: ⁊ alia ipsa nocte remaneãt in
ecclesia cõsecrãda. In mane vero
diei qua cõsecratio fieri debet pa
rantur in ecclesia que ad dedica/
tionẽ ecclesie ⁊ altaris sunt neces/
saria: videlicet: Sanctuz chrisma
i vasculo ⁊ ampulla. Oleũ sanctũ
cathecuminorũ: etiã in vasculo ⁊
ampulla. Due libre thuris vel cir
ca: cuius medietas sit in granis.
Thuribulũ cũ nauicula: ⁊ coclea
ri. Uas cũ prunis ardentib⁹. Uas
cum cinerib⁹ pro quãtitate eccle/
sie. Uas cũ sale. Uas vini. Asper/
soriũ factũ de herba isopi. Man/
tilia ex tela grossa ad extergendũ
altaria quotiens expedierit. Co/
opertura linea cerata ad mensu/
rã altaris: pro quolibet altari cõ
secrãdo. quinqz cruces parue eti
am pro quolibet altari consecrã
do: facte de çandelis cere subtili/
bus. Alique spatule lignee par/
ue: ad abradendum de altari cõ
bustiones candelarum ⁊ thuris.
Uas in quo ipse rasure deponan
tur. Calx: Arena siue tegula tri/
ta: ad faciendum cementum pro
liniendo sepulchrum reliquiarũ
⁊ iuncturam mense altaris cum

Põtifex cõ/secraturus ecclesiã de/bet p̃cedẽti die ieiunare

Põtifex p̃/cedenti die parat reli/quias i decẽti vase eas collocãs cũ tribus gra/nis thuris ⁊ cartula de pgameno.

Forma con scribẽda in cartula.

Matutine cãtãde sunt de sctis qrũ reliquie sũt cõdende.

Que parã/da sunt pro eccl̃ia cõse/crãda.

Sctm̃ chri/sma. Oleũ cathe cuminorũ.

Due libre thuris.

Turibulũ.

Aqua vinũ cinis ⁊ sal. Aspersoriũ ysopi.

Cruces fac te ex cãdel/lis.

Spatule li/gnee.

stipite. Cemētarius qui hoc agat.

Duo itortitia.

Duo itortitia accensa: que semp pcedāt pōtificē quocūq3 ierit.

Vasa cū aq̄

Vasa cū aqua ad abluēdas man⁹ pōtificis quotiēscūq3 expedierit: ⁊ medulla panis: ac mātilia pro extergēdis manibus.

Due libre bōbicis vel stupe.

Due libre bōbicis vel stuppe subtilis pro extergēdis crucib⁹ vnctis que fiūt in parietibus ecclesie: ⁊ in stipite altaris. Duo vasa cū aqua bñdicenda: vnū extra ecclesiā3: ⁊ aliud intus in p̄sbyterio.

Tobalee noue.

Tobalee noue mūde: ⁊ vasa ac ornamenta ad cultū dei: ⁊ ecclie ⁊ altaris postq̄ cōsecrata fuerit ptinentia bñdicēda.

xij. cruces i ecclesia pingant.

Itē depingant in parietibus ecclie itrinsecus per circuitū duodecim cruces: circa decē palmos: sup terrā videlicet tres pro qualibet ex quatuor parietibus. Et ad caput cuiuslibet crucis figat vn⁹ clauus: cui affigatur vna candela vnius vncie vel circa. Scala vel aliud edificiū sup quo ascēdēs pōtifex possit attingere ipsas duodecim cruces.

Fontes ecclesie debēt esse mūdi ⁊ vacui.

Fontes ecclie in qbus cōseruat aqua bñdicta vacui sint ⁊ bene mundi. Et puideat q ecclesia possit exterius libere circuiri.

Prouideat q ecclia exterius possit circuiri.

¶ Interim autē dū premissa parant: Pontifex in suo habitu quotidiano venit ad eccliam: ⁊ sedens ante altare consecrādū: annūciat populo in cuius sancti honorē ⁊ nomē ecclesia est dedicanda: ⁊ quorū sanctorū reliqe sunt in altari recōdende. Quo facto: ordinat in ecclia ɔsecrāda que ordinanda sunt: ⁊ eius iussu accēduntur pmisse duodeci3 cādele: ⁊ faldistorū ornatū ponit supra tapetem in medio ecclesie: ⁊ mox pōtifex exit ecclesia3 cunctis inde exire iussis vno tantu3 diacono: Amictu: alba: cigulo ⁊ stola parato intus remanente: ⁊ ecclie fores claudunt.

Epus i habitu quotidiano sedēs añ altare pnūciat pplo i cuius sancti honorē illa ecclia sit cōsecranda.

Accēdūtur in ecclia xij cādele ante cruces.

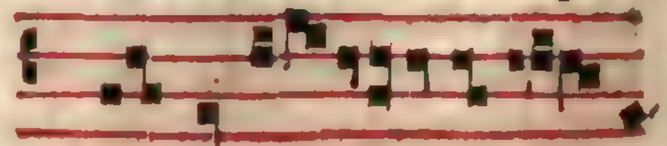
Pōtifex cū oib⁹ exit ecclesia3 vno solo diacono i ea relicto et porte claudunt.

¶ Tunc pōtifex cū clero ⁊ populo accedit ad locū vbi pridie reliquie posite fuerūt: ⁊ ibi incipit ⁊ dicit voce submissa cu3 clericis septē psalmos cū añ. Ne reminiscaris ⁊c. Sine letania: quos require supra. fo. lxvj. Induens interum amictū: albā: cingulū ⁊ stolam: ⁊ pluuiale albi coloris: sine manipulo: accipiens mitra3 simplicē in capite: ⁊ baculū pastoralē in manum sinistra3. Alter quoq3 diaconus parat similiter amictu: alba cingulo ⁊ stola. Subdiaconus etiā amictū: albā: ⁊ cingulu3 induitur. Acolyti ⁊ alij ministri: superpellicijs parant. Quib⁹ omnibus sic paratis: ⁊ premissis septē psalmis expletis: redeunt ante fores ecclesie cōsecrande: ⁊ parato ibi alio sup tapete3 faldistorio. Pōtifex stans sine mitra inchoat ⁊ schola prosequitur añā3.

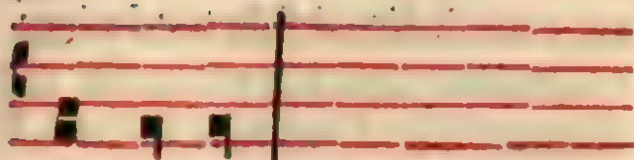
Expletis septē ps pōtifex ad fores ecclie stans sine mitra īchoat añ.

Adesto deus vnus omnipo-

tens pater et filius et spiri-

Deinde dicit stans eodem mo-

Pōtifex dicit orōnē.

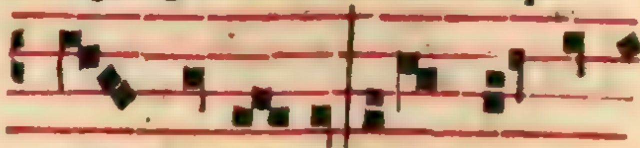
Actiones nr̄as do. Orem⁹. Actiones nostras quesumus domine aspirando preueni: et adiuuando prosequere: ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat: et per te cepta finiatur. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Qua dicta pontifex accepta mitra procumbit supra faldistorium ibidem preparatum: et cantores incipiūt Letaniam supra. fo. x. Positam: et eam prosequitur vsq3 ibi Ab omni malo libera nos domine exclusiue. Tunc surgens Pontifex ab accubitu: et stans cum mitra benedicit ibidem: vel sub tentorio aquam et sal simpliciter extensa dextra super sal absolute dicens. Exorcizo te creatura salis. Prout habetur supra in Benedictione primarij lapidis. Expleta aque benedictione. Pontifex stans sine mitra aspergit se et circumastātes cū illa: inchoans schola prosequente Antiphonam.

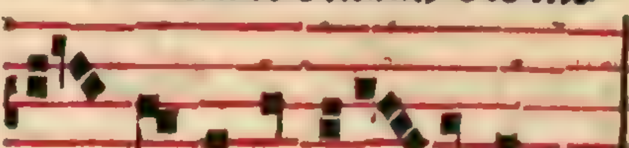
Dicta oratione pontifex procūbit cū mitra sup faldistoriū ibi paratū et incipiunt letaniā et prosequūt vsq3 dum dicitur Ab omni malo.

Pontifex stās sine mitra aspergit se et circumstātes aqua bñdicta et īcipit añ.

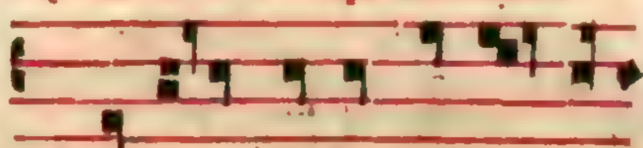

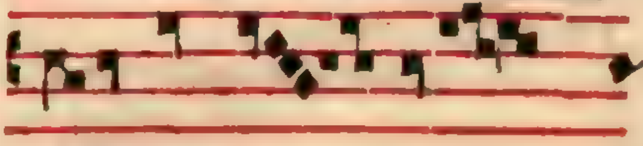

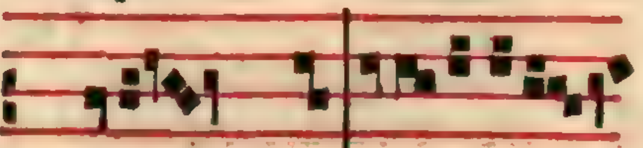
Qua incepta imposita sibi mitra: stans ante fores ecclie: precedentibus ipsum duobus acolytis cum candelis accensis incipit circuire ad manū dextrā pcedens cū choro et populo: et aspergens cū ipsa aqua forinsecus parietes ecclie: in superiori parte earū: et cimiteriū: dicens semp. In noie pr̄is et filij et spūs scti. Interim finita dicta añā schola cantat Responsorium.

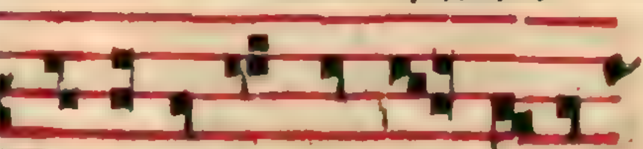
Incepta añ epūs cum mitra stans añ fores ecclie īcipit circuire ecclīā ad manū dextera3 pcedēs aspgit parietes forinsec⁹ alte et cimiteriū semp dicens in nomine patris etc.

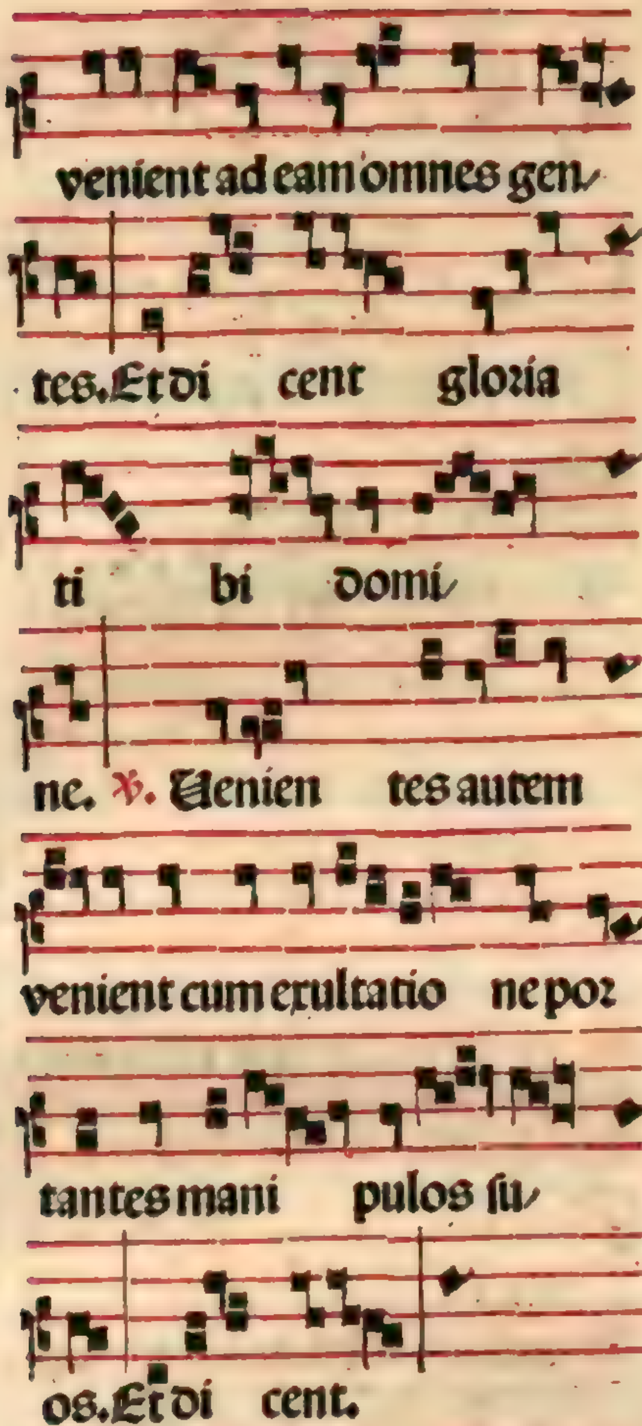
Finita añ schola cantat ℟.

Expleto circuitu pontifex perueniens ante ostium: stans ibidem versus ad ostium deposita mitra dicit Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Expleto circuitu pontifex pueniēs añ ostiū ecclesie stans ibidem sine mitra v̄sus ad ostiū dicit Oremꝰ ⁊ ministri flectamꝰ genua ⁊ leuate et dicit oronē.

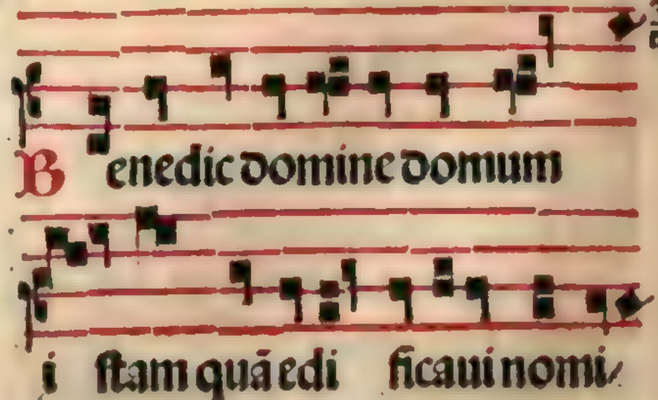
Omnipotens sempiterne deus: q in oi loco dominationis tue totus assistis ⁊ totus oparis: adesto supplicationibꝰ nr̄is: ⁊ huius domus cuius es fūdator esto protector: nulla hic nequitia contrarie potestatis obsistat: sed virtute spiritus sancti operāte: fiat hic semꝑ purum seruitiū: ⁊ deuota libertas. Per xp̄m dominū nr̄m. ℟. Amē. Quo dicto pōtifex accepta mitra ad ostiū ecclie appropinquās: ꝑcutit semel cū iferiori parte baculi pastoralis supliminare ipsius ostij dicēs itelligibili voce.
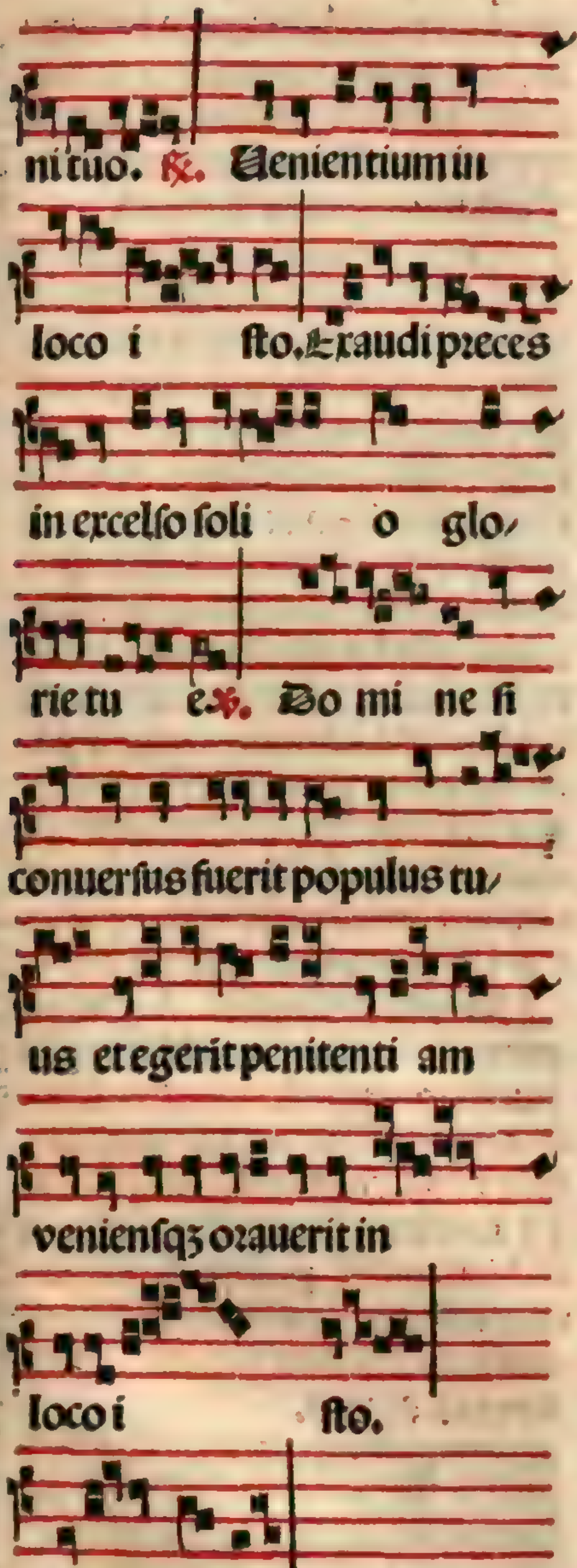
Pōtifex cū mitra stans ꝑcutit cū baculi pastoralis pte iferiori suplimināre ostij dicēs Tollite

Tollite portas principes vestras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ itroibit rex glie. Diaconus intus existēs dicat alta voce. Quis est iste rex glie? Pontifex rñdet. Dñs fortis ⁊ potēs: dñs potēs in ꝑlio. Deinde pōtifex iterū circuit ecclīā cū clero ⁊ pplo: incipiēs ad eādē manū dextrā aspgēdo parietes iuxta fūdamētū ipsarum: ⁊ cimiteriū: dicēs semper. In noie pa✠tris et ✠filij ⁊ spiritussā✠cti. Interī schola cātat ℟.

Pōtifex iterum circuit ecclesiaʒ ad manū dexteraʒ icipiens ⁊ aspergit parietes ecclesie: iuxta fundamentū ⁊ cimiteriuʒ dicēs semper In noie patris ⁊c.

Exaudi preces.

Expleto se/cũdo circui/tu reuertit ad fores ec/clesie ⁊ sine mitra stans dicat oroné.

Expleto circuitu pontifex perue/niens ante ostium stans ibidem versus ad illud: deposita mitra di/cit. Oremus. Et ministri. Flecta

Omus genua: Leuate. Omnipotens sempiterne deus: qui per filium tuũ angularez scilicet lapidé: duos ex diuerso venientes ex circũcisione: ⁊ preputio: parietes: duos greges ouiũ: sub vno eodemq3 pastore vnisti: da famulis tuis per hec nostre deuotionis officia indissolubile vinculum charitatis: vt nulla diuisione mentium: nullaq3 peruersitatis varietate sequestrẽtur: quos sub vnius regimine pastoris: vnꝰ grex continet: vniusq3 te custode ouilis septa concludũt. Per christum dominum nostrũ. ℟. Amẽ. .i. petri.

Tũ accepta mitra appropinquãs iterum ad ostiuz percutit secũdo cum baculo pastorali super liminare dicens simili voce vt prius.

Põtifex accepta mitra pcutit superliminare ostij cuz baculo dicẽs Tollite.

Tollite portas principes vestras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Diaconus intus existens dicit. Quis est iste rex glorie? Põtifex respõdet. Dominus fortis ⁊ potens: dominus potens in prelio. Deinde circuit tertio ecclesiam cum clero ⁊ populo incipiens ad sinistram manum: procedit aspergẽs exterius cum eadem aqua parietes in media parte earum ⁊ cimiterium dicens semper.

Põtifex tertio circuit ecc̃liaz incipiẽs a sinistra ⁊ procedit aspergẽdo parietes in media pte eorũ ⁊ cimiterium semp dicẽs In noĩe ec̃.

In nomine pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spiritus✠ sancti.

Interim schola cantat rñsorium.

Tu domine vniuerso rum

qui nullā habes indigenti-
am voluisti templum tuum
fieri in nobis. Cōserua
domū istam imacula-
tam in eternum. ℣.
Tu elegisti domū istam do-
mine ad inuocandum nomen
tuū in ea vt esset domus ora-
tionis ⁊ obsecrationis populo
tuo. Conserua.

Expleto cantu ⁊ circuitu cuꝫ pontifex peruenerit ante ostiuꝫ stans ibidem versus ad illud: deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua. Leuate.

Expleto cātu ⁊ circuitu pontifex añ ostiū reuersus dicit stās sine mitra Oroneꝫ

Omnipotens ⁊ misericors deus: qui sacerdotibus tuis tā tam pre ceteris gratiam contulisti: vt quicquid in tuo nomine digne perfecteqꝫ ab eis agitur: a te fieri credatur: quesumus imensaꝫ clementiam tuā vt quicquid modo visitaturi sumus visites: ⁊ quicquid benedicturi sumus benedicas sitqꝫ ad nostre humilitatis introitum: sanctorum tuoruꝫ meritis fuga demonum: ⁊ angeli pacis igressus. Per xp̄ꝫ dñꝫ nr̄ꝫ. ℟. Amē. Tū accepta mitra appropiquās tertio ad ostiū eccl'ie ꝑcutit iterū sup limiare cū baculo pastorali dicēs.

Pōtifex cū mitra tertio appropinquans ostio cuꝫ baculo pastorali ꝑcutit superliminare ostij dicēs Tollite.

Tollite portas p̄ncipes vestras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ itroibit rex glorie. Diaconus intus existens dicit. Quis est iste rex glorie: Pontifex ⁊ vniuersus clerus respōdet. Dñs virtutū ipse est rex glorie. Adijciētes. Api. Api. Api. Pōtifex facit crucem superliminare ostij cum inferiori p̄te baculi pastoralis dicens.

Pōtifex facit signum crucis supliminare cuꝫ baculo pastorali dicēs Ecce crucis ⁊ apto ostio intrat ecclesiam solū cū clericis ⁊ cemētarijs.

Ecce crucis signum fugiant fantasmata cuncta. Et aperto ostio intrat ecclesiam solus cū ministris clericis: ⁊ cementarijs: qui collocare ⁊ linire debēt lapidē sup sepulchꝝ reliqaꝝ: ⁊ mēsaꝫ altaris: si est remota aut separata a stipite: dimisso ab extra pplo: ⁊ clauso ecclesie ostio post eos. Ingressus aūt pōtifex ecclīā dicit intelligibili voce. Pax huic domui. Et diacon⁹ q est intus rñdet. In introitu vr̄o. Et oēs dicūt. Amē. Tū schola siue cātores cātāt aña₃.

Ebo ingres/sus dic̄ pax huic domui ⁊ diaconus deintus re/dit In introi/tu vr̄o Om/nes rñdent Amen. Tunc scho la cātāt añ Pax.

Pax eterna ab eterno huic domui. Pax perhennis verbum patris sit pax huic domui. Pacem pius consolator huic prestet domui.

Quia dicta cātāt etiā sequētē aña₃

Zachee festinās descēde quia hodie in domo tua oportet me manere. At ille festinās descēdit. et suscepit illum gaudens in domum suam alleluia.

Hodie huic domui a deo salus facta est alleluia.

Hec dum cantantur pōtifex procedit vsq₃ ad mediū eccl'ie vbi faldistoriū paratū est: ⁊ expletis predictis añis: deposita mitra flexis ibi genibus versus ad altare maius ichoat schola ꝓsequēte hymnu₃.

Dū añ cātā/tur pōtifex procedit ad faldistoriuꝫ in medio ec clesie posi/tū ⁊ cātatis añ genufle/xus versus altare ma/ius incipit hymnū.

Veni creator spiritus.

Et dicit' totus prout habet' s. fol. xix. Finito primo versu surgit pōtifex ⁊ stat vsq₃ ad finē sine mitra. Interim vnus ex ministris spargit cinerē per pauimentum eccle

Finito pri/mo versu hymni sur/git pōtifex ⁊ stat sine mitra vsq₃ ad termina tionē hym.

p

sic: in modū crucis: faciendo ex eo lineas duas quamlibet latitudinis fere vnius palmi: vnaꝫ ab angulo eccl'ie ad sinistrā manuꝫ per principaleꝫ portā intrantis: ad angulū transuersuꝫ illius idest dextrū intrantis ad caput ecclesie: ꝛ aliaꝫ ab angulo ecclesie ad dextrā manū intrantis ad angulū transuersuꝫ illius idest sinistruꝫ ipsius ad caput ecclesie vel si ecclesia sit magna fieri possunt loco prime linee .xxiiij. Arcole: equali spacio distantes ex cinere: ꝛ loco secunde .xxiij. Finito hymno pōtifex accepta mitra accumbit sup faldistoriuꝫ: ꝛ schola iterū incipit ꝛ prosequitur letaniā in qua in suo loco nominet̄ bis sanctus ille: in cuius honore ꝛ nomine ecclesia vel altare dedicat̄: ꝛ eorū quorū reliquie icludūt̄. Postq̄ aūt dictū fuerit.

Inter ꝑ pargunt cinēs per ecclesiā in modum crucis ab āgulo in angulū eccl'ie i latitudine vni⁹ palmi.

Finito hymno ep̄s procūbit super faldistorio cuꝫ mitra ꝛ di letania.

Bis noiat̄ sctūs in cui⁹ noie eccl'ia ē dedicāda ꝛ eorū q̄ruꝫ reliquie ibi icludunt̄.

Ut obsequiū seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Pontifex se ab accubitu erigens ꝛ baculū pastoralem in sinistra tenens: dicit in eodēz tono.

Pontifex surgit ꝛ dicit v̄sus sequētes stās cuꝫ mitra.

Ut locū istū visitare digneris. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Secūdo dicit. Ut in eo angelorū custodiaꝫ deputare digneris. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Deinde dextrā in altū extendens pducit cōmuniter sup ecclesiaꝫ ꝛ altare consecrandū ter successiue signum crucis dicens primo.

Deinde eleuās manuꝫ dexterā in altū pducit signū crucis sup eccl'iaꝫ ꝛ altare ꝑut est signatū in textu.

Ut ecclesiam ꝛ altare hoc ad honorē tuuꝫ ꝛ nomen sancti. N. cōsecranda bene ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. Ut ecclesiā ꝛ altare hoc: ad honorē tuuꝫ ꝛ nomen sancti. N. cōsecranda: bñ ✠ dicere: ꝛ sancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut eccl'iaꝫ ꝛ altare hoc: ad honorē tuum ꝛ nomen sancti. N. cōsecrāda: bñ ✠ dicere: ꝛ sācti ✠ ficare: ꝛ cōse ✠ crare digneris. ℟. Te roga. au. n. Quo facto iterꝫ accūbit sup faldistoriū: scola Letaniā resumēte ꝛ pficiēte: qua finita ab accubitu surgit dposita mitra ꝛ stās ibidē v̄sus ad altare maius dicit itelligibili voce Orem⁹. Et ministri. Flectam⁹ ge. Leua.

Iterū pontifex accūbit sup faldistorium.

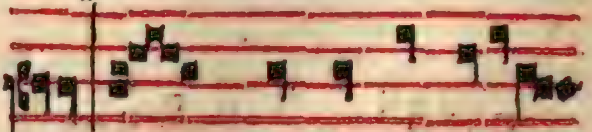
Magnificare quesumus dñe deus noster in sanctis tuis: ꝛ hoc in templo tibi edificato appare: vt q cuncta in filijs adoptionis operaris: ipse semp in tua hereditate lauderis. Per xp̄m dñꝫ nr̄m. ℟. Amen. Alia orō. Orem⁹.

Preueniat nos quesumus domine misericordia tua: ꝛ intercedētibus oībus sctīs tuis voces nr̄as clementia tue ppitiationis anticipet. Per xp̄m dñm nostrum. ℟ Amē. Finitis orationibus schola incipit ꝛ psequit̄ añaꝫ.

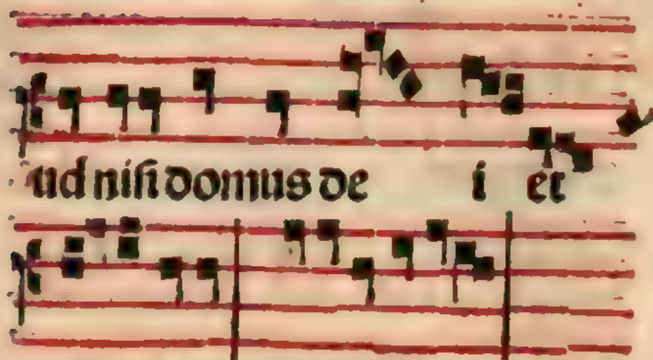
Finitis orōnib⁹ schola icipit ꝛ ꝓsequit̄ añā.

O quam metuendus est locus

iste: ve re non est hic ali-

ps. Benedictꝰ dñs deꝰ isrl̃: qz visitauit ꝛ fecit redéptionem plebis sue. Repetit tota añ. Et erexit cornu salutis nobis: in domo dauid pueri sui. Repetit tota añ. vt priꝰ. Sicut locutꝰ est per os scõꝝ: q a sc̃lo sũt: ꝓphetaꝝ eiꝰ. Repetit iteꝝ añ. vt priꝰ. Salutez ex inimicis nr̃is: ꝛ de manu oium q oderũt nos. Iteꝝ repetit añ. Ad faciẽdã mĩaꝛcordiã cũ prĩbꝰ nr̃is: ꝛ memorari testamẽti sui sc̃ti. Repetit añ. Iusiurãduz qđ iurauit ad abrahã patrẽ nr̃z: datuꝝ se nobis. Repetit iteꝝ añ. Vt sine timore de manu inimicoꝝ nr̃oꝝ liberati: seruiamꝰ illi. Iteꝝ añ repetit. In sc̃itate ꝛ iusticia corã ipso oibꝰ diebꝰ nr̃is. Repetit vt prius añ. Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis: pibis eniz añ faciẽ dñi parare vias eiꝰ. Añ repetit vt priꝰ. Ad dãdã sciaz salutis plebi eiꝰ: in remissionẽ pc̃õꝝ eoꝝ. Repetit vt priꝰ añ. Per viscera mĩaꝛcordie dei nr̃i i qbꝰ visitauit nos oriens ex alto. Añ. repetit vt prius. Illuminare his q i tenebris ꝛ i vmbra mortis sedẽt: ad dirigendos pedes nr̃os: in viã pacis. Repetit vt priꝰ añ. Gloria pr̃i. vt prius añ repetit. Sicut erat. Tandem iterum añ. repetitur

Cõpleta añ icipit canticũ bñdictus ꝛ post singulos v̄sus cãtici repetit añã.

Tateriz dũ p̃missa cãtant põtifex accepta mitra incipiẽs ab angulo ecc̃lie ad sinistrã intrãtis: put supra linee facte sunt: cuz extremitate baculi pastoralis: scribit sup cineres alphabetũ grecũ: ita distinctis litteris vt totũ spacium occupent: his videlicet.

Dũ p̃missa cãtant põtifex cuz mitra ꝛ baculo pastorali format alphabetum grecũ totuz icipiẽs ab ãgulo ad sinistrã itrãtis.

Α · Β · Γ · Δ ·
Ε · Ζ · Η · Θ ·
Ι · Κ · Λ · Μ ·
Ν · Ξ · Ο · Π ·
Ρ · Σ · Τ · Υ ·
Φ · Χ · Ψ · Ω

Deinde simili modo incipiẽs ab angulo ecc̃lie ad dexterã itrãtis: scribit alphabetum latinũ sup ci.

Similiter incipiens ab angulo ecclesie ad dexterã itrantis scribit alphabetũ latinum.

neres: distinctis litteris his vz.

A B C D
E F G H
I K L M
N O P Q
R S T V
X Y Z

Post hec pontifex cũ mitra accedit versus altare maius cõsecrandũ: ꝛ distãs ab illo spacio cõgruenti: deposita mitra genuflectit: ꝛ genuflexus cõpetenti voce dicit.

Põtifex cũ mitra accedit ꝟsus altare maius ꝛ stãs ante illud in aliqua distãtia deposita mitra genuflectit ꝛ dicit Deus ꝛc.

Deus in adiutoriũ meũ intẽde Quo dicto. Pontifice surgente chorus respondet.

Dñe ad adiuuandũ me festina. Tum pontifex stans sine mitra in eodem loco dicit.

Glori a patri et fi lio ꝛ spiritui sancto. Chorus rñdet.

Sicut erat i principio ꝛ nunc ꝛ semp ꝛ in secula seculorũ. Amé. sine Alleluia Et id eisdẽ modo ꝛ loco scdo ꝛ tertio fit: voce semp altius eleuata: qb⁹ dictis: põtifex stãs in eodẽ loco cũ mitra: bñdicit aliã aquã cũ sale cinere ꝛ vino: incipiẽs absolute exorcismũ salis.

Idẽ fiat scũdo ꝛ tertio loco voce semp altius eleuata.

Põtifex in eodẽ loco stãs cũ mitra bñdicit aquã cũ sale cinere et vino Bñdictio salis.

Exorcizo te creatura salis in noie dñi nñi iesu xpi: q aplis suis ait: Uos estis sal terre: ꝛ p apostolũ dicit. Cor vrm sit sale conditũ vt scti ✠ ficeris ad cõsecrationẽ hui⁹ ecclie ꝛ altaris: ad expellẽdas oẽs demonũ tẽptationes: ꝛ oibus q ex te sumpserint: sis aie ꝛ corpis tutamentũ ꝛ sanitas: ptectio ꝛ cõfirmatio salutis: p eundẽ dñz ꝛc. q venturus ẽ iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ seculum per ignem.

Mat. v.

Col. 4.

Pontifex sine mitra dicit orationem.

Deide deposita mitra dicit. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus

Domine deus pater oẽs: q hanc gratiā celitus sali tribuere dignatus es: vt ex illo possint vniuersa cōdiri q̄ hoibus ad escā pcreasti: bñ ✠ dic hanc creaturā salis ad effugandū inimicū: & ei salubrē medicinā imitte: vt pficiat sumentibus ad aie & corporis sanitatē. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Tū assumpta mitra dicit absolute exorcismum aque.

Pontifex stās cū mitra bñdicit aquam.

Exorcizo te creatura aque i noie dei pa ✠ tris: & fi ✠ lij: & spiritus ✠ sancti: vt repellas diabolū a termino iustorū: ne sit in vmbraculis huius ecclesie & altaris. Et tu dñe iesu xp̄e īfunde spiritū sanctū in hanc ecclesiā tuā & altare: vt pficiat ad sanitatē corpoꝝ aiarūq3 adorātium te: & magnificet nomē tuū in gētibus: & increduli corde conuertant ad te: & nō hēant aliū deū pter te dñm solū: qui vēturus es iudicare viuos & mortuos: & seculū per ignē. ℟. Amē. Deinde deposita mitra dicit. ℣. Dñe exaudi orōnem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Pōtifex deposita mitra dic orōnem.

Domine deus pater oẽs: statutor oiū elemētoꝝ: q p iesū xp̄m filiū tuū dñm nr̄m hoc elemētū aque in salutem humani generis esse voluisti: te supplices deprecamur: vt exauditis orōnibus nr̄is eā tue pietatis aspectu sancti ✠ ficees: atq3 ita oiū spirituū imundorū ab ea recedat icursio: vt vbicunq3 fuerit in noie tuo aspersa: grã tue bñdictionis adueniat & mala oia te ppitiante procul recedant. Per eundē dñm nr̄m iesum xp̄m filiū tuū q vēturus est iudicare viuos & mortuos: & seculū per ignē. ℟. Amen. Tū stans sine mitra dicit. Bñdictio cineruz. ℣. Dñe exaudi orōnem meā. ℟. Et clamor meus ad te vēiat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra stans benedicit cineres.

Omnipotens sempiterne deus: parce metuētibus ppitiare supplicātibus: & mittere dignare sanctū angelū tuū de celis: qui bene ✠ dicat & sancti ✠ ficet cineres istos: vt sint remediū salutare oibus nomē sanctū tuū humiliter iplorātibus: ac semetipsos p cōsciētia delictoꝝ suoꝝ accusantibus: atq3 ante cōspectum diuine clemētie tue facinora sua deplorātibus: & serenissimā pietatē tuā suppliciter obnixeq3 flagitātibus: psta q̄sumus per inuocationē sāctissimi nois tui: vt qcūq3 eos super se aspserit pro redēptiōe peccatoꝝ: corpis sanitatē: & aie tutelam pcipiat. & in quocūq3 loco aspsi fuerint in tuo noie: scificetur. Per xp̄m dñm nostrū. ℟. Amē. Tūc potifex accipit sal & miscet cineri in modū crucis dicēs.

Pōtifex miscet sal cū cineribus i modū crucis dicens fiat &c.

Fiat cōmixtio salis & cineris: In noie p̄ris & filij & spūs sci. Deinde accipiens pugillū de mixtura salis & cineꝝ in modum crucis

Epūs pugillū salis & cineris ponit in aqū cū triplici cruce dicens fiat &c.

tertio imittit in aquã qualibet vice dicens.

Fiat cõmixtio salis ⁊ cineris cũ aqua benedicta: ad consecrationẽ huius ecclesie ⁊ altaris: In noĩe pa✠tris et fi✠lij ⁊ spiritus ✠ sancti. Deinde stans sine mitra dicit. ¶ Bñdictio vini. ℣. Dñe exaudi orõnem meã. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cuz spiritu tuo. Oremus.

Pontifex sine mitra bñdicit vinũ.

Domine iesu xp̃e: qui in chana galilee ex aqua vinuz fecisti: qes vitis vera ⁊ salus ppetua: multiplica sup nos misericordiã tuã: ⁊ bñ✠dicere ⁊ sctĩ✠ficare digneris hanc creaturã vini: vt vbicunqz fusum fuerit vel aspersuz: diuine benedictionis tue opulẽtia repleat̃ ⁊ sanctificet̃: saluator mũdi qui cũ patre ⁊ spiritu sctõ viuis ⁊ regnas deus: p oĩa secula seculorũ. ℟. Amẽ. Deinde mittit i modũ crucis vinũ in aquã ipsam dicẽs.

Joannes. ij. Joãnes. xv.

Põtifex vinũ i moduz crucis põit in aquã dicẽs fiat.

Fiat hec cõmixtio aque ⁊ vini cũ sale ⁊ cinere ad cõsecrationez huius ecclesie ⁊ altaris. In noĩe pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spiritus ✠ sancti. ℣. Dñe exaudi orõnem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: creator ⁊ cõseruator humani generis: ⁊ dator gratie spiritualis: atqz largitor eterne salutis: imitte spũz sanctũ tuũ sup hoc vinũ cũ aqua sale ⁊ cinere mixtũ: vt armatũ celestis defensione virtutis: ad cõsecrationẽ huius ecclesie ⁊ altaris tui proficiat. Per dominũ nr̃m iesum xp̃m filium tuũ: Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdem spiritus sancti deus. Tum extensis ante pectus manibus dicit hanc prefationem.

Põtifex extensis manibus añ pectus dicit prefationem.

Per omnia secula seculorum.

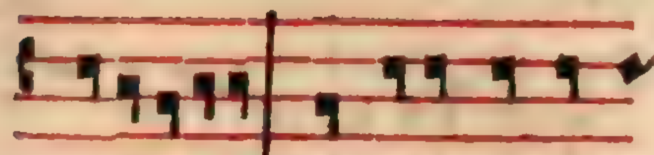
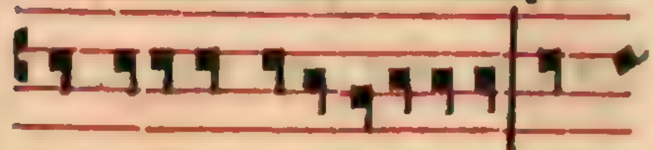
℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum.

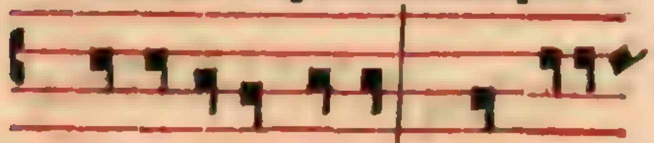
℟. Et cum spiritu tuo. ℣.

Sursum corda. ℟. Habemus

ad dominum. ℣. Gratias agamus domino deo nostro.

℟. Dignum ⁊ iustum est. Vere dignũ et iustum est equum

et salutare. Nos tibi semper

et vbiq3 gratias agere: do//

mine sancte pater omnipo/

tens eterne deus. Sanctifi/

care per verbu3 dei vnda cele/

Mat. xiiij. stis sanctificare aqua calcata

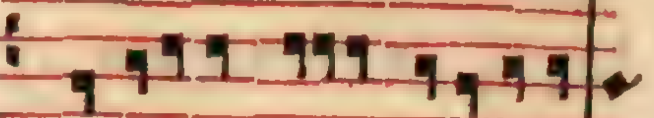
christi vestigijs: que monti/

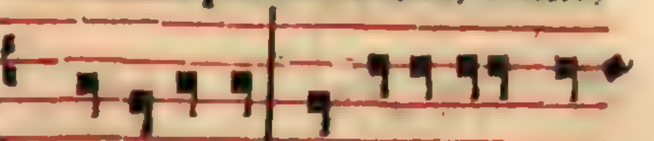
bus pressa non clauderis: que

scopulis illisa non frangeris

que terris diffusa non defi//

cis: tu sustines aridam portas

mótiũ pódera nec demergeris

Tu celorũ vertice contineris:

circũfusa per totũ lauas omnia

nec lauaris. Tu fugientibus

populis hebreoru3 in molem Exo. xiiij.

durata constructa es. Tu rur

sum salsis resoluta vorticibus

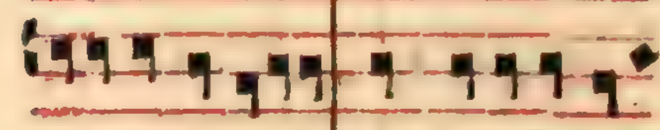
Nili accolas perdis: 7 hosti//

lem globũ freto seuiente per/

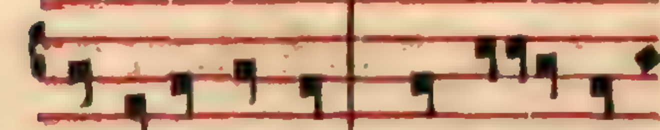

sequeris: vna eademq; es salus

fidelibus: ⁊ vltio criminosis.

Te per Moysen pcussa rupes

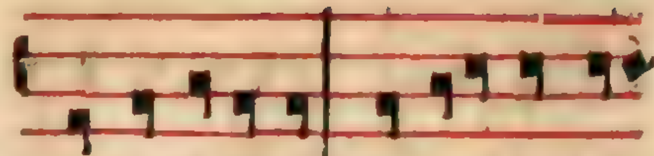
euomuit: nec abdita cautibus

latere potuisti: cum maiestatis

imperio iussa prodires. Tu ge

stata nubibus hymbre iocũdo

arua fecundas. Per te aridis

haustus corporibus dulcis ad

gratiaz: salutaris ad vitam po

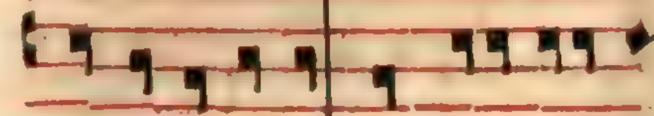

tus infunditur. Tu vicinis sca

turiens venis: aut spiritum in

clusa vitalem: aut succuz fertilẽ

prestas: ne siccatis exinanita vi

sceribus solennes neget terra

prouentus. Per te initiuz: p te

finis exultat: vel potius ex

deo est: tuuz vt terminum ne

sciamus: aut tui oipotens deus

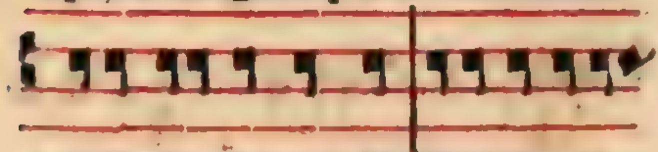
cuius virtutũ non nescij: dum

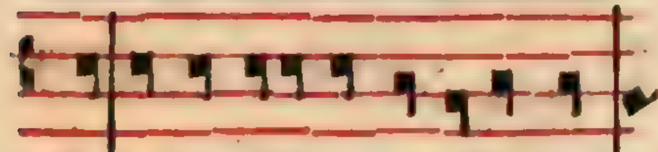
aquarum merita pmittimus.

operũ insignia predicamus. Be

nedictionis auctor: salutis ori

go: te suppliciter deprecamur.

fac q̃sumus vt hymbrẽ gratie

tue sup hanc domũ cuz habun

dantia tue bene dictionis

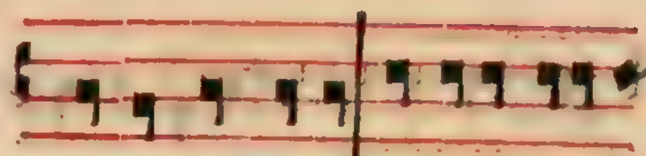
infundas: bona omnia largia

ris: prospera tribuas aduersa

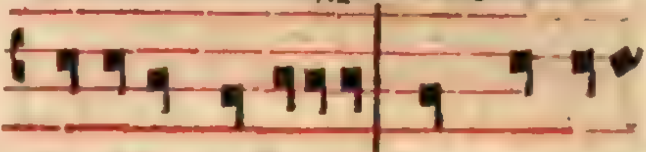
repellas: malorũ facinorũ de

monez destruas: angeluz lucis

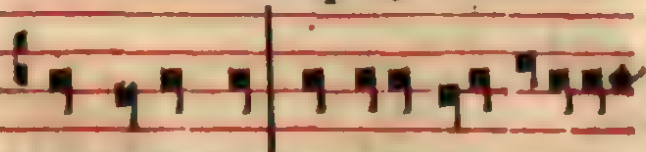
amicũ: bonorũ puisorez defen

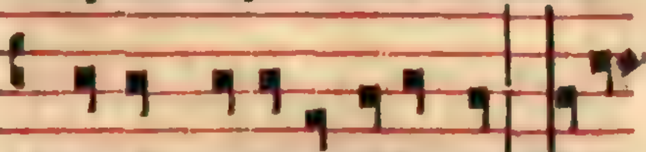
sorẽq3 constituas. Domum in

tuo nomine ceptaz te adiuto

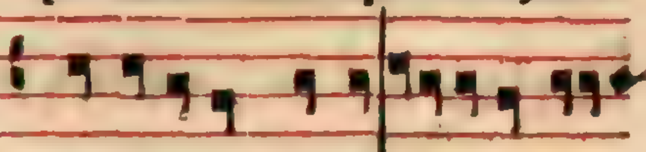
re perfectaz: benedictio tua in

longũ mansurã cõfirmet. Tuũ

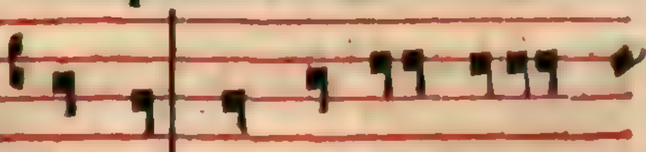
hec fundamenta presidiuz: cul

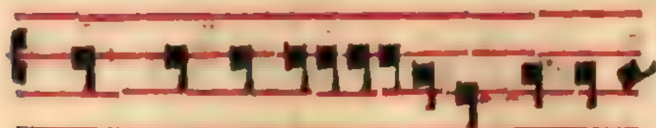
mina tegumentũ: ostia introi

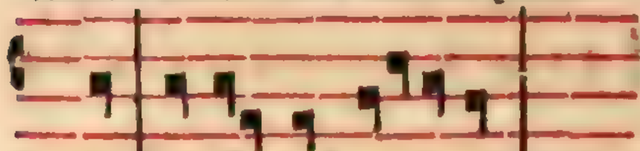
tum: penetralia mereantur ac

cessum. Sit per illustratio

nem vultus tui vtilitas homi-

num stabilitas parietum.

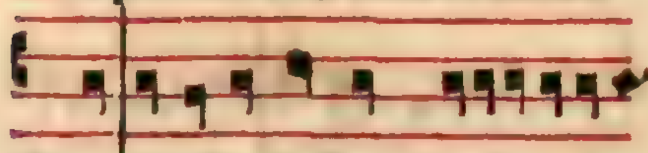
Cū pōtifex assūpta mitra accedit ad ostiū eccl'ie 7 cum extremitate baculi pastoralis facit crucē i limine supiori: 7 aliā in limine iferiori itrinsec⁹. quio facto deposita mitra stans ibidē pseqūit in pristino tono prefationem dicens.

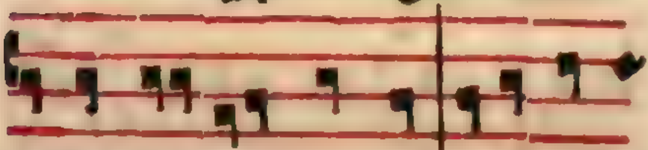
Pōtifex as- sūpta mitra acced.t ad ostiū eccl'ie 7 cū extre- mitate ba- culi pasto- ralis facit vnā crucez in supiori li- mine 7 ali- as in iferio ri itrifecus: 7 deposita mitra stans ibidē prose quit' pfatio nem.

Sit positis crux inuicta liminibus: vtriqz postes gratie tue

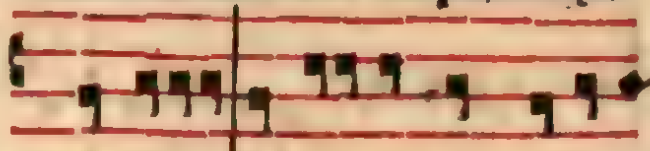
inscriptione signentur: ac p mul-

titudinem ppitiationis tue vi-

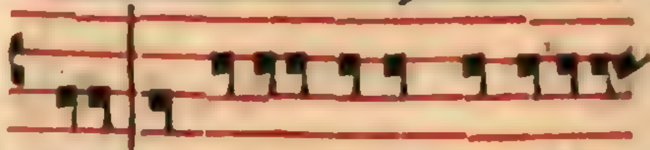
sitatoribus dom⁹ sit pax cū ha-

bundātia: sobrietas cuz mode-

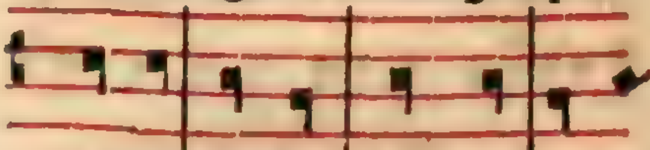
stia: redundātia cuz misericor-

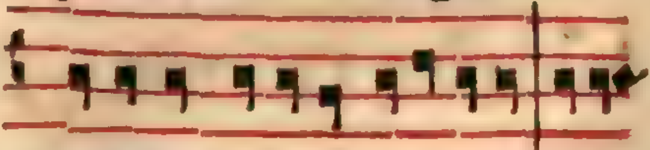
dia. In quietudo omnis 7 cala-

mitas longe recedant. Inopia:

pestis: morbus: languor: in-

cursusqz malorū spirituuz: tua

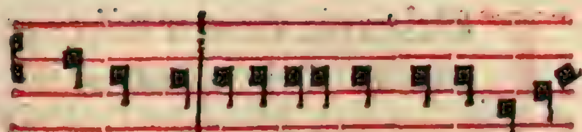
semper visitatione discedant: 7

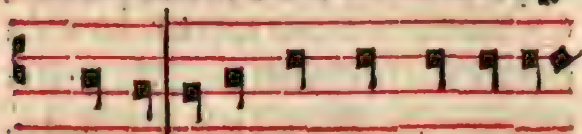

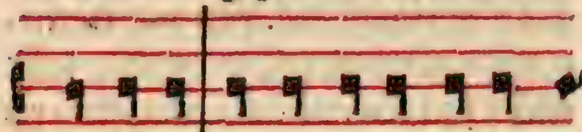
tua fusa in hoc loco visita-

tionis gratia extensos eius

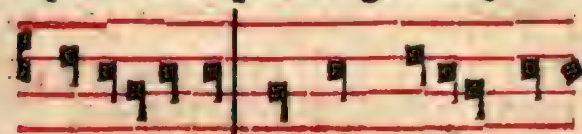

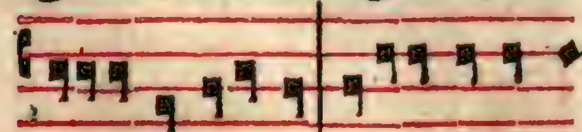

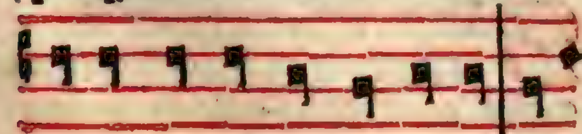

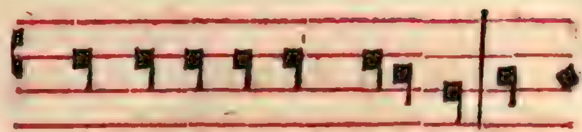

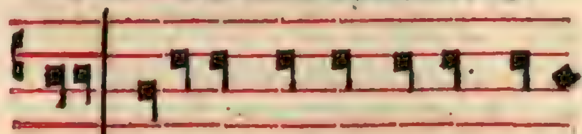

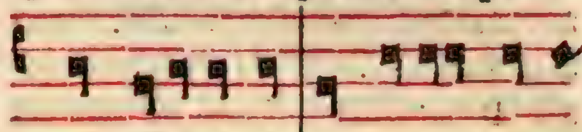

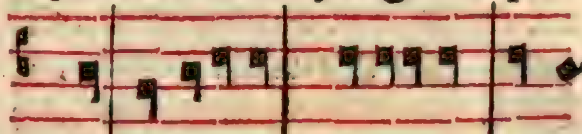

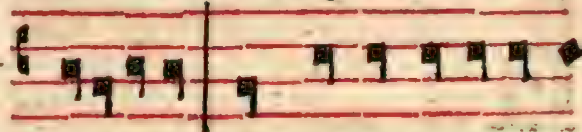

Quod sequit' dicit plane legēdo: ita tamen q a circūastantibus au diri possit. Per dominū nostrū iesum christum filiū tuū: Qui te cum viuit et regnat in vnitate spi ritus sācti deus. Per oīa sēcla sēclo rū. ℟. Amē. Deide accepta mitra redit ad dictū locū vbi aquā be/

Quod sequi tur dicit pla ne.

Pōtifex ac/ cepta mitra reddit ad locū vbi a/ quā bñdixit et couertius ad altare cū mitra dicit.

nedixit: quo peruento stans ibidē versus ad altare maius: mitrā in capite tenes dicit.

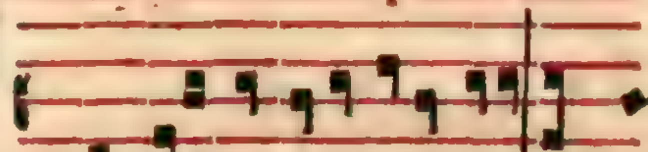
Deum patrē oīpotentē fratres carissimi: in cuius domo mā siones multe sunt: supplices deprecemur: vt habitaculum istud bñdicere ꝛ custodire digneť: per aspersionē huius aque cuꝫ vino sale ꝛ cinere mixte: vt tenebras ab eo repellat: ꝛ lumē infundat: nullaꝫ seuiēti aduersario tribuat potestatē: sed propria sit domus dei: ꝛ nullā in ea habeat inimicus licētiā nocēdi. Per dñm nrm iesum xp̄m filiū suū: Qui cuꝫ eo viuit ꝛ regnat in vnitate spūs sācti deus. Per oīa secula seculoꝝ. ℟. Amē. Post hec pontifex ꝓcedit ad altare cū mitra ꝛ ibidē ichoat schola ꝓsequēte āñam sequētem.

Pōtifex ꝓcedit cū mitra ad altar ꝛ icipit āña Introibo.

Consecratio altaris.

Aduertendū ꝙ si plura altaria in eadem ecclesia tunc fuerint consecranda. Pontifex eosdem actus ꝛ cerimonias facit sub eisdē verbis in singulis altarib[9] successiue sicut facit in primo altari.

Qñ plura altaria sunt ꝯsecrāda in eadē ecclesia oīa fiant i singulis altarib[9] que fiūt in prio successiue.

ps.

Iudica me deus ꝛ discerne causaꝫ meā de gente nō sancta: ab homine iniquo ꝛ doloso eripe me. Repetiť tota āñ ꝑdicta. Quia tu es deus fortitudo mea quare me repulisti ꝛ quare tristis incedo: dū affligit me inimicus. Iterū repetiť āñ. Emitte lucē tuam ꝛ veritatē tuā: ipsa me deduxerūt ꝛ adduxerūt in montē scūꝫ tuū ꝛ in tabernacula tua. Āña tota repetiť. Et introibo ad altare dei: ad deū q letificat iuuētutē meā. Itē ꝛ āñ repetiť. Cōfitebor tibi in cythara deus de[9] me[9]: q̄re tristis es aīa mea: ꝛ quare conturbas me. Repetiť vt pri[9] āñ Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei ꝛ deus meus. Et non diciť Gloria patri. Sed āñ. ꝑdicta repetiť. Incepta prima āñ. pōtifex retenta mitra stans ante altare intingit pollicez dextre manus in aquā predictā vltimo per eū benedictam ꝛ cum eo ꝛ aqua huiusmodi facit crucem in medio tabule altaris dicens.

Incepto ps post quēlibet versum āñ. repetiť.

Incepta prima āñ. pōtifex stans cū mitra intingit policem saq̄ vltimo bñdictaꝫ ꝛ facit cruceꝫ in medio tabule dicens Sāctificeť.

Sancti ✠ ficetur hoc altare in honore dei omnipotētis ꝛ gloriose virginis Marie: ac omnium sanctorum: ꝛ ad nomē ac

memoriam sancti talis In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti, pax tibi. Deide facit ex eadē aqua cū codez pollice q̄tuor cruces in q̄tuor cornibus altaris: repetens in qualibet cruce verba premissa. Sancti ✠ ficetur hoc altare ⁊c. Facit autem primam crucē in dextera parte posteriori altaris: idest vbi legitur euangeliu: secundā in sinistra parte anteriori trāsuersa prime: tertiam in dextera anteriori: quartā in sinistra posteriori tertie transuersa. Quo facto et finitis añ. ⁊ psalmo predictis pontifex stans ibidem: deposita mitra dicit Oremus. Et mistri. Flectamus genua: Leuate.
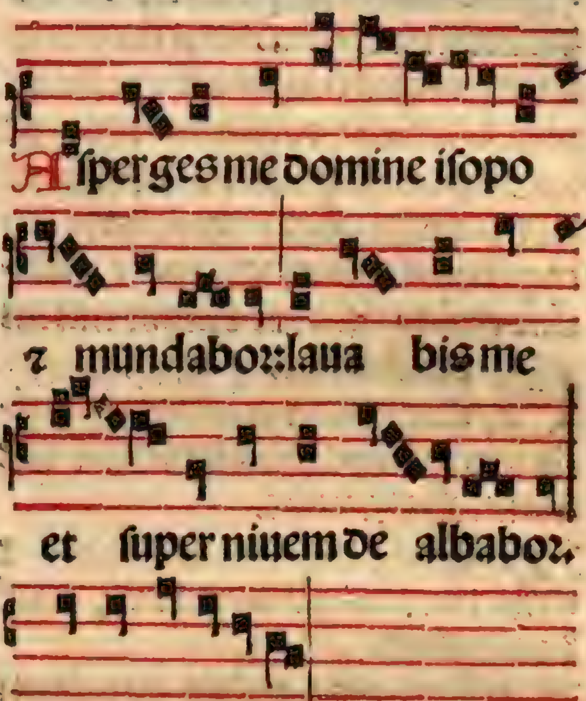
Deinde facit quatuor cruces cū eadē aq̄ in quatuor angulis altaris ad quālibet crucē repetens v̄ba premissa. Scilicet seruās ordinē put i textu.

Predictis ps ⁊ añ. finitis ⁊ factis crucib⁹ pōtifex sine mitra dic̄ orōnem.

Singulare illud propiciatorium: in altari crucis ꝓ nobis redimendis oblatum: in cuius prefiguratione patriarcha iacob lapidem erexit in titulum: quo fieret sacrificium: ⁊ porte celi desup aperiretur oraculum: supplices tibi domine preces fundimus: vt lapidis huius expolitam materiam: superius sacrificijs imbuendam: ipse tue dotari sanctificationis vbertate precipias: qui quondam lapideis legē scripsisti in tabulis. Per christum dominū nostrum. ℞. Amen. Oratione expleta pontifex circuit septies tabulā altaris: aspergens eā ⁊ stipitē de aqua p̄dicta: cū cinere ⁊ vino benedicta: cuz aspersorio de herba ysopi facto: hoc modo. Stans enim ante mediū altaris inchoat añam: ⁊ schola prosequitur.

Orone completa pontifex stans añ mediū altaris incboat aña. Asperges ⁊ schola ꝓsequit ⁊ pōtifex tenēs mitrā cū aspersorio ysopi circuit altare illud asp̄gens ⁊ redit añ mediū altaris.

Evovae. Psalmus.

Miserere mei deus: s̄m magnam misericordiam tuā. Et s̄m multitudinem miserationum tuarū: dele iniqtatē meam. Amplius laua me dn̄e ab iniqtate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Interiz pontifex accepta mitra: circuit altare: illud aspergit: ⁊ redit ad locū ante mediū altaris: vnde discesserat. Finitis dictis v̄sib⁹: Pōtifex ibidē stās cū mitra: ichoat scdo: vt p̄us añaz. Asperges me. Et schola ꝓsequitur do-

Post añ. dicunt tres v̄sus ps.

mine isopo et mundabor: lauabis me: et sup niuē dealbabor. psal's.

Quoniā iniquitatē meā ego cognosco: et peccatū meum contra me est semper.

Tibi soli peccaui et malum coraz te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis: et vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Interim pontifex circuit scdo aspergit et redit vt prius. Finitis versibus stans vt supra: pontifex cū mitra inchoat tertio añam. Asperges me. Et scola psequit. domine isopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor. Psalmus.

Pontifex secūdo vt prius circuit et aspergit altare vt pri9 et tertio icipit añ. Asperges et schola psequit cū trib9 vsib9 sequētibus.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientie tue manifestasti mihi.

Asperges me domine isopo et mūdabor: lauabis me: et sup niuē dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa humiliata. Interim pontifex circuit tertio: aspergit et redit vt prius: et finitis versibus p̄dictis stans cū mitra: vt supra: inchoat quarto añaz. Asperges me. Et schola psequit: dñe isopo et mūdabor: lauabis me: et sup niuē dealbabor. ps.

Eps circuit et aspergit vt pri9 et intonat añ.

Auerte faciē tuā a pcis meis: et oēs iniquitates meas dele.

Cor munduz crea in me deus: et spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proijcias me a facie tua: et spiritū sanctuz tuū ne auferas a me. Et interim pontifex circuit quarto: et aspergit et redit: vt prius: et finitis versibus p̄dictis stans cū mitra in capite: inchoat quinto: stans vt supra: añam. Asperges me. Et schola psequitur domine isopo et mundabor: lauabis me: et super niuem dealbabor. Psam9.

Pōtifex vt pus circuit et aspgit et icipit añ.

Redde mihi leticiā salutaris tui: et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: et impij ad te conuertentur.

Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iusticiā tuā. Interiz pōtifex circuit quinto aspergit et redit vt p̄us: et finitis versibus p̄dictis stans cū mitra vts̄ inchoat sexto añaz. Asperges me. Et schola psequit. Dñe isopo et mūdabor: lauabis me: et sup niuē dealbabor. ps.

Pōtifex qnto circuit aspergit vt p̄us et incipit aña.

Domine labia mea apies et os meū annūciabit laudē tuā.

Quoniā si voluisses sacrificium dedissem: vtiqz holocaustis non delectaberis.

Sacrificiū deo spūs contribulatus: cor cōtritū et humiliatū: deus nō despicies: Interiz pōtifex circuit sexto aspergit et redit vt p̄us: et finitis dictis versib9 stās cū mitra vts̄ ichoat septio añaz. Asperges me. Et schola prosequitur domine isopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor. ps.

Pōtifex sexto idē facit quod supra.

Benigne fac dñe in bona voluntate tua syon: vt edificē.

tur muri hierusalem.

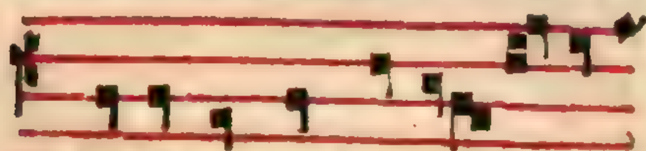
Tunc acceptabis sacrificiū iusticie oblationes ꝛ holocausta: tunc imponent sup altare tuū vitulos.

Et nō dicitur. Gloria patri. Interim pōtifex circuit septimo: aspergit ꝛ redit vt supra. Subsequēter circuit ter ecclesiā interius tm̄ aspergendo parietes eius cū p̄dicta aqua bn̄dicta hoc modo. Finitis dictis versib⁹ ꝛ septimo circuitu p pontificem vt supra facto schola cantat antiphona.

Pōtifex idē facit vt supra sȝ nō incipit aā nec dicitˀ Gl'a patri.

Finitis vsibus p̄dictis schola cantat aā Hec est domus ꝛ ps letat⁹

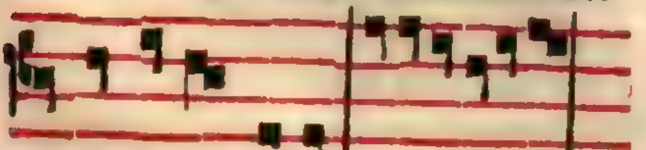

Hec est domus domini firmi-

ter edificata bene fundata est

supra firmā petrā. Euouae. ps.

Letat⁹ suz in his q̄ dicta sunt mihi: in domū dn̄i ibimus.

Stantes erant pedes nostri: in atrijs tuis hierusalem.

Hierusalē q̄ edificatˀ vt ciuitas: cuius p̄ticipatio eius in idipsuz.

Illuc eniz ascenderūt tribus tribus dn̄i testimoniuz israel: ad cōfitendum nomini domini.

Quia illic sederūt sedes in iudicio: sedes sup domuz dauid.

Rogate que ad pacē sunt hierusalē: ꝛ habundātia diligentib⁹ te.

Fiat pax in virtute tua: ꝛ habūdantia in turribus tuis.

Propter fratres meos ꝛ proximos meos: loquebar pacē de te.

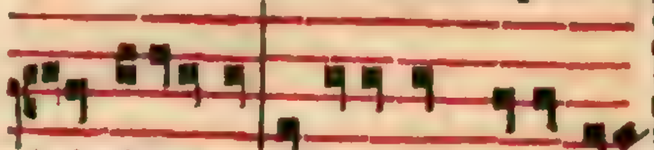
Propter domuz domini dei nostri: quesiui bona tibi.

Et non dicitˀ. Gloria patri. Interim incepta aā p̄dicta pōtifex cuz mitra incipiēs retro altare maius p̄cedit ad dexterā partē: circuiēs intrinsecus ecclesiaz ꝛ parietes illius: aspergit ea a parte inferiori iuxta terrā: rediēs vsqȝ ad locū retro altare vnde discessit: quo facto ac finitis aā cum psalmo predictis: schola cantat aāam.

Incepta aā p̄dicta pōtifex incipiēs retro altare maius p̄cedit ad dexterā p̄tē ei⁹ circuiens ecclesiaȝ intrinsec⁹ ꝛ parietes ei⁹ cū p̄dicta aq̄ inferiori p̄teȝ aspergit.

Exurgat de us ꝛ dissipentˀ

inimici eius: ꝛ fugiant qui ode-

rūt eum a faci e ei⁹. Euouae. ps.

Facto p̄ circuitu ꝛ finita aña ꝛ p̄s schola incipit aā Exurgat ꝛ p̄s in ecclesijs.

In ecclesijs benedicite domino: de fontibus israel.

Ibi beniamin adolescētulus: in

mentis excessu.
Principes iuda duces eorum: princi pes zabulon principes neptalim.
Manda deus virtuti tue: confirma hoc deus quod operatus es in nobis.
A templo sancto tuo in hierusalem: tibi offerent reges munera.
Increpa feras arundinis: congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos qui probati sunt argento.
Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo.
Regna terre cantate deo: psallite domino.
Psallite deo qui ascendit super celum celi: ad orientem.
Ecce dabit voci sue vocem virtutis date gloriam deo super israel: magnificentia eius et virtus eius in nubibus.
Mirabilis deus in sanctis suis: deus israel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi sue: benedictus deus. Et non dicitur Gloria patri. Interim pontifex secundo per eandem viam circuiens: aspergit parietes ecclesie in medio: idest circa altitudinem faciei sue: rediens vsque ad locum vnde discessit. Quo facto ac finitis antiphona et psalmo predictis: schola cantat antiphonam.

Pontifex per eandem viam procedens aspergit parietes in medio.

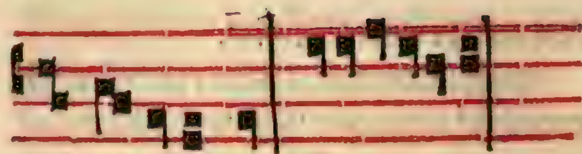
Predictis finitis schola incipit. antiphona. Qui habitat et sequitur psalmus.

Qui habitat in adiutorio altis

simi in protectione dei celi

commorabitur. E v o v a e.
Dicet domino susceptor meus psalmus. es tu et refugium meum deus meus: sperabo in eum.
Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: et a verbo aspero.
Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis eius sperabis.
Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno.
A sagitta volante in die: a negocio perambulante in tenebris: ab incursu et demonio meridiano.
Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.
Verumtamen oculis tuis considerabis: et retributionem peccatorum videbis.
Quoniam tu es domine spes mea: altissimum posuisti refugium tuum.
Non accedet ad te malum: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.
Quoniam angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis.
In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.
Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconem.
Quoniam in me sperauit liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum.
Clamauit ad me et ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione: eripiam

eripiam eum ꝛ glorificabo eum.
L ongitudine dierũ replebo eũ: ꝛ ostendam illi salutare meũ. Et nõ dicitur gloria. Interim pontifex tertio circuit ecclesiã incipiens a sinistra parte ꝛ aspergit parietes illius altius q̃ scdo: rediens ad locũ vnde discessit. Quo facto adhuc mitrã in capite tenens: aspergit cũ premissa aqua pauimentũ ecclesie p mediũ: incipiẽs ante altare vsq3 ad portaz principalẽ: deinde per transuersuz de vno pariete ad aliũ. Interim schola cantat tres sequẽtes aiãs. cũ suis ℣siculis.

Põtifex facto tertio circuitu aspergit pauimẽtũ ecclie icipiẽs ab altari maiori vsq3 ad portã maiorẽ ecclesie ꝛ postea p trãsuersũz de vno pariete ad aliuz ꝛ iteruz schola cantat sequẽtes aĩas.

D omus mea domus orationis vocabit̃. ℣. Narrabo nomẽ tuũ fratrib⁹ meis in medio ecclesie laudabo te. fine Glia patri. Alia aĩi.

D omine dilexi decorẽ domus tue. ℣. Et locum habitationis glori e tue. fine Gloria.

Alia aña. N on est hic alind nisi domus dei ꝛ porta celi.
Dictis aĩis p̃dictis ꝛ asp̃sióe vt p̃mittit̃ facta: Põtifex stãs cuz mitra in medio ecclie ℣sus ad altare mai⁹ ichoat: ꝛ schola p̃seq̃t̃ aĩaz.

Pontifex stans cũ mitra i medio ecclie ichoat Aña. Vidit.

V idit Jacob scalã: summitas eius celos tangebat: ꝛ descendentes angelos: et dixit: vere locus iste sanctus est.

Dū cātātur aña. pōtifex stās in medio ecclesie aspergit aquaz v̄sus oriētez τ occidētē aqlonē τ austrū.

Dū cantatur aña predicta: Pontifex stans cuz mitra in medio ecclesie aspergit aquaz per pauimētū versus orientem: occidentem: aquilonez: τ austruz. Finita aña; Pōtifex deposita mitra stans ibidem in medio ecclesie: conuersus ad portā principalez dicit cōpetēti voce. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Deus q loca nomini tuo dicāda sanctificas: effunde sup hāc orationis domū gratiaz tuaz: vt ab omnibus hic nomē tuū inuocātibus: auxiliū misericordie tue sentiatur. Per xp̄m dominū nostrū. ℟. Amen.

Pōtifex stās vt pri⁹ dicit altius hāc orationem.

Tū ibidē stans adhuc cōuersus vt prius: altius dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Deus sanctificationū omnipotens dominator: cuius pietas sine fine sentitur: deus q celestia simul τ terrena complecteris: seruans misericordiā tuam populo tuo ambulanti ante cōspectū glorie tue: exaudi preces seruorū tuoruz: vt sint oculi tui aperti sup domuz istaz die ac nocte: hanc quoqz basilicā in honore sancte τ victoriosissime crucis: τ sancti tui talis sacris mysterijs institutaz: clementissimus dedica: miseratus illustra: pprio splendore clarifica: omnemqz hominē venientez ad orare te in loco isto placatus admitte: ppitius dignare respicere: τ ppter nomen tuū magnū: τ manū tuā fortez: τ brachiū tuū excelsum: in hoc tabernaculo tuo supplicantes: libens ꝓtege: dignanter exaudi: eterna defensione conserua vt semp felices: semperqz in tua religione letantes: cōstanter in sancte trinitatis cōfessione fide catholica perseuerent. Per dn̄m nr̄m iesuz xp̄m filiū tuū: qui tecuz viuit τ regnat in vnitate spiritus sancti deus.

iij. Re. viij.

Pōtifex stās vt pri⁹ extēsis manib⁹ añ pect⁹ dicit p̄fationē.

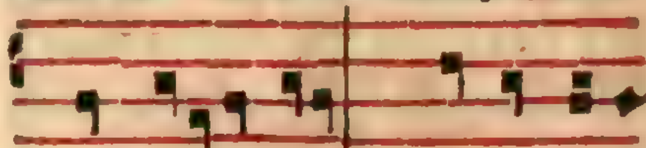
Deinde stans adhuc conuersus vt prius: ibidem extensis manibus ante pectus dicit p̄fationē.

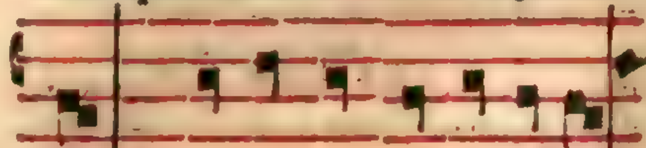
Per omnia secula seculoruz. ℟.

Amen. ℣. Dn̄s vobiscuz. ℟. Et

cum spiritu tuo. ℣. Sursuz corda. ℟. Habemus ad dominū.

℣. Gr̄as agamus domino deo

nr̄o. ℟. Dignum τ iustum est

Uere dignum τ iustū est equuz

et salutare. Nos tibi semper et
vbiqz gratias agere domine
sancte pater omnipotēs eterne
deus. adesto precib⁹ nostris. ad
esto sacramētis. adesto etiā pijs
famulorum tuorū laboribus
nobisqz misericordiā tuam po/
scentibus. Descendat quoqz in
hanc ecclesiā tuaz quā sub inuo/
catione sancti nominis tui in ho
nore sācte crucis. in qua coeter/
nus tibi filius tuus dominus
noster iesus xp̄s pro redēptio/
ne mundi pati dignatus est: et
sancti tui talis indigni conse/
cramus. spiritus sāctus tuus se/
ptiformis gratie vbertate redū/
dans: vt quotiēscūqz in hac do/
mo tua sanctū nomē tuum fue/
rit inuocatū. eorū qui te inuoca/

uerint. a te pio dño p̃ces exau/

diant. O beata ⁊ sācta trinitas

que omnia purificas. omnia mū/

das: ⁊ omnia poznas. O beata

maiestas dei: que cuncta conti/

nes. cūcta reples: cunctaqꝫ di/

sponis. O beata ⁊ sancta ma/

nus dei. que omnia sanctificas.

omnia benedicis. omnia locu/

pletas. O sancte sanctoꝝ̄ deus:

tuam clemētiam humilima de/

uotione deposcimus: vt hanc

ecclesiam tuam per nostre hu/

militatis famulatum in hono/

re sancte ⁊ victoziosissime cru/

cis ⁊ sancti tui talis puri ✠

ficare: bene ✠ dicere et conse

✠ crare perpetua sanctifica/

tionis tue vbertate digneris.

Hic quoqꝫ sacerdotes sacrifi/

cia laudis offerant. Hic fide-
les populi vota persoluant.
Hic onera peccatorum soluan
tur: fidelesqz lapsi reparentur.
In hac ergo quesumus domine
domo tua gratia sancti spiri-
tus egroti sanentur. Infirmi
recuperent. Claudi curentur.
Leprosi mundentur. Ceci il-
luminētur: demonia eijcian-
tur. Cunctorum hic debiliū in
cōmoda: te domine annuente
pellantur: omniūqz peccatorū
vincula absoluantur: vt omnes
qui hoc templū beneficia iuste
deprecaturi ingrediuntur: cun
cta se impetrasse letētur: & cōces
sa misericordia quā precantur.
perpetuo miserationis tue mu-
nere glorientur.

Quod sequitur dicit plane legendo: ita tamen q a circunastantibus audiri possit. Per eundē dominū nr̄m iesum xp̄m filiū tuū: q tecū viuit τ regnat in vnitate eiusdē spiritus sancti deus. Per omnia secula seculoꝝ. ℟. Amen. Prefatione finita: Pontifex accepta mitra ꝓcedit ante altare: τ ibi cū premissa aqua bñdicta facit maltā seu cemētū: qd mox deposita mitra stans ibidē bñdicit dicēs.

Pōtifex p̄fatione finita accepta mitra accedit ad altare τ ibi cū p̄missa aqua facit maltam seu cemētū qd mox deposita mitra bñdicit

¶ Bñdictio cemēti. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremꝰ.

Summe deus: qui sūma τ media: imaqꝫ custodis qui oēꝫ creaturā intrinsecus ambiendo cōcludis: sancti✠fica: τ bene✠dic has creaturas calcis τ sabuli. Per xp̄ꝫ dñꝫ nostrū. ℟. Amē. Deinde procedit processionaliter cum clero ad locum in quo reliquie nocte p̄terita cōseruate fuerunt: τ deferatur chrisma vsqꝫ ad fores ecclie: sed priusq̄ꝫ locū ipsuꝫ ingredit: stans ab extra: deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Pōtifex p̄cedit ꝓcessionaliter cū clero ad locū in quo reliqe nocte p̄terita fuerūt reseruate τ deferat chrisma

Aufer a nobis quesumꝰ dñe cunctas iniquitates nr̄as: vt ad sancta sctōrū pluris mereamur meritibus introire. Per christum dominū nostrū. ℟. Amen. Deinde pontifice locū ipsuꝫ cum presbr̄is τ clero ingrediēte schola cantat añas sequentes.

Pōtifex cū clero igredit̄ur schola cātante añ. O q̄.

O quā gloriosuꝫ est regnū: i quo cū christo gaudent oēs sancti amicti stolis albis sequuntur agnuꝫ quocunqꝫ ierit. Alia añ.

Mouete vos scti dei de mānsionibus vestris ad loca festinate que vobis parata sunt. Alia añ.

Ecce populꝰ custodiēs iu di ci ū τ faciens veritateꝫ in te sperauerūt domie vsqꝫ ineternū. Alia añ.

Via sanctoruꝫ facta est recta: et

iter eorũ ꝑparatũ ē. E v o v a e.

Venite exultemus dño: ps. iubilemus deo salutari nr̃o.

Preoccupemus faciē ei⁹ in ꝯfessione: ⁊ in psalmis iubilemus ei.

Quoniã deus magnus dominꝰ: ⁊ rex magnus super omnes deos.

Quoniã non repellet dñs plebez suam: quia in manu eius sunt omnes fines terre: ⁊ altitudines mõtium ipse conspicit.

Quoniã ipsius est mare ⁊ ipse fecit illud: ⁊ aridam fundauerunt manus eius.

Venite adoremus ⁊ procidamus ante deum: ploremus coraz dño qui fecit nos: quia ipse est dominus deus noster.

Nos autē populus eius: ⁊ oues pascue eius.

Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra.

Sicut in exacerbatione: scd̃m diem temptationis in deserto.

Ubi temptauerunt me patres vestri: probauerunt ⁊ viderunt opera mea.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic: ⁊ dixi semper hi errant corde.

Ipsi vero non cognouerunt vias meas qbus iuraui in ira mea: si introibũt in requiē meã. Et nõ dicit̃ Gloria patri. Uel si magis placet obmissis omnibꝰ premissis aññs cũ psalmo: schola cantat responsoriũ de illo sancto: cuius sunt ipse reliquie. Interim pontifex manet stans iuxta reliquias. Finitis autē aññs cuz psalmo vel responsorio ṗdictis põtifex stans ibidē corã reliquijs: detecto capite dicit Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Omissis ṗfatis aña. ⁊ ps poterit cãtari aliqd de sctis quorũ sunt reliquie.

Finitis ṗdictis cãtandis põtifex dicit oionē stãs sine mitra.

Ac nos quesumus domine sanctorũ tuorũ tibi specialiter dedicata membra digne contigere: quorũ patrocinia cupimus incessanter habere. Per christũ dñm nostrũ. ℟ Amen. Tũ pontifex assumpta mitra iponit icēsũ in thuribulo: ⁊ fit processio hoc ordine. Precedunt duo ceroferarij cũ luminaribus: deinde crux. Tũ clerus cantans aññs subsequentes. Post hos sacerdotes portantes feretrũ cuz reliquijs ⁊ iuxta eos thuriferarius cõtinuo reliquias ipsas incensans: ⁊ si imediate añ reliquias ipsas precedant aliqua intorcitia erit multũ cõueniens: deinde põtifex paratus cum suis ministris. Processione igitur loco ipsiuz exeunte. Põtifex inchoat primã aññz: schola ipsaz ⁊ oēs alias sequentes ꝓsequẽte. Aña.

Põtifex inchoat ṗmã añ. Cum iocũditate et schola prosequitur.

Cum iocunditate exibi tis: et cum gaudio deducemi ni: nam montes ꝛ col les exi lient expectantes vos cũ gau di o alleluia. Alia añ.

Surgite sancti dei de habita tionibus vestris loca sancti ficate et plebem benedicite et nos homines peccatores in pace custodite. Alia añ.

Ambulate sancti de i ingre dimini in ciuitatẽ domini edi ficata est enim vobis ecclesia noua vbi populus adorare de bet maiestatẽ dñi. Alia añ.

Iustorum est enim regnũ celo rum qui cõtẽpserunt vitã mun di ꝛ peruenerunt ad premia re gni et lauerunt stolas su as in san guine agni.

Postq̃ ad ecclesiã p̃secrãdã pueñerit schola remanet ad fores ecclesie cantãdo aña, et ep̃s cũ clero et pp̃lo clamãte kyriel sequẽtibus cũ reliquijs circuit ecclesiã ab extra.

Eis igitur ad ecclesie cõsecrande fores p̃uenie͂tibus: priusq̃ ingrediantur: dimissa ante fores ecclesie schola añas p̃dictas cantante põtifex p̃cedẽtibus ipsũ duobus ceroferarijs: cruce: thuriferario et sacerdotibus feretrũ reliquiarũ portãtib⁹: circuit eccliã cũ ipsis reliqꝗs pp̃lo sequẽte et clamante.

Kyrieleyson.

Reuersus ep̃s sedens cũ mitra ad fores ecclie et cantatis añ. admonet populũ de rebus ecclesie.

Quo facto et añis predictis finitis pontifex sedens cum mitra in faldistorio ante fores ecclesie sibi parato: versus ad populum facit ibi breuiter sermonem de virtute et priuilegijs ecclesie dedicationis. decimis: et alijs prouentibus ecclesiasticis integre persoluendis. Fundator quoq̃ ecclesie et plebs diligenter ammonentur. de dote illius: et qualiter honorẽ ecclesie: et p̃sbr̃is exhibere debẽt in his vel si͂libus verbis v3.

Omissus in pontificali nouo: sed ex pontificali dñi guilielmi durantis appositum.

Dilectissimi fratres quãta sit ecclesijs et deo dicatis locis habenda reuerentia: leges et canones et vniuersalis religiosus fidelium cultus declarat. Nullibi enim q̃ in sacratis basilicis domino offerri sacrificiũ potest. Precipiẽte siquidẽ domino per moysen tabernaculũ cũ mẽsa atq̃ altari et ereis vasis vtẽsilibusq̃ cõsecratũ est ad diuinũ cultũ explẽdum: ipsũ quoq̃ tabernaculũ nõ solum sacrasse sed oleo quoq̃ deliniuisse legimus. In ipso autẽ tabernaculo non alij q̃ sancti sacerdotes et leuite vestibus sacris ornati sacramẽta tractabãt: et populo oblationes offerrebãt. Reges postmodũ tã hebreorũ q̃ romani principes magna veneratione ecclesias instituerũt imunesq̃ ab omni vulgari strepitu et negocio esse voluerunt: vt domus orationis ad aliud nullũ comertiũ atq̃ vsum accomodaret̃. Eãq̃ priuilegij et imunitatis prerogatiuã habere voluerũt: vt si quis temerator sacrilegus man⁹ apposuisset: grauissimis supplitijs affligeret̃. Non enim iustũ visũ est domum dei altissimi ad temerarias p̃sumptiones patẽtẽ aditũ habere: nec latronũ iuxta verbũ veritatis spelũcã esse. Locus est salutis: portus naufragantibus: ad quẽ de tẽpestatibus anchora iacit̃. Hanc beneficia petituri adeũt: et iuste eorũ p̃ces audiunt̃. Capitaliũ criminũ rei ad hãc fugiẽtes: ipunitatẽ facti iplorãtib⁹ sacerdotibus accipiũt. Magna ergo veneratione sacratas dño basilicas adeatis frẽs: mũdiq̃ facioꝛib⁹ dño oblatiões cor

Exo. xxxvij et xxxviij. Nume. vij. Nume. xvij

dis vestri offeratis. De quibus basilicis hec vna est cui talis ꝛ talis sūmi pontifices priuilegia cō cesserunt quā vos edificari fecistis vel talis. N. edificari fec̄ ꝛ nobis humiliter supplicastis vel supplicauit vt eam ꝯsecrare dignaremur. Nos aūt vestris vel suis honestis supplicationibus inclinati eaꝫ in honorē oīpotētis dei beate marie semꝑ virginis ꝛ oīuꝫ sanctorū ac memoriā sancti. N. dedicamus ꝛ in eius altare reliq̄as sāctorꝝ. N. ꝛ. N. deo ꝑpitio poni decreuimus ꝛ in tali altare vel in tali loco sunt corp̄a vel reliq̄e sāctorū. N. que vel quas q̄ deuote visitauerit talē indulgentiā per talē cōcessam obtinebit. Vos insuper moneo dilectissimi frēs vt decimas que sunt diuina tributa: integre ecclesijs ꝛ sacerdotibus ꝑsoluatis. Has sibi dn̄s ad vniuersalis dn̄ij signū reseruauit. Audite augustinū clamātē ꝛ dicētē. Decime tributa sunt egētiū aīaruꝫ. Si decimā dederis: non solū frugū abūdantiam recipies: sed ꝛ salutē corporis cōsequeris. Nō eniꝫ deus p̄miū postulat sed honorē. Deus qui dignat⁹ est totū dare: decimā a nobis dignatus est recipere: nō sibi sed nobis proculdubio ꝓfuturā. Sed si tardius dare peccatū est q̄to peius nō dedisse. De militia: d̄ agro: d̄ negocio: decimā redde. Cum decimas dādo possis celestia ꝛ terrestria promereri: pro auaritia te duplici benedictione fraudabis. Hec est eniꝫ dn̄i iustissima consuetudo: vt si illi decimas non dabis: tu ad decimas daberis. Dabis in pio militi quod nō dedisti sacerdoti: ꝛ q̄d non hēbit christus accipiet fisc⁹. Reuertimini ad me inquit dominus apud prophetā: ꝛ ego reuertar ad vos. Quia enim mihi decimas non redditis: in penuria maledicti estis ꝛ fame. Quia decimas ꝛ primitias non datis: vbertateꝫ possessionum vestrarꝫ ꝛ cōmunē frugū abūdantiā perdidistis. Ut aūt sciatis hoc me irascēte p̄te vestra ꝑuatos: q̄r me fraudastis parte mea: ortor vos atq̄ꝫ cōmoneo: vt īferatis decimas ī horrea mea hoc est in thesauros templi: ꝛ habeāt sacerdotes atq̄ꝫ leuite q̄ mihi ministrant cibos. Et ꝓbate me si non effundam tantas pluuias vt chataracte celi apte esse credātur: ꝛ effundam benedictionē vsq̄ꝫ ad abundantiam. Si non: veniet super vos brucus ꝛ locusta: ꝛ labores hominū vastabunt: ꝛ reliqua. Euitanda est itaq̄ꝫ domini indignatio soluēde decime ꝛ tributa diuina persoluēda: nec pro tēporali cōmodo amittenda sūt secutura bona que expectantur. Memores ergo hec accipite dilectissimi fratres: ꝛ ītellecta pro desiderio cōplete: vt eterna pro tēporalibus accipe bn̄ficia mereamini. Postea ad fūdatorē dicat.

Mala. iij.

Ecclesia non est cōsecrāda nisi sua sit dotata.

Dilectissime frater in christo sciās quoniam non permit

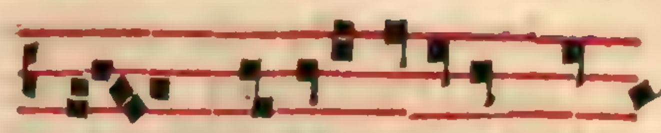
tunt iura ecclesias siue ministris ac dote consecrari. Quemadmodū enim dos matrimoniū cōseqtur: sic ⁊ ad sustētationē ministrorū facultates necessarie sunt. Ea itaqꝫ ratiōe charissime frater scire volum⁹: quot sacerdotes ⁊ clericos ⁊ qualē eis honorē vis exhibere: ⁊ de quo eccliã dotare proponis. Et vt itelligas qualē tibi ac heredibus tuis honorē ⁊ commoditatē exhibet ecclia: scias vt gratitudinē ipsam ad fūdatores ondat ꝙ a sctis pr̄ibus statutū ē in diei dedicationis anniuersario solēni fūdatores ⁊ eorū heredes in pcessionib⁹ primos esse debere. Et si casu ad egestatez puenerint grata recordatione ecclia fūdatoris piā liberalitatē recognoscit. Qui ad iterrogata prout sibi placuerit r̄ndet de quo fiat publicū instrumētū si numerus clericorum honor ⁊ dos sufficiēs fuerit. Tunc fundator ipse ⁊ plebs p̄sitent se iussa pontificis impleturos. Deinde pontifex ordinat ac iubet deum deprecari pro eo qui ecclesiam construxit ⁊ dotauit. ⁊ pro eo qui eam consecrari iussit. ⁊ concedit illis partem in omnibus bonis que ibi fieri cōtinget. quo facto pōtifice sic sedente antequā quis ecclesiā ingreditur schola cantat Responsorium.

Ecclesie liberalitas erga cōditorē

Fūdator ecclesie p̄mittit se iussa pōtificis seruaturū.

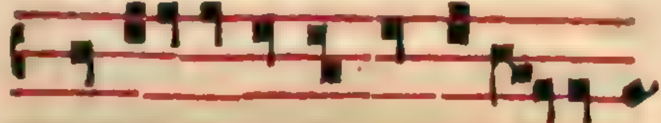
Pōtifice sedēte anq̄ quis q̄s igrediat ecclia schola cātat R̄.

Tum pōtifex deposita mitra surgit ⁊ versus ad ostiū ecclesie: ibidem stans dicit. Oremus. Et ministri. Flectam⁹ genua. Leuate.

Pōtifex stās sine mitra dicit orōnē

Omnū tuā q̄sum⁹ dn̄e clemēter igredere: ⁊ i tuoꝝ cordibus fideliū: perpetuā tibi cōstrue

mansionē: ꝛ presta vt domus hec: que tua sit dedicatione solennis: tua fiat habitatiōe sublimis. per xp̄m dn̄m nr̄z. ℟ Amē. Qua orone finita pn̄ulcꝫ ingredit̄: intingit pollicē dextre manus in sanctuz chrisma ꝛ cū eo in modū crucis signat ostiū ecclie exteri⁹ dicēs.

Pōtifex cū police in sacro chrisma te incto signat ostiuz ecclesie.

In noie p̄ris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. Porta sis benedicta sctifica ta: cōsecrata: consignata ꝛ deo cōmendata: porta sis introitus salutis ꝛ pacis: porta sis ostiuz pacificū: per eū qui se ostiū ꝛ ostiariū appellauit iesuz xp̄m dn̄m nr̄m: Qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat deus in secula seculorum. ℟ Amen. Quo dicto presbyteri eleuant feretrum reliquiarum ꝛ ingrediendo ecclesiā cum clero ꝛ populo processionaliter pontifex cum mitra incipit ꝛ scholā proseq̄uitur añam.

Presbyteri leuant feretrū ꝛ oēs ecclesiā ingrediunt̄ incipiēte pōtifice aña.

Ingredimini sancti dei prepa ra ta est enim a domino habitatio sedis vestre: sed ꝛ populus fidelis cum gau dio insequitur iter ve strux vt ore tis pro nobis ma iestatem domini alleluia.

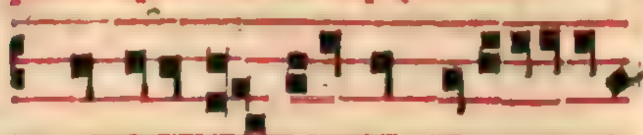
Alia añ.

Gaudent in celis anime sanctorum q christi vesti gia sunt secuti: ꝛ quia pro eius amore sanguinē suuz fuderunt. Ideo cum xp̄o exultent sine fine.

Interim pcessionalr̄ vadūt p ecclesiā. Cuz puenerint ad altare in quo reliqe sunt cōdēde: reliquijs ipsis cū feretro prope altare positis: ꝛ luminaribus iuxta illas ardentibus. Pontifex stans cum mitra ante altare: inchoat schola

Collocatis reliquijs ꝓpe altare pōtifex stās cū mitra icipit Exultabūt schola ꝓsequente cū ps. Cantate.

pro sequente Antiphonam.

Exultabũt scti in gloria ꝛ le/

tabũt i cubilib⁹ suis. Evovae.

Cantate domino canticũ ps. nouum: laus eius in eccle/sia sanctorum.

Letetur israel: in eo qui fecit eũ: ꝛ filie syon exultent in rege suo.

Laudent nomen eius in choro: in tympano ꝛ psalterio psallãt ei.

Quia beneplacitum est domino in populo suo: ꝛ exultabit man/suetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria: ꝛ le tabuntur in cubilibus suis.

Exultationes dei in gutture eo rum: ꝛ gladij ancipites in mani/bus eorum.

Ad faciendã vindictaꝫ in natio nibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: ꝛ nobiles eorum in manicis ferreis.

Ut faciant in eis iudicium con/scriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius.

Laudate dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eũ in virtutibus eius: laudate eum scdm multitudineꝫ magnitudinis eius.

Laudate eũ in sono tube: lauda te eũ in psalterio ꝛ cythara.

Laudate eũ in tympano ꝛ cho/ro: laudate eũ in cordis ꝛ organo

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus: laudate eum in cym balis iubilationis: omnis spiri/tus laudet dñz. Et nõ dicit Glo/ria patri. Sed repetitur añ. Qua dicta põtifex deposita mitra ver/sus ad altare dicit. Oremus. Nõ dicitur Gloria post ps sed aña. repetitur. Pontifex stãs sine mi tra dič oro/nem.

Deus qui in omni loco do/minationis tue clemens ac benignus dedicator assistis: exau di nos quesumus ꝛ cõcede vt in/uiolabilis permaneat huius loci consecratio: ꝛ beneficia tui mune ris vniuersitas fidelium que sup plicat: percipere mereatur. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Tuꝫ pontifex accepta mi tra intingit pollicem dextre ma/nus in sanctum chrisma ꝛ cum eo signat confessionem: idest sepul chrum altaris: in quo reliqe sunt reponẽde: in qtuor angulis faciẽs in singulis signũ crucis: ꝛ dicens. Epũs cũ mi tra signat se pulchrũ al/taris cũ sa/cro chrisma te in modũ crucis.

Consecretur ꝛ sancti ✠ fi cetur hoc sepulchrum: In noie patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. pax huic domui. Deinde depo/si

Põtifex si/ne mitra re/condit reli/quias i alta/ri ⁊ incipit añ Sub al/tari.

ta: mitra: recondit venerãter va/sculuz ipsuz cũ reliquijs ⁊ alijs ꝑ ut hesterna die per eum fuit sigil/latum in sepulchro altaris: qui/bus reconditis Pontifex incho/at schola prosequente Añam.

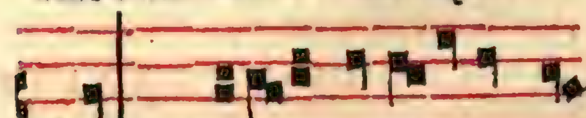
Sub altare dei sedes acce pi/

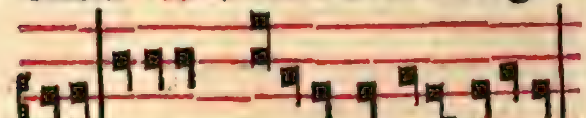
stis intercedite pro no bis.

ad dominum ie sum chri/

stum. ℣. Exultabũt scti in glo/

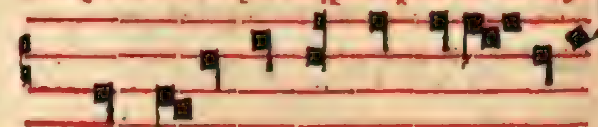
ria: et letabunt in cubilib⁹ suis.

Et non dicit. Gloria patri. Sed aña repetitur. Interiz dũ premis/sa cãtant põtifex sine mitra thuri/ficat reliquias inclusas: quo facto imposita sibi mitra accipit lapi/dez seu tabulaz cũ qua debet clau/di foramen seu sepulchruz in ma/nũ sinistrã ⁊ policẽ dextre manus intingit in sanctũ chrisma ⁊ cũ eo facit in medio dicte tabule siue la/pidis desubtus signũ crucis dicẽs.

Põtifex cũ mitra stans claudit se/pulchrũ pri/us ipso lapi/de desubt⁹ inuncto sa/cro chris/mate dicẽs Consecret ⁊c.

Consec✠cretur ⁊ scti✠ficetur hec tabula seu hic lapis: per istã vnctionẽ: ⁊ dei bñdictio/nez. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spi/ritus scti: pax tibi. Et mox ponit ⁊ coaptat tabulã seu lapidẽ super foramẽ seu sepulchrũ claudens ⁊ inchoans schola ꝓsequẽte añaz.

Pontifex coaptat la/pidẽ sup se/pulchrũ ⁊ i/choat aña. corpora sco/la ꝓsequẽte

Corpora sanctorum in pa ce

sepulta sunt ⁊ viuent nomina

eorum in eternũ. ℣. Gloria pa/

tri. E v o v a e.

Post hec pontifex deposita mi/tra dicit. Oremus.

Eps sine mi/tra dic oro/nem.

Deus q ex omni cooptatio/ne sanctorũ eternũ maiestati tue condis habitaculũ: da edificatio/ni tue incremẽta celestia: ⁊ presta vt quorũ hic reliqas: ꝑ tuo amo/re cõplectimur: eorũ semp meritis adiuuemur. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Tunc accepta mitra põ/tifice prius incipiente cementarij cũ cemẽto benedicto firmant ip/sam tabulã seu lapidez super fora/men seu sepulchrũ: deinde ponti/fex intingit iteruz pollicẽ dextre manus in sanctuz chrisma ⁊ cũ eo format signum crucis super ean/

Dicta oro/ne pontifex cũ mitra ici/pit firmare lapidẽ cum cemẽto ⁊ ce/mẽtarij sub/sequũtur.

dē tabulam siue lapidem dicens.

Signe✠tur ꝛ sanctificetur hoc altare. In noīe patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti pax tibi. Tuꝫ iponit incēsuꝫ in thuribulū dicēs.

Pontifex incēsuꝫ bñdicit ꝛ pōit in thuribulo ꝛ itonat aña. Stetit schola ꝓsequente.

Ab illo benedicaris in cuius honore cremaberis. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. Et dextra manu ꝑducit desuper signū crucis: ꝛ deposita mitra inchoat schola ꝓsequente cantū.

Stetit an gelus iuxta a
ran tem pli ha
bens thuribu lū au reuꝫ in
manu su a: ꝛ data sunt e i
incensa multa: ꝛ ascendit fu
mus aro matum in conspe
ctu de i. Allelu ia.

Interim sine mitra thurificat altare vndiqꝫ ad dextruꝫ ꝛ sinistrū latus ante ꝛ desup donec ꝑmissus cantus finiaṫ: quo finito stās corā altari sine mitra dicit. Oremꝰ.

Pōtifex sine mitra incēsat altare vndiqꝫ et post dic̄ oōnem.

Dirigaṫ oratio nr̄a q̄sumus dñe sicut incensuꝫ in cōspectu tuo: ꝛ copiosa bñficia christianus populus assequaṫ vt quicūqꝫ tibi in hoc altari sacrāda libamina deuotus obtulerit: vel sacrata susceperit: subsidia p̄sentis vite accipiat: ꝛ remissionē oīum peccatorū pariter consequaṫ: ꝛ gratiaꝫ sempiterne redemptionis ꝑcipiat. Per xp̄m dominū nr̄ꝫ. ℟. Amen. Post hec pōtifex accepta mitra extergit mensaꝫ altaris cū lintheo mundo: ꝛ mox thurificat sup illā in modū crucis in medio ꝛ i q̄tuor eius cornibus: quo facto pōtifex imponit iteruꝫ incensuꝫ in thuribulo: ꝛ illud benedicit vt supra ac tradit vni sacerdoti superpellicio induto q cōtinue altare circuit incensando donec cōsecratio ꝑficiatur: excepto eo tempore quo pontifex illud incēsat: tunc enim pontifici thuribulum presentat: ꝛ per pontificē thuri

Pōtifex stās cū mitra extergit altare: ꝛ mox thurificat illud i modū crucis i medio ꝛ in q̄tuor cornibus eius.

Pōtifex bñdicit icēsuꝫ ꝛ pōit i thuribulum ꝛ dat vni sacerdoti qui cōtinue circuit altare ipsum incensando.

cato illud reaccipit: ꝛ ꝑusincẽsat. Tũ põtifex adhuc cũ mitra stans ichoat scola ꝓsequẽte respõsoriũ.

Dirigatur ora tio me a sicut incensum in conspe ctu tu o domine.

℣. Eleuati o manuum me a rum sacrifi ci um vesper ti num.

Duz cantatur Pontifex circuit altare thurificãdo q̃ facto ichoat añã Erexit.

Q̃ð dũ cantatur pontifex circuit ter altare ad dexterã cõtinue thu rificãdo. Finita incẽsatione põti fex ichoat schola ꝓsequẽte añaz.

Erexit iacob lapidem in titulũ fundens oleũ desuper: votũ vo uit deo iacob. E v o v a e. ps.

Quã dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: cõcupiscit ꝛ de ficit anima mea in atria domini.

Cor meum ꝛ caro mea: exultaue runt in deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi do mum: ꝛ turtur nidum vbi repo nat pullos suos.

Altaria tua domine virtutũ: rex meus ꝛ deus meus.

Beati qui habitãt in domo tua dñe: in secula scloꝝ laudabunt te.

Beatus vir cuius est auxiliũ abs te: ascẽsiones in corde suo dispo suit in valle lachrymaruz: in loco quem posuit.

Eteni benedictionẽ dabit legi slator: ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur deus deorũ in syon.

Domine deus virtutuz exaudi orationem meam: auribus perci pe deus iacob.

Protector noster aspice deus ꝛ respice in faciem christi tui.

Quia melior ẽ dies vna in atrijs tuis: super milia.

Elegi abiectus esse in domo dei mei: magisq̃ꝫ habitare in taberna culis peccatorum.

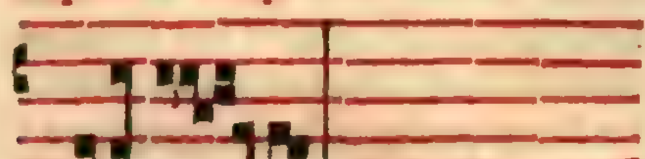
Quia misericordiam ꝛ veritatez diligit deus: gratiam ꝛ gloriam dabit dominus.

Non priuabit bonis eos qui am bulãt in innocentia: dñe virtutuz beatus homo qui sperat in te. Et nõ dicit

non dicit Gloria patri. Dū aña. & ps: pdicti cantant pōtifex stans cū mitra intingit pollicez dextre manus in oleū cathecuminorū & cū eo in medio altaris & in quatuor eius cornibus in locis in quibus fecerat cruces de aqua bñdicta: videlicet primā in medio altaris. Secundā in dextro posteriori. Tertiam in sinistro anteriori. Quartam in dextro anteriori. Quintā in sinistro posteriori dicens dum singulas cruces facit.

Sancti✠ficetur & consecretur lapis iste. In noie patris & filij & spiritus sancti: in honorez dei: & gloriose virginis marie ac oium sanctorū ad nomē & memoriaz sancti tal is pax tibi. Deinde pontifex accepto thuribulo a sacerdote altare incensante: imposito & benedicto vt prius incenso: stans cū mitra inchoat schola prosequente Responsorium.

Pōtifex iterato altare vt prius incēsat & incipit rñ. Dirigat & schola prosequitur.

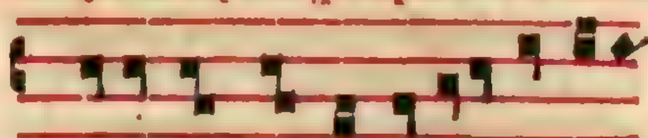

Et dicitur totū prout supra habet. Quo incepto pōtifex circuit semel altare ad dexteraz thurificādo illud deinde restituto thuribulo sacerdoti: & responsorio finito: deposita mitra dicit Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

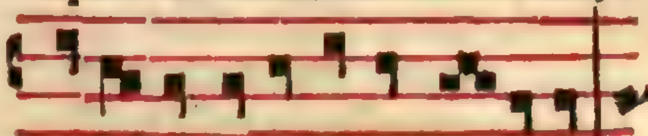
Pōtifex iterū circuit altare & thurificat & restituit thuribulū sacerdoti & deposita mitra dicit oiones.

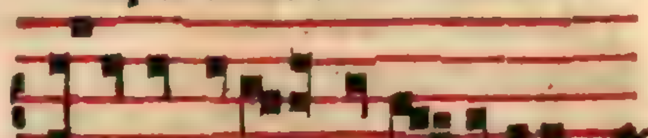
Adsit dñe misericordie tue ineffabilis pietas: & sup hunc lapidē opez tue bñ✠dictionis: & virtutez vnctionis infunde: vt te largiente referat premiū qsquis intulerit votū. Per xpm dñm nr̄z. ℟ Amē. Oratione finita pōtifex inchoat schola psequente añam.

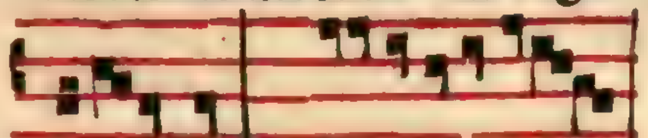
Pōtifex inchoat aña. schola psequente.

Ps.

Bonū est cōfiteri dño: & psallere nomini tuo altissime.

Ad annūciādū mane misericordiaz tuā: & veritatē tuā p noctem.

In decachordo psalterio: cū cātico in cythara.

Quia delectasti me domie in factura tua: & in operibus manuuz tuarum exultabo.

Quam magnificata sunt opera tua domine: nimis profunde facte sunt cogitationes tue.

Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hec.

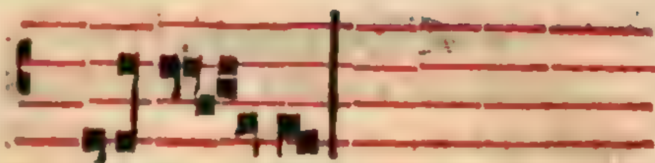
Cum exorti fuerint peccatores

sicut fenum: et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.
Ut intereant in seculum seculi: tu autem altissimus in eternum domine.
Quoniam ecce inimici tui domine quoniam ecce inimici tui peribunt: et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.
Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: et senectus mea in misericordia uberi.
Et despexit oculus meus inimicos meos: et insurgentibus in me malignantibus: audiet auris mea.
Iustus ut palma florebit: et sicut cedrus lybani multiplicabitur.
Plantati in domo domini: in atrijs domus dei nostri florebunt.
Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: et bene patientes erunt ut annuncient.
Quoniam rectus dominus deus noster: et non est iniquitas in eo. Et non dicitur Gloria patri. Incepta antiphona pontifex accepta mitra: facit iterum quinque cruces cum pollice de eodem oleo cathecuminorum in eisdem locis altaris: et eo ordine prout prius fecit dicens dum singulas cruces facit.

Incepta antiphona pontifex cum mitra stans facit alias quinque cruces in eisdem locis cum eodem oleo cathecuminorum dicens Sanctificetur etc. ad singulas cruces.

Sancti ✠ ficetur et consecretur lapis iste: in nomine patris et filij et spiritus sancti: in honorem dei et gloriose virginis marie: ac omnium sanctorum: et memoriam sancti talis. Pax tibi. Deinde pontifex accepto thuribulo a sacerdote altare incensante: imposito et benedicto ut prius incenso: stans cum mitra inchoat iterum schola prosequente. Responsorium.

Pontifex iterato ut prius altare thurificat et incipit Responsorium. Dirigatur et dicitur totum schola prosequente.

Dirigatur. Et dicitur totum prout etiam supra habetur. Quo incepto circuit iterum semel altare ad dexteram illud incensando: quo facto: restituto thuribulo sacerdoti et responsorio finito: Pontifex deposita mitra dicit Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Levate.

Pontifex iterum altare circuit et incensat et deposita mitra dicit orationem.

Adesto domine dedicationi huius mense tue: et in eam que a nobis indignis sancto linita est oleo: bene ✠ dictionis et sancti ✠ ficationis tue virtutem et consecrationem infunde: qui vivis et regnas deus per omnia secula seculorum. R. Amen. Alia oratio. Oremus.
Omnipotens sempiterne deus: altare hoc quod in honore tuo: et in memoria visitationis sancti tui talis et omnium sanctorum tuorum indigni dicamus: virtute tue benedictionis sancti ✠ fica: et omnibus te invocantibus: atque in te sperantibus: auxilij tui munus ostende: et huic altari imposita munera semper accepta fieri digneris: et in eo sacrorum virtus: et votorum semper obtineatur effectus. Per christum dominum nostrum. R. Amen. Qua finita pontifex incipit schola prosequente antiphonam.

Pontifex incipit antiphonam schola prosequente.

Unxit te deus deus tuus oleo le

ticie pre consortibus tuis. E u o u a e.

Eructauit cor meuz ver- ps. bum bonum: dico ego opera mea regi.

Lingua mea calamus scribe: velociter scribentis.

Speciosus forma pre filijs hominuz diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum.

Accingere gladio tuo super femur tuum: potentissime.

Specie tua ꝛ pulchritudine tua: intende prospere ꝓcede ꝛ regna.

Propter veritatem ꝛ mansuetudinem ꝛ iusticiam: ꝛ deducet te mirabiliter dextera tua.

Sagitte tue acute: populi sub te cadent in corda inimicoꝝ regis.

Sedes tua deus in seculũ scl'i: virga directionis virga regni tui.

Dilexisti iusticiaz ꝛ odisti iniquitatẽ: ꝓpterea vnxit te deus deus tuus oleo leticie pre cõsortibus tuis:

Mirrha ꝛ gutta ꝛ cassia a vestimentis tuis a domibus eburneis: ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo.

Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato: circundata varietate.

Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurez tuam: ꝛ obliuiscere populum tuum ꝛ domum patris tui.

Et concupiscet rex decorem tuum: quoniam ipse est dominus deus tuus: ꝛ adorabunt eum.

Et filie tyri in muneribus: vultum tuum deprecabũtur omnes diuites plebis.

Omnis gloria eius filie regis ab intus in fimbrijs aureis: circumamicta varietatibus.

Adducentur regi virgines post eam: proxime eius afferent tibi.

Afferentur in leticia ꝛ exultatione: adducent in templum regis.

Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: cõstitues eos principes super omnem terram.

Memor ero nois tui dñe: in omni generatione ꝛ generationem.

Propterea populi cõfitebuntur tibi in eternum: ꝛ in seculum seculi. Et non dicitur. Gloria patri. Incepta añ. Põtifex accepta mitra iterum facit quinqꝫ cruces: de sancto chrismate cum pollice dextre manus in medio tabule altaris: ꝛ in quatuor eius angulis: ordinẹ supra posito ad quamlibet crucem dicens.

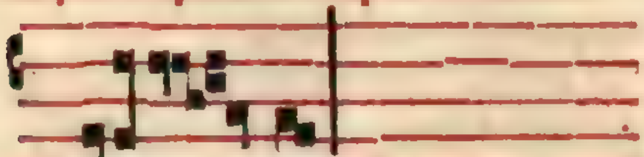
Duꝫ ꝓdicta cãtant pontifex de sacro chrismate facit quinqꝫ cruces in locis in qbus alias fecit ꝛ eodem ordine et ad quãlibet dicit Scẽficetur. ꝛc.

Sancti✠ficet ꝛ cõsecret lapis iste: in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ sp̃us sancti. in honorẽ dei ꝛ gl'iose virginis marie ac oium sctõꝝ: ad nomẽ ꝛ memoriã scti talis par tibi. Deinde põtifex accepto thuribulo a sacerdote incẽsante. imposito ꝛ benedicto vt prius incẽ-

Põtifex modo supraposito cuꝫ mitra incẽsat altare prius incepta añ. Dirigat et schola ꝓsequẽte.

so stans cum mitra inchoat scho la prosequente responsorium.

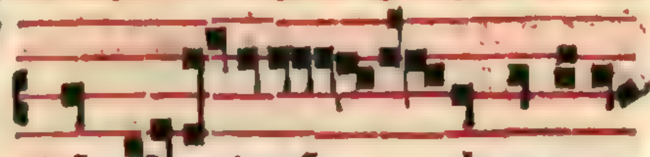

Dirigatur. Et dicitur totũ prout supra habet̃: quo incepto pótifex circuit semel altare ad sinistrá: illud incésans vt prius: quo incensato restituto thuribulo sacerdoti ꝛ añ. finita: pontifex deposita mitra dicit. Oremꝰ. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Reddito thuribulo sacerdoti episcopo sine mitra dicit orõnem.

Descendat q̃sumus dñe deus nr̃ spiritus tuus sup hoc altare qui ꝛ dona nr̃a ꝛ populũ tuũ in eo sanctificet: ꝛ sumentiuz corda dignanter emũdet. Per xp̃m dñz nr̃z. ℟. Amẽ. Qua dicta pontifex ichoat ꝛ schola ꝓsequit̃ añaz.

Pótifex inchoat añ. ꝛ schola ꝓsequit̃ Sanctificauit.

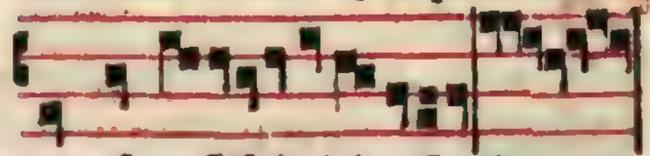
Sãctificauit dñs tabernacu-

lũ suũ et hec est domꝰ dei in q̃ inuo

cet̃ nomẽ eius d̃ q̃ scriptũ ẽ ꝛ erit

nomẽ meũ ibi dicit dñs. Euouae.

Deus noster refugiũ ꝛ virtus: adiutor in tribulatióibꝰ que inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dũ turbabitur terra: ꝛ transferentur montes in cor maris.

Sonuerũt ꝛ turbate sunt aque eoruz: cõturbati sunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimus.

Deus in medio eius non cómouebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo.

Conturbate sunt gentes ꝛ inclinata sunt regna: dedit vocem suam mota est terra.

Dñs virtutũ nobiscuz: susceptor noster deus iacob.

Uenite ꝛ videte opera dñi que posuit prodigia super terrá: auferens bella vsq3 ad finem terre.

Arcũ conteret ꝛ confringet arma: ꝛ scuta comburet igni.

Uacate ꝛ videte qm̃ ego sum deus: exaltabor in gentibus ꝛ exaltabor in terra.

Dominus virtutũ nobiscuz susceptor noster deus iacob. Et nõ dicitur. Gloria patri. Interiz dũ añ. ꝛ ps. predicti dicunt̃. Pótifex accepta mitra fundit ꝛ spargit de oleo cathecuminorũ ꝛ chrismate pariter sup altare illud manu dextra cõfricans: liniens ꝛ pungens: quo facto incipit schola prosequente Antiphonam.

Dũ cãtãtur predicta pótifex cũ mitra stãs spargit oleũ cathecuminorũ ꝛ sacruz chrisma simul sup mẽsaz altaris ꝛ pungit eã ꝛ schola incipit añ. Ecce odor.

Ecce odor filij mei sicut o-

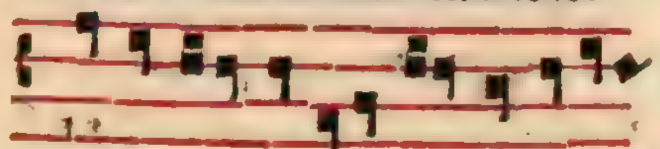
dor agri pleni: cui benedixit

dominus crescere te faciat deus

meus sicut arenam maris: et

donet tibi de rore celi benedi-

ctionem. E v o v a e. ps.

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob.

Gloriosa dicta sũt de te: ciuitas dei.

Memor ero raab ꝛ babylonis: scientium me.

Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ populus ethiopum: hij fuerunt illic.

Nunquid syon dicet homo ꝛ homo natus est in ea: ꝛ ipse fundauit eam altissimus.

Dominus narrabit in scripturis populorum: ꝛ principum horum qui fuerunt in ea.

Sicut letantium omnium: habitatio est in te. Et non dicit. Gloria patri. Finito psalmo Pontifex stans cum mitra dicit.

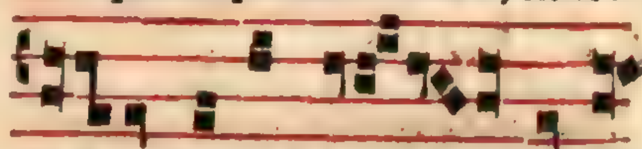
Pontifex stans cũ mitra dicit.

Lapidem hunc fratres carissimi: in quo vnguentum sacre vnctionis effundit: ad suscipienda ppli sui vota: ꝛ sacrificia ore m⁹: vt dñs cõsecret atqꝫ bñdicat: ꝛ qd est vnctuꝫ a nobis: sit vnctũ in noie eius: vt plebis vota suscipiat: ꝛ altari per sacraꝫ vnctioneꝫ perfecto: duꝫ propiciationem sacroruꝫ imponimus: ipsi propiciatores dei esse mereamur. Per iesum xp̄m dñm nr̃m: qui cum eo ꝛ spiritu sctõ viuit ꝛ regnat deus in secula seculorum. R. Amen. Quo dicto inchoat añaꝫ: schola ipsam ꝛ psalmuꝫ ac sequentia responsoria prosequente. Aña.

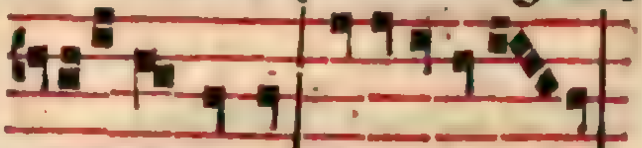
Pōtifex icipit añ. scbola eã pseqtur ꝛ alia q̃ sequũtur.

Lapides preciosi omnes muri

tui ꝛ turres hierusalem gẽmis

edificabuntur. E v o v a e. ps.

Lauda hierusalem dominũ: lauda deum tuum syon.

Qm̃ confortauit seras portaruꝫ tuaruꝫ: benedixit filijs tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem: ꝛ adipe frumenti faciat te.

Qui emittit eloquium suum terre: velociter currit sermo eius.

Qui dat niuem sicut lanaꝫ: nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit cristallum suũ sicut bucellas: ante faciem frigoris eius qui substinebit.
Emittet verbum suũ ꝛ liquefaciet ea: flabit spiritus eius ꝛ fluent aque.
Qui annũciat verbũ suuz iacob: iusticias ꝛ iudicia sua israel.
Non fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia sua nõ manifestauit eis.
Gloria patri. Sicut erat ꝛc. Deinde dicitur responsorium.

Hec est hierusalem ciuitas illa magna celestis ornata tanq̃ sponsa agni. Quoniaz tabernaculum facta est alleluia. ℣. Porte e ius non claudent per di em: nox eniz nõ e rit in e a Cañ. Aliud ℞.

Platee tu e hierusalez sternentur auro mundo alleluia: ꝛ cantabitur in te canticũ leticie alleluia. Et per omnes vicos tuos dicetur ab vniuersis alleluia alleluia. ℣. Luce splendida fulge bis ꝛ omnes fines terre a dorabunt te. Et per omnes.

Incepta aña interim dum ipsa ꝛ ps. ac rñsoria predicta cantatur pontifex cũ mitra incipiẽs retro altare ꝛ procedẽs ad eius dextrã

inungit chrismate cuz pollice dextro singulas duodecim cruces in parietibus ecclesie depictas ad vnamquamqz crucem dicens.

Sancti✠ficet᷑ ⁊ consecretur hoc templū. In noīe patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti: in honorē dei ⁊ gloriose virginis marie: ⁊ oīum sanctorū: ⁊ memoriaz sancti talis pax tibi. Et puncta qualibet cruce mox accepto thuribulo illaz incensat: his peractis pōtifex ad altare reuertitur ac stans cum mitra ⁊ thurificans super illud inchoat schola prosequente aña.

Perunctis oibus crucibus pōtifex reuertit᷑ ad altare ⁊ thurificat sup illud ⁊ incipit aña. Edificauit schola psequente.

Edificauit Moyses altare

domino deo offerens super il

lud holocausta et immolans

victimas fecit sacrificium ve

ſptinū in odorē suauitatis dño

deo in cōspectu filio ꝝ israel. Qua finita stans adhuc cum mitra dicit.

Pontifex stans cū mitra dicit.

Dei patris omnipotentis misericordiam deprecemur dilectissimi fratres: vt altare hoc sacrificijs spiritualib⁹ imbuenduz: nostre vocis exoratus officio: p̄senti bene✠dictione sanctificet: atqz semp in eo oblationes famulorū suoꝝ studio sue deuotionis impositas: bñ✠dicere ⁊ sancti✠ficare digneī: ⁊ spirituali placatus incenso: precāti familie sue pmptus ⁊ benignus exauditor assistat. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amen. Deinde benedicit incensuz super altare cremandū: stans ibidem deposita mitra ⁊ dicens. ¶ Benedictio incensi. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra bñdicit incēsuz cremandum.

Domine deus omnipotens: cui assistat exercit⁹ angelorū cuz tremore: quorū seruitiū spirituale ⁊ igneuz esse cognoscit᷑: dignare respicere bene✠dicere et sctī✠ficare hāc creaturaz incēsi: vt oēs languores: omnesqz infirmitates: cuncteqz insidie inimici odorez eius sentientes effugiant: ⁊ separētur a plasmate tuo: quod

precioso filij tui sanguine redemisti: vt nunq̃ ledatur a morsu iniqui serpentis. Per xp̃m dñm nostrũ. ℟. Amẽ. Deinde aspgit ipsum aqua benedicta: ꝛ accepta mitra format propria manu ex ipsõ incenso quinq; cruces: quãlibet de quinq; granis sup illa quinq; loca altaris: in quibus cruces de aqua ꝛ oleo ac chrismate facte prius fuerũt: ꝛ super quamlibet crucẽ thuris: ponit vnam crucem factam de subtili candela ad mẽsuram crucis de granis incensi facte: ꝛ cuiuslibet crucis capita accenduntur: vt cum ipsis thus comburatur ꝛ cremet̃. Omnibus autem crucibus accensis. Pontifex deposita mitra: flexis corã altari genib⁹ inchoat schola psequẽte.

Põtifex aspergit i cẽsum ꝛ format ex eo. v. cruces.

Cãdelis oib⁹ accensis põtifex sine mitra genu flectit ꝛ inchoat All'a cũ ℣su schola psequẽte.

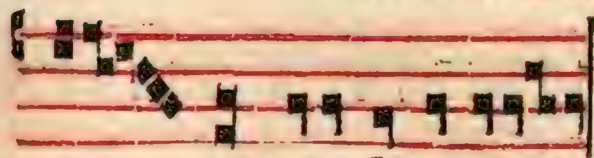
Alleluia. ℣. Veni sancte spiritus reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende.

Nisi consecratio fiat inter dominicam. lxx. ꝛ festum pasce resurrectionis domini nostri iesu christi: quia tũc obmisso All'a dicit̃ ℣sus tantum. quo dicto surgit põtifex stans ibidem versus ad altare sine mitra: ꝛ schola cãtat Antiphonas duas sequentes.

Dicto ℣su surgit põtifex stat sine mitra ℣su ad altare vo nec schola cantat añ.

Ascendit fumus aromatum in conspectu domini de manu angeli. Alia añ.

Stetit angelus iuxta aram templi habens thuribulũ aureũ in manu sua: ꝛ data sunt ei incẽsa multa: ꝛ ascendit fumus

aro matuz in cõspectu dei. sine Alleluia. Quibus finitis põtifex adhuc stans ante altare sine mitra dicit. Oremus. Et ministri Flectamus genua: Leuate.

Põtifex dicit orationes sequẽtes.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus clemẽs ꝛ propitius: preces nostre humilitatis exaudi: ꝛ respice ad huius altaris tui holocaustum qd non in igne visibili probetur: sed infusum sancti spũs gratia: in odorẽ suauitatis ascẽdat: ꝛ legitime se sumentibus eucharistia medicabilis fiat: ad vitãqz proficiat sempiternaz. Per xpm dñm nostrũ. ℟. Amẽ. Post hec combustis candelis ꝛ thure: cineres illius combustionis per vnum ex ministris cũ spatulis ligneis abraduntur: ꝛ collecti in aliquo vase proijciuntur in sacrario. Interim põtifex sine mitra stans ante gradus altaris versus ad altare dicit. Orem⁹. Et ministri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Aliqs ministrorũ cum spatulis abradit cineres ꝛ ꝓicit in sacrario.

Põtifex sine mitra stans dicit orationem.

Deus oĩpotens in cuius honore ac beatissime virginis marie: ꝛ oium sanctorũ: ac nomẽ ꝛ memoriã sãcti tui talis indigni altare hoc ꝯsecramus clemens ꝛ ꝓpitius p̃ces nr̃e humilitatis exaudi: ꝛ presta vt in hac mensa sint libamina tibi accepta: sint grata: sint pinguia: ꝛ spiritus sancti tui semper rore pfusa. ꝛ omni tẽpore hoc in loco supplicãtis tibi familie tue anxietates releues. egritudines cures. preces exaudias. vota suscipias. desiderata cõfirmes: ꝛ postulata cõcedas. Per dñz nostrũ iesũ xpz filiũ tuũ: Qui tecũ viuit ꝛ regnat i vnitate eiusdẽ spũs sancti deus. Deinde eodẽ modo stãns: dicit mediocri voce extẽsis manib⁹ añ pect⁹ p̃fationez hanc.

Põtifex extensis manibus añ pectus dic̃ p̃fationem.

Per omnia secula seculorum. ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad dominum. ℣. Gratias agamus domino deo nostro. ℟. Dignum ꝛ iustum est.

Vere dignũ ꝛ iustũ est equum

τ salutare. Nos tibi semper et
vbiqȝ gratias agere domine
sancte pater omnipotēs eterne
deus. Et vt ꝑpensiori cura et
attentiori famulatu tibi serui-
tutis officia deferamus: hoc ꝓ-
fertiȝ tempore quo religiosarū
mentiū habitum vltra parietū
ornatuȝ delegisti: templū istud
in quo scti tui talis mētio hētur

bñ✠dicere τ san✠ctifi-
care digneris: ꝑ cuius sacrā re-
uerentiaȝ τ honoreȝ sacratissi-
mo nomini tuo hoc altare de
dicamus. Huius igiť domine
efflagitatus ꝑcibꝰ dignare hoc
altare celesti sanctificatione
ꝑfundere τ benedicere. Assistāt
angeli claritatis: τ scti spiritus
illustratione perfulgeat. Sit

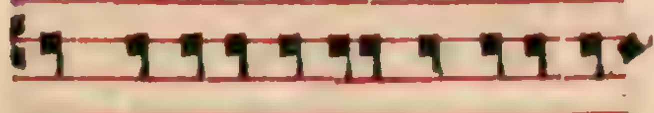
illius quoq3 apud te gratie:

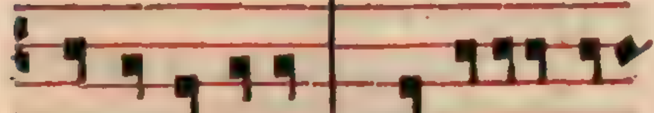
Gen.xxij. cuius fuit illud quod abꝛahaz

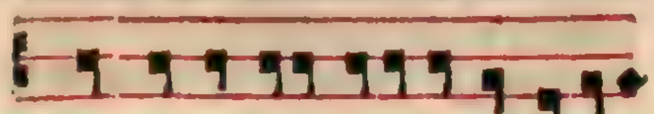
pater fidei:in nostre figuram

redemptionis:filium immola

Gen.xxvj. turus extruxit. Quod isaac in

conspectu tue maiestatis insti-

Gen.xxviij. tuit. Quod Jacob:dominum

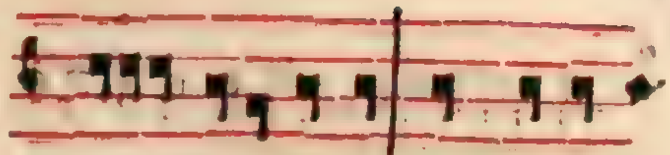
magna videns visione erexit:

vt hic oꝛantes exaudias:hic

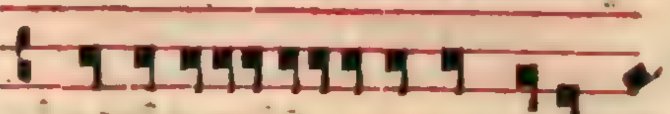
oblata sanctifices:hicq3 super

posita benedicas:hic quoq3

benedicta distribuas:Sit er-

go ecclesie tue titulus sempi-

ternus:sit mensa celesti spiri-

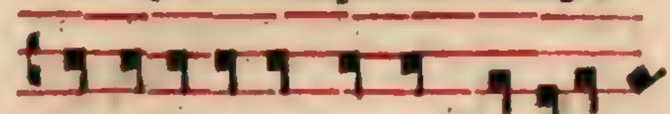
tualiq3 conuiuio pꝛeparata.

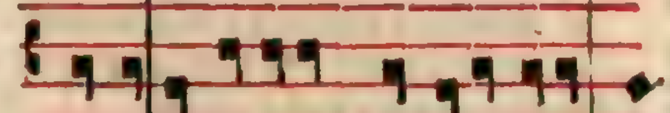
Tu igitur domine:pꝛopꝛio oꝛe

tuo:hostias super eum impo-

sitas ⁊ imponendas benedi-

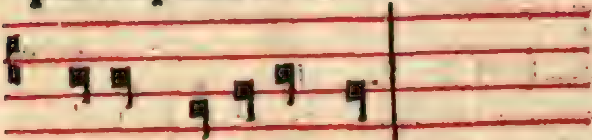
cito:⁊ benedictas suscipito:

atq3 nobis omnibus tribue vt

participatione earum vitã ac

quiramus eternam.

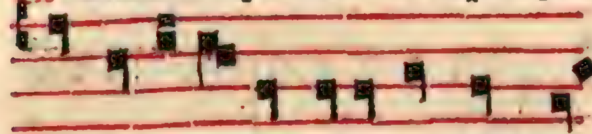
Quod sequitur dicit submissa voce legẽdo: ita tamẽ ꝙ a circumastantibus audiat. Per dñm nr̃z iesum xp̃m filiũ tuũ qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per oĩa secula sclõꝝ. ℟. Amẽ. Prefatione finita põtifex inchoat schola prosequẽte añã.

Quod seqtur dic̃ plane.

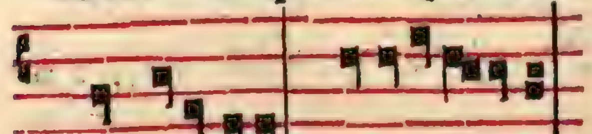
Põtifex inchoat schola ꝓsequente añ. Confirma.

Confirma hoc deus qđ operatus es in nobis a templo sancto tuo qđ est in hierusalem alleluia. E v o v a e. ps.

Exurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius: ⁊ fugiant qui oderunt eum a facie eius. Et dicitur totus prout habet̃ supra in fine benedictionis abbatis. Incepta añ. Pontifex accepta mitra: cum pollice dextre manus chrismate intincto facit crucẽ in fronte altaris nihil dicens: quo facto ac predictis añã. ⁊ psalmo finitis deposita mitra dicit.

Dicitur totus ps. Incepta añ predicta põtifex cũ mitra stans facit crucẽ de sacro chrismate i fronte altaris nihil dicẽs ⁊ deposita mitra dic̃ oĩonem.

Maiestatẽ tuã dñe humiliter imploramus: vt altare hoc sacre vnctionis libamine: ad suscipienda populi tui munera inunctũ potenter bene✠dicere ⁊ sancti✠ficare digneris: vt qđ nũc a nobis indignis: sub tui nominis inuocatione: in honore beatissime virginis marie ⁊ oĩuz sanctoꝝ: atq̃ in memoriã sancti tui talis sacrosancti chrismatis inunctione delibutũ est: placeat tibi: atq̃ altare maneat perpetuũ: vt q̃cquid deinceps sup illud oblatum: sacratumue fuerit: dignũ tibi fiat holocaustũ: atq̃ omnium hic offerentiũ sacrificia a te pio dño benigne suscipiant̃: ⁊ per ea vincula peccatorũ nostroꝝ absoluantur: macule deleant̃: venie impetrent̃ gratie acquirant̃: quatenus vna cuz sanctis ⁊ electis tuis vitã percipere mereamur eternam. Per xp̃m dominũ nostruz. ℟. Amen. Tuz pontifex accepta mitra cum pollice dextre manus chrismate intincto: inũgit in modum crucis coniunctiones men-

se seu tabule altaris ꝛ tituli siue stipitis in quatuor angulis: quã si illa coniūgens: ad singulas cruces dicens. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. Deinde deposita mitra dicit.

Pōtifex sine mitra dicit orōnem.

Oremus.

Supplices te deprecamur omnipotens eterne deus per vnigenitum filiū tuū dn̄m nr̄m iesū xp̄m: vt altare hoc sanctis vsibus p̄paratū: celesti bene ✠ dictione sanctifices: ꝛ sicut melchisedech sacerdotis precipui oblationē: dignatione mirabili suscepisti: ita inposita huic nouo altari munera: semp accepta ferre digneris: vt populus qui in hãc ecclesie domum sanctam conueniet: per hec libamina celesti sāctificatione saluatus: animarū quoq; suarū salutem perpetuã consequat̄. Per eundem christū dominū nostrū. ℟. Amen. Post hec subdiaconi abstergunt diligēter cū mantilibus tele grosse mensam altaris. ꝛ pontifex accedit ad sedem suã iuxta altare in qua cū mitra sedēs fricat bene manus cū medulla panis ac lauat ꝛ extergit. Quo facto subdiaconis seu acolytis p̄sentātibus ipsi pontifici tobaleas nouas ꝛ mundas: ac vasa ꝛ ornamēta ad cultum dei ꝛ ecclesie ac altaris consecratorum pertinentia. Pontifex deposita mitra surgit ꝛ stans: illa benedicit dicens.

Subdiacōi abstergunt mēsã altaris ꝛ ep̄s lauat manus sedendo cū mitra.

Pontifex stās sine mitra bñdicit tobaleas sibi p̄sentatas per subdiaconos.

¶ Benedictio tobalearum: vasorum ꝛ ornamentorum ecclesie ꝛ altaris consecratorum.

Adiutoriū nostrū in noīe domini. ℟. Qui fecit celum ꝛ terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotēs ꝛ misericors deus: qui ab initio vtilia ꝛ necessaria hoibus creasti: tēplaq; manu hoīum facta nomini sancto tuo dicari: tueq; habitationis loca vocari voluisti: quiq; per famulum tuū moysen: vestimēta pontificalia ꝛ sacerdotalia seu leuitica: ꝛ alia queq; diuersi generis ornamēta ad cultū ꝛ decorē tabernaculi ꝛ altaris tui fieri decreuisti: exaudi propitius p̄ces nostras: ꝛ oīa hec diuersaꝝ specierū ornamēta in vsum tue huius basilice ꝛ altaris: ad honorem ꝛ gloriã tuã preparata: sācti ✠ ficare: bene ✠ dicere ꝛ cōse ✠ crare: per nostre humilitatis seruitiū digneris: vt diuinis cultibus sacrisq; mysterijs apta existãt. hisq; cōfectioni corporis ꝛ sanguinis domini nr̄i iesu christi: dignis parentur famulatibus. Qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. ℟. Amē. Deinde aspergit illa aqua

Exo. xxviij.

Pōtifex aſpgit tobaleas aq̄ bñdicta ⁊ miniſtri veſtiunt altare ⁊ ponūt crucē ſuper illud.

benedicta: tum miniſtri ponunt ſup altare chriſmale ſiue pannuz lineum ceratum ad menſuram altaris factum. deinde veſtiunt altare tobalcis ⁊ ornamentis benedictis ponentes deſup crucem ⁊ alia ornamenta. Interim pontifex ſtans ibidez inchoat antiphonam primam ſequentem: ſchola ipſam: ac alias antiphonas ſequētes: ⁊ Reſponſoria cum ſuis verſibus ⁊ pſal. pſequentibus. Añа.

Pontifex ſtans inchoat añ. ſequētē ſchola alleluia ⁊ reliquas proſequēte.

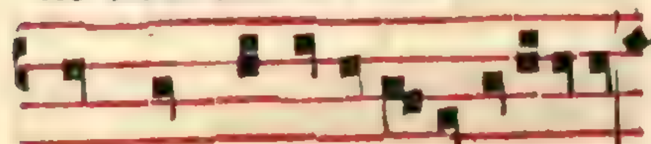
Circundate ſyon leuite altare

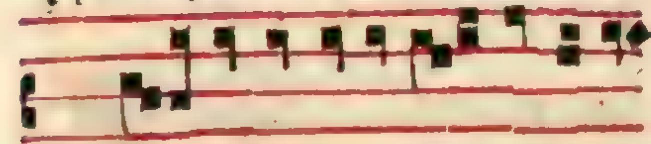
domini dei veſtite veſtimen

tis albis eſtote ⁊ vos canentes

hymnuz nouū dicētes alleluia.

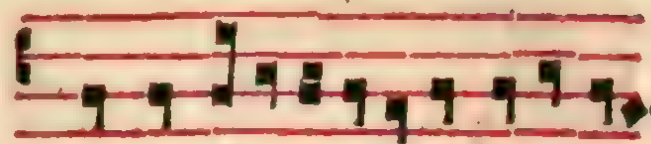
℣. Mirabilis deus in ſctis ſuis

⁊ ſctūs in oibus operibus ſuis

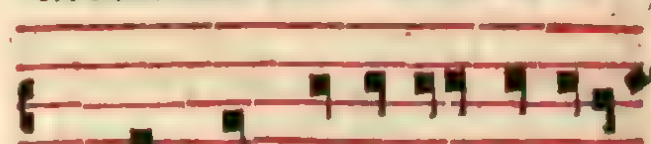
℣. Glori a. E v o v a e. Alia añ.

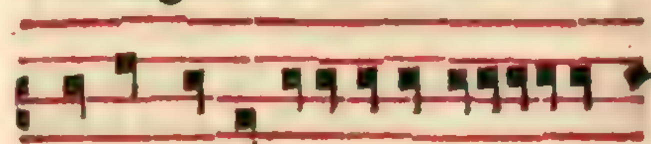
Circundate ſyon ⁊ cōplectimi

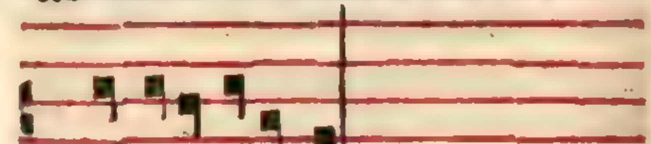
ni eam narrate in turribus eiꝰ.

℣. Magnus dominꝰ ⁊ laudabi

lis nimis in ciuitate dei nr̄i in

monte ſctō eius. Deide dicit̄. ℟.

Induit te dominns tunica io-

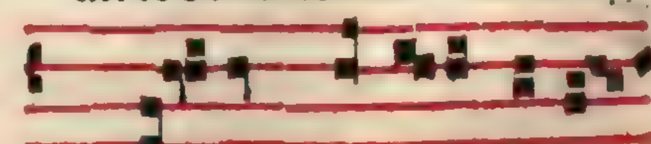
cundi ta tis ⁊ ipo

ſuit tibi coro nam. Et orna

uit te ornamentis ſanctis.

℣. Lu ce ſplendida fulge-

bis: ⁊ omnes fines terre ado/ ra bunt co ꝛam te. Et oꝛ nauit te. ℣. Natio nes ex lon/ ginquo ad te venient ⁊ mune/ ra deferentes adoꝛabunt do/ minum: ⁊ terram tuā in sancti/ ficatione habe bunt et no/ men magnū tuum inuo/ ca bunt. Et oꝛnauit te. ℣. Benedi cti erūt qui te edi/ ficaue runt: tu autem letaberis in fi lijs tu is quoniam om/ nes benedicentur ⁊ congrega buntur ad do mi num. Et oꝛnauit te.

⁊ nō dr̄ Glia. sed sequēs añ cātat

Et in velamento alaruꝫ tuarū protege nos dn̄e ⁊ in laude tu a glori emur. E v o v a e.

Deus deus meus: ad te de lu ce vigilo.

Sitiuit in te aīa mea: q̄ꝫ multi/ pliciter tibi caro mea.

In terra deserta inuia ⁊ in aquo sa: sic in scto apparui tibi: vt vide rem virtutē tuā ⁊ gloꝛiā tuam.

Quoniã melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.
Sic bñdicam te in vita mea: ⁊ in noie tuo leuabo manus meas.
Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aia mea: ⁊ labijs exultationis laudabit os meum.
Si memor fui tui super stratum meũ in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.
Et in velaméto alarũ tuarũ exultabo: adhesit anima mea post te: me suscepit dextera tua.
Ipsi vero in vanum quesierunt aiam meam introibunt in inferiora terre: tradentur in manus gladij partes vulpium erunt.
Rex vero letabitur in deo: laudabuntur omnes qui iurát in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.
Gloria patri. Sicut erat ⁊c.
Finito ps. Pótifex deposita mitra ascendit ad altare: ⁊ facta cruci sup altari posite reuerentia incipit schola prosequente añam.

Pótifex sine mitra ascendit altare ⁊ facta reuerétia cruci sup altare posite incipit aña. ⁊ schola psequitur.

Omnis terra adoret te deus et psallat tibi psalmum dicat nomini tuo domine.

Interim dum aña cantat pótifex incensat sup altare in modũ crucis: ⁊ aña. finita pótifex eam reincipit: ⁊ schola prosequit: ⁊ interim iterũ ipse pótifex sup altare in modum crucis incésat: quod ⁊ tertio facit: quo facto stans ante mediũ altaris dicit. Oremus.

Dũ aña cátatur pótifex incéšat sup altare i modũ crucis ⁊ completa añ. eá reincipit ⁊ iterum incensat vt prius ⁊ hoc idem tertio facit ⁊ postea dic oionem.

Descédat q̃sumus dñe deus nr̃ spiritus tuus sctũs sup hoc altare: qui ⁊ sumentiũ corda purificet. Per xp̃m ⁊c. ℟. Amé. Oremus.
Omnipotens sempiterne deus: altare hoc nomini tuo dedicatũ: celestis virtutis bene✠dictione sancti✠fica: ⁊ omnibus in te sperantibus auxilij tui munus ostende: vt hic ⁊ sacramétorum virtus: ⁊ votorũ obtineat effectus. Per dñm nr̃m iesum ⁊c. ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cũ spiritu tuo. ℣. Bñdicamus domino. ℟. Deo gratias.
Quo dicto pontifex accedit ad sacristam siue sacrarium vbi deposito pluuiali: si celebrare voluerit: qd̃ conueniens est: accipit sandalia: dicens ps. Quam dilecta. cũ alijs: deinde lotis manibus accipit omnia paramenta pontificalia albi coloris. Interim ornatur ecclesia: ⁊ luminaria super altari: ⁊ credentia: ac alibi vbi placuerit accenduntur: Tunc erit pótifex missam celebraturus. Si vero fatigatus nimis celebrare noluerit: facit missam soléniter ꝑ aliquem sacerdotem celebrari. Introitus.

Pótifex ad sacrariũ accedés deposito pluuiali induatur sandalijs ⁊ alijs vestibus pontificalibus ꝑ missare ꝑparat oia necessaria.

Terribilis est locus iste. Cũ alijs per totũ

per totū prout in festo dedicatio nis ecclesie ordinatur oratione tamen secreta ꝛ post com̄. exceptis: q̄ dicuntur vt infra: ꝛ dicit̄. Credo.

Deus qui inuisibiliter Orō. oīa contines: ꝛ tamen ꝑ salute generis humani signa tue potentie visibiliter ostendis: tēpluꝫ hoc maiestatis tue inhabitatione illustra: ꝛ concede: vt oēs qui huc deprecaturi cōueniunt: ex quācūqꝫ tribulatiōe ad te clamauerint: cōsolationis tue bn̄ficia cōsequātur. Per dn̄m nr̄m iesuꝫ ꝛc̄. Sec.

Deus qui sacrandorū tibi auctor es munerū: effunde super hanc orationis domū bn̄dictionē tuaꝫ: vt ab oībus in ea inuocantib⁹ nomē tuū: defensionis tue sentiat̄ auxiliū. Per dn̄m ꝛc̄.

Quesumus oīpo Post com̄. tēs de⁹: vt in hoc loco quē nomini tuo indigni dedicauim⁹: cunctis petētibus: aures tue pietatis accōmodes. Per dn̄m. In fine pōtifex dat benedictionē solemnē dicens. Sit nomē dn̄i benedictū. ꝛc̄. Et indulgētias supra declaratas: quibus publicatis reuertit̄ ad sacristiaꝫ vbi depositis sacris vestib⁹ eat in pace. Deinde cineres ꝑ eccl'iaꝫ asperse in qb⁹ littere grece ꝛ latine scripte sūt ꝑ ministros eccl'ie tollūt̄ ꝛ eccl'ia totalr̄ mundat̄.

Pōtifex dat bn̄dicioneꝫ solennē populo.

Eccl'ia ꝑ ministros a cineribus mūdatur.

¶ De altaris cōsecratiōe q̄ fit sine eccl'ie dedicatiōe.

Licet altaris consecratio que fit sine ecclesie dedicatione singulis dieb⁹ fieri possit: decentius tamē fit die dominico: vel festiuo. In primis igitur in sero ꝑcedente diē consecrationis preparant̄ ꝛ in ecclesia: sacristia vel alio loco idoneo: ponunt̄ i aliquo vasculo seu capsula apta ad includendū in altari: reliquie cū tribus granis incensi in altari recludende: ꝛ cartula de ꝑgameno scripta de grossa littera cōtinens cuiusmodi reliquie sint ibidē incluse: ꝛ ad cuius sancti honorē ꝛ nomen altare ipsum dedicatur. Nomen cōsecratoris. Indulgentiā quam in anniuersario die dedicationis pōtifex ipse concedit. Annū quoqꝫ: dieꝫ: ꝛ mēseꝫ quibus altare dedicatur: qđ vasculum ideꝫ pōtifex sigillat diligēter: ꝛ illud in mundo ꝛ honesto loco collocat: cū duobus candelabris ꝛ luminaribus ardentib⁹. Celebrandeqꝫ sunt vigilie ante reliquias ipsas ꝛ canendi nocturni ꝛ matutine laudes: in honore sanctorū quorū reliquie sunt cōdende. ¶ In mane vero diei qua consecratio fieri debet: parantur in ecclesia que ad altaris dedicationem sunt necessaria: videlicet: sanctuꝫ chrisma in vasculo ꝛ ampulla. Oleum sanctuꝫ cathecuminorū etiaꝫ in vasculo ꝛ ampulla. Una libra thuris vel circa: cuius medietas sit in granis. Thuribulum cū nauicella ꝛ cocleari. Uas cū prunis ardentibus: vnuꝫ vas aqua plenū qđ in presbyterio po

Altaris cōsecratio decentius fit die dominico vel festiuo.

Preparantur necessaria vt i textu habetur.

S. fo. c. viij.

nitur. Uas cũ cineribus. Uas cũ sale. Uas cũ vino. Aspersoriũ de herba isopi factũ. Mātilia de tela grossa noua ad extergendũ altare consecrandũ quotiens expedierit. Coopertura linea cerata ad mensurã ipsius altaris. Quinqz parue cruces facte de subtilib⁹ candelis. Aliquot spatule lignee parue: ad abradendũ de altari cõbustiones seu cineres thuris: et candelarũ. Uas in quo huiusmodi abrasure deponunt: Calx. Arena siue tegula trita ad faciẽdũ cementũ proliniẽdo sepulchrũ reliquiaruz ⁊ iuncturã mense altaris cũ stipite. Cemẽtari⁹ q hoc agat. Duo intorticia seu cerei accensi: q semp põtificẽ quocũqz ierit precedant. Uas cũ aqua ad lauandũ manus põtificis quotiens opus fuerit: ⁊ medulla panis: ac manutergia ad tergendũ eas. Tobalee noue mũde: ⁊ vasa ac ornamenta ad cultũ dei ⁊ altaris postq̃z cõsecratuz fuerit pertinẽtia bñdicenda. Põtifex igit̃ ad cõsecrationẽ preparatus in sede sua ad sinistrã altaris cõsecrãdi sibi parata quotidiano suo habitu indutus sedẽs incipit ⁊ cũ ministris suis ꝓsequitur voce submissa psalmos penitentiales sine letania: quos require supra in bñdictione abbatis. fol.lxvj. Interiz induit amictũ: albaz: cingulũ: stolaz: ⁊ pluuiale albi coloris: sine manipulo: ⁊ mitrã simplicez in capite: ac baculũ pastoralẽ in sinistrã accipit. Sicqz paratus: finitis dictis ps. accedit corã altari cõsecrando: vbi stans deposita mitra: inchoat schola ꝓsequente añaz sequẽtẽ: q̃ vna cũ oib⁹ aliis añis ⁊ rñsoriis in huiusmodi cõsecratione cãtãdis habet̃ sub notis supra in cõsecratione altaris: q̃ fit in ecclie dedicatione: vbi est recurrẽdũ: si officium consecrationis huiusmodi fit in cantu. Añ.

Põtifex parat⁹ cũ pluuiali accedit corã altari cõsecrãdo ⁊ dic̃ añ. Adesto stãs sine mitra deinde oõnez Actiones ⁊c. ĩ.fo.cix.

Adesto deus vnus oĩpotẽs pater ⁊ filius ⁊ spiritus sctũs. Deinde ibidẽ stans vt ꝑus dic̃ Orem⁹.

Actiones nr̃as q̃sumus dñe aspirando ꝑueni ⁊ adiuuando ꝓsequere: vt cuncta nr̃a oõ ⁊ opatio a te semp icipiat ⁊ p te cepta finiat̃. Per xp̃m dñz nr̃z. ℞. Amẽ. Quibus dictis põtifex accepta mitra pcũbit sup faldistoriũ ⁊ tapete ibidẽ sibi p̃paratũ: ⁊ cantor incipit letaniã: vel cãtore deficiẽte põtifex eã legit quã reqre.s̃ fol.x. noiando bis in ea in loco suo nomẽ illius sancti in cuius honore dedicat̃ ip̃z altare. Cũqz dictũ fuerit. Ut obsequiũ seruitutis nr̃e tibi rõnabile facias. Te roga.au.n. Põtifex se erigit ⁊ baculũ pastoralẽ in sinistra manu tenẽs cũ dextera eleuata ꝓducit ter signũ crucis cõiter sup arã ⁊ stipi.

Põtifex ꝓcũbit super faldistoriũ ⁊ dicit̃ letania nominãdo bis nomen illius scti in cuius honore dedicatur.

Põtifex surgit cũ mitra ⁊ baculum pastoralẽ tenens in manu sinistra dicit Ut hoc.

Ut hoc altare tẽ dicẽs prio. ad honorẽ tuũ ⁊ memoriaz sci tui talis cõsecrãdũ bñ✠dicere digneris. ℞. Te rogam⁹ au.n. Scdo dicit. Ut altare hoc ad honorẽ tuũ ⁊ memoriã sãcti tui talis cõsecrãduz bñ✠dicere ⁊ sãcti✠

ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut altare hoc ad honorē tuū ꝛ memoriaꝫ sancti tui talis bene✠dicere ꝛ sci✠ficare ꝛ conse✠crare digneris. ℟. Te rogamꝰ audi nos. Quo dicto iterū sup faldistoriū pcūbit: ꝛ pficit Letania: qua finita ab accubitu surgit pōtifex ꝛ vsus ad altare in cōgruēti spacio: deposita mitra genuflexus dicit cātādo si in cātu fit officiū: alioqn dicit cōpetēti voce sine notis: qđ etiā in oibꝰ alijs sequētibꝰ obseruat. Deus in adiutoriū meū itēde. Quo dicto surgit pōtifex ꝛ chorus seu

D. fo. cxij. ministri rñdēt. Dñe ad adiuuādū me festina. Tū pōtifex stās ibidēꝫ sine mitra dicit. Glia pri ꝛc. Chorus seu ministri rñdent. Sicut erat. ꝛc. absqꝫ Alleluia Idēꝫ fit eisdem modo ꝛ loco secūdo ꝛ tertio: voce semp altius eleuata. Deinde pontifex accepta mitra ꝛ stans ibidē bñdicit aquā cū vino sale ꝛ cinere dicēs per oia: ꝛ faciēs prout habetur supra sub ecclesie dedicatione: vsqꝫ ad orationem.

Pōtifex bñdicit aquaꝫ simul cū vino sale ꝛ cinere.

Omnipotēs sempiterne deꝰ: creator ꝛ cōseruator humani generis ꝛc inclusiue. Aqua igitur benedicta pōtifex accepta mitra accedit ad altare: ꝛ stans ante illud deposita mitra īchoat scho la prosequente.

D. fo. c. xiij. Benedicta aqua pontifex cū mitra accedit ad altare ꝛ ibidem deposita mitra incipit añ. schola ꝓsequēte cū ps post quē libet ipsius vsuꝫ semp reiterando añaꝫ.

Introibo ad altare dei: ad deuꝫ qui letificat iuuentutē meā. Iudica me deus ꝛ discer ñs. ne causam meā de gente nō sctā: ab hoie iniquo ꝛ doloso erue me. Repetit añ. Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti ꝛ quare tristis incedo: dū affligit me inimicus Aña repetit. Emitte luceꝫ tuaꝫ ꝛ veritatē tuaꝫ: ipsa me deduxerunt ꝛ adduxerunt in monteꝫ sanctū tuū ꝛ in tabernacula tua. Repetit aña. Et introibo ad altare dei: ad deū qui letificat iuuentutē meaꝫ. Aña repetit. Cōfitebor tibi in cythara deus deus meus: quare tristis es anima mea: ꝛ quare cōturbas me Repetitur añ. Spera in deo quoniaꝫ adhuc confitebor illi: salutare vultus mei ꝛ deus meus. Et non dicit. Glia patri. Sed añ. repetitur. Incepta autem aña. pontifex accepta mitra cū police dextre manus facit ex pdicta aqua crucē in medio tabule altaris dicens.

Incepta añ pōtifex cuꝫ mitra facit vnā cruceꝫ cuꝫ pollice itincto i aq̄ bñdicta in medio altaris dicens. Sctificet.

Sancti ✠ ficetur hoc altare in honore dei oipotentis: et gliose virginis marie: ac oium sanctorum: et ad nomē et memoriā sancti talis. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spi ✠ ritus sancti: pax tibi. Deinde facit ex eadē aqua cū eodem pollice quatuor cruces in quatuor cornibus altaris. Primā in dextra parte posteriori altaris idest vbi legit. Euāgeliū Secūdā in sinistra parte anteriori transuersa prime. Tertiā in dextra anteriori. Quartā in sinistra posteriori tertie transuersa repetēs in qualibet cruce verba premissa. Sanctificet hoc altare etc. Quo facto stās ibidē deposita mitra dic. Oremus

Pōtifex facit alias quatuor cruces in singulis angulis altaris.

Pōtifex deposita mitra dicit orationem.

Et ministri. Flectamus ge. Leua.

Singulare illud ppiciatoriū in altari crucis pro nobis redimēdis oblatū: in cuius pfigura tione patriarcha iacob lapidē erexit in titulū quo fieret sacrificiū: et porte celi desup aperiret oraculū supplices tibi dñe pces fūdimus: vt lapidis huius expolitā materiā sup nis sacrificijs ibuēdā. ipse tue dotare scificatiōis vbertate pcipias: q quōdā lapideis legē scripsisti i tabulis. Per xpm dñm nrm. ℟. Amē.

Gen. xxviij

Exo. xxxij.

Qua completa pōtifex circuit septies arā altaris: aspgēs eā et stipitē de aqua pdicta cū cinere et vino bñdicta cū aspsorio de herba isopi facto. Incipiēs ante mediū altaris añam. Asperges me domine Que tota dicit. et repetitur cū ps. Miserere eo modo prout supra de cōsecratione altaris in ecclesie dedicatione ordinatū est. Quo facto pōtifex stans sine mitra añ mediū altaris dic. ℣. Dñe exaudi orōnem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus.

Cōpleta añ pōtifex cum mitra circuit septies altare et aspergit.

Pontifex stās sine mitra dicit orationem.

Deus qui es visibiliū rerum omniū et iuisibiliū cōditor: et cunctarū sanctificationū consecrator. ad dedicationem huius diuine mense adesse dignare: et que sacrato oleo et chrismate a nobis indignis est linienda et benedicēda: tue sancti ✠ ficationis in eā infunde virtutē et cōsecrationem: vt omnes qui ad eam te depreca turi accesserint: tue propitiatiōis auxiliū sentiant. Per xpm dominū nostrū. ℟. Amē. Deinde ibidem cum eadē aqua bñdicta facit maltā siue cemētū ex calce et sabulo seu tegula trita ad hoc pparatis: que stans sine mitra benedicit dicens. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Pontifex stās cū mitra facit cementū cū pdicta aqua et reliquis rebus et stans sine mitra dicit orationem.

Domine deus qui sūma et media: imaqz custodis: qui omnē creaturā intrinsecus ambiēdo concludis: sancti ✠ fica et be ✠ ne ✠ dic has creaturas calcis et

fabuli. Per xp̄z dñz nr̄z. ℞. Amē. Cementū ita benedictū reseruatur ⁊ residuū aque benedicte: funditur ad basim siue pedez stipitis altaris per circuitū: deinde pontifex cū mitra procedit processionaliter cū cereis: thuribulo: cruce ⁊ clero ad locū vbi reliquie posite fuerunt: ⁊ priusq̄ locū ipsuz ingreditur stans ab extra: deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri.

Pōtifex cū mitra pcessionaliter accedit vbi sunt relige ⁊ añ ingressuz loci deposita mitra dic orationem.

Flectamus genua: Leuate.

Aufer a nobis dñe cūctas iniquitates nostras: vt ad sācta sanctoꝝ puris mereamur mētibus introire. Per christū dñm nostrū. ℞. Amē. Ingressus vero sine mitra priusq̄ cōtingit stans iuxta ⁊ versus ad reliqas dicit. Oremus.

Iter ingressus sine mitra aliaꝫ dic orōnez.

Hac nos dñe quesumus sanctorū specialiter tibi dicata mēbra contingere: quorum cupimus patrocinia incessāter habere. Per christū dominū nostruz. ℞. Amen. Qua dicta pontifex sine mitra accipit reuerenter vasculū reliqarū. tū accepta mitra portat eas solēniter ⁊ pcessionaliter ad altare cōsecrādū: vel si sint sup feretrū: per sacerdotes ferri facit: icboās schola pseqūete añam.

Pōtifex sine mitra accipit vasculū reliquiarū ⁊ posita sibi mitra eas portat ad altare cū pcessiōe dicendo seqūētes añ. ⁊ ℟.

Cum iocunditate exibitis: ⁊ cū gaudio deduceminí: naz ⁊ mōtes ⁊ colles exilient expectātes vos cū gaudio all'a. Poterit deinde etiam dici si expedierit sequens ℟ium.

Surgite sancti de habitationibus vestris: loca sanctificate: ⁊ plebem benedicite: ⁊ nos homines peccatores in pace custodite. ℣. Ambulate sancti dei ad locū p̄destinatū qui vobis preparatus est. Et nos. Cunq; peruenerit ꝓpe ipsum altare deponit eas reuerenter cū luminaribus super feretrum vel aliquaz tabulam honeste ibidem parataz: luminaribus iuxta illas ardentibus: ⁊ mox pōtifex cū mitra stans ꝓpe altare: inchoat schola ꝓsequente añaz.

Pōtifex reliquias ꝓpe altare reuerenter collocat cū luminarib⁹ ⁊ icipit añ. ⁊ sequit' ipsaz ⁊ ps.

Exultabunt sancti in gloria: ⁊ letabunt' in cubilib⁹ suis. Cantate domino Psalmus. canticum nouum: laus eius in ecclesia sanctorum.

Letetur israel in eo qui fecit eū: ⁊ filie syon exultent in rege suo.

Laudent nomen eius in choro: ⁊ tympano ⁊ psalterio psallāt ei.

Quia beneplacitum est domino in populo suo: ⁊ exultauit mansuetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis.

Exultatiōes dei in gutture eorū: ⁊ gladij ancipites in manib⁹ eorū.

Ad faciendū vindictā in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: ⁊ nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudiciū conscriptū: gloria hec est oībus sctis ei⁹.

Laudate dñm in sctis eius: laudate eū i firmamēto virtutis ei⁹.

Laudate eū in virtutibus eius: laudate eum scd̄m multitudinez

magnitudinis eius.
Laudate eũ in sono tube: laudate eũ in psalterio ꝛ cythara.
Laudate eũ in tympano ꝛ choro: laudate eũ i cordis ꝛ organo.
Laudate eũ in cymbalis benesonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: oĩs spiritꝰ laudet dñz. Et nõ dicit Gloria pñ. Sed añã repetit. Qua finita põtifex deposita mitra stans versus ad altare dicit. Oremus.

Pontifex stãs sine mitra v̾sus altare dic̃ orationem.

Deus qui in omni loco dñationis tue clemẽs ac benignus dedicator assistis: exaudi nos quesumꝰ: ꝛ cõcede: vt inuiolabilis huius loci pmaneat cõsecratio: ꝛ beneficia tui muneris vniuersitas fideliũ que supplicat pcipe mereatur. Per xp̃m dñm nr̃z. ℟. Amẽ. Et mox põtifex accepta mitra: signat cũ pollice dextre manus de chrismate cõfossionẽ idest sepulchrũ in quo reliquie sunt reponẽde: in quatuor angulis faciens in singulis signũ crucis: ꝛ dicens faciem vnamquamqz crucez.

Põtifex cũ mitra signat in modum crucis cũ chrisma te locũ vbi in altari cõdende sunt reliquie Dicẽs Cõsecretur ꝛc̃.

Cõnse✠cretur ꝛ sanctificetur hoc sepulchrũ. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus scti pax huic domui. Deide deposita mitra recondit ibi vasculũ cum reliquijs ꝛ alijs in eo inclusis venerãter: inchoans schola seu ministris prosequentibus antiphonam.

Deposita mitra põtifex reponit reliquias in altari dicẽs añ. Sub altari.

Sub altare dei sedes accepistis: intercedite pro nobis ad dominũ iesuz christũ. ℣. Exultabũt sancti in gloria: ꝛ letabũtur in cubilibus suis. Et nõ dicitur Gloria patri. Sed repetitur añ. Interim dũ premissa dicuntur põtifex stans sine mitra: imposito ꝛ benedicto incenso in thuribulo: ꝛ illo a diacono accepto: thurificat reliquias inclusas: quo facto imposita sibi mitra: accipiens lapidẽ seu tabulã cũ quo debet claudi foramẽ seu sepulchrũ: facit cũ pollice crucẽ de chrismate in medio eius ꝛ de subtus dicens.

Põtifex cũ mitra accipit lapidez q debet sup põi reliqijs facit cruces cũ chrisma te in medio eiꝰ deorsus dicẽs Consecretur ꝛc̃.

Cõnse✠cret ꝛ sanctificetur hec tabula vel hic lapis: per istaz vnctionem ꝛ dei benedictionez. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti pax tibi. Et mox ponit ꝛ coaptat tabulam seu lapidẽ sup foramẽ seu sepulchrũ: claudẽs illud ꝛ inchoãs scola seu ministris prosequentibus antiphonam.

Pontifex coaptat lapidẽ sup reliquias ꝛ incipit añã. Corpora.

Corpora sanctorũ in pace sepulta sunt: ꝛ viuent nomina eorũ in eternũ. ℣. Gloria patri. Post hec deposita mitra dicit. Oremꝰ.
Deus qui ex omni coaptatione sanctorum: eternum maiestati tue condis habitaculum: da edificationi tue incremẽta celestia: ꝛ presta vt quorum hic reliquias pro tuo amore complectimur: eorũ semper meritis adiuuemur. Per christum dominuz nostrum. ℟. Amen. Tunc accepta mitra eo prius incipiente Cemẽtarij cum cemẽto bñdicto firmãt ipsam tabulã seu lapidẽ sup foramẽ seu sepulchrũ. Deinde põtifex facit crucez desuper ex chrismate

cũ pollice dextre manus dicens:
S Igne✠tur ⁊ sanctificetur hoc altare. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sãcti pax tibi.
Põtifex sine mitra inchoat aña. Stetit.
Tũ deposita mitra inchoat scho la seu ministris prosequẽtibus.
S Tetit angelus iuxta arã templi habens thuribulum aureum in manu sua: ⁊ data sunt ei incẽsa multa: ⁊ ascẽdit fumus aromatum in conspectu dei alleluia.
Iñterĩ sine mitra põtifex iponit ⁊ bñdicit icẽsũ i thuribulo ⁊ thurificat altare vndiqz ad dextrũ ⁊ sinistrũ lat⁹ añ desup: tũ dicit stãs corã altari sine mitra.
Itez sine mitra bñdicit incensũ et thurificat altare ab oĩ parte ⁊ postea dic̃ orationem.

D Irigat̃ oratio nostra quesumus dñe sicut incensũ in conspectu tuo: ⁊ copiosa beneficia xp̃ianus populus assequatur: vt quicunqz tibi in hoc altari sacrãda libamina deuotus obtulerit: vel sacrata susceperit: subsidia p̃sentis vite accipiat: ⁊ remissionẽ oium peccatorũ pariter cõsequãtur: ⁊ gratiã sempiterne redemptionis percipiat. Per xp̃m dñz nr̃m. ℞. Amen. Post hec pontifex accepta mitra extergit mensã altaris cũ linteo mundo: ⁊ mox iposito ⁊ benedicto incẽso in thuribulo thurificat super illã in modũ crucis in medio ⁊ in quatuor eius cornibus: in locis in q̃bus eã aqua sancta signauit ichoãs scho la seu ministris p̃sequẽtibus. ℞.
Pontifex stans cum mitra altare extergit ⁊ thurificat illud in qnqz locis vbi fecit cruces cũ aqua inchoans ℞. Dirigatur.
D Irigat̃ orõ mea sicut incensum in cõspectu tuo dñe. ℣. Eleuatio manuũ tuarũ sacrificiũ vespertinũ. Q̃d dum dicit̃ pontifex cũ mitra circuit ter altare semper ⁊ cõtinue thurificando. Finita icensatione tradit thuribulũ vni sacerdoti superpellicio induto qui cõtinuo vsqz ad finẽ cõsecrationis icensat altare p̃dictũ illud circũeundo: excepto eo tẽpe quo põtifex illud habet incẽsare. Tũ põtifex ichoat ⁊ schola seu ministri prosequuntur añam.
Põtifex incipit aña q̃ dicta dicit̃. ps Q̃ dilecta ⁊ ad omnẽ ei⁹ v̄sũ repetit̃ aña.
E Rexit iacob lapidem in titulum: fundens oleũ desuper votum vouit deo iacob. ps.
Q Uam dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: cõcupiscit ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Repetitur añ. C or meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuũ. Añ repetit̃. E tenim passer inuenit sibi domũ: ⁊ turtur nidũ vbi reponat pullos suos. Repetitur añ. A ltaria tua dñe virtutũ: rex meus ⁊ deus meus. Aña repetitur. B eati qui habitãt in domo tua dñe: in secula seculorũ laudabunt te. Repetit̃ añ. B eatus vir cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit i valle lachrymarũ: in loco quẽ posuit. Añ re

petitur. E tenĩ benedictionem
dabit legislator: ibunt de virtute
in virtutē: videbitur deus deorū
in syon. Repetitur añ. D ñe deus
virtutū exaudi orationē meã: au
ribus percipe deus iacob. Añ. re-
petitur. P rotector nr̃ aspice de-
us: ⁊ respice in faciē xp̄i tui. Repe
tit̃ añ. Q uia melior est dies vna
in atrijs tuis sup milia. Añ. repeti
tur. E legi abiectus esse in domo
dei mei: magisq̃ habitare in ta-
bernaculis peccatorū. Repetitur
añ. Q uia misericordiã ⁊ veritatē
diligit deus: gratiã ⁊ gloriã dabit
dñs. Añ. repetit̃. N on priuabit
eos bonis q̃ ambulãt in innocen
tia dñe virtutū: beatus homo q̃
sperat in te. Et non dicit̃. G loria
patri, sed añ repetit̃. Dū añ ⁊ ps.
predicti dicunt̃ pōtifex mitraz te
nens facit cruces de oleo sancto
cathecuminorū cū pollice dextre
manus in medio altaris ⁊ in qua
tuor eius cornibus in locis in qui
b⁹ fecerat cruces de aqua bñdicta:
dicens dũ singulas cruces facit.

> Dū ꝓdicta cãtant̃ pōtifex cū mitra facit cruces de oleo cathecuminoruz in quatuor locis in qb⁹ fecerat cruces cū aqua dicens Sanctificetur.

S Ancti ✠ ficet̃ ⁊ cōsecret̃ la-
pis iste. In noīe patris ⁊ fi-
lij ⁊ spiritus sancti: in honorē dei:
⁊ gloriose virginis marie: ac oīuz
sanctorū ad nomē ⁊ memoriã san
cti talis pax tibi. Deinde pōtifex
iponit incensuz in thuribulū ⁊ cū
bñdicit ⁊ accepto thuribulo a sa
cerdote altare incensante: cuz mi
tra inchoat schola seu ministris
prosequentibus ℣sum.

> Pōtifex bñdicit incensuz ⁊ thurificat altare ⁊ incipit ℟. Dirigatur.

D irigat̃ oratio meã sicut in-
censum in cōspectu tuo dominē.
℣ Eleuatio manuuz mearuz sacri
ficium vespertinū. Quo incepto
pōtifex circuit semel altare ad dex
trã thurificãdo illud. Deinde re-
stituto thuribulo sacerdoti: dicit
Oremus Et ministri. Flectam⁹
genua: Leuate.

> Pōtifex iterū altare vt supra thurificat ⁊ dicit orationem sine mitra.

A Dsit domine misericordie
tue ineffabilis pietas: ⁊ sup hunc
lapidē opē tue bene ✠ dictionis
⁊ virtutē vnctionis īfunde: vt te
largiēte referat premiū: q̃squis in
tulerit votum. Per xp̄z dñm no-
strum. ℟. Amen. Oratione fini
ta pontifex inchoat: ⁊ schola seu
ministri ꝓsequuntur añaz.

> Pōtifex incipit añ. Mane q̃ dicta dicit̃ ps. Bonū est ⁊ ad singulos ci⁹ versus repetitur aña.

M Ane surgens iacob erige-
bat lapidem in titulum fundens
oleum desuper votum vouit do-
mino: vere locus iste sanctus est:
⁊ ego nesciebam. Psalm⁹.
B Onuz est confiteri domino
⁊ psallere nomini tuo altissime.
Añ. repetitur. A d annunciãduz
mane misericordiam tuã: ⁊ verita
tē tuam per noctem. Repetit̃ añ.
In dechacordo psalterio: cū can
tico in cythara. Aña repetitur.
Q uia delectasti me domine in
factura tua: ⁊ in operibus manu
um tuarū exultabo. Repetit̃ aña.
Quoniã magnificata sunt opera
tua dñe: nimis ꝓfunde facte sunt
cogitationes tue. Aña repetitur.
V ir insipiens non cognoscet: ⁊
stultus non intelliget hec. Repe
titur añ. C um exorti fuerint pec
catores sicut fenū: ⁊ apparuerint

omnes qui operãtur iniquitatẽ. Aña repetitur. Et intereãt in seculum seculi: tu autem altissimus in eternũ domine. Repetitur añ. Quoniã ecce inimici tui dñe: quoniã ecce inimici tui peribunt: ⁊ dispergentur omnes qui operantur iniquitatem. Aña repetitur. Et exaltabitˀ sicut vnicornis cornu meum: ⁊ senectus mea in misericordia vberi. Repetitˀ añ. Et despexit oculus meus inimicos meos: ⁊ insurgentibꝰ in me malignãtibꝰ: audiet auris mea. Aña repetitˀ. Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur. Repetitur añ. Plantati in domo domini: in atrijs domus dei nostri florebũt. Aña repetitur. Adhuc multiplicabuntur in senecta vberi: ⁊ bene patientes erũt vt annũcient. Repetitur añ. Quoniã rectus dominus deus noster: ⁊ non est iniqtas in eo. Et non dicitur Gloria patri. Sed aña repetitˀ. Interim põtifex accepta mitra facit cruces cũ pollice de eodẽ oleo cathecuminorũ in eisdem locis altaris dicens: dũ singulas cruces facit.

Pontifex stans cũ mitra facit iterato cruces de eodẽ oleo in eisdem quinqz locis dicens Sanctificetˀ ⁊c.

Sancti ✠ ficetˀ ⁊ consecretur lapis iste. In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. in honorem dei: ⁊ gloriose virginis marie: ac oium sanctorũ: ⁊ memoriã sancti talis. Pax tibi. Deide põtifex iponit incẽsũ in thuribulũ ⁊ ipsũ bñdicit: ⁊ accepto thuribulo a sacerdote altare icẽsãte: cũ mitra ichoat scola seu ministris psequentibꝰ añ.

Põtifex iterũ circuit altare ⁊ incensat vtrõ ⁊ cũ mitra ichoat ⁊ñ Dirigatur.

Dirigatˀ oro mea sicut icẽsũ in cõspectu tuo dñe. ℣. Eleuatio manuũ mearum sacrificiũ vespertinũ. Quo icepto circuit itez semel altare ad dextrã illud incensando: quo facto restituit thuribuluz sacerdoti ⁊ deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Põtifex deposita mitra dic orationem.

Adesto domine dedicationi huius mense tue: ⁊ in eam que a nobis indignis sancto linita est oleo: bene ✠ dictiõis ⁊ sancti ✠ ficationis tue virtutẽ ⁊ consecrationẽ infũde: Qui viuis ⁊ regnas deus per oia secula seculorũ. ℟. Amẽ. Alia oratio. Oremꝰ. Omnipotens sempiterne deus: altare hoc qd in honore tuo ⁊ in memoria visitationis sancti tui talis ⁊ oium sanctorum tuorũ indigni dicamus: virtute tue benedictionis sancti ✠ fica: ⁊ omnibus te hic inuocãtibus atqz in te sperantibꝰ auxilij tui munus ostẽde: ⁊ huic altari iposita munera semper accepta facere digneris: vt ⁊ in eo sacramentoꝝ virtus ⁊ votoꝝ semp obtineatur effectus. Per xpz dñz nrz. ℟. Amẽ. Deide põtifex accepta mitra icipit ⁊ scola seu ministri psequũtˀ añaz

Pontifex stans cũ mitra icipit añ Vnxit q dicta dicitˀ ps. Eructauit ⁊ ad singulos ꝟsꝰ. ℣. añ repetiˀ.

Vnxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo leticie pre cõsortibus tuis. ps. Eructauit cor meũ ℣bũ bonũ: dico ego opa mea regi. Repetitˀ añ. Lingua mea calamꝰ scribe: velociter scribẽtis. Añ. repetitˀ

Speciosus forma pre filijs homi num diffusa est gratia in labijs tu is: propterea benedixit te deus in eternū. Repetitur añ. Accinge re gladio tuo sup femur tuuz po tentissime. Aña repetitur. Specie tua et pulchritudine tua: inten de ꝓspere procede et regna. Repe titur añ. Propter veritatē et mā suetudinē et iusticiā: et deducet te mirabiliter dextera tua. Añ repe titur. Sagitte tue acute: populi sub te cadent in corda inimicorū regis. Repetitur añ. Sedes tua deus in seculū seculi: virga dire ctionis virga regni tui. Añ repe tit. Dilexisti iusticiā et odisti iniq tatez: propterea vnxit te deus de us tuus oleo leticie: pre cōsortib⁹ tuis. Repetit añ. Mirrha et gut ta et cassia a vestimētis tuis a do mib⁹ eburneis: ex qb⁹ delectaue rūt te filie reguz in honore tuo. Añ repetit. Astitit regia a dex tris tuis in vestitu deaurato: cir cundata varietate. Repetitur añ. Audi filia et vide et inclina aurez tuā: et obliuiscere pplm tuū: et do mum patris tui. Añ. repetit. Et cōcupiscet rex decorē tuū: quoni am ipse est dn̄s deus tuus: et ado rabūt eū. Repetitur añ. Et filie tyri in muneribus vultū tuū de precabūtur: oēs diuites plebis. Aña repetit. Omnis gloria eius filie regis ab intus: in fimbrijs au reis circūamicta varietatib⁹. Re petit añ. Adducent regi virgi nes post eā: proxime eius afferen tur tibi. Aña repetitur. Afferē tur in letitia et exultatione: addu centur in templum regis. Repe titur aña. Pro patribus tuis na ti sunt tibi filij: cōstitues eos prin cipes super omnē terrā. Aña re petit. Memores ero nominis tui domine: in omni generatione et generationem. Repetitur añ. Propterea populi confitebun tur tibi in eternum: et in seculū se culi. Et non dicit Gloria patri. Sed aña repetitur. Interim duz aña et ps. dicuntur pontifex facit cruces de chrismate sancto cū pol lice dextre manus in medio tabu le altaris et in quatuor eius angu lis iterum et eo ordine vt pri⁹ ad quamlibet crucem dicens.

Duz ꝓdicta dicit pontifex cum mitra chrismate facit cruces i eisdez locis dicēs Scificet.

Sancti✠ficetur et ꝯsecretur lapis iste. In nomine patris et filij et spiritus sancti in honorē dei et gloriose virginis marie: ac omnium sanctorum: ad nomen et memoriam sancti talis: pax tibi. Deinde pōtifex iponit incēsuz in thuribulū et illō benedicit et accepto thuribulo a sacerdote altare incēsante cū mitra: inchoat schola seu ministris ꝓsequentibus ℟.

Pōtifex bn̄dicit icēsuz et icipit. ℟. Dirigat.

Pōtifex circuit altare ad finistraȝ ⁊ illud incē sat ⁊ fine mitra dicē orationem.

DIrigaẜ oratio mea sicut incensuȝ in cōspectu tuo dñe. ℣. Eleuatio manuū mearū sacrificium vespertinum. Quo incepto circuit iterū semel altare ad sinistrā illud incensans quo incensato restituto thuribulo sacerdoti ⁊ aña finita: deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectam⁹ genua: Leuate.

DEscēdat q̄sumus dñe deus noster spūs tuus sup hoc altare q ⁊ dona nostra: ⁊ populū tuum in eo sanctificet: ⁊ sumētiū corda dignāter emūdet. Per christū dominum nostrū. ℟. Amē. Qua dicta pontifex accepta mitra inchoat schola seu ministris prosequē tibus añam.

Pōtifex accepta mitra inchoat añ ⁊ sequiẜ ps Deus nr̄ ⁊ post singulos eius ℣sus repetiẜ aña.

SAnctificauit dñs tabernaculū suū: ⁊ hec est domus dei: in qua inuoceẜ nomen eius: de qua scriptū est: Erit nomen meū ibi dicit domin⁹. ps.

DEus noster refugiū ⁊ virtus: adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Repetitur aña. Propterea non timebimus dū turbabiẜ terra: ⁊ trāsferenẜ mōtes in cor maris. Aña repetiẜ. Sonuerūt ⁊ turbate sunt aque eoꝝ: cōturbati sunt mōtes in fortitudine eius. Repetiẜ aña. Fluminis ipetus letificat ciuitatē dei: sanctificauit tabernaculuȝ suū altissimus. Añ. repetiẜ. Deus in medio eius nō cōmouebiẜ: adiuuabit eaȝ deus mane diluculo. Repetiẜ aña. Cōturbate sūt gētes ⁊ iclinate sūt regna: dedit vocē suā mota est terra. Aña repetiẜ. Dñs virtutū nobiscū: susceptor noster deus iacob. Repetiẜ aña. Venite ⁊ videte opa dñi que posuit pdigia sup terrā: auferens bella vsq̄ ad finē terre. Aña repetiẜ. Arcū conteret ⁊ confringet arma: ⁊ scuta cōburet igni. Repetiẜ aña. Vacate ⁊ videte quoniā ego sum de⁹: exaltabor in gentibus ⁊ exaltabor in terra. Aña repetiẜ. Dominus virtutū nobiscuȝ: susceptor noster deus iacob. Et nō diciẜ Gloria patri. Sed aña repetiẜ. Interim vero dū diciẜ aña ⁊ psalmus predicti pōtifex stans cum mitra fundit ⁊ spargit oleuȝ cathecuminoruȝ ⁊ chrisma super altare cōfricans liniens ⁊ perungēs totū altare manu dextra: quo facto incipit schola seu ministris prosequentibus antiphonā.

ECce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit domin⁹. crescere te faciat deus meus: sicut arenā maris: ⁊ donet tibi de rore celi benedictionem. Psal's.

FUndamēta eius in mōtib⁹ scti̅s: diligit dñs portas syon sup omnia tabernacula iacob.

Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei.

Memor ero raab ⁊ babylonis: scientium me.

Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ populus ethiopū: hij fuerūt illic.

Nūqd syō dicet hō ⁊ hō nat⁹ est in ea: ⁊ ipse fūdauit eā altissimus.

Dñs narrabit in scripturis pplorū: ⁊ pncipū horū q fuerūt in ea.

Sicut letantium oium: habitatio est in te. Et non dicitur. Gloria patri. Finito psalmo pōtifex stans cum mitra dicit.

Nō dicitur Gloria patri sed repetitur aā. Pontifex stans cū mitra dicit.

Lapidem hunc fratres carissimi in quo vnguentuȝ sacre vnctionis effunditur: ad suscipienda populi sui vota ⁊ sacrificia: oremus vt dn̄s consecret atq; benedicat: ⁊ quod est vnctuȝ a nobis: sit vnctuȝ in nomine eius: vt plebis vota suscipiat ⁊ altari per sacraȝ vnctionē perfecto duȝ propitiationē sacroruȝ imponimus: ipsi propiciatores dei esse mereamur. Per xp̄m dn̄m nr̄m: q cū patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat deus in scl'a seculorū. Quo dicto stās adhuc cū mitra: ichoat schola seu ministris prosequentibus aīam.

Pontifex stans cū mitra inchoat aā. Edificauit.

Edificauit moyses altare domino deo: offerens super illud holocausta: ⁊ immolans victimas fecit sacrificium vespertinuȝ in odorē suauitatis domino deo in cōspectu filiorū israel. Qua finita stans adhuc cū mitra dicit.

Pōtifex sine mitra dicit orōneȝ.

Dei patris omnipotentis misericordiaȝ deprecamur dilectissimi fratres: vt altare hoc sacrificijs spiritualibus imbuendum nostre vocis exoratus officio: sua bn̄dictione sanctificet: atq; in eo semper oblationes famulorum suorū: studio sue deuotionis ipositas: bn̄dicere ⁊ sanctificare digneť: ⁊ spirituali placatus incenso: precāti familie sue promptus ⁊ benignus exauditor assistat. Per xp̄m dn̄m nr̄m. Deinde stans deposita mitra bn̄dicit incensum sup altare cremanduȝ dicens. ¶ Bn̄dictio incēsi. ℣. Dn̄e exaudi orōneȝ meam. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus.

Pontifex stās sine mitra bn̄dicit incensuȝ.

Domine deus oipotens cui assistit exercitus angelor cū tremore: quorū seruitiū spūale ⁊ igneū esse cognosciť dignare respicere bn̄ ✠ dicere ⁊ sci ✠ ficare hanc creaturā incensi: vt oēs languores: oēsq; infirmitates cūcteq; insidie inimici odorē eius sentiētes: effugiant ⁊ separēť a plasmate tuo: vt nunq̄ȝ ledať a morsu antiqui serpētis: qd̄ p̄cioso filij tui sanguine redemisti: Qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. ℟. Amen. Deinde aspergit ipsum aqua benedicta. Tū accepta mitra pōtifex format ṗpria manu qnq; cruces: ex incenso benedicto: quālibet de quinq; granis super illa quiq; loca altaris: in quibus cruces de aqua oleo ⁊ chrismate prius facte fuerunt: ⁊ super quamlibet crucem thuris: ponit vnam crucē factam de subtili candela: ad mensurā illius ⁊ cuiuslibet crucis omnia capita accenduntur: vt cū ipsis thus cōburatur ⁊ cremetur. Omnibus autem crucibus accensis pōtifex deposita mitra: flexis coram altari genibus: inchoat schola seu ministris prosequentibus.

Pōtifex aspergit incēsum aq̄ benedicta.

Alleluia. ℣. Ueni sancte spiritus reple tuoꝝ corda fidelium: ⁊ tuĩ amoris in eis ignẽ accẽde. Nisi cõsecratio huiusmodi fieret inter dñicam .lxx. ⁊ festũ pasce resurrectionis dñi nostri iesu christi: q꞉ tunc obmisso Alleluia dicitur versus tantũ. Quo dicto surgit põtifex stans ante altare ⁊ statim dicuntur sequẽtes añe.

Põtifex surgẽs diċ añ. sequentes.

Ascendit fumus aromatũ in conspectu domini de manu angeli. Alia antiphona.

Stetit angelus iuxta arã tẽpli: habẽs thuribulũ aureum in manu sua: ⁊ data sũt ei incẽsa multa: ⁊ ascẽdit fumus aromatum in conspectu dei. Sine Alleluia. Quibus finitis põtifex añ altare stans sine mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Pontifex stans añ altare sine mitra diċ orationem.

Domine scẽ pr̃ oĩpotẽs eterne deus: clemens ⁊ ꝓpitius: ꝑces nr̃e humilitatis exaudi: ⁊ respice ad huius altaris tui holocaustũ qḋ nõ in igne visibili ꝓbetur: sed infusuȝ scĩ spiritus tui grã in odorẽ suauitatis ascẽdat: ⁊ legittime se sumẽtibus eucharistia medicabilis fiat: ad vitãqȝ ꝑficiat sempiternã. Per dñm nr̃m iesuȝ xp̃ȝ filiũ tuũ q tecũ viuit ⁊ regnat ĩ vnitate eiusdẽ spũs scĩ de⁹: ꝑ oĩa scl̃a seculorũ. ℟. Amen. Post hec cõbustis cãdelis ⁊ thure: cineres illius cõbustionis per vnũ ex ministris cuȝ spatulis ligneis abradunt: ⁊ collecti in aliquo vase ꝓijciunt in sacrario. Interiȝ põtifex deposita mitra stãs ante gradus altaris v̄sus ad altare dicit. Oremus. Et ministri. Flectam⁹ ge. Le.

Cõbustis cãdelis ⁊ icẽso p aliquẽ ministrũ cũ spatulis ligneis radantur cineres ⁊ in sacrariũ ponantur.

Pontifex stãs sine mitra diċ orationem.

Deus oĩpotens: in cui⁹ honore ac beatissime virginis marie: ⁊ omnium sanctoruȝ: ⁊ nomen ac memoriaȝ sancti tui talis indigni altare hoc cõsecramus: clemens ⁊ propitius preces nr̃e humilitatis exaudi ⁊ presta: vt in hac mensa sint libamina tibi accepta: sint grata: sint pinguia: et spũs sancti tui semꝑ rore perfusa: vt oĩ tẽpore hoc in loco supplicãtis tibi familie tue: anxietates releues: egritudines cures: ꝑces exaudias: vota suscipias desiderata cõfirmes: ac postulata concedas. Per dñȝ nr̃ȝ iesuȝ xp̃ȝ filiũ tuũ: q tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdem spiritus sancti deus.

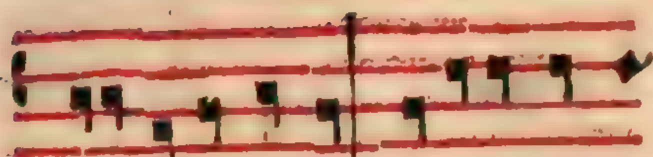
Deinde extensis manibus ante pectus dicit prefationem.

Pontifex stãs sine mitra extensis manib⁹ añ pectus dicit prefationẽ.

Per omnia secula seculorum. ℟. Amen. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad dominum.

to tuo noie cõsecrauit: in quo p
Secũ.xiii. sacerdotez Melchisedech sacri
ficij formã triũphalis expressit
Sit tibi altare hoc dñe sicut
illud sup qđ abrahã seminariũ
Secũ.xxij. fidei nr̃e Ysaac filiũ suum: dum
tibi toto corde credidit: to//
to corde imposuit: in quo salu/
taris mysterij sacramẽtũ dñice
passionis ostẽsũ est: dũ offert

filius agnus occiditur. Sit tibi
altare hoc dñe sicut illud qđ
Ysaac puteũ profunduz purita Secũ.xxvj.
tis inueniẽs: habundantie e i
nomen iponens: tue maiestati
dicauit Sit tibi domine altare
hoc sicut illud qđ Moyses exo.xxviij
susceptis mandatis in prefigu/
ratione apostolica applicauit
τ duodecim lapidum constru/

ctione firmauit. Sit tibi do-

mine altare hoc sicut illud qd

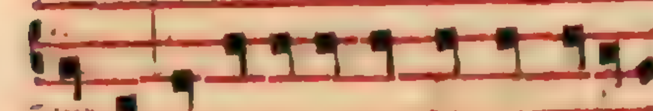
Exo. xxix. Moyses septem dierũ purifica

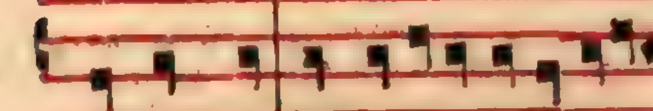
tione mundauit: ⁊ celesti tuo

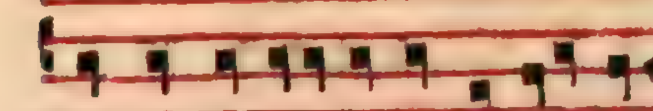
colloquio Sancta sanctorũ vo

cauit: sicut locutus es ad moy-

sen dicens. Si qs tetigerit alta

re hoc sanctificatus habeatur.

Sit ergo in hoc altari inocẽtie

cultus: imolet supbia. Iracun

dia iuguletur. Luxuria oisqz li-

bido feriatur: offeratur ꝓ turturi

b⁹ sacrificiũ castitatis ꝓ pullis

colũbarũ innocẽtie sacramẽtũ

Quod sequitur dicit plane legen do: ita tamen ꝙ a circũastantib⁹ audiri possit. Quod seqr dic plane.

Per dñm nrm iesũ christũ filiũ tuũ. Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate spũs sancti de⁹. Per oia secula seculorũ. ℟. Amẽ.

Prefatione finita pontifex accepta mitra inungit cũ pollice dextre manus chrismate frõtẽ altaris in modũ crucis ichoãs schola seu ministris ꝓsequentibus aĩam.

Põtifex accepta mitra inungit cũ police frontem altaris in modum crucis de sacro chrisma te et ministri dicũt aĩ Cõfirma ⁊ ps. Exurgat totus.

Confirma hoc deus qd operatus es in nobis a templo sancto tuo quod est in hierusalez Alleluia. Psalmus.

Exurgat deus ꝛ dissipent̄ inimici eius: ꝛ fugiant q̄ oderunt eũ a facie eius. Dicitur totus put habet̄ supra in fine bñdictionis abbatis. Quo dicto pontifex deposita mitra dicit. Oremus.

Pōtifex sine mitra dic oꝛones. fo. lxxiij.

Maiestatē tuā dñe humiliter imploramus: vt altare hoc sacre vnctionis libamine: ad suscipienda populi tui munera imbutū: potenter bñ ✠ dicere ꝛ sancti ✠ ficare digneris: vt quod nunc a nobis indignis sub tui nominis inuocatione: in honore beatissime virginis marie ꝛ oīuz sanctorū atq̄ȝ in memoriaȝ sancti tui talis. sacro sancti chrismatis inūctione delibutuȝ est: placeat tibi: atq̄ȝ altare maneat perpetuū: vt qcquid deinceps sup illud oblatū sacratumue fuerit: dignuȝ tibi fiat holocaustū atq̄ȝ oīuȝ hic offerentiū sacrificia: a te pio dño benigne suscipiant̄: ꝛ p ea vincula peccatorū nostroꝝ absoluant̄: macule deleantur: venie impetrent̄: et gratie acquirant̄: quatenus vna cū sanctis ꝛ electis tuis vitā percipere mereamur eternā. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amen. Subsequenter pōtifex accepta mitra inungit cū chrismate in modū crucis coniunctiones mense seu tabule: ꝛ tituli siue stipitis altaris in quatuor angulis quasi illa coniungens ad singulas cruces dicēs. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spūs sci. Deinde deposita mitra dic. Orem⁹.

Pōtifex deposita mitra dic oꝛōnem.

Supplices te depcamur omnipotens eterne deus p vnigenituȝ filiuȝ tuuȝ dominuȝ nostrum iesum christuȝ: vt altare hoc sanctis vsibus preparatuȝ: celesti benedictione sancti ✠ fices: ꝛ sicut melchisedech sacerdotis precipui oblationeȝ dignatione mirabili suscepisti: ita imposita huic nouo altari munera: semp accepta ferre digneris vt populus qui in hanc ecclie domuȝ sanctaȝ conueniet: p hec libamina celesti sanctificatione saluatus: animaruȝ quoq̄ȝ suaruȝ saluteȝ perpetuam consequatur. Per eundē christuȝ dñm nostruȝ. ℟. Amē. Postea subdiaconi abstergunt diligenter cū mantilibus tele grosse mēsaȝ altaris: ꝛ pōtifex sedens in sede sua iuxta altare fricat bñ manus cū medulla panis: ac lauat ꝛ extergit: dein de ipsis diaconibus seu acolytis presentātibus pontifici tobaleas nouas ꝛ mūdas: vasa quoq̄ȝ ꝛ ornamenta quecūq̄ȝ ad cultū dei ꝛ altaris cōsecrati ptinentia. Pōtifex deposita mitra surgit: ꝛ stans benedicit illa dicens. Benedictio tobalearum vasorum ꝛ ornamentorum altaris. ℣.

Gen. xiiij.

Ministri extergūt altare ꝛ pōtifex sedēs cū mitra lauat manus.

Pōtifex bñdicit tobaleas ꝛ alia ornamēta altaris stans.

Adiutoriũ nr̃m in noie dñi. ℟. Qui fecit celũ ꝛ terrã. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus.

Domine deus oipotẽs: q ab initio vtilia ꝛ necessaria hominibus creasti: vestimenta quoqꝫ pontificalia ꝛ sacerdotalia seu leuitica sacerdotibus ꝛ leuitis ac

Gen. xxviij ornamenta ꝛ lintheamina: facere famulũ tuuꝫ moysen per. xl. dies docuisti: ac etiaꝫ que maria texuit ꝛ fecit in vsuꝫ ministerij tabernaculi federis ordinasti: sancti ✠ ficare bene ✠ dicere ꝛ conse ✠ crare digneris hec ornamenta ꝛ lintheamina in vsum altaris tui ad cõficiendũ sup ipsis corpus ꝛ sanguinẽ filij tui dñi nr̃i iesu xp̃i: q tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus per oia secula seculorũ. ℟. Amen. Deide aspergit illa aqua bñdicta. Tũ ministri ponunt super altare chrismale siue pannũ lineuꝫ ceratũ ad mensurã altaris factũ: deinde vestiunt altare tobalcis ꝛ ornamentis benedictis ponentes desuper crucẽ ꝛ alia ornamenta. Interim dicunt sequentia responsoria añe ꝛ psal.

Ministri vestiũt altare ꝛ ornant ꝛ ponũt crucẽ sup illud ꝛ iterũ cãcatur sequẽtia

Circundate syon leuite altare dñi dei: vestite vestimentis albis: estote ꝛ vos canentes hymnũ nouũ dicẽtes all'a. ℣. Mirabilis deus in sanctis suis: ꝛ sanctus in omnib⁹ operibus suis. ℣. Glia p̃ri. Alia antiphona.

Circundate syon ꝛ cõplectimini eã: narrate in turribus eius. ℣. Magnus dñs ꝛ laudabilis nimis: in ciuitate dei nr̃i in monte sancto eius. Responsorium.

Induit te dñs tunica iocunditatis ꝛ iposuit tibi coronaꝫ. Et ornauit te ornamentis sanctis. ℣. Luce splendida fulgebis: ꝛ oẽs fines terre adorabũt corã te. Et ornauit te. ℣. Nationes ex longinquo ad te veniẽt ꝛ munera deferentes: adorabũt dñm: ꝛ terrã tuam in sanctificatione habebũt: ꝛ nomen magnũ tuũ inuocabunt. Et ornauit te. ℣. Benedicti erũt qui te edificauerunt: tu autẽ letaberis in filijs tuis: qm̃ oẽs bñdicentur ꝛ cõgregabũtur ad dominũ. Et ornauit. Antiphona.

Et in velamento alaruꝫ tuaruꝫ protege nos domine ꝛ in laude tua gloriemur. Psalm⁹.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo.

Sitiuit in te anima mea: q̃ꝫ multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta: iuia: ꝛ inaquosa sic in sancto apparui tibi: vt viderẽ virtutẽ tuã ꝛ gloriã tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: ꝛ in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe ꝛ pinguedine repleatur aia mea: ꝛ labijs exultationis laudabit os meum.

Sic memor fui tui super stratuꝫ meũ in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.

Et in velamento alarũ tuarum exultabo: adhesit aĩa mea post te me suscepit dextera tua.

Ipsi vero in vanũ q̃sierunt animam meam: introibũt in inferiora terre: tradẽtur in manus gladij: partes vulpium erunt.

Rex vero letabitur in deo: laudabũt oẽs qui iurãt in eo: qa obstructũ est os loquẽtium iniqua.

Gloria patri. Sicut erat. His dictis põtifex deposita mitra: ⁊ facta cruci sup altari posite reuerẽtia: tertio successiue incẽsat sup altare in modũ crucis dicendo ad quãlibet thurificationem añam.

His dictis põtifex sine mitra facta reuerentia cruci sup altare posite ter icẽsat ipsũ ad quãlibet incẽsatione repetẽs añ. Dis terra.

Omnis terra adoret te deus: ⁊ psallat tibi: psalmũ dicat noĩ tuo dñe. Quo facto deposita mitra dicit. Oremus.

Descẽdat q̃sumus dñe deus noster spũs tuus sanctus sup hoc altare: qui ⁊ populi tui dona sanctificet: ⁊ sumentiũ corda purificet. Per christũ dñm nostrũ. ℟. Amẽ. Alia oratio. Orem⁹.

Omnipotẽs sempiterne de⁹ altare hoc nomini tuo dedicatũ: celestiũ virtutũ bene✠dictione sanctifica: ⁊ oĩbus in te sperãtib⁹: auxilij tui munus ostẽde: vt hic ⁊ sacramẽtorũ virtus: ⁊ votorũ obtineatur effect⁹. Per dñũ nr̃ũ ⁊c. ℟. Amẽ. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cũ spiritu tuo. ℣. Benedicam⁹ dño. ℟. Deo gratias. Quibus expeditis põtifex ingreditur sacrariũ: ⁊ parat se ad celebrãdũ missã si voluerit: vel facit per aliquẽ sacerdotẽ in dicto altari cõsecrato solẽniter celebrari. Introi.

Põtifex sacrariũ ingreditur.

Dicit do minus sermones me i quos dedi in os tuum non deficient de ore tuo. adest enim nomen tu um ⁊ munera tua accepta erunt super altari me o. ℣. Beatus vir qui timet dominum in mandatis eius cupit nimis ℣. Gloria. E v o v a e. Oro.

Exaudi dñe preces nostras ⁊ ad

sanctificandũ nomini tuo hoc altare benignus adesto: vt sacramẽtorũ hic virtus ⁊ votorũ omniũ obtineat̃ effect⁹. Alia orõ dr̃ pro cõmemoratiõe sc̃ti vel sanctorũ: ĩ cui⁹ seu quoꝝ honore altare cõsecratũ est: aut quorũ reliqe ibidẽ sunt recõdite: vna cũ pcedẽte sub vno p dñz.

Ista añ dicitur sub vno p dñm cũ pcedenti.

Magnificet te dñe sc̃ti tui talis btã solẽnitas: q ⁊ illi gliã sẽpiternã ⁊ opẽ nobis ieffabili puidẽtia cõtulisti. Per dñz. Lc̃o esaye pphete. xix.

Hec dicit dñs deus in die illa deferetur munus dño exercituũ: ⁊ rex fortis dominabit̃ eorũ: in die illa erit altare dñi in medio terre: ⁊ cognoscetur dñs: ⁊ colent eũ in hostijs ⁊ muneribus: ⁊ vota vouebunt dño: ⁊ soluent: ⁊ reuertent̃ ad dñm: ⁊ placabit̃ eis: ⁊ sanabit eos. In die illa erit israel bñdictio in medio terre: cui bñdixit dñs deus exercituũ dicens: Bñdictus pplus me⁹ ⁊ opus manuũ meaꝝ ⁊ hereditas mea israel dicit dñs oĩpotens. Graduale.

Tollite hostias ⁊ introi te in a tria ei us adora te dominuz in aula sancta eius. ℣. Reuelabit dominus cõdensa: et in tẽplo e ius omnes di cent gloriam. Alle luia. ℣. Redẽptionem misit do minus populo su o mandauit in eter num testamentum su um. Euãgeliũ s̃z mat. Ca. v.

In illo tpe: dixit iesus discipulis suis. Amẽ dico vobis. Nisi abũdauerit iusticia vr̃a plusq̃ʒ scribarũ ⁊ phariseorũ non intrabitis

in regnū celoꝝ. Audistis q̄ dictū est antiqs. Nō occides qui aūt occiderit: reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: q̄ ois qui irascit fratri suo: reus erit iudicio. Qui autē dixerit fratri suo racha: reus erit ꝯcilio. Qui aūt dixerit fatue: reus erit gehēne ignis. Si ergo offers munus tuū ad altare: ꝛ ibi recordatus fueris: quia frater tuus habet aliqd aduersuꝫ te: relinque ibi munus tuuꝫ ante altare: ꝛ vade prius recōciliari fratri tuo: ꝛ tunc veniēs offeres munus tuū. Et dicitur Credo. Offertorium.

Sanctificauit moyses altare domino offerens super illud holocausta: ꝛ immolās victimas fecit sacrificiū vespertinū in odorē suauitatis domino deo in cōspectu filiorum israel.

Omnipotēs sempiterne deus: altare hoc nomini tuo dedicatū celestiū virtutū bñdictione sanctifica: ꝛ oibus in te sperantibus auxilij tui mun⁹ ostēde: vt hic ꝛ sacramētoꝝ virtus: ꝛ votorū obtineat effectus. Secr. Alia secreta pro sancto: que dicit cū pcedente sub vno. Per dominuꝫ.

In tuoꝝ dñe preciosa morte iustoꝝ sacrificiū illud offerimus: a quo martyrū sumpsit omne principiū. Per dominū nr̄ꝫ iesum xp̄m filiū tuuꝫ ꝛc. Cōmunio. Ista secreta dicit cū pcedenti sub vno p dñm.

Tollite hostias et introite in atria eius. adorate dominū in aula sancta eius.

Descēdat q̄sum⁹ Postcōio. dñe deus noster spūs tuus sanctus sup hoc altare: q ꝛ populi tui dona sanctificet: ꝛ sumentiū corda purificet. Dicitur ꝛ sequēs postcōmunio pro sancto cuꝫ pcedēte sub vno. Per dominū

Sit nobis dñe sacramēti tui certa saluatio: que beati tui talis meritis iplorator. Per dñm ꝛc. Ista post comunio dicitur cū precedēti sb vno per dñm.

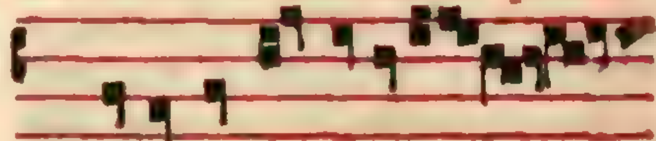
Finita missa pōtifex dat benedictionē solēnē ꝛ idulgētias. Exuit se sacris vestibus: ꝛ vadit in pace.

¶ De cõsecratione altaris cuius sepulchrum reliquiaruꝫ est in medio sũmitatꝫ stipitis.

Ita q ordo pdict⁹ cõsecrandi altare semper seruat quãdo sepulchrũ reliquiarũ est in medio tabule altaris a parte superiori: vel in stipite a parte anteriori: aut posteriori. Si vero sepulchrũ est in medio summitatis stipitis: supra autẽ sit ponẽda ipsa tabula siue mensa altaris. Finita aque benedictione: cũ vino: ꝛ cinere: ac oratione. Omnipotens sempiterne deus: creator ꝛ conseruator humani generis ꝛc. (s.fo.c.xiij.) Põtifex stans cũ mitra: ex aqua bñdicta huiusmodi vino ꝛ cinere mixta: facit maltaꝫ siue cementũ ex calce ꝛ sabulo seu tegula trita ad hoc paratis: quod deinde deposita mitra benedicit dicens. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Domine deus q summa ꝛ media imaqꝫ custodis: qui omnẽ creaturã intrinsecus ambiendo cõcludis: sancti ✠ fica ꝛ bene ✠ dic has creaturas calcis ꝛ sabuli. Per christũ dñm nostrum. ℟. Amen. Quo facto tabula ipsa altaris a stipite separata iacente: debet fieri reliquiarũ deportatio ꝛ inclusio. Põtifice processionaliter accedente ad locũ vbi reliqe sunt deposite: in quo põtifex stãs ab extra sine mitra dicit. Orem⁹. Et ministri. Flectam⁹ genua: Leuate. Aufer a nobis ꝛc. Continuãs per oĩa vsqꝫ ad orationem. (fo.xxvi.) Deigatur oratio nostra quesumus domine ꝛc. Inclusiue prout supra ordinatũ est. Qua dicta sacerdotes ꝛ leuite eleuant aram siue tabulam seu mensam altaris: ꝛ (fol.xxvi.) collocãt eã sup stipitẽ ꝛ cemẽtarij cũ dicto cemẽto benedicto ipsã liniũt ꝛ firmãt: schola iterim cãtãte seu ministris dicentibus ℟. ium.

Vos sacerdotes ꝛ leui-

te sãctifi cami ni. Et afferte arã

domi ni dei isra el

ad locũ qe ipa ratus est. ℣.

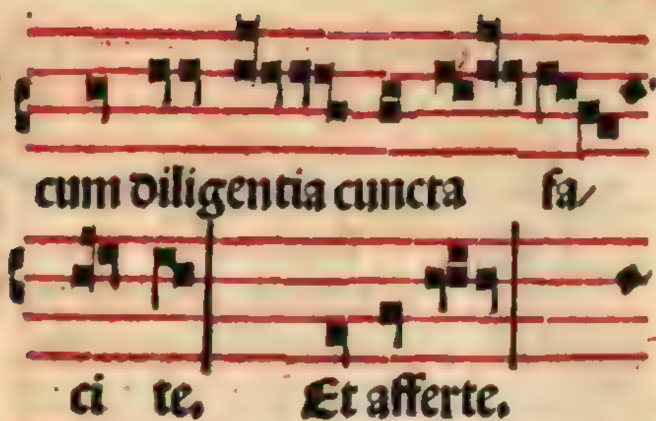
Vos sancti domini vocabi-

mini ministri dei nostri dicet vo

bis sit timor de i vobiscum ꝛ

Leuata itaqz ara ꝛ collocata ac cum cemēto predicto bene firmata. Pōtifex ꝓsequitur altaris consecrationē: accedens ad altare cū mitra: ꝛ stans ante illud deposita mitra incipit schola seu ministris
ā.fo.cxxxvi
prosequentibus aīam. Introibo ad altare dei. cū oibus sequētibus vsqz ad orōnē. Deus qui es visibiliū: rerū oium ꝛc. inclusiue. Qua dicta pōtifex accepta mitra extergit mensaz altaris cū lintheo mundo: ꝛ mox thurificat super illā in modū crucis in medio: ꝛ in quatuor eius angulis inchoans schola seu ministris ꝓsequētibus versiculū.
ā.fo.c. xxxviij.
Dirigat oratio mea ꝛc. Et oīa alia deinde fiūt prout supra ordinata sunt vsqz ad finē.

¶ De altaris portatilis consecratione: que potest fieri quocunqz die ꝛ loco: tñ ieiuno stomacho.

Que parā/da sūt ad cō/secrationez altaris portatilis.

Ad cōsecrādū tabulā siue altare portatile paranť in loco vbi cōsecratio huiusmodi fieri debet. In primis alique reliquie cū tribus granis incēsi: in altari reludēde. sanctū chrisma. oleū sanctū cathecuminorū. vtrūqz in vasculo ꝛ ampulla. Media libra thuris cuius media pars sit in granis. Thuribulū cū nauicella ꝛ cocleari. Uas cū prunis ardentibus. Unū vas aque munde. Uas cū cineribus. Uas cum sale. Uas cū vino aspersoriū de herba isopi factū. Mātilia de tela grossa noua: ad extergendū altare cōsecrādū quotiens oportuerit. Quinqz parue cruces facte de subtilibus candelis. Aliquot spatule lignee parue ad abradendū de altari cōbustiones ꝛ cineres thuris ꝛ cādelarū. Uas ad ponēdū huiusmodi cōbustiones seu rasuras. Duo candelabra cū duobus cereis cōtinuo ardentibus ꝓpe reliquias. Uas cū aq̄ ꝛ bacile ad abluendū manus pōtificis cū expedierit ꝛ manutergia ad tergendū eas. Pōtifex igitur paratus amictu: alba: cingulo: stola pluuiali: ꝛ mitra: si consecrationē huiusmodi publice facere velit: vel si i camera sua aut alio loco secrete. Stolā habeat sup rochetū ab humeris dependentē ꝛ mitrā simplicē. stans ante tabulā ipsam siue altare cōsecrādū: positū sup aliquā mēsaz vel altare: mitrā in capite tenēs absolute dicit. Eps debet habere stolas sup rochetū ꝛ pluuiale ꝛ mitrā i hoc officio.

Deum patrem omnipotētem fratres carissimi: votis exultantibus deprecemur: vt qui per omnez mundum fidem sparsit: ꝛ ecclesiam congregauit: qui est lapis excisus de monte sine manibus: qui angularem compagē solidauit: hanc petram serenus illu

stret: eamq3 eterno lumine irrigataz: ita multiplicibus: τ diuersis charismatib⁹ locupletet: vt sup illaz administrādā sui corporis hostiaz bn̄dicat: τ suscipiat consecrataz: q viuit τ regnat in vnitate spiritus sancti deus: p oia secula seculorū. Deinde detecto capite genuflexus ante altare cōsecrandū dicit. Deus in adiutoriū meū intende. Tuz surgit τ ministri rn̄dent. Dn̄e ad adiuuanduz me festina. Deinde stans detecto capite pōtifex dicit. Gloria pr̄i τ filio τ spiritui sancto. Ministri rn̄dēt. Sicut erat in principio τ nūc τ semp τ in secula sc̄lorum. Amen. absq3 Alleluia. τ hoc fit sc̄do τ tertio eisdez modo τ loco: voce semper altius eleuata. quo facto pōtifex accepta mitra stans bn̄dicit aquā cū vino sale τ cinere: dicēs p oia: τ faciēs prout habet̄ supra sub ecclesie dedicatione vsq3 ad orōnē.

Pōtifex detecto capite genuflexus corā altari portanli dicit te De⁹ in adiutoriuz cū Glia patri ministris ei rn̄dētib⁹.

R. fo. cxiij.

Pōtifex sine mitra stās dic orōnem.

Omnipotēs sempiterne de⁹ creator τ cōseruator humani generis τc. Inclusiue. hoc saluo q vbicunq3 fit mentio de ecclesie dedicatione, dicit solū de altaris vel tabule cōsecratione vel dedicatione. Aqua igitur benedicta pōtifex assūpta mitra: ex aqua ipsa facit cū pollice dextre manus crucē in medio tabule vel altaris dicēs.

Pontifex stās cū mitra facit quinq3 cruces cū police de aq̄ p̄dicta dicēs Sanctificetur τc.

Sancti ✠ ficet̄ τ cōsecret̄ hec tabula. In noīe patris τ filij τ spiritus sācti: pax tibi. Deinde facit ex eadē aqua cuz eodē pollice quatuor cruces in quatuor cornibus altaris videlicet p̄maz in dextra parte posteriori ipsius lapidis. Secundā in sinistra parte anteriori prime transuersa. Tertiā in dextra anterori: τ quartaz in sinistra posteriori tertie trāsuersa ad quālibet crucē repetens verba predicta. Sanctificet̄ τc. Quo facto inchoat ministris prosequentibus an̄am.

Pōtifex tribus vicib⁹ aspergit altare cuz fasciculo ysopi dicētib⁹ ministris an̄a Asperges τ ps Miserere sine Gloria τ an̄ repetit̄ p̄mo ps.

Asperges me dn̄e isopo τ mūdabor: lauabis me: τ super niuem dealbabor. Psal's. Miserere mei deus: s̄m magnā misericordiā tuā. Totus dicitur sine. Gl'ia pr̄i. Et in fine repetitur ipsa an̄ τ interim dū dicunt̄ an̄ τ ps p̄dicti pōtifex cū mitra aspergit cū aspersorio de herba isopi facto de ipsa aq̄ tabulā p ei⁹ circuitū trib⁹ vicibus: quo facto ta-

bula abstergit cuz mūdo panno lineo: deinde pōtifex deposita mitra dicit. ℣. Dñe exaudi orōnem meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cuz spiritu tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra dicit orationē.

Deus q es visibiliuz oiuz rex ⁊ inuisibiliū cōditor: ⁊ cūctarū scificationū consecrator: ad dedicationē huius dñice mēse: adesse dignare: ⁊ q̄ sacrato oleo ⁊ chrisma te a nobis indignis est linienda: ⁊ bñdicēda: tue sctificationis in eā īfunde virtutē: ⁊ cōsecrationē: vt oēs q eā ad eā deprecaturi accesserit tue ꝑpitiatiōis auxiliū sentiāt. Per xp̄z dñz nr̄z. ℟. Amē. Tū īchoat: mīstris ꝓsequētib⁹ aña z.

Pōtifex incipit ℟ Dirigatur quo īcepto accepta mitra thurificat altare ter circūcirca.

Dirigatur dñe orō mea sicut incensum in conspectu tuo. Qua incepta pōtifex accepta mitra thurificat tertio tabulā p circuitū eius. Finita incēsatione pōtifex cū mitra inchoat ministris ꝓsequentibus antiphonam.

Pōtifex inchoat aña. Erexit ⁊ ea dicta dicit. ps Q̄ dilecta.

Erexit iacob lapidē in titulū fundens oleū desup. Psalm⁹.

Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum: concupiscit ⁊ deficit anima mea in atria domini.

Cor meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuum.

Et enim passer inuenit sibi domum: ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos suos.

Altaria tua domine virtutum: rex meus ⁊ deus meus.

Beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te.

Beatus vir cuius est auxiliū abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum: in loco quem posuit.

Etenim benedictionez dabit legislator ibunt de virtute in virtutē: videbit deus deorū in syō.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob.

Protector noster aspice deus ⁊ respice in faciem christi tui.

Quia melior est dies vna ī atrijs tuis: super milia.

Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam ⁊ veritatē diligit deus: gratiam ⁊ gloriā dabit dominus.

Nō priuabit bonis eos qui ambulāt in inocentia: dominus virtutū beatus homo q sperat in te.

Et nō dicit Gloria patri. Dum p̄missa dicunt pōtifex stans cum mitra facit cū pollice dextro de oleo sancto cathecuminorū quinq3 cruces: videlicet primā in medio tabule seu altaris: ⁊ alias in quatuor eius angulis eo ordine put fecit de aqua bñdicta: dicens duz vnamquamq3 crucem facit.

Gloria nō dicit post ps sed aña repetit.

Sancti ✠ ficetur ⁊ consecret hec tabula. In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus scti: pax tibi. Quo facto pontifex inchoat ministris prosequentibus antiphonam.

Pōtifex inchoat aña. Dirigatur.

Pontifex thurificat p circuitū semel altare: deposita mitra dicit orationem.

Dirigatur dñe oratio mea sicut incēsuȝ in cōspectu tuo. Et dicȝ añ. dicitur pontifex thurificat semel tabulā per circuitū: deinde deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectam⁹ ge. Leua.

Adsit dñe misericordie tue ineffabilis pietas ꝛ sup hanc tabulā opē tue bñ ✠ dictionis: ꝛ virtutē vnctionis infunde: vt te largiente referat premiū: q̄squis intulerit votū. Per xp̄m dñȝ nostrū. ℞. Añ. Oratione finita pōtifex ichoat ministris ꝓsequētibus añaȝ.

Pōtifex inchoat añ. q̄ dicta dicit ps bonū ē.

Mane surgens iacob erigebat lapidē in titulū: fundēs oleum desup votuȝ vouit dño: vere locus iste scūs est ꝛ ego nesciebā.

Bonum est cōfiteri dño: ps. ꝛ psallere noi tuo altissime.

Ad annunciandum mane misericordiam tuam: ꝛ veritatem tuam per noctem.

In dechacordo psalterio: cū cātico in cythara.

Quia delectasti me dñe in factura tua: ꝛ in operibus manuū tuarum exultabo.

Quā magnificata sūt opera tua domine: nimis profūde facte sūt cogitationes tue.

Vir insipiens non cognoscet: ꝛ stultus non intelliget hec.

Cum exorti fuerint peccatores sicut fenuȝ: ꝛ apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

Vt intereant in seculum seculi: tu autem altissimus in eternum domine.

Quoniam ecce inimici tui domine quoniam ecce inimici tui peribunt: ꝛ dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur sicut vnicornis cornu meum: ꝛ senect⁹ mea in misericordia vberi.

Et despexit oculus meus inimicos meos: ꝛ isurgētib⁹ in me malignantibus audiet auris mea.

Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur.

Plantati in domo dñi: in atrijs domus dei nostri florebunt.

Adhuc multiplicabunt in senecta vberi: ꝛ bene patientes erunt vt annuncient.

Quoniā rectus dñs de⁹ noster: ꝛ nō est iniquitas in eo. Et nō dicitur Gloria pr̄i. Incepta añ. pōtifex accepta mitra: facit in qnqȝ locis tabule: in qb⁹ prius cruces fecerat: iteruȝ cum pollice dextro de eodeȝ oleo sancto cathecuminorum quinqȝ cruces: dicens dū singulas cruces facit.

Incepta añ pōtifex stās cū mitra facit iterū qnqȝ cruces d eodeȝ oleo i eisdeȝ locis dicens ad quamlibet Sctificet.

Sancti ✠ ficetur ꝛ consecretur hec tabula. In noie patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti: pax tibi. Deinde pōtifex inchoat schola seu ministris ꝓsequētib⁹ añaȝ.

Pōtifex inchoat añā.

Dirigat̃ domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Interim dum aña huiusmodi dicit̃. Pontifex retenta mitra thurificat iterũ semel tabulã per circuitũ. quo facto: deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri.

Pōtifex iterum semel thurificat tabulã i circuitu ꝛ deposita mitra dic̃ orōnem.

Flectamus genua: Leuate.

Adesto dñe dedicationi huius mense tue: ꝛ in eã que a nobis idignis sancto linita est oleo: bene ✠ dictionis ꝛ sancti ✠ ficationis tue virtutem ꝛ consecrationẽ infunde: Qui viuis ꝛ regnas deus per oia scl'a seculoꝝ. ℟ Amen.

Deinde pōtifex inchoat ꝛ schola seu ministri prosequuntur añaȝ.

Pōtifex inchoat añ q̃ dicta dic̃ ps Deus nr̃.

Unxit te deus deus tuus oleo leticie p̃ ꝯsortib⁹ tuis. ps.

Deus noster refugiuȝ ꝛ virtus: adiutor in tribulationibus q̃ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dũ turbabitur terra: ꝛ transferentur montes in cor maris.

Sonuerũt ꝛ turbate sunt aque eorum: conturbati sunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimus.

Deus in medio eius non cõmouebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo.

Conturbate sunt gentes ꝛ inclinata sunt regna: dedit vocem suam mota est terra.

Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster deus iacob.

Uenite ꝛ videte opa domini que posuit prodigia sup terram: auferens bella vsqȝ ad finem terre.

Arcum conteret ꝛ cõfringet arma: ꝛ scuta comburet igni.

Uacate ꝛ videte qm̃ ego sum deus: exaltabor in gentibus ꝛ exaltabor in terra.

Dñs virtutum nobiscum: susceptor nr̃ deus iacob. Et non dicit Glia pr̃i. Incepta aña pōtifex accepta mitra facit qnqȝ cruces de sancto chrismate cum pollice p̃dicto in eisdem locis tabule in quibus prius fecit de aqua ꝛ oleo sancto: dicẽs dũ singulas cruces facit

Incepta añ pōtifex stãs cũ mitra fac̃ qnqȝ cruces de sacro chrismate i eisdẽ locis dicens ad quamlibet Sanctificet.

Sancti ✠ ficetur ꝛ consecret̃ hec tabula. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti: pax tibi.

Quo facto pōtifex ichoat ꝛ schola seu ministri ꝓsequunt̃ añam.

Pōtifex inchoat aña. Dirigat̃ q̃ duȝ dicitur thurificat tabulã p circuitũ semel Pontifex stãs sine mitra dic̃ orationem.

Dirigat̃ dñe orõ mea sicut incensuȝ in ꝯspectu tuo. Que dũ dicit̃ pōtifex retẽta mitra iterũ semel thurificat tabulam per circuituȝ: deinde deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Exaudi nos deus noster ꝛ p̃cum nostrarũ libenter accipe vota: ꝛ altare hoc ad celebranda diuina mysteria preparatũ: celestis vnguẽti odore asperge: ꝛ aromata diuine sanctificationis illi infũde: ꝛ sicut lapidem iacob patriarche erectuȝ vnguenti perfusione *Gen. xxviij.* dicasti ꝛ angelicis visionibus per scalã gradus ecclesie figurasti. sic super hunc lapidẽ altari coaptã-

dum celestis gratiā bñ ✠ dictio
nis imitte: vt dum tibi sup euz sa
cri corꝑis ⁊ sanguinis vnigeniti
tui mysteria consecranť: petenti/
bus peccata dimittanť: ⁊ meréti
bus influas gratiā sempiternaz.
Per christū dominū nostruz. ℟.
Amē. Oratione dicta pōtifex ac
cepta mitra signat cū pollice dex
tre manus de chrismate cōfessio
nem idest sepulchruz in quo reli/
quie sunt reponēde in medio for
mādo signum crucis dicēs.

Pontifex stans cū mitra signat locum vbi sunt ponende relique cū sacro chrismate faciēs signuz crucis ⁊ dicēs Consecreť.

Consē✠cretur ⁊ sanctifice/
tur hoc sepulchrū. In nomine pa
tris ⁊ filij ⁊ spiritus scti: pax huic
domui. Deinde deposita mitra i/
ponit reliquias cū tribus granis
thuris in tabula siue altari: ⁊ se/
pulchruz reliquiaruz huiusmodi
claudit: quo facto adhuc stans si
ne mitra dicit. Oremus.

Pontifex stās sine mitra ponit reliquias cuz tribus granis incensi i tabula et claudit ⁊ dicit orationē

Deus qui ex oī cooptatione
sanctorū eternū maiestati tue cō/
dis habitaculuz: da edificationi
tue increméta celestia: ⁊ presta vt
quorū hic reliquias ꝓ tuo amore
cōplectimur: eorū semper meritis
adiuuemur. Per xp̄m dñm nr̄m.
℟. Amē. Tū inchoat pōtifex scho
la seu ministris ꝓsequētibus aña.

Pōtifex inchoat aña. sequtur ps.

Ecce odor filij mei: sicut o/
dor agri pleni: cui benedi/
xit dominus: crescere te faciat de
us meus: sicut arenā maris: ⁊ do
net tibi de rore celi bñdictionez.
Fundamēta eius in mō/ ps.
tibus sanctis: diligit domi/
nus portas syon super omnia ta/
bernacula iacob.
Gloriosa dicta sūt de te: ciuitas dei.
Memor ero raab ⁊ babylonis:
scientium me.
Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ popu
lus ethyopū: hij fuerūt illic.
Nunquid syō dicet homo ⁊ ho/
mo natus est in ea: ⁊ ipse fūdauit
eam altissimus.
Dñs narrabit in scripturis po/
pulorum: ⁊ principum horuz qui
fuerunt in ea.
Sicut letātiū: oīuz habitatio est
in te. Et nō dicit Gloria pr̄i. Dum
aña ⁊ ps. ꝑdicti dicunť: pōtifex ac
cepta mitra fūdit ⁊ spargit oleuz
cathecuminorū: ⁊ sanctū chrisma
vndiqz ꝯfricās: liniēs ⁊ pungēs
manu sua dextera totū lapidem.
Quo facto ⁊ psalmo ꝑdicto fini
to pōtifex stans cū mitra dicit.

Pontifex spargit oleuz cathecuminorū cuz chrismate sup totā tabulā ⁊ manu dextera totū lapidē vngit dū ꝑdicta dicūť.

Lapidem hūc fratres carissi/
mi: in quo vnguētū sacre vn
ctionis effūdiť: ad suscipiēda po/
puli sui vota ⁊ sacrificia oremus:
vt dñs consecret atqz bñdicat: ⁊
qd est vnctū a nobis: sit vnctū in
noie eiꝰ: vt plebis vota suscipiat:
⁊ altari ꝑ sacrā vnctionez ꝑfecto:
dū ꝓpitiationē sacrorū iponimꝰ:
ipsi propitiatores dei esse merea/
mur. Per xp̄z dñz nr̄m: q cū eo ⁊
spū scō viuit ⁊ regnat deus in scl'a
sclorum. Deinde inchoat schola
seu ministris proseqūetibꝰ añaz.

Pōtifex incipit añ. Edificauit.

Edificauit moyses altare do/
mino deo: offerens super il/
lud holocausta: ⁊ imolans victi/
mas: fecit sacrificiū vespertinum

in odorē suauitatis dño deo: i cōspectu filiorū isrl. Qua finita stās adhuc cum mitra pontifex dicit.

Pōtifex cū mitra dicit.

Dei patri oipotentis misericordiā deprecemur dilectissimi fratres: vt altare hoc sacrificijs spūalib⁹ ibuendū nr̄e vocis exoratus officio: sua bn̄dictione sāctificet: atq; in eo semper oblationes famulorū suorū: studio sue deuotionis ipositas benedicere ⁊ sanctificare digneī: ⁊ spūali placatus incenso: p̄canti familie sue prōptus ⁊ benign⁹ exauditor assistat. Per xp̄z dn̄z nostrū. Deinde benedicit incensum super altare cremādū stans deposita mitra dicit. ℣. Dn̄e exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cuz spiritu tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra bn̄dicit icēsuz.

Domine deus oipotens: cui astat exercitus angelorū cū tremore: quorū seruitiuz spūale ⁊ igneū esse cognosciī dignare respicere bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare hanc creaturā incēsi: vt oēs languores oēsq; ifirmitates: cuncteq; insidie inimici odorez eius sentiētes effugiant: ⁊ separenī a plasmate tuo: vt nunq̄ ledatur a morsu antiq serpentis: qd̄ p̄cioso filij tui sāguine redemisti. Qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spiritussancti de⁹: p oia scl'a scl'orū. ℟. Amen. Deinde asp̄git ipsum cuz aqua bn̄dicta. Incenso itaq; benedicto accepta mitra pōtifex format propria manu quinq; cruces ex eo: quālibet de quinq; granis sup illa qnq; loca altaris: in quibus cruces de aqua: oleo ⁊ chrismate prius facte fuerunt. ⁊ super quālibet crucē thuris ponit vnā crucem factam de subtili candela ad mēsurā illius: ⁊ cuiuslibet crucis oia capita accenduntur: vt cū ipsis thus cōburatur ⁊ cremetur. Oibus autem crucibus accensis: pontifex deposita mitra flexis coram altari genibus ichoat ⁊ schola seu ministri prosequuntur.

Alleluia. ℣. Ueni sancte spiritus reple tuorū corda fidelium ⁊ tui amoris in eis ignē accende. Nisi cōsecratio huiusmodi fiat inter dn̄icā. lxx. ⁊ festū pasce resurrectiōis dn̄i nr̄i iesu christi qr tūc obmisso All'a diciī versus tātum. Quo dicto surgit pontifex stās detecto capite an̄ altare: ⁊ statim dicunī sequētes an̄e.

Pōtifex surgit ⁊ stās sine mitra dicit an̄. sequētes.

Ascēdit fum⁹ aromatū in cōspectu dn̄i d̄ manu āgeli. Alia an̄.

Stetit angelus iuxta arā tēpli habēs thuribulū aureū in manu sua: ⁊ data sunt ei incēsa multa: ⁊ ascēdit fum⁹ aromatū in ꝯspectu dei. sine Alleluia. Quib⁹ finitis pōtifex ante altare stās deposita mitra dicit. Orem⁹. Et ministri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Pontifex stās sine mitrā dic̄ orationem.

Huius altaris dn̄e holocaustū: sancti spūs tui gratia infusum: in odorē tue suauitatis ascendat. Per christū dn̄z nr̄z. ℟. Amē. Post hec combustis cādelis ⁊ thure: cineres illi⁹ cōbustio

nis per vnū ex ministris abradū tur ab ara altaris cum spatulis li gneis paruis: et in aliquo vase col lecti proijciuntur in fōtes siue sa crarium ecclesie. Deinde pontifex versus ad ipsum altare stans sine mitra dicit. Oremus.

Pontifex stās sine mitra dic orationem.

Supplices tibi domine deus pater omnipotēs preces effundi mus: vt metalli huius expolitam materiā supnis sacrificijs ibuēdā: ipse tue dotare sctificationis vber tate digneris: qui quondā legem in tabulis scripsisti lapideis. Per dominū nostrū iesum christū fili um tuum: Qui tecū viuit et regnat in vnitate spiritus sancti de⁹. Et mox mediocri voce adhuc sine mitra stans extēsis manib⁹ ante pectus dicit prefationem.

Pōtifex dicit pfationē manib⁹ extēsis añ pectus.

Per omnia secula seculorum. ℟. Amē. ℣. Dñs vobiscū ℟. Et cū spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habem⁹ ad dominū. ℣. Gratias agamus dño deo nostro. ℟. Dignū et iustū est. Uere dignū et iustū est: equū et salutare. Nos tibi semper et vbiq3 gratias agere: dñe sancte pater oīpotēs eterne deus. Qui post offēdicula lapsus primi hoīs: instituisti tibi offerri propitiatorij delibamēta libaminis: vt culpa que pcesserat per superbiā: futuris tēporibus expiaret per munera: quibus honorarentur altaria: honorificarent et templa. Qd tibi primus noe preparauit officio. Rursus abraham imolaturus filiū. Deh ic iacob eri

Geñ. viij.

Geñ. xij.

gens et vngens lapidē in titulum. Geñ. xxviij. Te redēptor mūdi exoramus: vt lapidē istū seu mensam: in honorē tuū: gloriose q3 virginis marie: et oium sanctorum: cōse ✠ crare et sancti ✠ ficare digneris bñdictiōis tue illapsu: manib⁹ nr̄is opem tue bñdictionis infundēs: et sacri huius mysterij sicut istitutor: ita etiā et sctificator appare: qui te angularē lapidē: et saxū sine manib⁹ excisum: noiari voluisti. Inhereas hic: placido maiestatis eternalis obtutu: vt qcqd sacro ritu super hoc imolabit. sicut melchisedech oblatū tibi placeat holocaustum: adsit misericordie tue ineffabilis pietas: vt te largiēte referat premiū: qsqs intulerit votum. Quod sequit dicit plane legendo: ita tamē q a circūstatibus audiatur.

Geñ. ij.

Geñ. xiiij.

Quod seqt dicit plane.

Qui cū deo patre et spiritu sancto viuis et regnas deus per oia secula seculorū ℟. Amē. Deinde pōtifex ichoat et schola seu ministri prosequuntur añam.

Pōtifex inchoat añā. Confirma.

Confirma hoc deus qd operatus es in nobis a templo sancto tuo qd est in hierl'm. ℣. Gloria pri. ℟. Sicut erat. Deide repetit añ. Qua dicta pontifex sine mitra dicit. Orem⁹.

Pōtifex sine mitra dicit oiones.

Uesum⁹ oipotēs deus vniuersarū rerum rōnabilis artifex: qui iter ceteras creaturarū formas: lapideum metallū ad obsequiū tui sacrificij cōdidisti: vt legitime libationi preparet altare: annue dignāter: vt qcqd hic oblatū sacratumue fue

rit: nomini tuo assurgat: religioni proficiat: spei innitatur: et fidei sit honori. Per christum dominum nostrū. ℞. Amen. Postea inchoat scola seu ministris prosequentibus añ. am.

Ministris dicentibus añ. Dis terra pontifex incēsat tabulam in modū crucis.

Omnis terra adoret te deus et psallat tibi: psalmū dicat nomini tuo dñe. Qua incepta pōtifex accepta mitra thurificat super tabulā in modū crucis. Deinde deposita mitra dicit. Oremus.

Pōtifex sine mitra dicit oiones.

Descendat q̄sumus dñe deus nr̄ spūs tuus sup hoc altare qui et ppli tui dona scificet et sumētium corda purificet. Per xp̄m dñm nr̄m. ℞ Amē. Postremo extergit tabula per ministros cū panno lineo. Tū pontifex si velit acceptis pōtificalibus paramētis dicit missam supra sub ɔsecratiōe altaris ordinatā. De cimiterij bñdictiōe.

Tabula extergit a ministris.

Quanq̄ pleriq3 asserāt cimiterij benedictionē necessariam nō esse dicentes circuitus extra ecclīa et cimiterij aspsiones q̄ fiūt qn̄ ecclīa dedicat sufficere: supuacuū tñ nō est benedictionem huiusmodi fieri. in qua hoc modo proceditur.

Die precedēti ponūtur in cimiterio benedicendo qnq3 lignee cruces: videlicet vna altior i medio: et q̄tuor alie: quelibet ad staturā hois: quarū vna in extremitate cimiterij ante crucē mediam. Alia in alia extremitate cimiterij retro crucē mediā. Tertia in tertia extremitate a dextris: et q̄rta in quarta extremitate cimiterii a sinistris crucis medie: et añ quālibet ex dictis quinq3 crucibus ponitur seu figitur in terram aliquod lignū: in eius sūmitate aptum: ad affigendum illi tres candelas: trium vnciarum quelibet vel circa. Scala vel aliud edificiū sup quo ascendēs pōtifex possit attingere sūmitates ipsarum crucum. Uas magnū aqua plenū benedicēda. et vas cū sale. Mane vero pōtifex in sacristia paratus amictu: alba: cingulo: stola: pluuiali albi coloris: mitra simplici: et baculo pastorali accedit cum ministris ad cimiterium benedicendū: vbi faldistorium ante crucem in medio positam sibi paratur: super quo residēs: facit pplo breuē sermonē de scītitate et libertate cimiterij.

Die precedenti bñdictionē cimiterij ponunt qnq3 cruces i cymiterio ordine q̄ habet i textu.

Que preparanda sunt p bñdictione cimiterij

Parat faldistoriū p episcopo ante crucē pricipalem.

Qua facta affigūtur ⁊ accēdunt quindeciꝫ candele: tres ante quā libet crucem super ligna vt supra ordinata. qbus ardentibus pōtifex ante mediam crucē ⁊ cādelas cōstitutus stans deposita mitra dicit. Oremꝰ.

Pōtifex dicit tunc mitra orōneꝫ.

Omnipotēs deus: qui es custos aīarū ⁊ corpoꝝ tuoꝝ fideliū respice ꝓpitius ad nr̄e seruitutis officiū: vt ad introitū nostrū purget: bene✠dicatur: cōse✠cret ⁊ sancti✠ficet hoc cimiteriū vt humana corpora hic post vite cursum quiescē tia: post huius vite volumina: mereātur adipisci perhēnis gaudia vite. Per xp̄m dn̄ꝫ nr̄ꝫ. ℟. Amē.

Pōtifex cū mitra accūbit sup faldistorū ⁊ dicitur letania.

Et mox ante ipsam crucē sup faldistorio pōtifex accepta mitra accūbit: ⁊ cātor icipit ⁊ ꝓsequit Letaniaꝫ. quā reqre s. fo. x. Cūq3 dictū fuerit. Vt obsequiuꝫ seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogamꝰ au. n. Pōtifex surgit ab accubitu: ⁊ baculū pastoraleꝫ in sinistra tenēs ꝓducit signū crucis sup cimiteriū dicēs p̄mo. Vt hoc cimiteriū purgare ⁊ bn̄✠dicere digneris. ℟. Te roga. au. nos. Scdo dicit. Vt hoc cimiterium purgare bn̄✠dicere ⁊ sācti✠ficare digneris. ℟. Te rogamꝰ audi nos. Tertio dicit. Vt hoc cimiteriū purgare bn̄✠dicere sancti✠ficare ⁊ cōse✠crare digneris. ℟. Te rogamꝰ au. n. Quo facto redit ad accubitū cātore Letaniā ꝑficiente. Qua finita surgit cum mitra ab accubitu pōtifex: ⁊

Pōtifex surgit tenēs baculū pastoralē in sinistra ⁊ dicit versus sequentes.

stās iuxta aquā ibidē in vase paratā: bn̄dicit eā ⁊ sal simpliciter ꝓut fit in dn̄icis diebꝰ icipiēs absolute cū mitra. Exorcizo te creatura salis ⁊c. Reqre supra sub bn̄dictione ⁊ ipositione primarij lapidis ꝑ ecclia edificāda. Aqua igit talr̄ bn̄dicta accedēs ad crucē an̄ mediā positā mitra ibidem deposita ichoat schola ꝓsequēte aīaꝫ.

Finita letania surgit episcopus ⁊ bn̄dicit sal ⁊ aquam. ē. fo. c. iiij.

Bn̄dicta aq̄ pontifex accedit ad crucē an̄ mediaꝫ positā et stās sine mitra dicit aīi. Asperges qua dicta dicit ps Miserere totꝰ.

Asperges me domi ne isopo ⁊ mūda bor: laua bis me et super niuem de al ba bor. E v o v a e. ps.

Miserere mei deꝰ: sm̄ magnaꝫ misericordiā tuā. Totus dicitur cuꝫ Gloria patri. ⁊ Sicut erat. Quo dicto aīa repetit. Dū antiphona ⁊ psalmus dicuntur.

Explecto circuitu redit ante crucē q̄ est an̄ mediā ⁊ ad ipsas respiciens ⁊ stans sine mitra dicit orationem.

Pontifex accepta mitra circuit ⁊ perambulat totū locū cimiterij: incipiens circuire ad eius dexterā aspergens aquā bn̄dictā vbiq;. Expleto autē circuitu rediens ante crucē que est ante mediā deposita mitra respiciens ad ipsā crucē dicit. Oremus.

Deus q es totius orbis ⁊ humani generis redēptor: cunctarū q; creaturarū visibiliū ⁊ inuisibiliū pfectus dispositor: te supplici voce ac puro corde exposcimus: vt hoc cimiteriū siue poliandrū: in quo famulorum famularūq; tuarū requiescere corpora debent: post curricula huius vite labentia: purgare: scti ✠ ficare ⁊ bn̄ ✠ dicere digneris: quiq; remissionē oīū peccatorū per tuā magnā misericordiā in te cōfidētibus prestitisti: corporibus quoq; eorū in hoc cimiterio quiescentibus: ⁊ tubā primi archangeli hic expectātibus: cōsolationē ppetuā largiter īpartire. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē.

Deinde thurificat ipsam crucē ⁊ figit in summitate ipsius vnā ex tribus candelis ardentibus: ⁊ alias duas similiter ardētes in duob⁹ brachijs eiusdē crucis. Quo facto accepta mitra accedit ad crucē retro mediā positā: aspergendo semp aquā bn̄dictā p cimiteriū interim dicens cū ministris sequentes psalmos.

Pōtifex accepta mitra vadit ad aliā crucē retro mediā positā dicēdo ps̄ sequētes ⁊ aspergēdo semp aquā bn̄dictā p cimiterium.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me.

Miserere mei domine: qm̄ infirmus sum: sana me dn̄e: quoniā cōturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsq;quo.

Conuertere domine ⁊ eripe animā meā: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autē qs confitebitur tibi.

Laboraui in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectū meum: lachrymis meis stratum meum rigabo.

Turbat⁹ est a furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: qm̄ exaudiuit dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit.

Erubescant ⁊ conturbentur vehemēter omnes inimici mei: conuertantur ⁊ erubescant valde velociter. Et nō dicit̄. Glia pri. ps.

Beati quorū remisse sunt iniquitates: ⁊ quorum tecta

sunt peccata.
Beatus vir cui nõ imputauit do minus peccatum: nec est in spiritu eius dolus.
Quoniã tacui iueterauerũt ossa mea: dum clamarem tota die.
Quoniã die ac nocte grauata est sup me man⁹ tua: cõuersus suz in erũna mea dũ cõfigitur spina.
Delictum meum cognitũ tibi feci: ꝛ iniusticiam meã nõ abscõdi.
Dixi: confitebor aduersuz me iniusticiam meam domino: ꝛ tu remisisti impietatem peccati mei.
Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore oportuno.
Verũtñ in diluuio aquarũ multarũ: ad eũ nõ approximabũt.
Tu es refugium meũ a tribulatiõe que circũdedit me: exulta ti mea erue me a circũdãtibus me.
Intellectũ tibi dabo ꝛ instruaz te: i via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.
Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus: quibus non est intellectus.
In chamo ꝛ freno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.
Multa flagella peccatoris: sperantes autem in domino misericordia circundabit.
Letamini in domino ꝛ exultate iusti: ꝛ gliamini oẽs recti corde.
Et nõ dicit Glia patri. Quibus expletis põtifex stãs ante ipsã crucẽ: deposita mitra dicit. Oremus.

Dictis ps ꝑdictis põtifex sine mitra dic oratione añ ipsam crucez.

Domine sancte pater oipotens eterne deus: trina maiestas ꝛ vna deitas. pater ꝛ filius ꝛ spũs sctũs. Justitie auctor. venie largitor. bonoꝝ dator. sanctitatis origo. charisinatuz distributor. oiumqz ad te veniẽtiũ pius receptor. ꝑsta ꝓpiti⁹: vt hoc cimiteriuz in honorẽ tuũ ꝛ nomẽ sancti tui talis dispositũ bene ✠ dici ꝛ sancti ✠ ficari concedas: qui beato abrahe patriarche famulo tuo: terram a filijs. Effrem cõparatã in sepulturã benedixisti: ꝛ q populo israhelitico promissionis tellurẽ in euo durantem concessisti. famuloꝝ famularũqz tuaruz corporibus in hoc cimiteriuz intrãtibus quietis sedẽ: ꝛ ab omni incursione maloꝝ spirituũ tutelã benignus largitor tribuas: vt post animarũ corporumqz resurrectionẽ coadunataz: te donante atqz cõcedente: beatitudinẽ sempiternaz percipere mereanť: q in trinitate perfecta viuis ꝛ regnas deus. Per oia secula seculoꝝ. ℟. Amẽ. Cũ thurificat ipsam crucẽ: ꝛ figit in sũmitate eius vnã ex tribus candelis ardẽtibus: ꝛ alias duas in duobus brachijs eiusdẽ crucis: ꝛ accepta mitra vadit ad crucez ad dextrã medie positaz: aspergẽdo aquã bñdictã p cimiteriuz ꝛ dicendo cuz ministris. ps.

Gen. xxiij. Jo. p totu.

Põtifex sine mitra thurificat crucez ꝛ figit in sũmitate ei⁹ vnã candellã ex trib⁹ ardẽtibus ꝛ alias duas in brachijs duobus dicte crucis. Põtifex cũ mitra aspergẽdo aqñ vadit ad aliaz crucẽ positaz ad dextrã medie crucis dicẽdo ps. Dñe in furore.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqz i ira tua corripias me.
Qm̃ sagitte tue infixe sunt mihi: ꝛ cõfirmasti super me manũ tuaz.
Non est sanitas in carne mea a

a facie ire tue: nō est pax ossib⁹ me
is a facie peccatorum meorum.
Quoniã iniquitates mee super
gresse sunt caput meũ: ⁊ sicut o-
nus graue grauate sunt sup me.
Putruerunt ⁊ corrupte sunt ci-
catrices mee: a facie isipiētie mee.
Miser factus sũ ⁊ curuatus sũ
vsqȝ in finem: tota die contrista-
tus ingrediebar.
Quoniam lumbi mei ipleti sunt
illusionibus: ⁊ non est sanitas in
carne mea.
Afflict⁹ sũ ⁊ humiliatus sũ ni-
mis: rugiebã a gemitu cordis mei.
Domine ante te omne desideri-
um meũ: ⁊ gemitus meus a te nō
est absconditus.
Cor meũ conturbatũ est in me:
dereliquit me virtus mea ⁊ lumē
oculorum meorum ⁊ ipsum non
est mecum.
Amici mei ⁊ primi mei: aduersũ
me appropinquerũt ⁊ steterunt.
Et qui iuxta me erant de longe
steterunt: ⁊ vim faciebãt qui que
rebant animam meam.
Et qui inquirebant mala mihi:
locuti sunt vanitates: ⁊ dolos to
ta die meditabantur.
Ego autem tanq̃ȝ surdus non
audiebam: ⁊ sicut mutus nō ape-
riens os suum.
Et factus sum sicut homo non
audiēs: ⁊ non habens in ore suo
redargutiones.
Quoniã in te dñe speraui: tu ex-
audies me dñe deus meus.
Quia dixi nequãdo supergaude
ant mihi inimici mei: ⁊ dum com
mouentur pedes mei sup me ma
gna locuti sunt.
Quoniam ego in flagella para
tus sum: ⁊ dolor meus in conspe
ctu meo semper.
Quoniam iniquitateȝ meã ego
annunciabo: ⁊ cogitabo pro pec
cato meo.
Inimici autē mei viuunt ⁊ cōfir
mati sũt super me: ⁊ multiplicati
sunt q̄ oderunt me inique.
Qui retribuunt mala pro bonis
detrahebant mihi: quoniã seque
bar bonitatem.
Nō derelinquas me domine de
us meus: ne discesseris a me.
Intende in adiutoriũ meũ: dñe
deus salutis mee. Et non dicitur
Gloria pri. Quo dicto pontifex
stans ante ipsam crucem deposi-
ta mitra dicit. Oremus.
Domine deus: pastor eterne
glorie: lux ⁊ honor sapientie: cu-
stos ⁊ vigor prudētie: salus egro
tantiũ. valitudo potentiũ. mesto
rum solamē vita iustorũ ⁊ gloria
humiliũ te supplices flagitamus:
vt hoc seruorum tuorum cimiteriũ: ab
omni spurcitie inquinamēto: ⁊ im-
mũdorum spũum isidijs: custodire:
mũdare ⁊ bñ ✠ dicere digneris:
atqȝ corporibus humanis in hũc
locũ aduenientibus: sinceritateȝ
perpetuã tribuere nō desinas: vt
q̄cunqȝ baptismi sacramentũ per
ceperint: ⁊ catholice fidei docu-
mēta tenuerint atqȝ decurso hu-
ius eui termino corpa sua in hoc

cimiterio requiei cōmēdauerint: hic habeāt te presidēte corporuȝ suorū requiei sedē: donec in extremi iudicij die: angelicis cōcrepātibus tubis: animas simul cū corporibus surgere de puluere: ⁊ ad dextrā parteȝ cū sanctis tuis aggregari permittas. Per christuȝ dominuȝ nostruȝ. ℟. Amen.

Pōtifex sine mitra thurificat crucē ⁊ figit in ea candelas vt in prioribus.

Deinde thurificat ipsam crucē: ⁊ figit in summitate eiuȝ vnā ex tribus candelis ardētib⁹: ⁊ alias duas in duobus brachijs ipsius crucis. Tuȝ accepta mitra vadit ad crucē que est ad sinistrā medie crucis posita: aspergendo semper aquaȝ benedictaȝ per cimiteriū dicendo cū ministris. ps.

Domine exaudi orōnē meā: ⁊ clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciē tuaȝ a me: in quacunqȝ die tribulor inclina ad me aurem tuam.
In quacūqȝ die inuocauero te: velociter exaudi me.
Quia defecerunt sicut fumus dies mei: ⁊ ossa mea sicut cremium aruerunt.
Percussus sum vt fenuȝ ⁊ aruit cor meuȝ: quia oblitus sum comedere panem meum.
A voce gemitus mei adhesit os meum: carni mee.
Similis factus sum pellicano solitudinis: factus suȝ sicut nocticorax in domicilio.
Vigilaui: ⁊ factuȝ suȝ sicut passer solitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei: ⁊ qui laudabant me aduersum me iurabant.
Quia cinerem tanq̄ panē manducabam: ⁊ poculum meum cum fletu miscebam.
A facie ire indignationiȝ tue: qa eleuans allisisti me.
Dies mei sicut vmbra declinauerunt: ⁊ ego sicut fenum arui.
Tu autē dn̄e ineternuȝ pmanes: ⁊ memoriale tuum in generatione ⁊ generationem.
Tu exurgēs misereberiȝ syon: qa tempus miserendi eius quia venit tempus.
Qm̄ placuerunt seruis tuis lapides ei⁹: ⁊ terre eius miserebunt.
Et timebunt gentes nomen tuum domine: ⁊ omnes reges terre gloriam tuam.
Quia edificauit dn̄s syon: ⁊ videbitur in gloria sua.
Respexit in orationem humilium: ⁊ non spreuit precē eoruȝ.
Scribantur hec in generatione altera: ⁊ populus qui creabit laudabit dominum.
Quia pspexit de excelso sctō suo: dominus de celo in terrā aspexit.
Vt audiret gemitus cōpedito-

rũ:vt solueret filios interẽptorũ.
Ut annuncient in syon nomen dñi:⁊ laudem eius in hierusalem.
In cõueniẽdo populos in vnũ ⁊ reges:vt seruiant dño.
Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum nũcia mihi.
Ne reuoces me in dimidio dierum meorũ:in generatione ⁊ generationem anni tui.
Initio tu dñe terram fundasti: ⁊ opera manuũ tuarũ sunt celi.
Ipsi peribunt tu autem permanes:⁊ omnes sicut vestimentum veterascent.
Et sicut opertoriũ mutabis eos ⁊ mutabunt:tu autẽ idẽ ipse es:⁊ anni tui non deficient.
Filij seruorũ tuorũ habitabũt: ⁊ semen eorũ in seculũ diriget. Et nõ dicitur. Gloria patri. Quo dicto stans ante ipsam crucẽ deposita mitra dicit. Oremus.

Põtifex añ crucẽ deposita mitra dicit orationem.

Domine iesu xpe:q corp⁹ humanũ de terra ꝑ angelica reparatione formasti ⁊ i te ꝑ redemptione assũpsisti:in terrã ꝑ cõditione carnis resoluis:⁊ de terra ꝑ imortalitate resuscitas:hanc terrã que sumus ad vsuz sepulture de bñdictione tui sepulti corporis consecrare dignare:⁊ in baptismate tibi consepultos in natura carnis hic sepeliẽdos:sub spe tue resurrectionis:in tue redemptionis misericordia requiescere concede: qui venturus es iudicare viuos ⁊ mortuos:⁊ seculũ per ignez. ℟. Amen. Tũ thurificat ipsam crucez ⁊ figit in eius sũmitate vnã de tribus cãdelis ardẽtibus:⁊ alias duas in duobus brachijs eiusdez crucis:⁊ accepta mitra reuertitur ad crucẽ mediam aspergẽdo semper per cimiterium aquã bñdictã dicẽdo cũ ministris sequẽtes. ps.

Tũc thurificat ipsam crucez ⁊ figit candelis vt alijs s.

De profundis clamaui ad te domine:domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intendentes in vocem deprecationis mee.
Si iniquitates obseruaueris domine:dñe quis sustinebit.
Quia apud te ꝓpitiatio est:⁊ propter legẽ tuã sustinui te dñe.
Sustinuit anima mea in verbo eius:sperauit aĩa mea in dño.
A custodia matutina vsqz ad noctem:speret israel in dño.
Quia apud dñm misericordia:⁊ copiosa apud eum redemptio.
Et ipse redimet israel:ex omnibus iniquitatibus eius. Et non dicitur Gloria pri. Alius psal's.
Domine exaudi orationẽ meam auribus percipe obsecrationem meã in veritate tua:exaudi me in tua iustitia.
Et non intres in iudiciũ cũ seruo tuo dñe:qr non iustificabitur in conspectu tuo oĩs viuens.
Quia ꝑsecutus est inimicus aĩaz meã:humiliauit i terra vitã meã.
Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi:⁊ anxiatus est super me spiritus meus:in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquoruz meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me dñe: qa defecit spiritus meus.

Non auertas faciez tuam a me: ꝛ similis ero descendentibus in lacum.

Auditaz fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speraui.

Notaz fac mihi viā in qua ambulē: quia ad te leuaui aīa meam.

Eripe me de inimicis meis dñe ad te confugi: doce me facere voluntatē tuaz: qꝛ deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectā: ꝑpter nomen tuum domine viuificabis me in equitate tua.

Educes de tribulatione animā meaz: ꝛ in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

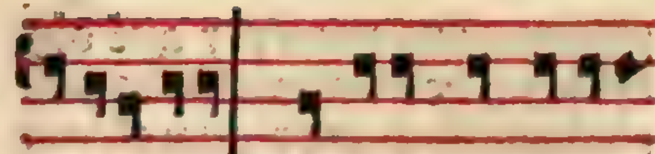
Et perdes oēs qui tribulāt aīaz meam: qm̄ ego seruus tuus sum. Et nō dicit. Glia pri. Quib⁹ finitis pōtifex stās añ ipsaz crucē mediā deposita mitra dicit. Orem⁹.

Finitis his pōtifex stās ante crucez mediaz deposita mitra dic orationem.

Adesto q̄sumus dñe de⁹ obsequijs nr̄is: in nomine tuo hunc locuz visitantibus: nr̄e fragilitatis ministerio: ꝛ sicut benedixisti per manus seruoruz tuorū abrahe. Isaac ꝛ iacob terrā sepulture sue peregrinationis. Ita q̄sumus domine bene ✠ dicere: cōse ✠ crare: ꝛ sancti ✠ ficare digneris hoc cimiterium: precio vnigeniti filij tui domini nostri iesu christi sanguinis typice cōparatum: ad nostre peregrinationis corpora quiescenda: donec per eundez dominū nr̄m iesuz xp̄m de puluere ad gliā dones resurgēda: qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus. Deinde mediocri voce extensis manibus ante pectus dicit prefationem.

Per omnia secula seculorū. ℟. Amen. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad dominuz. ℣. Gratias agam⁹ domio deo nr̄o. ℟. Dignum ꝛ iustum est.

Vere dignū ꝛ iustū est equum

ꝛ salutare. Nos tibi semper et

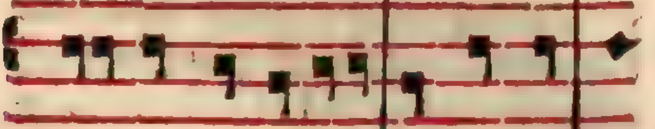
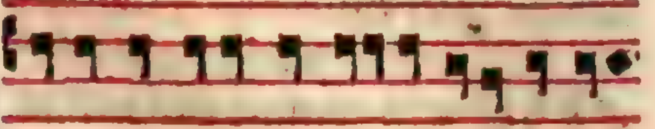
vbiq; gratias agere. Domine

sancte pater oīpotens eterne

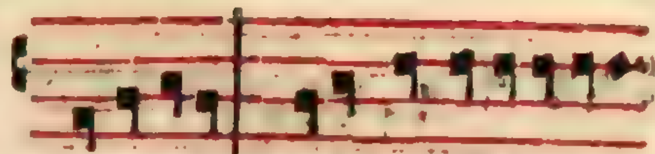
deus: per xp̄m dominū nostrū

Qui est dies eternus. Lux inde

ficiens: claritas sempiterna.

Qui sic sequaces suos in lucem

Jo. xij. precipit ambulare: vt noctis:

eterne valeant caliginē euade-

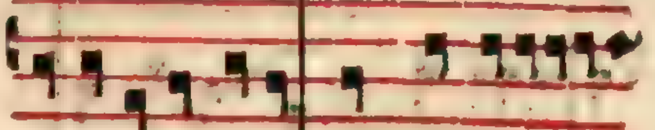
re: ꝛ ad lucis patriam feliciter

peruenire. Qui p humanitatē

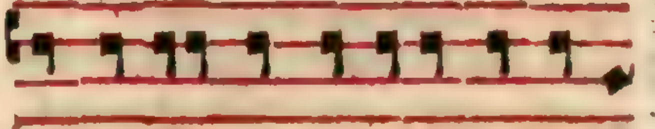
assumptā Lazarū fleuit: per di- Jo. xi.

uinitatis potentiā vite reddi-
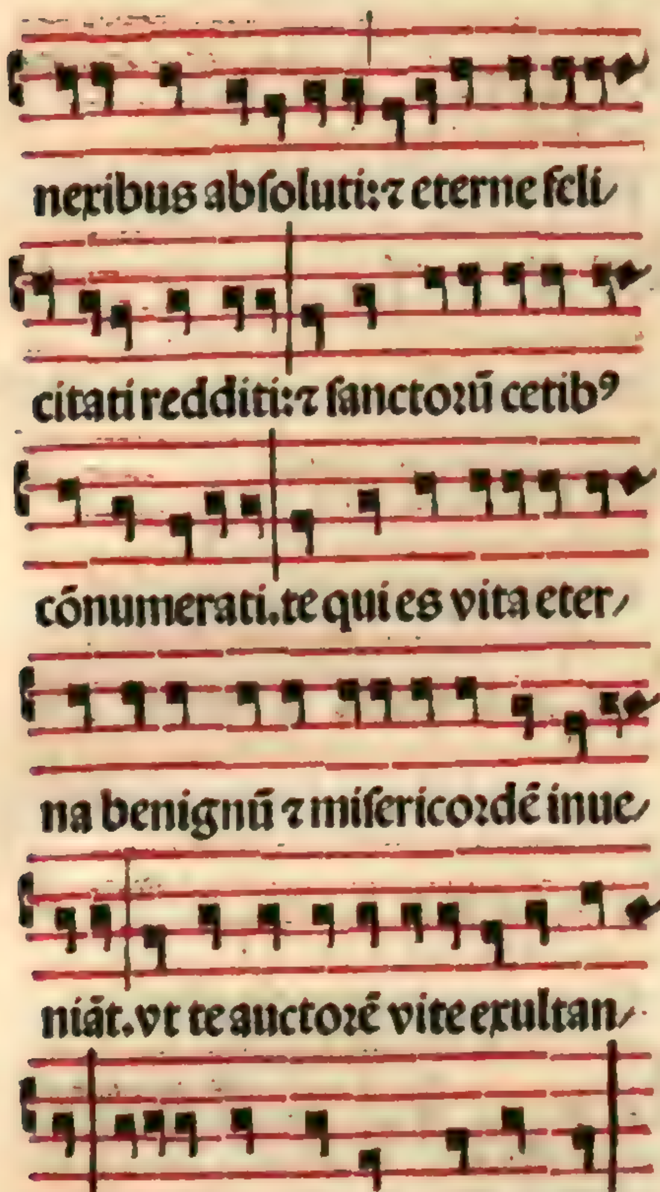
dit: atq; hūanū genus quadri

fida peccatorū mole obrutū

ad vitā eduxit: per quē te dn̄e

suppliciter deprecamur: q̄ten⁹

q in hoc sepelient poliandro

in nouissimo cū tube perstre- 1. Thes. iiij.

perint angelorū: a peccatorum

Quod sequit̃ dicit plane legẽdo ita tamen q̃ a circumastantibus audiat̃. Per dñm nr̃m iesuz xp̃m filiũ tuuz: q tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus: p oĩa secula seculorũ. ℟ Amen. Tũ thurificat crucẽ ipsam ⁊ figit in sũmitate ei⁹ vnã de tribus cãdelis ardẽtibus: ⁊ alias duas in duob⁹ brachijs eiusdẽ crucis: quo facto stãs versus ipsaz crucẽ dicit. Oremus. Et mĩstri. Flectam⁹ genu. Leua.

Quod sequi tur dič plane.

Põtifex sine mitra thurificat crucem ⁊ figit in ea cãdelas sicut i alijs ⁊ stãs v̾sus crucẽ dicit orõnẽ.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: bonoruz oiuz sanctificator: ⁊ in melius reformator: a quo ⁊ per quẽ oĩs bñdictio de celis descẽdit in terris: bene ✠ dicere dignare locuz istuz: vt sit poliandrũ seu cimiteriũ: dulcis reqes ⁊ pausatio mortuorũ: quorũ aie quaruz corpora hic sepulta vel sepeliẽda sunt: iocunditatis tue dulcedine potiantur: sintqȝ interim in superna hierusalez gaudẽtes ⁊ letantes: donec in magni iudicij die de sepulchris propria corpora recipiant: ⁊ sic venienti dño ad iudicãdũ obuiaz cũ fructu bone operationis occurrant. Per dñm ⁊c. ℟ Amẽ.

His peractis põtifex solemniter bñdicit populos dicens. Sit nomen dñi bñdictuz ⁊c. Deinde intrat ecclesiaz: ⁊ si velit parat se ad missaz: si vero celebrare noluerit: facit per aliquez sacerdotez solẽniter celebrari. Missa dicitur de die: ⁊ cũ orone diei dicit̃ sub vno. Per dominuz. sequens oratio.

Põtifex solẽniter bñdicit pplm̃.

Deus cuius miseratione aie fideliũ requiescunt: huic cimiterio q̃sumus dñe angelũ tuũ sanctuz deputa custodẽ: ⁊ quorũ quarumqȝ corpora hic sepeliuntur: animas eorũ ab omnibus absolue vinculis delictoruz: vt in te semper cũ sanctis tuis sine fine letentur. Per dñm ⁊c. Cuz sec. diei dicit̃ sub vno. P dñz seqũes sec.

Hec oõ dicit̃ cũ pma orone misse sb vno p do minum.

Munera domine oblata sanctifica: ⁊ qui te ipsum in sepulchro poni voluisti: ⁊ exẽplum resurgendi fidelibus tuis largiri dignatus es: da q̃sumus fideliuz

Hec secreta dicat̃ cũ po ri sub vno per dñm.

tuorū animabus hic in te quiescētibus veniam peccatorum vt hec salutaris hostia: sit remediū ⁊ requies animarum eorum ⁊ corporum. Per dñm ⁊c. Cum postcom. diei dicitur sub vno Per dominum. sequens postcōio.

Muneribus sacris satiati quesumus dñe deus noster vt plebs tua que in futuro a morte corporis resurrectura creditur: te miserante a morte aīe resurgere mereatur. Per dominū nostrum ⁊c.

Dec oīo dicit post cōmunionē sb vno p dñm.

¶ De ecclesie ⁊ cimiterij reconciliatione.

Ecclie ⁊ cimiterij recōciliatio omni die fieri potest. ¶ Est tamen notandum q vbi cimiteriū est ecclesie cōsecrate coniūctū: dicunt qdam q vna ⁊ eadem est consecratio ecclesie ⁊ cimiterij. Nam circuitus extra ecclesiam ⁊ aspersiones que fiūt in consecratione ecclesie loco benedictionis cimiterij habent ⁊ propterea alia benedictio necessaria non est: prout etiam supra dictum est. Unde cum vna ⁊ eadē sit vtrisq consecratio ⁊ imunitas altero eorum violato vel polluto: vtrūq execratū: prophanatū: violatum seu pollutū esse cēsetur: qr vnitas diuisionem non capit. ⁊ ideo vna ⁊ eadem debet esse forma recōciliationis vtriusq: quoniam par est ius ligandi ⁊ soluendi: ⁊ vnūquodq suo genere solui debet quo ligatū est. Idē dicēdū est in ecclia nō cōsecrata: cū eius ⁊ cimiterij ei coherētis: vna ⁊ eadē immunitas habeatur. In plerisq locis vsus iterpretatur: vt ecclesia violata vel polluta: cimiterium illi coherēs violatum vel pollutū esse iuxta premissa itelligatur: sed nō ecōuerso: cū ecclesia ⁊ eius cōsecratio dignior sit ⁊ principalis. Alicubi vero ecclesia violata vel polluta: cimiteriū violatū vel pollutū minime reputat. In reconciliatione itaq ecclesie simul ⁊ cimiterij hoc modo pcedit. ¶ In primis in mane diei qua reconciliatio fieri debet, paratur faldistorium super tapetem in medio cimiterij: ⁊ altare ecclesie oīno nudat. Paratur etiam duo vasa cū aqua. vnū in cimiterio: ⁊ aliud in ecclesia in presbyterio: ⁊ ibidem vnum vas vini. Uas cū sale. Uas cū cineribus ⁊ aspersoriū de herba isopi factū. prouidet etiam q ecclesia possit libere circuiri. Si vero ecclesia tantū sit recōcilianda: paratur faldistoriū super tapetē ante portā principalē ecclie: ⁊ ibidem vas cū aqua ⁊ aspsoriū de herba isopi factū: ac alia in ecclia que supra sūt ordiata. Quib⁹ oib⁹ sic paratis pōtifex in sacristia vel alio cōdecēti loco ornat⁹ amictu: alba: cigulo: stola: pluuiali albo: mitra simplici: ⁊ baculo pastorali pcedit ad cimiteriū si ē recōciliādū: alias ań portā pricipalē ecclie: vbi stās iuxta faldistoriū sibi paratū bñdicit aquā ibidē i vase positā simpli

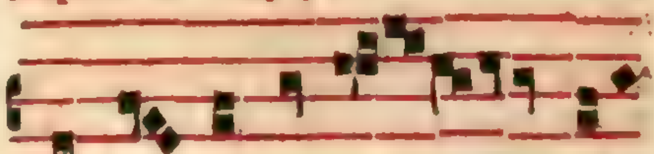
Opiniones varie d violatione ⁊ reconciliatione ecclie et cimiterij.

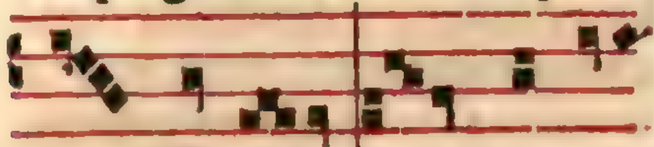
Que paranda sunt i recōciliatione ecclie ⁊ cymiterij.

Pōtifex paratus amictu alba stola ⁊ pluuiali albo ⁊ mitra simplici ac baculo pastorali vēt ad portā ecclie et ibi stās iuxta faldistoriū benedicit aquam.

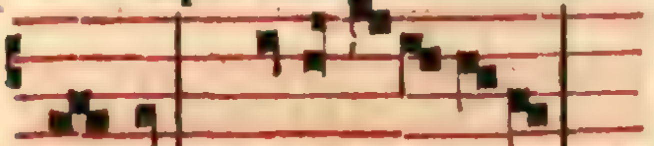
citer cũ sale: prout habetur supra in benedictione et ipositione primarij lapidis pro ecclesie edificãda. Aqua igitur benedicta pontifex sine mitra inchoat schola prosequente antiphonam.

E.fo.c.liij. Aqua bñdicta põtifex sine mitra inchoat añ. Asperges q̃ dicta dicit ps. Miserere tot⁹ cũ Gloria.

Miserere mei de⁹: sm magnaz misericordiaz tuã. Totus dicitur cuz. Gloria patri. et Sicut erat. Quo finito añ. repetit. Interim dum añ. et ps dicunt pontifex accepta mitra aspergit cũ ipsa aqua in circuitu de foris ecclia3 et cimiteriũ simul: aspergẽdo aquã alternatim: nũc ad murũ ecclesie: nunc ad terrã cimiterij: et specialiter loca contaminata: quo facto rediens ad locũ vbi aquã bñdixit stans deposita mitra dic. Orem⁹.

Añ repetit post ps.

Omnipotẽs et misericors deus q sacerdotibus tuis tantaz pre ceteris grãz contulisti: vt quicqd in tuo nomine digne per fecteq3 ab eis agitur: a te fieri credatur: q̃sumus imensaz clementiam tuã: vt quod modo visitaturi sumus visites: et qcquid bñdicturi sumus bñ ✠ dicas: sitq3 ad nostri humilitatis introitũ: sanctoruz tuorũ meritis fuga demonũ: et angeli pacis igressus. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Deide iteruz dicit. Oremus. Et mistri. Flectamus genua: Leuate.

Aufer a nobis dñe cunctas iniquitates nr̃as: vt ad loca tuo sancto nomini purificãda: puris mereamur mẽtib⁹ accedere. Per xp̃m dominũ nostruz. ℟. Amen. Et si ecclesia reconciliatur sine cimiterio obmittitur sequens oratio. Si vero ecclesia simul cũ cimiterio reconciliat: põtifex finita p̄cedẽte mor dicit. Oremus. Et mistri. Flectamus genua: Leuate.

Si ecclesia reconciliat sine cymiterio nõ dr sequens oio.

Domine pie q agrum figuli: p̄cio sanguinis tui in sepulturam peregrinorum comparari voluisti: quesumus dignanter reminiscere clemẽtissimi huius mysterij tui. Tu es enim domine figulus noster. tu quietis nostre ager. tu agri huius es precium. tu dedisti etiam et suscepisti. tu de precio et in precio tui viuifici sanguinis nos quiescere fecisti et donasti. tu ergo domine qui es offensionis nostre clementissimus indultor. expectatissimus iudicator. iudicij tui superabundantissimus miserator iudiciuz tue iuste seueritatis abscõdẽs. post misera

Mat. xxvij

tioné tue pie redemptionis: adesto exauditor ꝛ effector nře recóciliationis: hocqꝫ cimiteriū mausoleuꝫ peregrinorū tuorum celestis patrie incolatū expectantiū: benignus purifica ꝛ reconcilia: ꝛ hic tumulatoruꝫ ꝛ tumulandorū corpora: de potétia ꝛ pietate tue resurrectionis: ad gloriā incorruptionis: nó damnans sed glorificans: resuscita: q venturus es iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculū per igné. ℟. Amen. Postea cantor incipit Letaniā ꝛ pótifex accepta mitra ingreditur ecclesiaꝫ cū clero cantādo eā: accedit ante altare maius corā quo paraf ei faldistoriuꝫ sup qd pontifex ꝓcumbit. Cumqꝫ dictū fuerit. Ut obsequiuꝫ seruitutis nostre tibi rationabile facias. Te rogamusꝫ audi nos. Pontifex surgit de accubitu: ꝛ baculū pastoralem in sinistra tenés: ꝑducit signū crucis super altare: eccliā: ꝛ cimiteriū dicés.

Cātor incipit letaniaꝫ ꝛ pótifex accepta mitra eccl'iaꝫ igredit cū clero ꝛ añ altare maius sup faldistorio procumbit.

Pótifex surgit ad accubitu cū mitra ꝛ baculo pastorali ꝛ dicit ꝟsusꝫ sequentes.

Ut hanc ecclesiā ꝛ altare hoc ac cimiteriū purgare ꝛ recó✠ciliare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. Ut hanc ecclesiā ꝛ altare hoc ac cimiteriuꝫ purgare: recó✠ciliare et sancti✠ficare digneris. ℟. Te rogamusꝫ audi nos. Tertio dic. Ut hanc ecclesiā ꝛ altare hoc ac cimiterium purgare recon✠ciliare: sancti✠ficare ꝛ cóse✠crare digneris. ℟. Te ro. au. n. Si aūt cimiteriū non sit pollutū ꝛ sic neqꝫ recóciliādū: nó fit ḋ cimiterio mētio. Quib⁹ dictis iteꝝ sup faldistorio accumbit cantore Letaniam resumente ꝛ perficiente. Qua finita pontifex surgit ꝛ deposita mitra stans versus ad dictum altare dicit. Orem⁹. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Pótifex iterū accūbit sup faldistorio.

Finita letania pótifex sine mitra stans dicit orationeꝫ.

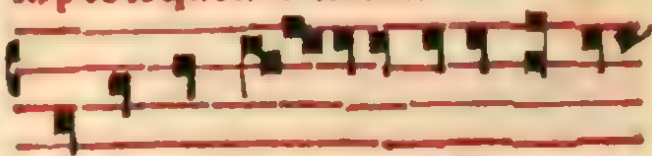
Deus qui peccati veteris hereditariam mortem: in qua posteritatis genus omne successerat: christi filij tui domini nostri passione soluisti: da propitius vt cóformes eidé effecti: sicut imaginē terreni parentis nature necessitate gerimus: ita imagineꝫ celestis gratie sanctificatione portemus per virtutem christi filij tui domini nostri: Qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti de⁹: per omnia secula seculoruꝫ. ℟. Amé. Deinde pontifex genuflectit ante faldistoriū predictuꝫ: ꝛ sine mitra cantādo dicit prout etiā habetur supra in ecclesie dedicatione. Deus in adiutoriū meuꝫ intende. Tuꝫ surgit pótifex ꝛ chorus respondet. Dñe ad adiuuandum me festina. Tunc pontifex stansꝫ sine mitra dicit. Gloria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sctó. Chorus respondet. Sicut erat in pricipio ꝛ nūc ꝛ semꝑ ꝛ in secula seculorū. Amé. absqꝫ All'a. Idé fit eidé modo ꝛ loco scdo ꝛ tertio: voce semꝑ altius eleuata. Quibus dictis pótifex stās i eodé loco accepta mitra bñdicit aliā aquā ibideꝫ in ꝑsbrio in aliquo vase paratam cum sale cinere ꝛ vino incipiens absolute.

S. fo. 112.
Pónfex genuflectit añ faldistoriuꝫ ꝛ dic ter deus in adiutoriuꝫ cum Gl'ia rñdib⁹ ministris vt est signatū in textu.

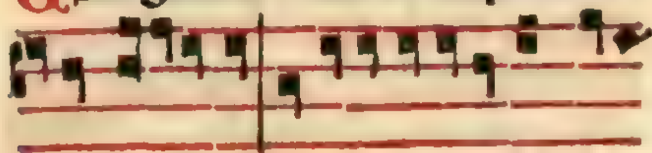
Eps bñdicit aliam aquā cū sale vino ꝛ cinere.

R. fo. cxiij. Exorcizo te creatura salis &c. ut habetur supra in dedicatione ecclesie in secunde aque benedictione cōtinuans usque ad orationem. Omnipotēs sempiterne deus creator et conservator humani generis &c. Inclusive. Qua dicta pōtifex ichoat schola prosequente antiphonam.

Pōtifex sine mitra icipit añ q̃ repetit ad singulos versus ps.

Exurgat de us et dissipentur

inimici eius: et fugiāt q oderūt

eum a facie eius. E v o v a e. ps.

In ecclesijs benedicite deo domino: de fontibus israel. Repetitur añ. Ibi beniamin adolescētulus in mētis excessu. Aña repetitur. Pricipes iuda duces eorū: principes zabulon et pricipes neptalim. Repetitur añ. Manda deus virtuti tue: cōfirma hoc deus qd operatus es in nobis. Añ. repetitur. A templo sancto tuo in hierusalē: tibi offerrēt reges munera. Repetitur añ. Increpa feras arundinis congregatio taurorū in vaccis populorum: ut excludāt eos qui probati sunt argēto. Añ. repetitur. Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preveniet manus eius deo. Repetitur añ. Regna terra cantate deo: psallite domino. Aña repetitur. Psallite deo qui ascendit super celum celi: ad oriētem. Repetitur añ. Ecce dabit voci sue vocem virtutis: date gloriā deo sup isrl' magnificētia eius et veritas eius in nubibus. Añ. repetitur. Mirabilis deus in sanctis suis deus israel ipse dabit virtutem et fortitudinē plebi sue: benedictus deus. Et non dicitur Gloria patri. Sed añ. repetitur. Interim dum aña et psalmus predicti dicuntur. Pontifex accepta mitra circuit ter ecclesiā intrinsecus. aspergendo in primo circuitu parietes in superiori parte. In secundo autem in inferiori parte earum. In tertio vero paumentum ecclesie. aspergit etiam specialiter loca contaminata quādo ecclesia principaliter est polluta vel violata. Quo facto pontifex stās in presbyterio cum mitra versus ad altare dicit.

Dū pdicta cātant pōtifex ter circuit ecclesiā interius aspergēdo i p circuitu parietes in superiori pte in secūdo i inferiori pte parietū et tertio in paviméto ecclie.

Deum indultorē criminum: deum sordium mūdatorem. deū qui corruptum peccatis originalibus mundū adventus sui nitore purificavit: fratres charissimi supplices deprecemur: ut cōtra diaboli furētis insidias nobis fortis propugnator assistat: ut siqd eius virosa calliditate quotidianis isectatiōib' maculatū i loco isto corruptūqz fuerit: efficiat celesti miseratiōe purgatū: atqz in priorem statū i integrū restitutū qd fuerat diabolica fraude pollutū: qz sicut

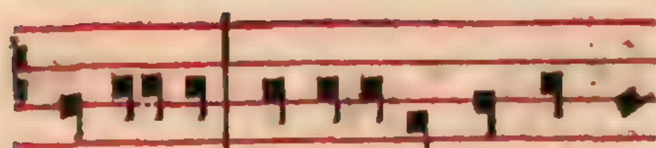
Pontifex stās i pisbyterio cū mitra dicit versus ad altare.

illius est solidũ pfectumqȝ quassare: ita auctoris ⁊ creatoris nr̃i est lapsa restituere: nutãtia stabilire: ⁊ corrupta purgare: q cũ deo patre ⁊ spiritu sctõ viuit: ⁊ regnat deus. Deide deposita mitra mediocri voce extẽsis manibus ante pectus dicit prefationem.

Põtifex deposita mitra dicit pfationẽ extẽsis manibus añ pectus.

Per omnia secula seculoruȝ. ℞. Amen. ℣. Dñs vobiscuȝ. ℞. Et cũ spiritu tuo. ℣. Sursum corda. ℞. Habemus ad dominũ. ℣. Grãs agamus domino deo nr̃o. ℞. Dignum ⁊ iustum est.

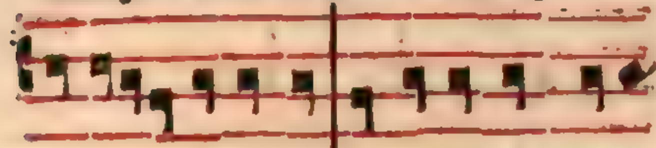
Uere dignuȝ ⁊ iustum est equũ ⁊ salutare. Nos tibi semper et vbiqȝ gratias agere: domine sancte pater oĩpotens eterne deus. Cuius imẽsa bonitas vt non habuit pricipiuȝ: ita neqȝ terminũ habet. Qui diuina naturaliqȝ pietate plenus eligis in nobis magis restituere per dita q̃ȝ percutere peritura. Et siquid aut negligẽtia polluit: aut ira cõmittit: aut stimulat

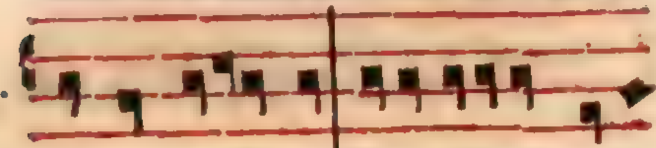
ebrietas:aut libido ſubuer-

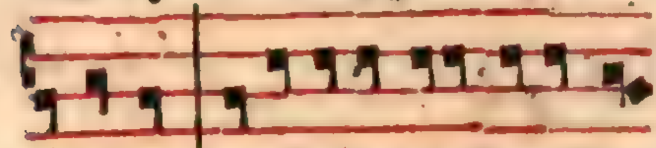
tit: hoc domine clementi pa-

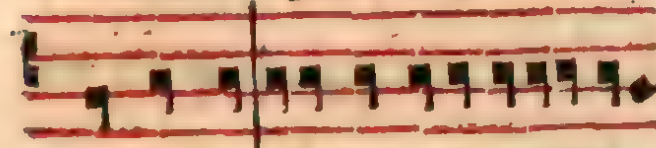
tientia ſuſtines: vt ante per gra

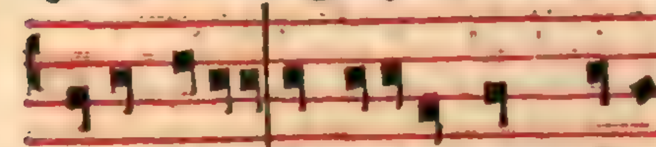
tiam purifices: q̃ ꝑcutias per

furorem. Et operis tui prouidus

plaſmator: eligis potius erige

re iacentia: q̃ punire damnan-

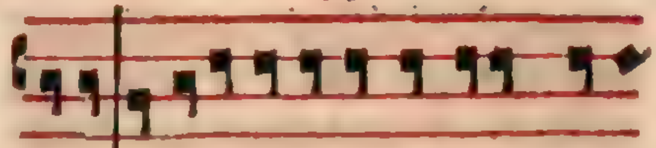
da. Te domine ſupplices de-

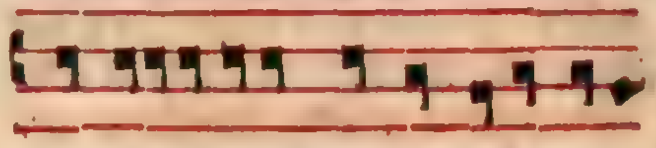
precamur: vt huius tabernacu

li receptaculum placatus aſpi-

cias: ꝛ altare tuuꝫ qđ inſectan-

tis eſt inimici fraude pollutuꝫ.

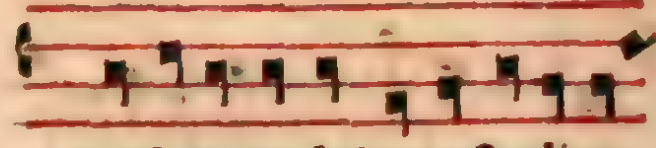
per infuſionem gratie celeſtis

purifices: purificatum poſſide

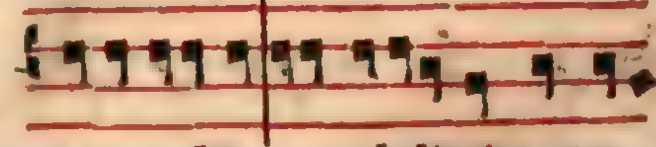
as: poſſeſſumqꝫ ne deinceps ali

qua labe ſordeſcat cuſtodias

Abſint in poſterū oēs nequitie

ſpirituales: ꝛ ꝓcul eliminentur

extinguant̄ antiqui ſerpentis

machinamentum ꝛ inuidia: et

cũ omnibus fraudibus suis dia-
boli turma procul pellatur. Effe
rat secũ maculá quaz ingessit:
& perhennibus quõq; supplicijs
deputandus: operũ suorũ se-
mina secum colligat peritura.
Nihil hic in posteruz noceat p
teriti culpa contagij. Nihil sit
quod remaneat inimici fraude
pollutũ: qñ quidez spũs tui est

infusione purgatuz. Resurgat
ecclesie tue pura simplicitas et
candor inocentie hactenus ma
culatus duz receperit gratiá re
surgat ad gloriam: vt populo-
rũ hic turba coueniés: dũ peti
tionis ingerit vota votoz suorũ
sentiat se obtinuisse suffragia.
Quod sequitur dicit plane legẽdo
ita tamen q a circumastantibus
audiri possit. Per dñm nrz iesuz
xpm filiũ tuuz: q tecuz viuit & re-
gnat in vnitate spiritus sancti de
us. Per omnia secula seculorum.
R. Amen. Post hec pontifex ac-
cepta mitra ascendit ad altare et

Pōtifex ascendit altare cū mitra ⁊ ichoat aña post quā dicit ps. Iudica.

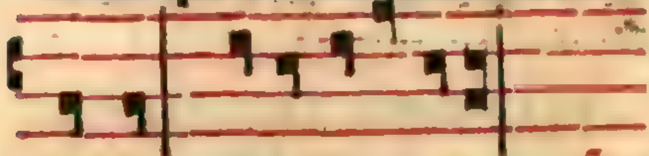
ibi ichoat schola ꝓsequēte añaꝫ.

Introibo ad altare dei:ad

deum qui letificat iuuentutem

meam. Evovae. ps

Iudica me deus ⁊ discerne causam meaꝫ de gente non sancta:ab hoīe iniquo ⁊ doloso erue me.

Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti ⁊ quare tristis incedo:dum affligit me inimicus.

Emitte lucem tuam ⁊ veritateꝫ tuaꝫ:ipsa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in montem sanctum tuū: ⁊ in tabernacula tua.

Et introibo ad altare dei:ad deūm qui letificat iuuentutem meā.

Cōfitebor tibi in cythara deus deus meus quare tristis es anima mea:⁊ quare conturbas me.

Spera in deo qm̄ adhuc confitebor illi: salutare vultus mei ⁊ deus meus. Et nō dicit Gloria patri. Sed añ. repetit. qua repetita pontifex deposita mitra dicit.

Pontifex stās sine mitra dicit orationem.

Oremus. Et ministri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Deus qui in oī loco dñationis tue clemēs ac benign⁹ purificator assistis:exaudi nos q̄sumus ⁊ concede:vt in posterū inuiolabilis huius loci pmaneat consecratio:⁊ bñficia tui muneris vniuersitas sacte ecclesie que supplicat pcipere mereatur. per christū dominum nostrū. ℟. Amen. Deinde stans ibideꝫ inchoat schola prosequente añam.

Pontifex stās inchoat añ ⁊ dicitur tota cū ps sequēti.

Confirma hoc deus qd̄ operatus es in nobis:a templo sacto tuo:quod est in hierusalem. psal.

Exurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius:⁊ fugiāt q oderūt eū a facie eius. Et dicit totus cum Gloria patri, ⁊ Sicut erat. put habet supra cū aña pdicta in fine benedictionis abbatis. Incepta añ. pontifex accipit mitram stans cū ea in dicto loco vsqꝫ ad finē ps. quo dicto pōtifex deposita mitra stans adhuc ibidē dicit.

ā. fo. lxxiij.

pōtifex stās cū mitra vsqꝫ ad finē ps.

Pōtifex sine mitra dicit oiones.

Deus qui ecclīā tuā (Orem⁹. de oībus mūdi finib⁹ cōgregatā:per tui lateris admirabile sacramentum:cunctarꝫ gentiū matrē esse dixisti:quā etiā populorū varietate depictā:sanctorꝫ martyrū meritis decorasti:purificare ⁊ recōciliare digneris hanc orationis domū ⁊ renoua in ea tue sanctificationis gratiaꝫ:⁊ diuini tui muneris ipartire largitatē:te etiam quesumus dñe:vt sanctorum tuorum opitulāte suffragio:hoc mūdare ⁊ purificare digneris altare:qd̄ eorꝫ te iuuāte exornat reliquijs:⁊ pia sup illud offerētium vota suscipias:atqꝫ hic postulatā tue miserationis abūdātiā largia

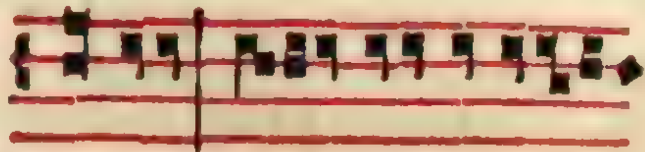
ris

ris:q viuis ꝛ regnas de⁹:p oia se
cula scl'oꝝ. ℟. Amen. Tũ põtifex
bñdicit pplo soléniter dicẽs. Sit
nomẽ dñi bñdictuꝫ ꝛc. Deinde si
velit parat se ad celebrãdum mis
sam. Sed si celebrare noluerit: fa
cit per aliquẽ sacerdotẽ solemni
ter missam celebrari. Introitus.

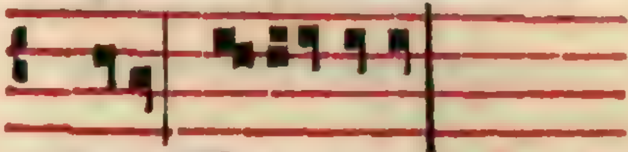
Põtifex bñdicit solẽni ter populo.

Dum sanctificatus fuero in
vo bis congregabo vos de
diuersis ter ris ꝛ effun
dam super vos aquã mun daꝫ
et mũdabimini ab omnibus
inquinamẽtis ve stris. ꝛ da
bo vobis spiritũ no uum.

℣. Benedicã dominũ in omni

tempore: semp laus eius in ore

meo. Gloria patri. Oratio.

Deus q dixisti: domus mea
domus orationis vocabi
tur: domũ istaꝫ ĩfideliũ spurcitijs
contaminatã: mundare ꝛ sanctifi
care digneris: ꝛ omniũ preces et
vota hoc in loco ad te clamantiũ
clementer exaudias ꝛ benigne su
scipias. Per dñꝫ ꝛc. Lectio libri
apocalypsis beati ioannis apl'i.

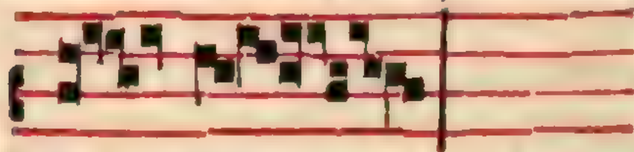
Apoc. xxi.

In diebus illis. Venit ange
lus ꝛ locutus est mecuꝫ di
cens. Veni ostendã tibi sponsam
agni. Et sustulit me in spũ ĩ mon
tem magnũ ꝛ altũ: ꝛ ostendit mi
hi ciuitatẽ sanctã hierusalẽ: descẽ
dentẽ de celo: habentẽ claritateꝫ
dei: ꝛ lumẽ eius simile lapidi pre
cioso: tanq̃ꝫ lapidis iaspidis: ꝛ si
cut cristallũ: ꝛ habebat murũ ma
gnũ ꝛ altũ: habentẽ portas duo
decim: ꝛ in portis angelos duo
deciꝫ: ꝛ nomina scripta: q̃ sunt no
mina duodeciꝫ tribuũ filiorũ isra
el: ab oriente porte tres: ꝛ ab au
stro porte tres: ꝛ muruꝫ ciuitatis
habentẽ fundamenta duodeciꝫ:
ꝛ in ipsis. xij. nomina apl'orũ ꝛ a
gni: ꝛ qui loquebat̃ mecuꝫ habe
bat mensurã arundineaꝫ aureaꝫ:
vt metiret̃ ciuitatẽ: ꝛ portas eius:
ꝛ murũ. Et ciuitas in quadro posi
ta est: ꝛ longitudo eius tanta est:

quanta est latitudo: et altitudo: et mensus est ciuitatē de arundine: per stadia .xxij. milia: longitudo et latitudo et altitudo eius equalia sunt: et mensus est muros eius. Cētumquadraginta quatuor cubitorū: mensura hominis q̄ est angeli: et erat structura muri eius ex lapide iaspide. Ipsa vero ciuitas auro mūdo simile vitro mundo. Fundamenta muri ciuitatis omni lapide p̄cioso ornata. Fundamētū p̄mū iaspis. Scd̄z saphirus. Tertiū calcidoni⁹. Quartuz smaragd⁹. Quītū sardoni⁹. Sextū sardi⁹. Septimū crisolit⁹. Octauū berillus. Nonū topati⁹. Decimū crisopassus. Undecimū iacict⁹. Duodecimū ametist⁹. Et duodeci porte .xij. margarite sunt p singulas: et singule porte erant ex singulis margaritis et platea ciuitatis auro mūdo tanq̄ȝ vitrū lucidū: et tēplū nō vidi in ea. Dn̄s eni de⁹ oipotēs tēplū illi⁹ ē et agn⁹. Hec ciuitas nō eget sole neq̄ȝ luna vt luceāt in ea: nā claritas dei illuminat eā et lucerna ei⁹ ē agn⁹: et ambulabūt gētes sup lumē eius: et reges terre afferēt gl'iā suā et honore in illā et porte ei⁹ nō claudenī p diē. Nox eni nō erit i ea. et afferēt gl'iā et honorē gētiū i illā. Nō itroibit in eā aliqd coinqnatū et faciēs abhoīationez et mēdaciū: nisi q scripti sūt i libro vite et agni. Grad.

Locus iste a deo factus est inextimabi le sacramen tū et irreprehēsibilis est. ℣. Deus cui astat angelorum cho rus exaudi pre ces seruo rū tuorum. Al le lu ia. ℣. Adorabo ad tēplū sanctū tu um et confitebor nomini tu o. Alle lu ia. ℣. Bene funda ta est do-

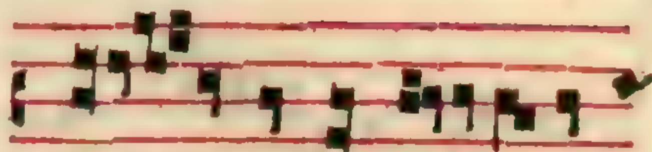

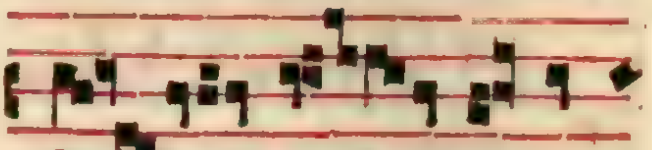

Secundum lucam. Cap. xix.

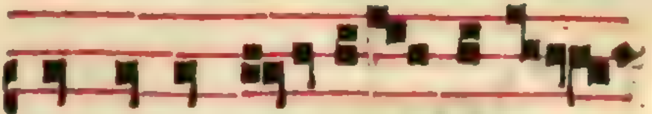
In illo tempore: Egressus iesus perambulabat hierico: et ecce vir nomine zacheus et hic erat princeps publicanorum: et ipse diues: et querebat videre iesum quis esset et non poterat pre turba: quia statura pusillus erat. Et precurrens ascendit in arborem sicho morum: vt videret illum: quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum: suspiciens iesus vidit illum: et dixit ad eum: zachee festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit: et excepit illum gaudens. Et cum viderent omnes murmurabant dicentes: quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem zacheus dixit ad iesum. Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus: et si quid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Ait iesus ad eum: quia hodie salus huic domui facta est: eo quod et ipse filius sit abrahe. Venit enim filius hominis querere et saluum facere: quod perierat. Offerto.

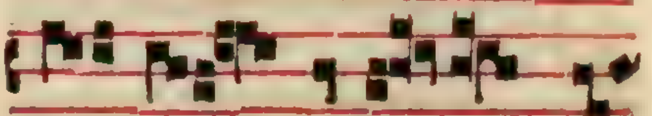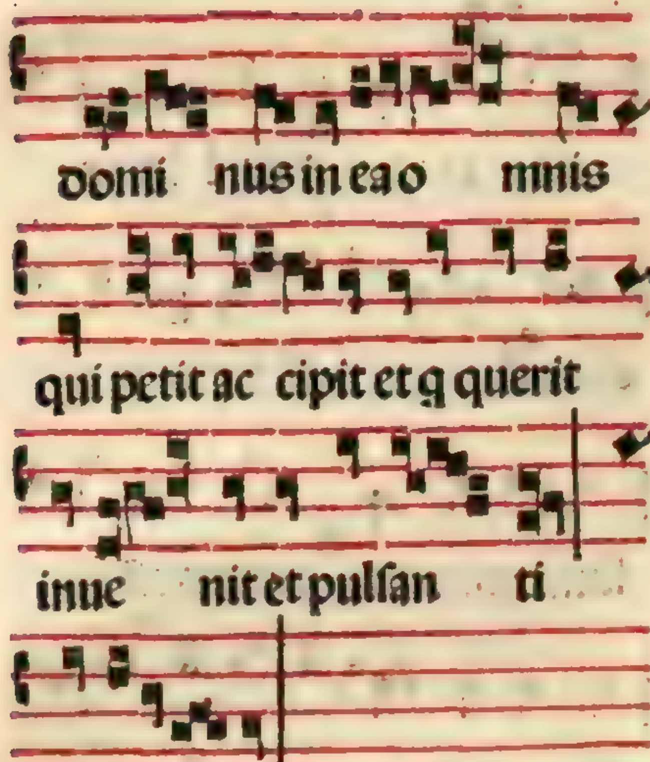

Secreta.

Hec hostia quesumus domine: et locum istum ab omnibus immunditijs expurget: et supplicationes nostras semper et vbique reddat tibi acceptas. Per dominum etc. Communio.

aperie tur. Postcõmunio.

PErcipientes domine munera salutis eterne: supplices exoramus: vt templũ hoc ꝛ cimiteriũ: infideliũ inquinamẽtis emũdatũ: bñdictione tua maneat sanctificatuz: ꝛ pectora nr̃a ab omni sorde vitiorũ alienata: tibi deuota semper existant. ¶ De reconciliatione cimiterij per se sine Ecclesie reconciliatione.

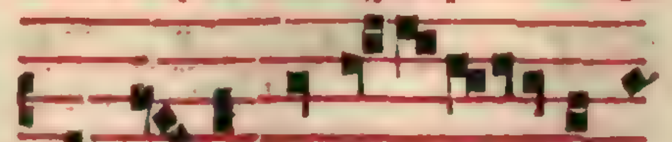

QUando cimiteriũ benedictũ violatuz seu pollutũ separatũ sit ab ecclesia: ꝛ propterea cimiterio violato seu polluto: ecclesia ipsa nõ habeat pro violata vel polluta: reconciliatio cimiterij fieri poterit quocũqz die hoc ordine. In mane dici qua reconciliatio fieri debebit: parantur in medio cimiterij faldistoriuz pro pontifice: ꝛ vas aque munde benedicende: ꝛ vas salis: deide hora conuenienti pontifex indutus in sacristia aut alio cõuenienti loco. Amictu: alba: cingulo: stola: pluuiali albi coloris ꝛ mitra simplici: baculũ pastoralez in manu tenens: accedit ad mediũ cimiterij: vbi supra faldistoriũ ornatum ꝓcumbit: ꝛ cantores ibidẽ incipiunt ꝛ prosequuntur letaniã: quã require supra in ordinatione subdiaconi: in qua cuz dictuz fuerit. Ut obsequiuz seruitutis nr̃e tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Pontifex surgit cũ mitra: ꝛ baculũ pastoralẽ in manu sinistra tenens: ꝓducit signuz crucis super cimiteriuz dicens. Ut hoc cimiteriũ reconci ✠ liare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Scd̃o dicit. Ut hoc cimiteriũ reconci ✠ liare ꝛ scti ✠ ficare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hoc cimiteriũ reconci ✠ liare: sancti ✠ ficare: ꝛ conse ✠ crare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Quibus dictis pontifex iteruz sup faldistoriũ ꝓcumbit cantoribus letaniã ꝑficientibus. Qua finita surgit põtifex ab accubitu ꝛ bñdicit ibi aquã simpliciter ꝓut habet̃ s̃. in bñdictiõe ꝛ ipositiõe primarij lapidis pro ecclia edificãda. Quo facto põtifex i eodẽ loco stãs sine mitra ichoat scola ꝓsequẽte aña3.

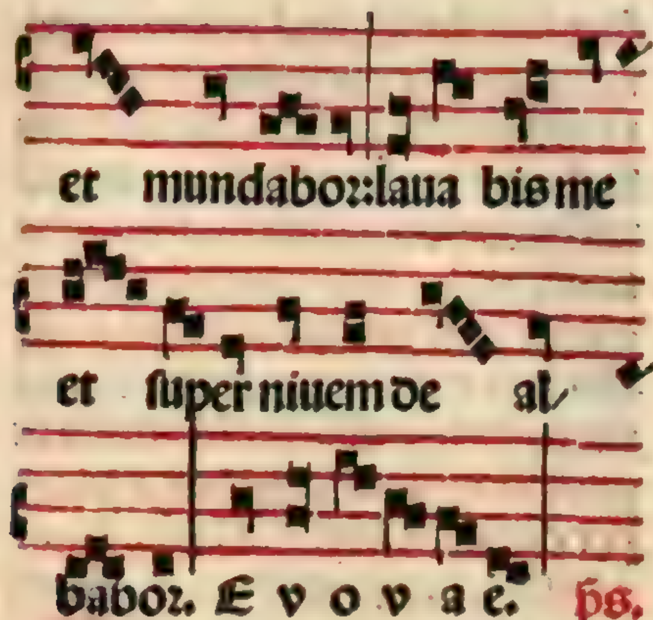
Ordo recõciliandi cymiteruz ecclesia.

Põtifex iterũ ꝓcũbit.

Finita letania põtifex surgit ꝛ bñdicit aquaz ꝛ stãs in eodez loco aq̃ bñdicta icipit añ. Asperges ꝛ dicit̃ tota ꝛ ps. Miserere totus sine Gloria.

Asperges me domine isopo

ps. Miserere mei deus: sm magnã misericordiã tuã. Et dicitur totus sine. Glia patri. Incepta añ pôtifex mitrã accipit: et dñ añ. et ps. predicti dicunt: circuit totuz cimiteriuz: icipiês ad eius dextraz: aspergens semp vbiqz aquã benedictã cũ aspersorio: et potissime in loco vbi pollutio vel violatio cômissa est. Quo peracto redit ad locũ vbi letania dicta fuit. Finito ps. predicto: et cimiterio vndiqz asperso pôtifex stãs ante faldistoriũ suũ deposita mitra dicit. Oremus. Et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Omnipotês et misericors deus: qui sacerdotibus tuis tantaz pre ceteris gratiaz côtulisti: vt qcquid in tuo noie digne pfecteqz ab eis agitur a te fieri credat: qs îmensam clemêtiã tuã: vt qcquid modo visitaturi sumus visites: et quicqd benedicturi sumus bñdicas: sitqz ad nostre humilitatis introituz: sanctorũ tuorũ meritis fuga demonũ: et angeli pacis ingressus. Per christũ dominũ nostruz. R. Amen. Alia oro. Oremus. Ministri dicũt. Flectamus ge. Le.

Aufer a nobis quesumus dñe cũctas iniquitates nostras: vt ad sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per christum dominũ nostrũ. R. Amen. Alia oro. Oremus. Ministri dicũt. Flectamus genua: Leuate.

Domine pie qui agruz figuli Mat. xxvij pcio sanguinis tui in sepulturam peregrinorum côparari voluisti: quesumus dignãter reminiscere clemêtissimi huius mysterij tui. tu es eniz dñe figulus noster. tu quietis nostre ager. tu agri huius es preciũ. tu dedisti etiaz et suscepisti. tu de precio et in pcio tui viuifici sanguinis nos quiescere fecisti et donasti. tu ergo dñe q es offêsionis nostre clemêtissimus idultor: expectatissimus iudicator: iudicij tui supabũdãtissimus miserator. iudiciũ tue iuste seueritatis abscôdês post miserationem tue pie redêptionis adesto exauditor et effector nre reconciliationis. hocqz cimiteriũ mausoleũ peregrinorum tuorum. celestis patrie icolatũ expectãtiũ. benignus purifica et recôcilia: et hic tumulatorum et tumulãdorum corpa. de potêtia et pietate tue resurrectionis. ad gliã incorruptiõis nô dãnãs sed glificãs resuscita. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos et sclm per ignê. R. Amen. His dictis pôtifex stãs in loco predicto dat benedictio- Pôtifex solêniter populo bñdicit.

nem solemnē populo dicēs. S it nomē dñi benedictū. ℟. Tū redit ad sacristiaz aut aliū locum in quo paramēta accepit: vbi depositis sacris vestib⁹ vadit in pace.

¶ De patene & calicis ꝯsecratiōe.

Pontifex ad cōsecrationē calicis: vel cuiuslibet indumenti seu ornamenti ecclesiastici procedere volens: debet semper orariū siue stolam circa collū habere: & mitrā tenere poterit vbi conuenit. Quandocūqz eniz episcopalia agit: episcopalibus nō sacerdotalibus debet esse paramentis ornatus: oium quoqz mobiliū bñdictiones huiusmodi possunt fieri vbi pontifici placuerit: & omni die. In patene igitur cōsecratione pro qua parandum est sanctum chrisma & vas aque benedicte cum aspersorio pontifex stans cum mitra dicit.

Epo qñcūqz agit officia episcopalia debet esse paramētis pōtificalib⁹ ornat⁹.

Pro consecratione patene & calicis parādū ē chrisma & aq̄ benedicta cū aspersorio.

¶ Benedictio patene. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum & terraz.

Pōtifex cū mitra stans dicit ℣. Adiutorium.

Oremus fratres dilectissimi: vt diuine gratie benedictio cōsecret & sanctificet hanc patenā ad confringendum in ea corpus dñi nostri iesu xpi: qui crucis passionez sustinuit pro salute omnium nostruz. Tum deposita mitra dicit. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Pontifex stās sine mitra dicit orationem.

Omnipotens sempiterne deus: qui legalium institutores hostiarū: quiqz inter eas conspersam similaginē deferri in patenis aureis & argenteis ad altare tuū iussisti: bene✠dicere: conse✠crare: & sācti✠ficare digneris hanc patenam: in administrationē eucharistie iesu xpi filij tui q pro nostra oiumqz salute seipz tibi deo patri in patibulo crucis elegit imolari: ac tecum viuit & regnat in vnitate spūs sancti deus: per oia sēla sēlo℞. ℟. Amē. Tum pōtifex accepta mitra facit cū pollice dextre manus chrismate intincto crucem sup patenaz ab ora in orā: & mox linit & pungit totā ei⁹ supficiez cum ipso pollice dicēs.

Conse✠crare & sancti✠ficare dignare dñe deus hāc patenā per istā vnctionē & nostrā bene✠dictionē in chro iesu domino nro qui tecū viuit & regnat in vnitate spūs sancti deus: p oia secula seculorū. ℟. Amē. Deinde stans adhuc cum mitra procedit ad benedictionez calicis dicens.

Pontifex stās cū mitra bñdicit calicem.

Oremus dilectissimi fratres vt deus & domin⁹ noster calicē hūc in vsuz sui ministerij cōsecrādū: celestis grē īspiratiōe sanctificet: & ei ad humanā consecra

Pontifex sti in fine mitra dicit orationem.

tionẽ plenitudinẽ diuini fauoris accõmodet. Per christũ dñz nostrũ. Tuz deposita mitra dicit. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Dignare dñe deus noster calicez istũ bene ✠ dicere: i vsũz ministerij tui pia famulatus deuotione formatũ: ꝛ ea sancti ✠ ficatione pfunde qua melchisedech famuli tui sacratũ calicẽ perfudisti: ꝛ qd arte vel metalli natura effici nõ potest: altaribus tuis dignuz fiat: tua bene ✠ dictione sanctificatuz. Per christuz dominũ nostruz. ℟. Amen.

Fol. xiiij.

Põtifex facit signum crucis cũ police in chrismate intincto intra ipm calicẽ a labio in labiũ ꝛ mox totũ linit iteri⁹ dicẽs Consecrare.

Deinde accepta mitra facit crucẽ cũ pollice dextre manus de chrismate intra ipsum calicẽ: a labio eius in labiũ: ꝛ mox linit ꝛ perungit interius ipsuz totũ dicẽs.

Consecrare ꝛ sanctificare digneris dñe deus calicez istuz: per istaz vnctionẽ: ꝛ nostrã bene ✠ dictionẽ: in xp̃o iesu domino nr̃o qui tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per oĩa secula seculoꝝ. ℟. Amẽ.

Põtifex deposita mitra dic̃ orationem.

Tũ deposita mitra dicit sup calicẽ ꝛ patenam. ℣. Dñs vobiscuz. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: manibus nr̃is opẽ que sumus tue benedictionis infunde: vt per nostraz bene ✠ dictionez hoc vasculũ ꝛ patena sanctificẽtur ꝛ corporis ꝛ sanguinis dñi nostri iesu christi nouũ sepulchrũ sancti spiritus gratia efficiantur. Per eundez dominũ ꝛc. ℟. Amẽ.

Demũ aspergit calicez ꝛ patenaz cũ aqua benedicta: quod fieri debet in omnibus quarumlibet benedictionibus rerũ: quo facto abstergi facit per aliquẽ sacerdotez patenaz ꝛ calicez cũ mica panis: ꝛ bene mũdari: deinde extersiones proijciunt in ignẽ vel sacrarium.

Postea cũ mica panis calix ꝛ patena per sacerdotẽ extergit ꝛ extersiones in sacrariũ pijciuntur.

¶ De bñdictiõe sacerdotaliũ indumẽtoꝝ i genere.

Pontifex sacerdotalia indumenta benedicere volens: stans sine mitra dicit. ℣.

Põtifex bñdicturus sacerdotalia indumẽta stat sine mitra.

Adiutoriũ nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ꝛ terram. ℣. Dominus vobiscuz. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: qui per moysen famulũ tuum pontificalia ꝛ sacerdotalia atqz leuitica vestimẽta: ad explẽdum ministerium eoꝝ in conspectu tuo: ad honorem ꝛ decorẽ nominis tui fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nr̃is ꝛ hec indumẽta sacerdotalia desuper irrigante gratia tua: in gẽti bñdictione: per nostre humilitatis seruitutẽ purifi ✠ care: be

ne ✠ dicere: ꝛ conse ✠ crare di/gneris: vt diuinis cultibus ꝛ sa/cris mysterijs: apta ꝛ bñdicta exi stant: ijsq; sacris vestibus põtifi/ces: sacerdotes seu leuite tui indu ti: ab oĩbus ĩpulsionibus seu tem ptationibus maglinorũ spirituũ muniti ꝛ defensi esse mereant̃ tu/isq; mysterijs apte ꝛ condigne ser uire ꝛ ĩherere: atq; in his tibi pla cide ꝛ deuote perseuerare tribue. Per christuz dominuz nostrũ. ℞. Amen. Alia oratio. Oremus.

Deꝰ inuicte virtutis auctor: ꝛ oĩum rerũ creator ac san/ctificator: intende ꝑpitius preces nostras: ꝛ hec ĩdumenta leuitice ꝛ sacerdotalis glorie: ministris tu is fruenda: tuo ore proprio bene ✠ dicere: cõse ✠ crare ꝛ sancti ✠ ficare digneris: omnesq; eis vten tes: tuis mysterijs aptos ꝛ tibi in eis deuote ꝛ amabiliter seruiẽtes: gratos effici cõcedas. Per dñm nostrũ iesum xp̃m ꝛc. Deinde a/spergit ipsa indumẽta aqua bene dicta. Poterit etiaz pontifex sine mitra stans sup ipsa indumenta anteq̃ aquã bñdictã aspergat: se quentem benedictionem si ei pla cebit dicere. Oremus.

Põtifex a/spgit aquã bñdictã su per pamẽta

Alia bñdi/ctio ad idẽ.

Domine deus oĩpotens qui vestimenta põtificibus: sacerdo/tibus: ꝛ leuitis in vsuz tabernacu li federis necessaria. Moysen fa/mulũ tuuz agere iussisti: eũq; spi ritu sapientie ad id peragendũ re pleuisti: hec vestimenta in vsum ꝛ cultũ mynisterij tui sc̃ti ✠ fica/re: bene ✠ dicere: ꝛ cõse ✠ crare digneris: atq; ministros altaris tui: qui ea induerint: septiformis spiritus gratia dignãter repleri: atq; castitatis stola: ꝛ beata facias cũ bonoꝝ fructu opeꝝ ministerij congruẽtis imortalitate vestiri. Per dñm nostrũ iesum xp̃m ꝛc.

Exo. xxviij.

Deinde aspergit ipsa indumenta aqua bñdicta. vel etiã si placet po terit põtifex sine mitra stans fini tis precedẽtibus orationibꝰ ante q̃ indumẽta aqua bñdicta asper git. vel etiã obmissis omnibꝰ pre cedentibus bñdictionibus sequẽ tem specialẽ dicere nominãdo in ea indumentũ vel indumẽta: qđ seu que bñdicit. ¶ Specialis be/nedictio cuiuslibet indumẽti. ℣.

Aspergit a qua benedi cta.

Spalis bñ/dictio oĩuz paramẽto/rũ ecclesia sticorum.

Adiutoriũ nostrũ in noĩe domi ni. ℞. Qui fecit celum ꝛ terram. ℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus omnipotẽs: bonaruz virtutũ dator: ꝛ oĩuz bñdictionũ largus infusor: supplices te roga mus: vt manibus nostris opem tue bñdictionis infundas: ꝛ has caligas ꝛ sandalia vel amictũ vel albã vel cintoriũ vel stolã vel ma nipulũ vel tunicã vel dalmaticaz vel planetã diuino cultui prepa/ratã virtute sancti spiritus bñ ✠ dicere: sancti ✠ ficare: ꝛ conse ✠ crare digneris: ꝛ oĩbus ea vtẽti/bus: gratiã sanctificationis sacri mysterij tui benignus cõcede: vt in cõspectu tuo sancti ꝛ ĩmaculati atq; irreprehensibiles appareãt:

ꝛ auxiliū misericordie tue acqrãt. Per dominū nostrū ꝛc. Deinde aspergit ea aqua bñdicta. ¶ De bñdictione mapparū seu linthea

Aspergit a qua benedicta.

minuꝫ sacri altaris.

Pontifex mappas seu lintheamina sacri altaris benedicturus: stans sine mitra dicit. ℣. Adiutoriū nostrū in nomine dñi. ℟. Qui fecit celū ꝛ terrã. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Benedictio linteaminū altaris quã facit pontifex stãs sine mitra.

Exaudi dñe preces nostras: ꝛ hec litheamina sacri altaris vsui preparata: bñ ✠ dicere ꝛ sancti ✠ ficare digneris. Per xp̄m dominū nostrū. ℟. Amē. Oremus.

Domine deus oĩpotens qui ornamenta ꝛ lintheamina facere moysen famulū tuū: per quadraginta dies docuisti: que etiã maria texuit ꝛ fecit in vsum ministerij tabernaculi federis: sancti ✠ ficare: bene ✠ dicere ꝛ cõse ✠ crare digneris hec lintheamina: ad tegēdū inuoluēdūqꝫ altare gloriosissimi filij tui dñi nr̄i iesu christi: qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spūs sancti deus: per omnia secula seculorū. ℟. Amē. Deinde aspgit ea aqua bñdicta. ¶ De bñ

Exo. xxv. ꝛ sequētibus cap.

Aspergit a quã benedicta.

dictione corpaliuꝫ.

Pontifex corporalia bñdicere volēs stãs sine mitra dicit ℣sus. Adiutoriū nostrū in noie dñi. ℟. Qui fecit celum ꝛ terram. ℣. Dominus vobiscum.

Corporalia bñdicit põtifex stãs sine mitra.

℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Clemētissime dñe deus cui⁹ inenarrabilis est virtus: cuius mysteria archanis mirabilib⁹ celebrantur: tribue quesumus: vt hoc lintheamen tue ꝓpitiationis bene ✠ dictione sanctificetur: ꝛ ad consecrandum super illud corpus dei ꝛ dñi nr̄i iesu xp̄i filij tui dignū efficiat̄. Per eūdē xp̄ꝫ dñꝫ nr̄m. ℟. Amē. Alia oṙo. Oremus.

Omnipotēs sempiterne deus: bene ✠ dicere: sancti ✠ ficare: ꝛ cõse ✠ crare digneris lintheamē istud ad tegendū: inuoluēdūqꝫ corpus ꝛ sanguinē domini nostri iesu christi filij tui: qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus per oĩa sc̄la sc̄lorū. ℟. Amē. Alia oratio. Orem⁹.

Omnipotēs deus: manibus nostris opē tue benedictionis infunde: vt per nostraꝫ bene ✠ dictionē hoc lintheamē sanctificetur ac corporis ꝛ sanguinis redēptoris nostri: nouū sudariū: spūs sancti gratia efficiat̄. Per eundē dñm nostrū iesum christū filium tuū: qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spūs sancti de⁹: Per oĩa secula sc̄loꝝ. ℟. Amē. Deinde aspergit ea aqua benedicta. ¶ De bñdi

Aspergit a qua benedicta.

ctione noue crucis.

Qua crux seu tabula in qua crucifix⁹ est depict⁹: hoc modo bñdicit̄. Paratis thure: thuribulo cū igne: ꝛ aqua bñdicta põtifex stãs sine mitra dic̄ ℣.

Que parãda sūt in bñdictione noue crucis.

Pontifex stās sine mitra dicit ℣. Adiutoriū rc.

Adiutoriū nr̄m in noīe dn̄i. ℟. Qui fecit celū τ terrā. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremꝰ.

Bene✠dic dn̄e hanc crucez tuaz: per quā eripuisti mundū a potestate demonū τ superasti passione tua suggestorē peccati: qui gaudebat in preuaricatione primi hoīs: per vetiti ligni sumptionē: qui cū deo patre τ spiritu sancto viuis τ regnas in secula seculoꝝ. ℟. Amē. Alia oro. Oremus.

Rogamus te dn̄e sancte pater oīpotens sempiterne deus: vt digneris bn̄✠dicere hoc lignū crucis tue: vt sit remediū salutare generi humano: sit soliditas fidei: bonoꝝ operū ꝑfectus τ redemptio animarū: sit solamē τ ꝓtectio: ac tutela contra seua iacula inimicoꝝ. Per dn̄m nr̄m iesum xp̄m filiū tuū qui tecū viuit τ regnat in vnitate spūs sācti deꝰ.

Deinde dicit voce mediocri extēsis manibꝰ ante pectꝰ ꝑfationē.

Pōtifex extēsis manibꝰ an̄ pectꝰ dicit prefationem.

Per omnia secula seculoꝝ. ℟. Amen. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursū corda. ℟. Habemus ad dn̄z. ℣. Gratias agamus dn̄o deo nr̄o. ℟. Dignū τ iustū est. Uere dignuz τ iustuz est equū τ salutare. Nos tibi semꝑ τ vbiqz gr̄as agere. Dn̄e sācte pater oīpotens eterne deus. Cuius sanctum atqz terribile nomen: inter ceteras visibiles creaturas: ligna quoqz fructifera laudare τ bn̄dicere non cessāt. Qui in figurā vnigenite sapiētie tue: ligno vite a principio paradisū voluptatis ornasti: vt eiusdē fructꝰ sacrosancto mysterio prothoparentis nostri generis mortē caueret: τ vitam admoneres custodire perpetuā. Quiqz nos vetite arboris atactu iuste morti addictos: eiusdē coeterne tibi sapiētie dei τ dn̄i nostri iesu chr̄i innocua morte ad vitaz misericorditer reuocare dignatus es. Te supplices exoramꝰ: vt hoc singulare signū: qđ ad exēpluz primi illius sacratissimiqz vexilli: quo precioso sanguine filij tui triumphasti: fidelium tuoꝝ deuotione cōpactuz erectūqz est: tua celesti bene✠dictione sanctificare digneris: vt omnibꝰ hic genuflectētibus ac tue maiestati supplicātibus: largior τ cordis cōpunctio: τ admissorū cōcedatur remissio: atqz intercedēte ipsa victoriosissima vnigeniti filij tui passione τ tibi placita postulare τ citius valeant postulata percipere. Da q̄sumus clementissime pater: in quo viuimus: mouemur: τ sumus: vt quotiens triumphū diuie humilitatis: q̄ superbiā nr̄i hostis deiecit: oculis ītuemur: Sed. iij.

quotiensqz mēte recolimus: ⁊ cō tra hostē ipsū fiduciam fortitudi nis: ⁊ maiorē tibi deuote humili tatis gratiā consequamur. Quatenus in illo tremendo tue maiestatis examine: cū pauētibus elemētis: celorumqz tunc cōmotis virtutibus: signū istud glorificū redemptionis nostre apparuerit in celo: ipsi de morte ad vitā transire: ac ꝑpetua beate resurrectiōis videre gaudia mereamur. Quod sequit̄ dicit plane legendo: ita tamē ꝙ a circūastātib᷒ audiri possit. Per eundez dn̄m nr̄m iesum xp̄m filiū tuū: qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spūs sctī deus: per oīa scl'a scl'oꝝ. ℞. Amē. Oremus.

Mat. xxiiij

Quod sequitur dicit plane.

Deus qui beate crucis patibulū: qđ prius erat scelera tis ad penā: cōuertisti redēptis ad vitā: cōcede plebi tue: ei᷒ vallari ꝑsidio cui᷒ est armata verillo. Sit ei crux fidei fundamētū: spei suffragiū: in aduersis desēsio: in prosperis adiuuamen. sit ei in hostes victoria: in ciuitate custodia: in cāpis ꝓtectio: in domo fultura: vt per eā pastor in futuro gregez cō seruet incolumē: que nobis agno vincente ✠ conuersa est in salutem. Per eundē dominū nr̄m iesum xp̄m ⁊c. Alia oro. Oremus.

alias innocte.

Sancti ✠ fica domie iesu xp̄e istud signaculum passionis tue: vt sit inimicis tuis obstaculū: ⁊ credentibus in te perpetuū victorie verillū: qui cū deo patre viuis ⁊ regnas in vnitate spiritus sancti deus: per oīa secula seculoruz. ℞. Amē. Tū offertur pontifici thus in nauicella aut alio vase: qđ pōtifex stans sine mitra benedicit dicens. Oremus.

Pōtifex bn̄dicit thus sibi oblatum stās sine mitra.

Domine deus oīpotens cui astat exercitus angeloꝝ cum tremore: quoꝝ fuitiū spūale ⁊ igneum esse cognoscit̄: dignare respicere: bene ✠ dicere ⁊ sctī ✠ ficare hāc creaturā incensi: vt oēs lāguores: oēsqz infirmitates cuncteqz insidie inimici: odorē eius sentiētes effugiant: ⁊ separentur a plasmate tuo: vt nunq̄ ledat̄ a morsu antiqui serpentis qđ ꝑcioso filij tui sanguine redemisti: q tecuz ⁊ cū spū sancto viuit ⁊ regnat deus: p oīa scl'a scl'oꝝ. ℞. Amē. Quo facto pōtifex iponit thus in thuribulū. Deinde aspgit crucez aqua bn̄dicta: ⁊ mox eā icēsat. Tū dicit adbuc stans sine mitra.

Pōtifex posito incēso i thuribulo aspgit crucē aqua bn̄dicta ⁊ incēsat eā diē. Sanctificetur.

Sancti ✠ ficet̄ istud lignuz. In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ spūs ✠ sci. ⁊ bn̄dictio illi᷒ ligni: i q̇ sancta mēbra saluatoris suspēsa sūt: sit i isto ligno: vt orātes: iclinātesqz se ꝑpter deū an̄ istā crucē: iueniant corpis ⁊ aie sanitatē. Per eūdē dn̄z nr̄z iesū xp̄z fi. ⁊c. ℞. Amē.

Pontifex ⁊ alij flexis genib⁹ adorãt crucẽ et osculantur.

Tũ põtifex flexis añ crucem genibus ipsam deuote adorat ⁊ osculatur. Idẽ faciũt quicũqȝ alij voluerint. Si vero crux est ex metallo vel lapide loco precedẽtis orationis videlicet Sanctificetur ⁊c. Pontifex stans sine mitra dicit sequentem orationem.

Si crux est de metallo pontifex loco orõnis. Sanctificetur dicat sequẽtez orationem.

Deus glorie: excelse sabaoth: fortissime emanuel deus pater veritatis: pater sapientie: pater beatitudinis: pater illuminationis: ⁊ pulchritudinis: atqȝ vigilationis nr̃e: qui mundũ regis: q cuncta regna disponis: q es bonorũ collator munerũ: ⁊ bonorũ omnium attributor: cui oẽs gentes: populi: tribus ⁊ lingue seruiunt: cui astat oĩs angelorũ legio: qui largiris famulis tuis fidez ⁊ laudez nominis tui: vt debita tibi oblata persoluant: cui prius fides offerẽtiuȝ cõplacet: deinde sacrificatur oblatio: quesumus exorabilẽ misericordie tue pietatẽ: vt scti ✠ fices tibi hoc signũ crucis atqȝ cõsecres: quod tota mentis deuotione famulorũ tuoꝝ religiosa fides cõstruxit: tropheũ scilicet victorie tue: ⁊ redemptionis nr̃e: quod in amorẽ xp̃i triumphalis gloria cõsecrauit. Aspice hoc signũ crucis insuperabile: ꝑ quod diaboli est exinanita potestas: mortaliuȝ restituta libertas: licet fuerit aliquãdo in penã: sed nunc versa in honorẽ per gratiã: ⁊ que quondã reos puniebat supplicio: nunc ⁊ noxios absoluit a debito: ⁊ tibi quid per hoc placere potuit: nisi id per quod tibi placuit nos redimere: ⁊ nullũ tibi debituȝ amplius munus est. q̃ quod tibi tunc corporis dedicauit affixio: nec tibi est magis familiaris oblatio: q̃ que familiari manuũ tuarũ extensione sacrata est. Illis ergo manibus hanc crucẽ accipe: quibus illã amplexus es. Et de sanctitate illius hanc sancti ✠ fica: ⁊ sicuti per illã mundus expiatus est a reatu: ita offerentiũ famuloꝝ tuoꝝ anime deuotissime: huius crucis merito omni careãt perpetrato peccato: ⁊ obtecta enitescant: Illi⁹ successib⁹ assiduis triũphoꝝ glia radiet: hic vnigeniti filij tui dñi nr̃i splẽdor diuinitatis fulgeat i auro: eniteat glia passionis eius in ligno: in cruore rutilet nostre mortis redemptio. In splendore cristali vite nostre purificatio: sit suorum protectio spei certa fiducia: eos simul cum gente ⁊ plebe fide cõfirmet. spe ⁊ pace consociet. augeat triumphis. amplificet in secũdis. proficiat eis ad perpetuitatẽ temporis. ad vitam eternitatis. et vt eos temporali florẽte gloria muniat ad perpetuaȝ redemptionis coronam: ⁊ ad regna celestia potenti virtute perducat: presta per propitiationem sanguinis eius: per ipsum datorem: qui seipsum dedit redemptionem ꝓ multis: q se hostiam pro delictis offerre dignatus est: qui exaltatus in ligno crucis sue: principatus ⁊ po-

testates humiliauit: qui tecum sydereo consedet throno indissolubili cõnexione spiritus sancti: per infinita seculorum secula. ℟. Amē. Cũ pontifex flexis ante crucē genibus eã deuote adorat & osculatur. Idem faciunt quicunqz alij voluerint.

Pontifex crucē adorat & osculatur genib⁹ flexis & alij similiter.

Omissuz in pontificali nouo sz appositum ex pontificali dñi gulielmi duranti.

¶ De bñdictione imaginis beate marie virginis.

Enedicturus pontifex imagineʒ beate marie põtifex dicit ℣. Adiutoriuʒ nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit. Dominus vobiscum. Quo dicto mox aspergit figuraʒ aqua benedicta. Deinde inchoat schola prosequẽte añaʒ.

Sub tuum presi di um confugimus sancta de i genitrix: nostras deprecati ones ne despicias in necessitatibus: sed a periculis cũ ctis libe ra nos sem per virgo gloriosa benedi cta.

¶ Tempore paschali aña.

Alle luia.

ps. Fundamenta. totus cum Gloria patri. Aña. Aue maria dicitur tota añ. ps. Añ.

Aue mari a gratia plena dominus te cum benedicta tu in mulie ribus. Alleluia.

ps. Ad te leuaui. cũ Glia pñi.

Interim du͡z predicta cantantur pontifex ymaginẽ thurificat post hec dicit. Oremus. Oratio.

Deus qui virginalẽ aulã btẽ marie virginis in qua habitares eligere dignatus es: da q̃sumus vt sua nos defensione munitos: io cũdos facias sue interesse cõme morationi. Qui viuis ⁊ regnas in scl'a scl'orũ. Amen. Deinde incipit añ. schola psequẽte.

O gloriosa dei genitrix virgo semper maria que dominum omnium meruisti portare et regem angelorum sola virgo lactare nostri quesumus pia memorare et pro nobis iesum christum deprecare vt tuis fulti patrociniis ad celestia regna mereamur peruenire.

ps. Magnificat. cũ Gloria patri. Oremus. Oratio.

Deus qui de beate marie tota. Oremus. Oratio.

Omñs sẽpiterne de⁹ clementissima cui⁹ dispensatione cuncta creant̃ ex nihilo: hanc imagine͡z in honorẽ pijssime genitricis filij tui dñi nostri iesu christi venerabiliter adaptatã bñdicere ✠ ⁊ sanctificare digneris: ⁊ presta misericordissime p̃r per iuocationẽ nominis tui atq͡z eiusdẽ vnigeniti filij tui dñi nostri iesu christi: que͡z pro salute generis humani integritate virginis marie seruata incarnari voluisti: quaten⁹ precib⁹ eiusdẽ sacratissime virginis: q cũq͡z eãdẽ miĩcordie reginã ⁊ gratiosissimã dñam nostrã cora͡z hac effigie suppliciter honorare studuerit: ⁊ de instantib⁹ piculi͡z eruantur: ⁊ in conspectu diuine maiestatis tue de cõmissi͡z ⁊ omissis ve

niam impetrẽt atqꝫ mereãtur in presenti gratiã quã desiderãt adipisci ⁊ i futuro perpetua saluatione cũ electis tuis valeant gratulari. Per eundẽ dñm. ℟. Amen. Ultimo aspergat illã aqua bñdicta. ¶ Bñdictio imaginũ alioꝝ sanctoꝝ põtifex incipit A diutorium ⁊c. D ñe exaudi. D ominus vobiscũ. Oremus. Oratio.

O Mnipotẽs sempiterne de⁹ qui sanctoꝝ tuoꝝ imagines seu effigies sculpi aut pingi nõ reprobas: vt quotiens illas oculis corporeis intuentur totiẽs eoꝝ act⁹ ⁊ sanctitatẽ ad imitãdũ memoree oculis meditemur: hanc q̃sumus imaginẽ seu sculpturã in honorẽ ac memoriã beati. N. apostoli tui vel martyris vel confessoris aut põtificis aut virginis adaptataꝫ benedi ✠ cere ac sancti ✠ ficare digneris. Et presta vt qcũqꝫ coram illa ipsũ gl'iosissimũ apostolum tuũ vel martyrẽ vel cõfessorem vel virginem suppliciter honorarũ studuerit illius p̃cibus ac obtentu a te gratiaꝫ in presenti ⁊ eternã gloriã obtineat in futuro. Per dñꝫ. ℟. Amẽ. Ultimo aspergat aqua bñdicta. ¶ De benedictione sacroꝝ vasoꝝ ⁊ alioꝝ ornamentorũ in genere.

P Ontifex sacra vasa vel alia ornamenta bñdicere volẽs: stãs sine mitra dicit ℣sus.

A diutoriũ nr̃m in noie dñi. ℟. Q ui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. D ñs vobiscũ. ℟. E t cũ spũ tuo. Orem⁹.

E Xaudi dñe pater clemẽtissime p̃ces nostras: ⁊ hec purificãda vasa ⁊ ornamẽta: sacri altaris atqꝫ ecclie tue sacri ministerij vsui preparata bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare digneris. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

O Mnipotens sempiterne deus: a quo omnia imũda purgantur: ⁊ in quo oia purgata clarescunt: supplices filij tui oipotentiam tuã inuocamus vt ab his vasis: ornamentis ⁊ ministerijs que tibi offerunt famuli tui ois spũs imundus confusus longe discedat: ⁊ p tuã bene ✠ dictionẽ ad vsum ⁊ ministeriũ sci altaris ⁊ ecclesie tue sanctificata pmaneant. Per christum dominuꝫ nostrũ. ℟. Amẽ. Deinde aspgit ea aqua benedicta. ¶ De benedictiõe tabernaculi siue vasculi pro eucharistia conseruanda. *Aspergit aqua benedicta.*

P Ontifex tabernaculuꝫ siue vasculũ pro cõseruanda eucharistia benedicere volens: stans sine mitra dicit ℣sũꝫ. *Pontifex stãs sine mitra dicit ℣. Adiutoriũ*

Adiutoriũ nostruꝫ in noīe dñi. ℟. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Dominus vobiscum ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: maiestatē tuā supplices deprecamur: vt vasculū hoc pro corpore filij tui dñi nostri iesu christi in eo cōdēdo fabricatū: bene ✠ dictiōis tue gratia dicare digneris. Per eundē dñm nr̄ꝫ ꝛc. ℟. Amē.

Aspergit aquā benedicta. Tū aspgit illud aqua benedicta.

¶ De bñdictiōe capsarū pro reliquijs ⁊ alijs sāctuarijs icludēdis.

Pontifex capsas pro reliquijs ⁊ alijs sanctuarijs includēdis bñdicere volēs: stās cum mitra dicit ℣

Pontifex stās sine mitra dicit. ℣. Adiutoriū.

Adiutoriū nostruꝫ in noīe dñi. ℟. Qui fecit celum ⁊ terraꝫ.

Oremus dilectissimi nobis deū patrē oīpotētē vt qui oīa per vnigenitū filiū suū: in virtute spiritus sancti valde bona creauit: ipse nobis indignis ad consecrationē haꝝ capsaꝝ: reliquijs sācto rum suoꝝ recōdēdis paratarūꝫ: rorē gratie sue clemēter infundere digneť. Per eundē dominuꝫ nostrū iesum xp̄m filiū suū qui cū eo viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdeꝫ spiritus sancti deus. Deinde deposita mitra extensis manibus ante pectus dicit p̄fationeꝫ.

Pōtifex manibus ante pectus extēsis dicit p̄fationem.

Per omnia secula seculorum. ℟. Amē. ℣. Dominus vobiscuꝫ. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursuꝫ corda. ℟. Habemus ad dñm. ℣. Gratias agamus dño deo nr̄o. ℟. Dignū ⁊ iustū est. Uere dignū ⁊ iustū est equū ⁊ salutare. Nos tibi semper ⁊ vbiqꝫ gratias agere. Domine sancte pater omnipotēs eterne deus ⁊ inestimabilis deus ineffabilis: deus misericordiarū: ⁊ deus totius cōsolationis. Qui moysi famulo tuo p̄cepisti vt iuxta exēplar qđ ei in mōte demonstrasti: archā de lignis imputribilibus construeret: ⁊ eā auro mundissimo circundaret: in qua vrna aurea: māna celesti plena: cum tabulis testamenti: digito maiestatis tue conscriptis: in testimoniū futuris generationibꝰ seruari deberet: quiqꝫ nostris seculis: eadē sacratius intelligenda manifestasti: dū corpus vnici filij tui: opere spūs sancti: de incorrupta virgine cōceptū ⁊ anima rationali viuificatū omni plenitudine refersisti: te suppliciter īploramꝰ oīpotens deus: pater dñi nr̄i iesu christi: ex quo oīs paternitas in celo ⁊ in terra noīatur: vt hec vascula sanctoꝝ tuoꝝ honoribus preparata: eisdē sanctis tuis intercedētibus: celesti bene ✠ dictione p̄fundere digneris: quatenus qui horū patrocinia requirunt: ipsis intercedentibus cūcta sibi aduersantia: te adiuuāte superare: ⁊ oīa cōmoda profutura: abūdātia largitatis tue mereanť inuenire: ⁊ sicut illi te īspirante spūaliū nequitiarū versutias cauere: ⁊ humanitus exq̄sita tormēta: non solū cōtemnere

Exo. xxv.

Ephe. iij.

temnere

temnere sed etiã penitus euincere xp̃o domino confortante potuerunt: ita ipsorũ merita venerantibus: et reliquias humiliter amplectentibus: cõtra diabolũ et angelos eius: cõtra fulmina: fulgura et tempestates: contra corruptũ aerem: et mortes hominũ vel animalium: contra fures et latrones: siue gentiũ incursiones: cõtra malas bestias et serpentium atq; reptãtium diuersissimas formas: contra malorũ hominũ adinuentiones pessimas. eorũdẽ sanctorum tuorum p̃cibus cõplacatus. dexterã inuicte potẽtie tue ad depulsionẽ nociuorũ: et defensionẽ proficuorum semp̃ et vbiq; propitius ostende.

Quod seqt dicit plane.

Qd sequitur dicit plane legẽdo ita tamẽ q̃ a circũstãtibus possit audiri. Per eundẽ dñm nostrũ iesum christũ filiũ tuum: qui tecũ viuit et regnat in vnitate sp̃us sancti deus: per oĩa sc̃la sc̃lorum. R. Amẽ.

Põtifex adhuc sine mitra dicit orationem.

Tum adhuc sine mitra stans dicit. V. Dominus vobiscum. R. Et cũ spiritu tuo. Oremus.

Domine deus oĩpotẽs: qui vt murmur insani populi cõpesceres: et sacerdotiũ aarõ tibi placitũ cõprobares. virgã eius aridam germinare: et flores fructiferos p̃ducere fecisti: eãdẽq; in archa testamẽti pro signo virtutis tue poni iussisti: sed et nobis eodẽ presagio: christũ i ara crucis arefactũ: citissima resurrectione reflorescere: et in ecclia nouissimo tẽpore resuscitãda per mortẽ suã: die ac nocte fructificare demõstrasti: te q̃sumus idulgẽtissime generis humani puisor: vt hec vascula sãctorum tuorum receptaculo preparata: ita gratuita gr̃a sancti ✠ fices: vt vbicũq; in tuo noĩe p̃lata fuerit: itercedẽtibus hitatorum tuorum meritis: cũcta aduersa depellas et nullifices: et oĩa vtilia multiplices atq; custodias: q̃tenus fideles tui magnitudine siue vniuersitate bñficiorum tuorum: in p̃te modica reliqarum ĩtegra sc̃orum corpa se p̃cepisse gratulent: et per tp̃alia loca ipsorum p̃cibus ipẽsa: ad eterna cũ eis gaudia possidẽda fiducialius animẽtur. Per eũdẽ dñm etc. R. Amen. Tũc aspgat eas aqua bñdicta.

Nume. xvij.

¶ De bñdictione thuribuli. V. Adiutoriũ. Dñe exaudi etc. Dñs vobiscũ. Oremus. Oro.

Benedictiones sequentes vsq; ad bñdictionẽ cãpane exclusiue omnes in pontificali nouo ex .D. Guielmi durãti pontificali apposite sunt.

Domine deus q dũ filios israel in deserto murmurãtes ob rebellẽ suam audatiã dum vastaret icẽdiũ: aaron sacerdotẽ tuũ orãtẽ arrepto de igne altaris thuribulo tibi incẽsũ ponẽtẽ exaudire eosq; de icendio liberare dignatus es: bñ ✠ dic q̃sumus hoc thuribulũ: et p̃sta vt quotiẽs thus in eo adolebit votum ppli tui tibi boni odoris efficias: sitq; fuga demonũ: repulsio fantasmatũ et imũdarum abscessio cogitationũ. Per dominũ. R. Amẽ.

Nume. xvj.

Aspergat aqua bñdicta. ¶ Benedictio ciborij seu vmbraculi altaris. V. Adiutorium etc.

Remus frēs charissimi deū rectorē ac gubernatorē oium seculoꝝ: q ꝑ veridicū ꝓphetā suū polliceri dignat⁹ est qꝛ i quacūqꝫ die conuersus fuerit ipius ab ipietate sua ꝛ fecerit iudiciū oēs iniqtates eius in obliuione erūt: vt ime moꝛ oium delictoꝝ ꝛ facinoꝝ iuuentutis ꝛ ignoratie siue temerarie ꝑuaricatiōis oblatoꝛis istius: hoc istrumētū ad honoꝛificētiaꝫ nois sui cōpactū placidus ac misericoꝛs illustratiōe vult⁹ sui bñ ✠ dicere ꝛ sācti ✠ ficare digneť: Per dñꝫ nostrū iesū xp̄ꝫ filiū suū: q cū eo viuit ꝛ regnat in vnitate spūs sancti deus ꝑ oia scl'a scl'oꝝ. ℟. Amen. Dñe exaudi. Dñs vobiscum. Oremus. Oratio.

Eze.xviij.

OMnipotēs sempiterne deus q fideli famulo tuo moysi ꝑcepisti vt duos cherubin sup archā testamti colocaret: quā extēsis ad alterutrū alis ꝓtegerēt versis vultibus i ꝓpitiatoriū: q̄sum⁹ ieffabilē clemētiā tuā vt hoc tegimē venerādi altaris tui in quo ipse vnicus fili⁹ tuus dñs nr̄ iesus xp̄s q est ꝓpitiatio ꝑ pctis nr̄is. fideliū manib⁹ iugiter imolať: ꝛ sub quo scōꝝ tuoꝝ coꝛpoꝛa queveraciter fuerunt archa testamenti tui. receptacula vꝫ mādatoꝝ spūs scti reqescūt: ꝑ eūdē ꝯsubstātialē tibi filiū q fact⁹ est nobis a te sāctificatio ꝛ redēptio in v̄tute spūs veritatis vniuersa antiq hostis falsitate cū satellitib⁹ suis depulsa: cū oibus oꝛnamētis ad ipm vmbraculū ꝑtinētib⁹ vel ab illo depēdētibus aut eidē suppositis tua celesti bñ ✠ dictione ꝑfundere ac cōse ✠ crare atqꝫ ad tuitionem pignoꝝ scōꝝ coꝛroboꝛāda siue multiplicāda vota fideliū tuoꝝ diutino tpe cōsecrare digneris: ānuēte eodē dño nr̄o iesu xp̄o filio tuo: q tecū viuit ꝛ regnat i vnitate spūs sancti deus per oia scl'a scl'oꝝ. ℟. Amē. Ultimo asꝑgať aqua bñdicta.

Exo.xxv.

j.Coꝛ.j.

De bñdictione tabule añ vel post altare collocāde. ℣. Adiutoꝛiū. Dñe exaudi. Dominus vobiscū. Oremus. Oratio.

Eus oium sāctificationū ꝛ bñdictionū auctoꝛ oipotētiā tuam suppliciter exoramus: vt sup hanc tabulaꝫ tuo sacro altari fidelium tuoꝝ studio applicādā oi expulsa spurcitia grāꝫ tue bene ✠ dictionis ꝛ scificatiōis nr̄e seruitutis officio copiose ifūdas. Per dñꝫ. Ultimo asꝑgať aq̄ bñdicta. ¶ Bñdictio baptisterij siue lapidis fontiū fit hoc mō. ℣. Adiutoꝛiū ꝛc. Dñs vobiscū. Oremus. Oratio.

OMnipotēs sēpiterne deus baptisteriū hoc salutis eterne celesti visitatione dedicatū spūs tui illustratiōe scti ✠ fica: vt quotiēscūqꝫ in fonte isto lauādi trina ablutione fuerit asꝑsi: purgationē ꝛ oiuꝫ de

lictoꝝ suoꝝ idulgētiā cōsequanť. Per xp̄z. R. Amē. Oremꝰ. Orō.

Multiplica dñe bñ ✠ dictionē tuā: ꝛ spūs sc̄ti munere fidē nr̄am corrobora: vt q̄ i hec fluenta descēderit in libro vite ascribi mereanť. Per dñz nr̄m ꝛc. R. Amē. Aspgat aq̄ bndicta. ¶ De benedictione signi vel Cāpane.

Ignū vel campana bndicēda. debet benedici antequā ponať in cāpanili hoc ordine. In p̄mis debet cāpana ipsa ita suspēdi ꝛ situari vt cōmode possit intꝰ ꝛ extra tāgi: tractari ꝛ circuiri. deinde prope ipsā cāpanā benedicēdā. parať pōtifici faldistoriū. Uas aque benedicēde. Aspsoriū. Uas cū sale. Linthea mūda ad extergēdū cāpanā qn̄ opꝰ erit. Uas olei sc̄i ifirmoꝝ sanctū chrisma. Thimiama. thus. mirra. ꝛ thuribulū cū igne. Diaconus etiā accipit amictū: albam cingulū: manipulū: stolaz ꝛ dalmaticā albi coloris. Quibꝰ ordiatis pōtifex in sacristia aut alio cōuenieti loco paratꝰ amictu: alba: cingulo: stola: pluuiali albi coloris: ꝛ mitra simplici baculū pastoralē manu gestās venit ppe cāpanā: vbi sedens sup faldistoriuz. ibidē sibi paratum dicit cū ministris psalmos sequentes videlz.

Cāpana bñdicenda suspendiť taz alta q̄ possit intus ꝛ extra tangi.

Pōtifex cū ministris paratus cū mitra et baculo pastorali venit prope cāpanam ꝛ sedet ibi super faldistorio ꝛ dič cū ministris p̄s sequētes cū Glia patri.

Miserere mei deus: s̄m magnā misericordiā tuā. Totꝰ dicit cū Glia p. ꝛ Sicut erat. Aliꝰ p̄s.

Deus i noīe tuo saluū me fac: ꝛ in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orōnē meā: auribꝰ percipe verba oris mei.

Qm̄ alieni insurrexerūt aduersū me ꝛ fortes quesierūt aiam meā: ꝛ non proposuerunt deum ante conspectum suum.

Ecce enim deus adiuuat me: ꝛ dominus susceptor est aie mee.

Auerte mala inimicis meis: ꝛ in veritate tua disperde illos.

Uolūtarie sacrificabo tibi: ꝛ cōfitebor noī tuo dñe qm̄ bonū est.

Qm̄ ex omni tribulatiōe eripuisti me: ꝛ sup inimicos meos despexit oculꝰ meꝰ. Glia pr̄i. Sicč erat.

Miserere mei deꝰ mi- Aliꝰ p̄s. -serere mei: quoniam in te cōfidit anima mea.

Et in vmbra alarum tuaꝝ sperabo: donec transeat iniquitas.

Clamabo ad deū altissimū: deū qui benefecit mihi.

Misit de celo ꝛ liberauit me: dedit in obprobriū conculcātes me.

Misit deus misericordiā suaz ꝛ veritatē suā: ꝛ eripuit animā meā de medio catuloꝝ leonuz: dormiui conturbatus.

Filij hoīuz dētes eoꝝ arma ꝛ sa

gitte: ꝛ lingua eoꝝ gladi⁹ acutuſ.
Exaltare ſuper celos deus: ꝛ in omnem terram gloꝛia tua.
Laqueũ parauerũt pedibuſ me is: ꝛ icuruauerũt aíam meam.
Foderũt ante faciẽ meã foueã: ꝛ inciderunt in eam.
Paratũ coꝛ meũ deus paratum coꝛ meũ: cãtabo ꝛ pſalmũ dicam.
Exurge glía mea exurge pſalte/riũ ꝛ cythara: exurgã diluculo.
Confitebor tibi in pplís dñe: ꝛ pſalmũ dicã tibi in gentibus.
Quoniã magnificata eſt vſqȝ ad celos miſericoꝛdia tua: ꝛ vſqȝ ad nubes veritas tua.
Exaltare ſup celos de⁹: ꝛ ſuper omnem terram gloꝛia tua.
Glía pŕi. Sicut erat. Alius ps.
Deus miſereaꝛ nŕi ꝛ bñdicat nobis: illuminet vultũ ſuũ ſuper nos ꝛ miſereatur noſtri.
Ut cognoſcamuſ in terra viã tu am: ꝛ in omnibus gentibus ſalu/tare tuum.
Confiteanꝛ tibi populi deuſ: cõ fiteantur tibi populi omnes.
Letentur ꝛ exultent gentes qm̃ iudicas populoſ in equitate: ꝛ gẽ tes in terra dirigis.
Confiteantur tibi populi deus confiteanꝛ tibi populi oẽs: terra dedit fructum ſuum.
Benedicat nos deus: deus no/ſter benedicat nos deus: ꝛ metu/ant eum omnes fines terre. Gloria patri. Sicut erat. Alius pſal.
Deus in adiutoꝛiũ meũ intẽ de: domine ad adiuuandũ me feſtina.
Confundantur ꝛ reuereanꝛ: qui querunt animam meam.
Auertantur retroꝛſum ꝛ erube ſcant: qui volunt mihi mala.
Auertanꝛ ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi euge euge.
Exultent ꝛ letentur in te oẽs q querunt te: ꝛ dicãt ſemp magnifi cetur dñſ q diligunt ſalutare tuũ.
Ego vero egenus ꝛ pauper ſuȝ: deus adiuua me.
Adiutoꝛ meuſ ꝛ liberatoꝛ meuſ es tu: domine ne moꝛeris.
Glía patri. Sicut erat. Ali⁹ ps.
Inclina domine aurẽ tuaȝ ꝛ exaudi me: quoniaȝ inopſ ꝛ pauper ſum ego.
Cuſtodi aíam meã quoniã ſan/ctus ſum: ſaluum fac ſeruũ tuũ de us meus ſperantem in te.
Miſerere mei dñe qm̃ ad te cla/maui tota die: letifica aíam ſerui tui: qm̃ ad te dñe aíaȝ meã leuaui.
Quoniã tu domine ſuauiſ ꝛ mi/tis: ꝛ multe miſericoꝛdie omnib⁹ inuocantibus te.
Auribus percipe domine oꝛa/tionem meam: ꝛ intende voci de pꝛecationis mee.
In die tribulationis mee clama ui ad te: quia exaudiſti me.
Non eſt ſimilis tui in diis domi ne: ꝛ non eſt ſcd̃m opera tua.
Oẽs gentes quaſcũqȝ feciſti ve nient: ꝛ adoꝛabunt corã te domi/ne: ꝛ gloꝛificabunt nomen tuuȝ.
Quoniaȝ magnus es tu ꝛ faciẽs mirabilia: tu es deus ſolus.

Deduc me domine in via tua: ⁊ ingrediar veritate tua: letetur in cor meum vt timeat nomen tuū.

Confitebor tibi domine de⁹ meus in toto corde meo: ⁊ glorificabo nomen tuum in eternum.

Quia miſcordia tua magna est sup me: ⁊ eripuisti animā meā ex inferno inferiori.

Deus iniqui insurrexerunt sup me: ⁊ synagoga potentiū quesierunt animam meā: ⁊ non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu domine deus miserator ⁊ misericors: patiens ⁊ multe misericordie ⁊ verax.

Respice in me ⁊ miserere mei da imperium tuū puero tuo: ⁊ saluū fac filium ancille tue.

Fac mecū signū in bono: vt videant qui oderūt me ⁊ cōfundantur: quoniā tu domine adiuuisti me ⁊ cōsolat⁹ es me. Gl'ia pr̄i. Sicut erat. Tū surgit pōtifex ⁊ stās cū mitra bn̄dicit sal ⁊ aquā dicēs.

Pontifex stans cū mitra bn̄dicit sal.

Exorcizo te creatura salis p deū ✠ viuū: p deū ✠ verū: per deū ✠ sanctū: p deū q te p helizeū pphetā in aquā mitti iussit vt sanaret sterilitas aque: vt efficiaris sal exorcizatū in salutē credētiū: vt sis oīb⁹ te sumētib⁹ sanitas aīe ⁊ corporis: ⁊ effugiat atq; discedat ab eo loco in quo aspersū fueris: oīs fātasia ⁊ neqtia ac versutia diabolice fraudis: oīsq; spiritus inmundus: adiurat⁹: per eū qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculū per ignē. R̄. Amē. Deinde deposita mitra dicit. V̄. Dn̄e exaudi orōnē meam. R̄. Et clamor me⁹ ad tē veniat. V̄. Dominus vobiscū. R̄. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra dicit orōnem.

Immēsā clemētiā tuā oipotēs eterne de⁹ humil'r iploram⁹: vt hāc creaturā salis: quā in vsū generis humani tribuisti: bn̄ ✠ dicere ⁊ sācti ✠ ficare tua pietate digneris: vt sit oīb⁹ eū sumētib⁹ salus mētis ⁊ corporis: vt qcqd ex eo tactū vel respersū fuerit: careat omni imūdicia: oīq; ipugnatiōe spūalis neqtie per virtutē dn̄i nr̄i iesu xp̄i: qui vēturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ scl'm per ignē. R̄. Amē. Tū accepta mitra extēsa dextra sup aquā stās absolute dicit.

Pōtifex cū mitra stans benedicit aquam.

Exorcizo te creatura aque in noīe dei pa ✠ tris oipotentis: ⁊ noīe iesu xp̄i fi ✠ lii eius dn̄i nr̄i: ⁊ in virtute spiritus ✠ sancti: vt fias aqua exorcizata: ad effugandū oēm potestatē inimici: ⁊ ipsum inimicū eradicare ⁊ explantare valeas: cū angelis suis apostaticis: per virtutē eiusdē dn̄i nostri iesu xp̄i: qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculū per ignē. R̄. Amen. Deinde deposita mitra dicit. Domine exaudi orationē meā. R̄. Et clamor me⁹ ad te veniat. V̄. Dn̄s vobiscū. R̄. Et cū spū tuo. Oremus.

Pōtifex sine mitra dicit orōnem.

Deus q ad salutē humani generis: maxima queq; sacramenta in aquarū substantia cōdidisti: adesto ppitius inuocationi

bus nostris: ꝛ elemento huic mul timodis purificationibus ꝑpara to virtuté tue bene ✠ dictionis ĩfunde: vt creatura tua mysterijs tuis seruiens: ad abijciendos de mones: morbosqꝫ pellendos: di uine gratie sumat effectũ: vt quic quid in domibus vel in locis fide liuꝫ hec vnda asperserit: careat oi ĩmundicia: liberetur a noxa. Nõ illic resideat spiritus pestilens: nõ aura corrumpens: discedant om nes insidie latẽtis inimici: ꝛ si qd est qđ aut incolumitati habitãti um inuidet: aut quieti: aspersione huius aque effugiat: vt salubritas per inuocationé tui sancti nomi nis expetita: ab omnibus sit ĩpu gnationibus defensa: per virtuté dñi nñi iesu xp̃i: q venturus est iu dicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculũ ꝑ igné. ℟. Amẽ. Alia oro. Oremꝰ.

Bne ✠ dic dñe hanc aquã bñdictione celesti: ꝛ assistat sup eã virtus spiritus sancti: vt cũ hoc vasculũ ad inuitandos fi lios ecclesie preparatũ: in ea fue rit tinctũ: vbicũqꝫ postmodũ so nuerit eius tinitꝰ: procul recedat virtꝰ ĩsidiantiũ: vmbra fantasma tuꝫ incursio turbinũ: ꝑcussio ful minũ: lesio tonitruorũ: calamitas tempestatũ: oĩsqꝫ spiritus procel larũ: ꝛ cũ clangoré illius audierit filij christianorũ crescat in eis de uotionis augmentũ: vt festinan tes ad pie matris ecclesie gremiũ: cantent ibi in ecclesia sanctorũ cã ticuꝫ nouũ in laudes eorũ: deferẽ tes in sono preconiũ tube: modu lationé psalterij: exultationé or gani: suauitaté tympani: iocundi tateꝫ cymbali: deprecantes domi nũ celi pro sceleribus ꝛ pro omni bus necessarijs suis: quatenus in uitare valeãt in templo sãcto tuo suis obsequijs ꝛ precibus: multi tudiné exercitus angelorũ: ꝛ ĩter cedẽtibus oĩum sanctorꝫ meritis impetrare qđ poposcerint mere anť. Saluator mũdi deus: qui cũ patre ꝛ spũ sancto viuis ꝛ regnas in secula seculorꝫ. ℟. Amé. Post hec pontifex mittit sal in aquã in modũ crucis: semel dicens.

Põtifex mit tit sal in a quã ĩ modũ cruc.s.

Hec cõmixtio salis ꝛ aque ef ficiať salutare sacramẽtũ. In no mine pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritꝰ ✠ sãcti. Quo facto sup sal ꝛ aquã cõmixtos dicit. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Põtifex di cit orõné su per vtrũqꝫ.

Deus inuicte virtutis auctor: ꝛ insuperabilis ĩperij rex: ac semp magnificus triũphator: qui aduerse dñatiõis vires reprimis: qui inimici rugiẽtis seuitiã supas qui hostiles nequitias potenter expugnas: te dñe tremẽtes ꝛ sup plices deprecamur: ac petimꝰ: vt hanc creaturã salis ꝛ aque dignã ter aspicias: benignus illustres. pietatis tue rore sactifices: vt vbi cũqꝫ aspersa fuerit per inuocatio neꝫ tui sancti nois: ois infestatio ĩmundi spũs abijciatur: terrorqꝫ venenosi serpẽtis procul pellať: ꝛ ꝑsentia sancti spũs nobis miseri cordiã tuã poscẽtibꝰ vbiqꝫ adesse

digneř. Per dñz nrm &c. R. Am.

Pōtifex accepta mitra incipit lauare cāpanā ꝛ ministri ꝓsequūtur lotionē totā īt⁹ ꝛ extra lauādo quā postea ex/tergūt ꝛ pōtifex iterum sedet ꝛ dicit sequētes ps

His peractis pōtifex accepta mi/tra: incipit lauare campanā cuz dicta aqua: ꝛ mistri ꝓsequuntur lotionē lauantes eam totaliter intus ꝛ extra: deinde eaz cū lintheo mundo extergunt. Pontifice interim cuz mitra sedente ꝛ cū alijs ministris dicente psal.

Lauda anima mea dominū laudabo dñm in vita mea: psallaz deo meo q̄diu fuero.

Nolite cōfidere in pꝛincipibus: in filijs hominū in qb⁹ nō est salus.

Exibit spiritus eius ꝛ reuertetur in terram suā: in illa die peribunt omnes cogitationes eoꝛum.

Beatus cuius deus iacob adiu/toꝛ eius spes eius in dño deo ipsius: qui fecit celū ꝛ terram mare: ꝛ omnia que in eis sunt.

Qui custodit veritatem in secu/lum facit iudiciū iniuriam patientibus: dat escam esurientibus.

Dñs soluit compeditos: domi/nus illuminat cecos.

Dominus erigit elisos: domin⁹ diligit iustos.

Dñs custodit aduenas pupillū ꝛ viduaz suscipiet: ꝛ vias peccatorum disperdet.

Regnabit dñs in secula deus tuus syon: in generatione ꝛ gene/rationem.

Glia pri. Sicut erat. Alius ps.

Laudate dñm qm̄ bonus est psalmus: deo nostro sit io/cunda decoꝛaqz laudatio.

Edificans hierusalem dñs: di/spersiones israelis cōgregabit.

Qui sanat contritos coꝛde: ꝛ al/ligat contritiones eoꝛum.

Qui numerat multitudinez stellarū: ꝛ oibus eis nomina vocat.

Magnus dñs noster ꝛ magna virtus eius: ꝛ sapientie eius non est numerus.

Suscipiēs mansuetos dñs: humilians aūt pctōꝛes vsqz ad terraz.

Precinite dño in cōfessione: psallite deo nostro in cythara.

Qui operit celum nubibus: ꝛ parat terre pluuiam.

Qui pꝛoducit in montib⁹ fenuz ꝛ herbam: seruituti hominum.

Qui dat iumentis escā ipsoꝛuz: ꝛ pullis coꝛuoꝛū inuocantibus eū.

Non in foꝛtitudine equi volun/tatem habebit: neqz in tybijs vi/ri beneplacitum erit ei.

Beneplacitū est dño super timētes eum: ꝛ in eis qui sperant super misericoꝛdia eius.

Glia pri. Sicut erat. Alius ps.

Lauda hierusalem dominū: lauda deum tuum syon.

Qm̄ cōfoꝛtauit seras poꝛtarum tuaruz: benedixit filijs tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem et adipe frumenti satiat te.

Qui emittit eloquiū suum terre: velociter currit sermo eius.

Qui dat niuez sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit cristallum suaz sicut bu/cellas: ante faciem frigoꝛis eius quis sustinebit.

Emittet verbū suum ꝛ liquefa/

ciet ea:flabit spūs ei⁹ τ fluēt aque.
Qui annunciat verbuꝫ suuꝫ iacob:iusticias τ iudicia sua israel.
Non fecit taliter omni nationi: τ iudicia sua nō manifestauit eis.
Glia pri. Sicut erat. Alius ps.
Laudate dominum de celis: laudate eum in excelsis.
Laudate eū oēs angeli eius:laudate eū omnes virtutes eius.
Laudate eum sol τ luna:laudate eum omnes stelle τ lumen.
Laudate eum celi celorum:τ aque que super celos sunt laudent nomen domini.
Quia dixit τ facta sunt:ipse mandauit τ creata sunt.
Statuit ea in seculū τ in seculū seculi:p̄ceptū posuit τ nō p̄teribit.
Laudate dominū de terra:dracones τ omnes abyssi.
Ignis grādo nix glacies spūs pcellarū:que faciunt verbuꝫ eius.
Montes τ omnes colles:ligna fructifera τ omnes cedri.
Bestie τ vniuersa pecora:serpentes τ volucres pennate.
Reges terre τ oēs populi:principes τ omnes iudices terre.
Iuuenes τ virgines senes cū iunioribus laudent nomē domini: qꝛ exaltatū est nomē eius solius.
Cōfessio eius sup celū τ terrā:τ exaltauit cornu populi sui.
Hymnus omnibus sanctis ei⁹:filijs isrl̄ pplo appropinquāti sibi.
Cantate dño canticū nouū:la⁹ eius in ecclesiā sanctorum.
Letetur israel in eo qui fecit eū: τ filie syon exultent in rege suo.
Laudēt nomē eius in choro:in tympano τ psalterio psallant ei.
Quia bene placituꝫ est domino in populo suo:τ exaltauit māsuetos in salutem.
Exultabunt sancti in gloria:τ letabuntur in cubilibus suis.
Exultationes dei in gutture eorum:τ gladij ancipites in manibus eorum.
Ad faciendam vindictam in nationib⁹:icrepationes in populis.
Ad alligandos reges eoruꝫ in compedibus:τ nobiles eoruꝫ in manicis ferreis.
Vt faciant in eis iudicium cōscriptū:gloria hec est oib⁹ sc̄tis ei⁹.
Laudate dñꝫ in sanctis eius:laudate eū in firmamēto v̄tutis ei⁹.
Laudate eū in virtutibus eius: laudate eum s̄m multitudinē magnitudinis eius.
Laudate eū in sono tube:laudate eum in psalterio τ cythara.
Laudate eū in tympano τ choro:laudate eū i cordis τ organo.
Laudate eum in cymbalis benesonantibus laudate eū in cymbalis iubilationis:omnis spūs laudet dñꝫ. Glia patri. Sicut erat. Finitis his pōtifex stās cū mitra facit signum crucis cum pollice intincto in oleo īfirmorū ab extra super cāpanam et stās sine mitra dic̄ orationem.

Quibus finitis surgit pōtifex cuꝫ mitra τ cū pollice dextre manus facit ab extra supra cāpanaꝫ de oleo scō īfirmoꝝ signū crucis:quo facto deposita mitra dic̄. Orem⁹.

Deus q per sanctuꝫ moysen legiferū famulū tuū:tubas argenteas fieri p̄cepisti:quas dū Nume. x.

leuite tēpore sacrificij clangerēt: sonitu dulcedinis populus monitus ad te ad orandū fieret preparatus: et ad celebranda sacrificia cōueniret: quarūqz clangore etiā hortatus ad bellū: tella prosterneret aduersantiū: presta quesumus: vt hoc vasculū sancte tue ecclie preparatū: a tuo sancto spiritu: per nostre humilitatis seruitiū sancti ✠ ficetur: vt per illius tactū et sonitū: fideles inuitentur ad sanctā matrē ecclīā: et ad pmiū supnū. Et cū melodia illius auribus insonuerit populorum: crescat in eis deuotio fidei: et amor spiritualis: pcul pellantur omnes insidie inimici: fragor grandinum: pcella turbinū: impetus tēpestatū: tēperent in festa tonitrua: vētorum flamina fiāt salubriter ac moderate suspēsa: prosternat aereas tempestates dextera tue virtutis vt hoc audientes tintinabulū tremescant et fugiant ante crucis in eo depictū vexillū cui flectitur oē genu: celestiū terrestriū: et infernorū: qd ipse deus noster iesus xps pstare dignet: qui absorpta morte p patibulū crucis regnat in gloria dei pris: cū eodē et spū sancto: per oia scla sclorum. R. Amē. Pontifex accepta mitra: extergit cū lintheo mūdo crucē a se factā. Dein de ichoat schola psequēte aīam.

Pontifex stās cū mitra extergit cū linteo mūdo cruces a se factā et inchoat aña. Vox dñi.

V ox domini sup aquas multas

deus maiestatis intonuit domi

nus sup aquas multas. Euouae.

V Ox dñi in virtute: vox dñi in magnificentia. ps.

V ox dñi cōfringētis cedros: et cōfringet dñs cedros libani.

E t cōminuet eas tanqz vitulū libani: et dilectus quēadmodum filius vnicornium.

V ox dñi intercidētis flāmā ignis vox domini concutientis desertum: et cōmouebit dominus desertum cades.

V ox dñi preparātis ceruos et reuelabit cōdensa: et in templo eius omnes dicent gloriam.

D ñs diluuiū inhabitare facit: et sedebit dñs rex ineternum.

D ñs virtutē populo suo dabit: dñs bñdicet populo suo in pace.

G loria patri. S icut erat. Deinde repetitur aña. Interim pontifex cum mitra stans facit cū pollice dextre manus de oleo scto infirmorum. vij. cruces exterius super campanā. et deintus cum chrismate quatuor pari distantia: dicens dum quālibet crucem facit.

Aña repetitur. Dū aña et ps cātant pōtifex stās cū mitra facit cruces de oleo infirmo sup cāpanā exterius et quatuor de sacro chrismate i pari distantia interius ad quālibet crucē dicēs. Cōsecretur etc.

C Onsecre ✠ tur et sctificet dñe signū istud. In noie pris et filij et spūs scti. In honorē scti talis pax tibi. Deinde finitis aña. et ps. ac factis crucib⁹ pdictis pōtifex stās

Pôtifex fa-
ctis crucib⁹
sine mitra
stãs dic orõ
tionem.

deposita mitra dicit. Oremus.

Omnipotẽs sẽpiterne de⁹: q ante
archã federis p clangorẽ tu
barũ: muros lapideos qbus cin- Josue. vj.
gebatur aduersantiũ exercitus ca
dere fecisti: tu hoc tintinabulũ ce
lesti bñ✠dictione pfundere: pu
rificare: sanctificare: ⁊ consecrare
digneris: vt ante sonitũ eius effu
giant ignita iacula inimici: pcus-
sio fulminũ: ipetus lapidũ: lesio
tẽpestatũ vt ad interrogationẽ
pphetica. Quid est tibi mare q Ps. cxiij.
fugisti: suis motibus cũ iordani
co retroactis fluẽto respondeãt.
A facie dñi mota est terra: a facie
dei iacob. Qui conuertit petrã so
lidã in stagnũ aque: ⁊ rupẽ in fon
tes aquarũ. Non ergo nobis do
mine non nobis: sed nomini tuo
da gloriã ꝑm misericordiã tuã: vt
cũ presens hoc vasculũ: sicut reli
qua altaris vasa: sacro chrismate
tangitur: ⁊ oleo sacro sancto vn-
gitur: tua bene✠dictione sancti
ficet: ⁊ quod arte aut metalli spe-
cie non potest fieri dignũ: fiat tua
benedictione perfusũ: vt quicũ-
qz ad sonitũ eius cõuenerint: ab
omnibus inimici tẽptationibus
liberent in corpore: ⁊ a prauis co
gitationibus mũdentur in men-
te: semperqz fidei catholice docu
mẽta sectent: atqz tue consolatio
nis gratiã pcipere mereant. Sal
uator mũdi cui flectitur omne ge
nu celestiũ: terrestriũ ⁊ infernorũ
qui cũ patre ⁊ spiritu sancto viuis
⁊ regnas deus in secula seculorũ.
℟ Amen. Tũ sedet pontifex ⁊ ac
cepta mitra iponit in thuribulo
thimiama thus ⁊ mirrham: si ha
beri possũt: alioquin que ex ipsis
habent: quibus ipositis thuribu
lũ ipsũ supponitur cãpane seu si
gno vt totũ fumũ recipiat: scho
la interim cantante añam.

Pôtifex se-
det cũ mi-
tra ⁊ iponit
thuribulo
thimiama
⁊ mirrhã si
haberi pos
sunt ⁊ ipm
thuribulũ
supponitur
cãpane vt
totũ fumũ
recipiat cã-
tãte interim
schola aña.
De⁹ in scõ.

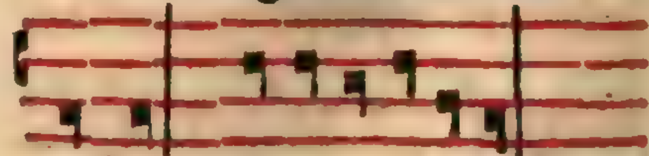

Deus in sancto via tua: quis

deus magnus sicut deus

noster. E v o v a e. ps.

Viderunt te aque deus viderũt

te aque ⁊ timuerūt: ⁊ turbate sūt abyssi.

Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes.

Etenim sagitte tue transeūt: vox tonitrui tui in rota.

Illuxerūt coruscatiões tue orbi terre: cómota ē ⁊ ꝯtremuit terra.

In mari via tua ⁊ semite tue in aquis multis: ⁊ vestigia tua nó cognoscentur.

Deduxisti sicut oues pplʒ tuū: in manu moysi ⁊ aaron. Gl'ia pri. Sicut erat. Quib⁹ dictis deposita mitra surgit pótifex ⁊ dic. Ore.

Pontifex stās sine mitra dic oratiouem.

Omnipotés dñator (m⁹. xpe qui ꝑm carnis assūptioné: dormiés in naui: dū oborta tépestas maria cóturbasset: te protinus excitato ⁊ iperáte dissiluit. Tu necessitatibus ppli tui benignus succurre. tu hoc tintinabulum spiritus sancti rore perfūde: vt ante sonitū illius semꝑ fugiat bonoꝝ inimicus: inuitetur ad fidē ppl's xpianus: hostilis terreatur exercitus: confortet in dño ꝑ illud populus tu⁹ cóuocat⁹: atqʒ sicut suꝑ dauiticá cytharam delectatus desuꝑ descédat spūs sctūs. ⁊ vt Samuele crinigero agnum mactante: in holocausto tuo rex eterni iperij: fragor auraꝝ turbá repulit aduersátiū. Ita dū huius vasculi sonitus tráṡierit per nubila. ecclie tue cóuētū. manus cóseruet angelica fruges: credétiū mētes ⁊ corpa saluet ꝓtectione sempiterna: per te iesu xpe: qui viuis ⁊

j. Re. xvij.

regnas in vnitate eiusdē spūs sancti deus: per oia secula seculoꝝ. ℟. Amē. Deinde diacon⁹ sacris vestibus albi coloris paratus dicit. Dñs vobiscū. ℟. Et cuʒ spū tuo. Sequētia sci euágelij ꝑʒ lucá.

Dyacon⁹ albis vestib⁹ parat' cátat euangeliū. ca. x.

In illo tempore: Intrauit iesus in quoddá castellū: ⁊ mulier quedá martha nomine excepit illū in domū suá ⁊ huic erat soror noie maria: que etiá sedés secus pedes dñi audiebat verbum illius. Martha aūt satagebat circa frequés ministeriū. Que stetit ⁊ ait: Domine non est tibi cure ꝙ soror mea reliquit me solaʒ ministrare. Dic ergo illi vt me adiuuet. Et respondés dixit illi dñs. Martha martha solicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Porro: vnū est necessariū. Maria optimá partē elegit: que nó auferetur ab ea.

Finito euāgelio pontifex osculatur librū euāgelioꝝ per vnum ex ministris sibi porrectū. Tuʒ producit suꝑ cápaná bñdictá signuʒ crucis: ⁊ discedens reuertitur ad locū vbi paraméta accepit: i quo dimissis sacris vestibus vadit in pace.

Pontifex osculat' librū euágeliorū pducto signo crucis suꝑ cápaná et vadit in pace.

De bñdictione ⁊ ipositione crucis proficiscentibus in subsidiū ⁊ defensionem fidei christiane seu recuperationē terre sacte.

Rofecturus in subsidium ⁊ defensioneʒ fidei xpiane seu recuperationé terre sancte genuflectit ante pontificé: coraʒ quo vnus mini-

stroꝝ tenet crucē benedicendam illi iponendā. Tū pōtifex stans sine mitra dicit sup crucē. ℣. Adiutoriū nr̄m in noīe dñi. ℟. Qui fecit celū ⁊ terrā. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Omnipotēs deus: q crucis signū p̄cioso filij tui sanguine dedicasti quiqꝫ p eandē crucē filij tui dñi nostri iesu christi mundū redimere voluisti: ⁊ p virtutē eiusdē venerabilis crucis: humanū genus ab antiqui hostis cyrographo liberasti: te suppliciter exoramus: vt digneris hāc crucē paterna pietate bene ✠ dicere: ⁊ celestē ei virtutē ⁊ grām ipartiri: vt qcūqꝫ eam in passionis ⁊ crucis vnigeniti tui signū ad tutelā corpis ⁊ aīe sup se gestauerit: celestis gratie plenitudine in ea ⁊ munimen: valeat tue bñdictionis ac- Nume. xvij cipere: ⁊ quēadmodū virgā aarō ad rebelliū pfidiā repellendā bñdixisti: ita ⁊ hoc signū tua dextera bñ ✠ dic: ⁊ cōtra oēs diabolicas fraudes: virtutē ei tue defensionis ipendas: vt portantibus illud aīe pariter ⁊ corporis prosperitatē cōferat salutarē: ⁊ spūalia in eis dona multiplicet. Per eundē xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Deinde pōtifex aspgit crucē ipsā aq̄ bñdicta ⁊ sup receptuꝝ ipsam dicit. Oremꝰ.

Pontifex aspergit crucē aqua bñdicta ⁊ euꝫ q eā recipit ⁊ dicit orationem.

Domine iesu christe filī dei viui: q es verus ⁊ oīpotēs deus: splēdor ⁊ imago p̄ris ⁊ vita eterna: qui tuis discipulis Mat. vj. asseruisti: vt qcunqꝫ vult post te venire semetipsū abneget: ⁊ suā crucē tollēs: te sequat: q̄sumꝰ imēsam clemētiā tuā vt hūc famulum tuū qui iuxta verbū tuū seipꝫ abnegare: suāqꝫ crucē tollere: ⁊ te sequi: ac cōtra inimicos nr̄os pro salute populi tui electi properare ⁊ pugnare desiderat: semp ⁊ vbiqꝫ protegas: ac a periculis oībus eruas: ⁊ a vīculo peccatoꝝ absoluas: acceptūqꝫ votū ad effectum deducas optatū. Tu dñe qui es Joan. xiiij. via: veritas ⁊ vita: ⁊ in te spantiū fortitudo: eiꝰ iter bene disponas: ⁊ prospera cūcta concedas: vt inter presentis seculi angustias: tuo semp auxilio gubernetur. Mitte ei dñe angelū tuū raphaelē: qui thobie comes fuit in itinere suo: eiusqꝫ patrē a corpis cecitate liberauit: ⁊ in eundo ⁊ redeūdo sit ei defensor cōtra oēs visibiles ⁊ inuisibiles hostis insidias: ⁊ omnē mētis ⁊ corpis ab eo cecitatē repellat: qui cū deo p̄re ⁊ spū sc̄to viuis ⁊ regnas deus: per oīa secula seculoꝝ. ℟. Amē. Tū pōtifex imponit illi crucem dicens.

Pōtifex inpōit illi crucē dicēs Accipe ⁊c.

Accipe signū crucis. In noīe patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. in figurā crucis passionis ⁊ mortis christi: ad tui corporis ⁊ aīe defensionē: vt diuine bonitatis grā post iter expletū saluus ⁊ emēdatꝰ ad nos valeas remeare. Per xp̄m dominū nostrū. Demū pontifex aspergit cruce signatum aqua benedicta. Qui genuflexus osculatur manum pontificis ⁊ discedit.

Pōtifex aspgit signatū aq̄ bñdicta q genuflexus osculat manum pontificis.

¶ De benedictione armorum.

Ontifex bñdicturus arma: que aliqs ministrorum coram eo tenet: aut supra altare vel aliquã mẽsaz ponunt stans sine mitra dicit. ℣.

Pōtifex sine mitra dicit adiutoriũ rc.

Adiutoriũ nr̃m in noĩe dñi. ℟. Qui fecit celũ et terrã. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus.

Signaculũ et bñdictio dei oĩpotẽtis pa✠tris et fi✠lij et spũs ✠ sancti: descendat sup hec arma: et sup induẽtẽ ea: qbus ad tuẽdam iusticiã induatur. Rogamus te dñe deus: vt illũ ptegas et defendas: q viuis et regnas deus: p oia scl'a sclo℞. ℟. Amẽ. Alia orõ. Oremus.

Deus oĩpotẽs: in cuius (mus. manu victoria plena consistit: quiqz etiã dauid ad expugnãdũ rebellẽ goliã vires mirabiles tribuisti: clemẽtiã tuã humili pce deposcimus: vt hec arma almifica pietate bene✠dicere digneris et pcede famulo tuo. N. eadẽ gestare cupiẽti: vt ad munimẽ ac defẽsionẽ sctẽ mr̃is eccl'ie: pupillorũ et viduarum: ptra iuisibiliũ et visibiliũ hostiũ ipugnationẽ ipsis libere et victoriose vtatur. Per xp̃z dñz nr̃z.

j. Re. xvij.

℟. Amẽ. Deinde aspgit ea aq bñdicta.

Aspergit aquã benedictã.

¶ De benedictione ensis.

Ontifex ensez bñdicere volens illo cui tradẽdus est corã eo genuflectẽte: quem vnus ex ministris corã eo tenet: stãs sine mitra dicit. ℣.

Pōtifex sine mitra dicit adiutoriũ rc.

Adiutoriũ nr̃m in noĩe dñi. ℟. Qui fecit celũ et terrã. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus.

Bene✠dicere digneris que sumus dñe ensem istũ et hũc famulũ tuũ: qui eũ te inspirãte suscipere desiderat: pietatis tue custodia munias: et illesũ custodias. Per xp̃m dñm nostrũ. ℟. Amẽ. Deinde aspgit ipsum ensez aqua bñdicta: et tradit eum illi dicens.

Accipe ensem istũ in nomine patris et filij et spiritus sãcti: et vtaris eo ad defensionẽ tuam: ac sancte dei ecclesie: et ad cõfusionem inimico℞ crucis christi ac fidei christiane: et quantũ humana fragilitas permiserit cũ eo neminẽ iniuste ledas: qd ipse tibi pstare dignetur qui cũ patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum. ¶ De benedictione et traditione vexilli bellici.

O Omnipotēs sempiterne de⁹ q primo hoi trāsgredienti mādatū tuū nec cōfitēti peccatuꝫ ꝓpriū denūciasti q cinis esset ⁊ in cinerē reuertereť: te suppliciter ex poscimus: vt parcas nobis pecca ta nostra tibi veraciter ꝯfitētib⁹: ⁊ da vt p īpositionē huiuꝫ cineris veniā ꝯsequamur ⁊ de pctō ad iu stitiā: de corruptione ad incorru ptionē: de morte ad vitā ꝑuenire mereamur eternā. Per xp̄ꝫ dn̄m nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹. Oro.

D Eus q humiliatione flecte ris ⁊ satisfactiōe placaris amorē tue pietatis īclina p̄cibuꝫ nostris: ⁊ capitib⁹ seruoꝝ tuoꝝ hoꝝ cine rū aspersione attactis effūde pro pitius gratiā tue: bene✠dictio nis: vt eis spū cōpūctionis reple tis que iuste postulauerint effica citer tribuas: ⁊ cōcessa perpetua stabilitate manere intacta decer nas. Per christū dominū nr̄ꝫ. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

O Omnipotēs sempiterne de us qui niniuitis in cinere ⁊ cilitio penitētibus indulgētie remedia ꝓstituisti: cōcede ꝓpiti⁹: vt sic eos imitemur habitu: quaten⁹ venie prosequamur obtētu. Per dn̄m nr̄ꝫ iesū christū filiū tuū qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spūs san cti deus. Per oia secula scloꝝ. ℟. Amē. Post bn̄dictioneꝫ cineres aspgant aqua bn̄dicta. Cinerib⁹ bn̄dictis pōtifex cū ministris sco la p̄cedente ⁊ toto clero cruce aq bn̄dicta ⁊ duob⁹ cereis p̄cedēti bus egrediť choꝝ circa medium ecclie vbi parata sit sedes. Tūc cle rus diuidiť p duos choros hinc inde vsus valuas ecclie. Penitē tes vero oēs ingressi prosternūt se cū lachrimis in ecclie pauimēto corā epō iter vtrūqꝫ choꝝ. Tunc pōtifex vel archipresbyter ponit cineres sup capita singuloruꝫ di cēs. Memēto fili q̄r cinis es ⁊ in cinerē reuerteris: age penitētiaꝫ vt habeas vitā eternā. Et vn⁹ ex canonicis aspgit eos aqua bn̄di cta. Postea pōtifex benedicit cili tia in hūc modum. ℣. Adiutori um. ⁊c. Dn̄e exaudi. Dominus vobiscū. Oremus. Oratio.

O Omnipotēs sempiterne de⁹ q pctōrib⁹ pietatis tue misericor diā q̄rētibus hoc idumēto vesti tis misericordiā ⁊ veniā tribuisti: obsecramus clemētiā tuā: vt hoc indumētū qd̄ vocatur cilitiū bn̄✠dicere ⁊ sanctificare digneris: vt qcūqꝫ eo pro pctis suis idutus fuerit ⁊ misericordiaꝫ iplorauerit veniā ⁊ idulgētiam tue misericor die ꝯsequať. Per xp̄ꝫ. ℟. Amen. Aspgāť aqua bn̄dicta. Bn̄dictis cilitijs episcopus capita corū co operit cum eis dicens.

Apud dñz misericordia est: et apud deuz redemptio: ita enĩz lapsis hominibus subuenit nõ solũ per baptismi et cõfirmationis grãm sed etiã p penitentie medicinã vt spũs human⁹ vite reparetur eterne. ℟. Deo grãs. Quo facto põtifex incipit añ. Ne reminiscaris: et sup faldistoriũ accũbit et ministri et totus ppl's et penitentes psternũt se in terrã et p ipsorũ penitentiũ absolutione dicũt septẽ psalmos penitẽtiales: alternatiz deinde dicit añ. Ne reminiscaris. q̃re supra in bñdictiõe abbatis. Postea dicat letania. Qua finita põtifex dicit sup ipsos penitẽtes. Pater nr̃. Et ne nos. ℣. Saluos fac seruos tuos et ancillas tuas. ℟. Deus meus etc. ℣. Mitte eis dñe auxiliũ de sãcto. ℟. Et de syon tuere eos. ℣. Nihil pficiat inimic⁹ in eis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis. ℣. Esto eis dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dñe deus virtutũ cõuerte nos. ℟. Et ostẽde faciẽ tuaz et salui erimus. Dñe exaudi. Dñs vobiscũ. Oremus. Oratio.

Exaudi domine preces nostras et cõfitentiũ tibi parce peccatis: vt quos cõsciẽtie reatus accusat idulgẽtia tue miserationis absoluat. Per xp̃m. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Preueniat hos famulos tuos et has famulas tuas q̃sumus domine misericordia tua: vt omnes iniquitates eorũ celeri indulgentia deleantur. Per christum. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Adesto dñe supplicationib⁹ nostris: nec sit ab his famulis et famulabus tuis clemẽtie tue lõginqua miseratio: sana vulnera: eorũ qz remitte pctã: vt ab oib⁹ iniqtatibus expiati tibi dñe semper valeant adherere. Per christuz. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Domine deus noster qui offensione nr̃a non vinceris sed satisfactione placaris: respice quesumus ad hos famulos tuos et famulas tuas q se tibi peccasse grauiter cõfitent: tuũ est eniz absolutionẽ criminũ dare et veniã pstare peccãtibus: qui dixisti te penitẽtiã male pctõr q̃s mortẽ: concede ergo dñe vt et tibi penitẽtie excubias celebrẽt: et correctis actib⁹ suis cõferri sibi a te sẽpiterna gaudia gratulent. Per xp̃z. ℟. Amẽ.

His p̃missis surgũt penitẽtes et facit eis põtifex sermonẽ ostẽdens qualiter adam propter peccatuz eiect⁹ est de paradiso et multa maledicta in eum congesta: et qualiter eius exemplo ipsi de ecclesia ad tempus eijciendi sunt.

Quo facto accipiat vnum ex eis per dexterā manū ꝛ oēs alij similiter se manibus tenentes candellas accensas in manibus habētes subsequātur eū ꝛ ita eos eijciat de ecclesia cum lachrimis dicens. Ecce eijcimus vos hodie aliminibus sancte matris ecclesie propter peccata ꝛ scelera vestra. omnipotens deus faciat vos reuerti cū fructu penitētie. ℟. Amē. Et iterū schola īsequēte cātāt. ℟.

In sudore vultus tui vescerís pane tuo dixit dominus ad adam donec reuertaris ad terram de qua assumptus es. Quia puluis es ꝛ in puluerem reuerteris. Pro eo ꝙ audisti voce vxoris tue plusꝙ̄ me maledicta terra in opere tuo in laboribus comedes panem ex ea. ℟. Ecce adā quasi vnus e nobis factus est sciens bonum ꝛ malum. Videte ne forte sumat de ligno vite ꝛ viuat in eternum. ℟. Fecitqꝫ dominus ade tunicam pelliceam ꝛ induit eum ꝛ ait. Videte. Gloria patri. Videte.

Et sic eis extra eiectis ꝛ ante valuas ecclie genib⁹ flexis gemēdo manētibus: pōtifex i limine ostij stās moneat eos q̄ de dn̄i misericordia nō desperent: sed ieiunijs orōnibus peregrinationibus elemosinis ꝛ alijs bonis operib⁹ invigilēt: ꝛ dn̄s ad fructū vere penitētie eos pducet: qꝫ feria qnta in cena dn̄i redeāt: qm̄ tūc in sanctā ecclesiam reducētur quā vsqꝫ tūc igredi nō p̄sumāt. Et mox pōtifice cū processione ad chorū redeūte value ecclie añ oculos eoꝝ claudunť. ¶ His expletis hora q̄si nona pōtifex parat se ad missā loco tamē planete recipit pluuiale si in officio suprascripto habebat capā ꝛ iponit cineres capitib⁹ cleri ꝛ ppli: ꝛ ipse primo illos recipit de manu archipresbyteri dyacono semp aquā bn̄dictā super quēlibet spargēte: ꝛ fit ꝓcessio publica p̄cedēte clero ꝛ ppło sequēte cū añ ad hoc statutis ꝓut habes in missali. Facta ꝓcessione intrat vestiariū ꝛ sumpta planeta procedit in missa ordine suo ¶ De officio quod fit feria quinta in cena dn̄i cū lauantur pedes pauperū.

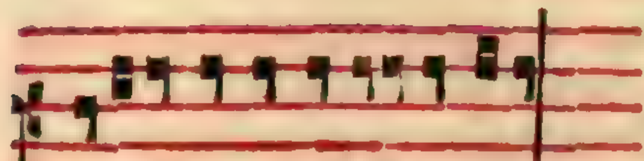

Rdo in quinta feria cene domini in qua sacramētū sacri corporis ꝛ sanguinis ab ipso iesu christo domino nr̄o istitutū est. ¶ Primo lauanť pedes pauperib⁹. ¶ Secundo solēniter penitētes reconcilianť. ¶ Tertio chrisma ꝛ olea ꝯficiunť. ¶ Quarto fit mādatū.

Primū itaqꝫ circā horā tertiā pōtifex paratus si velit amictu alba ꝛ stolla sine mitra ꝛ baculo pastorali egredit̄ sacristiam cū canonicis ꝛ toto clero ꝛ intrat capitulū: vbi parati sunt .xiij. pauperes. Quibus sedētibus ipse flexis genibus lauat pedes ꝛ tergit ꝛ osculat̄. Deinde osculata cuilibet manu dat ei elemosinā arbitrio suo. Et interim a schola cantant añ.

Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui secundum nomen tuū deus sic et laus tua in fines terre iustícia plena est dextera tua. ps.

Beati inmaculati in via. dicit totus cū. Gloria pr̄i et añ. repetitur. Qua dicta inchoatur añ. Ne reminiscaris et dicunt ps penitētiales s. fol. lxvj. qb' dictis pōtifex dic. kyriel. x̄pel. kyriel. Pr̄ nr̄. Et ne nos. ℣. Tu mandasti mādata tua. ℟. Custodiri nimis. ℣. Tu lauasti pedes discipulorū tuorū. ℟. Opera manuū tuarū dn̄e ne despicias. Domine exaudi. Dn̄s vobiscum. Oremus. Oratio.

Adesto domine q̄sumus officio seruitutis nr̄e: et quia tu discipulis tuis pedes lauare dignatus es ne despicias opera manuū tuarū que nobis retinēda mādasti: vt sicut hic nobis et a nobis exteriora abluuntur inquinamenta: sic a te omniū nostrum interiora peccata lauētur. Quod ipse p̄stare digneris qui cū deo patre: et spiritu sancto viuis et regnas in secula seculorū. ℟. Amē. Lotione finita paupes comedāt in domo dn̄i episcopi. Hec aūt forma lauandi pedes potest diebus singulis obseruari incipiendo ab añ. Ne reminiscaris. ¶ De reconciliatione penitentium.

Expleta lotione pedū pauperū recōciliant penitentes qbus ab ecclesia solennē agere penitētiam iniunctū est: q in capite ieiuniorum de ipsa eiecti fuerūt. Ait enim Inocentius papa. De penitētibus q siue ex grauioribus: siue ex leuioribus cōmissis penitentiā gerunt: si nulla interueniat egritudo qnta feria ante pascha eis remittēdū romane ecclesie cōsuetudo demonstrat: Si vero quis in egritudine vixerit atq3 vsq3 ad desperationē deuenerit ei ante tēpus pasche relaxandū: ne de seculo absq3 cōmunione discedat. Vigili' quoq3 papa ait. Penitētiū recōciliatio fit non per illā manuū ipositionem que iuocationē sancti spūs opat: sed per illā que dignos penitētie fruct' acqrit: et sancte cōionis restitutione pficit. Sane penitentibus i qbusdā ecclesijs mane iussu epī añ fores eccl'ie exteri' humilr̄ cōstitutis vnus sacerdos in aliquo altari eisdē foribus primiori celebrat missā: cui' itroit' est. Misereris oium feria q̄rta cinerū. ℟. Miserere. ℣. Misit de celo feria q̄rta añ dn̄icā de passione. Ep'la. Lauamini. Euāgeliū. Erant appropinquātes dn̄ica. iiij. post pēthe. Of. Sicut i holocaustū. Cōio. Amē dico vob. Dn̄ica. xxiiij. post pēth.
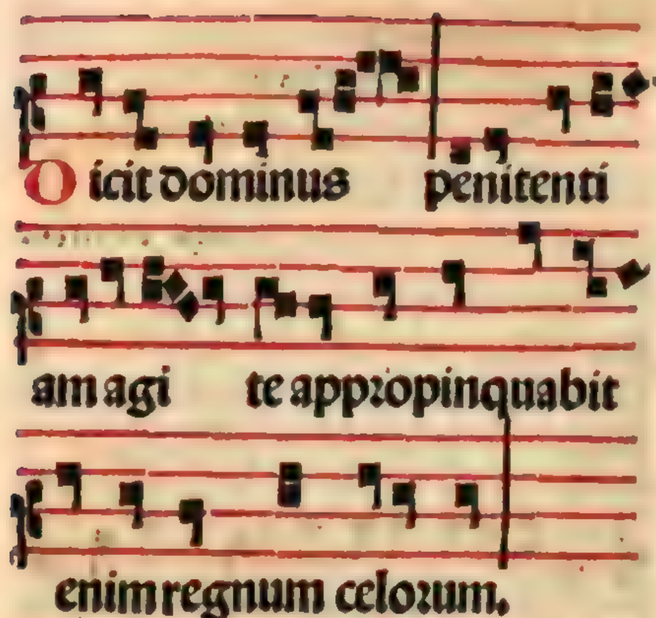

Missa igitur si dicat expleta mox sacerdotes qbus ipositũ est penitētiũ ꝯfessiones audire audiāt illas vel in ecclīa vel in aliq̊ loco ad hoc deputato: ⁊ qualiter in transacta quadragesima se gesserint: qualiterue iniũctas sibi penitētias obseruauerint diligenter inquirant ⁊ notata fideliter noīa habeant ⁊ annos penitētie ac delicta ⁊ circũstātias singuloꝝ vt cũ hora reqsitionis aduenerit qd de singulis pōtificalis cēseat auctoritas clarescat: ⁊ vniuersoꝝ causas ⁊ liberius ⁊ expediti⁹ decernere possit. Auditis itaq; cōfessionibus eps ante horā sextaꝫ examinat cũ sacerdotibus ipsis diligēter q digni sunt recōciliari ⁊ qui nō. Deinde paratus cuꝫ amictu alba stola pluuiali mitra simplici ⁊ baculo pastorali sine manipulo ministris etiā paratis ⁊ insuper q̃tuor subdiaconis paratis ⁊ vno diacono de antiqorib⁹ induto solēniter ac etiā vno archidiacono cũ amictu alba ⁊ stolla sine dalmatica prosternit se super faldistoriũ corā altari dicens cũ p̄fatis ministris ⁊ clero septē psalmi penitētiales. s. fol. lxvi. ⁊ Letaniā s. fol. x. penitētes vero tũc ante fores ecclie nudis pedibus ad terram prostrati manent tenētes in manib⁹ cereos extinctos. Cũq; in letania dictũ fuerit. Oēs sancti patriarche ⁊ pphete orate pro nobis ⁊ idē a choro fuerit respōsũ paulisp subsistit: ⁊ tũc pōtifex mittit ad penitētes duos subdiaconos cādelas accēsas in manib⁹ ferētes. Qui cũ ad portā peruenerint stātes in limine ostij eleuatis manibus ostendunt illis candelas accensas dicentes añ.
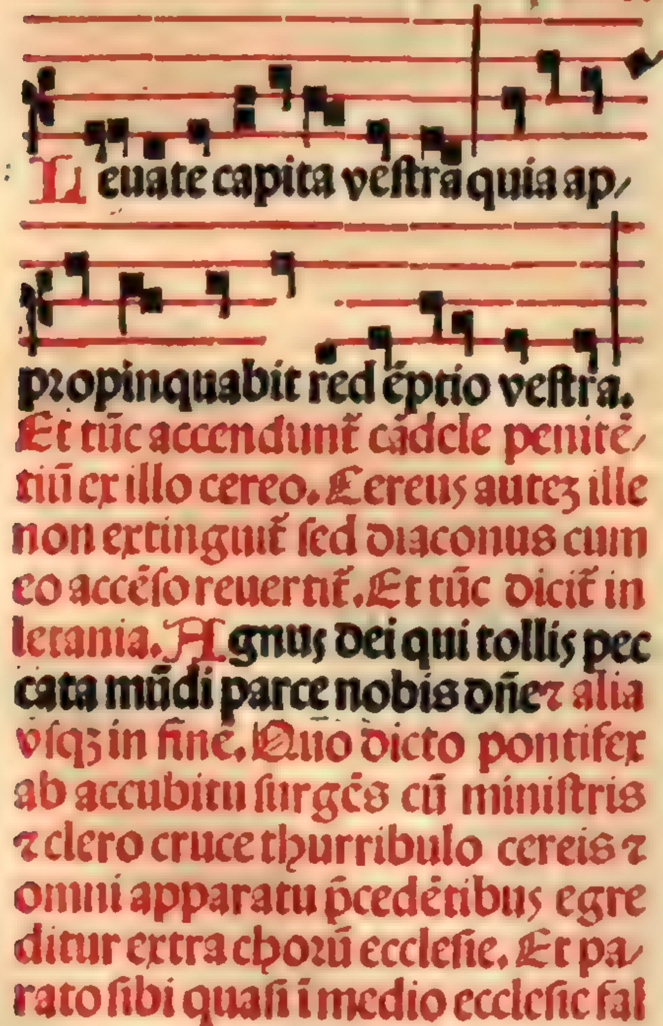

Viuo ego dicit dominus nolo mortē peccatoris sed vt magis conuertatur ⁊ viuat.

Qua finita extingunt mox ipsas cādelas corā illis ⁊ reuertunt ad locũ suũ. Et proceditur in Letania. Cumq; dictum fuerit. Omnes sancti martyres orate pro nobis ⁊ idem a choro responsum extiterit tunc etiaꝫ subsistitur a Letania ⁊ episcopus mittit ad illos duos alios subdiaconos similimodo cum candelis accensis qui in limine ostij constituti cantant antiphonam.

Et mox extinctis cādelis vt prius reuertunt̃ ad locū suū. Et proceditur in letania vsq3 ad agnus dei tunc pontifex mittit ad illos vnū senez dyaconū idutū vtš cuz magno cereo illumiato. Ille igit̃ in lumine ostij ɔstitut⁹ cātat añaz.

Et tūc accendunt̃ cādele penitētiū ex illo cereo. Cereus autez ille non extinguit̃ sed diaconus cum eo accēso reuertit̃. Et tūc dicit̃ in letania. Agnus dei qui tollis peccata mūdi parce nobis dñe ꝛ alia vsq3 in fine. Quo dicto pontifex ab accubitu surgēs cū ministris ꝛ clero cruce thurribulo cereis ꝛ omni apparatu ꝑcedētibus egreditur extra chorū ecclesie. Et parato sibi quasi i medio ecclesie faldistorio sedet respiciens ad ostiū ecclie clero per choros ꝟsus ipsuz ostiuz ab vtroq3 latere disposito seriatim. Tūc vnus archidiacon⁹ paratus vt premissuz est stans in limine ostij excelsa voce i tono lectionis dicit ad illos ante ostiū foris stantes State in silētio: audientes audite. Indicto itaq3 silētio vertēs se ad pontificem dicit similiter in tono lectionis.

Adesto venerabilis pōtifex tēpus acceptū dies ꝓpitiationis diuine et salutis humane quo mors interituz ꝛ vita eterna accipit principium: quando in vinea domini sabaoth sic nouoruz plantatio facienda est: vt purgetur execratio vetustatis. Quāuis enim ad vicez bonitatis dei nihil tēporis vacet: nunc tamen ꝛ largior per indulgentiaz est remissio peccatorū: ꝛ copiosior per gratiam assumptio renascentium. augemur regenerādis: crescamus reuersis. Lauant aque: lauant ꝛ lachryme. Inde est gaudiū vocatorum. Hinc letitia de absolutione penitētium. Inde est ꝙ supplices tui posteaꝙ̄ in varias formas cri

minū neglectu mādatoꝝ celestiū ꝛ moꝝ probabiliuꝫ trāſgreſſione ceciderūt: humiliati atqꝫ pſtrati ppbica ad deū voce clamant dicē tes. Peccauimus cū patrib⁹ nr̄is: impie egimus iniquitatē fecimus. Miſerere nr̄i dn̄e miſerere nr̄i. Et euāgelicaꝫ vocem nō fruſtatoria
Mat.v. aure capientes: bti qui lugent qm̄ ipſi cōſolabunt. Mādūcauerunt
ps.xxvi. ſicut ſcriptū eſt panē doloris: lachrimis ſtratū: rigauerūt cor ſuū
ps.vi. luctu: corpus ſuū afflixerunt ieiunijs vt aiarū recuperent quā pdiderāt ſanitatē. Unicū itaqꝫ eſt penitenti ſuffragiū: qd in ſingulis pdeſt ꝛ oibus in cōmune ſuccurit:

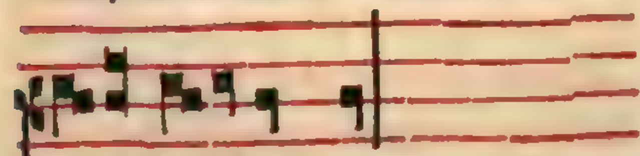
¶ His dictis pōtifex ſurgēs accedit cū miſtris ad oſtiū ecclie cleri coꝝ choro ſe nō mouēte. Et ſtās i medio oſtij facit eis breuē exortationē de clementia diuina ꝛ de venie pmiſſiōe dicēs eis q̄liter mox in eccliaꝫ reducent ꝛ q̄liter viuere debent. Quo facto cātat añaꝫ.

Ve nite venite venite

filij audite me timorem do-

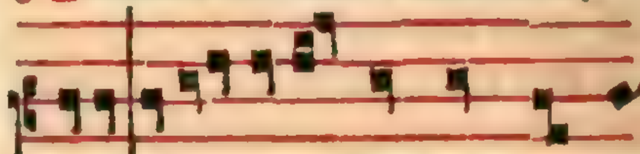

mini docebo vos.

Qua dicta dyaconus ex parte penitentiuꝫ ſtās dicit p eis. Flectamus genua. Et ep̄s ſecundo dicit dictā añ. Venite venite. Et dyaconus idē iterū dicit Flectamus genua. Et mox epiſcopus tertio repetit prefataꝫ añ. Venite venite. Deinde ingredit eccleſiā ſtans infra oſtiū diſtans ab illo ſpatio cōuenienti: ꝛ tūc archidiaconus inchoat ꝛ ſchola proſeqtur. Añ.

Accedite ad eum ꝛ illumina-

mini ꝛ facies veſtre non con-

fundentur. ps. Benedicā.

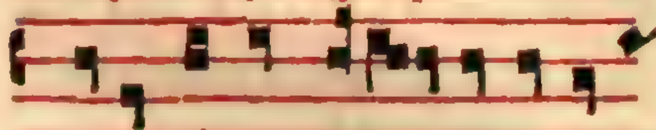
Qua incepta mox penitentes ingredientes infra oſtiū ecclie corruūt ad pedes pōtificis: ſicqꝫ proſtrati ꝛ flētes iacent donec pmiſſa añ. ꝛ ps cōpleant. Quib⁹ expletis vn⁹ archipreſbyter dicit in tono lectionis id quod ſequitur.

Reintegra in eis aplice pōtifex qcqd diabolo ſuadente corruptū eſt: ꝛ orōnū tuaꝝ patrocinātibus meritis per diuine reconciliationis gratiam fac homines proximos deo. Ut qui antea in ſuis ſibi peruerſitatibus diſplicebant: nūc iam placere ſe deo in regione viuoꝝ deuicto mortis ſue gratulentur auctore. Et pōtifex.

Scis illos recõciliatione fore dignos? Et ille respõdet. Scio ⁊ testificor fore dignos. Et tũc alter diaconus dicit Leuate.

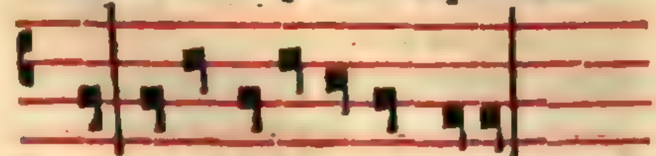
Quibus surgentibus pontifex accipit vnum ex illis per manũ omnibꝰ alijs similiter se se ad manus tenẽtibus. Tũc archipresbiter dicit alta voce. ℣. Iniquitates meas ego cognosco. ℟. Et peccatũ meũ ꝯtra me est semper. ℣. Auerte faciẽ tuam a peccatis meis. ℟. Et omnes iniquitates meas dele. ℣. Redde mihi letitiã salutaris tui. ℟. Et spũ principali ꝯfirma me. Quo dicto põtifex ichoat schola ꝓsequẽte añ. Añ

Dico vobis gaudiũ est ange

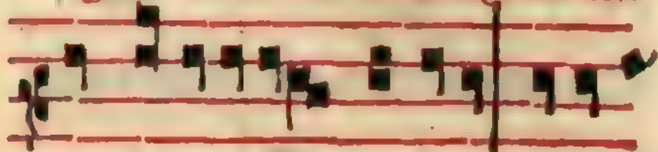

lis dei super vno peccato

re penitentiam agente.

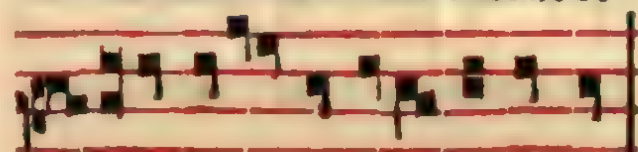
Qua dicta trahit illum quem manu tenet ⁊ ille alios ducens eos vsq₃ ad faldistorium in medio ecclesie prius ibi paratũ ⁊ ibi stans super scabellum conuersus ad illos genua flectentes inchoat añ.

Oportet te fili gaudere quia

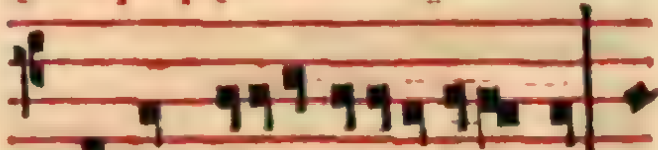

frater tuus mortuus fuerat et

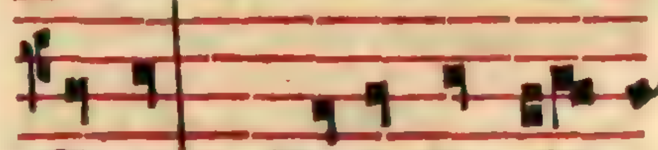

reuixit perierat vt inuẽtus est.

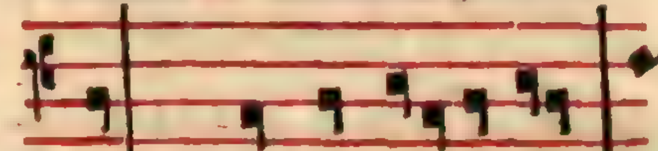
Qua dicta dicit in modũ orõnis. Omnipotens deus vos absoluat ab omni vinculo peccatorũ: vt habeatis vitã eternã ⁊ viuatis. Per dominũ. Deinde dicit super illos voce mediocri tenens manus apertas ante pectus hanc prephationem.

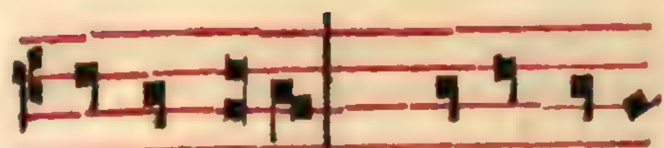
Per omnia secula seculorũ. ℟.

Amen. ℣. Dominus vobiscum.

scum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣.

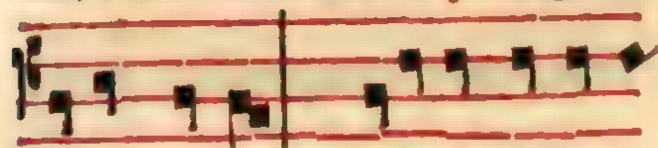
Sursum corda. ℟. Habemus

ad dominum. ℣. Gratias aga-

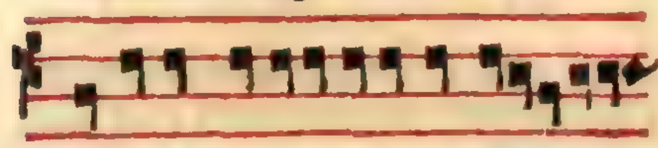
mus dño deo nostro. ℟. Dignũ

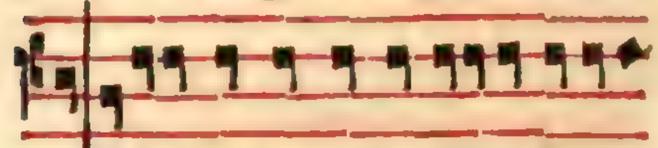
et iustum est. Uere dignũ et

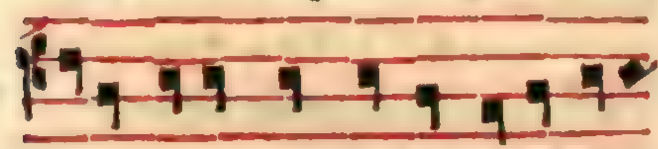
iustum est equum ꝛ salutare.

Nos tibi semꝑ ꝛ vbiqꝫ gr̃as age

re. Dñe sancte pater oĩpotẽs e-

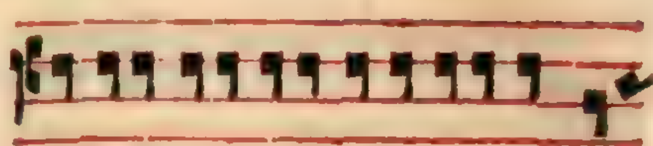
terne deus per christũ dominũ

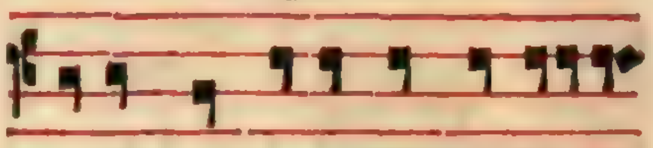
nostrũ. Quẽ oĩpotens genitor

ineffabiliter nasci voluisti vt de-

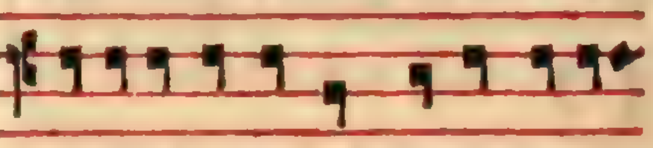
bitũ ade tibi ꝑsolueret eterno

patri mortemqꝫ nostraꝫ sua in

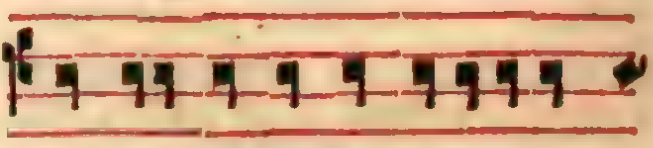
terficeret ꝛ vulnera nr̃a in suo

corpore ferret nostrasqꝫ macu

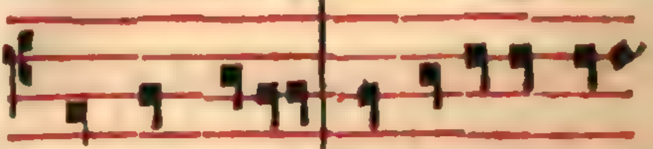
las sanguine suo dilueret: vt

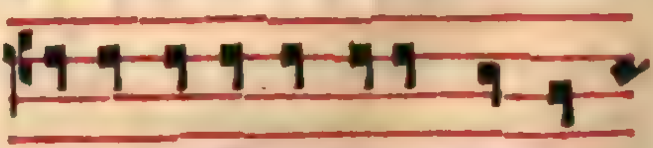
qui antiqui hostis corruera-

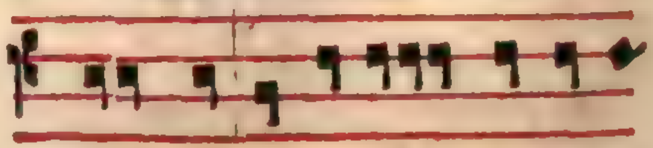
mus inuidia ipsius resurgere-

mus clementia. Te per eum do

mine supplices rogamus ac

petimus vt pro aliorum ex-

cessibus nos digneris exaudi-
re qui pro nostris non suffici-
mus exorare. Tu igitur clemé-
tissime domine hos famulos
tuos quos a te separauerunt
flagitia ad te reuoca pieta-
te solita. Tu namqz nec achab
scelestissimi humilia tioné despe
xisti sed vidictá debitá ptelasti.
Petrú quaqz lachrimáté exau-

disti clauesqz postmodum cele-
stis regni ipsi tradidisti: 7 con-
fitenti latroni eiusdé regni pre
mia promisisti. Ergo clemen-
tissime domine hos pro qui-
bus preces tibi fundimus cle-
mens recollige 7 tue ecclesie gre-
mio redde. Ut nequaqz de eis
valeat triumphare hostis sed
tibi recóciliet filius tibi coequa-

lis emundetq3 eos ab omni facinore et ad tue sacratissi-me cene dapes dignetur ad-mittere. Sicq3 sua carne ꝛ san-guine reficiat vt post huius vite cursum ad celestia regna perducat.

Quod sequitur dicit plane legendo Jesus christus filius tuus dominus noster. ℟. Amé. Prephatione finita pōtifex super faldistorium ꝛ ministri super tapeta ꝛ clerus ꝛ populus ad terram prosternunt ꝛ cātor inchoat schola psequēte añ. ꝛ psal's sequentes. Añ.

Cor mundū crea in me deus et spiritū rectū inoua in visceribus meis. ps. Miserere mei deus secūdū. ps. Miserere mei deꝰ quoniā cōculcauit. ps. Miserere mei deus miserere mei. Quibꝰ dictis pōtifex ab accubitu surgēs dicit super penitētes kyrieleison christeleisō kyrieleisō. Pater noster. Et ne nos. ℣. Domine non ꝯm peccata nostra facias nobis. ℟. Neq3 ꝯm iniqtates nostras retribuas nobis. ℣. Ne memineris domine iniqtatu3 nřaꝝ antiquaꝝ. ℟. Cito anticipēt nos misericordie tue. ℣. Conuertere dñe vsq3quo. ℟. Et deprecabilis esto sup seruos tuos. ℣. Saluos fac seruos tuos ꝛ ancillas tuas. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Esto eis domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Mitte eis domine auxiliu3 de sancto. ℟. Et de sion tuere eos. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Adesto domine supplicatio/
nibus nostris: ⁊ me qui eti/
am misericordia tua primus indi
geo clementer exaudi: ⁊ quē non
electione meriti sed dono gratie
tue constituisti operis huius mi/
nistrum: da fiduciam tui muneris
exequendi: ⁊ ipse in meo ministe
rio quod tue pietatis est opera/
re. Per christum. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

Presta quesumus domine his
famulis tuis dignum penitentie
fructum: vt ecclesie tue a cuius in/
tegritate deuiauerāt peccando:
reddantur inoxij: admissorum ve
niam consequendo. Per christū.
℟. Amen. Oremus. Oratio.

Precor domine tue clementi
am maiestatis ac nominis:
vt his famulis tuis peccata ⁊ faci
nora sua confitentibus veniā pre
stare ⁊ preteritorum criminū vin
cula relaxare digneris: qui hu//
meris tuis ouem perditam redu
xisti ad caulas: ⁊ publicani preces
confessione placatus exaudisti:
tu etiam domine his famulis tuis
placare: tu horum precibus beni
gnus assiste: vt in confessione fle/
bili permanentes clementiam tu/
am celeriter exorēt: ⁊ sanctis ac sa
cris altaribus restituti: spei rur/
sus eterne ac celesti glorie refor/
mentur. Per christum ℟. Amē.

Oremus. Oratio.

Deus humani generis beni/
gnissime cōditor ⁊ misericordissi
me reformator: q hominem inui/
dia diaboli ab eternitate deiectū
vnici filij tui sanguine redemisti:
viuifica hos famulos tuos quos
tibi nullatenus mori desideras:
⁊ quos dereliqsti deuios assume
correctos: moueāt pietatē tuam
q̄sumus dn̄e horum famulorum tuorū
lachrimosa suspiria: tu eorum mede
re vulneribus: tu iacētibus manum
porrige salutarē: ne ecclia tua ali/
qua sui corporis portione vastetur:
ne grex tuus detrimētū patiatur: ne
de familie tue damno inimicus ex/
ultet: ne renatos lauachro saluta
ri mors secūda possideat: Tibi er
go dn̄e supplices preces: tibi fletum
cordis effūdimus: tu parce confitēti
bus: vt sic in hac mortalitate pec
cata sua te adiuuāte deflēt: quate
nus in tremēdi iudicij die senten
tiam eterne dānationis euadant:
⁊ nesciant quod terret in tenebris
quod stridet in flāmis: atque ab erro
ris inuio ad iter reuersi iustitie ne
quaquam vltra vulneribus saucientur:
sed integrū sit eis atque perpetuū:
⁊ quod gratia tua cōtulit ⁊ quod
misericordia tua reformauit. Per
christū. ℟. Amē. Oremus. Oratio.

Deus misericors deus cle//
mens qui secundū multitu
dinem miserationū tuarum pec·
cata penitentium deles ⁊ preteri
torum criminum culpas venia re
missionis euacuas: respice super
hos famulos tuos: ⁊ remissionem
sibi omnium peccatorum suorū tota cor
dis deuotiōe poscētes deprecatus
exaudi: innoua in eis pijssime pater

qcquid terrena fragilitate corru ptũ vel diabolica fraude violatũ est in vnitate corporis ecclie tue mẽbra pfecta remissiõe restitue. Miserere dñe gemituuꝫ miserere lachrymarꝫ: ꝛ nõ hñtes fidutiã nisi in tua misericordia ad sacramẽtũ recõciliationis admitte. Per xp̃m. ℟. Amẽ. Oremꝰ. Orõ.

Maiestatẽ tuã supplices deprecamur oipotẽs eterne deꝰ: vt his famulis tuis lõgo squalore penitẽtie maceratis miseratiõis tue veniã largiri digneris: vt nuptiali veste recepta ad regalẽ mẽsaꝫ vnde eiecti fuerãt mereant̃ introire. Per christum. ℟. Amẽ. Oremꝰ.

Dominus iesus Absolutio. xp̃s qui totiꝰ mũdi peccata sui traditione atqꝫ imaculati sanguinis effusione dignatus est expurgare: quiqꝫ discipulis suis dixit quecũqꝫ ligaueritis sup terrã erũt ligata ꝛ i celis ꝛ quecũqꝫ solueritis sup terrã erũt soluta ꝛ in celis: de quorꝫ numero me quis idignũ ꝛ pctõrẽ ministrũ esse voluit: intercedẽte dei genitrice maria ꝛ beato michaele archãgelo ꝛ sãcto petro aplo cui data est potestas ligãdi atqꝫ soluẽdi ꝛ oibꝰ sanctis: ipse vos absoluat sancti sui sanguinis interuẽtione q in remissionẽ pctõꝝ effusus est: per ministeriũ meũ ab oibꝰ peccatis vestris q̃cunqꝫ aut cogitatione aut locutione vel opatione negligẽter egistis: atqꝫ a vinculis pctõꝝ absolutos pducere dignet̃ ad regna celoꝝ. Qui cuꝫ deo p̃re ꝛ spũ sancto viuit ꝛ regnat in scl'a sclorũ. ℟. Amẽ. Tunc põtifex aspgat eos aqua bñdicta ꝛ thurificet eos dicẽs. Exurge q dormis exurge a mortuis: ꝛ illumiabit te xp̃s. Ultimo dat eis idulgẽtiã prout sibi placuerit. Qua data manibus eleuatis ꝛ supra illos extẽsis dicit so Recibꝰ ꝛ lẽnẽ bñdictionẽ.

Precibus ꝛ meritis beate marie semp virginis: beati michaelis archãgeli bti ioãnis baptiste: sctõꝝ aplorũ petri ꝛ pauli: ꝛ oium scõꝝ: misereatur vestri oips deꝰ ꝛ dimissis oibꝰ peccatis vestris perducat vos ad vitam eternam. ℟. Amen.

Indulgentiã absolutionẽ ꝛ remissionẽ oium pctõꝝ vestrorũ tribuat vobis oipotens ꝛ misericors dñs. ℟. Amẽ. Ultimo bñdicit eis dicẽs. Bñdicat vos oipotẽs deus pa ✠ ter ꝛ fi ✠ liꝰ ꝛ spiritus ✠ scũs. ℟. Amẽ. Quo facto crines ꝛ barbã quã nutrierãt deponũt ꝛ vestibus penitẽtialibus dimissis se cultioribus ꝛ mundioribus induant.

Tertio loco hac die in toto orbe christiano chrisma ꝛ oleum sanctũ ac oleũ cathecuminorũ conficiunt̃. Dñs enim iesus xp̃s postq̃ cũ discipulis cenauit: ꝛ eorũ pedes lauit: chrisma conficere docuit. Ipsa quippe peduꝫ lotio sicut ait papa fabianus nouũ significat baptismũ: qd sancti chrismatis vnctione perficit̃ ꝛ

confirmat. Singulis itaqz annis hoc sacramentū hac die est innouandū: quia nouum est sacramentum: et vetus in ecclesia cōcremādum: hoc profecto a sanctis apostolis et eorum successoribus accepimus. Hoc sancta romana ecclesia et antiochena: a tempore apostolorum custodit: hoc constantinopolitana. Hierosolimitana. Alexādrina: et ephesina ecclesie tenent.

De Cō. di. iiij. litteris.

Que paranda sunt i quinta feria i cena domini pro cōficiēdis oleis sanctis et chrismate.

¶ Mane itaqz sacrista vel ille ad quem spectat: omnia que ad chrismatis consecrationem ac oleorum huiusmodi confectionez necessaria sūt: parat videlicet: Tres ampullas oleo mundissimo plenas: quas in sacrario ponit: et diligenter custodit. Unam ad oleum infirmorum. Aliam ad oleum cathecuminorū. Tertiaz que maior sit ad chrisma: et hec tertia cooperiri debet de panno serico albo. Prima autē et secunda de serico panno alterius coloris sint coopertae. Duas mappulas mundas siue vela pro diaconis qui ampullas oleorū pro chrismate et oleo cathecuminorum de sacristia ad chorū portare debēt: et vltra hec faldistoriū et credentiā consuetaz. Paratur etiā alia sedes in presbyterio ab opposito altaris iuxta gradus circa finez presbyterij et ante ipsam sedem versus altare paratur mēsa mappis ornata: que sit iuxta sedez inter ipsam et altare: iuxta dictam sedez hinc et inde: magis tamen ad finez presbyterij posita sint

Tres ampulle de oleo purissimo.

Quibus cooperториjs debēt singule ampulle cooperiri.

Sedes in presbyterio.

Mensa ornata.

scanna pro. xij. sacerdotibus: ita vt ibidez sedentes facies vertant ad altare. Deinde hora quasi sexta penitentibus recōciliatis pulsentur campane prout in diebus solemnibus vt omnes cōueniant ad ecclesiam in qua debent chrisma et alia olea cōsecrari: et tūc pōtifex dicta prius sexta facit sermonem ad populum de chrismatis consecratione vel si malit post euangelium vel postq̄ cōicauerit hoc faciat quod est melius anteq̄ ampulla olei pro chrismate cōsecrādo portatur et fiat his verbis vel similibus.

Scāna pro xij. sacerdotibus.

Chrismatis vnguentum primum moyses iubente domino composuit quo primū aaron et filij eius puncti sunt. Eratqz eo tempore tantū in regibus et sacerdotibus mystica vnctio qua christus figurabatur vnde et ipsuz nomen a chrismate dicitur. Sed postq̄ dominus noster verus rex et sacerdos eternus a deo patre celesti ac mystico vnguento est delibutus: iam nō soli pōtifices et reges sed oīs ecclesia vnctiōe chrismatis per ipositionē manuū cōsecratur.

Appositum ex pōtificali Romane curie. Exo. xxx.

Qđ solis debet̃ epis: vt cõsignẽt ⁊ spũm scũm tradãt: nõ solũ ecclesiastica cõsuetudo declarat: veruz etiã lectio aplõꝝ asserit: qbusdaz in noĩe dñi iesu baptizatis per impositionẽ manuũ apli pauli datũ esse spũm scũm vt ibi legit̃. Et cũ iposuisset illis manus paulus venit spũs scũs sup eos: ⁊ reliqua. Itẽ in alio loco scribit̃ ꝙ apli ab hierosolimis petrũ ⁊ ioannẽ miserũt samariã: vt baptizatis traderẽt spũz scũz. Spũm sanctũ aũt accipere possumus dare nõ possumus: ꝫ vt det̃ dñz iuocam⁹. Ubi apte dat̃ itelligi solis põtificibus aplõꝝ vicarijs deberi: vt ꝯsignẽt ⁊ paraclitũ tradãt. In gestis põtificalib⁹ legit̃ ꝙ siluester papa cõstituit: vt baptizatuz liniat p̃sbyt̃ chrismate leuatuz de aqua ꝓpter piculũ trãsit⁹ mortis: ne ꝓpter abscẽtiã epi ⁊ difficultatẽ illud cõsequẽdi sine manus ipositiõe baptizati migrarẽt: q2 si qs sine ea obijerit piculosũ iter accipit. Timẽdũ est ne illa differẽtia sit iter eũ qui man⁹ ipositiõez accipit ⁊ eũ q nõ accipit: que est iter stellaꝝ claritudinẽ. Hoc est. ex uis nõ excludat̃ a regno dei propter bona opa: tamẽ nõ habet locũ quẽ haberet si illã accipet. Pensandũ est etiã de his qui per negligẽtiã amittunt epi p̃sentiã ⁊ nõ suscipiũt manus ipositionẽ: ne forte ꝓpterea dãnẽtur: qa festinare debuerũt ad manus ipositionẽ. Hec siluester papa ꝓuidẽs: quãtũ potuit subuenit ⁊ cõstituit vt ꝓpter abscẽtiã epi a p̃sbitero baptizati vngerent̃. Unde dicit beda ĩ tractatu sermonũ actuũ aplõꝝ. Naz p̃sbyteri siue absẽte siue p̃nte epõ cum baptizãt chrismate baptizatos vngere lz: ꝫ qđ ab epõ fuerit ꝯsecratũ: nõ tamẽ frõtẽ qđ solis epis debet̃: sed verticẽ ex eodem oleo signare licet: Sz forte cogitat aliqs fide fragilis ꝙ nõ licet. Quid mihi ꝓdest misteriũ ꝯfirmationis? Nã si post fontẽ adiectioni noui generis indigemus: ꝗ̃tũ video nõ totũ de fonte suscipimus. Nõ ita itelligẽdũ est dilectissimi. Nã qd ꝓdest si qsq̃ parẽtũ magnã paruulo cõferat facultatẽ: nisi ꝓuideat illi tutorem? Ita paraclitus regeneratis in christo custos ⁊ cõsolator ⁊ tutor est. Possunt eniz suadẽte diabolo sicut paruuli facultatẽ pdere baptismi. s. vtilitatẽ: si nõ hñt tutorẽ spũm consolatorẽ. In hoc enim mũdo tota etate victuris inter picula ⁊ iuisibiles hostes gradiẽdũ est velut inter serpentes ⁊ scorpiões: quapropter tutor ⁊ cõsolator est necessarius spũs paraclit⁹. In baptismo regeneramur ad vitã: post baptismũ armamur ⁊ confirmamur ad pugnã. In baptismo abluimur: post baptismũ renouamur. In baptismo remissionẽ oium peccatorũ originaliũ accipimus: post baptismũ scutum fidei: gladiuz spũs ⁊ galeã salutis cõtra hostes assumimus: vt vndiqz armati stemus. De spũ scõ accipim⁹

Actũ. xix. Actũ. viiij. De cõ. di. iiij. ca. p̃sbyteris.

accipimus vt spūales efficiamur: q2 animalis homo non pcipit ea que sunt spūs dei. De spū sctō accepimus vt sapiam⁹ inter bonū & malum discernere: iusta diligere iniusta respuere: & malitie ac superbie repugnem⁹: vt luxurie ac diuersis illecebris & fedis iniustisq3 cupiditatib⁹ resistam⁹. De spiritu sancto accipimus: vite eterne flagrare desiderio & mentē erigere a terrenis & ad celestia subleuare. Quo nos per donū eiusdē spūs sancti parcliti puenire pcedat iesus xp̄s dñs noster: Qui cū patre & eodē spiritu viuit & gloriat in secula sclo℞. Amē. Dicta sexta & facto sermone si tunc eū facere intēdit & dcā nona parat se ad missaz oibus pōtificalibus ornamentis preciosis albi coloris: parāt se etiam ministri pōtificis: & vltra illos duodecim p̄sbyteri: septez diaconi: septē subdiaconi. Acolyti & alij necessarij: oēs vestibus albi coloris ordini suo cōgruentibus: quibus oibus paratis: pcedunt ad altare processionaliter hoc modo. In primis precedit thuriferarius: quez sequunt duo ceroferarij: post hos septez subdiaconi bini & bini: & i tertio loco tres simul vadunt. Tuz septez diaconi etiaz bini & bini: & in tertio loco tres: post hos: duodeciz p̄sbyteri bini & bini: quos sequit subdiaconus librū euangelioruz portans ante pectus: cū manipulo in eo reposito: deinde diaconus: & a dextris eius capellanus assistens: quos demū pōtifex sequitur icedēs medius inter duos digniores canonicos ecclesie. aut in dignitate cōstitutos si pōtifex sit in ecclīa sua: alioquin ibit medius inter diaconū: & assistētē. Et si pontifex sit archiep̄s vel patriarcha: & in ecclīa sua: portat etiā in huiusmodi processiōe crux: per vnū ex ministris ad hoc ordinatū: qui medius inter ceroferarios incedit.

Pōtifex cū xij. sacerdotibus. vij. diaconis & vij. subdiaconis & acolitis oibus vestibus albis inducti veniant ad ecclesiaz.

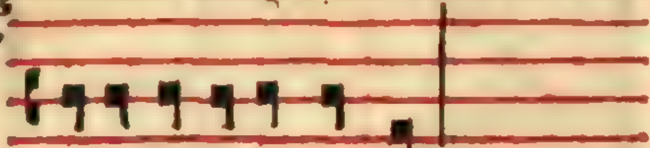

Duodecim p̄sbyteri suo ordine iuxta bāchos in fine presbyterij positos. hinc & inde stabūt vel sedebūt aut genuflectent prout tempus postulabit facies semper ad altare vertentes: post eos stabūt septez diaconi. & post diaconos septē subdiaconi i gradibus p̄sbyterij. Pontifex vero postq̄ ante altare puenerit: facit cōfessionē: incipit itroitus: & proceditur in missa more cōsueto vsq3 ad illū locū canonis: vbi dicitur. Per quē hec omnia dñe semper bona creas. exclusiue. Priusq̄ ergo pontifex verba ipsa dicat facta reuerentia sacramento in altari cōsecrato: retrahit se ad par-

Pōtifex pcedit i missa vsq3 ad Per quem hec oia exclusiue.

tē eplē altaris vbi sup aliū calicē vacuū abluit digitos ⁊ ad purifi catorium extergit: ⁊ ablutio vsq̄z post cōionē pōtificis reseruatur. Tū facta iterū sacramēto reuerētia descēdit primū gradū altaris: ⁊ ibidē accepta mitra vadit ad dictā senē sibi paratā in p̄sbyterio ab opposito altaris: ⁊ sedet super ipsam versa facie ad altare. dictā mēsā añ se habēs. circūstātib⁹ ministris. Sacerdotib⁹ ⁊ alijs paratis p̄dictis in suis locis manētib⁹. Tūc archidiacon⁹ stās apud pōtificē: dicit alta voce in tono lcōnis.

Archidiacon⁹ stās apud pōtificē dicit Oleū infirmorū.

Oleum infirmorum. Et mox vnus subdiaconus ex septē paratis predictis cū duobus acolytis hinc ⁊ inde associat⁹: vadit ad sacristiā: vbi accipiēs ampullā olei qd pro ifirmis ↄsecrari debet: coopertā vt iuenit: portat eā sinistro brachio amplexatā ante pōtificē: vbi eā tradit in manib⁹ archidiaconi plane dicēs. Oleū ifirmorū. Archidiacon⁹ p̄ntat illā pōtifici ad b̄ndicēdū idē dicēs: collocās eā corā eo supra mēsā supradictā.

Archidiaconus p̄sentat ampullam epo dicēs Oleū infirmorū et ponit eā super mensā sibi paratā.

Pontifex surgēs cum mitra: exorcizat ⁊ b̄ndicit illud voce demissa: ita tñ q̄ a circūastantibus sacerdotib⁹ audiri possit: ab

Pontifex stās cū mitra b̄ndicit oleum.

Exorcizo te im̄mūdissime sp̄us: oīsq̄z incursio sathane: ⁊ oē fātasma. In noie pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ sp̄us✠ sācti: vt recedas ab hoc oleo: vt possit effici vnctio spiritalis ad corroborādū tēplū dei viui: vt in eo possit sp̄us scūs hītare p nomē dei p̄ris oipotētis ⁊ p nomen dilectissimi filij ei⁹ dñi nr̄i iesu xp̄i. Deinde deposita mitra b̄ndicit ipsū oleū dicēs eadē voce. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū sp̄u tuo. Oremus.

Pōtifex deposita mitra dic̄ orationem.

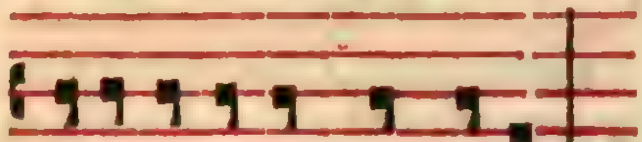
Emitte q̄sum⁹ dñe sp̄ū scūz paraclitū de celis: in hāc pinguedinē oliue: quā de viridi ligno p̄ducere dignat⁹ es: ad refectionē mētis ⁊ corpis: vt tua sācta b̄n✠dictiōe fit oī hoc vnguēto celestis medicie puncto: tutam̄ mēt̄z ⁊ corpis: ad euacuādos oēs dolores: ⁊ oēs ifirmitates: oēmq̄z egritudinē mētis ⁊ corpis vñ vnxisti sacerdotes: reges, p̄phas ⁊ mātyres tuos sit chrisma tuū p̄fectū nob̄ dñe a te b̄ndictū: p̄manēs i viscerib⁹ nr̄is. In noie dñi nr̄i iesu xp̄i. ℟. Amē. His expletis oleū ip̄z eo mō q̄ apportatū fuit ad sacrariū reportat̄ ⁊ diligētissime ↄseruat̄. Tūc pōtifex reassūpta mitra sedet ⁊ lauat man⁹: tū surgit ⁊ cū mitra cū ministris suis: ceteris sacerdotib⁹ ⁊ alijs patis i locis suis manētib⁹: accedit vsq̄z ad gradū altaris: vbi deposi

Pōtifex cū mitra accedit ad altare ⁊ ↄsequitur missam vsq̄z ad cōione suaz inclusiue.

ta mitra: facit reuerētiā sacramē
to. tū ascendit ad altare: ꝛ icipiēs
vbi dimiserat vȝ. **Per quem hec
oia** ꝛc. ꝑcedit in missa vsqȝ ad cō
munionē corpis ꝛ sanguinis iclu
siue. quā pōtifex ipse solus sumit.
Quo facto diacon⁹ ponit hostiā
cōsecratā pro crastina die reseruā
dā. in calicem seu vasculuȝ ad hoc
paratū: ꝛ reuerēter collocat ipsaȝ
sup mediū altaris. Deinde ponti
fex postq̄ se cōmunicauerit ꝛ pu
rificauerit: ac etiā primā digitorū
ablutionē ex alio calice sumpserit
facta reuerētia sacramēto in alta
ri posito: i secūdo gradu altaris
mitrā accipit: ꝛ redit ad predictā
sedē cū ministris suis ꝛ alijs assi
stētibus eo ordine quo p̄missum
est: ꝛ ibi cum mitra sedet. Tūc ar
chidiaconus stans apud pōtificē
dicit alta voce in tono lectionis.

Diacon⁹ hostiā cōsecratā ꝓ die crastino reponit sup altare in vasculo ad hoc parato.

Archidiaconus alta voce dicit. Oleū ad sāctū chrisma ꝛ Oleuȝ cathecuminorum.

Et mox eadē voce ꝛ tono subiugit.

Quo dicto duodeciȝ presbyteri.
septē diaconi: ꝛ septē subdiaconi
parati p̄dicti ꝛ alij ministri quot
necessarij fuerint eo ordine quo
venerūt pgūt ad sacrariū ad de
ferendū cum omni decore ꝛ reue
rētia: oleū chrismale ꝛ oleū cathe
cuminorū: ministris tamē pōtifi

Xij. p̄sbyteri ꝛ. vij. dyaconi ꝛ. vij. subdiaconi vadunt ad sacrariū ꝛ deferūt cuȝ oī decore duas ampullas cū oleo

cis cuȝ eo remanētibus: qui obla
to sibi thuribulo iponit incensū
ꝛ bn̄dicit more solito. Incedunt
autē redeūtes ad chorū cū ampul
lis: hoc ordine. Primo thurifera
rius cū thuribulo fumigāte: quē
sequit̄ subdiacon⁹ crucē deferēs
medius inter duos acolitos cuȝ
cereis ardentib⁹. Tum duo cāto
res cantantes versus. **O redem
ptor.** vt ifra habent̄. quos sequū
tur bini ꝛ bini subdiaconi ꝛ dia
coni. Deinde vn⁹ subdiacon⁹ por
tās vasculū cū balsamo.

Ordo redeuntiū cū oleis ad altare ꝛ qd cantare debent

Tū duo diacōi āpullas olei ad
sctm̄ chrisma: ꝛ p oleo cathe
cuminorū portātes: q habēt map
pulas mūdas siue vela ad collū:
quorū extremitates ante pect⁹ de
pendēt: tenētes ipsas ampullas
sinistris brachijs amplexatas: seu
circūdatas: ꝛ extremitatib⁹ map
pularū: que a dextris depēdēt in
uolutas ꝛ cooptas: ita tamē vt a
medio supra videri possint. Dia
conus autē qui oleū pro sctō chri
smate portat a dextris vadit. hos
sequunt̄ duodeciȝ sacerdotes pre
dicti bini ꝛ bini: qb⁹ sic a sacristia
vsus pōtificē ꝑcedētib⁹ duo cāto
res p̄dicti cātāt versus sequētes.

O redemptor sume carmen. temet concinentium.

Et chorus idem replicat. Deinde dicti duo cantores prosequūtur sequentes versus.

Audi iudex mortuorum: vna spes credentium: audi voces proferentum donum pa cis premium. Chor⁹ repetit. ṽ.

O redemptor. Deinde dicti duo cantores prosequūtur ṽsus.

Arbor feta alma luce hoc sacrādū ꝓtulit: fert hoc pña ꝑsens turba saluato ri seculi. Chor⁹ repetit. ṽ.

Tum illi duo cātores prosequunt. ṽ.

O redemptor.

Stans ad aram humi supplex infulatus pontifex: debitum persoluit omne consecrato chrismate. Chor⁹ repetit. ṽ.

Deinde illi duo cātores ꝓsequunt. ṽ.

O redemptor.

Consecrare tu dignare rex perhennis patrie hoc signū o liue viuū ɔtra iura dmonū. Chor⁹ repetit. ṽ.

O redemptor. Eis igitur ordine premisso in p̄sbyteriū ecclesie cantādo versus p̄missos puenientibus: crux cū candelabris ꝛ incenso situant̄ prope altare iuxta cornu epistole. Archidiaconus diaconus ꝛ subdiaconus mistrātes: sint circa pontificē hinc ꝛ inde. Sacerdotes vero duodecim parati iuxta eos duo cornua faciunt: sex hinc ꝛ sex illinc vertentes faciez ad altare: a lateribus assistētes pōtifici tanq̄ȝ eius testes: ꝛ ministerij sacri chrismatis cooperatores. Diaconi vero post tergū pōtificis ꝛ post eos subdiaconi parati stāt tanq̄ȝ ministri ꝛ inspectores. Interim diaconi ampullas olei chrismalis: ꝛ olei cathecuminorū portātes: ꝛ subdiaconus cū balsamo se firmant: quousqȝ oēs predicti in suis locis fuerint ordinati. Oibus itaqȝ dispositis diaconus ampullā olei chrismalis ferens: venit ante pontificē ꝛ archidiaconus illā inuolutā cū mappula quā diaconus ipse circa colluz portauit de manu eius accipiens: eaȝ sic inuolutā ostendit pōtifici sedenti: ꝛ illā sup mensaȝ ante episcopū positā collocat diligenter: alio diacono ampullaȝ aliaȝ assidue inter brachia tenente. Tunc subdiaconus vasculū cū balsamo portans: illud tradit archidiacono qui balsamū pōtifici similiter ostendens: ipsuȝ supra mēsaȝ collocat. Tū pōtifex deposita mitra surgit: ꝛ versus ad altare: habēs ante se super mensaȝ ampullā olei chrismalis ꝛ balsamū: ante oīa benedicit ipsum balsamum dicens.

Ampulle ponūtur super mēsam paratam.

Pōtifex surgit ꝛ stās sine mitra cōuersus ad altare bēdicit balsamū

¶ Bn̄dictio balsami. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremꝰ.

Deus ministeriorū celestiū ꝛ virtutū omniū preparator: n̄ras quesumus preces exaudi: ꝛ hāc odoriferā sicci corticis lachrymaȝ: que felicis virge profluēdo sudoreȝ sacerdotali nos opimat vnguento: acceptabileȝ tuis presta mysterijs: ꝛ concessa benedictione sancti ✠ fica. Per dn̄m ꝛc. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

Creaturarū oium dn̄e precator: qui per moysen famulū tuū p̄mixtis herbis: aromatū fieri p̄cepisti sanctificationē vnguēti: clementiā tuā suppliciter deposcimus: vt huic vnguento qd̄ radix produxit stirpea: spiritualem gratiā largiendo plenitudinem sancti ✠ ficationis infundas. Sit nobis domine fidei hilaritate cōditum sit sacerdotalis vnguenti chrisma perpetuum: sit ad celeste vexillū impressione dignissimū: vt quicunqȝ baptismate sacro renati: isto fuerint liquore perūcti: corporū atqȝ animaruȝ benedictionē plenissimaȝ cōsequantur: ꝛ illi beate fidei collato munere perhenniter ampliētur. Per dominū ꝛc. ℟. Amen. Deinde accepta mitra stās adhuc pōtifex mi

scet super patenam: vel in aliquo
paruo vasculo balsamuz cuz mo/
dico olei: de ampulla chrismali sũ
O Remus dñm no/ pti dicẽs.
strũ oĩpotentẽ: qui incom/
prehensibilẽ filij sui: sibiqȝ coeter
ni diuinitatẽ: mirabili dispositio
ne vere humanitati inseparabili/
ter cõiũxit: ⁊ cooperante grã spi/
ritus sancti: oleo exultationis pre
participibus suis liniuit: vt homo
fraude diaboli perditus gemina
⁊ singulari cõstans materia per/
henni redderetˀ de qua exciderat
hereditati: quatenus hos ex di/
uersis creaturarũ speciebus liquo
res creatos: scẽ trinitatis perfe/
ctione be ✠ nedicat: ⁊ bñdicẽdo
sancti ✠ ficet: cõcedatqȝ vt simul
permixti vnũ fiant: ⁊ quicũqȝ ex/
terius inde perunctus fuerit: ita
interius liniatur qđ omnibus sor
dibus corporalis materie carẽs:
se participem regni celestis effici
gratuletur. Per eũdez dñm no/
strũ iesum xpm filiũ suũ: qui cũ eo
viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus
sancti deus: per oĩa secula seculo/
ruz. Quo facto sedet põtifex retẽ
ta mitra: ⁊ halat plane tertio in
modũ crucis sup os ampulle chri/
smalis inuolute: ante eũ sup men
sam stantis. Deinde duodeciz sa/
cerdotes parati: q iuxta eũ sunt:
ordinatim facientes reuerentiaz
sacramento in altari posito ⁊ põ
tifici: ad mensaz predictã accedũt:
⁊ stantes ante eã singuli successi
ue eodẽ modo vt põtifex fecerat:
in modũ crucis super os ampulle
pdicte halant. Tuz reuerẽtiã vtsˉ
facientes: ad loca sua reuertunť.
Quo facto surgit põtifex ⁊ stans
cum mitra legendo dicit exorcis/
mum chrismalẽ: absolute dicens.

Pontifex stãs cũ mi/ tra exorci/ zat oleum chrismalez.

¶ Benedictio chrismatis.

E Xorcizo te creatura olei: p
deũ patrẽ oĩpotentẽ: qui fecit ce/
lũ ⁊ terram: mare: ⁊ oĩa que in eis
sunt: vt omnis virtus aduersarij:
oĩs exercitus diaboli: oĩsqȝ incur
sio: ⁊ omne fãtasma sathane era/
dicetur ⁊ effugetur a te: vt fiaȝ oĩ
bus qui ex te vngẽdi sunt: in ado
ptionẽ filiorũ per spiritũ sanctũ.
In nomine dei pa ✠ tris omni/
potẽtis: ⁊ in charitate iesu xpi
filij eius domini nostri: qui cũ eo
viuit ⁊ regnat deꝰ: in vnitate eius
dem spiritus sancti. Deinde de/
posita mitra extẽsis manibus an
te pectus dicit prefationem.

Pontifex stãs sine mi/ tra extensis manibꝰ anť pectus diċ prefationẽ.

cum spiritu tuo. ℣. Sursum cor-
da. ℟. Habemus ad dominũ.
℣. Gr̄as agam⁹ domino deo
nostro. ℟. Dignũ et iustũ est.
Vere dignũ et iustũ est equũ
ꝛ salutare. Nos tibi semper et
vbiqꝫ gratias agere. Domine
sancte pater omnipotẽs eterne
deus. Qui in principio inter
cetera bonitatis ꝛ pietatis
tue munera: terram producere
fructifera ligna iussisti: inter
que huius pinguissimi liquoris
ministre oliue nascerent̄: q̄ruꝫ
fructus sacro chrismati deserui
rent. Nã ꝛ dauid ꝓphetico spi-
ritu gratie tue sacramenta p̄no
scẽs: vultus nr̄os in oleo exila-
randos esse cãtauit. Et cũ mun
di crimina diluuio quondã ex-

piarent̃ effuso. similitudinē fu-
turi muneris columba demon-
strans p oliue ramū pacē terris
redditā nunciauit. Q̄d in nouis-
simis tēporib⁹ manifestis est ef-
fectibus declaratū cū baptis-
matis aquis omniuʒ criminuʒ
cōmissa delētibus: hec olei vn-
ctio vultus nr̄os iocundos effi-
cit ac serenos. Inde etiaʒ moy-
si famulo tuo mandatum dedi-
sti: vt aaron fratrem suū prius
aqua lotū per infusionē huius
vnguenti cōstitueret sacerdotē.
Accessit ad hoc amplior ho-
nor cum filius tuus Jesus xp̄s
dominus nr̄ lauari se a ioānes
vndis iordanicis exegisset.
vt spiritu sancto in columbe
similitudine desuper misso:

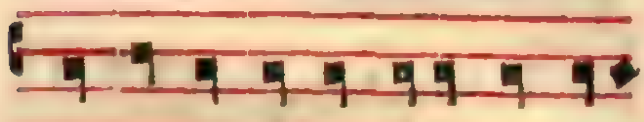

vnigenitum tuum in quo tibi

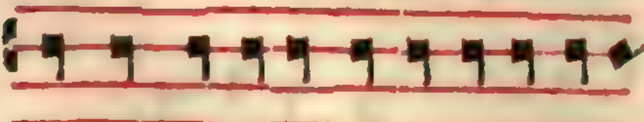
optime complacuisse testimo-

nio subsequentis vocis osten-

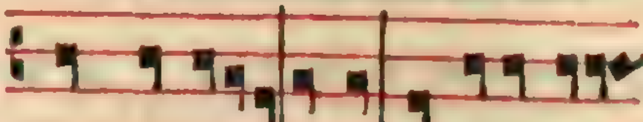
deres: et hoc illud esse manife-

stissime comprobares: qđ oleo

leticie pre consortibus suis

vngendū Dauid voce prophe

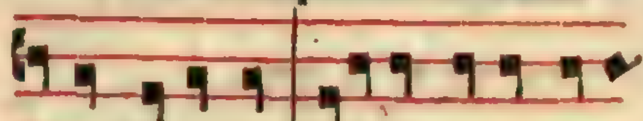
tica cecinisset. Te igitur pre-

camur domine sancte pater o-

mnipotens eterne deus. per eū

dem dominum nostrum iesum

christum filiū tuum. vt hui⁹ crea

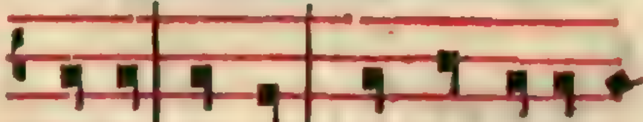
ture pinguedinem sancti fi-

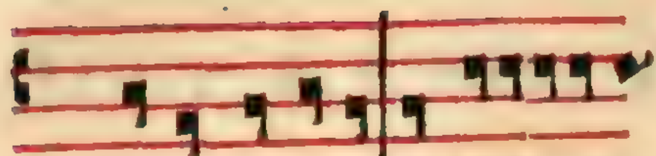
care tua benedictione digne-

ris et sancti spiritus ei admi-

scere virtutem. cooperante chri

sti filij tui potentia. a cuius no-

mine sancto chrisma nomen

accepit. vnde vnxisti sacer-

dotes. Reges. Prophetas et

martyres tuos: vt spiritua

lis lauacri baptismo renouan-

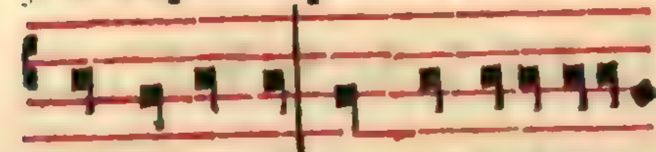

dis: creaturam chrismatis in

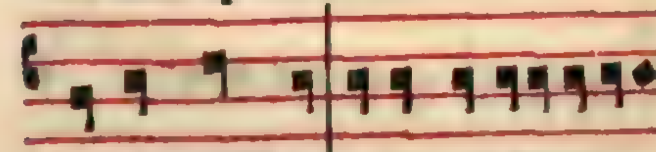

sacramentum perfecte salutis:

viteq; confirmes: vt sancti-

ficatione vnctionis infusa:

corruptione prime natiuita-

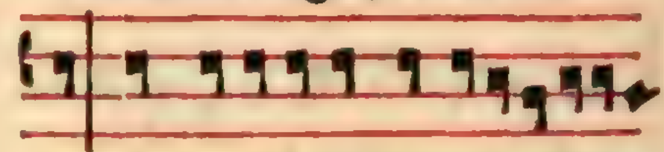

tis absorpta: sanctum vniuscu-

iusq; templuz: acceptabili vite

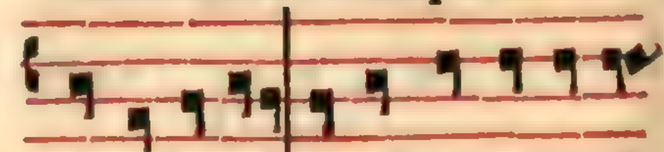

innocétie odore redolescat: vt

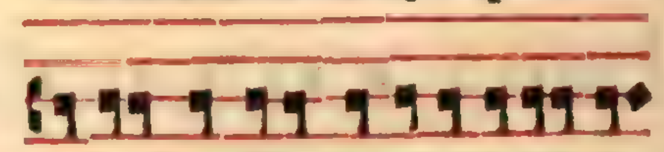

secundũ constitutionis tue sa-

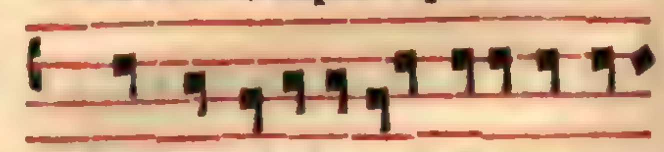

cramentũ. Regio z sacerdota-

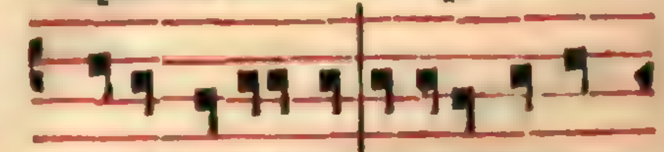

li: propheticoq; honore pfusi-

vestimento in corrupti mune-

ris induant: vt sit his qui rena

ti fuerint ex aqua z spiritu sctõ

chrisma salutis eosq; eterne

vite participes: z celestis re-

gni faciat esse consortes.

Quod sequitur dicit plane legen do: ita tamen q̃ a circũastantib⁹ audiri possit: Per eundez dominum nostrũ iesum christũ filium

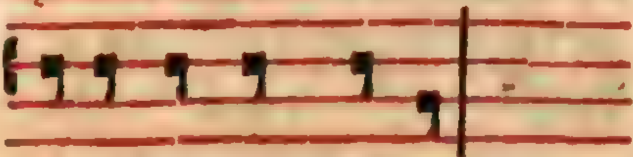
Quod seq̃tur dic̃ plane. &c.

tuū: Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate eiusdē spiritus sancti de⁹: Per oīa scl'a scloꝝ. ℟. Amē. Prefatione huiusmodi finita pōtifex balsamū cū illo modico oleo ex ampulla chrismali sūpto mixtum cōmiscet sctō chrismati reponens ipʒ in ampullā chrismalē ꝛ dicēs.

Pōtifex balsamū cū modico olei qđ bn̄dixit iponit in āpullā chrismali dicens. Hec cōmixtio.

Hec cōmixtio liquoꝝ fiat oībus ex ea perunctis ꝓpitiatio ꝛ custodia salutaris in secula scloꝝ. Tū diaconus qui ampullam chrismalē de sacristia portauit: deponit mappulā siue velum de ipā ampulla: dimissa ei sua serica veste alba: quā antea habebat ꝛ pōtifex capite inclinato salutat chrisma dicens.

Pōtifex capite inclinato salutat sāctū chrisma ꝛ hoc ter facit semꝑ eleuādo vocē

Aue sanctum chrisma.

Et hoc secūdo ꝛ tertio facit: semper altius dicendo: qđ postq̄ȝ tertio dixerit: osculat̄ labiū ampulle: quo facto sedet pontifex ꝛ accipit mitrā. Tū singuli duodeciʒ sacerdotes parati predicti accedūt successiue per ordinē ad mēsaʒ supra quā posita est ampulla chrismatis. ꝛ factis reuerentijs sacramēto in altari posito ꝛ pontifici: tertio in varia distantia genuflectunt corā ampulla qualibet vice semꝑ alti⁹ dicēdo in tono ꝑdicto.

Pōtifex accipit mitrā et sedet. Tūc. xij. sacerdotes singuli facta reuerentia sacramento ꝛ pontifici ter successiue genuflectūt ꝛ dicūt qualibet vice Aue sanctū chrisma

Aue sanctum chrisma.

Quo tertio dicto labiū ampulle reuerēter osculant̄: ꝛ ad sua loca reuertunt̄. quo peracto ampulla in vno latere mense ꝑdicte collocat̄. Et mox diaconus aliā ampullam: sua veste cooptā cū oleo cathecuminoꝝ ferēs: accedit ad presentiā pōtificis: ꝛ ampullā ipā sine mappula quā diacon⁹ ipse circa colluʒ retinet: tradit archidiacono: q illā suscipiēs: eā ōndit pōtifici: ꝛ collocat supra mēsam ꝑdictā: in medio ante pōtificē: super quā ampullam statim: tam ipse pōtifex q̄ȝ etiā duodecim presbyteri ꝑdicti: halēt: prout supra de ampulla chrismatis factuʒ ē. Quo facto pōtifex surgēs cū mitra: submissa voce legēdo absolute exorcismū olei cathecuminoꝝ: dicit.

Benedictio olei cathecuminoꝝ.

Pontifex stās cuʒ mitra. Exorcizat oleū cathecuminorum ꝛc.

Exorcizo te creatura olei: In nomine dei pa ✠ tris omnipotētis. Et in noīe iesu ✠ christi: ꝛ spiritus ✠ sancti: vt in hac iuocatione indiuidue trinitatis: atq; vnius virtute deitatis omnis nequissima virtus aduersarij: omnis inueterata malitia diaboli: omnis violenta incursio: omne confusum ꝛ cecū fantasma eradicet̄ ꝛ effuget̄ ꝛ discedat a te: vt diuinis sacramētis purificata fias in adoptionem carnis ꝛ spiritus. his qui ex te vngēdi sunt: in remissionē omniuʒ peccatoꝝ: vt efficiant̄ eoꝝ corpora ad omnem gratiam spiritualē

accipiēdam sanctificata. Per eū/dem dñm nostrū iesum xpm filiū suuz: q cū eo ⁊ eodē spū sancto viuit ⁊ regnat deus: per oia secula seculorū. Deinde deposita mitra pōtifex stās bñdicit dictū oleū cathecuminorum eadē voce dicēs.

Pōtifex deposita mitra dič orationem.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus incrementorū oium: ⁊ profectuū spiritualiū remunerator: qui in virtute spiritus scti: imbecillarū mentiū rudimenta confirmas: te oramus dñe: vt emittere digneris tuā bene✠dictionē super hoc oleū ⁊ venturis ad beate regenerationis lauacrū: tribuas per vnctionez huius creature purgationē mētis ⁊ corporis: vt si que illis aduersantiū spirituuz inhesere reliquie: vel macule: ad tactuz sanctificati olei huius abscedant: nullus spiritalibus neqtijs locus: nulla refugij sit facultas: nulla insidiantibus malis latendi licētia relinquat. Sed venientibus ad fidē seruis tuis: ⁊ sancti spiritus tui operatione mūdādis: sit vnctionis huius pparatio vtilis ad salutē: quā etiā per celestis regenerationis natiuitatē: in sacramēto sunt baptismatis adepturi. Per dñm nostrū iesuz christuz filiū tuū: qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ seculū per ignē. ℟. Amē. Deide pōtifex ⁊ successiue duodeciz sacerdotes pdicti reuerēter salutāt oleū ipz: dicentes tertio in tono lectionis.

Pōtifex et xij. sacerdotes successiue salutant sanctū oleū ter pdicbet semp eleuādo vocez.

Aue sanctum oleum.

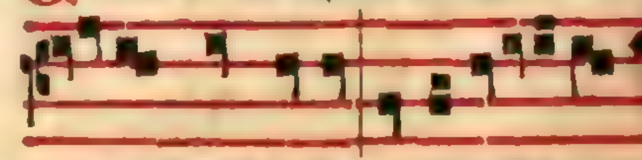
Et postq̃ tertio id fecerint: osculantur os ipsius ampulle: put supra de chrismate positū est. His itaqz peractis ambe ampulle per dictos duos diaconos eo ordine ⁊ decore quo delate fuerant: ad sacrariū siue sacristiā processionaliter reportentur. Interim dū reportantur: duo premissi cantores cantant hos versus.

Et p duos dyaconos eo ordine q fuerāt alate reportāt ad sacristā. Et dum reportant cātant infra scripta.

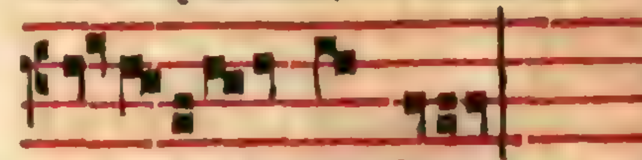

Ut nouetur sexus omnis vn/

Cantores.

ctione chrismatis: vt sanet sau

ciata dignitatis gloria.

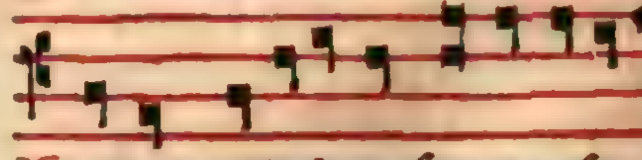
Chorus.

Chorus replicat totum. ℣.

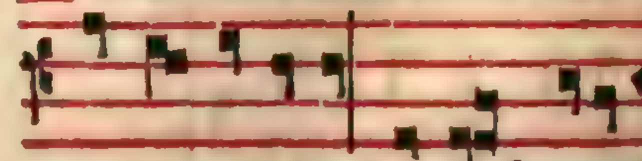
Tum dicti duo cantores psequūtur versuz.

O redemptor.

Cantores.

Lota mente sacro fonte aufu/

gantur crimina. uncta fronte

Chorus. sacro sacta infūdūt charismata

Chorus replicat. ℣.

Cantores. O redemptor. Deinde dicti duo cantores prosequunť. ℣.

O orde natus ex parentis aluum implens virginis pande vitam claude mortem. consecrato chrismate. Chor⁹ replicat. ℣.

Chorus. O redemptor.

Quo replicato dicti duo cātores prosequuntur versum.

Cantores. Sit hec dies festa nobis seculorū seculis. sit sacrata vera laude: nec senescat tēpore. Chor⁹ replicat. ℣.

O redemptor. Vetus autem chrisma ꝛ oleū cathecuminorū ac infirmorū: si quod remanserat: in ampullis ponitur in lampadibus ecclesie ante sacramentū vt cōburatur. Reliquuȝ auteȝ quod est in piridibus siue capsulis cū bombice igni comburiť: ꝛ nouū deinde cū noua bombice in piridibus siue capsulis imponiť. Interim dnī chrisma ꝛ oleū cathecuminoꝝ ad sacristiā portanť: pontifex sedens cū mitra lauat manus: deinde redit ad altare ꝛ ꝓsequitur missam: vt in missali habetur: ꝛ dicto. Ite missa est. dat benedictionē: ꝛ denuncianť indulgentie per eū cōcesse: quibus denunciatis pōtifex signat altare dicēs euangeliū sancti iohannis: ꝛ accedit ad faldistorium vbi iubet presbyteris attente vt iuxta canonuȝ traditionem chrisma ꝛ olea fideliter custodiāt ꝛ nulli sub pretextu medicine vel maleficij tradere ꝓsumāt. Alioqn honore priuētur. Postea sacras vestes deponit vsqȝ ad stolam: quā ꝛ oīa alia paramēta que sub ipsa stola habet retinet: ꝛ desup pluuiale violatiuȝ accipit. Diaconus vero q pōtifici in altari ministrauit: sacramētuȝ p crastina die cōsecratū: reponit ad locū cōueni

Vet⁹ oleuȝ si qd remā/sit in lāpadibus eccl'ie cōburať et reliquū qd remansit in piridib⁹ cū bonbi. e tergatur ꝛ cō/buratur.

Pōtifex cō/plet missaȝ ꝛ dat solen/neȝ benedictionem.

Dyaconus qui pōtifici in altari ministrauit reponit sacramētū p crastina die re/seruatū i loco ad hoc parato.

Interim parātur necessaria ad mādatū vt in textu habet.

entez ad hoc ordinatuz. Interim
parantur p sacristaz: aut aliuz ad
quez spectat: in loco cōueniēti et
consueto: p mādato fiendo. Cre
dentia cū mappa cōgruenti: sup
quaz ponuntur duo aut tria baci
lia: cū totidē bucalibus: vnuz ba
cile cū tredeciz mantilibus plica
tis: si pauperibus lauandi sunt pe
des. Alioquin si prius pauperib9
pedes loti fuerūt paret pro cano
nicis cū totidez mantilibuz quot
sunt canonici. Aliud bacile cū pe
cunijs: pauperibus lotis donan
dis: in monticulis separatim posi
tis si tunc lauādi sunt pedes pau
peruz. Lintheuz pōtifici loturo
cingendum. Uas aque calide ad
sufficiētiā. Uas aque frigide etiā
ad sufficientiam. Flores et herbe
odorifere p lauandis. Bacile cuz
bucali et mantili pro lotione ma
nuū pontificis. Thuribuluz cum
igne nauicella et incenso. Liber
euangeliorū. Liber p pōtifice ad
dicendū orationē post lotionez.
Duo cādelabra cū cereis ardenti
bus. Pulpitus p euāgelio decā
tando. Sedilia ordinata p lauan
dis. Faldistoriū p pōtifice. Qui
bus oibus paratis: et missa cū ve
speris cōpletis. Pōtifex paratus

Pōtifex paratur cū ministris accedit ad locū vbi lauādi sunt pedes et ibi sedet i faldistorio.

amictu alba: cingulo: stola et plu
uiali violatijs: ac mitra simplici:
cū canonicis et clero ecclesie sue: ac
diacono et subdiacono in eoꝝ ha
bitu: in quo in missa pontifici ser
uierunt ei assistentib9: pcedit ad
locū capitularez ecclesie: v. l aliū
cōsuetuz. In quo lauādi: siue sint
xiij. pauperes: siue canonici eccle
sie: put in aliquibus locis seruat:
stāt apud sedilia sibi parata. Pō
tifex autē in faldistorio in conue
nienti loco ibidē sibi ordinato se
det. Tū diaconus accedit cū thu
riferario ante pōtificē qui iponit
incensuz more cōsueto: deide idē
diaconus corā pontifice genufle
xus: medius inter duos cerofera
rios capitibus inclinatis stātes:
petit benedictionē: qua obtenta:
vadit ad locū vbi euangeliuz est
dicturus: precedentibus thurife
rario ceroferarijs et subdiacono
in eodē loco dicēs: signans: et thu
rificans more consueto. Euange
lium scdm iohannem.

Bñdicit pōtifex incensuz et ponit in thuribulo.

Diaconus petit bñdictionē et legit euangelium.

Ante diē festū pasce: sciens ie
sus quia venit hora eius etc. Ut in
missali. Interim pōtifex stat sine
mitra versus ad diaconū cantan
tez. Finito euangelio. Subdiaco
nus portat librū apertū pontifi
ci: q osculat illū: et incensatur mo
re cōsueto. Tū cātores incipiunt
et psequunt aiaz. Mandatū no
uū do vobis etc. Et alia prout in
missali habētur. pōtifex vero de
posito pluuiali precingit litheo
mūdo: et accepta mitra accedit ad
lauādos in suis sedilibus sedētes:
vbi a dextris eius sit scutifer. in si
nistra habens peluim: floribus et
herbis odoriferis ornatā: et i dex
tra bucale cū aqua calida. Un9 ca
pellanus bacile tenēs cū mappu
lis pro lotis tergēdis. Ali9 capel

Cātores incipiunt aiā. Mādatū et alias et pōtifex deposito pluuiali tenēs mitrā pcingit se et accedit ad lotionez pedum.

lan⁹ bacile tenēs cū pecunijs pauperib⁹ lotis donādis. Tū pontifex genuflex⁹ cū mitra: lauat vnicuiqꝫ pedē dextrum: quē deinde mappula mūda tergit: ⁊ osculať. ⁊ si lot⁹ pauꝑ est: mappulam ipsā cū pecunijs ad volūtatē ipsi⁹ pōtificis in elemosynā dat ipsi loto. Si vero loti sint canonici: eis neqꝫ mappula neqꝫ pecunie daťur. Lotis omnibus pōtifex surgit: reuertiť ad faldistoriū suū: deponiť ei lintheus: sedet cuꝫ mitra lauat manus ⁊ tergit. tū surgit: imponitur sibi pluuiale violaceū ꝑdictū: ⁊ detecto capite: dicit voce itelligibili. Pater nr̄. Qd̄ secrete complet. Deinde dicit. ℣. Et ne nos iducas in tēptationē. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Tu mādasti mādata tua dn̄e. ℟. Custodiri nimis. ℣. Tu lauasti pedes discipulor tuor. ℟. Opa manuū tuar ne despicias. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Adesto dn̄e q̄sum⁹ officio seruitutis nr̄e: ⁊ qꝛ tu discipulis tuis pedes lauare dignat⁹ es: ne despicias opa manuū tuar q̄ nobis retinēda mādasti: vt sicut hic a nobis exteriora abluūť inqnamēta: sic a te oium nr̄m interiora lauenť pctā: qd̄ ip̄e p̄stare digneris: Qui viuis ⁊ regnas de⁹: p oia scl̄a scl̄orū. ℟. Amē. ¶ In aliquo⁹ ecclijs expedita lotioe pedū archidiacon⁹ idut⁹ tunica: acolit⁹ cū thurribulo ⁊ icēso ⁊ duo ceroferarij capl̄ꝫ itrāt: ⁊ ep̄s incēsū cū signo crucis thurribulo iponit. Tūc archidiacon⁹ legit solēnit euāgeliū. Ante diē festū pasche sicut in eccl̄ia legi solet. Quo finito sedēs ꝓseqť textū euāgelij ipi⁹ q̄si lcōnē legēs ɔtinuo vsqꝫ ibi Surgite eam⁹ hic. Amor de ipso loco surgētes ꝓgūt i refectoriū ordinate: ⁊ ibi bibunt. Et archidiacon⁹ ꝓseqť euageliū vsqꝫ ibi. Ut dilecto q̄ dilexit me i ipsis sit: ⁊ ego i ipsis. Post hec pōtifex dicit. Sit nomē. Adiutoriū. Dn̄e exaudi. Dn̄s vobiscum. Orem⁹ orō. Adesto q̄sum⁹ dn̄e officio seruitutis nr̄e vt̄s. Quo facto oēs discedūt. ¶ De officio ferie sexte i parasceue.

Feria sexta i parasceue hora sexta pontifex cū ministris ⁊ clericis itrat eccl̄iā: ⁊ ꝓstrati añ altare dicūt septē p̄s pniales cū orone. Respice q̄s dn̄e ⁊c. ⁊ diu ibi orat: ⁊ postea igrediť vestiariū ⁊ ibi dicit. iij. ⁊. vj. ⁊. ix. Et iteriꝫ ministri extēdūt vnā mappā sup nudū altare: deinde parať pōtifex cū mistris ornamētis dici cōgruētib⁹ ⁊ discalciat⁹ ꝓcedit ad altare absqꝫ lumie turribulo ⁊ absqꝫ solēnitate ꝓcessiōis portādo solū librū euāgelior. Et pueniēs ad altare diuci⁹ ibi sup faldistoriū ꝓstrat⁹ orat. Postea surgit ɔfessionē nō facit nec aliqd dicit: sꝫ deosculato altari dicit sub silentio hanc orōnem. Oremus. Oratio.

Si lauandi sunt canonici nō dantur eis mappule nec pecunie.

Pōtifex lauat manus ⁊ reassumit pluuiale et stās sine mitra dicit pater nr̄ et. ℣ ⁊ oratione.

Omissuꝫ in pontificali nouo sed ex pontificali dn̄i Gauel. sunt ourātis appositū.

Deus qui pctī veteris hȩreditariā mortē in qua posteritatis oē genus successerat dñi nostri iesu xp̄i passione soluisti: da vt ꝯformes eidē facto: vt q imaginē terreniqꝫ parētis nature necessitate portauimus: ita imaginē celestis gratie sanctificatione portemus eiusdē vnigeniti filij dñi nr̄i iesu xp̄i: Qui tecū ꝛ cū spū sancto viuit ꝛ regnat ꝛc. Et statiꝫ post sedet i sede sua sibi parata ꝛ legitur sine titulo lectio in tribulatione Qua lecta cantātur lenta voce a duob⁹ sacerdotib⁹. Tract⁹. Domine audiui. cū suis versib⁹. Quo finito pōtifex ad altare reuersus dicit. Oremus. Et diacon⁹. Flectam⁹ genua. Leuate. Oro. Deus a quo ꝛ iudas. vt in missali. Deinde reuertit ad sedē ꝛ legit alia lectio sine titulo. Qua finita cātat lēta voce ab alijs duob⁹ p̄sbyteris. Tract⁹. Eripe me. cū suis v̄sib⁹. Quo finito fit sermo ad populū. Deindē diaconus facta solū reuerētia bn̄dictiōe nō petita procedit cū euāgeliario sine faculis icensis ꝛ cruce ꝛ sup nudū pulpitū incipit simil'r legere. Passio dñi nr̄i iesu christi s̄m ioānem. Et nullo aliqd sibi rn̄dente legit dicēs. In illo tēpore: Egressus est iesus trāstorētē ꝛc. Et in qbusdaꝫ ecclesijs due mappe plicate tunc super altare ponantur vna videlicet super dextruꝫ ꝛ altera super sinistrum latus altaris. Et cū diaconus dicit Partiti sunt vestimenta mea sibi. Tunc duo clerici positi ad latera altaris mappas ipsas capiūt vnusquisqꝫ suā. Passione igit̄ expleta pōtifex dicit orōnes solitas. Oremus dilectissimi. ꝛ alias quaꝝ cōclusionibus rn̄det. Amē. nisi quādo oratur pro iudeis pfidis ꝛ paganis: ꝛ ad oēs orōnes diaconus p̄mittit. Flectamus genua. Leuate. nisi in orōne pro perfidis iudeis. His oib⁹ expletis pontifex deposita tātū casula procedit ad posterius cornu altaris dextrū: ꝛ ibi accipit crucē velatā sibi a ministris preparatā: quā versa facie ad chorum reuelat paꝝ a sumitate eius incipiens solus antiphonā.

Ecce li gnū cru cis in quo [Chorus]
sa lus mundi pepen dit:
Venite a do remus.

Dicto ab epō
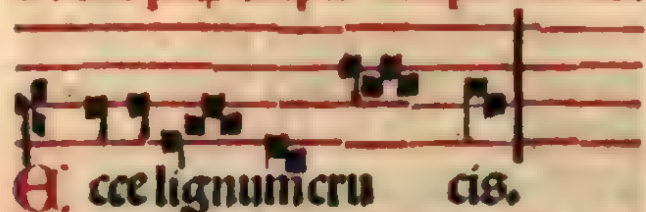
Dicto ab epo. Ecce lignū crucis. chor⁹ residuū sequtur añ. Et cū dixerint Venite adorem⁹ oēs. Flectant genua. Postea pcedit pōtifex ad anterius dextrū cornu altaris: ⁊ ibi reuellat amplius crucē ⁊ eleuās paulisp illā simul ⁊ vocē altius q̄ prius icipit iterum añt.

Pōtifex pcedit ad alteri⁹ cornu altaris et ibi crucem eleuat ⁊ reuellat cātando altius añ. Ecce.

Choro cantāte ⁊ oibus genuflectentib⁹ vt̄s. Deinde pcedit pōtifex ante mediū altaris ⁊ ibi reuellās crucē totalr̄ ac elleuās eā simul ⁊ vocē pax ampli⁹ incipit tertio.

Eps in medio altaris totā crucez reuellās incipit altius añt. Ecce.

Choro sequēte ⁊ cātante añt. ⁊ oibus genuflectētib⁹ vt̄s. Post hec deponit crucē in loco ad hoc ante altare preparato: ⁊ ipse prim⁹ ⁊ post eū imediate ⁊ successiue ministri accedūt ad adorādā crucez flectētes ter genua ante deosculationē eius. Quo facto redeūt ad sacristiā ⁊ ibi resumūt calciamenta ⁊ casulā dicētes iteri si voluerit ps. Dn̄s de⁹ salu. ps. Iudica me deus ⁊ discerne. ps. Exaudi de⁹ orōnem meā ⁊ ne despexeris. ps. Quare fremuerūt. ps. De⁹ laudē. ps. Deus deus me⁹ respice. ps. Saluū me fac deus qm̄ itrauerūt. ps. Miserere mei de⁹ miserere mei. ps. Beat⁹ qui itelligit.

In adoratione crucis eps et ministri ter genua flectant.

Hos ps quere in psalterio.

Pater nr̄. Orō. Respice q̄sum⁹ dn̄e. Interim chor⁹ ⁊ ppls simul modo adorāt ⁊ osculant̄ crucem. Et dū hec fiūt cātātur improperia. Popule me⁹. ⁊ alia videl; vnus v. a duob⁹ vni⁹ chori ⁊ ali⁹ a duobus alterius chori choro rn̄dēte ad finē cuiuslibet. v. Parasti crucē. Deide illi q̄tuor qui dictos versus cātauerūt cātāt Agyos ⁊c. tribus vicibus in qualibet vocē eleuādo. Et chorus simulr̄ sub eisdē vocibus cātat ter. Sanctus deus. Sctūs fortis. Sanctus ⁊ imortalis. Et qualibet voce clerus ⁊ populus genuflectūt. Reliqua oīa fiunt vt habent̄ in missali romano.

De officio sabbati sancti.

Sabbato sancto hora sexta opiunt̄ altaria ⁊ dicta sexta ignis nou⁹ excutitur de christalo vel silice ⁊ accēdit̄ deide dicit̄ nona qua dicta pōtifex vel aliqs sacerdos idutus oibus p̄ter casulā stās ante mediū altaris cū ministris ⁊ cruce aqua bn̄dicta ⁊ incēso ⁊ carbonibus ex igne nouo accēsis bn̄dicit nouū ignē dicēs. Dn̄s vobiscū. Oremus. Orō. Deus qui per filiū tuū angularez. ⁊c. Orō. Dn̄e sancte pater lumē idefiiciēs. Orō. Dn̄e scte pr̄ oipotēs eterne deus bn̄dicētibus ⁊c. Reqūre in missali. Deinde bn̄dicit qnq; grana thuris ifigēda in cereo bn̄dicēdo dicens absolute. Veniat q̄sum⁹ oipotēs deus sup hoc icēsū. ⁊c. Re

Ignis nou⁹ excutitur ⁊ bn̄dicitur.

Incēsū benedicitur.

grein missali. Et dñ icensū bñdi
cit acolitus ponit in thurribulo
de pdcis carbonib⁹ Et bñdictiōe
incēsi finita pōtifex vel sacerdos
ignē bñdictū aq̄ bñdicta aspgit:
⁊ posito icēso in thurribulo ado
let dictū ignē: ⁊ iteꝝ oia lūinaria
eccle extinguūt. Deide diacon⁹
dalmatica idut⁹ ferēs euāgeliū
accepta a pōtifice bñdictione cū
subdiacono portāte in sumitate
arūdinis vel baculi retorti ad si/
militudinē serpētis triplicē cāde
lā nouo igne illuminatā ⁊ dicta
q̄nq̄ grana incēsi bñdicti: ⁊ cū a
colito thurribulū ferrēte accedit
ad cerei bñdictionē: prius tñ stās
in gradib⁹ q sunt ante altare cla
mat ter alta voce in tono lcōnis.
Lumē xpi vocē q̄libet vice exaltā
do: ⁊ chor⁹ semp rñdet. Deo gra
tias. Deinde ad pulpitū ornatū
ascendunt ⁊ thurificato libro dia
conus incipit absolute.

Exultet iam angelica turba
celoꝝ ⁊c. put habes in mi
sali in officio hui⁹ diei subdiaco
no ad dexterā eius stāte. Dū autē
cere⁹ bñdicit pōtifex dicta nona
calciat̄ scandalis violaceis: dicē/
do. ps. Quā dilecta: reqre folio
cxxvij ⁊ calciat⁹ iduit̄ ornatu q̄dra
gesimali. Finita aūt bñdictione
cerei pōtifex cū oibus egredit̄ e
sacrario pcedēte cū subdiacono
cū cruce ⁊ alio subdiacono cū e/
uāgelio ⁊ alijs ministris more so
lito pcessionaliter pcedit ad alta
re cū silētio. Et facta reuerētia di
cit pontifex secrete orationem se
quentem Oremus. Oratio.

Deus q diuitias misericordie
tue in hac pcipue nocte largiris
propitiare vniuerso ordini sacer
dotalis offitij: et oēs famulat⁹ no
stri pfecta delictoꝝ remissione sā
ctifica: vt ministraturos regene/
ratrici grē tue nulli esse obnoxi/
os patiaris offense. Per dñz. ℞.
Amē. Qua dicta ad sedēdū vadit
⁊ pphetie legunt̄ sine titulo: tra
ctus cantant̄ ⁊ orōnes dicuntur
prout habet̄ in missali in officio
pñtis diei. Dicto autē vltimo tra
ctu scilz Sicut ceru⁹ oratione.

Omnipotēs sempiterne de⁹
respice propiti⁹ ad deuotio
nē ppli tui renascētis: q sicut cer/
uus aquaꝝ expetit fontē: ⁊ pcede
propiti⁹: vt fidei ipsius sitis bapti
smatis ministerio aiam corpusq̄
sctificet: Per dñz. ℞. Amē. Tūc
cathetizant̄ ifantes baptizādi p
aliquē sacerdotē. ¶ Facto cathe
cismo procedit̄ ad beneditionē
fontiū hoc modo. ¶ Duo enim
cantores cum pluuialibus seu ca
pis incipiūt corā altari letaniam.
quā reqre s. fo. x. qua incepta icli/

nātes se corā altari inde cū cruce cereis ⁊ thuribulo cātādo letaniam descendūt ad fontes: processione sequēte ⁊ prosequūtur letaniā vsq; ad Propitius esto Deinde bñdicunt fontes. Ascēdens ⁊ enim pōtifex gradus q sunt ante fontes factoq; silētio dicit. Dñs vobiscū. Oremus. Oratio. Omnipotēs sempiterne deus adesto magnis ⁊c. vt in missali. Postea extēsis manibus ante pect⁹ dicit pphatione vt i missali.

Benedictione fontiū cōpleta pōtifex secedit paululū in secretario iuxta fontē. Et paratus prout moris est igrediat ad fontes: ⁊ presentatis sibi infantibus primo per sacerdotē cathetizatis interrogat primū offerrentem. Quis vocaris? ⁊ prosequitur formam solitam baptizandi. Et baptizat pontifex tres successiue archipresbytero ecclie reliquos baptizāte vel alio vt moris est. Omnibus his expletis cātores incipiunt. ℟. Cantemus domino gloriose: ⁊ sic cantādo redeūt ad chorum eo ordine quo venerunt finito. ℟. resumunt Letaniā scilicet Propiti⁹ esto et eā prosequūtur vsq; ad kyrieleison. exclusiue. Et interim pontifex ⁊ ministri ad vestiarium redeuntes solenniter induuntur. Letania aūt finita cātores solēniter icipiūt kyrieleison. Quo incepto pontifex ad altare accedit cum ministris cruce cereis thuribulo ⁊ euāgelio ⁊ facit more solito confessionē: ⁊ incensat altare. Quo incensato ascēdit ad sedē. Et finito kyrieleison pontifex deuotissime dicit Gloria i excelsis deo. Et tunc campane pulsantur ⁊ prosequitur in missa vt habetur in missali vsq; in finem.

¶ Ordo ad concilium prouinciale seu sinodum celebrandum.

Conciliū prouinciale seu sinod⁹ celebratur hoc modo sacerdotes ⁊ clerici vniuersi qui ad concilium prouinciale seu sinodū de iure vel consuetudine venire tenentur. conueniūt in ciuitate vel alio loco prout pontifex ordinauerit. Prima autem die cōcilij seu sinodi: mane conueniūt in ecclesia in qua debet cōciliū seu sinodus celebrari: vbi pōtifex missā audit. Qua finita parat faldistoriū ante medium altaris iuxta inferiorē gradum per quem ad altare ascēditur: ⁊ alia sedes in plano altaris. poterit tamē faldistoriū suo tempore loco secunde sedis cum tempus erit poni. Pōtifex vero amictu: stola: pluuiali rubeis: ⁊

mitra p̄ciosa iduit: q̄bus parat⁹: baculū pastoralē manu ferēs: accedit corā altari. Diacono ⁊ subdiacono paratis rubeis seu tpi cōueniētib⁹ ornamētis: ac si in missa seruire deberēt: ipsuz hinc ⁊ inde associātib⁹: ⁊ ibi ante faldistoriū sibi paratū gēuflex⁹ deposita mitra icipit schola p̄seq̄uēte aīt

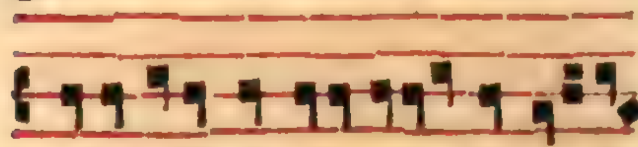

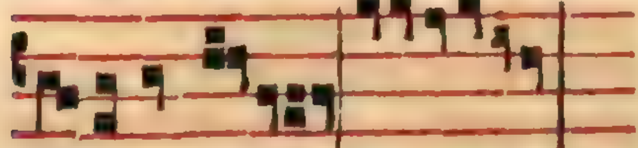
Exau di nos dn̄e quoniā beni-

gna est misericordia tua secūdū

multitudinē miserationū tuarū

respice nos dn̄e. E v o v a e. p̄s.

Dicta aīa sequit̄ p̄s.

Saluū me fac de⁹ q̄m itrauerūt aque: vsq3 ad aīaz meā.

Infixus sum in limo profundi: ⁊ non est substantia.

Veni in altitudinem maris: ⁊ tēpestas dimersit me.

Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum spero in deuz meum.

Multiplicati sunt sup capillos capitis mei: q oderūt me gratis.

Cōfortati sunt qui p̄secuti sunt me inimici mei iniuste: que nō rapui tunc exoluebam.

Deus tu scis isipiētiā meā ⁊ delicta mea a te nō sunt abscondita.

Non erubescant in me qui expectant te dn̄e: dn̄e virtutum.

Non cōfundātur super me: qui querunt te deus israel.

Qm̄ p̄pter te sustinui obprobrium: operuit cōfusio faciē meam.

Extraneus fact⁹ sū fribus meis: ⁊ peregrin⁹ filijs matris mee.

Quoniā zelus domus tue comedit me: ⁊ obprobria exprobrātiū tibi ceciderunt super me.

Et operui in ieiunio aīaz meā: ⁊ factū est in obprobriū mihi.

Et posui vestimētū meū ciliciū: ⁊ factus sum illis in parabolam.

Aduersuz me loquebant̄ qui sedebant i porta: ⁊ in me psallebāt qui bibebant vinum.

Ego vero orationem meā ad te dn̄e: tempus beneplaciti deus.

In multitudine mīsicordie tue exaudi me: in veritate salutis tue.

Eripe me de luto vt nō infigar: libera me ab his qui oderūt me: ⁊ de profundis aquarum.

Nō me demergat tēpestas aque: neq3 absorbeat me p̄fundū: neq3 vrgeat sup me puteus os suum.

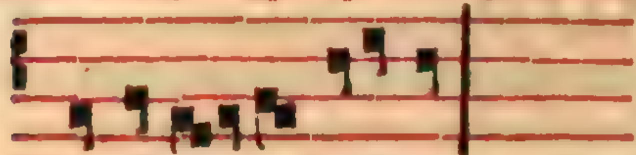
Exaudi me dn̄e qm̄ benigna est

misericordia tua: scdm multitudinē miserationū tuarum respice i me.
Et ne auertas faciē tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me.
Intende aie mee et libera eam propter inimicos meos eripe me.
Tu scis improperiū meū et cōfusionem meā: et reuerentiam meam.
In conspectu tuo sunt oēs qui tribulant me: improperium expectauit cor meum et miseriam.
Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit: et qui consolaretur et non inueni.
Et dederunt in escam meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto.
Fiat mēsa eorum corā ipsis i laqueum: et in retributiōes et i scādalū.
Obscurent oculi eorum ne videāt: et dorsum eorum semper icurua.
Effunde super eos iram tuam: et furor ire tue comprehendat eos.
Fiat habitatio eorum deserta: et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet.
Quoniam quem tu percusisti persecuti sunt: et super dolorem vulnerum meorum addiderunt.
Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: et non intrent in iusticiam tuam.
Deleantur de libro viuentium: et cum iustis non scribantur.
Ego sum pauper et dolens: salus tua deus suscepit me.
Laudabo nomē dei cū cātico: et magnificabo eum in laude.
Et placebit deo sup vitulū nouellū: cornua pducētē et vngulas.
Videant pauperes et letent: querite deum et viuet aīa vestra.
Quoniā exaudiuit pauperes dominus: et vinctos suos nō despexit.
Laudent illum celi et terra: mare et omnia reptilia in eis.
Quoniā deus saluam faciet syō: et edificabuntur ciuitates iude.
Et inhabitabunt ibi: et hereditate acquirent eam.
Et semē seruorum eius possidebit eā: et q diligūt nomē eius hitabūt in ea. Glia pri. Sicut erat. Deinde repetit an. Incepto psalo pōtifex sedet et accipit mitrā: sic manēs quousqz ps finiat et ai. repetat: q repetita: dposita mitra surgit et stās versus ad altare dicit. Incepto ps pontifex sedet cum mitra.

Adsum⁹ dñe scē spūs adsum⁹ pcti qdē imanitate dtēti sz i noie tuo spālr aggregati: veni ad nos et esto nobiscū et dignare illabi in cordib⁹ nrīs: doce nos qd agam⁹ quo gradiamur: et oñde qd efficere debeam⁹: vt te auxiliāte tibi in oib⁹ placere valeam⁹: esto salus et suggestor et effector iuditiorum nrorū: q sol⁹ cū deo pre et filio nomē possides gliosū. Nō nos patiaris pturbatores esse iustitie: q sūmā diligis eqtatē: vt i sinistrū nos nō ignorātia trahat: nō fauor inflectat: nō acceptio muneris vel psone corrūpat: sz iūge tibi nos efficaciter soli⁹ tue grē dono: vt sim⁹ i te vnū: et i nullo deuiem⁹ a vero: qten⁹ i noie tuo allecti sic i cūctis teneam⁹ cū moderamine pietatis

iuſtitiã: vt ⁊ hic a te in nullo diſſẽ
tiat ſentẽtia nr̃a: ⁊ in futuro pro
bñ geſtis ꝯſequamur p̃mia ſempi
terna. ℟. Amen. Oremus.
Omnipotẽs ſempiterne deꝰ:
q̃ miſericordia tua nos icolumes
in hoc loco ſpecialr̃ aggregaſti:
mẽtes nr̃as q̃ſumꝰ paraclytꝰ: qui
a te ꝓcedit illuminet: ⁊ iducat in
oẽm ſicut tuꝰ ꝓmiſit filiꝰ veritatẽ:
cũctoſq; in tua fide ⁊ caritate cor
roboret vt excitati a temporali ſy
nodo ꝑficiamꝰ ad eterne felicita
tis augmẽtũ. Per eundẽ dñz no
ſtrũ ieſum xp̃m filiũ tuũ. Qui tecũ
viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus
ſancti deus: per oia ſecula ſeculo
ruz. ℟. Amẽ. Finita oratione põ
tifex accepta mitra procumbit ſu
pra faldiſtoriũ predictuz. Alijs oi
bus genuaflectentibus: ⁊ canto
res dicunt letaniaz prout habet̃
ſ. fo. l x. Et poſtq̃ dictũ fuerit. Ut
obſequiũ ſeruitutis noſtre tibi ra
tionabile facias. Te rogamus au
di nos. Põtifex ſurgit ⁊ baculũ
paſtoralẽ in ſiniſtra tenẽs ſtans
verſus ad ꝯciliũ ſeu ſynodũ dicit.
Ut hoc preſens cõciliũ ſeu hanc
preſẽtẽ ſynodũ viſitare: diſpone
re: ⁊ bñ ✠ dicere digneris. ℟. Te
rogamꝰ audi nos. Producens ſi
gnũ crucis pariter ſup oẽs: quo
facto iterũ accũbit: cãtoribꝰ Leta
niã ꝑficiẽtibꝰ: Qua dicta ſurgũt
oẽs ⁊ põtifex depoſita mitra di
cit ſtãs ꝟſus ad altare. Oremꝰ. Et
miniſtri. Flectamus ge. Le.
Da queſumꝰ eccl'ie tue miſeri
cors deꝰ: vt ſpũ ſcõ cõgregata: ſe
cura tibi deuotiõe ſeruire merea
tur. Per dñm nr̃m ieſuz xp̃m ⁊c.
Et rñdetur ab oibꝰ. Amẽ. Dein
de põtifex accepta mitra aſcendit
ad ſedẽ ſibi paratã in plano alta
ris: ita vt in ea ſedẽs dorſum ſuuz
vertat ad altare. Et iponit icẽſuz
in thuribulũ ⁊ benedicit more ſo
lito diaconꝰ dalmatica idutꝰ ꝑce
dẽtibꝰ thuriferario ⁊ duobꝰ cero
ferarijs: ⁊ ſubdiacono tunicella i
duto paramẽtis tp̃i ꝯueniẽtibꝰ:
ſeu rubeis. Bñdictione accepta a
põtifice cãtat i loco ꝯueniẽti. Euã
In illo tp̃e: Sõ geliũ ſꝫ lucã.
Conuocatis ieſus duodecim apo
ſtolis: dedit illis virtutẽ ⁊ poteſta
tẽ ſup oia demonia: ⁊ vt languo
res curarent: ⁊ miſit illos predica
re regnũ dei: ⁊ ſanare infirmos: ⁊
ait ad illos. Nihil tuleritis in via:
neq; virgã: neq; perã: neq; panẽ
neq; pecuniã: neq; duas tunicas
habeatis. Et in quãcũq; domũ in
traueritis ibi manete: ⁊ inde ne ex
eatis. Et qcũq; nõ receperit vos:
exeũtes de ciuitate illa: etiã pulue
rẽ pedũ veſtrorũ excutite in teſti
moniũ ſup illos. Egreſſi autẽ cir
cuibant per caſtella: euãgelizãtes
⁊ curãtes vbiq;. Quo finito liber
euãgeliorũ aptus per ſubdiaconũ
portat̃ põtifici: p̃ cũ oſculãdꝰ q̃ ⁊
deinde icẽſat̃. Quo facto põtifex
ipſe an̄ ſedẽ ſuã p̃dictam depoſita
mitra verſus ad altare: ac alij oẽs
in locis ſuis genuflectunt. Tam
põtifex ſic genuflexus: incipit cã

tando schola ꝓsequente hymnū.

Ueni creator spiritus.

Et dicit tot⁹ ꝑut habet̃ s.fo. Finito p̄mo v̄su pōtifex surgit: stās versus ad altare sine mitra vsq; ad finē hymni. similr oēs alij cū pōtifice surgūt. Expleto hymno oēs sedēt in silētio: ꝛ pōtifex accepta mitra sedēs in sede p̄dicta supra in plano altaris posita eos si placet in hanc sentētiā alloqtur.

Finito p̄io v̄sus hymno oēs sīlēt ꝛ pōtifex sedet in eadē sede cū mitra ꝛ alloqtur cōsiliū.

Uenerabiles cōsacerdotes: ꝛ frēs nr̄i dilectissimi. Missis dn̄o p̄cib⁹ oportet vt ea que de diuinis officijs vel sacris ordinib⁹ aut etiā de vestris morib⁹ ꝛ necessitatib⁹ ecclīasticis: a nobis cōferēda sūt: cū charitate ꝛ bēignitate vn⁹ qsq; vestrū suscipiat: summaq; reuerētia quātū valet dn̄o adiuuāte pficiat: vel que emēdatiōe digna sūt: oī deuotiōe vnusqsq; fidelr studeat emēdare: ꝛ is cui forte qd̄ dicet̃ aut aget̃ displiceat: sine aliquo scrupulo cōtētionis: palā corā oib⁹ cōferat: quatenus deo mediāte: ꝛ hoc ad optimū statū pueniat: ita vt neq; discordās cōtētio ad subuersionez iusticie locū iueniat. neq; iter̃ in pquirēda veritate vigor vestri ordis vel sollicitudo tepescat. Post allocutionē huiusmodi vel prius prout magis placuerit pontifici: fit per aliquem virum doctū idoneum sermo: in quo tractatur de disciplina ecclesiastica.

Fit sermo solennis.

De diuinis mysterijs ꝛ de correctiōe mor̃ in cler̃: scd̄z ea q̄ pōtifici videbunt̃. Et mox post sermonē: q̄rele si que sint audiuntur. Postremo caritatiue monētur oēs: qd̄ durāte concilio seu sinodo ipsa honeste se habeāt: i domib⁹ ꝛ extra: ita q̄ eor̃ ꝯuersatio ceteris sit merito in exēplū. Quo facto surgit pōtifex ꝛ solēniter oibus bn̄dicit dicēs. Sit nomen dn̄i bn̄dictum ꝛc. more ꝯsueto: q̄ data discedunt oēs. ¶ Scd̄a die ꝯueniētib⁹ iter̃ oib⁹ in ecclīa: finita missa pōtifex parat⁹ vt̄s ꝓcedit corā altari. Diacono ꝛ subdiacono patis vt̄s ip̄z associātib⁹ ꝛ ibi i faldistorio añ mediū atari; iuxta iferiorē gradū sibi pato gēuflex⁹ deposita mitra ichoat schola ꝓsequēte añt.

Secunda die pōtifex cū ministris parat⁹ vt i p̄ma die añ mediū altaris gēuflexus sup faldistoriuz icboat añt. Propitius.

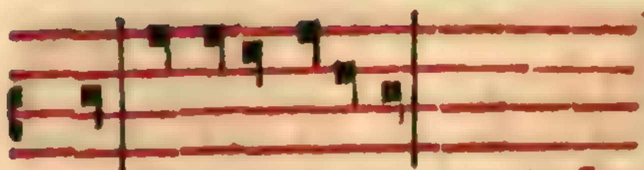
Propitius esto peccatis no-

stris domine nequando di-

cant gen tes vbi est deus eo-

rum. E v o v a e. ps.

Adiuua nos deus salutaris nr̃: ⁊ propter gloriaꝫ nominis tui domine libera nos: ⁊ propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne forte dicant in gẽtibus vbi est deus eoruꝫ: ⁊ innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Ultio sanguinis seruorũ tuoruꝫ qui effusus est: introeat in cõspectu tuo gemitus compeditoruꝫ.

Secundũ magnitudinẽ brachij tui: posside filios mortificatoruꝫ.

Et redde vicinis nostris septuplũ in sinu eorum: improperium ipsorũ quod exprobrauerit dñe.

Nos aũt populus tuus et oues pascue tue: ꝯfitebimur tibi in sclꝫ.

In generatione ⁊ generationẽ annunciabimus laudem tuam.

Gloria pr̃i. Sicut erat. Deinde repetiť aña. Incepto psalmo põtifex sedet ⁊ accipit mitraꝫ: sic manens quousqꝫ psalmus finiať: ⁊ antiphona repetať: qua repetita: deposita mitra surgit: ⁊ stans versus ad altare dicit. Oremus.

Põtifex sedet cuꝫ mitra donec aña ⁊ ps cantenť repetiť post ps aña.

Põtifex sine mitra stãs dĩc orationẽ versus ad altare.

Nostrorũ tibi dñe curuantes genua cordiũ quesumus vt bonũ qđ in nobis a te reqriť exequamur: scilꝫ vt prõpta tecũ sollicitudine gradiẽtes: discretiõis ordine subtile iudiciũ faciamus: ac misericordiã diligẽtes: clareamus studijs tibi placite actionis. Per dñm nr̃m iesuꝫ xp̃m. Oremus.

Mentibus nostris q̃sumus dñe spiritũ sanctũ benign⁹ īfunde: quatenus in noie tuo collecti: sic in cunctis teneamus cuꝫ moderamine pietatis iusticiã: vt hica te in nullo dissentiat voluntas nostra: sed semꝑ rationabilia meditantes: q̃ tibi sunt placita: ⁊ ⁊ dictis exequamur ⁊ factis. Per dominũ nostrũ ⁊c. R. Amẽ. Alia oratio. Oremus. Et ministri dicunt. Flectamus genua: Leuãte.

Deus qui nos iusticiã loqui: ⁊ que recta sunt ꝑcipis iudicare: tribue nobis vt neqꝫ iniquitas in ore: neqꝫ prauitas inueniatur in mente: vt puro cordi purior sermo consentiat: ostendatur in opere iusticia: neqꝫ appareat dolus in lingua: sed ex corde veritas ꝓferať. Per dñꝫ ⁊c. R. Amẽ.

Post hec põtifex accepta mitra: ascendit ad planũ altaris sedens in sede seu faldistorio ibideꝫ sibi parato. Tũ accedit diaconus cuꝫ thuriferario ⁊ põtifex imponit incensum deinde diacono benedicit: q procedit ad locuꝫ consuetuꝫ cantat euangeliũ: signat ⁊ incensat vt heri. Pontifice ante sedem predictã sine mitra versus ad diaconũ stante. Euangeliũ sm lucã.

Põtifex ascendit ad planũ altaris ⁊ ibi sedet in sede sibi parata ⁊ bñdicit incẽsuꝫ ⁊ dyaconũ qui legit euãgeliuꝫ stãte epo sine mitra ꝑ sus euangelium.

Cap. x.

In illo tẽpore: Designauit iesus ⁊ alios septuaginta duos: ⁊ misit illos binos ante facieꝫ suã: in omnẽ ciuitatẽ ⁊ locũ: quo erat ipse venturus. Et dicebat illis. Messis quidẽ multa: operarij autem pauci. Rogate ergo dominuꝫ messis: vt mittat operarios

in messem suaz. Jte. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculũ: neqz peram: neqz calciamenta: ꝛ neminẽ per viaz salutaueritis. In quãcũqz domũ intraueritis: primũ dicite. Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis: requiescet sup illũ pax vestra. Sin autez: ad vos reuertetur. In eadẽ autẽ domo manete: edentes ꝛ bibentes q̃ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domũ ꝛ in quamcunqz ciuitatez intraueritis: ꝛ susceperint vos manducate que apponunt vobis ꝛ curate infirmos: qui in illa sunt: ꝛ dicite illis. Appropinquabit in vos regnũ dei. Quo finito ꝛ per pontificẽ libro osculato: ꝛ ipso incensato. Pontifex sine mitra ante sedez predictaz: versus ad altare ac alijs omnibus in suis locis genuflexis incipit schola prosequente hymnũ.

Finito euãgelio pontifex genuflexus cũ alijs icipit hymnum. Ueni creator ꝛc.

Ueni creator spiritus.

Et dicitur totus put habetur supra in ordinatione p̃sbyteri: quẽ schola prosequit̃ vt in primo die. Finito p̃mo versu pontifex surgit: stans versus ad altare: detecto capite vsqz ad finẽ hymni. Similiter modo faciunt oẽs alij. Expleto hymno: omnes sedent in silentio. Tũc põtifex sedẽs in sede p̃dicta cuz mitra. Conciliuz seu synodũ his verbis alloquitur si velit.

S. fol. xix.

Finito hymno ep̃s sedens cũ mitra cõciliuz alloquitur.

Uenerabiles et dilectissimi fratres nostri: oportet vt sicut hesterna die amonuimus benignaz mansuetudinẽ vestraz de diuinis officijs: ꝛ sacris altaris gradibus: aut etiaz de moribus vestris ꝛ necessitatibus ecclesiasticis: quecũqz renouanda vel emẽdanda sunt: caritas oiuz vr̃z vbicũqz nouerit aliqua emendatione cõdigna: in mediũ pferre non ambigat: vt per vestre charitatis studiuz diuino largiẽte subsidio: ad optimuz perueniat statuz: ad laudẽ nois iesu christi dñi nostri. Post allocutionez huiusmodi: vel prius si magis placet pontifici: fit sermo per aliquez doctũ idoneuz: in quo iteruz tractet̃ de disciplina eccliastica: ꝛ alijs qb⁹ põtifici videbit̃. Quo finito legunt̃ ꝯstitutiões p cõciliũ seu synoduz approbãde: qb⁹ lectis hito scrutinio: que placẽt p p̃res ꝯfirmant̃. His pactis põtifex surgit bñdicit oib⁹ solẽniter vt heri. Deide oẽs discedũt. ¶ Die tertia ꝓcessione facta in ecclia. Finita missa põtifex parat⁹ vt heri: assistẽtib⁹ sibi diacono ꝛ subdiacono paratis: genuflexus in faldistorio iuxta inferiorẽ gradũ ante mediũ altaris sibi parato: deposita mitra icipit schola prosequente añam. Exaudi nos dñe: qm̃ bẽigna ẽ misericordia tua: s̃z multitudinẽ misationũ tuar̃ respice nos dñe. Saluũ me fac deus qm̃ intrauerunt aque: vsqz ad animam meã. Ps. Et dicit̃ totus put ha

Põtifex oibus solẽniter bñdicit

Tertio die oĩa fiunt sicut in p̃mo.

betur supra in primo die. Deinde repetit' añ. Incepto psal'o pōtifex sedet ⁊ accipit mitram: sic manēs quousq; ps finiat': ⁊ aña repetat': qua repetita deposita mitra: surgit ⁊ stās v'sus ad altare dic. Orē

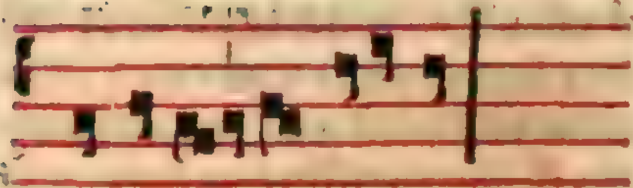
Ad te dñe īterni clamo (m⁹. ris vocib⁹ ꝓclamātes īmaniter postulamus: vt respectu tue grē solidati p̄cones virtutis efficiamur ītrepidi: tuūq; valeamus verbū cū oī fiducia loq. Per dñz nr̄m iesum xp̄m ⁊c. Orem⁹.

Omnipotēs sempiterne de⁹: qui sacro verbi tui oraculo ꝓmisisti. vbi duo vel tres ī noīe tuo cōgregati essent: te mediū fore. adesto propitius cetui nostro: ⁊ cor nr̄m illumina misericors deus: vt a bono misericordie tue nullatenus oberremus: sed rectū iustitie tue tramitē in oībus teneamus. Per dñm nostrū iesum christū filium tuū ⁊c. ℟. Amen. Alia oro. Oremus. Et ministri dicunt. Flectamus genua: Leuate.

Deus qui populis indulgentia consulis: ⁊ amore dominaris: da eis spiritum sapientie tue: quibus dedisti regimē discipline: vt de profectu sc̄ta℞ ouiū: fiāt gaudia eterna pastorū. Per dñm nostrū iesuz xp̄m filiū tuū: Qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculo℞. ℟. Amen. Post hec pōtifex accepta mitra: ascēdit ad planuz altaris: sedens in sede seu in faldistorio ibidē sibi parato. Tū accedit diacon⁹ cū thuriferario: ⁊ pōtifex īponit īcēsū. Deinde bñdicit diacono: qui ꝓcedit ad locū ꝯsuetū: cātat euāgeliū signat ⁊ incēsat vt heri. Pōtifice ante sedem p̄dictā sine mitra versus ad diaconū stāte. Euāgeliū s̄m matheū.

Cantat euāgeliū sequēs sicut in alijs diebus.

In illo tēpore. Respiciēs iesus in discipulos suos dixit simoni petro. Si peccauerit ī te frater tuus: vade ⁊ corripe eū inter te ⁊ ipsū solū. Si te audierit: lucratus eris fratrē tuū. Si autē te non audierit: adhibe tecū adhuc vnum vel duos: vt in ore duo℞ vel triū testiū stet omne verbū. Qđ si nō audierit eos: dic ecclie. Si aūt ecclesiā nō audierit: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹. Amē dico vobis. Quecūq; alligaueritis super terrā: erūt ligata ⁊ in celo. Et quecunq; solueritis sup terrā: erunt soluta ⁊ in celo. Iterū dico vobis: q2 si duo ex vobis cōsenserint super terrā: de omni re quācūq; petierint: fiet illis a p̄re meo qui ī celis est. Ubi eniz sunt duo vel tres cōgregati in noīe meo: ibi sum in medio eo℞. Tūc accedēs ad eum petr⁹ dixit. Dñe quotiēs peccauerit in me frater meus ⁊ dimittam ei: vsq; septies? Dixit illi iesus. Nō dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies septies. Quo finito ⁊ p̄ pōtificē libro osculato: ⁊ ipso incēsato. Pōtifex sine mitra añ sedē p̄dictā v'sus ad altare: ac alijs oībus in locis suis genuflexis: incipit schola prosequēte hymnuz.

V eni creator spiritus.

Et dicitur totus: prout habetur supra in ordinatione presbyteri. Finito primo versu. Pōtifex surgit stās versus ad altare: detecto capite vsqz ad finē hymni. Simili modo faciunt oēs alij. Expleto hymno oēs sedēt in silētio. Tūc pōtifex sedēs in sede p̄dicta cū mitra. Cōciliū seu synodū his verbis alloquitur si velit. Poterit tñ huiusmodi allocutionez obmittere: ꝛ q̄ eius loco si placebit: p aliquē doctū idoneū de his que in allocutione continentur: ꝛ alijs oportunis sermo fiat cōmittere.

V Enerabiles ꝛ dilectissimi fratres. Cōuenit vt ea que ecclesiasticis officijs ꝛ sacerdotalib⁹ gradibus: vel etiā canonicis sāctiōib⁹: ꝑpter diuersas occupatiōes: aut qd̄ negare nō possum⁹: ꝑpter nostrā alioꝝūqz desidiā nō taz pleniter vt oporteret executa sunt: omniū vestrū vnanimi cōsensu ꝛ volūtate requirant: ꝛ humiliter corā charitate vestra recitent: ꝛ que cōdigna sunt emēdatione ad meliorē statū auxiliāte dn̄o deducātur: ꝛ cui fortasse aliqd displicet: qd̄ digestū est charitati vestre: oī benignitate ꝛ modestia intimare non differat: quatenus totuz qd̄ nostra ꝓuinciali seu synodali conuētione siue constitutione statutum fuerit vel renouatum: absqz omni contrarietate: cōcordia sancte pacis: ab omnibus eque custodiatur ac teneatur: ad augmentū eterne beatitudinis omnium nostrum. Post hec leguntur constitutiones si que sint per concilium seu synodum approbande: quibus lectis ꝛ per patres si placet confirmatis: ac omnibus terminatis pontifex sedens cum mitra: omnium orationibus se commendat. Deinde leguntur nomina omniuz: qui concilio seu synodo interesse debent: ꝛ presentes ad sua nomina surgunt: ꝛ respōdent. Adsum. Absentes vero notantur: ꝛ per pontificem debita pena mulctantur. Demum pōtifex adhuc in sede predicta cum mitra sedens si placet congregatos admonet ꝛ exhortatur sub huiusmodi verbis.

F Ratres charissimi consacerdotes ꝛ cooperatores nostri. Nouit fraternitas vestra nos licet indignos locū tenere aarō. vos autem eleazari ꝛ ithamari. Nos fūgi vice. xij. aploꝝ. vos aūt lxxij. discipuloꝝ. Nos pastores

vestros esse. vos aūt aīarū vobis cōmissarum. Nos de vobis. vos autē de plebibus vobis cōmēdatis dño nostro iesu christo rationē esse reddituros. Ut in die tremēdi iudicij inter bonos dispēsatores iueniamur. Et ideo charissimi videte ꝑiculū vestrū. Admonemus itaqꝫ ⁊ obsecramus fraternitates vestras vt que vobis suggerimus memorie cōmendetis ⁊ ope exercere studeatis. In ꝑmis igiť admonemus etiā ⁊ obsecramus fraternitatē vestrā: vt vita ⁊ cōuersatio vestra sit irreprehensibilis. ¶ In domib⁹ vestris mulieres non cohabitent. ¶ Omni nocte ad nocturnas horas surgite. ¶ Officiū vestrū horis certis decātate. ¶ Nullus vestrū nisi ieiunus missam celebret ⁊ nō in vestibus cōmunib⁹: sed sacris. Amictu: alba: cingulo: manipulo: stola ⁊ casula vestimētis nitidis que ad alios vsus nō seruiant parati: deuote ⁊ religiose celebrate ⁊ ī ea corpus ⁊ sanguinem domini nostri iesu xpi cum omni reuerētia ⁊ tremore sumite. ¶ Corporalia ⁊ palle ex lino fieri debēt ⁊ sint mūdissima: que ⁊ alia linthea ac vasa sacra proprijs manibus abluite ⁊ extergite diligenter. ¶ Nulla femia ad altare dñi accedat nec calicē dñi tāgat. ¶ Altare sit coopꝑtum mūdis lintheis saltē tribus diuersis. Et desuꝑ nihil ponatur nisi reliqe: ac res sacre ⁊ pro sacrificio oportune. ¶ Missalia. Gradualia. Lectionaria ⁊ añaria vestra sint cōpleta ⁊ ꝑfecta. ¶ Ecclesie vestre bñ sint cooꝑte ⁊ mūde. ¶ In sacristijs siue secretarijs aut iuxta altare maius sit locus aptus ad infundendū aquā ablutionis corporaliū ⁊ lintheorū ac vasorū: ⁊ aliarū rerū sacrarū: ac manuū postq̄ sanctū chrisma aut oleū cathecuminorū vel infirmorū tractaueris. Ibiqꝫ pēdeat vas cū aqua mūda pro lauādis manibus sacerdotū ⁊ aliorū qui rē sanctā ⁊ officiū diuinū sunt peracturi: ⁊ ꝓpe lintheū mundū ad illas abstergendū. ¶ Atria ecclie sint bene munita. ¶ Nullus sine scitu ⁊ cōsensu nr̄o ꝑ potestatē secularē ecclesiā obtineat. ¶ Nullus ecclesiā ad quā intitulatus est dimitat: ⁊ ad aliā questus grā se trāsferat. ¶ Nullus plures ecclesias sine titulo ⁊ cōtra sacrorū canonū dispositiones nancisci presumat. ¶ Nullatenus etiā vna ecclesia iter plures diuidať. ¶ Nullus extra ecclesiā in locis nō cōsecratis aut calcarib⁹ indutus: vel cultellis extra pendentibus celebret. ¶ Nullus alterius parrochianū nisi itinerantē: ⁊ tunc de rectoris sui licētia ad cōmunionē recipiat. ¶ Null⁹ in alterius parrochia absqꝫ ꝓprij sacerdotis licentia missā celebret. ¶ In celebratione qsqꝫ calicē ⁊ oblata nō circulo aut digitorū vacillatione vt qdā faciūt: sed iunctis ⁊ extensis digitis cruce signet: sicqꝫ bñ

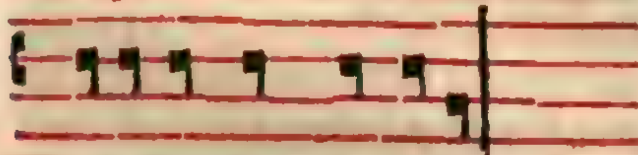
dicat. ¶ Calix et patena sint aurei vel argentei: nō erei aut aurichalchei: vitrei vel lignei. ¶ Quisqz presbyter clericū habeat vel scolarē q cū eo psal'os cātet. Epl'am: lcōnē legat: et i missa rñdeat. ¶ Ipse q̃z p̄sb'r ifirmos visitet et recōciliet: et iuxta apl'z ppria manu cōicet et oleo sancto inungat. ¶ Nullus p̄sumat tradere cōmunionez laico aut femine ad ferendū infirmo. ¶ Nullus p baptizandis infantibus siue adultis aut infirmis reconciliandis: aut mortuis sepeliendis p̄miuz vel munus exigat. ¶ Per negligentiā vestraz nullus infans sine baptismo: et adultus sine cōmunione peat. ¶ Nullus vestrū sit ebriosus aut litigiosus. ¶ Null9 arma ferat. ¶ Nullus canum aut auium iocis inseruiat: seu in tabernis bibat. ¶ Quisqz vestrum quantum sapit de euāgelio dñico et ceteris festiuis diebus sue plebi annūciet. ¶ Verbū dñi predicate. ¶ Curā pauperū peregrinorū: viduarū: et orphanorū habete: ipsosqz peregrinos ad prandiū vestrū vocate. ¶ Estote hospitales: alijs exinde bonū exemplū prebentes. ¶ Singulis diebus dñicis ante missam aquā qua populus aspergat̃ bñdicite: ad qđ vas propriū habetote. ¶ Vasa sacra et vestimenta sacerdotalia nolite negociatori aut tabernario in pignus dare. ¶ Minus digne penitentē cuiuscūqz rei gratia ad reconciliationē non adducite: nec ei recōciliatiōis testimoniū phibete. ¶ Usuras nō exigite. ¶ Nec facultates vestras post ordinationē vestrā acqsitas alienate: qm̄ ecclesie sunt. ¶ Nullus etiā res: possessiones aut mācipiū ecclesie vēdere: cōmutare: aut quocūqz igenio p̄sumat alienare. ¶ Nullus decimaz alterius recipiat. ¶ Nullus penitētē: carnē māducare aut vinū bibere iuitet nisi pro eo tūc elemosynā fecerit. ¶ Quisqz fōtes baptismales lapideos habeat bñ mūdos: quos si habere nō porit vas aliud ad hoc opus solū deputatū teneat. ¶ Oibus parrochianis vestris simbolū et orōnē dñicā et ieiunia q̃tuor tpuz et alia eccl'ie mandata significate obseruāda. ¶ Añ. xl. q̃rta fer̃. ppl'm ad cōfessionē admonete: et cōfessis iuxta q̃litatē criminū penitētiā iniūgite. ¶ Trib9 tpib9 i anno id est natalis dñi: pasce: et pēthecostes oēs fideles accedere ad cōionem corpis dñi nr̃i iesu xp̄i inuitate: et ne desit qn saltē in pascha cōmunicent. ¶ Certis tpibus cōiugatos ab vxoribus abstinere exhortemini. ¶ Nullus vestrū rubeis aut viridib9 vestib9 vtat̃. ¶ Diē dñicā et ceteras festiuitates absqz opere seruili a vespera ad vesperaz celebrari docete. ¶ Cantus et choreas mulieruz in atrio ecclesie fieri prohibete. ¶ Incantationes super mortuos nocturnis temporibus a vulgo fieri consue

tas sub obtestatione dei oīpoten
tis vetate. ¶ Cuȝ excōmunicatis
nolite cōmunicare. ¶ Nec quis
vestrū eis vel in eorū presentia ce
lebrare ꝑsumat: qđ etiā plebi nū
ciate. ¶ Et ꝙ nullus ex plebe vxo
reȝ domū ducat: nisi prius nuptie
tēporibus ab ecclesia ꝑmissis pu
blice fuerint celebrate. ¶ Quod
nullus ad raptaȝ vel cōsanguine
am accedat: aut alterius sponsaȝ
ducat oībus ꝓhibete. ¶ Porca
rios ⁊ alios pastores saltē dñica
faciatis vocari ad missaȝ. ¶ Pa
trinos vt filios suos simboluȝ et
orationē dñicā doceant aut doce
ri faciant exhortamini. ¶ Sacra
mentū eucharistie: sanctuȝ chri
sma: ⁊ oleum cathecuminorum:
ac sanctum seu infirmorum in ec
clesia in loco mundo cōdecēti ⁊ se
curo sub sera ⁊ fida custodia dili
genter seruate. ¶ Quisqȝ vestrū
expositionē simboli ⁊ orōnis dñi
ce iuxta orthodoxoꝝ patrū tradi
tiones penes se habeat: easqȝ ac
orationes missarū ⁊ epistolas euā
gelia ⁊ canonē bene intelligat: ex
quibus ꝑdicando populū sibi cō
missuȝ sedulo instruat: ⁊ maxime
nō bene credenteȝ. ¶ Introituȝ
misse: orationes: Epistolaȝ: Gra
duale: Euangeliū simbolū ⁊ cete
ra non secreta alta ⁊ intelligibili
voce ꝓferat. Secreta vero ⁊ cano
nē morose ⁊ distincte submissa vo
ce legat. ¶ Psalmoruȝ verba et
distinctiones regulariter cū can
ticis cōsuetis intelligibiliter pro
nunciet. ¶ Simboluȝ athanasij
de trinitate ⁊ fide catholica me
moriter teneat. ¶ Exorcismos ⁊
orationes ad cathecuminos faci
endos ac reliquas preces sup ma
sculū ⁊ feminā pluriter vel singu
lariter respectiue distincte profe
rat. ¶ Ordineȝ baptizandi ⁊ ad
succurrendū infirmis: reconcilia
tionis ⁊ cōmēdatiōis aīe: ⁊ i agē
dis exequijs defūctoꝝ: iuxta mo
dū canonicū obseruet. ¶ Exorci
smos ⁊ bñdictiōes salis ⁊ aque ꝑ
tinētes legat. ¶ Cantū diurnū ⁊
nocturnū sciat. ¶ Cōputū etiaȝ
minorē ad inueniēduȝ litterā dñi
calem: tēpus interualli diei pasche
⁊ maioruȝ mobiliuȝ festoruȝ non
ignoret. Martirologiuȝ integrū
habeat. Ut per hec ⁊ alia bona ope
ra vna cū populo vobis credito
perpetua beatitudine perfruami
ni: prestante dño nostro iesu xp̄o
cui est honor ⁊ gloria in secula se
culoruȝ. Tū pontifex dimissa mi
tra surgit ⁊ stans versus ad al
tare dicit absolute Oremꝰ.
Exaudi quesumus dñe sup
plicū preces: ⁊ cōfitentiū tibi par
ce peccatis: ⁊ quia conscientia re
mordēte tabescimus: ne aut igno
rantia nos traxerit in errorē: aut
ꝑceps forsitā volūtas ipulerit a iu
sticia declinare: ob hoc te poscimꝰ:
te rogamus: vt si qđ offēsionis in
hac sinodi seu concilij celebritate
ꝯximꝰ remissibile facere ⁊ ꝑdona
re digneris: illiusqȝ te miserāte in
dulgētiā sētiamꝰ: vt in eo qđ solu

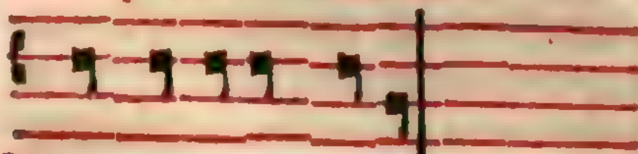
Pontifex stās sine mitra dic orōnem.

turi sumus aggregatū cōciliū seu aggregatā synodū: a cūctis primū absoluamur nostrorum nexibus delictorum: Et quoniā nulla est dn̄e humane cōsciētie virtus qua offense tue volūtatis possint indicia experiri: et iperfectū nostrū vident oculi tui: pfectionē deputa misericors deus: qua pfecto eqtatis fine per te singula ɔcludi peroptamus. et sicut te in nostris principijs occursorem poposcim⁹: ita quoqz in hoc fine iudiciorum nr̄orū excessib⁹ te adesse depcamur: vt ignorātie parcas: errores corrigas: pfectis votis pfectā operis efficaciā largiaris: et transgressoribus tibi cōfitētibus: venia et remuneratio subsequat̃ sempiterna. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē. Deinde bn̄dicit solēniter omnibus dicens. Sit nomē dn̄i benedicti etc. Et dat indulgētiā. Quibus peractis archidiaconus stās iuxta pōtificem: dicit alta voce.

Archidiaconus stās iuxta pōtificē dicit alta voce. Recedam⁹ etc.

Recedamus cum pace.
Et respondent omnes.

In nomine christi. Tūc oēs pariter surgentes pacifice recedunt. Si vero in primo die vel in secūdo oia negocia concilij seu sinodi expediunt̃: approbatis omnibus et cōclusione concilij seu sinodi facta: pontifex sedens cum mitra vt supra. cōmēdat se oium orationibus: et leguntur noia interesse debētium admonent̃ per pontificem cōgregati: et alia fiunt prout supra sunt ordinata. ¶ Ordo suspēsionis. Recōciliationis. Depositionis. Dispēsationis. Degradationis. et restitutionis sacrorum ordinum.

Renotanduz est: q clericus quādoqz suspēdit̃: quādoqz deponit̃: quādoqz degradatur. Suspendit̃ quis quandoqz ab hoie: quādoqz a iure: et quādoqz ad tēpus: quādoqz in perpetuuz. ¶ Ab hoie: quando prelatus sic in scriptis pronūciat. — Diuerse species suspēsionis.

Quia cōstat te tale quid commisisse: ideo ab officio et executione ordinū tuorum te suspendimus. Uel qn̄ in genere dicit.

Quicunqz tale qd fecerit aut non fecerit ipsum in his scriptis suspendimus vel in his scriptis nouerint se suspensum. Huiusmodi autē suspensionis sententia taliter reuocatur.

Quia d̄ tali negocio propter qd̄ suspēsiōis sētētiā incurreras: emēdationē plenā: et penitētiam cōdignā egisti. Ideo sentētiā suspensionis huiusmodi misericorditer relaxamus. ¶ Illud aūt sciendū est: q simpliciter et sine tpis pfinitiōe: ab hoie vel a iure suspēsus: ppetuo intelligit̃ esse suspensus: ad tempus vero suspensus: — Suspensus ab hoie vel a iure sine tēpores pfinitione ppetuo intelligitur esse suspensus.

vt pote donec penituerit. vel a crimine abstinuerit: eo ipso q abstinet vel penitet: executionē sui officij recuperat: nec alia est recōciliatio: seu sententie suspēsionis relaxatio necessaria. Et q̄uis qlibet

Sacerdos in mortali peccato q ad occū ē suspēsus quātu ad se tamen pacta penitentia eo ipso sententia illa est sublata.

sacerdos i mortali peccato occulto cōstitut⁹: quātū ad se sit suspēsus: tñ peracta penitētia: vel parte ipsius: eo ipso talis sententia est sublata. Ad hec clerici publice delinquētes ꝛ enormiter: executiones sui ordinis scđm canones ꝑdunt: ꝛ etiā post peractā penitentiā ab executione suorū ordinū suspēsi remanent: adeo q absq3 dispensatione ꝛ reconciliatione nō possunt in illis licite ministrare: nec ad maiores ordines ꝑmoueri ṗcipue si de hoc cōuicti fuerint in iudicio ꝛ puniti. Epi tamē possunt in adulterijs ꝛ alijs criminibus q̄ sunt minora: ꝛ generaliter vbicūq3 a iure expresse non ꝓhibent: post peractā penitentiā vel partē ipsius: cū talibus dispēsare ꝛ eos recōciliare: que reconciliatio ꝛ dispensatio fit hoc modo.

In qb⁹ epi possunt dispensare.

Quāuis tale enorme crimen publice cōmiseris ꝓpter qđ scđm iuris rigorē merueras ab officio ꝛ bñficio amoueri. ꝛ propterea nō vales vlterius scđm canones in tuis ordinibus licite ministrare. vel de quo cōuictus es ꝛ in iudicio condēnatus. Quia tñ defectus nostri tpis antiquā nō patit canonū manere cēsurā: eligentes poti⁹ de misericordia q̄ȝ de seueritate reddere rationē. Jccirco vitā tuā plenius agnoscētes ꝛ meliora ꝛ saluti viciniora đ te de cetero verisimiliter expectātes: de misericordia que superaltat iudiciū hāc penā auctoritate nobis i hac parte a iure cōcessa: tibi duximus relaxandā: ꝛ relaxamus. Jndulgētes tibi: vt hoc nō obstante licite possis ad sꝑiores ordines cōscēdere: ꝛ in susceptis etiā ordinibus licite ministrare. Jnfamiā3 insup canonicā: propterea per te cōtractam penitus abolentes: ꝛ restituentes te in itegrū pristino statui atq3 fame. Circa depositionē vero notandū est q si agit vt deponat quis a bñficio solus eṗs hoc pōt. Sicut pōt deponere ab ordine cū caplo suo siue ab ipso caplo deputatis: ꝛ etiā solus ex cōsuetudine. Et similr eṗs cum caplo suo deponit ab ordine clericos prime tōsure: ꝛ in minoribus ordinibus cōstitutos si post huiusmodi verbalē depositionem secutura sit actualis degradatio. Et si isto modo agit in depositione subdiaconi vel diaconi ab ordine reqritur numerus triū eṗorum vltra propriū

De depositiōe ꝛ quis potest deponere.

Quot episcopi reqrūtur i depositione ab ordinib⁹ maioribus.

priũ epm in examine ⁊ in diffini-
tione: ⁊ sex in causa presbyteri: ex-
cepta causa heresis. In depositio
ne vero epi ab ordinatiõe exigit
numer⁹ .xij. epoꝝ p̃ter metropo-
Depositio epi fit tantu͂ p papas. litanũ q debet esse .xiij. q oẽs pos-
sunt pcedere cõtra epz vsqz ad cõ
clusionẽ tm̃. ⁊ diffinitio taz circa
cõdẽnationẽ q̃z absolutionem re
seruat pape. Sed in ipsa actuali
degradatione nõ reqrit numer⁹
epoꝝ. Et p̃missa de numero epo-
rũ adhibẽdo pcedũt si agitur ex
potestate ordinaria. Dictabitur
aũt sentẽtia depositionis ab ordi
ne si intendit vt post eam sequat
actualis degradatio noĩe epi or-
dinarij cũ presentia capli siue cuz
Forma sententie depositionis. ꝯsilio ⁊ assensu epoꝝ respectiuẽ
put cã requirit in hũc modũ vz.

Quia nobis euidẽter ⁊ legi-
time constat te tale crimen
seu flagitiũ cõmisisse: qđ nõ soluz
graue: verũetiã dãnabile est ⁊ dã
nosum. Iccirco de taliuz cõsilio ⁊
assensu: ab omni ordine ⁊ priuile
gio clericali te sententialr perpe-
tuo duximus deponendum: ⁊ de
Clericus p talẽ sententiã deposit⁹ ppetuo censet deposit⁹. ponimus. Per talẽ itaqz sentẽti
am taliter depositus: oi ordinuz
tam maioꝝ q̃z minoꝝ executione
perpetuo est exutus. Uerũ si eps
deponẽs euidẽter agnouerit in
posterũ emẽdationẽ vite ⁊ morũ
depositi: vel forte sentẽtiã suã in-
iustã fuisse. poterit ei de iure mise
Eps põt cũ tali emẽdato dispensare. ricorditer restituere graduũ ⁊ or
dinũ executionẽ: qua priuatus ex
titerat: que restitutio debet fieri
in ecclesia: in qua eps elegerit hoc
facere siue sit cathedralis: siue a-
lia: ⁊ corã altari: q ⁊ ibi ordinum
gradus distribuunt. ⁊ põt fieri p
epm solũ cũ caplo suo: nõ solũ in Forma restitutionis depositi.
quatuor tẽporib⁹: verũetiã quo-
libet tẽpore: ⁊ sine misse celebra-
tione: ⁊ tã restituens q̃z restituen
dus debent esse ieiuni. Deposit⁹
ergo qui restitutionez priuilegij
clericalis ⁊ executionis quatuor
minoꝝ ordinũ petierit: vestibus
suis consuetis indutus: debet ge Epo paratus cũ amictu alba stola ⁊ pluuiali mitra et baculo pastorali sedẽs añ medium altaris ille q ẽ restituẽdus corã eo genuflexo surgit ⁊ stãs sine mitra sup eũ dicit. ℣. ⁊ orõnẽ.
nua flectere corã põtifice parato
amictu: stola: pluuiali: tpi conue-
nientibus ⁊ mitra simplici: bacu
lũ pastoralẽ in manu tenẽte: ⁊ in
faldistorio ante mediũ altaris se-
dente: qui deposita mitra surgit
⁊ stans versus ad illũ: corã se ge-
nuflexum dicit. ℣. Deus in adiu-
toriũ meũ intẽde. ℟. Dñe ad ad-
iuuãdũ me festina. ℣. Glia p̃ri ⁊ fi
lio ⁊ spũi sancto. ℟. Sicut erat i
principio ⁊c. Et hec scdo ⁊ tertio
dicunt. Deinde subiũgit põtifex.
Kyrieleison. Christeleisõ. Ky
rieleyson. Pater noster. ℣. Et
ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos a malo. ℣sus.
Saluum fac seruum tuũ domi-
ne. ℟. Deus meus sperantez in
te. ℣. Mitte ei domine auxilium
de sancto. ℟. Et de syon tuere eũ.
℣. Domine exaudi orationẽ me
am. ℟. Et clamor meus ad te ve
niat. ℣. Dominus vobiscum. ℟.
Et cum spũ tuo. Oremus.
Deus qui in sanctis habitas:

ꝛ pia corda non deseris: suscipe ꝓpitius orationem nostrā: ꝛ hunc famulū tuum quē delictoꝝ cathena constringit: miseratio tue pietatis absoluat. Per christū dominū nostrū. ℟. Amen. Tum sedet pōtifex accepta mitra: ꝛ super caput illius coram eo genuflexi imponit manum dextram: dicens.

Pōtifex sedet cū mitra ꝛ tenet manū dexterā sup caput depositi a ꝑma tōsura ꝛ q̃tuor minoribꝰ ordinibꝰ ꝛ dicit illā formā verborū. In nomine.

In noīe dñi. Ego licet peccator tamen eṗs: auctoritate a deo mihi cōcessa ꝑ hanc manus impositionē restituo tibi carissimo fratri ꝑuilegiū clericale ꝛ executionē ordinis ꝛ gradus hostiariatus. Lectoratus. Exorcistatus: atq₃ acolytatus: qua fueras iuste ꝑuatus ꝛ ab ea depositus: vt ammodo possis digne custodire hostia domus dñi: cū oibus que intra retinētur ꝛ distincte legere de codice: audiēte pplo dei: ꝛ ab hic inantea habeas potestatem iponēdi manus sup energuminos siue cathecuminos: seu baptizatos ꝛ vt deinceps digne possis accendere luminaria ecclesie: ꝛ añ euangeliū portare. Prestāte dño nr̃o iesu xp̃o: q viuit ꝛ regnat in vnitate spūs scti deꝰ. Per oia scl'a sclo rū. Deinde pōtifex adhuc cū mitra sedens benedicit illi dicens.

Benedictio dei omnipotentis: pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritus ✠ sancti: descendat super te ꝛ maneat semper. ℟. Amen. Quo facto ille osculatur manum dextram pontificis: surgit ꝛ discedit.

In restitutione ꝑuilegij clericalis ꝛ executionis subdiaconatus ꝛ minorū ordinū simili modo ꝓcedi debet sicut supra dicitū: vsq₃ ad manus ipositionē: ad quā pōtifex cū mitra sedēs dicit.

In noīe dñi. Ego licet peccator: tamē eṗs: ꝑ hanc manus ipositionē restituo tibi carissimo fratri priuilegiū clericale ꝛ executionē ordinū ꝛ graduū hostiariatus: Lectoratus exorcistatus: Acolytatus: ꝛ Subdiaconatus: qbus fueras iuste priuatus ꝛ ab eis depositus: vt ammodo digne possis custodire hostia domus dñi cū oibus q̄ intra retinētur: ꝛ distincte legere de codice audiente pplo dei: ꝛ ab hinc inantea habeas potestatē iponēdi manꝰ sup energuminos siue cathecuminos seu baptizatos: ꝛ possis digne accendere luminaria ecclesie: ꝛ ante euangeliū portare: ac dicere prophetias ꝛ epistolas ad missas: ꝛ mistrare diacono ac p̃sbr̃o vel eṗo: atq₃ offerre eis imaculatā hostiā ad altare dñi: caste viuēdo: q₂ scriptū ē. Mūdamini q fertis vasa dñi. Tū bñdicit ei vt supra: q̄ facto ille osculat̃ manū dex

Restitutio subdiacōi.

teram pōtificis: surgit ⁊ discedit.

Executionis vero diaconatus: subdiaconatus ⁊ minorum ordinū ac priuilegij clericalis restitutio: fit similiter per oia put supra: vsqz ad man⁹ ipositionē: ad quaz pōtifex sedens cū mi

Restitutio diaconi. In noie dñi. Ego li. tra dic. cet peccator: tñ eps: p hanc manus ipositionē restituo tibi carissimo fratri priuilegiū clericale ⁊ executionez ordinuz ⁊ graduuz hostiariatus: Lectoratus exorcistatus: Acolytatus: Subdiaconatus ⁊ diaconatus qb⁹ fueras iuste priuatus ⁊ ab eis depositus: vt casteviuēdo ab hinc inantea possis digne custodire hostia dom⁹ dñi cū oibus que intra retinenť: ⁊ distincte legere de codice audiente populo dei: ⁊ habeas potestatē iponēdi manus sup energuminos siue cathecuminos seu baptizatos: ⁊ possis digne accendere luminaria ecclesie ⁊ ante euangelium portare: ac dicere prophetias ⁊ epistolas ac lectionem euāgelicā ad missas ⁊ in eis ministrare pſbr̄o: vel ep̄o: ⁊ fundere aquā in eucharistiaz sanguinis christi. Tū benedicit ei vt supra. quo facto ille osculať manū dextrā pōtificis surgit ⁊ discedit.

Restitutio pſbyterat⁹. Executionis aūt pſbr̄at⁹ diaconatus: subdiaconatus ⁊ minorum ordinum ⁊ priuilegij clericalis restitutio fit simil'r put supra: vsqz ad manus impositionez: in qua pōtifex cū mitra sedēs dicit.

In noie dñi. Ego q̄zuis peccator tamē eps: per hāc manus ipositionē restituo tibi carissimo fratri priuilegiuz clericale ⁊ executionē ordinū ⁊ graduū hostiariatus: Lectorat⁹: Exorcistatus: acolytatus subdiaconatus: diaconatus ⁊ pſbr̄atus qbus fueras iuste depositus ⁊ priuat⁹: vt amodo possis digne custodire hostia domus dñi cū oibus que intra retinenť: ⁊ distincte legere de codice audiente populo dei: ⁊ ab hinc inantea habeas potestatē iponēdi manus sup energuminos siue cathecuminos seu baptizatos: ⁊ possis digne accēdere luminaria ecclesie ⁊ ante euāgeliuz portare: ac dicere prophetias ⁊ epistolas ac lectionē euāgelicā ad missas: ⁊ in eis ministrare diacono pſbr̄o ⁊ ep̄o atqz offerre eis imaculatā hostiā ad altare dñi: caste viuēdo: q: scriptū est. Mūdamini qui fertis vasa dñi. ⁊ fundere aquā in eucharistiā sanguinis xp̄i ac missas celebrare pro viuis atqz defunctis: acceptabiles quoqz hostias offerre deo ⁊ ministerium pſbyterale deuote pficere: prestante dño nr̄o iesu xp̄o. Qui viuit ⁊ regnat ⁊c̄. Tuz benedicit ei vt s̄. Quo facto ille osculať manū dxtrā pōtifex surgit ⁊ discedit.

Nūc de degradatione subijcim⁹.

Si clericus ſm primā formaz sentētial'r deposit⁹: incorrigibilis appareat: debet excōicari. Et si postmodū in profundū ma Propter incorrigibilitatez debet q̄s formaliter degradari.

loꝝ veniens cõtẽpserit: tũc vt cũ
ecclesia non habeat vltra qd fa-
ciat: pontifex debet illũ degrada
re: ⁊ curie seculari relinquere: que
degradatio fit hoc modo degra
dandus indumẽtis sacerdotali-
bus si sacerdos sit idutus vel dia
conalibus si sit diaconus ⁊ sic de
reliquis ordinibus ⁊ indumẽtis:
offertur põtifici. Põtifex vero q̃-
si exequendo sententiã depositio
nis in illũ dudũ prolatã: p̄sente
iudice seculari: cui degradandus
debet relinqui: publice abradit cũ
vitro: cultello vel alio huiusmo-
di leuiter: sine sanguinis effusio-
ne loca manuũ illius: q̃ in collatio
ne ordinũ iuncta fuerunt et etiaʒ
tonsurã si velit. Et cõsequẽter se-
riatiʒ ⁊ sigillatiʒ detrahit illi oĩa
insignia siue sacra ornamẽta q̃ in
ordinũ susceptione recepit: ⁊ de-
muʒ exuit illũ habitu clericali: et
induit laicali: dicẽs publice iudi-
ci seculari p̄senti vt illũ ꝓpter sce-
lera sua sic depositũ: degradatũ:
expoliatũ ⁊ exauctoratũ: in suuʒ si
velit foꝝ recipiat. ¶ Et est notã
dũ ꝙ in hac executione sententie
nõ est necessaria coep̄õꝝ p̄ntia
nõ est etiaʒ vis siue in ecclesia fiat
siue extra in platea. siue pontifex
degradãs idutus sit põtificalib⁹
ornamẽtis siue nõ. ⁊ talis degra
datio solẽnis depositio vocat̃. ꝓ-
prie tñ loquẽdo qꝫ a dignitatib⁹
⁊ honorib⁹ deponit̃: sed ab ordi
nib⁹ degradat̃. ⁊ post talẽ degra
dationẽ iuste ⁊ rite factã. soluꝫ ro

Forma degradatiõis.

Degradatio fieri debet corã iudice sclari.

man⁹ põtifex cũ tali dispẽsat. Ep̄s
tñ añ ipsã isigniũ detractioneʒ: ⁊
etiã post snie depositiõis ꝓlatio-
nẽ: dispẽsare ⁊ restituere solo ver
bo põt. sicut ⁊ v̄balr̄ d̄posit⁹ fuit:
vt p̄missũ est. ¶ Sed si priusq̃ȝ se
cularis iudex in illũ aĩaduerterit.
talis depositio ⁊ degradatio iniu
sta vel nulla inueniat̃: tunc nõ so
luʒ verbo sed etiaʒ facto ſm ea q̃
p̄missa sũt: dispẽsatio ⁊ restitutio
fiat. ⁊ isignia sibi detracta seriati:
sigillatiʒ ⁊ solẽniter ei corã altari
restituant̃. Et si sit ep̄s: recupabit
orariũ baculũ. annulũ. sandalia.
mitrã ⁊ alia isignia põtificalia. Si
p̄sb̄r orariũ ⁊ planetã. Si diacon⁹
orariũ ⁊ dalmaticã. Si subdiaco-
nus tunicellã ⁊ manipulũ. Et re-
liq gradus in restitutione sua re-
cupant ea: que cũ ordinarent̃ re-
cepũt. Poterit tñ ꝙ cõuenietius
videt̃ ad alioꝝ terrorem actualis
degradatio sic fieri. In p̄mis i pu
blico extra ecclĩã parat̃ aliqs emi
nẽs cõgruẽtis spacij locus ꝑ de-
gradatione fiẽda: supra quẽ ordi
nat̃ vna credẽtia simplici tobalea
coopta: supra quã ponũt̃ ampul
la vini. ampulla aque. Calix cum
patena ⁊ hostia. Unum vas vini.
Unũ vas aque. Liber euãgelio-
rũ. Liber ep̄laꝝ. Bacile cũ buca-
li ⁊ mantili. Unũ candelabrũ. cuʒ
cãdela extincta. Liber exorcismo
rũ. Liber lectionũ. Claues. Aña-
riũ Forfices. Cultellus seu pecia
vitri. Paramẽta ꝑ degradando
vʒ. si degradãd⁹ sit archiep̄s. ordi

Quomodo fiat restitutio solenniter degradato.

Paratur locus eminẽs extra ecclesias vbi paratur credẽtia cum oĩbus paramẽtis q̃ degradãd⁹ accepit in suis ordinationibus ⁊ oĩa vasa similr̄.

nent sup dictā credentiā: suppellicium: sandalia cuz caligis: amictus: alba cingulū: manipulus: tunicella stola dalmatica: cirothece: alia stola: planeta: mitra: annulus pōtificalis: palliū: baculus: pastoralis: et aliqua vestis habitus secularis. Si vero degradandus nō sit archiepūs: sed eps tm̄: obmisso pallio ponunt sup credentiā oīa alia pdicta. Si vero psbyter tm̄: obmissis pallio et alijs pōtificalibus paramētis predictis ponūtur ibidē oīa alia pdicta. Idez in alijs ordinibus etiā in ordinatione credētie obseruatur. Itē parat in dicto loco faldistoriū p pōtifice degradatore. Sedilia pro officialibus. Uocant et ibidē adsint ministri pōtificis. Judex secularis cui degradatus cōmittit. Notarius qui pcessuz degradationis legit: si opus erit vel pōtifici placet: et barbitonsor: hora congruēti ducitur degradandus siue sit archiepus: siue quicūqz alius: quotidiano suo habitu indutus: sup dictū locū ad hoc preparatū: vbi cū fuerit: soluitur: et liber ibidez manet. Tū a clericis induit oībus paramentis sui ordinis: vt premittit supra credentiā ordine suo positis: incipiēdo a superpellicio et cōtinuando vsqz ad vltimuz paramentū sui ordinis. Quo sic induto: Pōtifex degradator indutus amictu: alba: cingulo: stola: et pluuiali rubeis: ac mitra simplici: baculum pastoralē in sinistra tenēs:

Itez parat faldistoriuz p pōtifice et sedilia officialibus et iudice seculari.

Notarius q habet legere pcessum ibi eē debet

Degradandus pucit sup solariū et induitur oībus paramētis sui ordine: et pōtifex degradator apparatus sedet in faldistorio et notificat causaz degradatiōis populo.

ascēdit ad locū pdictū: et ibidē sedet in faldistorio in cōueniēti loco sibi parato: vsus ad pplz astāte sibi iudice seculari. Tuz degradandus siue archieps fuerit: siue alius: oībus sui ordinis vestibus sacris indutus: et singulis ornamentis ornatus: habens in manibus ornamentū ad ordinez suuz spectans: ac si deberet in suo officio ministrare: adducitur ante pōtificez: corā quo gēuflectit. Tū pontifex vt supra sedens: populo in vulgari notificat degradationis huiusmodi causaz. Deinde cōtra degradādū sentētiaz fert i hec verba: si sit sacerdos diaconus: subdiaconus vel clericus et prius huiusmodi sententia lata non sit.

Eps sententiaz fert cōtra degradādū i hec verba.

In noīe patris et filij et spiritussancti amen. Quia nos. N. dei et apostolice sedis gra eps. N. p viā accusationis: vel denuntiationis: aut inqsitionis: cognoscentes de tali crimine: cōtra talē psbyteꝝ vel diaconū: vel subdiaconū: seu clericū ppter ipsius cōfessionē aut legitimas pbatiōes: euidēter inuenimus eū ipsuz crimē cōmisisse: qd cū nō solū gran

de sed etiã damnabile ꝛ damnosum sit: ꝛ adeo enorme ꝙ exinde non tãtũ diuina maiestas offensa: sed ꝛ vniuersa ciuitas cõmota est. ꝛ ob hoc indign⁹ officio ꝛ bñficio ecclĩastico sit reddit⁹. Iccirco nos auctoritate dei oĩpotentis patris ꝛ filij ꝛ spũssancti ꝛ nostra: ipsum omni huiusmodi officio ꝛ beneficio ecclĩastico sententialiter perpetuo ꝑuamus in his scriptis ipsũqꝫ ab illis verbo deponimus: ꝛ pronunciamus realiter ꝛ actualiter secũdum traditionem canonũ deponẽdũ ꝛ degradandum. Qua sentẽtia sic vt prefert lata pontifex degradator aufert ab illo singula ornamẽta sibi iuxta ordinem suũ tradita: inchoando ab vltimo ornamẽto: ꝛ descendendo gradatim cõtinuans vsqꝫ ad primuꝫ qđ in prima tõsura sibi datũ fuit hoc ordic. ¶ Degradatio ab ordine pontificali.

Põtifex aufert ab eo omnia paramẽta ꝛ alia q̃ habuit in susceptione ordinum.

SI degradãdus sit archiepiscopus põtifex degradator aufert ab eo pallium sic dicendo.

PRerogatiua pontificalis dignitatis que in pallio designatur: te exuimus: q꞉ male vsus es ea. Deinde vel si degradãdus sit eps̃ tantũ. Pontifex degradator amouet ei mitram dicendo.

Forma ablationis pallij ab archiepiscopo.

MItra: pontificalis dignitatis videlicet ornatu: qa eam male presidendo fedasti: tuuꝫ caput denudamus. Deinde vnus ex ministris tradit degradãdo librum euangeliorum queꝫ pontifex degradator aufert de manibus degradandi dicens.

Forma ablationis mitre.

REdde euangeliuꝫ: quia predicandi officio: quo sp̃reta dei gratia te indignũ fecisti: te iuste priuamus. Deinde põtifex degradator amouet annuluꝫ de digito degradandi sic dicens.

Aufert epĩscopo liber euãgeliorũ.

ANnuluꝫ fidei scilicet signaculuꝫ: tibi digne subtrahimus: quia ipsaꝫ sponsaꝫ dei ecclesiaꝫ temere violasti. Cũ vnus ex ministris tradit degradando in manus baculuꝫ pastoraleꝫ: queꝫ mox põtifex degradator tollit de manibus degradandi dicens.

Aufert annulus de digito.

AUferimus a te baculũ pastoraleꝫ: vt perinde correctionis officiũ quod turbasti non valeas exercere. Deinde extractis sibi per ministros cirothecis. Põtifex degradator abradit degradando pollices ꝛ manus leuiter cum cultello aut vitro dicens.

Aufert baculus pastoralis.

SIc spiritualis benedictionis ꝛ delibutiõis mystice gratia: quantũ in nobis est te priuamus: vt sanctificãdi ꝛ benedicẽdi perdas officium ꝛ effectũ. Post hec pontifex gradator cum eodẽ cultello aut vitro abradit leuiter caput degradandi dicens.

Raduntur manus leuiter cũ vitro vel cultello

COnsecrationem ꝛ benedictionem ac vnctionem tibi traditam radendo delemus ꝛ te ab ordine põtificali quo inhabilis es redditus abdicamus. Cuꝫ degradando per ministros extrahuntur sandalia.

Abradit caput leuiter cũ vitro in hac forma.

¶ Degradatio ab ordīe p̄sbiat⁹

Ministri tradūt in man⁹ degradādi. Calicē cuž vino ⁊ aqua: ac patena ⁊ hostia quē pōtifer degradator aufert de manibus degradandi dicens.

Auferf a p̄sbytero potestas celebrādi ī hac forma.

Amouemus a te quin poti⁹ amotā esse ostēdimus: potestatē offerēdi deo sacrificiū: missamq; celebrādi taž pro viuis ꝙ̄ pro defunctis. Deinde pontifer degradator abradit leuiter cum cultello vel vitro pollices ⁊ īdices vtriusq; manus degradādi dicens.

Abradunt pollices et manus in hac forma.

Potestatē sacrificādi: cōsecrādi: ⁊ bn̄dicēdi: quā ī vnctione manuū ⁊ pollicū recepisti: tibi tollimus hac rasura. Quo dicto pōtifer degradator accipit casulā siue planetā per posteriorē partē caputij ⁊ degradādū exuit dicēs.

Aufertur planeta sub hac forma.

Veste sacerdotali charitatež signante: te merito expoliamus: q; ipsā ⁊ oēž inocētiā exuisti. Tū pōtifer degradator aufert a degradādo stolam dicens.

Aufertur stolla sub hac forma.

Signū dn̄i p hāc stolā signatū: turpiter abiecisti. Ideoq; ipsā a te amouem⁹: quē inhabilē reddimus ad oē sacerdotale officiuž exercendum. Degradatio ab ordine diaconatus.

Ministri tradūt degradando in manus librum euangeliorum quem pontifer degradator tollit de manibus eius dicens.

Auferf diacono potestas legēdi euangeliū.

Amouemus a te potestatē legendi euāgeliū in ecclīa dei: q; id nō cōpetit nisi dignis. Tū pontifex degradator exuit degradandum dalmatica dicens.

Aufertur dalmatica sub hac forma.

Leuitico ordine te priuam⁹: q; tuū in eo ministerium non impleuisti. Deinde pontifex degradator amouet degradando stolā de humeris pijciēs eā post tergū dicēs.

Auferf stolla sunt hac forma.

Stolā cādidā quā acceperas īmaculatā: in cōspectu dn̄i pferendā: q; non sic cognito mysterio exemplū cōuersationis tue fidelibus p̄buisti: vt plebs dicata xp̄i noīe: possit exinde imitationē acquirere: iuste a te amouemus: oē diaconatus officium tibi prohibētes. ¶ Degradatio ab ordine subdiaconatus.

Ministri tradunt in manus degradandi librum epistolarū quē pōtifex degradator de manibus illius accipit dicens.

Auferf subdiacono potestas legendi epl̄am sb hac forma.

Auferimus tibi potestatež legendi epl̄am in ecclīa dei: q; hoc ministerio indignus es reddit⁹. Tū pōtifex degradator exuit degradandum tunicella dicens.

Auferf tunicella subdiacono sb hac forma.

Tunica subdiaconali te exuimus: cuius cor ⁊ corpus timor dn̄i: castus ⁊ sctūs ineternū pmanēs: nō cōstrinxit. Deinde pōtifex degradator accipit a degradando manipulum dicens.

Auferf manipulus sb hac forma.

Depone manipulū q; p fructus bonorū operū quos designat: non expugnasti spiritalis īsidias inimici. Tū pōtifex tangens amictum degradandi dicit.

Aufertur amictus sub hac forma.

Quia vocem tuam non castigasti: ideo amictuž a te auferim⁹.

Post hec vnus ex ministris tradit in manus degradando vrceolos cum vino ⁊ aqua: ac bacile cũ manutergio: ac calicẽ vacuuꝫ cuꝫ patena. Tũ archidiaconus tollit de manu degradãdi vrceolos cũ vino ⁊ aqua: ac bacile cũ bucali ⁊ manutergio. Pontifex vero calicẽ vacuũ ⁊ patenaꝫ tollit dicens.

Potestatẽ itroeũdi sacrariũ: tãgẽdi pallas: vasa ⁊ alia indumẽta sacra: omneqꝫ subdiaconatus ministeriũ exercẽdi a te amouemus. Deinde ministri exuunt degradãdũ cingulũ: albaꝫ: ⁊ amictum.

Aufert potestas tãgẽdi sacra vasa sub hac forma.

¶ Degradatio ab ordine acolytatus.

Unus ex ministris tradit in manus degradãdo vrceolum vacuuꝫ quẽ põtifex degradator tollit de manibus illius dicens.

Aufert potestas ministrãdi vinũ ⁊ aquaꝫ acolito.

Tollimus: vinum ⁊ aquã ad eucharistiã decetero nõ ministres. Tũ vnus ministroꝝ tradit in manus degradãdo candelabrum cum cereo extĩcto qḋ põtifex degradator accipit de manibus illius dicens.

Aufert potestas portãdi lumẽ sub hac forma.

Omitte pferendi visibile lumen officiũ: qui pbere spirituale moribus neglexisti: ac vniuersuꝫ acolitatus officium hic depone.

¶ Degradatio ab ordine exorcistatus.

Unus ex ministris tradit degradando in manus librũ exorcismorũ: quẽ pontifex degradator tollit de manib⁹ illiuꝫ dicẽs.

Priuat exorcista officio suo sub hac forma.

Priuamus te potestate imponendi manũ sup energuminos: ⁊ demones de obsessis corporibus expellendi omni tibi exorcistatus officio iterdicto. ¶ Degradatio ab ordine lectoratus.

Unus ministroꝝ tradit degradando in manus librũ lectionum: queꝫ pontifex degradator tollit de manibus illius dicens.

Lector priuatur offõ legendi sub hac forma.

In ecclesia dei non legas vlterius: neqꝫ cantes: neqꝫ panes aut fructus nouos vllatenus benedicas: quia tuum officiũ nõ impleuisti fidelr ⁊ deuote. ¶ Degradatio ab ordine hostiariat⁹.

Unus ex ministris tradit degradãdo in manus claues ecclesie: quas pontifex degradator tollit de manibus illius dicens.

Hostiarius priuat officio suo sub hac forma.

Quia in clauibus errasti: claues dimitte: ⁊ qꝛ hostia cordis tui male demonib⁹ obserasti: amouemus a te officiũ hostiarij: vt nõ percutias cymbalũ: nõ aperias ecclesiam: non sacrarium: nõ librũ amplius pdicanti. ¶ Degradatio a prima tonsura.

Pontifex degradator extrahit degradãdo superpelliciũ dicẽs.

Forma degradatiõis a prima tonsura.

Auctoritate dei oĩpotentis patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti ac nostra tibi auferimus habitũ clericalẽ: ⁊ nudamus te religiõis ornatu: atqꝫ deponimus: degradamus: spoliamus ⁊ exuim⁹ te oĩ ordine: bñficio ⁊ priuilegio clericali: ⁊ velut clericalis pfessionis indignũ: redigimus te in seruitutẽ ⁊ ignominiã habitus secularis ac

status. Tum pontifex degradator cū forficibus tondere incipit: τ per barbitonsorem ibidem presentem totaliter tonderi facit caput degradandi dicens.

Forma degradandi eiusdem.

Te velut ingratū filiū a sorte domini ad quā vocatus fueras abijcimus: τ coronā tui capitis: regale q̄dē signū sacerdotij: de tuo capite amouemus ꝓpter tui regiminis prauitatem. Deinde si velit pontifex dicit.

Psalmista ꝑ usᵃ officio suo sub his verbis.

Quod ore cantasti corde nō credidisti nec ope ipleuisti: ideo cantandi officiuz in ecclesia dei a te amouemus. Tū ministri pōtificis exuunt degradatum veste τ habitu clericali: τ ipsum induunt habitum secularem. Quo facto si fuerit talis casus q̄ degradatus iuxta constitutiones innocētij pape tertij tradi debeāt curie seculari. Pōtifex degradator degradatū amplius nō tāgit: sed in hunc modū ꝯtra ipsū pronūciat dicēs.

Pronūciat ep̄s talē eē ꝑuatū p̄uilegio clericali sub hac forma.

Pronunciamus vt hunc exutum omni ordine ac priuilegio clericali: curia secularis in suum forum recipiat degradatum. Tum pontifex degradator efficaciter τ ex corde: omni instātia pro miserrimo illo derelicto intercedit apud iudicem secularem: vt citra mortis periculum: vel mutilationis contra degradatum sentētiam moderetur: dicens.

Rogat ep̄s iudicē secularē ne eū īterficiat vel mutilet.

Domine iudex: rogam⁹ vos cum omni affectu quo possumus: vt amore dei: pietatis τ misericordie intuitu τ nostroꝝ interuētu precaminū: miserrimo huic nullum mortis vel mutilationis periculum inferatis. Quo facto ministri curie secularis degradatum sub sua custodia recipiunt: τ discedunt. ¶ Ordo excōmunicādi τ absoluendi.

Triplex est [excōmunica]tio.

Notādum q̄ triplex est excōmunicatio videlicet: minor. maior. et anathema. Minor excōmunicatio cōtrahitur per solā participationeʒ cum excōmunicato: τ a tali potest simplex sacerdos absoluere absq̄ iuratoria cautione. taliter autem excommunicatus confiteatur proprio sacerdoti dicens.

Confiteor deo: τ tibi. N. q̄ sum excommunicatus quia participaui tali excommunicato in oratione vel locutione. vel bibendo. vel comedendo cum eo. Sacerdos vero absoluens eum: dicit huiusmodi vel equipolentia verba.

Absolutio ab excōmunicatione minori.

Auctoritate dei omnipotentis: τ mihi concessa: absoluo te a vinculo huius excōmunicatiōis: quā confessus es τ a qualibet alia simili: si qua teneris: inquantum possum τ debeo: ac restituo te ecclesiasticis sacramentis. In nomine patris τ filij τ spiritus sancti. ¶ Maior vero excommunicatio quam pontifex per sententiā scriptam legendo promulgat: hoc modo profertur.

Forma promulgandi maioreʒ excōicationē.

Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac seruum tuum vel ancillam tuã domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo vel in ea. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit ei. ℣. Esto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus.

Finitis ho. põtifex stãs sine mitra dicit. kyriel. eĩ.

Deus cui proprium est misereri semper ⁊ parcere: suscipe deprecationẽ nostram: ⁊ hunc famulum tuum. vel famulaз tuã: que vel quã excõmnicationis cathena constringit: miseratio tue pietatis absoluat. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen.

Alia oratio. Oremus.

Presta quesumus domine huic famulo tuo: vel huic famule tue: dignum penitentie fructũ: vt ecclesie tue sancte: a cuius integritate deuiarat peccando: amissorum veniam consequendo: reddatur innoxius. Per christũ dominum nostrum. ℟. Amen. Deinde sedet pontifex ⁊ accepta mitra dicit.

Põtifex sedẽs cuз mitra absoluit eum in hac forma.

Auctoritate dei oĩpotentis ⁊ beatorũ apostolorũ petri ⁊ pauli: ac ecclie sue sancte: ⁊ ea qua fungor: absoluo te a vinculo talis excõmunicationis: qua ex tali causa ligatus eras. In nomine patris et filij: ⁊ spiritus sancti. Deinde surgit põtifex cum mitra ⁊ apprehendens absolutum per dextram manum introducit eum in ecclesiam dicens.

Põtifex surgẽs cuз mitra ⁊ absolutuз p manũ tenẽs introducit in ecclesiaз dicẽs Reduco.

Reduco te in gremiũ sctẽ matris ecclesie: ⁊ ad consortiuз ⁊ cõmunionem totius christianitatis: a quibus fueras per excommunicationis sententiaз eliminatus: ⁊ restituo te participationi ecclesiasticorum sacramentoruз. In nomine patris: ⁊ filij: ⁊ spiritussancti. ¶ Tertium est: q᷑ absoluto fieri debent iusta ⁊ rationabilia precepta. Circa qđ considerandum est. Utrum ipse fuerit ligatus a canone vel ab homine. Si a canone: satisfacto ei queз lesit: iniungendum est sibi ne vlterius cõtra illum canonem faciat. Quandoqз tamen cogẽdus est de iure: sufficienter super hoc cauere. Si vero excommunicatus auctoritate apostolica: habeat temporale impedimentum: quominus ad sedem apostolicam accedere possit: ⁊ propterea ab ordinario absoluatur: tunc iniungendũ est absoluto: vt statim impedimẽto cessante debeat se summo pontifici presentare: vel eius legato. mandatum illius super hoc impleturus. quod tamen in pueris ⁊ mulieribus: ⁊ similibus non seruatur. qui sicut perpetuũ habent impedimentũ: perpetuo excusant. Si vero aliquis ligatus

Tertiũ requisitũ ad absolutionem excõicati est satisfactio seu iniũctio penitentie ⁊ satisfactiõis

est ab hoie: et tũc aut offensa eius est manifesta: tunc satisfacere debet priusq̃ absoluatur. aut est dubia: et tũc si post absolutionez apparuerit ipsum iniuste fuisse ligatũ: nihil omnino p̃cipiẽdũ est ei. Si vero apparuerit ipz iuste fuisse ligatũ: precipiẽdũ est ei q̃ satisfaciat cõpetẽter. Quãdo vero anathema idest solẽnis excõicatio pro grauiorib⁹ culpis fieri debet. Põtifex paratus amictu: stola: pluuiali violaceo: et mitra simplici: assistẽtib⁹ sibi duodeciz presbyteris suppellicijs idutis: et taz ipso q̃z p̃sbris candelas ardẽtes in manibus tenẽtes. sedet sup faldistoriũ ante altare maius: aut alio loco publico vbi magis sibi placebit: et ibi pronunciat et profert anathema hoc modo.

Qualiter p̃mulget̃ anathema silicet solẽnis excomunio q̃ fit cuz extinctione cãdelarũ.

Forma anathematis.

Quia talis diabolo suadẽte: christianã p̃missionez quã in baptismo p̃fessus est: per apostasiã postponẽs: ecclesiã dei deuastare eccliastica bona diripe: atqz pauperes xp̃i violẽter opprimere nõ veret̃. Idcirco sollicitĩ: ne per negligẽtiã pastoralẽ pereat: p̃ quo in tremẽdo iudicio rõnẽ reddere compellamur. Iuxta qđ dñs ipse terribiliter cõminat̃ dicẽs: Si nõ annũciaueris iniquo iniq̃tatẽ suam: sãguinẽ eius de manu tua reqrã. Monuim⁹ eũ canonice. Primo. Scđo. Tertio. et etiaz. Quarto. ad eius maliciã cõuincẽdã: ipz ad emẽdationẽ: satisfactionem: et penitẽtiã iuitãtes: et paterno affectu corripiẽtes. Ipse võ p̃ pro hdolor: monita salutaria sp̃nẽs: ecclie dei quã lesit: vel de hoc superbie sp̃ũ inflatus: satisfacere dedignatur. Sane p̃ceptis dñicis atqz ap̃licis iformamur: qđ de huiusmodi p̃uaricatorib⁹ agere nos oporteat. Ait enim dñs. Mẽbrũ qđ a sua cõpage resoluit̃: et a iunctura charitatis dissociat̃. et oẽ corpus qđ scãdalizat: erue ipm et proijce abs te. Et apostolus inq̃t. Auferte malũ a vobis. Et iterz. Si qs frater nominat̃ esse fornicator: aut adulter: aut homicida: aut rapax cum huiusmodi nec cibũ sumere lz. Et ioãnes p̃ceteris a christo dilect⁹: talẽ nephariũ hoiem salutare p̃hibet: dicẽs. Nec aue ei dixeris nec euz in domo tua recepis. Dñica itaqz p̃cepta atqz ap̃lica adimplent̃. Si mẽbrũ putridũ et isanabile: qđ medicine fomẽta nõ recipit: excõicationis ferro: ab ecclesie corpe abscindat̃: ne tã pestifero morbo: reliq̃ corpis mẽbra veluti veneno inficiant̃. Igit̃ q̃ monita nr̃a: crebrasq̃z exhortationes contẽpsit: q̃ tertio scđm dñicũ preceptũ vocatus: ad emẽdationẽ et penitẽtiã venire despexit: q̃ culpã suam: nec cogitauit: nec cõfessus est: nec missa legatione: excusationẽ aliquã p̃tẽdit nec veniã postulauit: sed diabolo cor eius indurante: in cepta malitia perseuerat. Iuxta quod apostolus dicit. Secundum duritiam suam et cor impenitens: thesaurizat

Exo. iij. — Mat. xix. — j. Cor. vj. — j. Cor. v. — 2. Jo. — Mat. xviij. — Ro. ij.

sibi iram̄ in die ire. Jccirco euꝫ cū vniuersis complicibus: fautoribusqꝫ suis: iudicio dei oīpotētis pr̄is: ꝛ filij: ꝛ spūsscti. ꝛ beati petri pricipis aploꜝ: ꝛ oīuꝫ scōꜝ: necnō ꝛ mediocritatis nr̄e auctoritate ꝛ potestate: ligādi ꝛ soluēdi i celo ꝛ in terra: nobis diuinit⁹ collata: a p̄ciosi corpis ꝛ sanguinis dn̄i pceptione: ꝛ a societate oīuꝫ xp̄ianorū separam⁹: ꝛ a liminib⁹ scte matris eccl̄ie: in celo ꝛ in terra exclu dim⁹ ꝛ excōicatū ꝛ anathematizatū esse decernim⁹: ꝛ dānatuꝫ cum diabolo ꝛ angelis ei⁹: ꝛ oīb⁹ reprobis: in ignē eternū iudicam⁹ donec a diaboli laqueis resipiscat ꝛ ad emēdationē ꝛ penitentiā redeat: ꝛ eccl̄ie dei quā lesit satisfaciat: tradētes eū sathane in interitu carnis: vt spiritus eius saluus fiat i die iudicij. Et omnes respōdent. Fiat. Fiat. Fiat.

1. Cor. v.

Quo facto tā pōtifex q̄ꝫ sacerdotes debent proijcere in terrā cādelas ardētes: quas in manib⁹ tenebāt. Deinde ep̄la p̄sbr̄is per parrochias: ꝛ etiā vicinis epis mittat: cōtinēs nomē excōicati ꝛ excōicationis cām ne qs p ignorātiā vlteri⁹ illi cōicet: ꝛ vt excōicationis occasio oīb⁹ auferat. ¶ Si vero anathematizat⁹ penitentia duct⁹: veniā postulare voluerit: ꝛ emēdationē pmittere pontifex qui eū excōicauit: parat⁹ vt̄s: ante ianuas eccl̄ie venit: sedēs ibidē i faldistorio sibi parato ꝛ duodecim p̄sbr̄i: cottis iduti: eū hincinde circūstare debent. Adsint etiā illi qb⁹ iniuria vel damnū est illatū: ꝛ ibidē s̄ꝫ leges diuinas oē damnū cōmissū emēdetur. Tū anathematizat⁹ genuflectit corā pōtifice: quē iterrogat pōtifex: si penitētiā prout canones p̄cipiunt: pro perpetratis scelerib⁹ suscipe velit. Jlle tūc genuflexus: veniaꝫ postulat: culpā cōfitet: penitētiaꝫ iplorat: ꝛ de futuris cautelā spōdet. Tūc pōtifex sedens cū mitra dicit cū ministris septē psal'os penitētiales: quos reqre supra sub bn̄dictione abbatis. Quibus dictis pōtifex deposita mitra surgit ꝛ dicit. Kyrieleison. Xp̄eleison. Kyrieleison. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas. ℞. Sed libera nos a malo. ℣. Saluuꝫ fac seruū tuū. vel ancillā tuā dn̄e. ℞. Deus me⁹ spantē in te. ℣. Nihil pficiat inimic⁹ in eo vel in ea. ℞. Et fili⁹ iniqtatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei dn̄e turris fortitudinis. ℞. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationeꝫ meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Forma absoluēdi anathematizatum.

Pōtifex sedens cū mitra dicit septē ps̄ cū ministris quibus dictis dicit kyriel' ꝛc̄.

DEus cui propriū est misereri semꝑ ⁊ parcere: suscipe deprecationē nostrā: ⁊ hūc famulū tuū vel famulā tuā: quē vel quā excōicationis cathena constringit: miseratio tue pietatis absoluat. Per xp̄m dominū nostrum. ℟. Amē. Alia oratio. Oremus.

PResta quesumus dn̄e huic famulo tuo. vel famule tue: dignū penitētie fructū vt ecclie tue sācte a cuius integritate deuiarat peccando amissorꝝ veniam cōsequēdo: reddatur innoxius. Per xp̄ꝫ dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Deinde sedet pōtifex ⁊ accepta mitra dicit.

Forma absolutionis.

AUctoritate dei oīpotētis ⁊ beatorꝝ aplorꝝ petri ⁊ pauli: ac ecclesie sue sancte: ⁊ ea qua fungor: absoluo te a vinculo talis excōicationis qua ex tali causa ligatus eras. In nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. Tū surgit cū mitra pōtifex ⁊ apprehēdēs absolutū per dextrā manū: introducit eū in ecclesiā vsqꝫ ante gradus maioris altaris: interim dicēs.

Reducit in ecclia i hac forma.

REduco te in gremiū sancte matris ecclesie: ⁊ ad cōsortiū ⁊ cōmunionē totius christianitatis: a qbus fueras ꝑ excōicationis sententiā eliminat⁹: ⁊ restituo te participatiōi ecclesiasticorū sacramētorum. In nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄ussancti. Quo dicto ⁊ ipsis ante gradus maioris altaris peruētis. Ille ibidē in inferiori gradu altaris genuflectit. Pontifex vero ascēdit ad altare: vbi stās versus ad introductum: deposita mitra absolute dicit. Oremus.

Pōtifex dicit absolutū ad gradus maioris altaris ⁊ sup genuflexū stās sine mitra dicit oōnes.

MAiestatē tuā quesumus dn̄e sancte pater oīpotens eterne deus: q nō mortē peccatorū: sed penitentiā semper inquiris: respice flentē famulū tuū: attende ꝓstratū: eiusqꝫ planctū in gaudiū tua miseratione conuerte: scinde delictorū saccū: indue eū leticia salutari: vt post longā peregrinationis famē de sanctis altaribus sacietꝛ: igressusqꝫ cubiculū regis in ipius aula bn̄dicat nomen glie tue semper. Per christū dn̄m nostrū. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

DEus misericors: de⁹ clemēs: qui ſm multitudinē miserationū tuarꝝ peccata penitentium deles: ⁊ preteritorꝝ criminum culpas venia tue miserationis euacuas. Respice sup hunc famulū tuū: ⁊ remissionē sibi peccatorꝝ suorū: tota cordis deuotione poscentē deprecatus exaudi: innoua in eo pijssime pater: quicquid terrena fragilitate corruptū seu diabolica fraude violatū est: ⁊ in vnitatē corporis ecclesie tue mēbrorꝝ: perfecta remissione restitue. Miserere dn̄e gemituū: miserere lachrymarū eius: ⁊ non habentem fiduciā nisi in tua misericordia: ad tue sacramentum recōciliationis admitte. Per xp̄ꝫ dn̄m nr̄ꝫ. ℟. Amē. Deinde pōtifex ꝓducit signū crucis sup itroductū: qui surgit ⁊ discedit.

¶ Ordo ad recōciliādum apostatā. Scismaticū vl' hereticū.

Pōtifex paratus cū mitra añ fores ecclesie sedēs examinat apostatā circa articulos fidei.

Pontifex apostatā scismaticū vel hereticū recōciliare volens. Paratꝰ amictu: stola: pluuiali albo: ⁊ mitra simplici: sedet sup faldistoriū ante fores ecclie sibi paratū. corā q̊ gēuflectit recōciliādꝰ: quē interrogat pōtifex de fide dicēs.

Credis duodecim articulos fidei? Ille respōdet. Credo. Pontifex iterrogat. Credis in deum patrē omnipotētē creatorē celi ⁊ terre? Ille respōdet. Credo. Pontifex interrogat. Credis ⁊ in iesum xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nostrum? Ille respōdet. Credo. Pōtifex iterrogat. Credis ꝙ conceptus est de spiritu sācto natus ex maria virgine? Ille respōdet. Credo Pōtifex interrogat. Credis ꝙ passus est sub pōtio pilato crucifixus mortuꝰ ⁊ sepultus? Ille rn̄det. Credo. Pōtifex interrogat. Credis ꝙ descendit ad inferos? Ille respondet. Credo. Pōtifex interrogat. Credis ꝙ tertia die resurrexit a mortuis? Ille rn̄det Credo. Pōtifex interrogat. Credit ꝙ ascendit ad celos ⁊ sedet ad dexteram dei prīs oīpotētis? Ille respondet. Credo. Pōtifex interrogat. Credis ꝙ venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos? Ille rn̄det. Credo. Pōtifex interrogat. Credis in spiritum sanctum? Ille respondet. Credo. Pōtifex interrogat. Credis sanctā ecclesiā catholicā sanctoꝝ cōmunionē? Ille respōdet. Credo. Pōtifex interrogat. Credis remissionē oium pctōꝝ? Ille respondet. Credo. Pōtifex interrogat. Credis carnis resurrectionē ⁊ vitā eternā? Ille rn̄det. Credo. Deinde pontifex surgit cum mitra: ⁊ super illum genuflexū dicit: absolute incipiens.

Pontifex stās cū mitra dicit exorcismū super eū gēuflexum.

Exorcizo te imūde spūs per deum patrē oīpotētē: ⁊ per iesū xp̄m filiū eius: ⁊ per spiritum sanctū: vt recedas ab hoc famulo dei quē deus ⁊ dn̄s nr̄ ab erroribꝰ ⁊ deceptionibꝰ tuis liberare: ⁊ ad ecclīā sāctā mrēm catholicā atq; aplicā reuocare dignatꝰ. ipse tibi impat maledicte dānate: q ꝓ salute hoīuꝫ passus. mortuꝰ. ⁊ sepultꝰ est. te ⁊ oēs vires tuas supauit atq; resurgēs celos ascēdit. inde vēturꝰ iudicare viuos ⁊ mortuos. ⁊ sclꝫ p ignē. Tūc signat illū cū police dextre manꝰ i frōte: signo crucis eis dicēs.

Pōtifex cū police signū crucis facit in frōte eiꝰ dicēs.

Accipe signū crucis xp̄i atq; xp̄ianitatis: qd priꝰ acceptū nō custodiuisti: ꝫ male deceptꝰ abnegasti. Deide surgit ille ⁊ pōtifex retēta mitra: sinistra sua illū apphēdit p manū dextrā dicēs

Ingredere in ecclesiam dei: a qua incaute oberrasti: ac euasisse te laqueos mortis agnosce. horresce idola. respue oēs prauitatē: siue supstitionē hereticā. vel gētilē. aut iudaicā. Cole deū oīpotentē ⁊ iesum xpm filiū eius: ⁊ spūm sanctū: vnū viuū ⁊ verū deū. sanctā ⁊ idiuiduā trinitatē. Tū itroducit illū in eccliā p manū vt eum apprehēdit vsq; ad altare mai⁹: corā quo in infimo gradu ille genuflectit. Pōtifex vero ascendit ad medium altaris: vbi deposita mitra stans versus ad illum dicit absolute.

Pontifex stās ad mediū altare sine mitra dicit sup illū orōnē stās cōuersus ad eum.

Omnipotēs sempiterne de⁹: hāc ouē tuā de faucibus lupi: tua virtute subtractā: paterna recipe pietate et gregi tuo reforma pia benignitate: ne de familie tue dāno inimicus exultet: sed de cōuersione ⁊ liberatione eius: ecclia tua vt pia mater de filio reperto gratuletur. Per christum dñm nostrum. ℟. Amen. Oremus.

Deus qui hoiem ad imaginē tuā cōditum misericorditer reparas: quē miserabiliter creasti: respice ppitius sup hūc famulū tuum: vt qđ huius ignorātie necessitate: hostili ⁊ diabolica fraude surreptū est: indulgētia tue pietatis ignoscat ⁊ absoluat: ⁊ altarib⁹ sacris recepta veritatis tue cōmuniōe reddatur. Per xpm dñm nrm. ℟. Amen. Deinde sedet ibidē pōtifex sup faldistorio: ⁊ accepta mitra: iterrogat illū iterū de fide catholica dicens. Credis in deū prem oipotētē creatorē celi ⁊ terre. Rñdet ille Credo. Interrogatio. Credis ⁊ in iesum xpm eius filiū vnicū dñm nrm natū ⁊ passū. ℟. Credo. Interrogatio. Credis ⁊ in spūm sanctū: sanctā eccliam catholicā sctorū cōionē: remissionē pctōr: carnis resurrectionē: ⁊ vitā eternā post mortē. Rñdet. Credo. Postea interrogat pōtifex. Homo abrenūcias sathane ⁊ angelis eius? Rñdet. Abrenūtio. Interrogatō. Abrenūcias etiā omni secte gētilitatis. vel heretice prauitatis. siue iudaice supstitionis? Rñdet. Abrenuncio. Interrogatio. Vis esse ⁊ viuere in vnitate sancte fidei catholice? Rñdet. Volo. Tūc deposita mitra surgit pōtifex: ⁊ recōciliat⁹ accedit ad pedes eius: corā eo genuflectēs. Pontifex vero iponit manū dexteram super caput illius dicens. Oremus.

Pōtifex sedet cū mitra ⁊ examinat eū de fide catholica.

Pontifex stās sine mitra tenet manū dexterā sup caput reconciliati genuflexi ad pedes ei⁹ ⁊ dicit orōnē.

Domine de⁹ oipotēs: pater dñi nri iesu xpi q dignat⁹ es hūc famulū tuū ab errore gentilitatis vel mēdacio heretice prauitatis: siue iudaice supstitionis clemēter eruere: ⁊ ad eccliā tuā sanctā reuocare. tu dñe emitte i eū spūm sctūm paraclytū de celis. Spūm sapiētie ⁊ itellect⁹. Spūm consilij ⁊ fortitudinis. Spūm scie ⁊ pietatis. Adimple eū lumine splendoris tui: ⁊ in noie eiusdē dñi nri iesu xpi signet signo cru✠cis in vitā eternā. ℟. Amē. Post hec si recōciliat⁹ sit is qui

Ysa. xj.

Reconcilia tus publice abiurat: et promittit se mansurū in fide catholica.

qui precipuus ꝛ notabilis fautor scismatis extitit: genuflexus vt supra facit publice pfessionē ꝛ adiurationē: Pōtifice cū mitra in faldistorio ante altare sedēte: dicēs.

Ego talis cōperto diuisionis laqo quo tenebar: diutina mecū deliberatione pertractans: prona ꝛ spontanea voluntate: ad vnitatē sedis apostolice: diuina grā duce reuersus suz: ne vero nō pura mente: seu simulata reuersus existimer: spōdeo sub ordinis mei casu ꝛ anathematis obligatione: atqz promitto tibi tali epō: ꝛ per te sācto petro apostoloꝝ principi: atqz sctissimo in christo patri ꝛ dño nostro dño. N. pape. N. ꝛ successoribus suis: me nunqȝ quorūlibet suasiōibus: vel quocunqz alio modo ad scisma de quo redēptoris nostri gratia liberante ereptus sum reuersurū: sed semper in vnitate ecclesie catholice ꝛ in cōmunione romani pōtificis per oīa permansurū: vnde iurans dico per deū oīpotētē ꝛ sancta dei euāgelia me in vnitate ꝛ cōmunione pmissis inconcusse mansurū. Et si: qđ absit: ab hac me vnitate aliqua occasione: vel argumento diuisero: periurij reatū incurrēs: eterne obligatus pene inueniar: ꝛ cum auctore scismatis habeā i futuro seculo portionem. Deinde super librū euangeliorum quē pontifex ante se tenet apertū ponit ambas manus extēsas iūctis digitis: dicēs. Sic

Reconcilia tus iurat tactis euāgelijs seruare que pmisit.

me deus adiuuet: ꝛ hec sancta dei euāgelia. Tū pducto per pōtificē signo crucis sup reconciliatū: surgit recōciliatus ꝛ discedit. Si vero recōciliatꝰ fuerat heresiarcha: seu pcipuꝰ auctor alicuiꝰ heresis: omissa promissione pcedēte: facit sequentē genuflexus corā pōtifice: cum mitra in faldistorio ante altare sedente: dicens.

Pōtifex bñdicit reconciliatum.

Si reconciliat' heresiarcha ista forma seruet.

Ego talis cognoscēs verā catholicā ꝛ apostolicā fidē: anathematizo hic publice omnē heresiz precipue illā de qua hactenus extiti isamatus: que astruere conat' hoc vel illud. Cōsentio aūt sancte romane ecclie ꝛ aplice sedi: ꝛ ore ꝛ corde profiteor me credere sic vel sic ꝛ eādē fidē tenere: quā scta romana ecclesia: auctoritate euāgelica ꝛ apostolica tenendaz tradit. Jurans hoc p sanctā omousyon: idest eiusdē substantie trinitatē: per sacrosancta euāgelia christi: eos autē qui cōtra fidē hanc venerint cū dogmatibus ꝛ sectatoribus suis: eterno anathemate dignos esse pronūcio. Et si ego ipse: quod absit: aliquando cōtra hec aliquid assentire aut pdicare presumpsero canonū seueritati subiaceaz. Et mox ambas manus extensas digitis nō disiunctis ponit sup librū euangeliorū quē pōtifex ante se apertū tenet: dicens. Sic me deus adiuuet: ꝛ hec sancta dei euangelia. Tū producto p pontificē signo crucis sup reconciliatuz: surgit ipse recōciliatus ꝛ

discedit ¶ De itineratiõe ꝑlatoꝝ

Relatus incipiens iter agere postquã equum ascendit inchoat hanc orationem.

Adesto quesumus domine supplicationibus nostris: et viam famulorum tuorum in salutis tue prosperitate dispone

Omnipotens Adesto

Gredere cũ seruis tuis deus: ⁊ mittere dignare sanctũ angelũ tuũ de celis q̄ famulũ tuũ thobiã duxit ⁊ reduxit: vt cũ salute ⁊ ꝓsperitate nos ducat ⁊ reducat: ac ꝓsperũ iter faciat: adsit in nobis cõcomitator iocundus vt nullus nobis aduersetur inimicus: ⁊ vt procul a nobis sit spirituũ malignorũ incursus. comes nobis adesse dignetur spiritus almus. Postea inchoat antiphonam. In viam pacis. psalmus.

Benedictus dñs deus israel: quia visitauit ⁊ fecit redemptionẽ plebis sue.

Et erexit cornu salutis nobis: in domo dauid pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius.

Salutẽ ex inimicis nostris: ⁊ de manu oĩum qui oderunt nos.

Ad faciendã misericordiã cũ patribus nr̃is: ⁊ memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum quod iurauit ad abraham patrem nostrum: daturum se nobis.

Ut sine timore de manu inimicorũ nr̃orũ liberati: seruiam⁹ illi.

In sanctitate ⁊ iusticia corã ipso: omnibus diebus nostris.

Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis: preibis enim ante faciẽ domini parare vias eius.

Ad dandã scientiã salutis plebi eius: in remissionẽ pctõrũ eoꝝ.

Per viscera misericordie dei nr̃i: in qb⁹ visitauit nos oriẽs ex alto.

Illuminare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedẽt: ad dirigẽdos pedes nostros in viã pacis.

Gloria patri. Sicut erat. Deinde dicit totã añã: ⁊ alia sequẽtia.

In viã pacis ⁊ ꝓsperitatis dirigat nos oĩpotẽs ⁊ misericors dñs. ⁊ angelus raphael comitetur nobiscũ in via vt cũ pace ⁊ salute ac gaudio reuertamur ad propria. Kyrieleyson. Xp̃eleyson. Kyrieleysõ. Pater noster. ℣. Et ne nos īducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluos fac seruos tuos dñe. ℟. De⁹ me⁹ sperãtes in te. ℣. Mitte nobis dñe auxiliũ de sancto. ℟. Et de syon tuere nos. ℣. Esto nobis dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil ꝓficiat inimic⁹ in nobis. ℟. Et filius iniq̄tatis nõ apponat nocere nobis. ℣. Bñdict⁹ dñs die quotidie. ℟. Prosperũ iter faciat nobis de⁹ salutariũ no-

stroꝝ. ℣. Uias tuas demonstra nobis domine. ℟. Et semitas tuas edoce nos. ℣. Utinaz dirigātur vie nostre. ℟. Ad custodiendas iustificationes tuas. ℣. Erūt praua indirecta. ℟. Et aspera in vias planas. ℣. Angelis suis deus mādauit de te. ℟. Ut custodiant te in omnibꝰ vijs tuis. ℣. Domine exaudi oratione meam. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Deus qui filios israel per maris medium sicco vestigio ire fecisti: quiqz tribus magis iter ad te stella duce pandisti: tribue nobis quesumus iter prosperū: tēpusqz tranquillū: vt angelo tuo sancto comite ad eū quo pgimus locū: ac demum ad eterne salutis portum peruenire feliciter valeamꝰ.

Deus infinite misericordie ꝛ maiestatis imense quez nec spatia locoꝝ nec interualla tēpoꝝ ab his quos diligis aliqua separatione disiūgūt adesto nobis famulis tuis in te vbiqz confidētibus per oēm viā qua ituri sumꝰ: ꝛ intercedēte beata dei genitrice maria ꝛ btō michaele ꝛ beatis petro ꝛ paulo hieronimo nicolao iuliano katherina lucia barbara ꝛ oībus sanctis dux ꝛ comes nobis esse dignare: vt nihil nobis aduersitatis noceat nihilqz difficultatis obsistat: sed cūcta nobis salubria ꝛ prospera succedāt sub ope misericordie tue: vt qcqd iusto petimus desiderio celeri ꝛ prospero consequamur effectu

Deus qui abraā puerū tuum de vr chaldeoꝝ eductū: per omnes sue peregrinationis vias illesum custodisti: q̄sumus vt nos famulos tuos custodire digneris: esto nobis dn̄e in pcinctu suffragiū: in via solatiū: in estu vmbraculum: ꝛ in pluuia ꝛ frigore tegumētū: in lassitudine vehiculū: in aduersitate presidium: in lubrico baculus: in naufragio portus: vt te duce: quo tendimus prospere perueniamus: ꝛ demū incolumes ad propria redeamus.

Adesto quesumus dn̄e supplicationibus nostris ꝛ viam famuloꝝ tuoꝝ in salutis tue psperitate dispone: vt inter omnes vie ꝛ vite huius varietates: tuo semper protegamur auxilio.

Presta quesumus oipotens deꝰ: vt familia tua per viā salutis icedat: ꝛ btī ioānis p̄cursoris hortamēta sectādo: ad eū quē p̄dixit secura perueniat: dn̄z nr̄z iesū xp̄z filiū tuū: qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate spūs sancti deus p oīa scl'a scl'oꝝ. ℟. Amē. Tū dicit pōtifex. ℣. Procedamus cū pace. ℟. In noīe dn̄i. Et discedūt. ¶ Ordo ad recipiendū processionalr p̄latum vel legatū.

Cum p̄latꝰ vel legatus ciuitatē aliquā vel opidū isigne ē igressurꝰ: pcessio cleri ex more loci ordinata cū cruce

Processio cleri cū epo vel prelato pricipali loci exit obuiā legato extra portas vrbis: et legato adueniēti platus maior offert cruces ad osculandū.

pcedit illi obuiā extra portā vrbis: et cū legat⁹ siue plat⁹ aduenerit: plat⁹ ei⁹ loci idut⁹ amictu stola: pluuiali: et mitra pciosis siue p̄ma dignitatē habēs idut⁹ suppellicio et pluuiali pcioso: offert venienti crucē osculādā: quā legat⁹ seu plat⁹ ex eq̊: vel si maluerit dscēdēs i terrā sup tapetē stratū: gēuflex⁹ deuote osculat̄. Tū si itrās est eps vel maior. aut p̄sdī vel eps cardialis. Cātores icipiūt et psequūt̄ añt.

Cātores cātāt añt et R̄.

Sacerdos et pōtifex et virtutū opifex pastor bone i populo ora p nobis dn̄m. Vel dicat̄ R̄.

Ecce sacerdos magn⁹ q in dieb⁹ su is placuit deo. Ideo iureiurando fecit illū dominus crescere in plebē su am. V̄. Bn̄dictionē oīuz gētiū dedit illi et testamētū suū ɔfirmauit su p caput e ius. Ideo. Gloria. Ideo.

Si vo legat⁹ recipiend⁹ sit diacon⁹ cardinalis cantatur R̄iū.

Fidelis nāqz et prudēs dispēsator i magni p̄ris familias domo ɔstitut⁹ erat. Et cōpuis

suis mēsurā tri ti ci erro ga ret ℣. D ro sa lute et augmento gregis sibi commissi cura peruigili sol licit⁹ e rat. Ut conseruis.

Si aūt due vel plures reciperentur legati: etiā si non essent epi vel p̄sbyteri card.nales cātat̄ aā.

Uos estis ciues sanctorū ꝛ domestici dei super edificati super fundamētū apo stolorum et prophe tarum.

In porta aūt vrbis consueuerūt magistratus illius obuiare legato: vel p̄lato primo intranti: ac illum benigne suscipere ꝛ associare: ac baldachinū sup eū deferre. Incepta aā: ꝓcessio que locum habere dꝫ: imediate ante crucem p̄lati: nisi iterfint canonici cathedralis eccl'ie ordine suo ꝓgredit̄. ꝛ cātant̄ post dictas aās seu ꝑ aia alia cātica vel hymni prout magis placebit vsqꝫ ad eccliā maiorem seu principalē loci. Si vero ꝓcessioni intersint canonici ecclesie cathedralis: illi soli possūt ire post crucē legati imediate ante eū. Eqtantes vero oēs eqtare debent ante ꝓcessioē. Togati vero debent legatū seu prelatū seq. Cū p̄lat⁹ seu legat⁹ descēderit: ꝛ ītrat portā maioris seu pricipalis eccl'ie p̄latus eccl'ie seu maiorē dignitatē habens: idut⁹ vt s̄: detecto capite: offert illi aspersoriū cū aqua bn̄dicta: qḋ p̄latus seu legatus accipiens: aspergit p̄mo seipsū: deinde alios. Tū idē p̄latus eccl'ie seu p̄maꝫ dignitatē habēs offert ei nauiculā: aliquo alio sacerdote superpellicio induto thuribulū porgente. ꝛ legatus seu p̄latus iponit incensū: ꝛ statiꝫ p̄latus eccl'ie seu dignitatē habēs incensat ipsū p̄latū seu legatū: stātē detecto capite: more cōsueto. Deinde procedūt ad altare mai⁹ eccl'ie: ꝛ ibi sup faldistorio ante infimum gradū altaris parato procūbit ꝛ orat prelatus seu legatus.

Legat⁹ ducit ad maiorē eccliā.

Offert legato aspersorium aque benedicte.

Legatus in cēsū ponit in thurribulo ꝛ platus maior ipm incensat.

Interim vero plat⁹ eccl'ie seu dignitatē maiorē habens: stans in cornu ep'le altaris versus ad orātē detecto capite dicit. ℣. Protector nr̄ aspice deus. ℟. Et respice in faciē xp̄i tui. Cū omnibus sequētibus si receptus sit prelatus aut legatus ep̄s vel p̄sbyter cardinalis. Si vero sit diaconus cardinalis: obmisso. ℣. p̄cedente: dicit sequentes: tm̄. ℣. Saluuz fac seruū tuuz dn̄e. ℟. Deus me⁹ sperantez in te. ℣. Mitte ei dn̄e auxiliuz de sctō. ℟. Et de syon tuere euz. ℣. Nihil p̄ficiat inimicus in eo. ℟. Et fili⁹ iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orōnez meaz. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cuz spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: qui facis mirabilia magna solus: protende sup hunc famulū tuuz: ⁊ cunctas cōgregationes illi cōmissas: spiritū gratie salutaris: ⁊ vt in veritate tibi complaceat: perpetuū ei rorez tue bn̄dictionis infunde. Per xp̄z dn̄m nostrū. ℟. Amen. His dictis: cantores cantant aliquā añaz eis magis placentez: de sancto patrono ecclesie: cū versiculo de eodē sancto. Et cū dicit̄ versiculus surgit prelatus vel legatus ascendit ad altare: osculat̄ illud in medio: p̄cedit ad cornu ep'le vbi stans ad ipsiuz altare versus: cantat orationez de dicto sancto: deinde ad mediuz altaris reuertit̄: vbi stās dat benedictionez solemnez populo dicens. Sit nomen dn̄i benedictuz ⁊c̄. Qua data facit p̄mulgari per vnū ex suis: siue ex bn̄ficiatis ecclesie indulgentias quas ipse intercessentibus cōcedit: deinde prelatus ecclesie: ⁊ alij dimissis paramentis associant illuz vsq3 ad diuersoriuz suuz. Cuz vero nou⁹ p̄latus primo ad ecclesiā suaz veniens recipitur: loco orationis predicte. Omnipotens sempiterne deus ⁊c̄. dicit̄ sequens. Oremus.

Deus omniū fideliuz pastor ⁊ rector: famulū tuū. N. quē ecclesie tue preesse voluisti: propitius respice: da ei q̄sumus verbo ⁊ exemplo qbus preest p̄ficere: vt ad vitaz vna cū grege sibi credito perueniat sempiternam. Per christuz dn̄m nostruz. ℟. Amen.

Prelati illius ecclesie dimissis pamētis associant cū ad eius māsionem.

¶ Ordo ad visitādas parrochias

Pontifex visitaturus diocesiz: ⁊ parrochias suas cū ad ciuitatem seu oppida sue diocesis p̄uenerit: recipit̄ p̄cessionalr̄ eo ordine put supra in receptione p̄lati: seu legati dictū est. hoc solo dempto q̄ loco orationis. Omnipotēs sempiterne deus: qui facis mirabilia magna ⁊c̄. seu Deus omniū ⁊c̄. ipso prelato ante altare in faldistorio genuaflectente dicitur sequens oratio. Oremus.

Prelatus p̄cedēs ad visitādas parrochias recipit̄ processionalit̄ ab illis de parrochia ⁊ dīcit̄ super eū añ altare super faldistorio genuflexo Orō. Deus humiliū.

Deus humiliū visitator: qui eos paterna dilectione cōsolaris: p̄tēde societati nr̄e grāz tuā: vt p

eos in quibus habitas: tuū in nobis sentiamus aduētū. Per christū dominū nrm. R. Amē. Qua finita pōtifex surgit: ascēdit ad altare mai⁹: osculat̄ illud in medio ꝛ ibidē pplo solēniter benedicit.

Pōtifex surgit ꝛ osculatur altare ꝛ stās in eius medio solēniter bndicit populo.

Deinde versus ad populū sedens ibidem in aliqua sede seu faldistorio. vel stans apodiatus ad altare: put sibi magis placebit. proponit pplo causas aduētus sui: quia sacri canones ꝛ ecclesiasticus ordo. hoc fieri precipiūt propter multa. ¶ Primo ad absoluendas animas defunctoꝝ. ¶ Scdo: vt sciat ꝛ videat qualiter ecclia ipsa spūalr ꝛ tēporaliter gubernet̄. Quomodo se habeat in ornamētis. Qualr ibi eccliastica sacramēta ministrātur: ꝛ diuina officia peragūtur. Quale seruitiū ibi ipenditur. Qualis sit vita ministroꝝ ꝛ ppli: vt ex officio inqsitionis sue: p eū si qua in premissis corrigēda fuerint corrigātur ꝛ emēdent̄. Et pcipit fieri libros ꝛ alia necessaria eccliastica ornamēta. ¶ Tertio: ad adulteria: fornicationes: sortilegia: diuinationes: ꝛ similia publica in populo

Prelatus visitator vertit se ad populū ꝛ notificat cās sui aduentus.

punienda: ad qd interdū nō suffi ciūt eccliarū rectores. Ostēdēs diligēter populo q̄ꝫ d. inabilia ꝛ detestāda sūt crimina ipsa. ¶ Quarto propter casus: q de iure vel cōsuetudine ad epm dūtaxat pertinere noscunt̄: q in constitutionibus synodalibus cōtinent̄: de q bus nullus alius se intromittere potest. Protestans plebi q si qs: vel si qua in aliquo ipsoꝝ casuū: vel in quocūqꝫ alio: consilio eius indiguerit: paratus sit benigne audire: ꝛ cōsiliū ꝛ absolutionez impendere ac penitentiā misericorditer iniūgere salutarē. ¶ Quinto ad exhibendū sacramentū cōfirmationis: qd nullus alius nisi solus eps ex diuina ꝛ apostolica institutione dare potest. ¶ Sexto inducit diligenter populū ad penitentiā: ꝛ instruit in ecclesiasticis sacramētis: ꝛ in articulis fidei: ꝛ qualiter debent declinare a malo ꝛ facere bonū. Fugere vitia: ꝛ sectari virtutes. Alteri nō facere: quod sibi fieri nolunt. His expletis fit populo cōfessio ꝛ absolutio generalis: ꝛ indulgentia datur p pontificē: put infra in missa pōtificali post euāgeliū ponet̄. Post hec pōtifex deposita cappa: induitur amictu: stola: pluuiali violatij vel nigri coloris: ꝛ mitra simplici: ꝛ stās cū mitra iuxta altare: versus ad populuꝫ: incipit aīm. Si iniquitates. Deinde cū ministris seu capellanis suis dicit ps. De profundis clamaui ad te

Dat̄ indulgētia p pōtificem.

Prelat⁹ paratur ꝛ incipit aīt. Si iniquitates e ps. De profūdis.

dñe: dñe exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intēdentes in vocem deprecationis mee.
Si iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit.
Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te domine.
Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit aīa mea in domino.
A custodia matutina vsqz ad noctem: speret israel in domino.
Quia apud dñm misericordia: et copiosa apud eum redemptio.
Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius.
Repetitur aña.
Requiē eternā dona eis dñe: et lux perpetua luceat eis. Tuz dicit totā añaz. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit. Qua dicta deposita mitra dicit. Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson. Pater nr̃. quod secrete cōplet. Et interiz acceptoasper sorio cū aqua benedicta tertio aspergit añ se: deinde iposito incēso in thuribulo: et illo benedicto eodē modo incensat. Quo facto pronunciat. ℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. In memoria eterna erūt iusti. ℟. Ab auditione mala nō timebūt. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe aīas eorū. ℣. Requiē eternā dona eis dñe. ℟. Et lux ppetua luceat eis. ℣. Dñe exaudi oronez meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Epūs deposita mitra dicē kyriel' et pater nr̃ et cuz aspersorio aspgit ter añ se et thurificat pus icēso bñdicto et dicto. Sz liba dicē. ℣. et oronez sequentem.

Deus q inter apostolicos sacerdotes: famulos tuos pōtificali fecisti dignitate vigere: p̄sta q̄sumus vt eorū quoqz perpetuo aggregentur consortio. Per xp̄m dñm nr̃m. ℟. Amen. Deinde aqua bñdicta: thuriferario: duobus ceroferarijs. Cruce: et clero p̄cedentibus et cantātibus rn̄sorīū.
Qui lazarū resuscitasti a monumento fetiduz. Tu eis domine dona requiē et locū indulgētie. ℣. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos et seculū p ignē. Tu eis. Pōtifex cū mitra exit ad cimiteriū. Interiz dicens cū ministris suis añam. Si iniquitates. Repetit' añt ps. De profundis. vsqz ad finē cū Requiē eternaz. et aña. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe qs sustinebit. Quibus oibus dictis cū fuerint in medio cimiterij firmāt se suo ordine: et chorus cātat. Rn̄z.

Cū fuerint in medio cymiterij chorus cātat ℟. liba me etc.

Libera me dñe de morte eterna in die illa tremenda quādo celi mouendi sunt et terra. Dū veneris iudicare seculū per ignē. ℣. Tremens factus sum ego et timeo: dū discussio venerit atqz vētura ira. Quando etc. ℣. Dies illa dies ire: calamitatis et miserie: dies magna et amara valde. Dū veneris iu. etc. ℣. Requiē eternā dona eis dñe: et lux perpetua luceat eis. Tū repetit' responsoriū. Libera. vsqz ad primuz. ℣. Interim dum responsoriū repetitur: offertur p digniorē ecclie nauicella et per aliū ex mistris thuribulū pōti

Repetit' ℟.

Bñdicit tu/ celuz ꝛ póst in thuribu lo. Finito ℟ e choꝛus can tat. kyriel.

fici: qui iponit incẽsum more con sueto. Responsorio repetito. Choꝛus cãtat. Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson. Maioꝛ pontifex mitra depoſita cõuenienti voce di cit. Pater nr̃. Deinde aspergit et incenſat put fecit in eccleſia. Quo facto dicit. ℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. In memoꝛia eterna erit iuſtus. ℟. Ab auditione mala nõ timebit. versus. A poꝛta inferi. ℟. Erue dñe animas eoꝛũ. ℣. Requiẽ eternaz. ℟. Et lux perpetua. ℣. Dñe exaudi oꝛonez meã. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oꝛemus.

Pótifex mi tra dpoſita dicit paẽ nr̃ ꝛ aspgit aſſ ſe ꝛ thurifi cat ter ꝛ di cit ꝛ ne nos ꝛ ℣. et oꝛo nes sequen tes.

Deus qui inter aplicos sacerdotes famulos tuos sacerdotali fecisti dignitate vigere: p̃sta q̃ſumus: vt eoꝛũ quoqꝫ perpetuo aggregenť ꝯsoꝛtio. Alia oꝛo.

Deus venie largitoꝛ: ꝛ humane salutis amatoꝛ: q̃ſumus clementiã tuã vt nr̃e cõgregationis fratres: ꝓpinquos ꝛ bñfactores: qui ex hoc seculo transierũt: beata maria semp virgine itercedente: cuz oĩbus sanctis tuis: ad perpetue beatitudinis consoꝛtiũ peruenire concedas. Alia oꝛatio.

Deus cuius miseratione aĩe fideliũ requiescũt: famulis ꝛ famulabus tuis oĩbus hic et in xp̃o quiescentibus: da ꝓpitius veniã peccatoꝛũ: vt a cunctis reatibus absoluti: tecũ sine fine letentur. Per eundez xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. ℣. Requiẽ eternã dona eis dñe. ℟. Et lux perpetua. Tũ duo cantoꝛes dicunt. ℣. Requiescant in pace. ℟. Amẽ. Et maioꝛ pontifex eleuata dextera: producit signuz crucis ab oĩ parte sup cimiteriuz. Tũ accepta mitra p pótificem reuertunť oẽs ad eccleſiã oꝛdine quo venerunt: choꝛo dicente cõgruenti voce sine nota totũ

Reuertunť ad eccliã oꝛ dine q̃ vene rũt et dicũt ps. Miſere re. fol. 117.

Miserere mei deus: psalmũ. Scđm magnã misericoꝛdiã tuam. cuz. ℣. Requiẽ eternã dona eis dñe. Et lux perpetua luceat eis. Quẽ etiã pótifex ipse dicit voce demiſſa cũ ministris seu capellanis suis: quibus dictis ꝛ pótifice ad choꝛũ ante maius altare ꝑueniento. Pontifex depoſita mitra: stans ibidez in medio versus ad altare dicit. Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. versus. A poꝛta inferi. ℟. Erue dñe animas eoꝝ. ℣. Domine exaudi oꝛationẽ meaz. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Venientes ad mai⁹ altare finito ps. pótifex dicit. kyrie leyson ꝛc̃.

Oꝛemus. Absolue quesumus domine animas famuloꝛum famularumqꝫ tuarum ab omni vinculo delictoꝛuz: vt in resurrectionis gloꝛia inter sanctos ꝛ electos tuos resuscitati respirẽt. Per dominũ nostruz iesum chꝛistum filium tuum. Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate eiusdẽ spiritus sancti deus. Per omnia secula seculoꝛum. ℟. Amen.

His pactis: depositis stola ꝛ pluuiali nigris seu violatijs ꝛ assumptis albis: poterit pōtifex confirmare pueros: p̄missa monitione: ꝛ alijs seruatis ꝑut supra in principio de chrismandis in fronte dictuꝫ est. Aut si placeat poterit pōtifex illud ꝑ alia hora vel die reseruare: ꝛ successiue alia facit q̄ supra ꝓposuit se facturū. Expedita itaqꝫ cōfirmatione ꝛ bn̄dictis ornamētis si qua bn̄dicenda sunt: depositisqꝫ indumētis ecclesiasticis cōfessiones: ꝛ deinde q̄relas: si q̄ sunt: audit. Tū de conuersatione cleri ꝛ populi: ac qualiter spiritualia ꝛ tēporalia in ipsa ecclesia ministrantur ꝛ de libris ac ornamētis diligēter de plano inquirit. Peracta demū visitatione illius loci: ꝛ oībus expeditis: cū discedere voluerit pōtifex in suo habitu cōmuni accedit ad ecclesiā: ꝛ stans ante altare in cornu ep̄le versus ad illud dicit psalmuꝫ. De profundis totuꝫ cū. Requiem eternaꝫ: ꝛ an̄a. Si iniquitates. Deinde dic. Pater nr̄. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dn̄e aīas eorum. ℣. Requiescant in pace. ℟. Amen. ℣. Dn̄e exaudi orōneꝫ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Deus cuius miseratione aīe fideliū requiescunt: famulis ꝛ famulab⁹ tuis oīb⁹ hic ꝛ vbiqꝫ in xp̄o quiescentibus: da propitius veniā peccatorū: vt a cunctis reatibus absoluti tecū sine fine letēt̄. Per eūdē xp̄m dn̄m nostruꝫ. ℟. Amē. Post hec discedit quo voluerit.

Pōtifex tūc poterit confirmare pueros.

Pōtifex debet ingrere de cōuersatiōe cleri et populi ꝛ de alijs.

Recessurus pōtifex accedit ad altare in habitu cōi ꝛ stās ad cornu epistole orat ꝑ defūctis.

¶ Ordo ad recipiēdū processionaliter imperatorē.

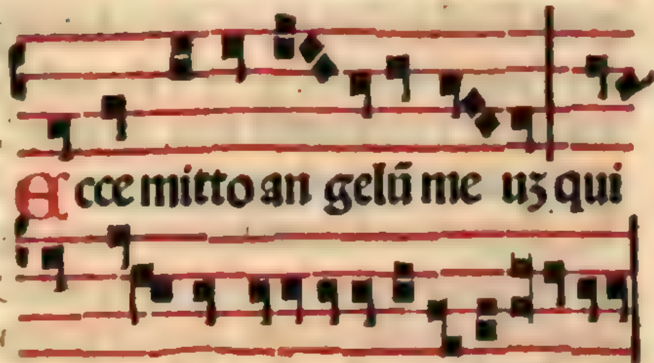

Quando iperator venit ad aliquā vrbeꝫ vel oppidū insigne clerus vrbis obuiā venit ei processionaliter vt dictū est superius de receptione prelati vel legati. tamen extra portaꝫ aliquātulū magis remote q̄ꝫ p̄lato ꝛ legato fieri solet. Imperator ex equo vel qd̄ magis cōuenit descēdens in terra sup tapetē stratum genuflexus osculat̄ ibidē cruceꝫ. ꝛ sub baldachino ducit̄ vsqꝫ ad ecclīā: ꝑcessio ꝑcedit imediate imperatorē: ꝛ is qui gladiū impatori p̄fert: eqtat imediate post p̄latū ꝑcessionis. Si vero legat⁹ apostolicus impatorē recipet: aut cū eo vrbē itraret: vel alias secū iret. vel equitaret: ille q gladiū iperatori p̄fert: ꝛ ali⁹ crucē legati portās simul ire debent. Crux legati q: debet̄ ei latria erit a dextris: ꝛ gladi⁹ iperatoris a sinistris. Interiꝫ dū ꝑcedūt ad ecclīā cātat̄ an̄t.

Veniēti iperatori cler⁹ vrbis illi obuiā exit ꝑcessionaliter vt dictū est de legato.

Imperator in porta ciuitatis de equo descendens osculatur crucē ꝛ sub baldachino ducitur ad ecclesiam.

preparabit viã tuã ante faciẽ tuã. Et post añam p̃dictã cantant̃ hymnũ: vel alia cantica deuota ꝓut magis placebit. Cuз iperator intrat ecclesiã: p̃latus ecc̃lie accepto aspersorio aspergit eũ: deinde alios in genere ꝛ ꝓcedũt vsqз ad altare maius corã quo iperator genuflectit super faldistorio ibidẽз sibi parato. Prelatus vero ecclesie ascendit ad cornu ep̃le altaris vbi stans versus ad orantẽ detecto capite dicit. ℣. Deus iudiciũ tuũ regi da. ℟. Et iusticiã tuaз filio regis. ℣. Saluũ fac. ℟. Imperatoreз nr̃m dñe. ℟. Deus meus sperantẽ in te. ℣. Mitte ei domine auxiliũ de sc̃tõ. ℟. Et de syon tuere euз. ℣. Nihil ꝓficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et habũdantia in turribus tuis. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscuз. ℟. Et cuз spũ tuo. Oremus.

Prelat⁹ manẽs ꝛ stãs ĩ cornu ep̃le dĩc ℣. ꝛ orõnes sequentes stãs cõuersus ad euз.

Deus in cuius manu sunt corda regũ: inclina ad p̃ces humilitatis nr̃e aures misericordie tue: ꝛ iperatori nr̃o famulo tuo. N. regimẽ tue sapientie appone: vt haustis de tuo fonte cõsilijs: ꝛ tibi placeat: sup oĩa regna p̃cellat. Pretende dñe q̃sumus famulo tuo. N. Imperatori nr̃o dexterã celestis auxilij: vt te toto corde perquirat: ꝛ q̃ digne postulat assequi mereat̃. Per xp̃m dñз nr̃m. ℟. Amen. Deinde si p̃latus sit episcop⁹ vel maior: stans ante altare bñdicat solẽniter populo dicẽs. Sit nomẽ dñi bñdictũ ꝛc̃. Intellige si nõ sit p̃sens legatus ꝛ bñdicet legatus si sit p̃sens ibi. Qua bñdictione data: depositis sacris vestibus: associat iperatoreз vsqз ad eius hospiciũ. Si aũt p̃latus ipse nõ sit ep̃us vel maior: finitis orõnibus predictis: depositis vestibus sacris associat vt s̃.

Si prelatus sit ep̃s solẽniter bñdicit populo.

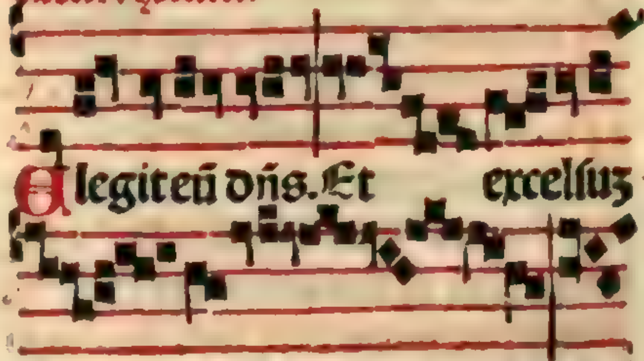
Data bñdictione depositis sacris vestib⁹ ipm ad hospiciũ associãt.

¶ Ordo ad recipiendum processionaliter Regem.

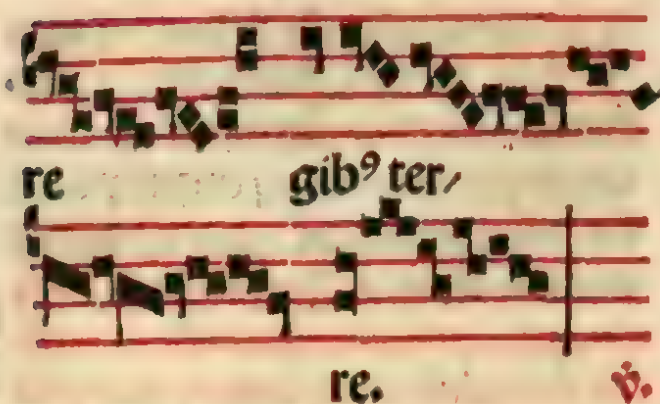

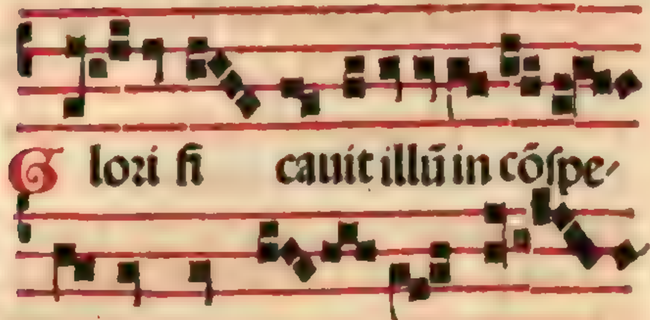
Quando rex ad aliquam vrbẽ aut oppidũ insigne venit. Clerus processionaliter obuiã vadat ei extra portaз vbi rex ex equo: vel qđ magis cõuenit descẽdẽs: in terra super tapetem stratum genuflexus osculatur crucem: que per prelatuз sibi porrigitur. Deinde sub baldachino ducitur vsqз ad ecclesiam ordine supradicto. Interim cantatur. Reium.
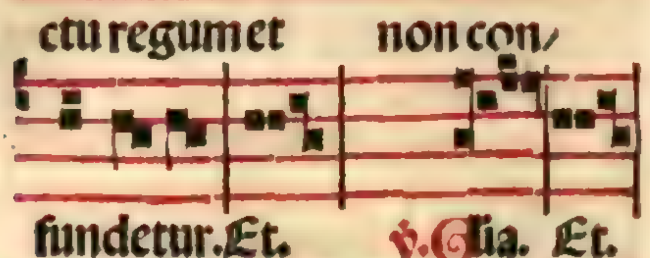
In introitu regis seruã tur q̃ supra de iperatore dicta sũt.

fe cit illum pre

ctu regum et non con/

fundetur. Et. ℣. Glia. Et.

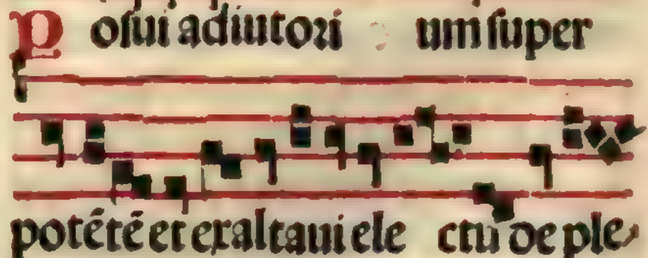
Deinde cãtant hymni vel alia cã tica magis placẽtia. Cũ rex ecclĩã intrat: platus accepto aspsorio a/spergit eũ: deinde alios in gene/re: ⁊ pcedũt vsqȝ ad altare mai⁹: coram quo rex genuflectit sup fal distorio ibidem parato: ⁊ orat. Prelatus vero ascẽdit ad cornu eplẽ altaris: vbi stans versus ad orantem detecto capite dicit. ℣. Deus iudiciũ tuum regi da. ℟. Et iusticiam tuaȝ filio regis. ℣. Saluum fac regeȝ nr̃m dñe. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliũ de sctõ. ℟. Et de syõ tuere eũ. ℣. Nihil pfi/ciat inimic⁹ in eo. ℟. Et fili⁹ iniq tatis non apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et a/bũdãtia in turrib⁹ tuis. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meã. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobi/scũ ℟. Et cũ spiritu tuo. Orem⁹.

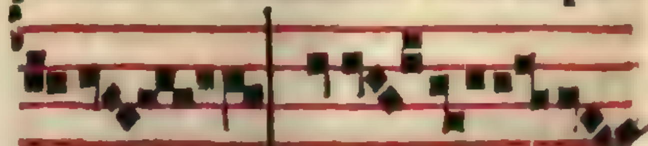
Deus cui ois potestas ⁊ di/gnitas famulat: da huic fa mulo tuo regi nr̃o. N. psperũ sue dignitatis effectũ: in qua te semp timeat tibiqȝ iugiter placere cõ/tẽdat. Per xp̃ȝ dñȝ nr̃ȝ. ℟. Amẽ. Deinde plat⁹ si sit ep̃s vel maior: accedit ad mediũ altaris ⁊ ibi po pulo solẽniter bñdicit. Tũ sacris dimissis vestib⁹ regẽ vsqȝ ad ho spitiũ comitat. ¶ Ordo ad recipi endũ processionaliter principeȝ.

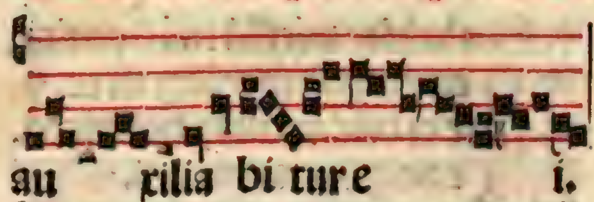

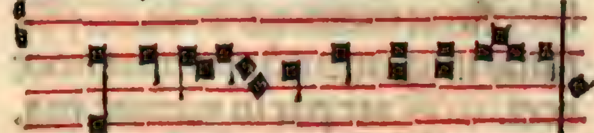
Uando pꝛiceps ad aliquã vrbẽ aut insi/gne oppiduȝ venit clerus processionali ter ei obuiã venit ex tra portã. Ubi pnceps ex equo: vel qd magis cõuenit descẽdens: in terra super tapeteȝ stratuȝ ge/nuflexus osculat crucẽ: q per pre latũ sibi porrigit. Deide sub bal/dachino ducitur vsqȝ ad ecclesiã ordine supradicto. Interim can/tatur. Responsorium. Priceps eo dẽ ritu on/cit quo rex rẽ.

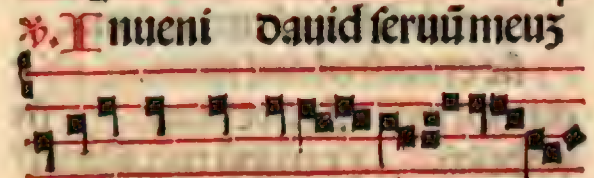

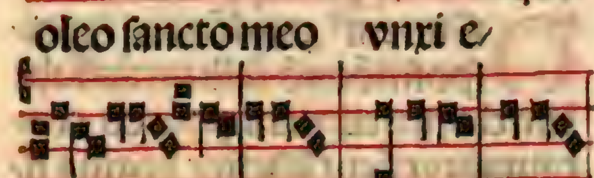

℣. Inueni dauid seruũ meũ

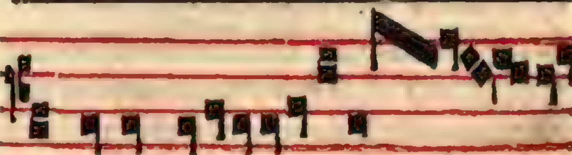
Deinde cantant̃ hymni vel alia cantica magis placẽtia. Cũ princeps ecclĩã intrat. Prelatus accepto aspsorio aspgit eũ: deinde alios in genere: ⁊ procedũt: vsqȝ ad altare maius: corã quo princeps genuflectit sup faldistorio ibideȝ sibi parato ⁊ orat. Prelat⁹ vero ascẽdit ad cornu epistole altaris vbi stans versus ad orãtẽ: detecto capite dicit. ℣. Saluũ fac pñcipẽ nr̃m dñe. ℞. Deus me⁹ sperãtẽ in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliũ de sancto. ℞. Et de syõ tuere eũ. ℣. Nihil ꝑficiat inimic⁹ in eo. ℞. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℞. Et abũdãtia in turribus tuis. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Oremus. Deus cui omnis potestas ⁊ dignitas famulat̃: da huic famulo tuo principi nostro. N. prosperum sue dignitatis effectũ: in qua te semp timeat: tibiqȝ iugiter placere contendat. Per christuȝ ⁊c. ℞. Amen. Deinde prelatus si sit episcop⁹ vel maior accedit ad mediũ altaris ⁊ ibi populo solẽniter benedicit. Cuȝ sacris dimissis vestibus: principem vsqȝ ad hospitium comitatur. ¶ Ordo ad recipiendum processionaliter imperatricẽ vel reginaȝ.
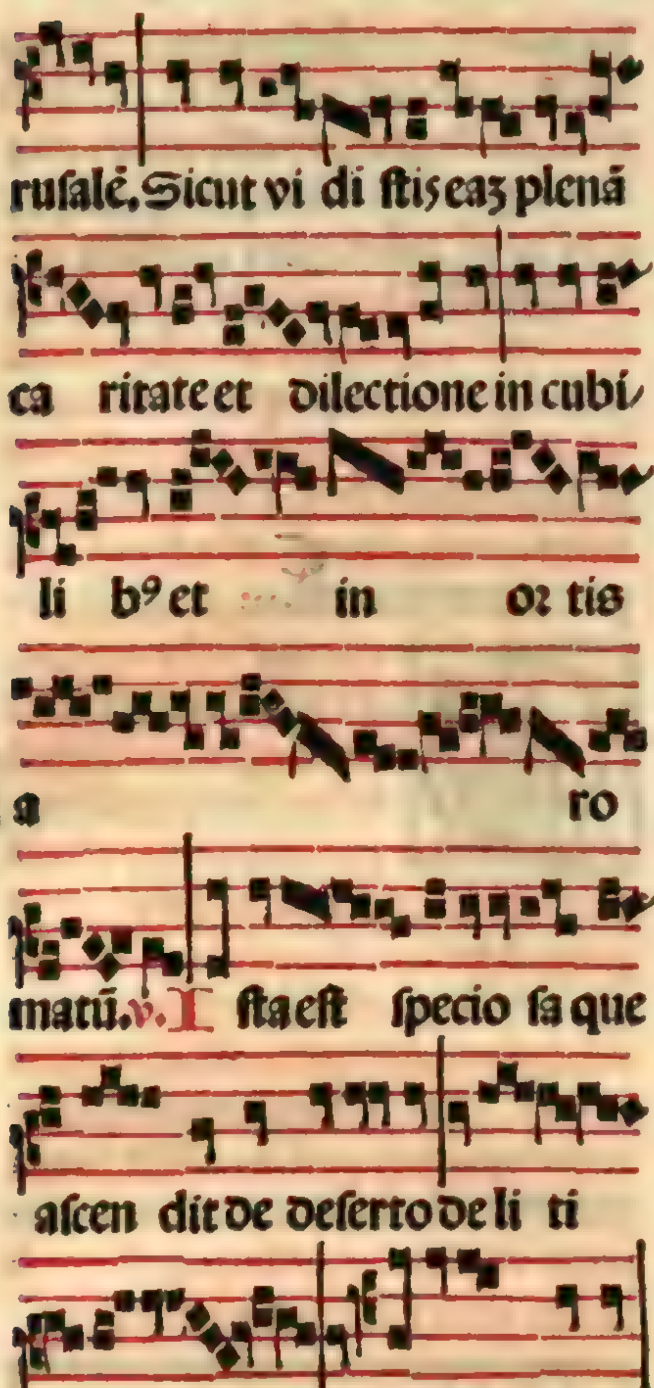

Quando imperatrix vel regia ad aliquã vrbeȝ aut ĩsigne oppidum venit. Cler⁹ processionaliter obuiam venit ei extra portam. Imperatrix vel regina ex equo: vel qđ magis cõuenit descendẽs: in terra super tapetem stratum genuflexa osculatur crucẽ: que per prelatuȝ sibi porrigit. Deinde sub baldachino ducitur vsqȝ ad ecclesiam ordine cõsueto. Interim cantatur Reium.

Ordo ideȝ q supra seruatur.

Ista ẽ speciosa iter filias hie

Deinde cantant hymni vel alia cātica magis placētia. Cuȝ impatrix vel regina ecclīā itrat. Prelatus accepto aspersorio aspgit eā: deinde alios in genere: ꝛ pcedūt vsqȝ ad altare maius: coram quo iperatrix vel regina genuflectit sup faldistorio ibidē sibi parato ꝛ orat. Prelatus vero ascēdit ad cornu eplē altaris: vbi stans versus ad orātē detecto capite dicit.

℣. Saluā fac ancillā tuā domine. ℟. Deus meus sperātē in te. ℣. Mitte ei dn̄e auxiliuȝ de sancto. ℟. Et de syon tuere eam. ℣. Nihil pficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniqtatis nō apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et abūdātia i turrib⁹ tuis. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meaȝ. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Orem⁹

Deus cui⁹ pvidētia in sui dispositiōe nō fallitur: ieffabilem clementiā tuā supplices exoramus: vt sicut Hester reginā israelitice plebis causa salutiſ ad regis assueri thalamuȝ: regniqȝ sui ꝯsortiū trāsire fecisti. Ita hanc famulā tuam: xp̄iane plebis salutis gratia: ad grām tuā transire facias: vt tibi sup oīa iugiter placere desideret: ꝛ te inspirante: que tibi placita sunt: toto corde pficiat: ꝛ dextera tue potentie illā semper hic ꝛ vbiqȝ circundet. Per xp̄m dn̄m nostrū. ℟. Amen. Deinde p̄latus si sit epus vel maior: accedit ad mediū altaris ꝛ ibi solenniter populo bn̄dicit. Tū sacris dimissis vestibus imperatricē vel reginaȝ vsqȝ ad hospiciuȝ comitatur. Hester. 4.

¶ Ordo ad recipiēdū processionaliter principissaȝ.

Principissa recipit pcessiōalr eomō ꝛ ordine put s̄. de ipatrice vel regina dictuȝ est: h solo excepto q loco orōnis. De⁹ cui⁹ pvidē. ꝛc. dr̄ hec sequēs.

Quesumus oipotēs deus vt hāc famulā tuā vbiqz sapiē tia tua doceat atqz cōfortet: et eaz ecclīa tua fidelez semp agnoscat. Per xpm dn̄z nostrū. ℟. Amen.

¶ De vesperis pōtificalibus pō tifice in crastinum celebraturo.

Pontifex in crastinū solēniter celebratu rus: die p̄cedēti ho ra vesperaꝝ cōsueta venit ad ecclīaz et sa cristiā: vel aliū locū ɔsuetū: vbi se det. Adsint ibi aliq canonici et sa cerdotes vsqz ad numerū sex vel octo q oēs pluuialib⁹ induunt: quoꝝ prim⁹ pōtifici de libro ser uit ostēdēs ei que est dictur⁹. al ter seruit de baculo pastorali. et duo alij suppellicijs tantū iduti: quoꝝ vnus tobaleā sericā ad col lū habēs de mitra seruit. Alter ve ro librū ad intonandū an̄as et hy mnū: et ad dicēdū orationē tēpo re oportuno ante pōtificē tenet. His sic paratis surgit pontifex: et deposita per scutiferos sibi cap pa seu mātello: induit p duos ex dictis p̄sbr̄is paramētis suis vz. Amictū. albā. cingulū. crucem pe ctoralē. stolā vt a collo depēdeat et pluuiale. Deinde sedens accipit cyrothecas. mitrā et annulū pōti ficalē. ac pectorale. qd in coniun ctura pluuialis ante pectus sibi i ponit. Tū accepto baculo pasto rali in sinistrā manū p̄cedit ante gradus altaris medius iter duos digniores ex dictis canonicis pa ratis: fimbrias pluuialis pōtificis hinc et inde eleuātib⁹. Cū p̄uene rit ante gradus altaris in medio: dat baculū canonico de eo seruiē ti: et procūbit sup faldistorio ibi dē sibi parato cū mitra: et illa de tracta aliquātulū orat. deinde re assumpta mitra vadit ad sedē suā et ibi aliquātuluz qescit. Poterit tn̄ si pōtifici placet faldistoriū nō longe a cornu sinistro altaris vz epl̄e: prout in missa fieri solet sibi parari: ac oia paramēta p̄dicta su pra mediū altaris ordinari. qbus pōtifex ipse ante dictū faldistoriū iduit et illis oib⁹ idut⁹ pōtifex se det versus ad ppl̄z et aliquātuluz qescit. Tū deposita sibi mitra sur git et stans versa facie ad altare: se crete dicit Pater nr̄. Quo finito stās eodē modo faciēs sibi signū crucis a frōte vsqz ad pect⁹ cātat voce modesta. Deus in adiuto riū meū intende. Rn̄det chorus. Domine ad adiuuādū me festi na. Cōtinuans ℣. Gloria p̄ri etc. Que cū chorus ipse cantat: pōti fex inclinat caput oipotenti deo vsqz ad versū. Sicut erat. Quo finito preintonatur pōtifici an̄a per subdiaconum vel cui incum bit tale officiuz: et statim offertur ci liber ab assistente capellano: et iunctis ac eleuatis manibus mo desta voce intonat pontifex anti phonā: quā chorus prosequitur Tuz aufertur liber et finita a cho ro an̄a: cuz incipit psalmus sedet pōtifex: imponit ei mitra: et pari

Epo vespe ras solemni ter celebrā ti sex vel o cto sacerdo tes cū plu ualibus in eius mini sterio assi stunt.

Epo parat a duobus sa cerdotibus paratis.

Eps p̄cedit ad altare medius in ter duos ca nonicos pa ratos genu flectit orat et sedet.

Surgit epo et deposita mitra inci pit vesp̄as.

Pōtifex p̄di mā an̄ into nat ministro sibi eaz p̄ia ne p̄us into nante.

Incepto p̄s mo p̄o. pōti fex cuz mi tra sedet v̄s qz ad capi tulum.

ter ministri omnes sedent quousqz incipiatur capitulū. Qñ autez in psalmis dicit̄. **Glia patri.** Pōtifex cū mitra caput oipotēti deo inclinat quousqz dicatur. **Sicut erat** Cū incipitur capitulū quod per aliū cantari debet ꝛ ſm cōsuetudinez romane ecclesie p subdiaconū: cui etiā incumbit preintonare añas. Pōtifex surgit cū mitra: stans versus ad altare: finito capitulo preintonat̄ ei hymnus: tuz extracta mitra incipit hymnū in sede sua: quē chorus ꝓsequitur ꝛ pontifex stās sine mitra permanet vsqz ad finez hymni. Si vero fuerit hymnus. **Aue maris stella** siue **Ueni creator spiritus.** Pōtifex illū quidē intonat stans in sede sua sine mitra: deinde accepta mitra vadit ante mediū altaris: ꝛ in parato faldistorio siue in gradu tertio altaris: sine mitra gēuflectit: neqz prius chorus hymnuz prosequit̄ q̃ȝ pōtifex sit genuflexus. Finito primo versu surgit pontifex ꝛ accepta mitra redit ad locū suuz: ꝛ ibi rursus deposita sibi mitra stat sine ea vsqz ad cantatū versiculū cū. ℟. post hymnuz: tuz preintonatur ei añt. ad **Magnificat.** quā pōtifex librū ante se habens: stās sine mitra intonat: ꝛ chorus prosequit̄. Interim pōtifex sedet: accipit mitrā: offertur ei thuribulū per thuriferariū: q sinistra manu thuribuluz: ꝛ dextra nauiculā cū incenso ꝛ cocleari defert: ac nauiculā assistēti offert:

Qualiter sebie dz pōtifex dūz incipit hymnos Aue maris stella ꝛ veni creator spiritus.

Pōtifex sedēs cuz mitra incēsus bñdictū ponit in thuribulo.

Deinde ipse thuriferarius p cathenulā supiorē partē thuribuli dextra manu eleuans: ꝛ superiore pte illius cathenule sup brachiū sinistrū posita per alias cathenulas iter apturā: eadē manu tenēs thuribulū: ꝛ sinistra annulum cathenularz: genuflexus offert illud pōtifici. Assistēs vero stās ad dextrā pōtificis capite iclinat⁹ offert ei nauiculā dicēs. **Benedicite pater reuereñ.** Pontifex accipit coclear ex nauicula: ꝛ assistēs ei⁹ manū osculat̄. Tūc pōtifex iponit icēsū in ignē thuribuli bis vel ter prout ei placet. Interim dicens.

Benedictio incensi.

Ab illo bñdicaris in cui⁹ honore cremaberis. In noie prīs ꝛ filij ꝛ spūſſācti. Reponit coclear in nauiculā ꝛ assistēs iteruz pōtificis manū osculat̄: qui statiz sup incēsū thuribulo ipositum signū crucis ꝓducit. Assistēs tunc nauiculā thuriferario restituit: q surgēs claudit thuribuluz: ꝛ vadit ad cornu epl'e altaris. Cū incipit̄ a choro **Magnificat.** surgit pōtifex cuz mitra ꝛ vadit ad altare: ante cuius infimū gradū capellanus assistēs deponit ei mitraz: qua sibi deposita pōtifex facit reuerētiā altari. Deinde ascēdit ad mediū altaris: vbi de manu capellani assistentis accipit thuribulū: qd̓ ille a thuriferario accepat: hoc mō. Thuriferari⁹ annulos cathenularū quos in sinistra habet in dextra assistentis: ꝛ cathenulas quas in dextra habet in sinistra assistētis

Qualit̄ pōtifex incensat altare dū dicitur. Magnificat.

assistētis ponit: q̄ assistēs annulos cathenularū quos i dextra hēt: in sinistrā pontificis: et cathenulas quas in sinistra habet: in dextrā manū pōtificis ponit. Pōtifex accepto sic thuribulo: et assistente p̄dicto pluuiale a dextro humero pōtificis eleuante incensat altare hoc modo. Primū facit cruci vel imagini in medio altaris posite reuerentiā: deinde ipsā crucē aut imaginē incensat: ter illi thuribulū ducens: tū primiorē imaginē vel reliquias a dextris illius medie positas incensat: bis illis ducens thuribulū: et facta cruci vel imagini in medio posite reuerentia eodē modo incēsat imaginē vel reliquias ad sinistrā medie positas. Tū p̄sequtur ad cornu ep̄le. Reliq̄as seu imagines sup altare versus cornu ep̄le positas icēsando. Deinde manꝰ inclinās incensat posterius cornu ep̄le bis ibidē thuribulū ducēs. Tū eleuās thuribulū: reuertit̄ v̄sus cornu euangelij incēsando ꝯtinue supiorem p̄tē altaris vsq̄ ad mediū: vbi facta iterū cruci vel imagini in medio posite reuerētia incensat reliquias seu imagines sup altare versus cornu euāgelij positas: deinde etiā manus inclinās posterius cornu euāgelij bis ibidē thuribulū ducēs incēsat. Rursus manus eleuās reuertit̄ ad cornu ep̄le: anteriorē partē altaris incēsando: et ptranseūdo crucē seu imaginē in medio positā illi reuerentiā facit. Cū fuerit in cornu ep̄le reddit thuribulū capellano assistēti. Et ibidē reassumpta mitra redit ad mediū altaris: vbi facta illi reuerētia cū mitra: reuertitur ad sedē suā: in qua pōtifex stans cū mitra: ab assistēte predicto ter ei thuribulū ducēte icēsat̄. Deinde amouet̄ mitra pōtifici: qui stat sine ea vsq̄ ad finē cantici. Interim a dicto assistēte incensantur oēs p̄lati et canonici: ac alij de gremio ecclesie existētes. Incipiēdo ab his q̄ pōtifici assistunt: nisi alius pōtifex vel illustris dn̄s officio interesset: qui prior post celebrantem esset incēsandus. Cū an̄a a choro replicat̄: sedet pōtifex et capit mitrā. Finita an̄a deposita mitra surgit: et ad altare se cōuertit: ac duo ceroferarij cū luminaribꝰ hinc et inde ante eius faciē cōgruēti spacio locātur. Mediū inter se h̄ntes capellanū librū tenētē pro oṙone p̄ pōtificē dicenda. Tū pōtifex sic ad altare versus iūctis et eleuatis manibꝰ ante pectꝰ dicit. Dn̄s vobiscū. Deinde Oremus. et oṙone oportunā et replicato per eū post oṙonē. Dn̄s vobiscū. Ceroferarij et capellanꝰ ad loca sua redeūt. Dicto a duobꝰ cātoribꝰ. ℟ Benedicamus dn̄o. Chorꝰ r̄n̄det. Deo gratias. Pōtifex accipit mitrā: et eo dicto stās in sede sua si ibidē vespas dixit et a populo cōmode videri possit. Sin autē accepto baculo pastorali in sinistrā ascendit ad mediū altaris et populo soléni

Ep̄s incensato altari reuertit̄ ad sedē suā cū mitra et ip̄e incensatur. Quo facto stat sine mitra vsq̄ ad finem. Magnificat: et icēsant̄ oēs p̄lati.

Dn̄ dicitur an̄t pōtifex sedet cū mitra et ea dicta surgit sine mitra et dicit oṙonē v̄sus ad altare.

Ep̄s populo bn̄dicit.

ter benedicit dicens. Sit nomē dñi bñdictū 7c. Et nō datur idulgētie: sed bñdictiōe data pōtifex retēto in sinistra baculo pastorali reuertitur ad locū vbi paramēta acceperat: restituit baculū pastoralez capellano de eo seruiēti: exuit se 7 vadit in pace. ¶ De his que pōtifex debet cātare in vš solēnibus. ¶ In vigilia natiuitatis dñi ad vš añt.

Rex pacificus. Hymn⁹

Xpe redēptor oium. Ad mĝt. añt.

Dum ortus fuerit. Oratio.

Concede q̃sum⁹ oipotēs de⁹ vt nos vnigeniti tui noua p carnē natiuitas liberet: quos sub pci iugo vetusta fuit⁹ tenet: Per eū. In die natalis dñi ad vš añt.

Tecū principium. Hy⁹. vtš. Ad mĝt añt.

Hodie christus. ¶ In vigilia octārū natiuitatis dñi añt.

O admirabile. Hy⁹. vtš. Ad mĝt añ.

Propter nimiam. Oratio.

Deus qui salutis eterne beate marie virginitate fecūda humano generi p̃mia p̃stiisti: tribue q̃sum⁹ vt ipsā pro nobis intercedere sentiam⁹: p quā meruim⁹ auctorē vite suscipe: dñm nřm iesuz xpz filiū tuū. Qui tecū. In die Ad scdas vš. ad magnificat añt:

Magnum. Reliqua oia vtš. in p̃mis vesperis.

¶ In vigilia epiphie dñi añt. Ante luciferum. Hy⁹.

Hostis herodes ipie. Ad mĝt añt.

Magi videntes. Oratio.

Deus qui hodierna die vnigenitū tuū gētibus stella duce reuelasti: concede propiti⁹: vt qui iā te ex fide cognouim⁹: vsq3 ad contemplandā speciē tue celsitudinis perducamur. Per eundem. In die ad magnificat añt.

Tribus miraculis. Reliqua oia vt š. i vigilia. ¶ Sabbato

sacto cõpleta epl'a põtifex itonat.

Alle lu ia. Et ter decantet illud sẽper exaltãdo vocẽ. Ad magt aña

Vespere autem. Oratio

Spiritũ nobis dñe tue caritatis isũde: vt quos sacramẽtis paschalib⁹ saciasti: tua facias pietate cõcordes. Per dñm nr̃z iesũ xp̃m filiũ tuũ: Qui tecũ viuit τ regnat in vnitate eiusdẽ spũs sãcti de⁹. ¶ In festo resurrectiõis dñi ad vs añt.

Angelus autem. Ad mgt añt.

Et respicientes. Oratio.

Deus q hodierna die p vnigenitũ tuũ eternitatis nobis aditũ deuicta morte reserasti vota nr̃a que preueniendo aspiras etiã adiuuãdo psequere: Per eũdẽ. ¶ In vigilia ascẽsionis dñi ad vs añ.

Viri galile i. Hymn⁹.

Iesu nostra redẽptio. Ad mgt añt.

Pater. Oratio.

Concede q̃sum⁹ oĩpotẽs de⁹: vt qui hodierna die vnigenitũ tuũ redẽptorẽ nr̃m ad celos ascẽdisse credim⁹: ipsi quoqz mẽte in celestib⁹ habitem⁹: Per eũdẽ. ¶ In die ascẽsiõis dñi ad vs ad mgt añ.

O rex glorie.

Reliqua oĩa vt i vigilia. ¶ In vigilia pẽthecostes ad vespe. añt.

Dum complerentur. Hy⁹.

Veni creator spiritus. Ad mgt añt.

Non vos relinquam. Oratio.

De⁹ q hodierna die corda fideliũ sãcti spũs illustratione docuisti: da nobis in eodẽ spũ recta sapere: τ de ei⁹ semp ꝯsolatione gaudere: Per dominũ nr̃z τc.

¶ In die sctõ penth. ad mgt añt.

Hodie completi sunt.

Reliqua omnia vt in vigilia.

¶ In vigilia festi corpis xp̄i ad vš añ.

Sacerdos in eternum. Hy⁹.

Pāge lingua gloriosi. Ad mḡt añ.

O q̄ suaūis. Oratio.

Deus qui nobis sub sacramē to mirabili passionis tue me moriā reliquisti: tribue quesum⁹: ita nos corpis ⁊ sanguinis tui sa cra misteria venerari: vt redēptio nis tue fructū in nobis iugiter sen tiamus. Qui viuis. In scd̄is vš. ad mḡt añ.

O sa. crū cōuiuiū.

Reliq̄ oīa vt in p̄mis vš. ¶ In vi gilia purificationis beate marie ad vš añ.

O admirabile. Hymn⁹.

Aue maris stella. Ad mḡt añ.

Se nex puerum. Oratio.

Omnipotēs sempiterne de⁹ maiestatē tuā supplices exoram⁹: vt sicut vnigenitus filius tuus ho dierna die cū nr̄e carnis substātia in tēplo est p̄sentatus: ita nos fa cias purificatis tibi mētib⁹ p̄sen tari: Per eūdē. Ad scd̄as vš añ.

Simeon iustus. Ad mḡt añ.

Hodie beata virgo maria. Re liq̄ oīa vt in p̄mis vš. ¶ In annū tiatiōe btē marie ad p̄mas vš. añ.

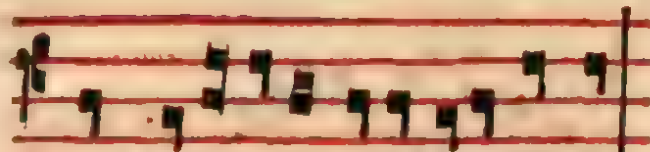
Missus est. Hym. Aue ma ris stella. vt in purificatione. Ad mḡt añ.

Spiritus sanctus. Oratio.

Deus q de btē marie virginis vtero verbū tuū angelo nū tiāte carnē suscipe voluisti: presta supplicib⁹ tuis: vt q vere eā geni tricē dei credim⁹: ei⁹ apud te īter cessionib⁹ adiuuemur. Per eun dē. Ad scd̄as vespas ad mḡt añ.

Gabriel angelus. Reliq̄ oīa vt s̄.

¶ In vigilia natiuitatis io annis bapti ste ad vš añ. Ipse preibit. hy⁹.

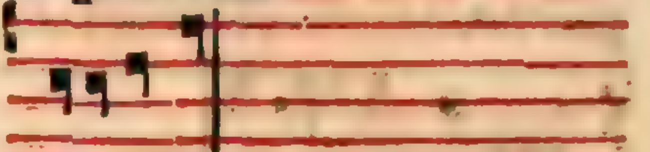

Ut queát laxis resonare fibris.

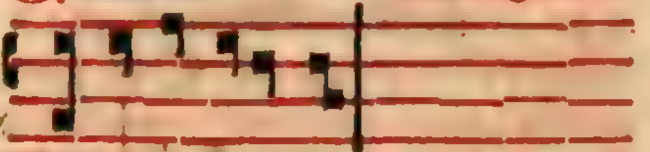

Ad mgt añt. Ingresso zacharia. Oro.

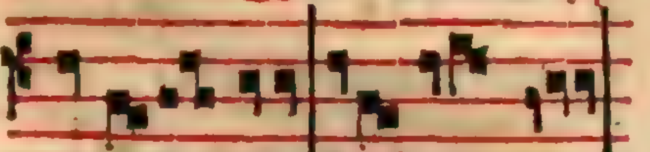
Deus q p̄senté dié honorabilé nobis in beati ioánis natiuitate fecisti: da pplis tuis spūalium grām gaudioꝝ: ꝛ oium fideliū mētes dirige ī viā salutis eterne: Per dñm. Ad scđas vš añt.

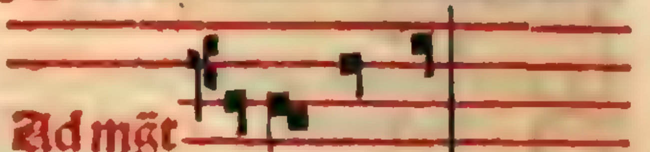
Elisabet. Ad mgt añt.

Puer q nat⁹ est. Reliq oia vt̄s in primis vš. In festo aplo rū petri ꝛ pauli ad vš. añt.

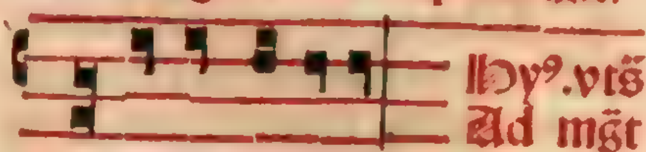
Petr⁹ ꝛ ioánes. hy⁹

Aurea luce et decore roseo.

Ad mgt añt. Tu es pastor. Oratio.

Deus q hodiernā dié aploꝝ tuoꝝ petri ꝛ pauli martyrio cōsecrasti: da ecclie tue eoꝝ in oibus seq p̄ceptuꝫ: per quos religionis sumpsit exordiū. Per dominum. In scđis vesperis añt.

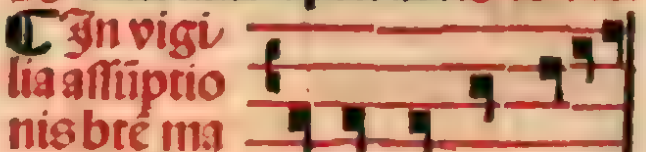

Iurauit domin⁹. Hy⁹. vt̄s Ad mgt añ.

Hodie simon petrus. Oro vt̄s.

¶ In vigilia assūptionis bte marie ī vš añt.

Assumpta est maria. Hymn⁹. Aue maris stella vt̄s in purificatione. Ad magt añt.

Virgo prudentissima. Oratio.

Famuloꝝ tuoꝝ q̄sumus dñe delictis ignosce: vt qui tibi placere de actib⁹ nr̄is nō valem⁹: genitricis filij tui dñi nr̄i iesu xp̄i ītercessiōe saluemur. Per eūdeꝫ. Ad secūdas vespas ad mgt añt.

Hodie mari a virgo. Reliqua oia vt̄s ī p̄mis vš.

In vigilia natiuitatis bté marie ad vš añt.

Natiuitas gloriose. Hymn⁹. Aue maris stella. vt in purificatiōe eiusdé. Ad mgt añt.

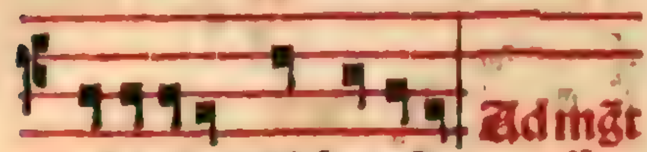
Glorio se virginis. Oratio.

Famulis tuis q̃sumus dñe celestis gratie munus impertire: vt qbus btē virginis partus extitit salutis exordiũ: natiuitatis eius votiua solemnitas pacis tribuat incrementũ. Per dñm. Ad secundas vespas ad magt añt.

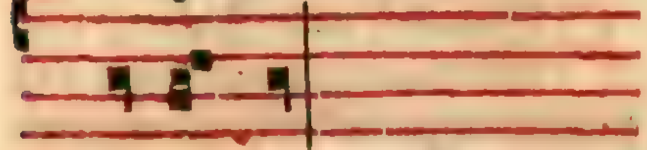

Nati uitas tua. Reliq̃ oia vts̃

¶ In festo sci michaelis archãgeli ad p̃mas vs̃ añt.

Stetit angelus. hy⁹

Tibi xp̃e splẽdor p̃ris. Ad mg̃t añt.

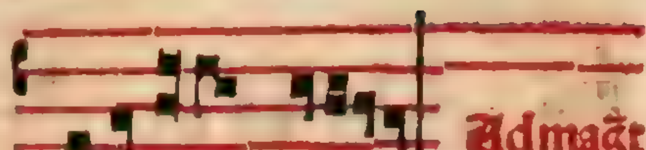

Dum sacrum. Oratio.

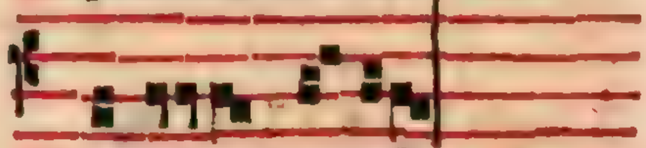
DEus q miro ordine angelorũ ministeria hominũq3 dispẽsas: cõcede ppiti⁹: vt qbus tibi ministrãtib⁹ in celo semp assistitur: ab his in terra vita nr̃a muniat. Per dñz. Ad scdas vs̃. Ad mg̃t añt.

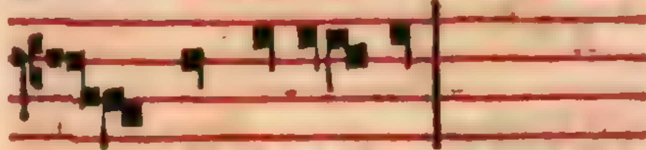
Priceps glorio sissime. Reliqua oia vts̃ in primis vs̃ ¶ In festo oium sanctoꝝ ad primas vs̃ añt.

Vidi turbam magnam. Hym.

Xp̃e redẽptor oiuz. Ad magt añ.

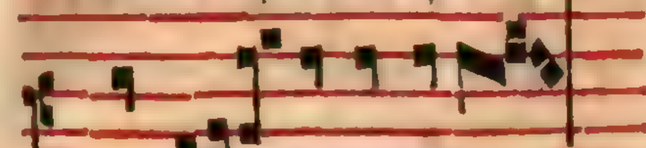

Angeli archangeli. Oratio.

OMnipotẽs sẽpiterne de⁹: q nos oium scõꝝ tuoꝝ merita sub vna tribuisti celebritate venerari: q̃sum⁹: vt desideratã nobis tue propitiatiõis abũdãtiã multiplicatis intercessorib⁹ largiaris. Per do. Ad scdas vs̃ ad mg̃t añt.

O q̃ gloriosum. Reliqua omnia vts̃ in p̃mis vs̃. ¶ In anniuersario dedicatiõis ecclesie ad primas vs̃ añt.

Domũ tuam. hym.

Urbs beata hierusalẽ. Ad mg̃t añt.

Sanctificauit dominus. Oro.

DEus q nobis p singulos annos huius sancti tẽpli tui cõsecrationis reparas diem: ⁊ sacris semp mysterijs representas icolumes: exaudi p̃ces populi tui: ⁊ presta: vt qsqs hoc tẽplũ bñficia petiturus igredit: cũcta se ipetrasse

letet. Per dñm. Ad sedas vš ad migt aiit.

O qš metuẽdus. Reliq oia vts in pmis vš. De missa pōtificali pōtifice solēniter celebrāte.

Ministri q assistere debēt epo celebraturo.

Pontifici missas solēniter celebraturo hos ministros adesse oportet pmū diaconū & subdiaconū & capellanū assistentē: q esse debet vnus e digniorib⁹ capituli si sit in eccl'ia sua pōtifex: si nō: vnus e digniorib⁹ sue familie: q assistēs vocat hic expert⁹ esse dz i celebratiōe missar: & idut⁹ suppellicio & pluuiali: ministrare dz missalē librū: iuenire orōnes & alia que sūt oportuna: osṅdēdo semp pōtifici digito suo qd sit dictur⁹: vel ipsū clam secreta voce monēdo. Aliū capellanū q cū pōtifex in sede stās aliqd dicturus erit librū supra caput sustinet: cui assistēs capellan⁹ stās ad sinistrā manū pōtificis suppattēdit pōtifici q dictur⁹ est digito osṅdēs: & cū op⁹ fuerit folia vertēs. Cū āt pōtifex erit apud altare: assistēs stat apud eū semp in exteriori pte altaris officiū suū vt pfert adiplēs. Adsint etiā qtuor aut sex alij capellani suppellicijs iduti: q seruiāt in reb⁹ oportunis: & vn⁹ ali⁹ cū pluuiali p baculo pastorali si pōtifex sit i eccl'ia sua. Sit pterea ppe altare i loco ɔueniēti: & si cōmodū sit: a sinistro cornu altaris paratū faldistoriū: idest epalis sedes: & non pcul ab ea mensa vna p credētia: supra quā sit mappa mūda: & duo cādelabra cū luminarib⁹ ardētib⁹. Mitra: annulus pōtificalis: cyrothece: sādalia cū caligis: & baculus pastoralis: si pōtifex sit in sua ciuitate vel diocesi. Calix cū corpali & palla & mappulis suis: Hostiaria cuz hostijs. Ampulle cū vino & aqua. Thuribulū cū nauicella: incēso & cocleari. Vasa duo argētea in cornibus mense vasa ad abluendū manus cū mantilibus: et duo aut tres ex honorabiliorib⁹ familiarib⁹ laicis ministrāt in credētia semp stātes: nisi qñ est genuflectēdū. Sup altari vo in medio si pōtifex ppe altare sit parād⁹: ordinanẽ suo ordine. Amict⁹: alba: cingulū crux pectoralis: stola: tunicella. Dalmatica. Planeta & manipulus: & i dextro p diacono: & sinistro cornib⁹ altaris p subdiacono paramēta ɔsueta. Si vero pōtifex i sacristia aut alio loco sit vestiēdus: ibidem poterūt huiusmodi paramēta ordinari. Hora cōpetēti pōtifex cappa lanea pōtificali q plati i romana curia in capella pape vti ɔsueuerūt idutus: capellano caudā illi⁹ post eū deferēte venit ad eccl'iā: & accedēs añ altare genuflexus ibidē orans dicit.

A sinistro cornu altaris idest epistole portatur sedes p epo & credētia ibi ppe cum necessarijs ad missam.

Epo venit ad ecclia cū cappa lāea cui⁹ caudā capellanus defert & genuflex⁹ añ altare dicit. Introibo &c.

Introibo in domū tuam: in holocaustis reddā tibi vota mea: que distinxerunt labia mea. Deinde vadit ad locum vbi consue-

Pōtifex se/det in sede sua ꝛ mini/stri parant.

uit accipe paramēta: inibi sedens in parata sibi sede: aliquantulum qescit. Interim vel ante diacon⁹ ꝛ subdiaconus accipiunt paramē ta sua oia: p̄ter manipulū quē su mūt postq̄ȝ est paratus pontifex: q si sit in eccl'ia sua: aliq ex canoni cis ꝛ alijs sacerdotib⁹. Pluuiali/bus tēpori cōgruētib⁹ induti de bēt ei assistere. Capellani oēs tūc induūt se superpellicijs: ꝛ assistēs ac alius de baculo pastorali serui ens pluuialib⁹ qbus idutis si est in eccl'ia surgit pontifex ꝛ ad alta re versus stās detecto capite di/cit secrete. Pater nr̄. Deinde cō/petēti voce cantādo ꝛ a frōte ad pectus signū crucis p̄ducēdo di cit. Deus in adiutoriū meū intē de. Chorus rn̄det. Dn̄e ad adiu uandū me festina. ꝛ dicunt Ter/tie vel alie hore tēpori ꝯueniētes.

Epo stās si ne mitra ici pit tertiaȝ.

Interim parat̄ pōtifex oib⁹ orna mentis pro missa vt moris est: di cto versiculo horaꝝ ipsarū ponti fex idutus oib⁹ paramētis dem/pta planeta: cuius loco pluuiale accipit tēpori cōueniens assistēti bus sibi duobus ceroferarijs stās versus ad altare dicit. Dn̄s vo/biscū. ꝛ orationē horis cōgruētē. ꝛ in fine replicat. Dn̄s vobiscuȝ tū dicto. Bn̄dicamus dn̄o. Depo sito pluuiali accipit planetā et ac cedit ad altare. Incepto aūt psal mo horaꝝ p̄dictaꝝ sedet pōtifex:

Pōtifex pa rat̄ oib⁹ pa ramētis ex/cepta plane ta in cuius loco accipit pluuiale et dicit oratio ne tertie se/suo ad alta re.

Cū vero i sacristia aut alibi extra ecclā parat̄. indutis ministris ꝛ capellanis subdiaconus paratus

Ordo parā di epi i sa/cristia vl' ali bi.

ambab⁹ manib⁹ vsqȝ ad faciē ele uatis caligas ꝛ sandalia velo te/cta portat ad pōtificē. Tūc capel lani oēs genuflexi fimbrias cap/pe pōtificis circūcirca tenēt. ꝛ sub tus genuflectit vnus ex cubicula rijs pōtificis qui quotidiana cal/ciamēta pōtifici exuit: ꝛ adiuuāte subdiacono q caligas ꝛ sandalia portauit. pōtifici caligas ꝛ sanda lia induit pōtifex interim sedens cū capellano assistente a sinistris suis genuflexo ꝛ librū leuāte ꝛ al/ternatim secū legēte dicit an̄am.

Caligę ꝛ sā dalia pōtifi ci imponun tur.

Ne reminiscaris domine de/licta nostra: vel parentū no strorū neqȝ vindictam sumas de p̄ctis nr̄is. Deinde prosequitur sequentes psalmos.

Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum: cōcupiscit ꝛ deficit anima mea in atria dn̄i.

Cor meum ꝛ caro mea: exultaue runt in deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi do/mum: ꝛ turtur nidum vbi repo/nat pullos suos.

Altaria tua domine virtutum rex meus ꝛ deus meus.

Beati qui habitāt in domo tua dn̄e: in secula sc'loꝝ laudabūt te.

Beatus vir cui⁹ est auxiliū abs te ascensiones in corde suo dispo/suit in valle lachrymarum: in lo/co quem posuit.

Etenim benedictiones dabit le gislator: ibunt de virtute in vir/tutem: videbitur deus deorum in syon.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob.
Protector noster aspice deus: et respice in faciem christi tui.
Quia melior est dies vna i atrijs tuis: super milia.
Elegi abiectus esse in domo dei mei: magisq habitare in tabernaculis peccatorum.
Quia misericordiam et veritatem diligit deus: gratiam et gloriã dabit dominus.
Non priuabit bonis eos q ambulant in inocentia: domine virtutũ beatus homo qui sperat in te. Gloria pñi. Sicut erat. Aliꝰ ps.
Benedixisti domine terram tuam: auertisti captiuitatem iacob.
Remisisti iniquitatẽ plebis tue: operuisti oia peccata eorum.
Mitigasti oẽm iram tuã: auertisti ab ira indignationis tue.
Conuerte nos deus salutaris noster: et auerte iram tuam a nobis.
Nunquid in eternum irasceris nobis: aut extendes iram tuam a generatione in generationem.
Deus tu conuersus viuificabis nos: et plebs tua letabitur in te.
Ostende nobis domine misericordiam tuam: et salutare tuũ da nobis.
Audiam quid loquatur in me dominus deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam.
Et super sanctos suos: et in eos qui conuertuntur ad cor.
Verũtamen prope timentes eũ salutare ipsius: vt inhabitet gloria in terra nostra.
Misericordia et veritas obuiauerunt sibi iusticia: et pax osculate sunt.
Veritas de terra orta est: et iusticia de celo prosperit.
Etenim dominꝰ dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum.
Iusticia ante eum ambulabit et ponet in via gressus suos. Gloria patri. Sicut erat. Alius ps.
Inclina domine aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego.
Custodi animam meam quoniam sanctus sum: saluum fac seruũ tuum deus meus sperantẽ in te.
Miserere mei domine quoniam ad te clamaui tota die: letifica animam serui tui: quoniam ad te domine animam meam leuaui.
Quoniã tu domine suauis et mitis et multe misericordie: omnibꝰ inuocantibus te.
Auribꝰ percipe orationẽ meã: et itẽde voci deprecatiõis mee.
In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti me.
Non est similis tui in dijs domine: et non est ſm opera tua.
Omnes gentes quascunq fecisti: venient: et adorabunt coram te domine: et glorificabunt nomen tuum.
Quoniam magnus es tu et faciens mirabilia: tu es deus solus.

Deduc me domine in via tua ꝛ ingrediar in veritate tua: letet̃ coꝛ meũ ꝛ timeat nomen tuum.
Cófiteboꝛ tibi domine deus me us in toto coꝛde meo: ꝛ gloꝛificabo nomen tuum in eternum.
Quia miſicoꝛdia tua magna eſt ſuper me: ꝛ eruiſti animam meam ex inferno inferioꝛi.
Deus iniqui inſurrexerunt ſuper me: ꝛ ſynagoga potẽtium queſierunt animam meam: ꝛ non pꝛopoſuerunt te in conſpectu ſuo.
Et tu domine deus miſeratoꝛ ꝛ miſericoꝛs: patiens ꝛ multe miſericoꝛdie ꝛ verax.
Reſpice in me ꝛ miſerere mei da imperium tuum puero tuo: ꝛ ſaluum fac filium ancille tue.
Fac mecum ſignum in bonum vt videant qui oderunt me ꝛ confundantur: quoniam tu domine adiuuiſti me ꝛ conſolatus es me.
Glia pꝛi. Sicut erat. Alius ps.
Credidi pꝛopter quod locutus ſum: ego autem humiliatus ſum nimis.
Ego dixi in exceſſu meo: omnis homo mendax.
Quid retribuam dño: pꝛo omnibus que retribuit mihi.
Calicem ſalutaris accipiam: ꝛ nomen domini inuocabo.
Vota mea domino reddam coram omni populo eius: pꝛecioſa in cõſpectu dñi moꝛs ſctoꝛũ eius.
O dñe qꝛ ego ſeruus tuus: ego ſeruus tuus ꝛ filius ancille tue.
Dirupiſti vincula mea tibi ſacrificabo hoſtiam laudis: ꝛ nomen domini inuocabo.
Vota mea dño reddaȝ in cõſpectu oĩs populi eius: in atrijs domus dñi in medio tui hieruſaleȝ.
Glia pꝛi. Sicut erat. Alius ps.
De pꝛofundis clamaui ad te domine: domiue exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intendentes: in vocem depꝛecationis mee.
Si iniquitates obſeruaueris domine: domine quis ſuſtinebit.
Quia apud te ꝓpitiatio eſt: ꝛ pꝛopter legem tuam ſuſtinui te dñe.
Suſtinuit aĩa mea in verbo eiꝰ: ſperauit anima mea in dño.
A cuſtodia matutĩa vſqȝ ad noctem: ſperet iſrael in dño.
Quia apud dñm miſericoꝛdia: ꝛ copioſa apud eum redẽptio.
Et ipſe redimet iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloꝛia pꝛi. Sicut erat. Deinde repetit añt.
Ne reminiſcaris domine delicta noſtra: vel parentum noſtroꝝ: neqȝ vindictã ſumas de peccatis noſtris. Finitis ps. ꝛ aña pꝛedictis: ꝛ caligis cum ſandalijs ſibi indutis ſurgit pontifex: ꝛ detecto capite: ſtãs verſus ad altare dicit. Kyrieleyſõ. Chꝛiſteleyſon. Kyrieleyſõ. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Ego dixi dñe miſerere mei. ℟. Sana animã meam quia peccaui tibi. ℣. Cõuertere domine aliquãtulũ. ℟. Et depꝛecare ſup ſeruos tuos.

Põtifex accepti caligis ꝛ ſandalijs ſurgit ꝛ dicit. kyriel ꝛc. ſtãs verſus ad altare capite detecto.

℣. Fiat misericordia tua domine super nos. ℟. Quemadmodũ sperauimus in te. ℣. Sacerdotes tui induantur iusticiam. ℟. Et sancti tui exultent. ℣. Ab occultis meis munda me domine. ℟. Et ab alienis parce seruo tuo. ℣. Domine exaudi orationem meaz. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cuz spiritu tuo. Oremus.

Aures tue pietatis mitissime deus inclina precibus nostris: et gratia sacti spiritus illumina cor nostrũ: vt tuis ministerijs digne ministrare teqz eterna charitate diligere mereamur.

Deus cui omne cor patet: et omnis volũtas loquitur: et quẽ nullũ latet secretũ: purifica per infusionẽ sancti spũs cogitationes cordis nr̃i: vt te pfecte diligere et digne laudare mereamur. Alia oratio.

Ure igne sancti spiritus renes nostros et cor nostruz domine: vt tibi casto corpore seruiamus et mundo corde placeamus. Alia oratio.

Mentes nostras quesumus domine paraclitus: qui a te pcedit illuminet: et inducat in omnẽ sicut tuus pmisit filius veritatẽ. Alia oõ.

Adsit nobis quesumus domine virtus spiritus sancti: que et corda nostra clementer expurget: et ab omnibus tueatur aduersis. Alia oratio.

Deus qui corda fideliuz sancti spũs illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta sapere: et de eius semper consolatione gaudere. Alia oratio.

Conscientias nostras quesumus dñe visitando purifica: vt veniens dñs noster iesus xp̃s filius tuus: paratã sibi in nobis inueniat mansionẽ: qui tecum viuit et regnat in vnitate spũs sc̃i deus per oĩa sc̃la sc̃loꝝ. ℟. Amen. Tũ dicit pontifex.

Calcia me dñe caligas iocunditatis: et corrobora genua mee debilitatis: vt indefessus valeã p semitã mandatoruz tuoꝝ ad te puenire. Alia oõ.

Calcia dñe pedes meos in pparationẽ euangelij pacis: et protege me in velamento alarũ tuarũ. Deinde his dictis exuitur a scutiferis cappa prius dicens.

Exue me domine veterẽ hominem cum moribus et actibus suis: et indue me nouũ hominem: q̃ sm deũ creatus est: in iusticia et sanctitate veritatis. Inde sedens lauat manus: quas cũ loturus est: dignior ex ministris laicis portat in dextra manu bucale aq̃ cũ mãtili desup plicato: et sinistra manu peluim: et assistens capellanus extrahit annulos põtifici si fit opus: atqz eos seruat. Ille aũt q aquã portauit corã põtifice genu flectit: et primũ ĩfũdit aliquãtuluz aque sup labiũ peluis et eã pregustat. Interim duo ex capellanis hinc et inde genuflexi mantile qd̃ ille apportauit accipiẽtes: extẽsuz tenẽt añ genua põtificis: Tuz ille

Põtifex lauat manus sedens.

īfundit aquā:capellano assistēte
manus ad peluim apponēte:ꝛ la
uat manus:ac abstergit. Ponti
fex prius dicens.

Pōtifex dū man⁹ lauat dicit. Da domine.

Da domine virtutē manib⁹
meis:ad abstergendū omnē ma
culam imundā vt sine pollutione
mētis ꝛ corpis valeam tibi serui
re. Tum surgit pōtifex:ꝛ faldisto
riū aliquātulū retrahit̄:ꝛ a capel
lanis portant̄ paramēta hoc or
dine. Post sandalia que vt pfer
tur pōtifici sūt imposita amict⁹:
alba:cingulū:crux pectoralis:sto
la:tunicella:dalmatica: cyrothe
ce:planeta:palliū:spinule:si pal
lio vti possit ꝛ vtendū sit mitra.
Annulus pōtificalis ꝛ gremiale.
Ex his amictū:crucē:stolā ꝛ pal
liū osculat̄ pōtifex qn̄ iduit̄ ꝛ qn̄
exuit̄. Diaconus vero a dextra:ꝛ
subdiacon⁹ a sinistra stātes acci
piūt paramenta successiue de ma
nib⁹ capellanoꝝ ea apportātiū ꝛ
pōtificē iduūt:ꝛ primū:amictū ac
cipiētes:qsqꝫ a parte sua eū oscu
lādū pōtifici tradūt. Tū supra ca
put pōtificis iponūt. Deinde illū
declināt ad collū:diligēterqꝫ ob
turant collaria vestiū : circūcirca
honeste aptātes:ꝛ cordulas post
tergū ducētes:eas ad corp⁹ redu
cūt ꝛ ligāt. Pōtifice pri⁹ sic orāte.

Pontifex stās parat̄ sibus paramentis.

Epūs dū accipit amictū dicit.

Pone dn̄e galeā salutis in ca
pite meo: ad expugnandas
omnes diabolicas fraudes:inimi
coꝝ oiū versutias supando. De
inde accipientes albā iponūt pō
tifici:ꝛ diligenter eam aptant cir
ca collū ꝛ manicas ac humeros:
eo prius sic dicente.

Dealba me domine:ꝛ a deli
cto meo mūda me : vt cum his q
stolas suas dealbauerūt in sāgui
ne agni:gaudijs perfruar sempi
ternis. Accipiunt deinde cingu
lū:ꝛ a tergo incipientes cingunt:
ꝛ ante corpus ligant.eleuātqꝫ al
bā circūcirca:ita vt honeste depē
deat:tegat vestes ꝛ equaliter flu
at. Pontifice prius dicente.

Dū accipit albā dicit.

Dū accipit cīgulū dicit.

Precinge me domine cingu
lo fidei:ꝛ virtute castitatis lūbos
meos:ꝛ extingue in eis humorē
libidinis vt iugiter maneat in me
vigor totius castitatis. Diacon⁹
deinde crucē pectoralē accipit:ꝛ
eam prius osculandam pontifici
offert. Tum imponit eius collo
ita vt ante pectus depēdeat. Pō
tifice prius sic orante.

Dū iponit ei crux in collo dicit.

Munire digneris me dn̄e iesu
xp̄e ab oib⁹ isidijs inimicoꝝ oiū:
signo sctissime crucis tue:ac cōce
dere digneris mihi idigno seruo
tuo:vt sicut hāc crucē : sanctorū
tuoꝝ reliquijs refectā ante pect⁹
meū teneo sic semp mēte retineā
ꝛ memoriā passiōis ꝛ sctōꝝ victo
rias martyꝝ. Stolā deinde accipi
unt diaconus ꝛ subdiacon⁹ qsqꝫ
a latere suo:ꝛ diaconus eā circa
mediū porrigit pōtifici osculādā.
Tū eius collo iponūt vt fluāt an
te pectus:nō tn̄ eam transuersent
in modum crucis:sed recte pēde
re sināt:neqꝫ pmittant eam collū
tāgere:sed pars q̄ in medio est ali

quãtulũ fluat retro põtifice pri⁹

Dñ accipit stolã dicit. Redde mihi dñe dicente. Obsecro stolã imortalitatis: quã perdidi in ꝑuaricatione ꝑmi parẽtis: ꝛ q̃uis indignus accedere presumo ad tuũ sacrũ mysteriũ cũ hoc ornamẽto: presta vt in eodẽ in perpetuum merear letari. Tunicella deinde pontifici imponunt circa colluz ꝛ manus: diligẽter aptantes: illo sic orante.

Dñ accipit tunicellã dicit. Tunica iocunditatis ꝛ indumẽto leticie induat me dñs. Eodẽ modo induit dalmatica: ꝛ

Duz accipit dalmaticaz dicit. aptatur illo prius dicente. Indue me dñe indumẽto salutis: ꝛ vestimento leticie: ꝛ dalmatica iusticie circunda me semp. Sedet deinde põtifex ꝛ diaconus

Sedet põtifex ꝛ. Dñ ei imponũt cyrothecas dicit. dextrã. Subdiaconus sinistrã cyrothecas ei imittunt: manus eius primo ex osculantes q prius dicit. Circunda dñe manus meas mũdicia noui hoĩs q de celo descendit: vt quẽadmoduz iacob dilectus tuus: pelliculis hedorũ optis manibus paternã bñdictionẽ oblato patri cibo potuqz gratissimo ipetrauit: sic ꝛ oblata p manus nr̃as salutari hostia: gr̃e tue bñdictionẽ merear. Per dñm nr̃m iesuz xp̃m filiũ tuũ: qui in similitudinẽ carnis peccati pro nobis obtulit semetipsuz. Tũ surgit pontifex ꝛ planetã ei iponũt: ꝛ quisqz a latere suo a brachijs ad humeros reducit: ꝛ diligenter aptat ne ipediat aliquo modo brachia: ipso prius dicente.

Gen. xxvij.

Dñ ei imponitur planeta dicit. Domine q dixisti: iugũ meũ suaue est: ꝛ onus meũ leue: presta vt illud portare sic valeã q possim cõsequi tuã gratiã. Si pontifex pallio vti possit: ꝛ ipso sibi ꝑuilegia eo die sit vtenduz: postq̃ indutus est planeta: portatur palliuz ab vno ex capellanis ambabus manibus eleuatũ cõplicatuz simul ꝛ coopertũ velo. Diaconus illud accipiens: sinistrã manũ ad dextrã pallij crucez: dextraz vero manũ ad sinistrã crucez pallij habens: ꝛ crucẽ q̃ in medio est osculandã porrigit põtifici: adiuuante subdiacono qui sinistraz pallij partem accipit diaconus partem que a tergo depẽdere debet: sinistra manu eleuans: illud super humeros pontifici imponit: ita vt pars pallij dupla sup sinistrũ humeruz locet̃: ꝛ aptetur palliũ diligenter: vt humeros equaliter ambiat: ꝛ eleuationẽ brachiorũ non impediat. Inde alius capellanus portat spinulas tres gẽmatas: q̃ ruz pulchriorez diaconus accipiens infigit cruci anteriori in pectore existenti: aliaz in cruce sinistri humeri: tertiaz alius vel ipse diaconus in cruce posteriori. Spinule autem ita sunt infigende vt quelibet tertio transeat per crucẽ: tñ non perforet palliũ: ꝛ nullo modo acumẽ tãgat planetã: ꝛ gẽma q̃ in capite spinule est: sit a dextra pte ifigẽtis. Aptato pallio: aptat̃ rursus planeta circa brachia ꝛ circa colluz extrahit̃ añ ꝛ retro.

Ordo imponendi pallij archiepiscopo vel patriarche.

Accepto pallio sedet pōtifex ⁊ accepit mitrā

Sedet pontifex post hec: ⁊ diaconus accipiens mitraꝫ de manu capellani: qui illā cū mappa seruat. imponit capiti pōtificis. Subdiacono pendentes vitas eleuante. Pontifice prius dicente.

Dū accipit mitrā dicit.

Mitrā dñe ⁊ salutis galeā impone capiti meo vt cōtra antiqui hostis: oīumqꝫ inimicorū meorū insidias in offensus euadā. Portat deinde annulus pōtificalis quē capellanus assistēs manu dextra pontificis pri⁹ osculata: eius digito annulari iponit. Pōtifice pri⁹ dicente.

Dū accipit anulū dicit.

Cordis ⁊ corporis mei dñe digitos virtute decora ⁊ septiformis spiritus sanctificatione circūda. Postremo ponitur gremiale super gremiuꝫ pontificis: qui dicit pro manipulo quēꝫ postea accipit ad altare.

Dū accipit manipulūꝫ dicit. Merear qđ postea accipit ad altare.

Merear precor dñe manipulū portare mēte flebili: vt cū exultatione portionē accipiā cū iustis. Pontifice sic parato diaconus ⁊ subdiaconus accipiunt manipulos suos: ⁊ si pōtifex pcul ab altari sit: accedit ad pōtificē thuriferarius cū thuribulo: ⁊ nauicula incensi: ⁊ ministrāte assistente nauiculā: pōtifex iponit incensuꝫ put supra in vesperis dictū est: deinde pcessionaliter accedit ad altare hoc ordine.

Pōtifex bñ dicto incenso ⁊ posito ī thurribulo vadit ad altare.

Ordo pcessionis.

Primū precedit ipse thuriferarius cum thuribulo fumigante: quem sequuntur duo ceroferarij cū candelabris ⁊ luminaribus mediū habētes illū qui defert crucē: si pōtifex celebraturus archiepūs sit vel maior: aliter crux nō portatur: hos sequit subdiaconus portās ante pectus librū euangeliorū clausuꝫ: ⁊ intus manipulū pōtificis: deinde diaconus postea capellanus pluuiali indutus baculū pastoralē pontifici preferens si sit in sua ciuitate vel diocesi. Alioquin baculo vti non debet: poterit tamē ipsemet pōtifex si velit: ⁊ in sua ciuitate vel diocesi sit baculū ipsuꝫ in sinistra manu portare postremo incedit pōtifex medius inter duos canonicōs si est in eccl'ia sua: vel si assistēs est canonicus: inter ipsuꝫ ⁊ aliuꝫ ex canonicis: siue si nō sint ibi canonici: inter assistētē ⁊ diaconū: assistens a dextra: alius sit a sinistra: qui antē seruat mitrā pōtificeꝫ sequit cū alijs capellanis ⁊ clericis: ⁊ sic perueniūt ad altare. Si vero pōtifex parat prope altare: huiusmodi pcessio dimittit. Cū puenerit pontifex ad gradus altaris: firmat se: ⁊ extrahit ei mitra a diacono: q dat eā capellano: ad quē spectat eā seruare: ⁊ cōplanātur capilli pōtificꝫ cū birreto suo a diacono si sit opus: ⁊ oēs p confessione cū pōtifice dicenda se ordinant hoc modo.

Pōtifici ad altare puenienti extrahit mitra q facta reuerētia altari īcipit cōfessionem.

A dextris pōtificis erit capellanus assistens: a sinistris diaconus: ⁊ ad sinistraꝫ diaconi subdiaconus: oēs hij tres genuflexi. Cū pōtifex facta reuerētia altari cū profūda capitis inclinatione: erigens se facit cōfessionez cū ministris predictis inte

rim a choro cantat Introit⁹ subdiaconus vero cũ pontifex dixerit. Indulgentiã extrahit ex libro manipulũ: et osculata sinistra manu põtificis illũ sibi iponit: deinde preascendens ad altare in dextro cornu cuz aperto libro: expectat põtificẽ q dictis orationibus cõsuetis ascẽdit ad altare: et illud in medio osculatur: tũ versus ad subdiaconũ osculat librũ euãgeliorũ: quẽ deinde subdiaconus claudit: et tradit vni ex ministris. Vertit se deide põtifex ad cornu eple vbi offert ei thuribulũ: et iponit incensuz: vt superius in vesperis dictuz est: excepto q in altari diaconus ministrat nauiculaz: et nõ assistens. Imposito incẽso diaconus reddit nauiculã thuriferario: et accipiens ab eo thuribulũ: illud dat põtifici q icensat altare eo ordine put supra in vesperis dictũ est. Altari icensato: põtifex stans in cornu eple altaris reddit thuribulũ diacono: et ab assistẽte iponitur põtifici mitra. Tũ diaconus pfunde se inclinat: et erigens se incẽsat pontificez: ter ei ducens thuribulũ: deide tradit illud thuriferario: et capit põtificẽ p dextrũ brachiũ modeste: et subdiaconus per sinistrũ sic ducentes eũ: q primo redit ad mediũ altaris: et ibi illi cũ mitra caput inclinãdo: reuerentiã facit: tuz vadit ad faldistoriuz: vbi cũ fuerit põtifex conuersus ad altare: deposita mitra legit. Introitũ. Cuz ministris ex libro

Cũ põtifex dixerit Indulgẽtiã subdiaconus iponit illi manipulũ in sinistra manu pus ipsa osculata.

Põtifex ascendit altare et osculat ipsum et postea librum euãgeliorũ apertum.

Põtifex incẽsat altare

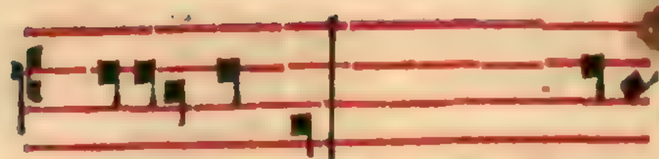
Imponitur põtifici mitra postq altare icensauit et Dyaconus põtificẽ incẽsat.

quẽ tenet vnus ex capellanis supra vel ante caput: assistente inueniente: et põtifici demonstrãte: deinde dicit. Kyrieleyson. etc. Quo dicto: sedet põtifex et diaconus iponit ei mitrã et gremiale sup gremiũ: ministri etiã oẽs sedent: assistens diaconus et subdiaconus erũt in loco honorabiliori: finito a choro. Kyrieleyson. In qbusdam ecclesijs fiunt laudes seqũtes et rogationes in precipuis solemnitatibus videlicet natalis domini in missa maiori: pasche et pẽthecostes dedicatiõis ecclesie anniuersario ipsi⁹ episcopi hoc modo. Precẽtor cum quatuor bonis cãtoribus et totidẽ pueris bene cantantibus immediate post Kyrieleison. Incipit alta voce.

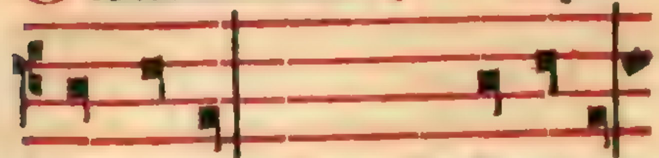

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Et chorus respondet idem in eodem tono. Et cantores.

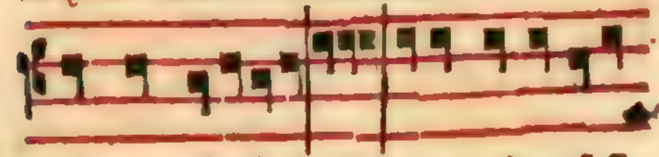
Gloria nostra. Chor⁹. Chri-

stus vincit. Cātores Nūc diem.

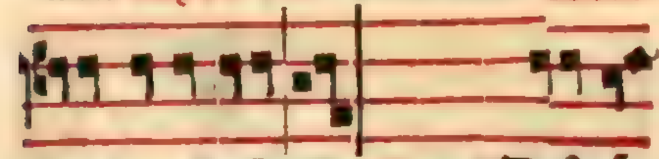
Chor⁹ Leti ducamus. Cātores.

Sūmo pōtifici. R. integritatē fi-

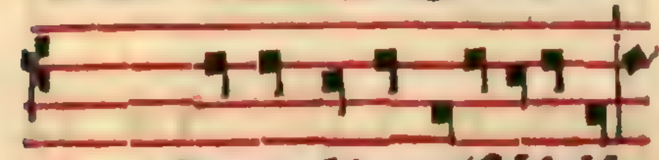
dei. Chor⁹ Dñs cōseru et Cantores

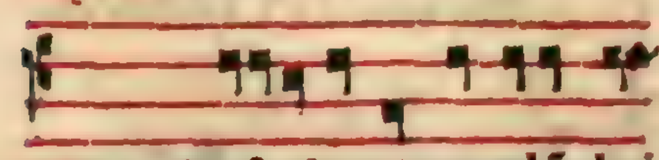
Episcopū nr̄z. R. Chor⁹ De⁹ cō-

seruet. Cātores Regē nr̄z. R.

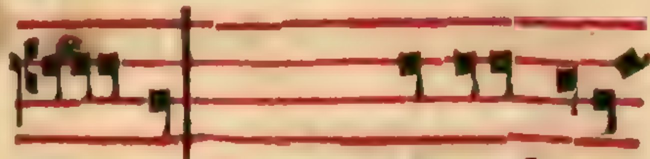
Chor⁹. Deus cōseruet istā sedē.

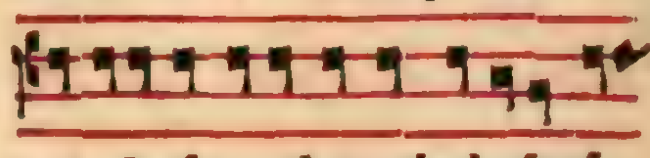
Cātores De⁹ ɔseruet populū chri

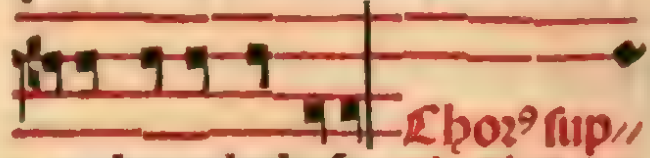
stianū. Chor⁹. Feliciter feliciter

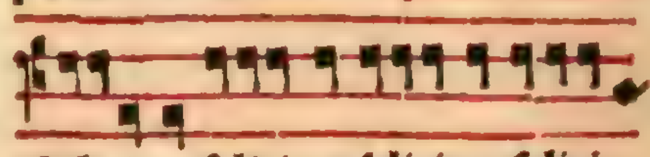
feliciter. Cātores. Tēpora bona

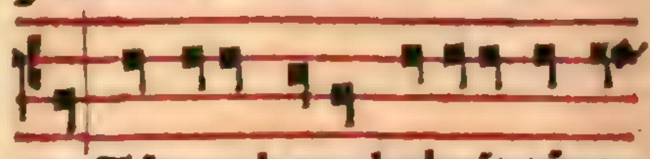
habeāt tēpora bona habeāt tē-

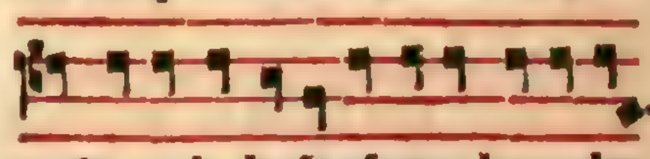
pora bona habeāt. Chor⁹ supplicit rñdet.

Feliciter feliciter feliciter felici-

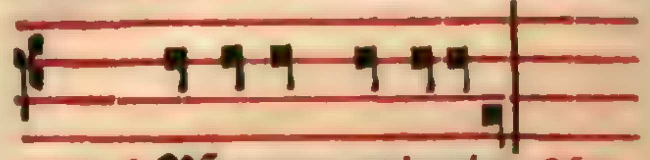
ter. Tēpora bona habeāt tēpo-

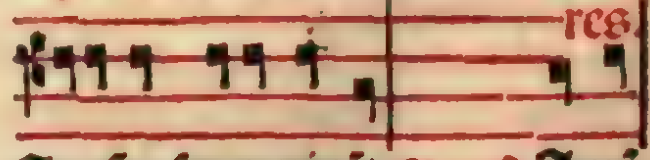
ra bona habeāt tēpora bona ha

beāt. Cātores. Multos annos.

Chor⁹. Xp̄s regnat in eis. Cātores.

In xp̄o semp viuāt. Chor⁹. Amē.

Et imediate surgit primū diaconus: ꝛ auferēs gremiale a gremio pōtificis illud dat vni ex ministris Tū deponit mitrā pōtifici: ꝛ ser-

uanti illã reddit: q semp post pō-
tificē esse debet surgūt interiȝ om
nes: ⁊ diaconus dextraȝ pōtificis
manū apprehēdens illū iuuat cū
surgit. Pōtifex vero stās versus
ad altare eleuatis manibus iuxta
altitudinē humeroꝝ: ita vt dex
tra manus dextrū humeruȝ: sini-
stra vero sinistrū nō transcēdat:
sed oīno equet: extēsis digitis: sed
nō seiunctis dicit: si sit dicenduȝ.
Gloria in excelsis deo. In tono tē
pori cōuenienti. Cū dicit deo. iun-
git manus añ pectus: deide legē
do cū ministris ꝓsequit̃ totū ipsū
angelicū hymnū: tū residet ⁊ dia
conus iponit sibi mitrā ⁊ gremia
le: ⁊ sedēt oēs. Cātato a choro hy
mno ṗdicto diaconus gremiale
ac mitrā aufert pōtifici vt supra: q
surgit ⁊ stās versus ad populū ele
uatis manibus vt diximus supra:
dicit. **Pax vobis.** Et in fine iun-
git manus añ pectus: deide cū rñ
det̃. **Et cuȝ spū tuo.** Uertit se ad
manū dextrā: hoc est ad latus sini
strū: ⁊ versus ad altare dicit. **Ore
mus.** Jungēdo manus: rursus il
lis separatis et eleuatis vt supra
ꝓsequit̃ orōnes: placide ⁊ distin-
te cātando. ⁊ cū ventū est ad **Per
dñm nrȝ iesuȝ xp̄ȝ** ⁊c̃. Jungit ma-
nus tenens eas iunctas vsqȝ ad fi
neȝ deide residet: accipit mitrā et
gremiale: ⁊ sedēt etiā alij oēs vt su
pra in fine orōnū vel prius si loci
distantia requirit subdiacon⁹ ac
cipiēs librū eplarū añ pectus suū:
ambab⁹ manib⁹ ab inferiori eius

Pōtifex resi
det cum mi
tra ⁊ epistola cātatur.

parte illū tenet: ⁊ facta reuerētia
pōtifici: vadit ad locū consuetuȝ:
vno ex acolytis eū deducēte: tuȝ
librū sibi ipsi tenens: nisi sit cōsue
tū pulpitū versus ad altare: facit
ṗmo reuerētiā: genu terrā tāgen-
do: deide assurgit ⁊ cātat eplaȝ: q̃
finita: rursus gēuflectit versuȝ ad
altare: ⁊ clauso libro: illuȝ repor-
tat parimodo vt venit. Cū perue
nit ad pōtificē genuflectit añ eū ⁊
ponit librū ad eius genua: supra
quē pōtifex manū dextraȝ ponit:
quā subdiaconus osculat̃: ⁊ statiȝ
pōtifex eū bñdicit. Tū surgēs sub
diaconus tradit librū vni ex mini
stris: ⁊ accipiēs missalē stās eū te
net apertū añ pōtificē: q sedēs cū
mitra ex eo legit eplaȝ. Gradua-
lia: ⁊ cetera vsqȝ ad euāgeliū idu-
siue dicēs etiā secrete añ ipsuȝ euā
geliū. **Munda cor meū** ⁊c̃. ⁊ **Jube
domne** ⁊c̃. Interiȝ oēs sedēt: nisi
opus sit ꝙ assistēs inueniat ⁊ de-
monstret pōtifici q̃ sunt dicenda.
Cū cātat̃: **Alla** vel **Tract⁹** diaco
nus oportuno tēpore surgit: ⁊ ac
cipit librū euāgelioꝝ ⁊ eū añ pe-
ctus tenet: vt fecerat subdiacon⁹
de eplario: ⁊ ꝓfunde se inclinans
añ pōtificē: accedit ad altare: gēu
flectēs añ ipsuȝ in ṗmo gradu. tū
ascēdens ad supremū planū librū
ponit sup altare in medio. Deide
genuflexus illi reuerētiā facit. tuȝ
surgit ⁊ dimisso libro super altare
redit ad pōtificē. Tū p thurifera
riū offert̃ diacono nauicula ⁊ pō
tifici thuribulū q iponit icēsuȝ: ⁊

Cātata epi
stola sbdia-
conus gēu-
flectit coraȝ
pontifice et
pōit librū su
per genua
pontificis ⁊
osculat̃ ma
num eius.

Dyaconus
accepto li-
bro de alta
ri ⁊ hita bñ
dictiōe a pō
tifice cantat
euangeliū.

bñdicit vt supra: q̄ facto reddit naviculã thuriferario diaconus reuersus ad altare: facta reuerẽtia genuflexus dicit secrete. Munda cor meũ ⁊c. Capit deinde libꝛuz ⁊ portat añ pectus: ⁊ rursus facta reuerentia venit ad põtificẽ: ⁊ ante eum genuflexus: medius inter duos ceroferarios etiaz genuflexos petit bñdictionẽ dicẽs. Iube domne benedicere ⁊c. Et põtifex dicit. Dñs sit in corde tuo ⁊c. Et in fine põtifex ponit manũ super libꝛũ euãgelioꝛũ quã ille osculat̃ ⁊ põtifex cũ bñdicit Surgens deinde diaconus cũ ceroferarijs hoc ordine ꝓcedit ad locũ vbi cãtaturus est euangeliũ. Precedit thuriferarius quẽ ceroferarij sequũtur. Tum subdiaconus: vltimo diaconus librum ante pectus sibi portans. Cum discedũt a põtifice: oẽs profunde se inclinãt. cũ vero transeunt ante altare genuflectunt. Cũ ꝑuenerint ad locũ: si ibi non est pulpitũ: subdiaconus tenet libꝛũ euangelioꝝ supꝛa vel ante caput suum. si vero est pulpitũ ⁊ cõmoditaz. subdiaconus stat post pulpitũ: ⁊ illud amplectens librum vtrinqz manib⁹ attingit. Si vero nõ esset talis cõmoditas: vt plerũqz accidit in pulpitis lapideis. Tũc subdiaconus poterit assistere ⁊ ministrare diacono oportuna: videlz porrigere thuribulum cum est tempus: ⁊ vertere folia diaconus cum tempus est: iunctis manib⁹ ante pectus dicit. Dñs vobiscuz. deide Sequẽtia sancti euãgelij ⁊c. Qd cũ dicit: facit signũ crucis cũ pollice dextre manus. primo supꝛa pꝛincipium euãgelij deinde in frõte: oꝛe ⁊ pectore ⁊ dũ rñdet̃. Glia tibi dñe. Accipiẽs thuribulũ incẽsat libꝛũ ter. ꝑmũ in medio. Tũ a dextris: deĩde a sinistris libꝛi: ⁊ reddit thuribulũ ei a quo illud accepit. Tũ iunctis manibus euãgeliũ ꝓsequit̃. Põtifex vero cũ icipit̃ euãgelium: depositis sibi gremiale ⁊ mitra per assistentẽ: surgit ⁊ iunctis manibus ante pect⁹ stat versus ad euãgeliũ. dicto euangelio subdiaconus accipit libꝛũ ⁊ illuz ad põtificẽ defert oꝛdine quo venerãt. Cũ ꝑuenerit ad põtificẽ: libꝛũ aptũ in loco euãgelij osculandũ põtifici offert. Deinde diaconus accepto Thuribulo a thuriferario: incensat pontificẽ adhuc sine mitra stãtẽ. Et notandũ q̄ si loc⁹ vbi dicit̃ euãgeliũ est ꝓpe altare. Põtifex osculat̃ libꝛũ ⁊ accipit icẽsũ añq̄ incipiat Credo vel Dñs vobiscũ. Si võ est ꝓcul: statiz finito euãgelio v̄tit se ad altare: ⁊ eleuatis manib⁹ dic̃. Credo. vel si nõ est dicẽdũ v̄tit se ad ppl'z ⁊ dicit. Dñs vobiscũ. Si aũt post euãgeliũ vt plerũqz fit in curia sit ꝑdicãdũ. Põtifex osculato libꝛo ⁊ accepto icẽso: sedet ⁊ accipit mitrã ⁊ gremiale a diacono. Tũ ille q̄ est ꝑdicatur⁹ accedit añ eũ ⁊ corãeo genuflex⁹ dicit. Iube dõne bñdi. Et põtifex bñdicẽs ei dicit.

Põtifex cũ icipit̃ euãg. stat sine mitra iunctis manib⁹ ad pectus.

Cõpleto euãgelio põtifex osculatur libꝛuz ⁊ dyacon⁹ ipsuz incẽsat.

Finito euangelio pontifex incipit credo vl' dominus vobiscum.

Dominus sit in corde tuo et in labijs tuis: ut digne et fructuose annuncies verba sancta sua. In noie pris et filij et spus sci. Pro duces sup eu signu crucis. Deinde predicator osculatur manu pontificis et petit ab eo quantu indulgentiarum debeat populo annunciare. Tum surgit: accedit ad pulpitum et exequitur officium suum. Finita predicatione expectat in pulpito predicator: et pontifex cu mitra: ac omnes alij surgunt. Diaconus vero stans iclinato capite ante pontifice cu mitra stante dicit.

Finito sermone expectat pdicator in pulpito et eps surgit stas cum mitra. Dyaconus iclinato capite coram pontifice dicit. Confiteor.

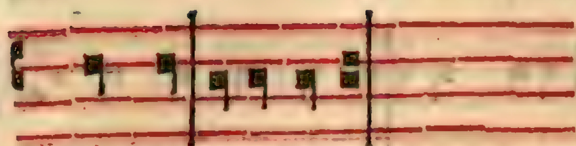

Confiteor deo oipotenti: beate marie semper virgini. beato michaeli archagelo. beato ioanni baptiste. sanctis apostolis petro et paulo. omnibus sanctis et tibi pater.

Ro dns dicit genuflectit coram pontifice. Tu surgit et cotinuat.

Quia peccaui nimis. cogitatione verbo et opere. mea culpa mea culpa mea maxima culpa. Ideo precor beatam maria semper virginem. beatum michaelem archangelum. beatum ioannem baptistam. sanctos apostolos petrum et paulum. omnes

Genuflectit iterū diaconus ꝛ surgit ꝛ sequitur.

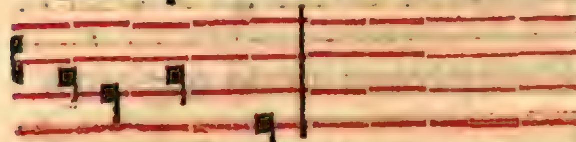

sanctos: ꝛ te pater.

Quod dū dicit genuflectit iteruꝫ corā pōtifice: tū surgit ꝛ ꝯtinuat.

Orare pro me ad dominum

deum nostrum.

Tuꝫ predicator stans in pulpito predicto annūciat indulgentias populo dicens.

Predicator ꝓnuntiat indulgentiaꝫ.

Reuereñ. in christo pater et dominus domin⁹. N. dat ꝛ cōcedit oībus hic p̄sentibus. xl. dies de vera indulgentia in forma ecclesie cōsueta: orate deū pro felici statu sancte matris ecclesie. Deinde redit ad locū suū: ꝛ si pōtifex archiep̄s vel alias cruce vti possit: capellanus cuiuꝫ est officiū portat crucē ꝛ spacio cōgruenti ante ꝛ versus ipsum pōtificeꝫ genuflexus crucē ipsam tenet: ꝛ pontifex deposita sibi mitra etiā si cruce nō vtatur stans versus ad populuꝫ dicit in tono orationis.

Precibus ꝛ meritis btē marie semp virginis: beati michaelis archangeli: beati iohannis baptiste: sanctorū aplorū petri pauli: ꝛ oīum sctōruꝫ misereat̄ vestri oP̄s deus: ꝛ dimissis peccatiꝫ vestriꝫ p̄ducat vos ad vitā eternā. ℟. Amē.

Indulgentiā: absolutioneꝫ ꝛ remissionē peccatorū vestrorū tribuat vobis oīpotens ꝛ misericors dn̄s. ℟. Amē. Deinde bn̄dicēs populo more cōsueto dicit. Et bn̄dictio dei omnipotentis pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ spūꝫ ✠ sācti descendat super vos ꝛ maneat semp. ℟. Amē. Tū capellanus crucem ad suū locū reportat: ꝛ pontifex cōuersus ad altare dicit. Credo qd̄ cū ministris submissa voce cōplet. cū peruenerit ad versiculum. Et incarnatus est inclinat se: ꝛ finito per eū Credo. sedet ipse pōtifex: accipit mitrā et gremiale a diacono: ꝛ etiā ministri oēꝫ sedent. Tuꝫ vero a choro dicit̄ versus. Et incarnatus est. Ministri oēs ꝛ alij in ecclesia existētes genuflectūt. Pōtifex vero cū mitra aliquantulū declinat de sede: profunde inclinādo caput: ita vt nō oīno genuflectat: neqꝫ oīo sedeat ꝛ sic permanet quo ad dictū sit Et homo factuꝫ est. Poterit tñ si voluerit oīno gēuflecter̄. Post hec oēs sedēt in loco suo. Dicto a choro. Et homo factuꝫ est. diaconuꝫ statiꝫ accipiēs de credētia corporale cū bursa: sine palla quā reliquit supra calicē: eleuatis manibus vsqꝫ ad oculos: facit p̄mo reuerētiā pōtifici: tū vadit ad altare: cui gēuflectēdo facit etiā reuerentiā: postea ascēdit: extrahit de bursa: ꝛ explicat corpalia: bursaꝫ vero reponit in loco cōpetēti sup altare: deīde facta rursus reueren

Pōtifex bn̄dicit pp̄lo.

Dyaconus dicto ꝛ homo factus est surgit et explicat corporale.

tia altari redit ad locũ suũ ⁊ sedet
Finito Credo. Diaconus depo/
nit gremiale ⁊ mitrã pōtifici: qui
surgit ⁊ stãs versus ad populuꝫ:
eleuatis manibus vt supra dixi/
mus dicit. Dñs vobiscuꝫ. Dein
de versus ad manũ dextraꝫ: hoc
est ad latus sinistrũ ad altare di/
cit. Oremus. Et legit offertori/
um. Tũ sedet ⁊ p diaconũ iponit̃
ei mitra: ⁊ deinde extrahuntur ei
annuli ⁊ cyrothece. ⁊ accedẽs vn⁹
ex ministris credẽtie: affert buca
le cũ aqua ⁊ mãtili ac peluiꝫ: ⁊ pō
tifex lauat man⁹: illis cerimonijs
qbus dictũ est supra. Diaconus ⁊
subdiaconus vtrinqꝫ tenent man
tile quo deinde abstergit̃ pōtifex

Portat missale ad altare in cornu euangelij.

Interim capellanus assistens cũ
primũ pōtifex legerit offertoriũ:
accipiens librũ missalẽ añ pectus
suũ: ⁊ supra illũ tenens cussinũ: as/
sociatus ab vno ex acolytis: va/
dit cũ modestia ⁊ reuerentia ver
sus altare: ⁊ cũ est ante mediuꝫ al
taris genuflectit: tũ vadit ad dex
trũ cornu altaris videlicet euãge
lij: ⁊ ibidẽ ponit super altare cussi
nũ ⁊ sup eũ libruꝫ quẽ aperit ⁊ in
uenit q̃ sunt dicẽda: deinde retra
hit se ad posterius cornu: ⁊ expe/
ctat quo ad pōtifex veniat. Sub/

Subdiaconus solẽniter portat calicem ad altare.

diaconus vero dũ pōtifex abster
git manus vadit ad credentiã: et
ibi ponit̃ ei velũ circa collũ: cuius
pars longior superabundet a dex
tra manu: tũ ponit sup patenã du
as hostias mũdas ⁊ pulchras: et
accepto calice cum patena manu
sua dextra tegit eũ palla: tũ coope
rit illũ velo quod superabundat
ab ea manu: ⁊ sinistram tenet su/
pra caliceꝫ: ⁊ sic pficiscit̃ ad altare
post pōtificẽ. ⁊ post eũ vnus aco/
lytus ampullas vini ⁊ aque por/
tãs pro sacramento. ex quibus an
teqꝫ acolytus illas ad manus ac/
cipit: dat credẽtiarijs ad pgustã/
dũ. Pontifex vero abstersis ma/
nibus resumit annulũ. Pōtifica
lem. ⁊ si quos alios vult. ⁊ surgẽs
cũ mitra: procedit ad altare. Cuꝫ
est ante gradus in medio abstra
hit̃ ei mitra: ⁊ facit reuerẽtiã alta/
ri. Deide ascẽdit ad altare: suble/
uãte illũ diacono a dextris ⁊ assi/
stente capellano a sinistris. Sub
diaconus interim ad sinistrũ cor
nu altaris videlicet epl̃e cũ calice
accedit. ⁊ post eũ acolytus cũ am
pullis pdictis. vbi cũ fuerint dia/
conus calicẽ suscipit de manu sub
diaconi: ⁊ statuit illum super alta
re. Deinde accipiens vnaꝫ ex ho/
stijs cũ ea tangit aliam ⁊ patenaꝫ
atqꝫ calicem intus ⁊ extra. camqꝫ
dat pregustãdaꝫ subdiacono: vel
sacriste si adsit. Tum patenã cum
hostia offert pontifici. ⁊ pōtifex
illam suscipiens ambabus mani
bus: tenensqꝫ eaꝫ eleuatã ante pe
ctus dicit. Suscipe scẽ pater ⁊c̃.
Et in fine faciens signũ crucis cũ
ea: locat hostiã sup corporale ver
sus medium: magis tamen ad se.
Patenam vero ponit ad dextrã
suã extra corporale. Diacon⁹ inte
rim accipit de manu subdiaconi

Accolitus portat vrceolos cũ aq̃ et vino facta pus credẽtia a credẽtiarijs.

Fit credẽtia de hostia.

Pōtifex offert hostiaꝫ sup patenaꝫ dicẽs suscipe scẽ ⁊c̃ ⁊ ponit sup corporale.

Dyaconus p̄parat calicē in oculis episcopi.

ampullā vini: quam illi acolytus ministrat: ⁊ īponit vinū in calice quantū satis sit. ⁊ id ostēdit pōtifici. Tū subdiaconus ampullā aque manu dextra p̄ferens ad pōtificē versus: capite inclinato dicit.

Subdiaconus petit bn̄dictionē aq̄.

Bn̄dicite pater reuereñ. Et pōtifex facto versus eā signo crucis dicit orationē. Deus qui humane substātie ⁊c̄. Et subdiaconus miscet paululū aque in calice: tū diaconus accipiens calicē: illū p̄bet pōtifici: quē simul ambo pontifex cū diacono tenētes ⁊ offerentes: dicunt orationē. Offerimus tibi ⁊c̄. Et in fine pōtifex facit cū eo signū crucis: ⁊ eū collocat supra corporale versus mediū post hostiā: ita q̄ hostia sit inter ipsū celebrātem ⁊ calicē: ⁊ diaconus accipiēs pallā tegit calicē. Tū accipit patenā ⁊ tradit eā subdiacono q̄ stās post pōtificē ⁊ diaconū spacio cōgruēti: extrēitate illa veli q̄ a dextra depēdet tectā manu dextra eleuatā tenet vsq̄ ad Pater nr̄. Interim pōtifex p̄sequit̄ orationes. In spū humilitatis ⁊c̄. Et alias vt in ordinario. Cū autē dixerit. Benedic sacrificiū tuo sancto nomini p̄paratū. Offertur ei thuribulū ⁊ īponit incensum vt supra: p̄ cuius bn̄dictione dicit. Per intercessionē bt̄i michaelis ⁊c̄. Ut

Incēsū bn̄dicit̄ ⁊ altare incensat̄.

in ordinario: ⁊ accipiens thuribulum de manu diaconi: ter facit signū crucis cū eo hostiā ⁊ calicē dicendo. Incēsum istud a te bn̄dictū ⁊c̄. Deinde circūfert ter ipsū thuribulū: girans illud supra oblata: p̄mo ⁊ secundo incipiendo a dextra: ⁊ tertio a sinistra: semper perficiēdo circulū: tū incensat altare vt dictū est supra in vesperis p̄sequens versiculos. Dirigatur dñe oratio mea ⁊c̄. Incensato altari pontifex in cornu ep̄le reddit thuribulū diacono dicēs. Accēdat dñs in nobis ⁊c̄. Ubi īposita

Diaconus incensat ep̄m stātē cū mitra ⁊ ei manus abluūt̄

sibi mitra per capellanū q̄ eā seruat. diaconus eū incensat: deinde pōtifex in eodē loco stās cū mitra abluit manus ministrantibus capellanis: cū diaconus ⁊ assistens sint occupati. Interim diaconus incēsat alios prelatos si adsint et magistratus: ac digniores tm̄: et canonicos ac alios bn̄ficiatos ecclesie. Cū abstersus fuerit pōtifex: extrahitur ei mitra ab eo q̄ eā seruat: ⁊ ponit̄ ad mediū supra sinistrū cornu altaris: ⁊ p̄cedens pōtifex ad mediū altaris: inclinat se ⁊ dicit orationē. Suscipe sancta trinitas. Et ea dicta osculat̄ altare p̄pe hostiā ⁊ vertens se ad sinistrā manū: hoc est ad latus dextrū ad pp̄lm dicit. Orate fratres ⁊c̄. ⁊ reuersus ad altare circulo p̄fecto: eleuatis manibus vt in primis oīonibus: dicit secretas cōpetētes. Interī tēpore estatis vnus ex capellanis poterit habere flabellū ⁊ abigere muscas ab oblatis ⁊ a pontifice: atq̄ etiā ei facere ventum: aduertat tn̄ vt ita placide ⁊ prudenter ventillet ne hostiam deturbet: neue percutiat cali-

cem: aut aliqd moueat. Finitis se/cretis: pontifex manus supra al/tare hincinde ponẽs extra corpo/rale: incipit in tono conuenienti. Per omnia secula seculo℞ ꝛc̃. Cũ dicit. Sursum corda. Eleuat ma/nus. Cuȝ autẽ dicit. Gratias aga/mus dño deo nr̃o. Jũgit man⁹ ꝛ caput deo iclinat tũ rursus eleua/tis manib⁹ ꝑsequit̃ ꝑfationem ꝛ in fine iungit manus: ꝛ submissa voce dicit cũ ministris. Sãct⁹ ꝛc̃. Interim intortitia pro sacramen/to accenduntur: que capellani pa/rati portãt: ꝛ iuxta subdiaconum se collocant: ipsum subdiaconũ medium inter se recipiẽtes. ꝛ põ/tifex ꝑsequit̃ canonẽ in quo dicit vna cũ famulo tuo papa nostro. N. ꝛ me indigno famulo tuo ꝛ oi/bus ꝛc̃. vt in ordinario: quem at/tẽte ꝛ deuote legit. cũ dicit. Qui pridie ꝛc̃. tergit paululũ sup cor/porale pollices ꝛ idices: ꝛ cũ ipsis digitis accipit hostiã: paululũq; eam eleuat. ꝛ cum dicit. Eleuatis oculis in celuȝ. attolit ꝛ ipse ocu/los. Tum benedicit ꝛ verba cõse/cratiõis distincte ꝛ reuerẽter pro/fert. mox ipse genuflexus cõsecra/tã hostiam deuote adorat. Dein/de eam modeste eleuat ambab⁹ manibus: ostẽditq; pplo adorã/dã. Tũ reuerenter eã deponit in loco suo. neq; amplius disiungit pollicẽ ꝛ indicẽ quousq; cõmuni/cauerit: neq; qcq̃ aliud tãgit pre/ter hostiã: ꝛ ꝑsequitur vt in ordi/nario. Sacramẽtũ in eleuatione

Finitis secre/tis dicit ꝑfa/tionẽ ꝛ ꝓce/dit more so/lito vsq; ad finẽ misse.

vnus acolytorũ in cornu epl̃e ge/nuflex⁹ incẽsat: q ipse prius in thu/ribulũ imponit incẽsum. Cũ autẽ peruenerit ad Per omnia secula seculorum ante Pater nr̃. depo/nit man⁹ hinc ꝛ inde sup altare: ꝛ competenti voce ꝛ tono illud di/cit. Cũ vero icipit Pater noster. eleuat manus ad altitudinẽ bra/chio℞: easq; sic tenet vsq; ad finẽ. cum dicit. sicut ꝛ nos. Subdiaco/nus modeste accedit ad diaconũ qui accipit de eius manu patenã: ꝛ cũ põtifex finiuerit Pr̃ nr̃. Dia/conus eã reuerẽter illi tradit. Il/le vero eã inter indicẽ ꝛ medium dextre manus accipiens: digitis tñ nõ disiũctis cũ in orone Libe/ra nos quã secrete dicit: puenerit ad Da propiti⁹ pacẽ. signat se euȝ patena: ꝛ facit vt in ordinario pu/rificat: cuȝ vero dicit orõnem. Domine iesu xp̃e qui dixisti aplis tuis ꝛc̃. Capellanus assistẽs relinquẽs librũ: ꝛ eius curã diaco/no. vadit ad sinistruȝ cornu alta/ris: ꝛ illic genuflexus expectat quo/usq; põtifex osculatus fuerit altare: tũc reuerẽter accedit ad põtificis dextrã: ꝛ primo osculatur altare: deinde suscipit pacẽ a põtifice di/cẽte. Pax tecũ. cui ipse respõdet. Et cũ spiritu tuo. Tũ assistẽs dat pacẽ primatib⁹: deinde diacono qui eaȝ dat subdiacono. Tum as/sistens dat vni ex ministris qui eã defert alijs oibus: ꝛ reuertit̃ ipse ad ministerium suum. interim põ/tifex missam prosequitur ordine

lio scti iohãnis põtifex dicit aĩt.

Oĩo dicẽda post missaȝ.

TRiũ pueroꝝ cantem⁹ hymnum quem cantabant sancti in camino ignis benedicentes dominum. Psalmus.

BEnedicite omnia opera domini domino: laudate ꝛ superexaltate eum in secula.

Benedicite angeli domini dño: benedicite celi domino.

Benedicite aque omnes que super celos sunt domino: benedicite omnes virtutes domini dño.

Benedicite sol ꝛ luna dño: benedicite stelle celi domino.

Benedicite hymber ꝛ ros domino: benedicite omnis spirit⁹ dei domino.

Benedicite ignis ꝛ est⁹ dño: benedicite frigus ꝛ estas dño.

Benedicite rores ꝛ pruina domino: benedicite gelu ꝛ frigus domino.

Benedicite glacies ꝛ niues domino: benedicite noctes ꝛ dies domino.

Benedicite lux ꝛ tenebre domino: benedicite fulgura ꝛ nubes domino.

Benedicat terra dominum: laudet ꝛ superexaltet eum in secula.

Benedicite montes ꝛ colles domino: benedicite vniuersa germinantia in terra domino.

Benedicite fontes dño: benedicite maria ꝛ flumina domino.

Benedicite cete ꝛ oĩa que mouẽtur in aquis domino: benedicite omnes volucres celi domino.

Benedicite omnes bestie ꝛ pecora domino: benedicite filij hominum domino.

Benedicat israel dñm: laudet ꝛ superexaltet eum in secula.

Benedicite sacerdotes dñi domino: bñdicite serui dñi dño.

Benedicite spiritus ꝛ anime iustorum domino: benedicite sancti ꝛ humiles corde domino.

Benedicite anania azaria misael domino: laudate ꝛ superexaltate eum in secula.

Benedicamus patrem ꝛ filiũ cũ sancto spiritu: laudemus ꝛ superexaltemus eum in secula.

Benedictus es dñe in firmamẽto celi: laudabilis ꝛ gloriosus ꝛ superexaltatus in secula. Alius ps.

LAudate dominũ in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus ei⁹: laudate eum ꝑm multitudinẽ magnitudinis eius.

Laudate eum in sono tube: laudate eũ in psalterio ꝛ cythara.

Laudate euȝ in tympano ꝛ choro: laudate eũ ĩ cordis ꝛ organo.

Laudate euȝ in cymbalis benesonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dominuȝ. Gloria patri. Sicut erat. Deinde repetit aĩt.

TRium puerorũ cantemus hymnum: quem cantabant sancti in camino ignis benedicentes dominum. Qua repetita pontifex stans detecto capite

versus ad altare si sit prope illud dicit Kyrieleison. Xp̄eleison. Kyrieleison. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Confiteantur tibi domine oīa opera tua. ℟. Et sancti tui bñdicant tibi. ℣. Exultabunt sancti in gloria. ℟. Letabunt in cubilib⁹ suis. ℣. Nō nobis dñe nō nobis ℟. Sed nomini tuo da gliā. ℣. Dñe exaudi orationē meam. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. Orem⁹.

Deus qui tribus pueris mitigasti flāmas igniū: concede propitius: vt nos famulos tuos nō exurat flāma vitiorū. Alia oratio.

Actiones nr̄as q̄sum⁹ domine aspirando p̄ueni: ⁊ adiuuando p̄sequere: vt cūcta nostra actio ⁊ opatio a te semp incipiat: ⁊ per te cepta finiatur. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. ¶ De vespris solēnibus que in presentia pōtificis celebrantur.

Pontifex vespas solēnes auditur⁹ cappa sua pōtificali indutus ad ecclesiam veniens. Capellano suo eius caudā post ipsum deferente: ante altare genuflexus detecto capite orat deuote. Deinde ascēdit ad sedem suā vbi sedet: ⁊ aliquantulū quiescit. Tum surgit detecto capite ⁊ stans versus ad altare dicit secrete Pater noster. quo cōpleto: dicit voce cōpetenti. Deus in adiutoriū meū intende ⁊c. Incepto psalmo sedet pontifex ⁊ tegit se: sic manens quousq3 icipiatur capitulum: quo incepto surgit: capite cooperto. Incepto hymno caput detegit: manens sic quousq3 añ. ad Magnificat incipiatur: qua incepta sedet caput cooperit ⁊ oblato sibi thuribulo p acolytū: vni ex canonicis nauiculā ministrante: imponit incensum more consueto dicens. Ab illo benedicaris ⁊c. Incepto Magnificat. Pontifex accedit ad altare: ⁊ illud in medio osculatur: tū accepto e manibus eiusdem canonici thuribulo illud incensat more consueto. Deinde ad sedem suam reuertitur: in quo ipse stans cooperto capite incensatur ab eodē canonico tum caput detegit: sic manens vsq3 ad finem psalmi. Interim alij digniores per acolytū incensantur more consueto. Finito psalmo sedet pontifex quousq3 antiphona compleatur. Interim accedunt duo acolyti cum candelabris ⁊ candelis ardentibus: qui se ante pontificem congruenti spacio inter ipsum ⁊ altare ordinatim collocant ⁊ alius qui librum coram pontifice tenet dum orationem dicit: qui stat medius inter dictos ceroferarios. Finita antiphona surgit pontifex: ⁊ detecto capite versus ad altare dicit. Dominus vobiscum. ⁊ orationem oportunam. Qua finita ⁊ dicto Benedicam⁹ domino.

Pōtifex incēsum bñdicit ⁊ dū dicitur Magnificat altare incēsat.

Pōtifex dicit orōnē et postea benedicit pplō.

Deo grās. Pontifex ipse in sede sua si in ea possit a pplo cōmode videri: sin aūt ante mediū altaris stās coopto capite ad altare vsus si cruce nō vtaꝛ: vel si vtatur cruce detecto capite ad populū ꝛ crucē suā vsus q̄ p capellanū ad hoc deputatū genuflexū coraꝫ eo ibidem spacio cōgruēti teneꝛ populo solēniter bn̄dicit more consueto: ꝛ nō danꝛ indulgentie. ¶ De missa solemni que in p̄sentia pontificis celebratur.

Pontifex missaꝫ solēnē auditurus: cappa sua pontificali indutus ad ecclesiā veniens: capellano suo eius caudā post ipsuꝫ deferēte: primū an̄ altare genuflexus: detecto capite orat deuote. Interiꝫ accedit ad eius sinistrā p̄sbyter celebraturus: quē sequunꝛ diaconus ꝛ subdiaconus parati: facta orōne surgit pōtifex: ꝛ stās an̄ mediū altaris: detecto capite cū sacerdote celebraturo parato astāte sibi a sinistra manu dicit. Introibo ad altare dei. p̄ficiens cōfessioneꝫ more solito. Interiꝫ chorus cātat Introitū diacon⁹ et subdiacon⁹ ad sinistrā sacerdotis gēuflectūt: ꝛ simul cōfessionē dicūt. Finita cōfessiōe pōtifex facta reuerētia altari vadit ad sedē suā epalē ꝛ sacerdos cū ministris ascēdit ad altare. Hec seruāꝛ si sedes pōtificis sit p̄pe altare. Que si p̄cul eēt vt puta in capite in introitu chori: ne pōtifex discurrere videaꝛ sursuꝫ deorsum: poterit facere cōfessionē in sede sua cū illis q sunt apud eū: nisi pōtifice an̄ altare orāte celebraturus adeēt paratus. tūc eni orō pōtificis finita facerent simul cōfessionē an̄q̄ꝫ pōtifex sedē suā accederet modo p̄dicto. Cū aūt sacerdos ascendit ad altare: vnus acolytorū portat thuribulū cū nauicella incēsi ad pōtificē: ꝛ aliquo ex canonicis nauiculam porrigēte ꝛ manū pontificis deosculāte: ac dicēte. Benedicite pater reuereñ. Pōtifex iponit incensuꝫ in thuribulo dicens. Ab illo benedicaris in cuius honore cremaberis. In noie patris ꝛ filij ꝛ spūs scti. Producens his dictis signū crucis sup incensum thuribulo ipositū: ꝛ cū pontifex coclear in nauicula reponit: ille canonicus iterū eius manū deosculatur. Tū acolytus reportat thuribuluꝫ ad altare: ꝛ illud diacono tradit ꝛ diaconus sacerdoti: q more solito incēsat altare: deinde ipse solus incēsatur: tū legit. Introitū. ꝛ kyrieleyson. Interiꝫ vero pōtifex an̄ se habēs missale cū assistētibus suis legit etiaꝫ. Introitū ꝛ kyrieleysō. deide cū sacerdos dic̄. Glia in excelsis deo. Canonici faciūt circulū an̄ pōtificeꝫ: ꝛ ipse cū eis p̄sequitur. Et in terra pax hoib⁹ bone volūtatis ꝛc̄. Et in fine eos benedicit. Si autē non esset in ecclesia sua: aut ibi non essent canonici: pontifex illud dicit cuꝫ sibi assistentibus: quo per eū

Pōtifex dicit cōfessionē cū sacerdote celebraturo stāte ipo sacerdote ad sinistrā eius.

Pōtifex incēsuꝫ bn̄dicit.

Canonici faciūt circulū ante pōtificē dū dicitur. Glia in excelsis.

dicto sedet: dũ a choro cantatur.
Deinde cũ sacerdos dicit. **Domi
nus vobiscũ.** Surgit pontifex de
tecto capite: sic manẽs vsq3 ad fi/
nem vltime orationis. Tũ sedet
⁊ subdiaconus cãtat ep̃lam. qua
cantata vadit ad põtificẽ: ⁊ genu
flexus ante illũ: tangens cũ libro
põtificis genua: eius manũ sup li
brũ ponentis osculat̃: cui põtifex
bñdicit. Tũ ille ad altare reuerti/
tur: ⁊ põtifex legit ep̃lam gradua
le ⁊ alia vsq3 ad euãgeliũ inclusi/
ue. Diaconus autẽ cũ tẽpus erit:
cũ euãgelistario ante pectus: va/
dit ad pontificẽ: ⁊ genuflexus me
dius inter duos ceroferarios ca
pitibus inclinatis stãtes: petit ab
eo benedictionẽ dicẽs. **Iube do
mne benedicere.** cui pontifex se/
dens benedicit dicens.

Eps bñdi/ctionez dat dyacono le/cturo euangelium.

**Dominus sit in corde tuo: ⁊
in labijs tuis** ⁊c. Et in fine produ
cit sup eũ signũ crucis: quo facto
acolitus offert thuribulũ ponti/
fici: ⁊ aliquis ex canonicis nauicu
lam cũ incẽso: deosculãs eius ma/
nũ ⁊ dicẽs. **Bñdicite pater reue
rẽñ.** Et põtifex iponit icẽsũ dicẽs.

Põtifex bñdicit icẽsũ.

**Ab illo benedicaris in cuius
honore cremaberis. In no
mine patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti.** Et
cũ põtifex coclear in nauiculã re
ponit: ille canonicus iterũ põtifi
cis manũ osculatur. Tũ pceditur
ad euãgeliũ: quo dicto subdiaco/
nus portat librũ euãgeliorũ aper
tũ osculandũ põtifici: q nõ incen/
sat̃. Et si post euãgeliũ sit p̃dican
dum: p̃dicator ducit̃ ad põtificẽ:
corã quo genuflexus petit ab eo
bñdictionẽ ⁊ indulgẽtias: ⁊ põti
ficis manuũ deosculat̃. Finito ser
mone sit cõfessio p diaconũ stan
tem ante põtificẽ ⁊ dicentẽ.
**Confiteor deo oĩpotẽti bea/
te marie semp virgini btõ micha
eli archangelo** ⁊c. Deinde ille q
orauit publicat indulgẽtias quas
põtifex concedit. Tũ põtifex dicit
absolutionẽ: ⁊ dat bñdictionẽ p
ut supra in missa põtificali dictũ
est. Deĩde sacerdote dicẽte. **Cre
do in vnũ deũ.** Si tẽpus requirit:
⁊ canonici faciũt circulũ: simul cũ
pontifice dicũt. **Patrẽ.** qbus in
fine põtifex bñdicit: ⁊ pceditur in
missa more cõsueto. Cũ autẽ sub/
diaconus est ipositurus aquã in
calicẽ: ostẽdit prius ab altari am/
pullã põtifici: alte eã eleuando: su
pra quã pontifex facit signũ cru/
cis: nihil dicẽs s̃m morẽ romane
ecclesie. Acolytus vero q̃s primũ
sacerdos dic̃. **Suscipe sancte pa
ter.** Offert thuribulũ pontifici: q
more solito imponit incensũ: vt
incensentur oblata: altare: ⁊ alia
more consueto. Incẽsato autẽ sa/
cerdote diaconus portat thuri/
bulũ ante põtificẽ quem vnus ex
dignioribus canonicis incensat:
⁊ deinde reddit thuribulũ diaco
no q incensat alios more solito.
Cũ dicitur prefatio circa finẽ ca/
nonici faciunt circulũ corã pon/
tifice: ⁊ cũ eo finita prefatione di/
cunt. **Sanctus** ⁊c. Quibus põti

Dũ dicitur Credo canonici faciunt circulũ ante episcopum.

fex in fine benedicit. Ad eleuationem sacramenti pōtifex genuflectit: et illa facta mox surgit stans detecto capite vsq; post cōmunionem: vnus acolytorū cū sacramentum eleuat: illud continuo incensat. Cū sacerdos dicit. Per oia secula seculorū &c. ante Agnus dei canonici faciūt circulū ante pōtificē: cū quo deinde dicunt Agnus dei. quo dicto vnus ex dignioribus canonicis accedit ad altare: et in cornu epistole genuflectit: et cū sacerdos dixerit orōnē. Domine iesu xpe q dixisti apostolis tuis pacē meā &c. Et altare osculatus fuerit: surgit et etiā osculatur altare ac pacē accipit a sacerdote celebrante: quā ad pōtificē defert: et eū osculat dicens. Pax tecū. Cui pontifex respondet. Et cū spiritu tuo. Deinde illā alicui de beneficiatis ecclesie tradit: qui alijs oib⁹ distribuit: Dicto. Ite missa est. vel Benedicamus dño &c. pōtifex in sede sua si in ea possit a populo cōmode videri. sin aūt ante mediū altaris stās cooperto capite ad altare vsus si cruce nō vtat: vel si vtatur cruce detecto capite ad populū et crucē suā versus: que per capellanū ad hoc deputatum genuflexū coram eo ibidem congruēti spacio tenetur solemniter populo benedicit dicens. Sit nomen domini benedictum &c. Et si nō fuit sermo: data benedictione per pontificē sacerdos qui celebrauit: stans ante mediū altaris: denunciat populo indulgentias quas mandat pontifex publicari. Finitis oibus domum reuertunt.

Unus ex canonicis portat pacē episcopo.

Pōtifex solenniter populo bñdicit si pus nō bñdixit.

De vesperis et matutinis p defūctis

Cum in sero celebrāde sunt in ecclia vespere et matutine pro defunctis: qbus pōtifex velit aut habeat interesse. Ipse pontifex cappa sua pōtificali indutus: Capellano suo eius caudā post ipsum deferente venit ad ecclesiam: et ante altare genuflexus orat deuote: deīde ascendit ad sedem suā sedet et aliquantulū quiescit surgit deinde: et detecto capite versus ad altare dicit secrete. Pater nr. quo dicto caput cooperit: et chorus dicit añam. Placebo domino &c. p vesperis: qua finita et incepto psalmo: sedet pōtifex quousq; incipiatur Magnificat. Quo īcepto surgit capite discooperto sic manēs vsq; ad finē: et eo finito sedet. Finita aña. post Magnificat. Surgit pōtifex et capite discooperto: voce cōpetēti icipit Pater nr. qđ secrete cōplet. Interī accedūt duo acolyti cū cādelabris et luminarib⁹ ardētib⁹: qui se statuunt añ pontificē: inter ipsum et altare spacio cōgruēti: et vnus capellan⁹ pōtificis cū libro quē añ pōtificē tenet: stās medius inter dictos duos ceroferarios. Pōtifex cōpleto Pater nr. dicit. ℣. Et ne nos inducas in temptationē. ℟. Sed liba nos a malo. ℣.

Pontifex post vesperas defunctorū dicit. ℣. et orōnē.

nū. Ep̄la ꝛ euāgeliū nō legunt̄ in ambone sed in presbyterio in loco cōuenienti. Subdiaconus nō osculat̄ manū pōtificis. Lecta epistola diaconus nō petit bn̄dictionē pro euangelio. neqꝫ portātur luminaria neqꝫ incēsum ad euangeliū neqꝫ pōtifex osculat̄ euāgelium illo lecto: sed statim illo finito dicit. Dominus vobiscum. ꝛ Oremus. pro offertorio deinde lauat man⁹. ꝛ more solito ad altare: ꝛ ꝓcedit in missa more cōsueto. Aquam in calicē pro oblatione imponēdā nō bn̄dicit Pontifex: icēsat tamen oblata ꝛ altare: ac alia more cōsueto: deinde ipse solus incensat̄. Subdiacon⁹ etiā nō tenet patenā post pōtificē ꝑut in alijs missis obseruat̄: sed eā super altari ꝑmittit. Cū dicit̄ Sanct⁹. oēs genuflectūt: ꝛ sic ꝑmanēt vsqꝫ ad Per oia scl'a scl'orū. ante Pax dn̄i. Ad eleuationē sacramēti aliqs acolyt⁹ imponit icēsūꝫ in thuribulo: ꝛ subdiaconus genuflexus in cornu ep̄le sacramētū incēsat. Osculū pacis nō dat̄. In fine misse per diaconū dicit̄. Requiescant in pace. Et nō dat̄ bn̄dictio a pōtifice: neqꝫ indulgētie. Et est notandū q̄ genuflexiones supradicte seruantur etiā quando ep̄s celebrat in diebus ferialibus ꝛ ieiunorum. vltra quas tēpore quadragesimali cum in missa cantat̄ Tractus Dn̄e non scd̄m. Cū dicitur vltimus versus videlꝫ Adiuua nos. Pōtifex ꝛ oēs alij in locis suis genuflectunt: sic manentes vsqꝫ ad finem ipsius versus.

Dyaconus nō petit bn̄dictionē an̄ euāgelium nec portat̄ lumē nec incensum.

Dū dr̄ Tract⁹ Dn̄e nō scd̄m ad ver. adiuua pōtifex ꝛ oēs alij genuflectunt.

¶ De officio quod post missaꝫ agitur.

In exequijs alicuius epi siue maioris p̄lati defuncti. Finita missa ordinant̄ in loco vbi absolutiones fieri debebunt. in capite loci: in medio vnū faldistoriuꝫ pro illo qui celebrauit. ꝛ in quatuor angulis quatuor scabella. videlicet in quolibet angulo vnuꝫ scabellū. Subdiacon⁹ accipit crucē ꝓcessionalē. vn⁹ acolit⁹ accipit thuribulū cū igne ꝛ nauiculā cuꝫ thure ꝛ coclear. Alius acolytus vas aque bn̄dicte cum aspsorio. ꝛ duo alij acolyti. Duo candelabra cū luminaribus ardentibus capiunt. Interiꝫ prelatus qui celebrauit apud faldistoriū prope altare deponit planetam. ꝛ etiam si placet poterit deponere dalmaticā: ꝛ tunicellaꝫ: ꝛ accipit pluuiale nigrū. ꝛ mitraꝫ simplicē. ꝛ quatuor alij prelati si adsint accedūt ad sacristiam aut aliū locum cōuenientem: vbi quilibet coꝝ accipit suprochetū. vel si sit religiosus super pelliciū ꝛ desuper amictū: stolam. pluuiale nigrū: ꝛ mitram simplicem deinde accedunt omnes ad illum qui celebrauit: cum quo vadunt ad castrū doloris: seu feretrū: aut sepulturam. vel alium locum in quo absolutiones fieri cōsueuerunt: hoc ordine. Primo thuriferarius cū thuribulo ꝛ na

In exeqⁱjs ꝑlatorū post missam que preparāda sunt.

Pontifex q̄ celebrauit d̄ponit planetam ꝛ accipit pluuiale nigrum.

Quattuor prelati accipiūt stollaꝫ ꝛ pluuiale nigrū super rochetū vel super suppellitium.

Ordo procedendi ad feretrum.

uicella incēsi ꝛ secū alius cū aqua benedicta ꝛ asꝑsorio. Deide duo ceroferarij. Tum subdiacon⁹ cuꝫ cruce: post eum duo iuniores. De inde duo seniores prelati: quoꝛuꝫ qlibet penes se hꝫ vnū capellanū suppellicio idutū: qui de mitra si bi seruit. ꝛ vnū scutiferꝝ qui cereū accēsum poꝛtat. Demū qui missā celebꝛauit: quē ad sinistraꝫ comitatꝰ ꝛ sustinet diaconus. post eum capellani suppellicijs iduti. Si vero non adsint quatuoꝛ pōtifices: loco deficiētiū paranꝰ digniores canonici ecclie: vel alij in dignitate cōstituti suppellicia pluuialib⁹ nigris: ꝛ oꝛdine supradicto procedūt ad locū absolutionis: vbi cū fuerint locanꝰ hoc oꝛdine. Thuriferarius cū deferente aquā bn̄dictā: firmāt se a dextera parte in capite loci. Ceroferarij cum subdiacono crucē deferēte: vadūt ad pedes loci ab illo ꝯgruēti spacio se locātes: ita ꝙ subdiaconus medius sit iter ceroferarios. Junioꝛ ꝑlatus stabit ad pedē dextrū loci. alius post eū ad humeꝝ sinistrū. tertius ad pedē sinistrū. quartus qui est senioꝛ ad humeꝝ dextruꝫ loci. Jlle vero qui rē diuinā peregit: stabit in capite loci i medio: ita vt crucē respiciat. illi vero quatuoꝛ stāt vt se inuicē respiciant: videlicet iunioꝛ secūdum. ꝛ terti⁹ seniorem: quib⁹ sic oꝛdinatis ꝛ stātibus detectis capitibus qui celebꝛauit icipit in tono lectionis seu oꝛationis: absolute dicens.

Quatuoꝛ ꝑlati ponent se in quatuoꝛ angulꝰ feretri oꝛdine qui habenꝰ in textu ꝛ ille qui celebrauit stabit i capite loci vt cruces q̄ est ante pedes feretri respiciat.

Non intres in iudiciū cū seruo tuo dn̄e: q: nullus apud te iustificabitur homo: nisi per te oium peccatoꝝ ei tribuaꝰ remissio: nō ergo eū quesumus tua iudicialis sentētia premat: quē tibi vera supplicatio fidei xp̄iane cōmendat: sed gratia tua illi succurrente: mereaꝰ euadere iudiciū vltionis: qui dū viueret insignitus est signaculo sācte trinitatis. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℞. Amē. Tum sedent oēs quinqꝫ ꝑlati: ꝛ diacon⁹ cū acolitis thuribulū cū nauicella: ac vas aque bn̄dicte cuꝫ aspersorio poꝛtātibus: accedūt ad dextrā dignioris ꝑlati. Interiꝫ choꝛus cantat responsoriuꝫ.

Xp̄s qui celebrauit incipit.

Subuenite scti dei: occurrite angeli dn̄i: suscipientes aiam eiuꝫ offerētes eā in cōspectu altissimi. ℣. Suscipiat te xp̄s q vocauit te: ꝛ in sinu abrahe angeli deducant te. Offerentes eā. ℣. Requiē eternaꝫ. Offerētes eā. Incepto. ℣. Requiē. Acolytus cuꝫ thuribulo et nauicella accedit ante digniorē ꝑlatuꝫ: ꝛ ministrante diacono nauicellā ꝛ dicēte. Benedicite pater reuerē. Prelatus ipse imponit in censum

censum more cõsueto dicẽs. Ab illo bñdicaris ꝛc. Finito responsorio chorus cantat. kyrieleyson. Xp̃eleyson. kyrieleyson. ꝛ cũ incipitur p̃mũ kyrieleyson. surgunt oẽs detectis capitibus ꝛ cũ finitum erit tertiũ kyrieleson. dignior prelatus antedictus dicit voce cõpetenti. Pater nr̃. Qď secrete cõplet. ꝛ interim accipiẽs asperiorũ cũ aqua bñdicta de manu diaconi circũaspergit castrũ sepulturam siue locũ circuiens ad dextrã suã: hoc est ad latus suũ sinistruz: deinde accepto de manu eiusdez thuribulo incensat codez modo circuiens. Diaconus vero tã ad aspersionẽ q̃ȝ ad icẽsationẽ pluuiale ad dextrũ humerũ põtificis eleuat: ꝛ cũ ei aspersoriũ porrigit aut thuribulũ: ꝛ ab eo accipit eius manũ osculat᷑: ꝛ cũ redierit ad locuz suũ põtifex seu p̃latus dicit cõpetẽti voce. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animã eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amẽ. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Maior platus ex quatuor aspgit ꝛ incẽsat feretruz ꝛ dicit. ℣. ꝛ oio nem.

Deus cui oĩa viuunt: ꝛ cui nõ pereunt moriẽdo corpora nr̃a: sed mutant᷑ in melius te supplices deprecamur: vt suscipi iubeas animã famuli tui N. per manus sanctoꝝ angeloꝝ deducẽdã in sinu amici tui abrahe patriarche: resuscitandã in nouissimo iudicij magni die. ꝛ quicquid vitiorum fallente diabolo contraxit: tu pius ꝛ misericors abluas idulgendo. Per xp̃m dñz nostrũ. ℟. Amen. Tum sedent iterũ omnes ꝛ chorus cãtat responsoriũ.

Qui lazarũ resuscitasti a monumento fetidum. Tu eis dñe dona requiem: ꝛ locũ indulgentie. ℣. Qui venturus es iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculo p ignem. Tu eis. ℣. Requiẽ eternã. Tu eis. kyrieleyson Xp̃eleyson. kyriel. Interim cũ dicit r̃nsoriũ diacon᷒ cũ thuriferario ꝛ portante aquã benedictã accedit ad dextrã scd̃i dignioris prelati sedentis ad sinistrũ pedẽ loci: qui icepto versiculo Requiẽ eternã. imponit incensum vt supra. ꝛ cuz dr̃ kyriel. surgũt oẽs detectis capitibus ꝛ vltimo kyrieleyson dicto. dicit idẽ secũdus p̃latus cõpetẽti voce Pater nr̃. quod cũ secrete cõplet. asp̃git ꝛ incensat vt p̃mus: ꝛ cũ redierit ad locũ suũ dicit. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animã eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amẽ. ℣. Dñe exaudi orõnem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Secũdus p̃latus idẽ facit qď p̃m᷒.

Fac q̃sumus dñe hanc cũ seruo tuo. N. defuncto misericordiã: vt factorũ suoruz in penis nõ recipiat vicẽ: q tuã in votis tenuit volũtatẽ: vt sicut hic eũ vera fides iunxit fideliũ turmis: ita illic

associet angelicis choris. Per xpm dnm nostrum. R. Amen. Quo dicto sedent oes: et chorus cantat. R.

Domine qn veneris iudicare terram vbi me abscondam a vultu ire tue. Quia peccaui nimis in vita mea. V. Comissa mea pauesco et ante te erubesco: dum veneris iudicare noli me condemnare. Quia peccaui. V. Requiem eternam. Quia peccaui. Kyriel. Xpel. Kyriel. Incepto respõsorio diaconus cum thuriferario: et portante aquam bndictam: accedit ad dextram tertij dignioris plati sedentis ad sinistrum humerum loci: q incepto. V. Requiem eternam. imponit incensum vt supra: et cum dicitur kyriel. surgunt omnes detectis capitibus: et vltimo kyrieleyson dicto dicit idem tertius platus cõpetenti voce Pater noster. qd cum secrete cõplet aspergit et incensat vt fecit scds et cum redierit ad locum suum dicit. V. Et ne nos inducas in. R. Sed libera nos a malo. V. A porta inferi. R. Erue dne animam eius. V. Requiescat in pace. R. Amen. V. Dne exaudi orõnem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Inclina dne aurem tuam ad preces nras qbus misericordiam tuam supplices deprecamur: vt aiam famuli tui. N. quam de hoc seculo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione cõstituas: et sanctorum tuorum iubeas esse cõsortem. Per xpm dominum nrm. R. Amen. Deinde sedent

Tertius prelatus eadem facit qd secundus.

omnes: et chorus cantat. R.

Ne recorderis peccata mea domine. Dum veneris iudicare seculum per ignem. V. Dirige dne deus meus in conspectu tuo vitam meam. Dum veneris. V. Requiem eternam. Dum veneris. kyriel. Xpel. kyriel. Cum rnsorium dicitur diaconus cum thuriferario et alio portante aquam bndictam: accedit ad dextram iunioris prelati sedentis ad dextrum pedem loci: q incepto. V. Requiem eternam. imponit incensum vt supra: et cum dicitur kyrieleison. surgunt oes detectis capitibus: et vltimo kyrieleison. Dicto idem iunior platus cõpetenti voce dicit. Pater nr. qd cum secrete cõplet aspergit et incensat vt alij: et cum ad locum suum redierit: dicit. V. Et ne nos inducas in. R. Sed libera nos a malo. V. A porta inferi. R. Erue dne animam eius. V. Requiescat in pace. R. Amen. V. Domine exaudi orõnem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dns vobiscum. R. Et cum spu tuo. Oremus.

Absolue qsumus dne animam famuli tui. N. ab omni vinculo delictorum: vt in resurrectionis gloria inter scos et electos tuos resuscitatus respiret. Per xpm dnm nostrum. R. Amen. Cum sedent oes et chorus cantat responsorium.

Libera me domine de morte eterna: in die illa tremenda. Quando celi mouendi sunt et terra. Dum veneris iudicare seculum per ignem. V. Tremens factus sum ego et timeo dum discussio venerit atqz ventura

Quartus prelatus idem facit qd alij fecerunt.

tura ira quando celi. ℣. Dies illa dies ire calamitatis ⁊ miserie dies magna ⁊ amara valde. Dũ veneris. ℣. Requiẽ eternã. Libera me dñe. kyrieleyson. Xp̃eleysõ. kyrie leysõ. Incepto rñsorio diaconus cũ thuriferario ⁊ alio portante aquã bñdictã accedit ad dextrã põtificis q missam celebrauit in capite loci sedẽtis q reincepto responsorio. Libera imponit incensum vt supra. Et cũ dicit kyrieleyson. surgunt oẽs detectis capitibus: ⁊ vltimo kyrieleyson dicto. Idẽ põtifex dicit voce cõpetenti Pater nr̃. Quod secrete cõplet: ⁊ interim aspergit ⁊ incẽsat vt alij: ⁊ cũ ad locũ suũ redierit dicit. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe aĩas eius. ℣. Requiescãt in pace. ℟. Amẽ. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Ille q celebrauit idẽ facit qd alij quatuor fecerunt.

Absolue q̃sumus dñe animã famuli tui. N. vt defunctus seculo tibi viuat: ⁊ q̃ per fragilitatẽ carnis humana cõuersatione cõmisit tu venia misericordissime pietatis absterge. Per christũ dominũ nostrũ. ℟. Amẽ. Deinde dicit idẽ põtifex. ℣. Requiẽ eternã dona eis dñe. ℟. Et lux ppetua luceat eis. Tũ duo ex cantorib⁹ dicunt alta voce. Requiescãt in pace. ℟. Amẽ. Quo dicto põtifices seu p̃lati ipsi q mitris vtunẜ: illas recipiũt ⁊ oẽs eo ordine quo venerunt reuertuuẜ ad sacristiã vel aliũ locũ idoneũ vbi deponũt sacras vestes: ⁊ ad ppria quisq; reuertiẜ vbi vero cõmode quatuor p̃lati q post missam vt p̃fertur absoluãt haberi nõ possunt: aut ita absoluere cõsuetũ nõ sit: celebrãs solus paratus vt supra: post missam p̃cedẽtibus oĩbus supra ordinatis: ⁊ capellanis suis ipsum sequẽtibus: accedit ad sepulchrũ defuncti: aut aliũ locũ vbi huiusmodi absolutiones fieri solent: ⁊ ibi stans in loco suo supradicto dic. Non intres in iudiciũ cum seruo tuo ⁊c̃. In tono p̃dicto. Quo dicto sedet: ⁊ chorus cantat Respõsoriũ. Libera me domine ⁊ kyrieleison. vt supra. Pontifex vero imponit incensũ ac aspergit ⁊ incensat vt supra: deinde dicit orationẽ ex dictis quiq; quã maluerit. ⁊ in fine dicit Requiẽ eternã. vt supra. tum redit ad sacristiam vbi depositis sacris ad propria reuertitur.

Qñ plati p̃dicti nõ habenẜ infrascripto modo fiat officium.

¶ De missa pro defunctis que corã pontifice celebraẜ.

Um autem missa celebratur coram põtifice pro defunctis pontifex non dicit Introibo, neq; facit confessionẽ cũ sacerdote. Incẽso etiã nõ vtitur in ista missa: nisi ad oblata post offertoriũ: ⁊ ad altare ⁊ alia more consueto. ⁊ celebrãs solus icẽsaẜ ⁊ põtifex deinde etiã sacramẽtũ per subdiaconum cũ eleuaẜ. Incensũ tamẽ pro incẽ

In missa q̃ defuntis celebraẜ corã pontifex nõ dicat confessionẽ nec incenso vtiẜ nisi ad oblata et alia q̃ sũt in textu nõ sunt.

satione sacramẽti nõ imponit põtifex: sed vnus ex acolytis. Canonici nõ veniũt ad circulũ ad **Sanctus.** neqȝ ad **Agnus.** Nõ datur aliqua bñdictio a pontifice: neqȝ ad euangeliũ neqȝ ad aquã ꝑ oblatione. Subdiaconus nõ vadit ad osculũ post epl'am: neqȝ põtifex osculat' librũ euãgelioꝝ: neqȝ subdiaconus tenet patenaȝ post oblationẽ: neqȝ dat' pax: neqȝ põtifex dat bñdictionẽ in fine misse neqȝ indulgẽtias. Põtifex et alij oẽs ad orõnes primas ⁊ vltimas misse: ⁊ a dicto **Sanctus.** vsqȝ ad **Agnus dei.** Exclusiue i locis suis genuflectũt. ⁊ huiusmodi gẽuflexiones etiã fiũt in oibus diebus ferialibus ⁊ ieiunioꝝ quãdo missa de feria celebrat': excepto a pascha vsqȝ ad octauã pẽthecostes.

¶ De missa priuata quam pontifex audit.

Uando aũt põtifex audit missam ꝑuatã quotidiano suo habitu indutus: genuflectit a parte euãgelij apud faldistoriũ sibi paratũ ⁊ sup illud procumbit semp: cũ deuotione manibus iunctis. Surgit quãdo dicit' euãgeliũ. Finito euangelio iterũ genuflectit: ⁊ aliquis ex dignioribus portat missale ad osculandũ pontifici: idẽ fit de pace. In fine misse sacerdos vertit se ad põtificẽ quasi licentiã petiturus ꝑ danda bñdictione: ⁊ põtifice annuẽte bñdicit vt moris est. In missa

Põtifex osculat' euangeliũ post quã lectũ est ⁊ dat' ei ꝑplim pax.

aũt ꝑ defunctis nõ osculat' euãgeliũ: neqȝ datur pax. alia autẽ fiunt vt supra. ¶ Sequitur de diuersitate colorum.

Sacerdos bñdicturus post missaȝ vertit se ad põtificẽ ⁊ eiꝰ cõsensu bñdicit populo.

Irca diuersitatẽ coloꝝ qbus romana ecclia in officijs vtitur ẽm temporis diuersitatẽ sciendũ est: q' scta romana ecclia quinqȝ colorĩbꝰ vtit' in sacris vestibus vȝ. Albo. Rubeo. Viridi. Violaceo ⁊ nigro: qdam aũt violaceũ ⁊ nigrũ ꝑ vno reputant. ¶ De colore albo.

Albo colore vtit' a vesperis vigilie natiuitatis dñi vsqȝ ad octauã epiphanie iclusiue exceptis festis martyrũ q̃ interueniũt. Feria qnta i cena domini. Sabbato sctõ in officio misse: ⁊ ab illo die vsqȝ ad octauã ascẽsionis dñi inclusiue: quãdocũqȝ officiuȝ de tẽpore agit': ꝑter dies rogationũ: ⁊ ꝑter missam q̃ dicit' in die sci marci. De officio letanie. In oibus festis gliose virginis marie. In receptione cñ cãdelarũ. in festo purificationis beate marie virginis vtit' colore violaceo: ⁊ postea in missa albo. In festo sctẽ trinitatis In festo oium sanctoꝝ: in festis angeloꝝ: in festo natiuitatis sancti ioannis baptiste: in principali festo sancti ioannis euangeliste: in conuersione sancti pauli: in cathedra sancti petri in festis oium cõfessoꝝ: ⁊ oium sanctoꝝ q martyres non sunt: in chrismando: in dedicationibus eccliarũ: ⁊ ꝑ octa

Colore albo q̃ tempore vtẽdũ sit

nas festoꝝ pdictoꝝ q̄ octauis: habent: quādo de ipsis octauis agitur. ℭ De colore rubeo.

Coloꝛe rubeo quo tēpoꝛe vtendum sit.

Rubeo coloꝛe vtit̄ a vigilia pēthecostes in missa vsq3 ad sabbatū post festū ipsū iclusiue. in festis sancte crucis: in festo decollationis sācti ioānis baptiste. In festo oīum apl'oꝝ ꝛ euāgelistaꝝ. preter principale festū sancti ioānis euāgeliste. ꝛ preter festū cōuersionis sancti pauli. ꝛ cathedre sancti petri. In festis omniū sanctoꝛū ꝛ sanctarum martyꝝ preter festuʒ sanctoꝝ innocētū quando extra dominicā venit tunc enim violaceo vtitur. ꝛ si in dominica venit vtit̄ rubeo: ꝛ i octaua rubeo quacunq3 die venit. ꝛ eodē coloꝛe rubeo vtendū est per octauas predictoꝝ festoꝝ que octauas habēt quando de ipsis octauis agit̄. Et in degradatione clericoꝛuʒ ꝛ prelatoꝛum cuiuscunq3 oꝛdinis.

ℭ De coloꝛe viridi.

Viridi coloꝛe vtēdū qñ.

Viridi coloꝛe vtitur inter octaua epiphanie ꝛ septuagesimā: ꝛ inter festū pēthecostes ꝛ aduētum. quando dominicale officiū agitur excepto festo trinitatis tātū quo vtit̄ coloꝛe albo vt supꝛa dictū est. ℭ De coloꝛe violaceo.

Coloꝛe violaceo vtendū qñ sit.

Violaceo coloꝛe vtitur a prima dñica aduentus vsq3 ad missam in vigilia natiuitatis domini inclusiue. ꝛ a septuagesima vsq3 ad officiū misse in vigilia pasche exclusiue. quādocūq3 in predictis tempoꝛibus officiū de tempoꝛe agitur: excepta quinta feria in cena domini: in qua vtitur albo: ꝛ feria sexta in parasceue in q̄ vtitur nigro. Et est intelligendū ꝙ sabbato sancto in toto officio quod agitur ante missam vtēdū est violaceo coloꝛe: excepto ꝙ diaconus qui cantat benedictioneʒ cerei: indutus esse debet dalmatica alba. Sed benedictiōe cerei cantata diaconus ipse amota dalmatica assumit planetaʒ violacei coloꝛis ꝛ tenet eā vsq3 ad officiū misse. In quatuoꝛ tēpoꝛibus. In vigilijs sanctoꝛum in quibus est ieiuniū indictum quādo missa de vigilia dicitur. In diebus rogationuʒ ꝛ in missa que dicit̄ in die sancti marci de officio Letanie. In festo sanctoꝛum innocentuʒ: quando extra diem dñicā occurrit. In festo purificationis beate marie. in receptione cādelaruʒ ꝛ in pcessione: ꝛ in processione: in die palmarum. Et est notāduʒ ꝙ si aliquo dictoꝝ dieꝝ quo coloꝛe violaceo est vtendū pōtifex celebꝛaret: diaconus ꝛ subdiaconus vti debent planetis plicatis ante pectus: quas nō accipiūt nisi pōtifice totaliter parato: tūc eas capiunt ꝛ manipulos: exceptis tertia dominica aduētus qua cantatur introitus. Gaudete ꝛ quarta dñica q̄dragesime qua cantat̄ introitus. Letare hierusalē. His duabus dominicis ministri predicti vtuntur dalmatica ꝛ tunicella. ℭ De coloꝛe nigro.

Colore nigro in parasceue: et officio defunctorum vti debet.

Nigro colore vtitur feria sexta in parasceue: et in missis defunctorum. Sciendum est tamen quod diebus quibus est vsus nigri coloris: vti violaceo non est inconueniens.

De mitra.

Quibus temporibus vti debeat pontifex mitra solenni.

Mitra aurifrigiata non vtitur ecclesia romana ab aduentu domini vsque ad festum natiuitatis domini: excepto in dominica Gaudete. nec a septuagesima vsque ad feriam quintam maioris ebdomade: excepto dominica quarta quadragesime quando cantatur Letare hierusalem et cetera. Nec in omnibus vigilijs de quibus ieiunia celebrantur: nec in omnibus quatuor temporibus: nec in rogationibus nec in letanijs: nec in officijs defunctorum: nec in festo innocentum: quo etiam violaceis vestimentis vtimur: nisi venerit in dominica. In feria quinta maioris ebdomade vtitur. In sexta feria non vtitur. In sabbato sancto in missa tantum vtitur: et postea a pascha vsque ad aduentum: et a natiuitate domini vsque ad .lxx. et in omnibus festis duplicibus: et nouem lectionum totius anni. In festo sancti marci vtitur in missa tantum. In benedictionibus autem et consecrationibus vtitur mitra: prout supra in locis suis est notatum.

De Gloria in excelsis. Pax vobis: et Ite missa est.

Quibus diebus dicende sunt. Gloria in excelsis. Pax vobis et Ite missa est.

Dominica prima aduentus vsque ad natiuitatem domini non cantatur Gloria in excelsis. Nisi in festis nouem lectionum. A .lxx. vsque ad pascha similiter non cantatur: nisi in festis nouem lectionum: preterquam in quinta feria cene domini. In reliquis autem diebus dominicis: et festiuis generaliter cantatur. Et nota quod si infra ebdomadam cantatur missa de dominica: vel de cruce: aut de beata virgine: seu alia votiua: non dicitur Gloria in excelsis. Dicitur autem semper in missa Gloria in excelsis. quando Te deum laudamus dicitur in matutinis. Et notandum quandocunque in missa dicitur Gloria in excelsis. Pontifex dicit ante primam orationem Pax vobis. Et in fine misse dicitur Ite missa est. Quando autem non dicitur Gloria in excelsis. Pontifex Dominus vobiscum. Et in fine misse dicitur Benedicamus domino.

De Credo

Quibus diebus dici debet. Credo in missa.

Credo in vnum deum. Dicitur in omnibus diebus dominicis totius anni: etiam si de aliquo festo missa dicatur de quo alias Credo non esset dicendum. In prima missa natiuitatis domini: et ad omnes alias missas illius diei: et deinceps per totam octauam. In octaua beati iohannis euangeliste. In epiphania domini: et per totam octauam. In conuersione sancti pauli. In omnibus festiuitatibus beate marie virginis: et per earum octauas. In cathedra sancti petri. Feria quinta in cena domini in ecclesijs et illa missa vbi crisma conficitur: non in alijs: in resurrectione domini et per totam octauam: in festo ascensionis domini: et per totam octauam: in festo penthecostes. et per totam octauam. in festo corporis christi: et per totam octauam: in festo sancti ioannis ante portam latinam. in fe-

sto aplo͞r petri ⁊ pauli. ⁊ per totā octauā. in festo scti petri ad vincula. in octaua scti laurentij: eo ꝙ venit infra octauā beate virginis. in festiuitatib⁹ sacte crucis. Omniū aplo͞r. Angelo͞r euangelistaruꝫ. Quatuor docto͞r. ⁊ sancti barnabe. In festo oiuꝫ sancto͞r: ⁊ in oibus ꝯsecratióib⁹ eccliaꝝ: altariū ⁊ pótificū. ¶ De baculo pastorali.

Quibus tēpibus vti debeat pontifex baculo pastorali.

Pontifex in sua ciuitate ⁊ diocesi tm̄ baculo pastorali vti dꝫ. ⁊ etiā extra illas vbicunqꝫ cósecratióes seu ordinationes fecerit. aut benedictiones personales his tépoꝛibus videlicet in oibus processionibus. ⁊ tunc si processio sit lóga. eum deferri faciat ante se per vnū ex capellanis suis. pluuiali idutū. Si vero breuis sit processio: ipse pontifex sinistra sua ipsum deferre poterit. in vesperis pontificalibus ipso pótificaliter parato: eūdo de sacristia ad altare: ⁊ redeūdo. Dū cantaṫ Magnificat in fine dū populo benedicit. in missa pótificali cuꝫ paratus de sacristia ad altare pcedit: ⁊ cū reuertiṫ. Cū accedit de faldistorio ante mediū altaris vt cófessionem faciat duꝫ euágeliū dicīṫ. Cū pótifex ipse sermoné facit ad populū. ⁊ cum in fine populo benedicit. Quotiéscūqꝫ sacris vestibus paratus populum alloqtur ⁊ admonet. ac pplo soléniter bñdicit. baculum in manu tenere debet. Similr̄ ⁊ in illis actib⁹ in quibus supra in suis locis est notatum. ¶ De benedictione pontificali.

Forma solēnis benedictionis que daṫ per platos q ex priuilegio cruce vtuntur.

Pontifex legatus de latere. Patriarcha: vel archieps aut eps qui ex puilegio cruce vti potest. cū pplo benedicit. siue sit in altari. siue in sede. vnus ex capellanis ad hoc deputatus. ante ipsum crucē suam tenet cógruēti dist̄ātia: ad quā versus pontifex detecto capite dicit. Sit nomen dñi benedictuꝫ ⁊c̄. Et populo vt moris est bñdicit. ¶ Si vero eps sit: qui cruce nó vtaṫ: stans in altari: vel sede sua cū mitra si ea tūc vtatur. vel si nó sit paratus capite coopto versus ad altare dicit. Sit nomen dñi benedictum ⁊c̄. Et populo vt moris est bñdicit.

Forma bñdictionis episcopi q nō habet vsuz crucis.

Et si casu aliquo accideret ꝙ legatus de latere: aut alius ex pdictis populo bñdicturus: crucem ante se nó haberet: bñdicit cū mitra vel capite coopto vt eps. Huiusmodi aūt solénis bñdictio daṫ per pótificé finita missa quotiens cūqꝫ soléniter celebrat. Singulis dñicis diebus quando sūme misse interest. in oibus festiuitatibus saluatoris nr̄i. Beate marie virginis apostolorū. Martyrū. Cófessorū ⁊ Uirginū. in dedicationib⁹ ecclesiarū ⁊ altariū ac in anniuersario earūdé in cósecratióib⁹ epo rū. in bñdictióib⁹ regū. Reginaꝝ Abbatū. Abbatissaꝝ ⁊ virginuꝫ. in ordinatióib⁹ clerico͞r: ac alias

Qñ danda est solennis bñdictio.

vt supra specialiter reperit̃ expressum: ⁊ etiã post vesperas festiuitatũ maiorũ ⁊ principaliũ: ac dñicis diebus. ¶ De officio capellani pótifici assistentis.

Quotiẽscũq; pótifex solẽniter est celebraturus: tã in vesperis q̃3 in missa vnus ex dignioribus ecclie aut alius presbyter pótifici magis placẽs: suppellicio ⁊ desup pluuiali coloris tẽpori cõueniẽtis indutus: pótifici assistere debet. Js librũ missalem seu aliũ: quo pótifex in officio vti debebit ordinat: ⁊ signat oia per pótificẽ dicẽda. Et cũ tẽpus erit stãs ad sinistrã pótificis: ostendit ei digito suo oia p eũ dicẽda: ⁊ etiam vbi opus erit claꝫ voce demissa cũ monet. Js in vespis cũ tẽpus erit: ⁊ etiaꝫ in missa: diacono alijs ĩpedito: stãs ante pótificẽ: mitraꝫ ⁊ birretũ illi ammouet: dãs ea capellano ad mitrã seruiẽti: deide illa ei reiponit capellano de mitra seruiẽte ⁊ vittas tenente. Incepta aña añ Magnificat. Pótifici nauicellã offert vt iponat incẽsum: ⁊ illius benedictionẽ petit dicẽs. Bñdicite pater Reuereñ. Deide ante altare pótifici thuribulũ offert vt incenset altare: ac pluuiale pontificis ad dextrũ humerũ eleuat ne ipediat ipsum incensantẽ. Altari incẽsato thuribuluꝫ ab eo reaccipit: ⁊ incẽsat primũ ipm pótificẽ: ter ducẽs thuribulũ: deide alios oẽs. Pótifice añ missam dicẽte ps. Quã dilecta ⁊c. genuflexus ad sinistrã pótificis: suppellicio ⁊ pluuiali indutus librũ tenet: ⁊ cũ eo psalmos dicit: ⁊ ad versiculos rñdet. Pótifice manus lauãte bacile sustinet: similiter ⁊ mãtile cũ pótifex manus tergit dic̃ aũt cũ pótifice p missa Introibo. kyrieleysõ. Et in terra. Patrẽ. Sanctus: agn⁹ dei. Dicto p pótificẽ offertorio librũ missalẽ cum cussino portat añ pect⁹ ad altare: vbi posito desup libro sup cussino inueniat oronẽ. Suscipe sctẽ pater ⁊c. Deide se retrahit extra cornu euangelij vbi pótificẽ expectat: q cũ fuerit añ inferiorẽ gradũ altaris occurrit ei: ⁊ a sinistra eũ sustinet vsq; ad planũ supius añ altare tũc apud librũ offiñ suũ iplet. Dicto p eũ cũ pótifice Agn⁹ dei. accedit ad dextrã pótificis: ⁊ ibidẽ iuxta altare genuflexus expectet quousq; pótifex dixerit oronẽ. Dñe iesu xpe ⁊c. Tum surgit osculat̃ altare ⁊ accipit pacẽ a pótifice dicẽte. Pax tibi. cui rñdet. Et cũ spiritu tuo. Deinde pacem dat dignioribꝰ: tuꝫ diacono qui eam dat subdiacono. postea ipse assistẽs dat eam vni acolyto: qui ipsam dat ceteris singulis dicẽs. Pax tibi illis similiter respõdẽtibus. Et cũ spiritu tuo. Cursu pacis peracto: reuertit̃ ad altare vbi officiũ suũ exequit̃. Peracta cõmunione per pótificẽ portat missalẽ librũ cũ cussino a cornu euangelij ad cornu eplẽ. Data per pó

Capellanus pontificis pluuiali indutus missale ⁊ aliũ librũ quo eps vti debet ordinat et signat et pótifici digito d̃monstrat ⁊ alia facit vt in textu habentur.

tificẽ indulgẽtia si nõ fuit sermo. ipse assistẽs publicat idulgentiã per põtificẽ cõcessaꝫ. Et quotiẽscũqꝫ põtifici naviculã offert aut thuribulũ vel qd aliud: ⁊ cũ põtifex id sibi restituit: debet semper eiuꝫ manũ osculari. ❡ De officio diacõi põtifici i missa ministrãtis.

Diaconus põtifici in missa ministrature antecꝫ pontifex sua paramenta accipiat se parat oib⁹ paramẽtis dẽpto manipulo. ⁊ nisi planeta añ pect⁹ plicata vtẽdũ esset quã ⁊ manipulũ ꝑmũ accipit põtifice oibus paramẽtis iduto. tpe cõgruẽti pontifice paramẽta capere volẽte accedit ad dexterã. ⁊ subdiacon⁹ ad sinistrã põtificis: ⁊ ambo iduũt põtificẽ oib⁹ paramẽtis põtificalibuꝫ eo ordine, put supra in missa põtificali dictũ est. Põtifice iduto diacon⁹ capit manipulũ ⁊ planetã ante pectus plicatam si ea fit vtendũ. Is cũ pontifice dicit. Introibo ⁊c̃ kyrieleison. Et in terra. Sanct⁹. ⁊ Agn⁹ dei. Et põtifici birretũ ac mitraꝫ iponit: ⁊ gremiale quando opuꝫ erit: ⁊ etiã deponit. Dicto graduali vel ante aut post iuxta distãtiã loci: librũ euangelioꝝ manib⁹ accipiẽs ante pectus portat: ac sup mediũ altaris ponit. Tũ accedit ad põtificẽ cui ministrat naviculam vt iponat incensum. Deinde revertitur ad altare: corã quo genuflexus dicit. Munda ⁊c̃. Quo dicto accipit librũ de altari: queꝫ portãs ante pect⁹: revertit̃ ad põtificẽ: ⁊ corã eo genuflex⁹ inter duos ceroferarios: petit ab eo bñdictionẽ dicẽs. Iube dõne bñdicere Deinde accedit ad locũ ⁊ cãtat euãgeliũ. Cũ dicit Initiũ vel Sequẽtia sancti euãgelij ⁊c̃. Signat primo librũ: deinde seipꝫ in fronte: ore: ⁊ pectore. Cũ rñdet̃ a choro Glia tibi dñe. Accepto thuribulo a thuriferario: icensat librũ pˀio in medio. Deinde a dextriꝫ libri. Tũ a sinistriꝫ illi⁹: ⁊ cõtinuat. Finito euangelio redit ad põtificẽ: ⁊ illũ postcꝫ euãgeliũ osculat⁹ fuerit icẽsat. Si ꝑdicandũ fit: finito sermone accedit añ põtificẽ: corã quo stanꝫ capite iclinato dicit. Confiteor ⁊c̃. put supra i missa põtificali ordinatum est. Postcꝫ dictũ fuerit in Credo. Et incarnat⁹ est. Accipit de credẽtia bursã cuꝫ corpale ⁊ eaꝫ portat reuerẽter ad altare: sup quo corpale extẽdit ⁊ bursam in cõuenienti loco ibidem ponit. Deinde ad põtificeꝫ redit. Dicto offertorio per põtificem ei mitrã iponit ⁊ annulos ac cyrothecas extrahit ⁊ eo man⁹ lauãte mappulã a suo latere tenet. Tuꝫ põtifici iponit ãnulos ⁊ ipꝫ ad altare ascẽdẽtẽ sustinet ad dextraꝫ. Offert deinde põtifici patenã cũ hostia. Tũ vinũ in calicẽ iponit: ⁊ pontifici an satiꝫ fit ostendit. ac iposita pro sacrificio per eũ aqua subdiacono ampullã per pedẽ tenẽte calicẽ ipm simul cuꝫ põtifice

Dyaconus parat epm mitrã ⁊ birretũ iponit ⁊ alia vt in textu facit.

offert dicēs cū eo. Offerimus tibi rč. Tū tradit patenā subdiacono: offert deinde naviculā pōtifici vt incēsum imponat in thuribulo: petens illud bn̄dici: quo imposito offert thuribulū: deinde dextra manu pedē calicis: ꝛ sinistra manicā dalmatice ac planetam in brachio dextro pōtificis tenet ne pōtificē ipediat. Incensata oblatione: pōtificē a dextris sustinet vt incenset altare: quo incensato accipit a pōtifice thuribulū ꝛ eū incēsat. Deinde alios oēs. Advertit ad calicē quotiēscūq; sup illū pōtifex bn̄dixit: ꝛ pedē calicis digitis dextre manus tenet: ne scādalū fiat. Ac sepi⁹ planetā aptat pōtifici ne eū ipediat. pallā quoq; de calice quotiēs expedierit deponit ꝛ reponit reuerēter. Dicto Agnus dei cū capellanus assistēs pro capienda pace a pōtifice a libro recedit. ipse diaconus vadit ad librū missalē ꝛ illius curā hēt. ac pōtifici oia p eū dicēda ostēdit quousq; cursu pacis pacto capellanus assistēs ad librū ipsū reuertat. Pontifice cōmunicato si capellanus assistēs reuersus sit ad librū. vinū ifūdit in calicē ꝛ aquā si placet vt pōtifex se purificet. Deinde sibi birretū iponit ꝛ mitrā vt manus lauet: qui dū lauat mātile a suo latere tenet ac eo loto ꝛ terso: deponit sibi mitrā ꝛ birretū. ac capillos cum birreto explanat. Tū si assistēs reuersus nō sit: portat missalē cū cussino ad cornu epl'e. Cū pōtifex dicit orōnes ꝛ alia stat post eū spacio cōgruenti more cōsueto. Finita vltima orōne per pontificē. ꝛ a choro rn̄so Amen. versus ad pplm dicit. Ite missa est. Si sit dicēdum. vel versus ad altare dicit. Bn̄dicamus dn̄o. aut Requiescāt in pace. Si sit pro defūctis celebratū. Tū dicto p pōtificē Placeat rč. Imponit sibi birretū ꝛ mitrā vt populo benedicat. quo facto suo ordine ante pōtificē vadit vsq; ad locū vbi paramenta deponere debet: vbi paramētis oibus adiuuāte ipsū subdiacono pontificē exuit. Deinde sua deponit ꝛ vadit in pace. Quotienscūq; autē naviculā aut thuribulum vel quid aliud pōtifici offert. debet pōtificis manū osculari. Similiter ꝛ qn̄ pōtifex illud sibi reddit. ¶ De officio subdiacōi pōtifici i missa ministrātis.

Subdiacon⁹ in missa pōtifici ministraturus se parat cū diacono oibus paramētis ordini suo cōuenientibus anteq̄ pōtifex sua paramēta accipiat: excepto manipulo ꝛ nisi planeta ante pectus plicata vtendū esset: quā ꝛ manipulū accipit pōtifice totaliter parato. hic pōtifice psalmos. Quā dilecta. cū alijs dicente sandalia cum caligis: aliqua mappula de serico cooperta. ambabus manib⁹ ante se eleuata portat ad pōtificē: ac ei illa induit. Quib⁹ indutis. ac orō

Subdiaconus pōtificē calciat manipulū ei iponit ꝛ alia facit q̄ habent' in textu.

nibus oibus post dictos ps. Quā dilecta rc. positis finitis stans ad sinistrā pótificis: diacono sibi ad dexterā astāte: induit pótificē oibus paramētis eo ordine: put supra in missa pontificali dictū est: quo induto capit manipulū suuz r planetā plicatā ante pectus si ea sit vtēdū: deinde accipit librū euāgeliorū: r intus manipulū pótificis: quē pótifici cū in confessione dicit. Deus tu cōuersus rc. imponit: r eius manū sinistraz osculat: tū pvenit ad cornu euāgelij altaris r ibidez pótifici postq̄z altare osculatus fuerit librū euāgeliorū apertū porrigit osculādū. Cū pótifice dicit, Introibo. kyrieleisō. Et in terra. Patrē. Agnus dei. Pótifice orōnes aut alia dicente stat post diaconū more cōsueto. tépore oportuno accedit ad locū vbi eplaz est dictur⁹. qua lecta reuertit ad pótificē. r corā eo genuflexus eplariū ei pbet. supra quē pótifex dextrā manuz ponit: quā ipse osculat nisi celebret p defūctis. Tū surgit r stans tenet ante pótificē librū missalem: quousqz pótifex ex eo legerit eplam: r alia vsqz ad euāgeliū iclusiue. postq̄z pótifex offertoriū dixerit. subdiacon⁹ accipit mappulā circa collū. r calicē cū purificatorio: patena desup posita cū hostijs r palla. Et cū pótifex ad altare accedit vadit ipse post eū ad cornu eple cuz calice r alijs pdictis q̄ dat diacono. Deinde accipiēs ampullam vini de manib⁹ acoliti illā mistrat diacono. tū ampullā aque de manu eiusdē accipiēs: ondit pótifici dicens. Bndicite pr reueren. q sup eā signū crucis facit r ipso subdiacono ampullā p pedē tenēte diacon⁹ isūdit pusillū aque i calicē: r restituta ampulla aq̄ acolyto capit patenā a diacono quā stās cōpetēti spacio post pótificē r diaconuz. tenet quousqz dixerit Pr nr. Tūc redit ad altare: r eaz det diacono: nisi pro defūctis celebretur q2 tūc non petit aquā bndici nec patenā tenet dicto Agn⁹ dei. p pótificē cū diaconus de missali pótifici ministratur⁹ ad sinistraz pótificis accesserit: ipse stat a dextris. ac de calice pallaz ammouet. ac pótifice cōicato: si capellan⁹ assistēs ad librū nōdū sit reuersus. vinū infundit in calicē: r aquaz si placet vt se pótifex purificet: quo facto vadit ad sinistraz pótificis: mūdat calicē: r corpalia plicat ac oia reportat ad credētiā. Deinde post diaconū ad locū suū reuertitur. Data bndictiōe per pótificē: cū paramētis exuit: adiuuāte diacono: r vadit i pace. ¶ De officio capellani d mitra pótifici fuiētz.

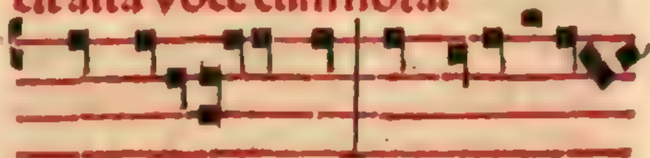
Uādocūqz pótifex siue i missa siue alio officio diuio aut als i cuiusuis rei ɔsecratione aut bndictiōe mitra vtit hre dz capellanū suppellicio idutū: q tobalēā sericā lōgā tz a collo añ pect⁹ hic r ide de

Capellan⁹ de mitra cū suppellicio indut⁹ r tobaliā sericā i collo tenēt mitrā tenet r eā diacono dat epo ponēdā et qñ de ponit eā recipit r alia vt habetur in textu facit.

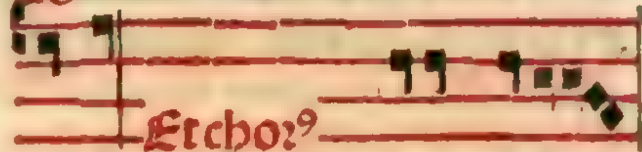
pẽdentẽ: ⁊ retro pontificem stãs cũ tẽpus sit mitrã recipit ab assi-stẽte vel diacono ipsã põtifici de ponẽte: ⁊ eã per extremitates di-cte tobalee tenẽs conseruat: quousq; sit põtifici rei ponenda. Tũc eã diacono aut capellano assistẽ-ti pbet vt per eũ põtifici iponat. Subdiacono aũt alias impedito ipse vittas mitre tenet vt põtifici cõmodius iponat. In missa post offertoriũ põtifice icẽsato ac ma-nib⁹ lotis mitrã ponit super alta re in cornu eple: quousq; põtifex cõmunicat⁹ post purificationez sit loturus. Tunc iterũ eam reacci pit vt põtifici imponat. In vespe ris vero capellano assistẽte alias ipedito: aut etiã extra diuina: ac in rerũ cõsecrationibus vel bñdi ctionibus in qbus assistẽs ac dia conus ⁊ subdiaconus nõ intersũt ipse capellanus tẽpore oportuno stans ante pontificem: ei mitram iponit ⁊ deponit. ¶ Qñ ⁊ qualr solẽnis epalis bñdictio dz dari.

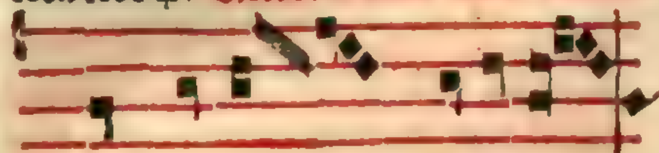
Solẽnis epalis bñdi ctio dicit ⁊ datur ad missã i dñicis dieb⁹ in festiuitatib⁹ dñi btẽ marie aplorum martyrũ cõfessorũ virginũ in dedi cationib⁹ ecclia rũ ⁊ altariũ. In an niuersario dedicatiõis eorũ in cõ-secratiõib⁹ epoꝝ in bñdictiõibus virginũ: in ordinatiõib⁹ clerico-rũ ⁊ in alijs solẽnitatib⁹. Que bñ dictio fit hoc modo. ¶ Nã post orõnẽ dñicã dicto Per oia scla se culoꝝ. ⁊ rñso Amẽ. Põtifex subsi stit ⁊ tũc pticulã hostie quã tenet inter digitos supra os calicis sup patenã caute deponit. Et mox in clinãs reuerẽter iunctis manib⁹ corpi ⁊ sanguini dñi patenã cũ oi bus hostie pticulis calici suppo nit ⁊ totũ simul cũ alba palla cor porali decẽter opit: ⁊ post mitrã resumit. Sane dũ hec fiunt dicto p oia scla scloꝝ ⁊ rñso Amẽ. Dia-con⁹ ad populũ cõuersus baculuz pastoralẽ in manibus tenens di cit alta voce cum nota.

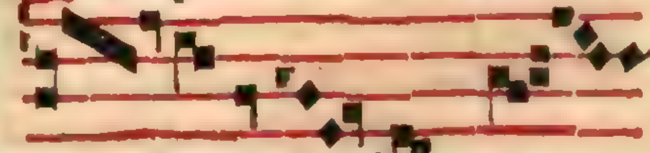
Humilia te vos ad benedicti-

onẽ. rñdet. Deo gratias. Vel in maiorib⁹ solẽnitatib⁹ re-gentes chori vel alij aliq añ gra-dus p quos ascẽdit in psbyteriũ cõstituti statim rñso post per oia scla scloꝝ. Amẽ. Cãtãt alta voce.

Princeps ec cle si e

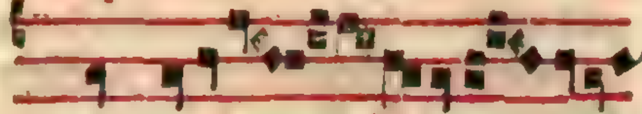

pa stor oui lis tu

nos benedicere di gneris.

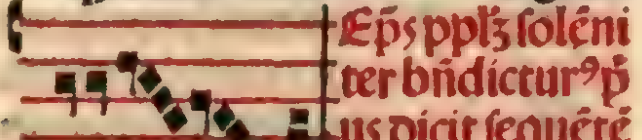
Tūc diacon⁹ ad illos ↄuersus baculū pastoralē tenēs i manib⁹ dic.

Ep̄s pplʒ solēniter bñdictur⁹ p̄us dicit sequētē orōnē secre. ⁊ h̄ fuet i oib⁹ sequētib⁹ bñdictiōib⁹

Aperi dn̄e cor meū ad bñdicēdū nomē scm̄ tuū: mūdaqȝ cor meū ab oib⁹ vanis ⁊ iniqs cogitatiōib⁹: vt exaudiri merear dep̄cās te p pplo tuo quē elegisti tibi saluatorē mūdi: Qui cum deo p̄re i vni. ⁊c. ℟. Amē. Postea ep̄s mitratus se vertat ad pplʒ añ mediū altaris. Tūc capellan⁹ minister a dextris ei⁹ ⁊ diacon⁹ tenēs baculū pastoralē i sinistra manu a sinistris iclinātes se ꝓfūde ↄuersis dorsis ad altare subdiacono corā ep̄o librū bñdictionū aptū tenēte. Pōtifex vo māib⁹ i altū extēsis ipōit cubitos suos sup scapulas dictoꝝ mīstri ⁊ diacōi: ac ꝑ oās mediocri voce bñdictionē solēnitati ↄgruētē ꝓsequēs illā i tono solito vsqȝ i finē. Cū aūt ꝑuenerit ad illū locū Bñdictio dei ⁊c. Tūc sb̄diacon⁹ gēuflectit ne ppl'i ꝓspectū ipediat. Et pōtifex dicēdo. Et bñdictio dei p̄ris oipotētis ꝑducit signū crucis sup pplʒ i meridionali p̄te eccl'ie manetē: dicēdo vo ⁊ filij ꝑducat illū corā se sup pplʒ i p̄te occidētali ↄstitutū: ⁊ sp̄us ✠ sci ꝑducit a p̄te aqlonari. Quo facto ⁊ dicto man⁹ ⁊ cubitos reducit vt p̄us. Dictis āt. v̄bis illis Descēdat sup vos ⁊ maneat sēp. mox iūgit añ faciē suā man⁹. Sicqȝ manib⁹ iūctʒ reuoluit a p̄te dextra ad altare. Et stati mitra d̄posita diacon⁹ vel ip̄e āmouēs palā corpalē desup calicē ⁊ iclinās corpi dn̄i reuerēter reponit patenā cū ꝑticulis hostie sup altare in p̄stio loco: Resūptaqȝ illa hostie ꝑticula quā pri⁹ sup os calicis tēuerat ⁊ ea sup os calicis iteꝝ reducta dic̄ i p̄stio tono. Et pax ei⁹ ⁊c. q̄ dicēdo facit solito more i fūdo calicis tres cruces cū ꝑticula ipsa dicēs. Fiat ↄmixtio ⁊c. dimittit illā i calice ⁊ missaʒ solito more ꝓseqt̄. Has aūt bñdictiōes ecclia romana nō hʒ i vsu: sʒ i fine misse dn̄t. Sit nomē dn̄i bñdictū ⁊c. Qñ vero hec solēnis bñdictio dat̄ tūc nō est nec̄e i fine misse iterū solēnit̄ bñdicere. Et qñ ep̄s audit alteri⁹ missā ip̄e sēp i fine misse ⁊ ēt p⁹ vespos ⁊ ēt mat̄. bñdicit dicēs. Sit nomē dn̄i bñdictū ⁊c.

¶ Hic incipiūt bñdictiões pōtificales in dñicis dieb⁹ ꝛ festis pci puis per circuluȝ anni. ¶ Bñdictio in dñica prima de aduentu.

Omnipotēs de⁹ cui⁹ vnigeniti aduētū ꝛ pteritū creditis ꝛ futuꝛ expectatis: eiusdē aduētus vos illustratione sanctificet: ꝛ sua benedictione locupletet. ℟. Amē. In pſētis vitꝫ stadio vos ab oi aduersitate defendat: ꝛ se vobis in iudicio placabilē ostendat. ℟. Amē. Quo a cūctis pcōꝝ cōtagijs eruti: illi⁹ tremēdi examinis diē expectetis interriti. ℟. Amē. Qđ vobis ipse pſtare digneť: cui⁹ regnū ꝛ ipiū sine fine pmanet in sclā sclorū. ℟. Amē. Et bñdictio dei oipotētis pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ spūs ✠ scti descēdat sup vos: ꝛ maneat semp. ℟. Amē. Et pax ei⁹ sit semper vobiscū. ℟. Et cum spū tuo. ¶ v. iste. Qđ vobis ipse. cū sequēti bñdictiōe diciť in fine oiuȝ benedictionū sequētiū. ¶ Benedictio in scđa dominica de aduētu.

Dominus iesus xp̄s q sacratissimo aduētu suo subueni re dignat⁹ est mundo: aīas vr̄as corpoꝛaqȝ purificet a delicto. ℟. Amē. Det vobis legis sue precepta virtute spūs scti apꝛehēdere: vt in nullo offendētes ea possitis adimplere. ℟. Amē. Sicqȝ vos ab omni reatu imunes efficiat: vt cū aduenerit nō in terroꝛe discutiat: sed in glīa remunerādos assumat. ℟. Amē. Qđ vobis ipse pſtare digneť ꝛc. vꝰs. ¶ Bñdictio in tertia dñica de aduentu.

Omnipotēs de⁹ vos placato vultu respiciat: ꝛ in vos sue bñdictionis donū īfūdat. ℟. Amē. Et q hos dies incarnatione vnigeniti sui fecit solēnes: a cūctis pſentis ꝛ future vite aduersitatib⁹ vos reddat indēnes. ℟. Amen. Et q de aduētu redēptoꝛis nr̄i scđꝫ carnē deuota mēte letamini: in sclo cū in maiestate sua venerit: pꝛemijs eterne vite ditemini. ℟. Amē. Qđ vobis ipse pſtare digneť. ꝛc. vꝰs. ¶ Feria. iiij. quatuoꝛ tēpoꝛuȝ aduentus domini.

Benedicat vos deus ꝛ custodiat vos semper: qui per incarnationem filij sui vos redemit. ℟. Amē. Illuminet faciē suam super vos: ꝛ misereať vr̄i. ℟. Amē. Cōuertat vultū suū ad vos: ꝛ det vobis pacē. ℟. Amē. Quod vobis ipse ꝛc. ¶ Feria. vj. quatuoꝛ tempoꝛum aduentus domini.

Inclinet dñs aurē suā ad pces nr̄e humilitatis q p nobis in vtero virginis humilis factus est: ꝛ vobis det grām sue benedictiōis: ꝛ pmiū sempiterne sa-

lutis. ℟. Amē. Semꝑ ⁊ vbiqꝫ dominū ꝓpitiū habeatis: ⁊ in ei⁹ laude exultetis. ℟. Amen. Quiꝫ peccatoꝝ vr̄oruꝫ vincula soluat: ⁊ ad gl'iam sempiternā ꝑuenire vos faciat. ℟. Amē. Qđ vobis ipse ⁊c̄.

¶ Sabbato. iiij. tpm aduentus.

Omnipotēs de⁹ sua vos clemētia bn̄dicat q tribuꝫ pueris in camino ignis ardētis gratiā liberationis cōcessit: ⁊ sensum in vobis sapientie salutaris īfundat. ℟. Am̄. Catholice fidei voꝫ rudimētis enutriat: ⁊ in s̄ctis operibuꝫ ꝑseuerabiles reddat. ℟. Amen. Gressus vestroꝫ ab errore cōuertat: viā vobis pacis ⁊ caritatis ostēdat. ℟. Amē. Quod vobis ipse p̄stare ⁊c̄.

¶ Benedictio in dominica q̄rta de aduētu.

Deus qui nos ⁊ prioris aduētus gr̄a reparauit: ⁊ in secūdo daturū se nobis regnū cū sanctis angelis repromisit: aduētus sui vos illustratiōe sanctificet. ℟. Amē. Vincula vr̄a dissoluat antequā veniat iudicare mundū: vt liberati a peccatorū vinculis: intēti tremēdū eius expectetis aduentum. ℟. Amē. Et quē venisse in terris ꝓ nr̄a salute creditis: vēturum quoqꝫ ad iudiciū sustinetis: eius aduētuꝫ gloriā impauidi mereamini intueri. ℟. Amē. Quod vobis ipse ⁊c̄ vt. s̄.

¶ In vigilia natiuitatis domini benedictio.

Deus q in filij sui dn̄i nr̄i iesu xp̄i humilitate mūdū iacentem dignatus est erigere: sue voꝫ bn̄dictionis capaces digneꝛ efficere. ℟. Amē. Et veterē deponētes adā cū actibus suis illius conuersatiōe viuatis: q post deū creatus est in iustitia ⁊ s̄ctitate veritatis. ℟. Amē. Sicqꝫ ab eo hodie s̄ctificationeꝫ mereamini: quatenus natiuitatē saluatoris die crastina celebraturi ꝯuenientib⁹ illi obsequijs fiatis accepti. ℟. Amē. Quod vobis ipse p̄stare dignetur. ⁊c̄.

¶ In natiuitate dn̄i ad p̄mā m[...]im in gallicātu bn̄dictio.

Populū tuū q̄sumuꝫ dn̄e pio fauore ꝓsequere: ꝓ quo dignat⁹ es ī hac sacratissima nocte tuā mūdo presentiā exhibere. ℟. Amē. A cūctis eū aduersitatib⁹ p̄na pietate custodi: pro q̊ in mūdo hoc ī tp̄e dignat⁹ es ex v̄gine nasci. ℟. Amē. Et te redēptorē suū semꝑ itelligat: ⁊ tuā veraciter gr̄aꝫ cōprehēdat. ℟. Amen. Qđ vobis ipse ⁊c̄.

¶ In aurora bn̄dictio.

Deuꝫ q nō solū gen⁹ humanū credere: sed etiā te nascēte voluisti hoieꝫ de terris ad astra trāsire: p̄ces supplicū respice: vt q post longas tenebras hodie natū lumē agnoscūt: eterna visione perfrui mereanꝛ. ℟. Amē. Sit hec plebs singulariter obediens tuis p̄ceptis: sicut est part⁹ sacratissime v̄ginis a mūdi origine singularis. ℟. Amē. Vt cū dies tui fulgoris effulserit: iuenias in illiꝫ qđ recūdaꝫ in horreo: ꝑ q̄buꝫ dignat⁹ es in carnē venire de celo. ℟. Amē. Qđ vob ipse p̄stare ⁊c̄.

¶ Ad maiorẽ missaȝ benedictio.

Benedicat vos oĩpotens deus: vestrãq; ad superna excitet intentionẽ: q hunc sacratissimũ diẽ natiuitatis filij sui fecit esse solennẽ. ℟. Amẽ. Et q eũ qui panis est angelorũ in p̄sepi ecclesie cibũ fecit esse fideliũ aĩalium: ipse vos in p̄senti seculo degustare faciat eternorũ dulcedinẽ gaudiorum: ⁊ in futuro p̄ducat ad societatẽ celestiũ premiorũ. ℟. Amen. Quiq; eius infantiã vilibus voluit indui pannis: ipse vos preciosis perenniũ vestimẽtorũ induat ornamẽtis. ℟. Amen. Quod vobis ipse p̄stare ⁊c̃. ¶ Bñdictio in festo sci stephani p̄thomartyris.

Deus q beatũ stephanũ prothomartyrẽ coronauit ⁊ cõfessiõe fidei ⁊ agone martyrij: mẽtes vr̃as circũdet i p̄nti seculo corona iustitie: ⁊ in futuro p̄ducat vos ad coronã glorie. ℟. Amen. Illi⁹ obtẽtu tribuat vobis dei ⁊ p̄ximi caritate exuberare: q hanc studuit etiã inter lapidãtiũ impetus obtinere. ℟. Amẽ. Quo ei⁹ exemplo roborati ⁊ itercessione muniti: ab eo quem ille a dextris dei vidit stantẽ mereamini bñdici. ℟. Amen. Quod vobis ipse prestare ⁊c̃. ¶ Benedictio in festo sancti ioãnis apl'i ⁊ euãgeliste.

Omnipotẽs deus dignetur vobis per intercessionem beati ioãnis apl'i ⁊ euãgeliste bñdicere: q per eum archana verbi sui voluit ecclie reuelare. ℟. Amẽ. Concedat vobis vt qd̄ ille spiritus sancti munere afflatus: vestris auribus infudit: eiusdẽ spiritus dono capere mente valeatis. ℟. Amẽ. Quo eius documẽto de diuinitate nostri redemptoris docti ⁊ amãdo qd̄ tradidit: ⁊ p̄dicãdo qd̄ docuit ⁊ exequẽdo qd̄ iussit: ad dona peruenire mereamini que idem iesus xp̄s dñs noster repromisit. ℟. Amẽ. Qd̄ vobis ipse ⁊c̃. ¶ Benedictio in festo inocẽtiũ.

Omnipotẽs deus p̄ cui⁹ vnigeniti venerãda infantia: infantiũ innocentiũ cateruas herodis funesti p̄emit seuicia: sue vobis bñdictiõis tribuat dona gratissima. ℟. Amẽ. Et qui eis concessit vt vnicũ filiũ eius dñm nostrũ. non loquendo sed moriẽdo cõfiterent: cõcedat vobis vt fidẽ verã quã lingua vestra fatetur: ⁊ mores probi ⁊ vita inculpabilis fateat. ℟. Amẽ. Quiq; eos primitiuũ fructũ sue sacte suscepit ecclesie: cũ fructu bonoȝ opeȝ vos peruenire faciat ad gaudia eterne patrie. ℟. Amen. Quod vobis ipse p̄stare ⁊c̃. ¶ Benedictio in dñica p̄ria post natiuitatẽ dñi.

Deus qui vnigenitũ suũ misit in terris vt mundũ saluaret eiusdẽ salutis vos participes efficiat: ⁊ in ea perseuerabiles reddat. ℟. Amẽ. Irã q̄ super infideles manet a vobis amoueat: ⁊ ab ea vos in perpetuũ liberos efficiat. ℟. Amen. Spiritũ filij sui vobis tribuat eiusq; donis vos affatim

fatim exuberare ꝯcedat. ℟. Amē. Q ꝺ vobis ipse ꝑstare ⁊c. ¶ Bñdictio in octauis natiuitatis dñi.

Omnipotēs de⁹ cuius vnigenit⁹ hodierna die ne legem solueret quā adimplere venerat corꝑalē suscepit circūcisiōez: spūali circūcisiōe mētes vr̄as ab oīb⁹ viciorꝫ icētiuis expurget: ⁊ suā in vos ifūdat bñdictionē. ℟. Amē. Et qui legē per moysen dedit vt ꝑ mediatorē nr̄uꝫ bñdictionē daret: eruat vos a mortificatōe viciorū: ⁊ faciat ꝑseuerare inouitate virtutū. ℟. Amē. Quo sic in senarij numeri ꝑfectiōe in hoc sc͞lo viuatis: ⁊ in septenario iter btōꝛuꝫ spūum agmina requiescatis: q̄tin⁹ in .viij. resurrectione renouati: ⁊ iubilei anni remissione ditati: ad gaudia sine fine mālura ꝑuenia tis. ℟. Amen. Q ꝺ vobis ipse ⁊c.

¶ Bñdictio i epiphania domini

Deus lumē verū qui hodierna die vnigenitū suū stella duce gentib⁹ voluit reuelare: sua vos digneť bñdictiōe ditare. ℟. Amē. Quo exēplo magorꝫ mistica dño iesu xp̄o munera offerētes: spreto antiquo hoste: spretisqꝫ ꝯtagijs viciorꝫ: ad eternā p̄riā redire valeatis per viā virtutuꝫ. ℟. Amē. Detqꝫ vobis verā mētiū inocētiā: q sup vnigenitū suū spūm sc͞tūm demōstrari voluit ꝑ colūbā. Eaqꝫ virtute mētes vr̄e exerceanť ad itelligēda diuine legis archana: qua in chana galilee limpha est ivinū ꝯuersa. ℟. Amē. Q ꝺ vobis ipse ꝑstare ⁊c. ¶ Bñdictio in dñica p̄ria post epiphaniā.

Deus q filij sui tpalē pueritiā fecit mirabilē esse: spū prudētie corda vr̄a illustrare digneť ac docere. ℟. Amē. Quiqꝫ illum parētibus tpaliter subdi voluit: ipse vos hūilitatis ⁊ pietatis muneribꝰ miserat⁹ iformet. ℟. Amē. Et q eū sapiētia etate ⁊ grā ꝑfice re tribuit: spūaliū vobis ꝑfectuū icremēta ꝑpiti⁹ largiať. ℟. Amē. Q ꝺ vobis ipse ꝑstare ⁊c. ¶ Bñdictio in octauis epiphanie.

Deus mirabiliū ⁊ virtutū auctor: te supplices exoram⁹: vt q se mūdi lumē: ꝑcedēte lumine stelle oñdit: ⁊ ad quē claritate syderis magi ꝑuenerūt adorandum: ipse ignoscēdo delicta se vobis concedat agnoscēduꝫ. ℟. Amē. Et q dignat⁹ est hodie ad iordanis fōtē fons aque viue descēdere: vt ꝑ lauacrū sui sc͞ti corꝑis ipsas aquas dilueret cuꝫ ablui nō egeret: ipse vos iteri⁹ ⁊ exteri⁹ ab omni crimine clemēter expurget. ℟. Amen. Quiqꝫ rursus hac eadē die i chana galilee rogat⁹ ad nuptiaꝝ ꝯuiuiū aquas viles ꝑcipuū cōuertit in vinū: ipse vilitatē mortaliū corporꝝ vr̄oꝝ glīa resurrectiōis absorberi faciat in eternuꝫ. ℟. Amen. Q ꝺ vobis ipse ꝑstare ⁊c. ¶ Bñdictio in dñica .ij. post epiphiam.

Deus q sua mirabili potestate aquā vertit in vinū: vos a vetustate subtractos: in btē vite trāsferat nouitatē. ℟. Amē. Et

q̄ nuptijs interesse voluit: vt earũ sua p̄ntia cõprobaret bonuz: ipse vobis castitatis ⁊ sobrietatis perpetue cõferat donũ. ℟. Amẽ. Ipse vobis sanctarum intelligentiã scripturarũ tribuat sp̄ualẽ: q̄ aq̄s in vina cõuertẽdo p̄ hoc suaz designare voluit deitatẽ. ℟. Amen. Q̄d vobis ipse ⁊c̃. ¶ B̄ñdictio in dominica.iij. post ep̄hiã.

Omnipotēs deus vos a peccatorũ oium maculis digneť emũdare: q̄ leprosum supplicẽ tactu proprio dignatus est curare. ℟. Amẽ. Quiq̄z cẽturionis seruũ nõ asp̄natus est visitare: ipse cordiũ vestrorũ hospitiũ digneť misericorditer itroire. ℟. Amẽ. Sicq̄z vos fidei sue plenitudine informet: vt cũ sc̄tis suis in celoꝝ regno accũbere ꝯcedat. ℟. Amẽ. Q̄d vobis ipse ⁊c̃. ¶ B̄ñdictio in d̄ñica.iiij. post ep̄hiaz.

Temptationuz oiuz a vobis dominus pericula remoueat: ⁊ p̄turbationũ p̄cellas miserat⁹ excludat. ℟. Amẽ. Tẽptatoris fraudes atq̄z molimina dissoluat: ⁊ vos aduersus eũ cautos atq̄z iuincibiles faciat. ℟. Amẽ. Cõtinue pacis vobis munera tribuat: ⁊ vos ad portũ trãq̄llitatis ac securitatis p̄piciat⁹ p̄ducat. ℟. Amẽ. Q̄d vobis ipse ⁊c̃. ¶ B̄ñdictio i d̄ñica.v. post ep̄hiã.

Deus q̄ semẽ bonũ in sua ecclesia non desinit serere: ipse illud in vobis dignetur cõserere atq̄z multiplicare. ℟. Amẽ. Zizanniorũz sup̄seminatorẽ a vobis p̄cul repellat: ⁊ sui verbi pabulo vos indeficiẽter reficiat. ℟. Amẽ. Quo in iudicij die a reprobis segregati: in eternitatis regno ad dexteram iudicis mereamini collocari. ℟. Amẽ. Q̄d vobis ipse ⁊c̃. ¶ B̄ñdictio i d̄ñica.vj. post ep̄hiã.

Deus q̄ mare suis pedibus fecit esse calcabile: vobis q̄cq̄d est noxiuz dignetur substernere. ℟. Amẽ. Cõtrarios imundoꝝ spirituũ mot⁹ cõpescat: ⁊ vos i sua pace cõfirmet. ℟. Amẽ. Crucis sue nauiz iter mũdanos fluct⁹ gubernet: ⁊ ad litt⁹ btẽ perẽnitatis p̄ducat. ℟. Amẽ. Q̄d vobis ipse ⁊c̃. B̄ñdictio i septuagesima.

Ipse vos i ecc̄lia sua fructificare faciat: q̄ ad excolẽdã vineã suam: mane ⁊ hora tertia sexta nona ⁊ vndecima operarios iuitat. ℟. Amẽ. Quaten⁹ iter p̄mos operantes nec extremis iuidẽtes mercedẽ laboꝝ vr̄oꝝ sine murmuratione ⁊ icrepatione p̄cipiatis gaudẽtes. ℟. Amẽ. Et cũ his q̄ mẽbris xp̄i minimis subuenire curarunt: i nouissimo magni iudicij die b̄ñdici atq̄z i eterna tabernacula introduci mereamini. ℟. Amẽ. Q̄d vobis ⁊c̃. ¶ B̄ñdictio in sexagesi.

Sator oium bonoꝝ xp̄s magnū semẽ in cordib⁹ vr̄is seminare: ⁊ ad maturitatẽ ꝯgruã p̄ducere digneť. ℟. Amẽ. Q̄d a demonib⁹ comestũ: nec duricia cordis arefactũ: nec spinis suffocatũ: centenariũ possit reddere fructũ. ℟. Amẽ. Quaten⁹ in vltimo discri-

mine q̃ñ ʒiʒania ignib⁹ cōburēda tradent̃: vobis manipulos frugū vr̃ar portātib⁹ horrea celor ape riant̃. ℟. Amē. Quod vobis rc.

¶ Bñdictio i qnq̃gesima.

LUmē ideficiēs de⁹: q ad il luminationē vr̃am lumē de se ge nitū in hūc mūdū dirigere voluit icarnatū: apire dignet̃ oculos p̃cordiū vr̃or. ℟. Amē. Iñq̃ʒtuʒ p ip̃ʒ r ostiū r ostiariū itroducti: diuinis laudib⁹ p oia scl'a scl'or p maneatis itēti. ℟. Amē. Q ď ei⁹ dignatiōe fieri postulamus: r q̃s añ scl'ʒ p̃sciuit r p̃destinauit: r añ finē scl'i vocauit: iustificauit: in fi ne scl'i gl'ificabit. ℟. Amē. Quod vobis rc̃.

¶ Bñdictio i feria. iiij. i capite ieiunior.

SAluator mūdi q de celo descēdēs ad terras venit rudes aios istruere: det vobis i illa simplicitate ambu lare: vt de ieiunijs vr̃is possitis fru ctificare. ℟. Amē. Detq̃ʒ vobis tales thesauros thesauriʒare: qui nūq̃ʒ valeāt depire. ℟. Amē. Ibi q̃ʒ cor vr̃ʒ semp fixū maneat: vbi vera semper eternitas regnat. ℟. Amē.

¶ Bñdictio i dñica p̃ria. xl.

BEnedicat vos op̃s deus: q q̃dragenariū numer i moysi r helie: necnō r mediatoris vr̃i ie iunio ↄ̃secrauit: cōcedatq̃ʒ vobis ita trāsigere p̃ñtis vite dispēsatio nē: vt accepto a p̃rēfamilias remu neratiōis denario: pueniatis ad pctōr oium remissionē: r ad glo riosā cū scīs oib⁹ resurrectionē. ℟. Amē. Detq̃ʒ vobis sp̃ūaliuʒ virtutū victricia arma: qb⁹ exē plo dñi deuincere valeatis antiq hostis sagacissima tēptamēta. ℟. Amē. Quo nō in solo pane sʒ in oi v̄bo qď de ore eius p̄cedit: spi ritalē sumētes alimoniā: per ieiu nior obseruationē: r ceteror bo nor oper exhibitionē: pcipe me reamini imarcessibileʒ gl'ie coro nā. ℟. Amē. Q ď vob rc̃.

¶ Bñdictio i triduano ieiunio q̃ttuor tpʒ i feria. iiij.

DEus q opat̃ in scīs suis r velle r pficere p bona volūtate: deuotionē vr̃aʒ ad exequēdā salutaris abstinētie medicinā sua excitet miseratiōe r corroboret bñdictione. ℟. Amē. Quiq̃ʒ castigat oēʒ filiū quē reci pit: nō solū vos paciat̃ in flagellis que meremini in patiētie vicio ti tubare: sed ad suā faciat pietateʒ humili supplicatiōe cōfugere. ℟. Amē. Et q fragilitatē humane mutabilitatis vtpote creator a gnoscit: auxiliū suū bonis ichoa tiōib⁹ vr̃is acomodet: vt ipso du ce r icitatore q̃ ad verā salutē pti nēt pagatis. ℟. Amē. Q ď vobis ipse rc̃.

¶ Benedictio in feria. vj.

OMnipotēs sempitern⁹ de⁹ q niniuitar culpas ita feri re disposuit: vt poti⁹ eligeret mi sereri ↄuersis: vos bñdictiōe sua ditatos: digne faciat penitere qď male gessistis: r largiat̃ p̃mia que pie desideratis. ℟. Amē. Cōce datq̃ʒ humilitati vr̃e: vt corpa ita amplectēdo parsimoniā: epular delitijs abstineāt: q̃ten⁹ mētes vr̃e

esuriẽtes ꝛ sitiẽtes iustitiã ab ille-
cebris male blandiẽtiũ ieiunẽt vi
cioꝝ. ℟. Amẽ. Accendat corda
vr̃a cũ timore spũs sctí ꝛ amore ꝑ
fecto: vt euadatis mala reis timẽ
da: ꝛ adipiscamini bona perẽnia
btis sperãda. ℟. Amẽ. Quod vo
bis ꝛc̃. ¶ Bñdictio i die. iiij.
Misericors ꝛ miserator dñs
benignissim⁹ humane salutis a-
mator: sua bñdictione vos in bo
no cõfirmet: ꝛ ad eterne btitudi-
nis perfectionẽ vota vr̃a ꝑducat.
℟. Amẽ. Atq; tẽpaliũ iniurias
afflictionũ: q̃ ꝑ excessib⁹ vr̃is ne-
cessaria discipline ꝛ emẽdationis
ꝓuisiõe irrogat ita modificet: vt
ꝛ aduersa ꝑ fortitudinẽ aĩ suffer-
re possitis: ꝛ ꝓspera sine mẽtis e-
neruatione in gratiaꝝ actiõe ꝟta
tis. ℟. Amẽ. Cõuertat luctũ vr̃m
in gaudiũ spũale: ꝛ ita vos ĩ se cre
dere: de se sparare: ꝛ se amare ꝯce
dat: vt spe ac re: atq; eterne visio
nis sue vos ꝑfectione btificet. ac
coronet. ℟. Amẽ. Q. ð vobis ꝛc̃.
¶ Bñdictio in dñica. ij. xl.
Abducat vos dñs de finibus
vicioꝝ. q̃ mulierẽ syrophenisã re-
linquere fecit prauos mores cha
naneoꝝ. ℟. Amẽ. Exaudiat vos
orãtes pro cruciata ab ĩmundis
spiritib⁹ cõscia: q̃ eã exaudiuit orã
tẽ pro vexata a demonio filia. ℟.
Amẽ. Reficiat mẽtes vr̃as misti
cis itellectib⁹ scripturaꝝ: quos mu
lier fide illumiata. itellexit de mi-
cis que cadũt de mẽsa dñorũ. ℟.
Amen. Q. ð vobis. ꝛc̃. ¶ Bñdi
ctio in dñica. iij. quadragesime.
Omnipotẽs deus ieiunioꝝ
vr̃oꝝ victimas clemẽter ac-
cipiat: ꝛ sua vos bñdictiõe dignos
efficiat. ℟. Amẽ. Mentes vr̃as
ita parsimonie bono cõtra vicia
muniat. ꝑceptoꝝ suoꝝ doctrinis
enutriat. caritatis dono repleat:
vt vos ĩ oĩb⁹ sibi placere cõcedat.
℟. Amẽ. Quatenus pñtis q̃dra
gesime dieb⁹ deuotissime celebra
tis: ad pascalia festa purificatis cor
dib⁹ accedere valeatis. ℟. Amen.
Quod vobis ipse ꝛc̃. ¶ Bñdi-
ctio ĩ dñica. iiij. q̃dragesime.
Deus q̃ vos ad pñtiũ q̃drage
simaliũ dierũ medietatẽ dignat⁹
est ꝑducere: ipse vos dignet̃ sua
miseratione bñdicere. ℟. Amen.
Abstinẽtiã vr̃am p̃teritã acce-
ptet: futurã ita sibi placitam red-
dat: vt sicut ab illicitis cibis: ita
vos etiã a vicijs oĩb⁹ abstinere cõ
cedat. ℟. Amẽ. Quo pro p̃teri-
tis ꝛ futuris spũaliũ: carismatũ fru
gib⁹: eis gr̃as ꝑsoluẽtes: ad scũ
pasca ꝑuenire possitis indẽnes.
℟. Amẽ. Q. ð vobis ꝛc̃. ¶ Bñ-
dictio ĩ dñica de passiõe dñi.
Accẽdat in vobis dñs vim sui
amoris: ꝛ ꝑ ieiunioꝝ obseruãtiã
ĩfundat donũ sue bñdictiõis. ℟.
Sic ei parsimonie victimas offe
ratis: vt ꝯtriti ei cordis ꝛ humi-
liati sacrificio placeatis. ℟. Amẽ.
Quatin⁹ orõ vestra ieiunij ꝛ ele
mosine alis subuecta: ita ad aures
vr̃i ꝯditoris ascẽdat: vt vos eter-
ne btitudinis heredes: ꝛ supnoꝝ

ciuiū cōsortes efficiat. ℟. Amen. Quod vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio i dn̄ica de ramis.

Benedicat vos oipotēs deus: cui ꝛ ieiuniorum maceratiōe ꝛ pn̄tiū diez ob seruatione placere studetis. ℟. Amē. Cōcedatqz vobis vt sicut ei cū ramis palmaꝝ ceterarumqz frōdiū pn̄tari studuistis: ita cum palma victorie ꝛ fructu bonoruz opeꝝ ei post obitū apparere valeatis. ℟. Amē. Quiqz vnigeniti filij ei⁹ passionē puro corde creditis: ꝛ mēte deuota venerari studetis ad resurrectiōis eius festa. ꝛ vr̄e remuneratiōis p̄mia. ipsius fulti munimine veniatis. ℟. Am̄. Qd̄ vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio in fer. ij. maioris hebd̄e.

Deus q pro vobis suscepit iniuriā crucis: leticia vos inouet sue resurrectionis. ℟. Amē. Vt redēptiōis vr̄e misteriū. ꝛ digne ꝯseruetis i ope: ꝛ locupleti⁹ eterna pfruamini remuneratione. ℟. Amen. Quiqz vnigeniti filij ei⁹ passionez puro corde creditis: ꝛ mēte deuota venerari studetis. ad resurrectionis ei⁹ festa. ꝛ vr̄e remuneratiōis premia. ipsius fulti munimine veniatis. ℟. Amē. Qd̄ vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio in feria. iij. maioris hebd̄e.

Deus qui vos lauit aqua sui lateris. ꝛ redemit effusione cruoris: ipse in vobis confirmet grāz adepte redēptiōis. ℟. Am̄. Per quem renati estis ex aqua ꝛ spū sācto: ipse vos celesti cōsociet regno. ℟. Amē. Quiqz dedit vobis initia sancte fidei: ipse ꝯferat ꝛ perfectionē operis ꝛ plenitudinē caritatis. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio in feria. iiij. maioris hebd̄e.

Dominꝰ deꝰ noster vos pducat ad arborē vite: q eruit de lacu miserie. ℟. Amen. Ipse vobis apiat ianuā paradisi: qui ꝯfregit portas iferni. ℟. Amen. Ipse vos liberet a flagello ꝛ in regnū suū pducat cōfitētes: qui pati dignatus est pro impijs innocēs. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio in feria. v. in cena dn̄i.

Benedicat vos deus q per vnigeniti filij sui passionem vetus pascha in nouū voluit cōuerti: cōcedatqz vobis: vt expurgato veteris fermēti cōtagio. noua in vobis perseueret ꝯspersio. ℟. Amē. Et q ad celebrandā redēptoris nostri cenam mēte deuota ꝯuenistis: eternarū dapū vobiscuz epulas reportetis. ℟. Amē. Ipsiusqz opitulāte clemētia mūdemini a sordibus peccatoꝝ: qui ad isinuandū humilitatis exēplū pedes voluit lauare discipuloꝝ. ℟. Amē. Qd̄ vob ꝛc. ¶ Bn̄dictio solēnis in sabbo scō.

Deus qui de ecclie sue intemerato vtero nouos populos producēs. eā virginitate manēte noua semp prole fecundat: fidei: spei: ꝛ caritatis: vos munere repleat: ꝛ sue vobis bn̄dictionis dona infūdat. ℟. Amē. Et qui hāc sacratissimaz noctē redēptoris nr̄i resurrectiōe voluit illustrare: mē

tes vestras a pctõꝝ tenebris mũdatas. virtutũ copijs faciat choruscare. ℟. Amé. Quo eoꝝ qui modo renati sunt inocẽtiã imitari certetis: ⁊ vascula mẽtiũ vestrarũ exẽplo pñtiũ luminuꝫ illustretis: vt cũ bonoꝝ opeꝝ lãpadibus ad hui⁹ spõsi thalamũ. cui⁹ resurrectioné celebratis. cũ prudẽtib⁹ virginib⁹ itrare possitis. ℟. Amẽ. Quod vobis ipse ⁊c.

Benedictio in die sancto pasche.

Benedicat vos oĩpotẽs de⁹ hodierna iteruenĩete paschali solẽnitate: ⁊ ab oĩ miserat⁹ digneẽ defendere prauitate. ℟. Amen. Et q adeẽ nã vitã i vnigeniti sui resurrectiõe vos reparat: i ipsius aduẽtu imoꝛtalitatꝫ voſ gaudijs vestiat. ℟. Amẽ. Et qui expletis ieiunioꝝ siue passionis dñice diebus paschalis festi gaudia celebratis: ad ea festa q̃ nõ sunt annua sꝫ cõtinua ipso opitulãte exultãtib⁹ animis veniatis. ℟. Amé. Quod vob ⁊c.

Fer. ij. pasce bñdictio.

Deus qui pro nobis suscepit iniuriã crucis: leticia vos innouet sue resurrectiõis. ℟. Amé. Et q pẽdẽti secũ in cruce latroni remisit delictũ: vos soluat a cũctis nexibus pctõꝛuꝫ. ℟. Amen. Quo redẽptionis vestre misteriũ digna cõuertatis in opa: ⁊ locupletius pfruamini remuneratione eterna. ℟. Amen. Quod vob ⁊c.

Fer. iij. pasce bñdictio.

Concede misericoꝛs de⁹ huic plebi tue salutifera pasche solẽnia celebrãti omne optimum velle in tua voluntate plãtare: ⁊ spare qđ tibi placuerit: ⁊ ipetrare sibi met qđ opoꝛtet. ℟. Amé. Et oculis itẽdat: voce concinat coꝛde teneat: deuote reqrat: euitet qđ vetueris: eligat qđ iusseris: amplectaẽ qđ dicis impleat quo placaris. ℟. Amé. Et in ea mistice pietatis tue sacramẽto pfecto prõpte diligat suũ dñꝫ q sãguine fuso pro ptio: noua mercede itelligit se redẽptũ. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c.

Benedictio in feria quarta in albis.

Deus qui de diuersis floꝛib⁹ tuã semp exoꝛnas ecclesiã: fac eam velut boni odoꝛis redolere flagrantia. ℟. Amé. Da plebi tue ad celestẽ gloꝛiã: ⁊ imoꝛtalitatis honoꝛẽ renate: dignũ regenerationis sue mẽtis oꝛnatũ. ℟. Amẽ. Vt tales vite eos finiſ inueniat. quales regenerationiſ emisit. ℟. Amen. Quod vobis pstare ⁊c.

Benedictio in feria. v. in albis.

Deus qui peccatrici cõuerse post resurrectioné suaꝫ voluit apparere: illustret coꝛda vestra: ⁊ gratia conuersionis: ⁊ manifestatione veritatis. ℟. Amen. Det vobis intelligere misericoꝛdiã suã: qui peccatoꝛibus ꝯuersiſ donat indulgẽtiã: ⁊ donoꝝ celestiũ exuberantiaꝫ. ℟. Amé. Vt ⁊ hic accipiatis gratiã pro gratia: ⁊ in futuro pfrui mereamini manifeste visiõis eius glĩa. ℟. Amẽ. Quod vobiſ ipse prestare di. ⁊c.

¶ Bñdictio i feria sexta in albis.

DEt vobis dñs de vicijs ad virtutes trāsmigrare: quatinus ascēdentes vsq3 ad verticē mōtis: qui eleuatus est sup oēs colles fideliter valeatis eū adorare. ℟. Amē. Quatin⁹ mediatorem dei ⁊ hominū. verū deū ⁊ hoiem esse nō dubitetis: ⁊ in assumpto homine potestatem celestiū ⁊ terrestrium a patre accepisse credatis. ℟. Amen. Precepta eius sic ipleatis opere: ⁊ ore pdicetis: vt eum vobiscum sine fine manere sentiatis. ℟. Amē. Qd vob ⁊c.

¶ Bñdictio in sabbato in albis.

DEus qui peracto senario numero. die sacro sabbati ab omnibus operib⁹ quieuisti: volēs in hoie condito vbi requiesceres tibi domiciliū consecrare: exaudi preces supplicum ad dona tue clementie concurrentiū. ℟. Amen. Prepara sensus eoru3 ad te suscipiendū: vt ipsi tibi pprie mereantur effici templū. ℟. Amen. Et ita presentes famulos in hac vita protegas: vt in eternam requie3 tecum dominator admittas. ℟. Amē. Quod vobis ipse pre. ⁊c.

¶ Itē alia benedictio eodē die.

DEus qui legibus inferni calcatis. captiuitatē nostrā resoluta cathenarū cōpage. dignatus est ad libertatis premia reuocare: ipse vobis prestet ita hāc vitam trāsigere: vt in illā perpetuā ipso duce possitis itrare. ℟. Amē. Tantum prebeat vobis feruorem catholice fidei: vt sancti aduētus illius sitis expectatione securi. ℟. Amē. Vt quicunq3 hic meruerūt purgari vnda baptismi: ibi presentari valeāt pio indici candidati. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare ⁊c.

¶ Benedictio in octauis pasce.

DEus cuius vnigenitus hodierna die discipulis suis ianuis clausis dignatus est apparere: sue vos bñdictionis dono locupletare ⁊ celestis vobis regni ianuas dignetur aperire. ℟. Amē. Et qui ab eo℞ pectoribus a tactu sui corporis vulnus amputauit dubietatis: cōcedat vt per fidē qua eum resurrexisse creditis: oium delicto℞ maculis careatis. ℟. Amē. Et qui eum cū thoma deū ⁊ dñm creditis: ⁊ serenis vocibus inuocatis: ab eo ⁊ in hoc seculo a malis oibus tueri: ⁊ in futuro sanctoru3 cetibus assisti valeatis. ℟. Amen. Quod vobis ipse ⁊c.

¶ Benedictio dominice prime post octa. pasce.

BEnedicat vos oipotens deus qui vos gratuita miseratione creauit: ⁊ in resurrectione vnigeniti sui spem vobis resurgēdi cōcessit. ℟. Amē. Resuscitet vos de viciorum sepulchris: qui eū resuscitauit a mortuis. ℟. Amē. Vt cum eo sine fine feliciter viuatis: quem resurrexisse a mortuis veraciter creditis. ℟. Amē. Quod vobis ⁊c.

¶ Alia bñdictio.

PRotegat vos dñs a morsi

bus lupi inuisibilis: qui animam suam posuit pro ouibus suis. ℟. Amē. Custodiat vos vt nō oberretis: per nebulas heretice prauitatis: vel cōscisso indumento noui hominis inscismatum spinis erretis. ℟. Amen. Et vobis in septa vnius ouilis fideli mente persistere: quatinus adherentes summo pastori: valeatis ad amenitatem semper virentis pascue peruenire. ℟. Amen. Quod vobis &c.

¶ Bn̄o dn̄ice. ij. post octa. pasce.

Det vobis dominus longanimitatem in peregrinatione presenti: qui pusillanimitatem discipulorū: sue resurrectionis pmissione voluit consolari. ℟. Amen. Et qui eis post tristitiam promisit gaudiū plenū inter pturbationes exteriorum malorum: lucescere faciat in vestris mentibus serenitatem spiritualium gaudiorum. ℟. Amen. Quatenus nec prosperis elati: nec aduersitatibus fracti: gaudium habere mereamini: qd non possit auferri. ℟. Amen. Qd vobis ipse pstare &c. vt. s. ¶ Bn̄dictio in dominica tertia post octauas pasce.

Benedictionū suarū sup vos dominus hymbrem infundat: & claritatis sue thesauros celestes vobis aperiat. ℟. Amen. Faciat vos dominus vite eterne participes: & regni celestis coheredes. ℟. Amē. Dignā in vobis habitationem spiritus inueniat: vt eius gliosa maiestas placite in vestris cordibus requiescat. ℟. Amen. Quod vobis &c.

Bn̄o in dn̄ica. iiij. post oct. pasce.

Donet vobis saluator saluti vestre congrua fiducialiter postulare: & p mediationem suam eadē a patre impetrare. ℟. Amē. Det vobis hic tenere fidei integritatem: & prouerbiorum suorū intelligere veritatem. ℟. Amen. Quatinus bona inuisibilia: que hic in enigmate diligitis: quādo qz manifesta visione percipere valeatis. ℟. Amē. Quod vobis &c.

Bn̄o feria. ij. in rogatiōib⁹.

Omnipotens deus deuotionem vestram dignanter intēdat: & sue vobis benedictionis dona concedat. ℟. Amen. Indulgeat vobis mala omnia que gessistis: & tribuat veniam quam ab eo deposcitis. ℟. Amen. Sicqz ieiunij vestri & precum vota suscipiat: vt a vobis aduersa omnia que peccatorum retributione meremini auertat: ac donū in vos spiritus paracliti infundat. ℟. Amē. Qd vobis ipse prestare di. &c. ¶ Feria. iij. in rogationibus bn̄dictio.

Omnipotens deus sua vos clementia benedicat: & sensum in vobis sapientie salutaris infundat. ℟. Amen. Catholice fidei vos documentis enutriat: & i sanctis operibus perseuerantes reddat. ℟. Amē. Gressus vestros ab errore cōuertat: & viā vobis pacis & caritatis ostēdat. ℟. Amen. Qd vobis ipse pstare &c. ¶ Bn̄dictio in feria. iiij. in rogationib⁹.

Inclinet dominus aurem suam ad preces vestre humilitatis: et det gratiam vobis sue benedictionis: et premium sempiterne salutis. ℟. Amen. Semper et vbiqz dominum propicium habeatis: et in eius laudibus exultetis. ℟. Amen. Omniuz peccatorum vestrorum vincula soluat: et ad gloriam sempiternam pervenire vos faciat. ℟. Amen. Quod vob̄ etc. ¶ Bñ̄o in ascēsione dñi.

Benedicat vos omnipotens deus: cuius vnigenitus hodierna die celorum alta penetrauit: et vobis vbi ille est ascendendi aditum patefecit. ℟. Amē. Cōcedat propicius: vt sicut post resurrectionem suam discipulis visus est manifestus: ita vobis in iudicium veniens videat̄ placatus ℟. Amen. Et qui eum consedere patri: in sua maiestate creditis: vobiscum manere vsqz in finez seculi scd̄m suam promissionez sentiatis. ℟. Amen. Quod vobis etc. ¶ Bñ̄o in dñ̄ica post ascensionē.

Infere domine ac firma populi tui sensibus inspiramēta salutis eterne. ℟. Amen. Da fidem rectam: caritatem perfectaz: pacientiā imobilez: intelligentiā spiritalē. ℟. Amē. Nihilqz in eorum inueniat̄ actibus qd̄ tuis displicere possit aspectib⁹: sed eorū vita pfecta sit in tuis cōspectibus gl'iosa. ℟. Amē. Quod vobis etc. ¶ Bñ̄dictio i vigilia pēthe.

Benedicat vos oipotens deus: ob cuius parācliti spiritus aduentū mentes vestras ieiunij obseruantia preparatis: et presentez diē congruis laudibus honoratis. ℟. Amē. Instar modo renatorū infantiū talē innocentiā habeatis: vt templū sancti spūs ipso tribuente esse possitis. ℟. Amen. Atqz idē spiritus sctūs ita vos hodie sua habitatione dignos efficiat: vt cras se vestris mentibus vobiscū ppetim habitaturus infundat: vt peracto presentis vite curriculo vos ad celestia regna pducat. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare dignet̄ etc. ¶ Bñ̄dictio in die sancto pentecostes.

Deus q hodierna die discipulorū mētes spiritus paracliti infusione dignatus est illustrare: vos quoqz dignet̄ sua bñ̄dictione replere: et donorū eiusdez spūs vobis copiā ministrare. ℟. Amē. Ille ignis q super discipulos apparuit: pcc̄ōrū vr̄oꝝ sordes expurget: et sui luminis infusione corda vr̄a plustret. ℟. Amē. Quiqz dignatus est diuersitatē linguaꝝ in vnius fidei cōfessione adunare: in eadē vos faciat fide pseuerare: et p hāc a spe ad spēm puenire. ℟. Am̄. Qd̄ vobis ipse p̄stare dignet̄ etc. ¶ Feria secūda pēthe. bñ̄dictio.

Deus q ap̄los xp̄i filij sui eius recessu q̄si orphanos factos aduētu spūs scti reddidit cōsolatos: ipso vos semper in habitante: ab omni malicia faciat alienos. ℟. Am̄. Et q eos carismate dotauit

omnium linguarū: vos ditet gratia cunctarū virtutū. ℟. Amen. Ut hic vnanimes vno ore honorificantes deum: cum ipsis perueniatis ad regna celorum. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare dignetur ꝛc. ℭ Benedictio in feria tertia penthecostes.

Benedicat vos omnipotens deus qui cuncta ex nihilo creauit: ꝛ vos in baptismate per spiritum sanctum remissione peccatorum donauit. ℟. Amen. Quiqꝫ eundem spiritum sanctum in igneis linguis discipulis suis dedit: ipsius illustratione corda vestra ambiat: atqꝫ in suum amorem incessanter accendat. ℟. Amē. Quatinus eius dono a cunctis vicijs emundati: ipsius opitulatione ab omnibus aduersitatibus defensi: templum ipsius effici mereamini. ℟. Amen. Quod vobis ipse prestare dignetur: cuius regnum ꝛ imperium sine fine permanet in secula seculorum. ℭ Benedictio in die sancte trinitatis.

Omnipotens deus pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanctus: quem in substantie vnitate trinum ꝛ psonarum trinitate vnū veneramini: vos ab omni aduersitate ptegat: ꝛ sua benedictione perfundat. ℟. Amē. Ita vos in presēti vite curriculo in sua fide catholica perseuerare concedat: vt celestis regni heredes sibi acceptos efficiat. ℟. Amē. Et qui ei coram oibus viuētibus fideliter confitemini: cū eo in eterna patria sine fine letemini. ℟. Amen. Quod vobis ꝛc. ℭ Bñdictio de corpore christi.

Benedicat vos omnipotens dominus: vestrāqꝫ ad superna excitet intentionē: cuius vnigenitus filius pridie q̄ȝ pateretur sub sacramento mirabili passionis sue memoriam reliquit. ℟. Amen. Et qui eum qui panis est angelorum in presepio ecclesie cibum fecit esse fidelium animaliū: ipse vos in presenti degustare faciat eternorum dulcedinem gaudiorum: ꝛ in futuro perducat ad societatem sublimium premiorū. ℟. Amen. Illiusqꝫ cuius caro mirabiliter in veritate sumitur: ꝛ sanguis bibitur: sub specie panis ꝛ vini: caro mūdet sanguis lauet peccata vestra: que carne ꝛ sanguine contraxistis. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare dignetur ꝛc. ℭ Bñdictio in octauis penthe.

Domine iesu christe qui discipulis tuis tuum dedisti spiritum: ecclesie tue catholice spiritualia dona largire. ℟. Amen. Ut quicunqꝫ sunt ex aqua ꝛ spiritu sancto renati: semp existant eius ptectione muniti. ℟. Amē. Redundet in eis caritas diffusa per spiritum sanctum que operiat ac superet omnem multitudinem peccatorum: ꝛ requiescat in istis propitius: qui quondam requieuit in apostolis gloriosus. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc. ℭ Bñdictio i dñica. iij. post pēthecostes.

Caritate sua dñs vos replere dignetur: et beata vos hereditate muneret. ℟. Amē. Quatenus per timorē eius castum: gehenne euadentes tormentum: ad supernā gaudentes perueniatis paradisum. ℟. Amen. Ut inde cōspectis malorū penis quas eius misericordia euasistis: debitas ei gratiaruʒ actiones persoluatis. ℟. Amē. Qđ vobis ₇c. ℭ Bñdictio in dñica .iij. post penth.

Deus pater omnipotens: q vos ad suam vocauit cenam: humiliter sibi obsequentes perducat ad illā. ℟. Amen. Ut infelicibus circa terrestria detentis: vos felices expediti ad celestia perueniatis. ℟. Amē. Nec in aliquo vestrum deus inueniat quod expulsione fit dignum: sed quod premium mereatur eternum. ℟. Amen. Quod vobis ipse pre. ₇c. ℭ Benedictio in dominica .iiij.

Omnipotens deus qui vnigenitum suuʒ ad ouem dixerit erroneam: per ipsum vos ad mansionem perducat sempiternaʒ. ℟. Amen. Et interim vos a leonuʒ ₇ luporum defendat insidijs: donec ad secura pascua cōscendatis. ℟. Amen. Ut fiat de vobis gaudiū in celis: quod per fidē diabolum deuicistis in terris. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare ₇c. ℭ Benedictio in dñica .v.

Misericors deus misericordes vos faciat: ₇ vobis misericordiaʒ suā dignanter ipendat. ℟. Amen. Et ita vos doceat iudicare: ne merito vos debeat condēnare. ℟. Amen. Sed imitatores pacientie christi effectos in futura gloria cōstituat in euum securos. ℟. Amē. Quod vobis ipse ℭ Benedictio in dominica .vj.

Obedientes vos dominus prestet apostolice doctrine: vt heredes fiatis bñdictiones eterne. ℟. Amen. Et eorum precibus de profundo huius mundi liberati: cum eis possessores gaudeatis regni superni. ℟. Amen. Ut cū animaduersionē iudicis mala facientes pauescant: oculi dñi vos demulceant exultantes. ℟. Amen. Quod vobis ipse pre. ₇c. ℭ Benedictio in dominica .vij.

Baptisma quod accepistis in christo: eius gratia conseruetis illesum in mūdo. ℟. Amē. Ut in ipso cōmortui peccatis: in nouitate vite semp ambuletis. ℟. Amē. Et omni temeritate mentis ₇ lingue siue operis deuitata: oblatio deuotionis vestre deo patri fiat accepta. ℟. Amē. Quod vobis ipse ₇c. ℭ Item alia benedictio.

Multiplicet in vobis dñs copiā sue bñdictiōis: ₇ ꝯfirmet vos in spe regni celestis. ℟. Amē. Actus vestros corrigat: vitam emēdet: mores cōponat: ₇ vos ad celestis paradisi hereditatē ꝑducat. ℟. Amē. Taliqʒ itētione repleri valeatis: qua in ꝑpetuū placeatis. ℟. Amē. Qđ vob ₇c. Bñdictio in dñica .viij. post penthe.

AB omni peccato emundatos: efficiat vos dñs sctificatos. ℟. Amen. Ut tales fructus afferatis: de qbus xp̄o placere valeatis. ℟. Amē. Et hijs spiritalibus cibis enutriti: ad cenaȝ agni nuptiaꝝ veniatis securi. ℟. Amē. Qđ vob̄ ꝛc. ¶ Itē alia bñdictio.

CHristus fons misericordie qui turbā quā docuerat ꝛ sanauerat voluit pascere: dono sue bñdictiōis ꝛ salutis vos dignet̄ ditare: ꝛ ne in hoc sclo deficiatis: tpali ꝛ spūali alimēto reficere. ℟. Amē. Et sicut eadē turba septē panib⁹ ꝛ duobus piscib⁹ sufficiēter est refecta: ita vos spūs septiformis custodiat grā: ꝛ cōfirmet aploꝫ ꝛ euangelistarū doctrina. ℟. Amē. Sicqȝ ab infirmitate animi mereamini sanari: ꝛ doctrina spūali ibui: vt fragmentis dñi recipiēdis digni inueniamini. ℟. Amen. Quod vobis ipse pre. ꝛc.

¶ Benedictio in dñica. ix.

ITa vos deus oipotens tribuat facta carnis mortificare: vt digni fiatis cuȝ ipso regnare. ℟. Amen. Et hic spū eius viuificati: i futuro appareatis filij dei. ℟. Amen. Ut falsis ac malis merito dānatis: vos gratia dei vt sol splēdeatis. ℟. Amē. Quod vobis ipse ꝛc. ¶ Itē alia bñdictio.

UErus propheta deus ꝛ dñs p̄rophetaꝝ: qui corda ꝛ cogitationes cognoscit oiuȝ: faciat vos cauere falsitatē maloruȝ hominū: vt sua bñdictione cōfortati: possitis inter bonū ꝛ malū discernere. ℟. Amē. Sicqȝ vos induat vestimētis iustitie: vt digni efficiamini sãctoꝝ cetib⁹ īteresse. ℟. Amē. Quo non ei verbis tātū placeatis: sed volūtatē patris eius adimplentes ad gaudia patrie celestis pu̇enire valeatis. ℟. Amē. Quod vobis ipse p̄sta. ꝛc.

¶ Bñdictio in dominica. x.

AB omnibus concupiscētijs malis euacuatos: vos dñs restituat imaculatos. ℟. Amē. Et liberatos a tēptationibus: p̄restet pollere virtutibus. ℟. Amē. Ut innocentie vite ꝛ elemosinaꝝ largitate p̄fruamini in eterna hereditate. ℟. Amen. Qđ vobis ꝛc.

¶ Benedictio in dñica. xj.

A Blasphematoribus christi secernens vos dñs: annumeret suis fidelibus confessoribus. ℟. Amen. Et multiplici sancti spiritus dono ditati: in omnib⁹ inueniamini bonis perfecti. ℟. Amē. Nec eiectionē de domo dei mereamini eterna: sed in secula seculorum habitetis in ea. ℟. Amen. Quod vobis ipse pre. ꝛc. ¶ Bñdictio in dominica duodecima.

PEr passionem christi iustificatos: per resurrectionē ei⁹ vos dominus reddat glorificandos. ℟. Amen. Et gratia ipsius de indignis digni: ꝛ de minimis efficiamini magni. ℟. Amē. Nec tamen de sanctitate gloriātes: despiciatis aut condemnetis adhuc peccantes. ℟. Amen. Qđ vobis

ipse rc. ¶ Bñdictio in dñica.xiij.

IDoneos sibi vos dñs faciat ministros: munere sui spũs ĩstructos. ℟. Amẽ. Et tauribus in ore xp̃o deuoti: ei⁹ fiatis p̃mio digni. ℟. Amẽ. Quaten⁹ ita viuatis: vt ad laudẽ dei alios accẽdatis. ℟. Amen. Q ꝺ vobis rc.

¶ Item alia benedictio.

REdẽptoris nr̃i iesu xp̃i bñdictiõib⁹ repleamini: q virtute admirabili surdos fecit audire r mutos loq. ℟. Amẽ. Aures vestre apte sint ad audiẽda ipsi⁹ mãdata: r semp lingua vr̃a eius p̃nũciet eloqa. ℟. Amẽ. Vt digito suo dona spũs scti vobis infũdat: r spũ sue sapiẽtie mẽtes vr̃as adipleat. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ipse p̃sta. rc.

¶ Bñdictio in dñica.xiiij.

QUi vos p̃missionis patruz tribuit esse p̃ticipes: eoꝝ faciat coheredes. ℟. Amẽ. Et in adã de paradiso q vos lugetis eiectos: p xp̃z gaudeatis reductos. ℟. Amẽ. Et alios ipsius imitatiõe: luce cõcilietis eterne. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ipse rc. ¶ Bñdictio in dñica.xv.

TRibuat vobis dñs carnis desideria cõterere: vt spũ possitis ambulare. ℟. Amẽ. Et mundet vos a lep̃ iterioris ꝯtagio: vt digni fiatꝫ sctõꝝ cõsortio. ℟. Amẽ. Et hic mũdatori vr̃o gr̃as agẽtes: ad celestẽ hierusalẽ p̃ueniatis ouantes. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ipse prestare rc. ¶ Itẽ alia bñdictio.

OMp̃s de⁹ q decẽ viros ad se clamãtes mũdauit a lepra: oĩa vr̃a sua bñdictiõe deleat pctã r facinora. ℟. Amẽ. Faciat vos deuotos p̃manere in vnitate sue sctẽ ecclie: vt ei semp de donis suis studeatis gr̃as referre. ℟. Amẽ. Quatin⁹ surgẽtes ab bonã opationẽ: sic eatis de v̇tute i v̇tutẽ: vt deũ deoꝝ videatis i hierl̃ꝫ celestẽ. ℟. Amen. Quod vobis ipse rc.

¶ Bñdictio in dñica.xvj.

PRestet vobis dñs supare renodochiã: vt verã p̃tigatis ad gloriã. ℟. Amẽ. Et hic seminãtes iustitiã: i futuro metatis vitã eternã. ℟. Amẽ. Et creatori vr̃o deuote seruiẽtes: cũ ipso regnetis exultãtes. ℟. Amen. Q ꝺ vobis ipse rc.

¶ Benedictio i dñica.xvij.

IN tribulatione faciat vos dñs patiẽtes: vt ei⁹ fieri mereamini ꝯsortes. ℟. Amẽ. Et hic xp̃o p fidẽ i vobis h̃itãte: ad videdã claritatẽ illi⁹ possitis itrare. ℟. Amẽ. Seiũctisqꝫ a vobis mortuoꝝ baiulis: ipsũ cũ sctis angelis collaudetis. ℟. Amẽ. Quod vobis rc.

¶ Bñdictio i quarta feria.

DEt vobis dñs mun⁹ sue benedictionis: r repleat vos spũ veritatis r pacis. ℟. Amẽ. Quatenus per viã salutis deuota mẽte curratis: vt subripiẽtiũ delictorũ laqueos salubriter euadatis. ℟. Amẽ. Sicqꝫ efficiamini i ei⁹ supplicatione deuoti: r i mutua dilectiõe sinceri: vt ad celeste regnuz p̃uenire possitis securi. ℟. Amẽ. Q ꝺ vob rc ¶ Itẽ alia bñdictio.

COncedat vobis oĩpotẽs de⁹ mun⁹ sue bñdictionis: q vr̃e est cõscius infirmitatis. ℟. Amẽ.

Et q vobis tribuit supplicãdi affectũ: tribuat ꝯsolatiõis auxiliũ. ℟. Amẽ. Et ab eo pñtis ⁊ future vite subsidiũ capiatis: cuiꝰ vos bonitate creatos eẽ creditis. ℟. Amñ. Q ꝺ vob ⁊c. ¶ Bñdictio i fer. vj.

Omĩps deꝰ celestí vos ꝓtectiõe circũdet: ⁊ sue bñdictiõis dono locupletet. ℟. Amẽ. Concedatqꝫ vobis vt q i sola spe grẽ celestis initimini: celesti etiã ꝓtectione muniamini. ℟. Amẽ. Quatenus ⁊ i pñti sclo mortalis vite solatia capiatis: ⁊ sẽpiterna gaudia cõprehẽdere valeatis. ℟. Amen. Q ꝺ vob. ⁊c. ¶ Itẽ alia bñdictio.

Omĩps deꝰ dextere sue ꝑpetuo vos circũdet auxilio: ⁊ bñdictionuꝫ suaꝝ repleat dono. Amẽ. Ab oĩ vos prauitate defẽdat: ⁊ donis celestibus exuberare ꝯcedat. ℟. Amẽ. Quo corpe mũdati ac mẽte: talẽ exhibeatis seruitutẽ: ꝑ quã suã ꝯseq valeatis ꝓpiciationẽ. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ⁊c.

¶ Benedictio in sabbato.

Purificet oĩps deꝰ vr̃oꝝ cordiũ archana: ⁊ bñdictiõis sue vobis tribuat icrementa. ℟. Amen. Ab oibꝰ vite pñtis ꝑiculis exuamini: ⁊ virtutũ spũaliũ ornamẽtis iduamini. ℟. Amẽ. Quo illiꝰ adiutorio fulti: sic ei seruiatis in terris: vt ei ꝯiũgi valeatis i celis. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ipe ⁊c. ¶ Itẽ alia bñdictio.

Omĩps deꝰ vniuersa a vobis aduersa excludat: ⁊ sue sup vos bñdictiõis dona ifundat. ℟. Amẽ. Corda vr̃a efficiat sacris itẽta doctrinis: quo possint repleri bñficijs sempiternis. ℟. Amẽ. Quatinꝰ exequẽda itelligẽtes ⁊ itellecta exequẽtes: ⁊ iter aduersa mũdi iueniamini indẽnes: ⁊ btõꝝ spirituũ efficiamini coheredes. ℟. Amẽ. Q ꝺ vobis ipse ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica. xviij.

In vnitate spũs: faciat vos dñs ambulare: vt cũ illo mereamini regnare. ℟. Amẽ. Et baptisma cũ fide seruantes: pñi q est sup oĩa p̃sentemi letãtes. ℟. Amẽ. Et fictis debito rubore cõfusis: vos in eterna glia gaudeatis. ℟. Amẽ. Q ꝺ vob ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica. xix.

Dignos vos dñs efficiat suo sacerdotio: q ꝓ vobis nõ ꝑpcit vnigenito suo. ℟. Amẽ. Et i sctã ꝯuersatiõe ꝑseuerãtes: ad illũ etiã ꝯuertatis errãtes. ℟. Amẽ. Et ꝓ sterilibꝰ ⁊ icuruatis: itercessores idonei fiatis. ℟. Amẽ. Q ꝺ vob ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica. xx.

Renouet vos oĩpotẽs deꝰ: vt vobis dignet esse placatꝰ. ℟. Amẽ. Et depositis oibꝰ vicijs: in cũctis v̾tutibꝰ fulgeatꝭ. ℟. Amẽ. Atqꝫ hic primoꝝ onera portãtes: cũ ipsis ad celũ veniatꝭ exultãtes. ℟. Amñ. Q ꝺ vob ⁊c. Bñdictio i dñica. xxi.

Concedat vobis dñs vt hic caute ambulãtes: ad regna celoꝝ ꝑueniatis idẽnes. ℟. Amẽ. Et sci spũs pignore ditati: appareatis filij dei. ℟. Amẽ. Cũ q ad eternas nuptias itrãtes: scõꝝ societate ꝑfruami gaudẽtes. ℟. Amẽ. Q ꝺ vo. ⁊c. Bño i dñica. xxij.

Confortet vos oĩpotẽs deꝰ

ad bellandas aereas potestates. ℟. Amen. Et scuto fidei galea spei ⁊ caritatis cigulo muniti: placere valeatis summe trinitati. ℟. Amē. Et p exēpla credulitatis vr̄e: ⁊ alij ꝯuersari discāt honeste. ℟. Amē. Qd vobis ⁊c. ¶ Item alia bn̄dictio.

Deus q filiū re. guli p diuinitatis sue v̄tutē absq3 pn̄tia corpali reuocauit de īfirmitate ad sanitatē: aiaꝝ vr̄arū curet egritudinē: largiēdo vobis suā bn̄dictionē. ℟. Amē. Sēper q3 vobis ī adiutoriū sit pn̄tia sue diuinitatis: si ei⁹ signa ⁊ pdigia videtes: in eū firmiter credatis. ℟. Am̄. Quatin⁹ sic vos septiformis spūs sci gr̄a repleat: vt ore ⁊ corde eū laudet3 p oia tpa. ℟. Amē. Qd vobis ⁊c. Bn̄dictio in dn̄ica. xxiij.

Actor ⁊ iceptor oiu3 bonorū: cōsortes vos efficiat feliciū p̄mioꝝ. ℟. Amē. Et magis ac magis abūdātes in sua scia: in diē xp̄i pducat fine offēsa. ℟. Am̄. Insup oiu3 debitoꝝ ꝯct⁹ remittēs: fidelib⁹ suis sit misericors ⁊ clemēs ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare ⁊c. ¶ Itē alia bn̄dictio.

Deus ⁊ hō: rex celestis glie: sic vobis cū seruis suis ī die iudicij digneť rōnē ponere: vt cu3 bn̄dictiōis sue largitate misericordē iudicē ⁊ piū ꝯsolatorē possitis iuenire. ℟. Amē. Decē milia talēta: scil3 grauia ⁊ multa oia vob miŝicorditer dimittat pcā: ⁊ a tortoribus ⁊ iferni pena: vos eripiat sua largissima pietate. ℟. Amen.

Ita vos faciat alioꝝ q in vos peccauerūt de cordib⁹ vr̄is dimittere minora peccata: vt ⁊ ipse pr̄ vester celestis dimittat vobis ⁊ maiora: ⁊ pducat ad celestis vite gaudia. ℟. Amē. Qd vobis ipse ⁊c.

¶ Bn̄dictio in dn̄ica. xxiiij.

Imitatores scōꝝ: faciat vos dn̄s: et vobis digneť esse placat⁹. ℟. Amē. Et hic amici pseuerātes crucis xp̄i: pticipes fiatis celestis regni. ℟. Amē. Quatenus imagine sua in vobis agnita: gaudia vobis tribuat ifinita. ℟. Amē. Qd vob ⁊c. ¶ Itē alia bn̄dictio.

Magister verax xp̄s cōsiliū ⁊ prudētia fideliu3: sua bn̄dictiōe faciat vos supare isidias inimicoꝝ: quēadmodū ipse deuicit ipocrisi3 phariseoꝝ. ℟. Amē. Talesq3 vos in suo seruicio ꝯcedat pmanere: vt denariū legalis obseruatiōis: ⁊ euāgelice visionis ipsi dn̄o nr̄o iesu xp̄o valeatis reddere. ℟. Amē. Sicq3 idē de⁹ op̄s custodiat subscriptione3 ⁊ ipressionē imaginis sue: vt hic ⁊ ī futuro semp vos ei⁹ defēdat maiestas: ⁊ ptegat pietas. ℟. Amē. Qd vob ip̄e ⁊c. ¶ Bn̄dictio in dn̄ica. xxv.

Impleat vos dn̄s agnitiōe volūtat3 sue vt heredes esse mereamini vite sēpiterne. ℟. Am̄. Et lōganimitate patientie vr̄e: deo nutriant aie recte. ℟. Amē. Qui etiā vicijs lāguidi vel scelerib⁹ mortui: visitatiōe scitatis sue salui ueniamini ⁊ viui. ℟. Amē. Qd vob ⁊c. ¶ Itē alia bn̄dictio.

Datoꝛ oīuꝫ bonoꝝ ⁊ resuscitatoꝛ moꝛtuoꝝ deꝰ: q filiaꝫ p̄ncipis pgēs resuscitare: priꝰ mulierē fimbriā tāgētē a pfluxu sanguinis voluit sanare: ab oī inqnamēto vos dignet̄ purgare: ⁊ dono sue bn̄dictionis viuificare. ℟. Amē. Vias vr̄as p bona opa ⁊ penitētie medicamēta ad vitā reducat: ⁊ respectu sue misericoꝛdie p fidē vr̄aꝫ quā hētis vos semp custodiat. ℟. Amē. Tribuatqꝫ vobis salubriter in celesti btitudine viuere: cui in hoc seculo placuit ⁊ moꝛtuis vittā reddere: ⁊ ifirmis ꝯgruā sanitatē ꝯcedere. ℟. Amē. Q̄d vobis ⁊c. ¶ Bn̄dictio i dn̄i

Deus ex quo sūt oia: ca. xxvj. ispiret vobis desideria iusta. ℟. Amē. Deꝰ per quē sūt oia: ingredi vos faciat p mādata sua. ℟. Amē. Deꝰ in quo sūt oia: scificet vos tuitione sua. ℟. Amen. Q̄d vob ipse ⁊c. ¶ Itē alia bn̄dictio.

Deuotionē vr̄aꝫ dn̄s dignāter itēdat: ⁊ sue vobis bn̄dictionis dona cōcedat. ℟. Amen. Taliqꝫ vos in p̄nti sc̄o subsidio muniat: vt paradisi vos in futuro habitatoꝛes efficiat. ℟. Amē. Sicqꝫ coꝛda vr̄a scificando bn̄dicat: ⁊ bn̄dicēdo scificet: vt vobiscuꝫ immo in vobis eū iugiter hitare delectet. ℟. Amen. Q̄d vobis ipse p̄stare ⁊c. ¶ Benedictio in dn̄ica de trinitate.

Benedicat vos deꝰ pater ex quo oia: bn̄dicat vos deꝰ filiꝰ per quē oia: bn̄dicat vos spūs scūs in quo oia. ℟. Amē. Bn̄dicat vos trinus ⁊ vnus: omni bn̄dictione celesti: sctosqꝫ vos ⁊ puros faciat per mandata sua. ℟. Amen. Deus in quo sunt oia: sanctificet vos tuitione sua. ℟. Amen. Q̄d vobis ⁊c. ¶ Item alia benedictio.

Omnipotens trinitas vnꝰ ⁊ verꝰ deus: pr̄ ⁊ filius: ⁊ spūs scūs: det vobis se desiderare fideliter: agnoscere veraciter: ⁊ diligere sinceriter. ℟. Amen. Eq̄litateꝫ atqꝫ icōmutabilitatem sue essentie ita vr̄is mentibꝰ infigat: vt ab ea nunq̄ꝫ vos qbuscūqꝫ fantasijs oberrare pmittat. ℟. Amen. Sicqꝫ vos in sua fide ⁊ caritate pseuerare cōcedat: vt per ea postmodū ad sui manifestationem visionēqꝫ iterminabilē itroducat. ℟. Amen. Quod vobis ipse prestare ⁊c. ¶ Incipiūt bn̄dictiones pōtificales de sctis ppꝛie p anni circulū. ¶ Bn̄dictio in festo sancti andree apostoli.

Deus q eccliā tuaꝫ in aplicis tribuisti cōsistere fūdamētis q̄su mus: vt btūs andreas tuū p nobis iploꝛet auxiliū: vt a nr̄is reatibꝰ absoluti: a cunctis etiā piculis eruamur. ℟. Amen. Infūde sensibus nr̄is aplica dogmata retinere: quo te ꝯtemplemur serenata mente. ℟. Amen. Cōcede ppitiꝰ circūstāti plebi: vt illo tremēdo discussionis tpe: eoꝝ defenset̄ p̄sidijs: quoꝝ sūt instituti preceptis. ℟. Amē. Quod vobis

vob ipse p̄. rc. ¶ Bn̄dictio in festo sancti nicolai epi et ꝯfessoris.

OMnipotēs deus q btm̄ nicolaū pontificē suū ȝ adhuc puerulū multis ditauit ꝑuilegijs ⁊ donis: ipse vos ꝑ suā graȝ ad oē opus bonū faciat esse dispositos. ℟. Amē. Et q eū multis clarescere fecit miraculis ⁊ virtutibꝰ: ipse vos eius ꝑcibꝰ ⁊ meritis ab omni malo ⁊ pctō custodiēs donis celestibꝰ isignire dignetur. ℟. Amen. Quatenꝰ eius ꝑcibꝰ ⁊ itercessione suffulti: mereamini cū ipso i eterna felicitate letari. ℟. Amen. Qd vobis ipse ꝑstare dignet rc. ¶ Bn̄dictio i festo ꝯceptiōis btē

OMnipotēs dei filiꝰ marie. q sue mr̄is hodie sctificauit initia: erroꝝ vr̄oꝝ expurgare dignet vitia. ℟. Amē. Et q sancte sue genitricis vos facit gaudere solēnijs: ipsiꝰ vos defēsare anuat ꝑocinijs. ℟. Amē. Et q virginalis tēpli primordia celebratis: tra bea carnis deposita supne hierlꝫ hitacula ꝯscēdatis. ℟. Amē. Qd vobis ipse rc. ¶ Bn̄dictio i festo scē agnetis ꝟginis ⁊ marty.

BEnedicat vos oipotēs deꝰ btē agnetis virginis ⁊ martyris sue iteruenīēte solēnitate: ⁊ ab oi misericꝰ ꝯcēdat prauitate. ℟. Am̄. Quiqȝ virginitatē eiꝰ anulo suo dignatꝰ est subarrare: vos faciat pignꝰ de q̄ signati estis iuiolabilr custodire. ℟. Amē. Quatenꝰ oleū i vasis suis cū lāpadibꝰ accipiētes: vere ⁊ sēpiterne mr̄is ecclie spōso ocurratis obuiantes. ℟. Amen. Qd vobis ipse ꝑstare. rc. ¶ Bn̄dictio i festo sci vincētij martyris.

OMnipotēs deꝰ vos dignet bn̄dicere: q btū ȝ martyrem suū ⁊ leuitā vicētiū dignatꝰ est coronare. ℟. Amē. Ipse vitioꝝ vestroꝝ icētiua dignet extiguere: q illoꝝ tormētoꝝ genera fecit eum supare. ℟. Amē. Quatenꝰ sua cooptatione ⁊ illiꝰ itercessiōe spū sci licet feruētes: i eterna patria mereamini esse felices. ℟. Amē. Qd vobis ipse rc. ¶ Bn̄dictio in cōuersione sancti pauli.

DEus qui per grām suā btū ȝ paulū ex ꝑsecutore fecit aplm: ipse vobis cōpūctiōis pieqȝ ꝯuersiōis spū ȝ dignet iptiri. ℟. Amē. Qui qȝ ei secretoꝝ celestiū misteria dignatꝰ est reuelare: ipse vobis scripturaꝝ suaꝝ abdita dignet apire. ℟. Amē. Et q ei ꝑseuerātiā ī dei cōstātiāqȝ in ꝑsecutiōibꝰ isflexibilē dignatꝰ est dare: eiusdē iteruētiōibꝰ ifirmitatē vr̄am munire dignet ⁊ roborare. ℟. Amē. Qd vob ipse ꝑstare dignet rc. ¶ Bn̄dictio i purificatiōe beate marie.

OMnipotēs deꝰ q vnigenitū suū hodierna die in assūpta carne i tēplo voluit p̄ntari: bn̄dictionis sue vos munere fultos bonis opibꝰ faciat exornari. ℟. Am̄. Et q eū vt legē adipleret ministrū voluit effici legis: mētes vr̄as istruat legis sue spiritalibꝰ documētis. ℟. Amē. Quo ei ⁊ ꝑ turturibꝰ: castitatis seu caritatis mu-

nera offerre valeatis: ꝛ pro pullis colūbarꝫ ſpūs ſcī i donis exuberetis. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ipſe ꝛc̄.

❡ Bn̄dictio i cathedra ſci petri.

Omnipotēs deꝰ digneṫ vos ſua bn̄dictione ditare: qui aplꝫ petrū hodierna die dignatꝰ eſt in cathedra pōtificatꝰ ſublimare. ℞. Amen. Ipſe vos eruat a portarꝫ terrore infernorꝫ: q illi cō miſit claues regni celorꝫ. ℞. Amē. Quatenus in aplica ſoliditate fūdati: a vera ꝯfeſſione nullis pmittat pturbationibꝰ ꝯcuti. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ꝛc̄.

❡ Bn̄dictio in feſto ſancti mathie apoſtoli.

Deus q nos in aplicis tribuit ꝯſiſtere documētis: bn̄dicere vos digneṫ bti apli ſui mathie itercedētibꝰ meritis. ℞. Amē. Defendatqꝫ vos a cūctis aduerſis aplicis pſidijs: q vos voluit ornari ꝛ munerari exēplis eorꝫ ꝛ documētis. ℞. Amē. Quo per eorꝫ intercesſionē pueniatis ad eterne patrie hereditatē: p quorꝫ doctrinā tenetis hereditatē. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ꝛc̄.

❡ In feſto ſancti thome de aquino benedictio.

Benedicat ꝛ cuſtodiat vos oīpotēs deꝰ: q p btūm thomā aqnatē ꝟginē doctorē ꝛ ꝯfeſſorē ſuuꝫ diuina ſapiētia illuſtratū eccleſiā ſāctā hereſibꝰ purgare ꝛ criminibus: ac luce veritatis ꝛ doctrine itegritate illuminare eſt dignatꝰ ℞. Amē. Et q eius doctrinaꝫ in ꝟitate ꝛ caritate fūdatā nullis pmiſit aduerſantiū telis peſſūdari: ipſe vos in recta fide ꝛ pſeuerātia ꝛ in ſua volūtate digneṫ ꝯfirmare. ℞. Amē. Quatenꝰ in fide vera firmati ꝛ in bonis opibꝰ pſeuerātes: eiꝰ pcibꝰ ꝛ meritis ad eternā valeatis puenire letitiā: ꝛ cū ipſo ſemp in celeſtibꝰ gaudijs letari. ℞. Amē. Q ꝺ vob ꝛc̄.

❡ Bn̄dictio i feſto ſci gregorij pp̄. ꝛ doctoris.

Paſtor eternus: q curaꝫ ouiū ſuarꝫ gerēs ad earꝫ cuſtodiā ſcūꝫ elegit gregoriū paſtorē egregiū: ſuis meritis vobis ꝯferat vite celeſtis meritū. ℞. Amē. Et q eū fidelē ſeruū ꝛ prudentē effecit ac ſapiētie ſingularis munere decorauit: ꝯcedat vobis que ſapiētiſſime ſcripſit ꝛ recta fide ſuſcipe ꝛ opibꝰ adiplere. ℞. Amē. Quatenꝰ ipſiꝰ fulti pſidijs ꝛ hic gram ꝛ in futuro dei miſericordiā ꝯſeq valeatis. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ꝛc̄.

❡ Bn̄dictio in annūciatiōe dn̄i.

Deus q pre oībꝰ feminis ſctāꝫ mariā virginē hᵒ puilegij decorauit honore: vt ꝟgo ꝯcipet: ꝛ generādo ꝟgo eſſe nō deſiſteret vos bn̄dicat ꝛ cuſtodiat: ꝛ ſci ſpūs gr̄a irradiet: eiuſdēqꝫ virginis interceſſione remiſſiōe letificet peccatorꝫ. ℞. Amē. Fragilitatē vēſtrā ſuis cōſolidet pcibꝰ: que duꝫ gabrieli archāgelo credidit: verꝫ deū ꝛ hoiem ꝯcipiēs lumē veruꝫ cūctis ptulit: ꝛ que dn̄a mundi ꝛ regina celi meruit vocari: ab inimicorꝫ oium iſidijs voš faciat tueri: ꝛ a pctis oībꝰ purgari: ꝛ virtutibꝰ decorari. ℞. Amē. Proſpa

vobis obtineat: hostes oēs arceat: lāgores mitiget famē: ꝛ sterilitatē ammoueat: ꝛ post vite huius laboriose excursuꝫ vos ad sup̄na p̄ducat p̄mia: q̄ eterna oibus sctis genuit gaudia. ℟. Amē. Qđ vob ꝛc.

¶ Itē alia bn̄o in eodeꝫ festo.

Omnipotens deꝰ q hodierna die angelū gabrielē direxit ad vgīnē: ꝯcedat vobis suā ꝓpitiꝰ bn̄dictionē. ℟. Amē. Ipsius grē vos participes faciat: de q̄ sctāꝫ dei genitricē angelꝰ plenā esse ꝓclamat. ℟. Amē. Quatinꝰ eiꝰ meritꝭ mereamini a culpis oibꝰ liberari: cuiꝰ partu meruistis a morte ꝑpetua resuscitari. ℟. Amē. Qđ vob ꝛc.

¶ Bn̄o i festo sci vicētij ꝯfessoris

Deus oṗs q oēs hoies vult saluos fieri ꝛ neminē ꝑire: ipse bti vincētij valētini doctoris ꝛ p̄dicatoris egregij itercessionibus ab oi malo ꝛ errore vos semp saluet ꝛ muniat. ℟. Amē. Et q ꝑ eū inumerabiles pp̄los ad recte fidei semitā ꝛ ad penitētiā reduxit: ꝛ ipsuꝫ inumerabilibꝰ miraculis linguaꝝ dono ꝛ ꝓpbetico sp̄ū d̄corauit: ipse eiꝰ meritis voꝫ semp i bono ꝯseruare dignet̄. ℟. Am̄. Quatenꝰ eiꝰ oꝛone suffulti ꝛ hic verā fidē amplecti ꝛ vitia euitare possitꝭ ꝛ i eterna btitudine cū ipso sine fine gaudere. ℟. Amē. Qđ vob ꝛc.

Bn̄o in festo sci marci euāgeliste.

Benedicat ꝛ custodiat vos leo de tribu iuda dn̄s noster iesus xp̄s: q bti marci dignitatē sb̄ figura leonis ꝓ ꝓpbas suos p̄ostendere est dignatꝰ. ℟. Amen. Et qui per eum aquilegiensēꝫ ꝛ alexandrinā fundauit ecclias: ꝛ sacri euangelij eū fecit esse scriptorē: ipse eius patrocinio a vobis oēꝫ auferat tribulationē. ℟. Amē. Quatenus eius auxilio cōfortati ꝛ que docuit intelligere: ꝛ que egit complere diuina gratia semper sitis parati. ℟. Amē. Quod vob ꝛc.

¶ Bn̄o in festo scti petri martyris.

Protector i se sperantiū deꝰ q beatū petrū martyrē ex hereticis parētibus exortū adhuc puerulū fidei sue egregiū effecit cōfessorē: ipse vos fidei sue clipeo cōtra omnia aduersa tueri dignet̄. ℟. Am̄. Et q eū vginitatis ac doctoratꝰ priuilegijs insignitū ꝓ fidei sue veritate p̄clarissimi martyrij ac miraculoꝝ glīa dignatus est illustrare: ipse eiꝰ intercessione vos faciat oi virtute ꝛ cōsolatione gaudere. ℟. Amē. Quatenus eiꝰ exemplo i fide stabiles ꝛ i ope efficaces existētes: mereamini ꝛ hic di grāꝫ ꝛ i eterna felicitate cū ipso eternā glīā adipisci. ℟. Am̄. Qđ vob ꝛc.

Bn̄o i festo scē kath. d̄ senis

Deus oṗs qui ifirma mūdi eligit vt fortia q̄qꝫ ꝯfūdat: qqꝫ btāꝫ vginē katherinā senēsē mirabilibꝰ d̄corauit p̄uilegijs: ip̄e vos sēp i bōis ꝛ scis opibꝰ faciat eē feruētes. ℟. Am̄. Et q eā multiplicibꝰ pēis ꝛ tormētꝭ dū hic viueret ꝓ sui glīa affecit patiētieqꝫ clipeo muniuit: ip̄e vos i oi tribulatiōe ꝛ angustia sua grā ꝛ vtute custodiat. ℟. Am̄.

Quaten⁹ eius meritis p̄ntib⁹ periculis ꝛ mūdi carnis ac demonis laqueis euitatis: ad pacem ꝛ securitatē eterne btitudinis cū ipsa ꝑueniatis. ℞ Amē. Q ð vobis ꝛc.

¶ Bñdictio ī īuentiōe scte crucis.

OMnipotens dn̄s qui ꝑ sanguinē crucis sue cūcta pacificauit: vera vos viciorū crucifixione mortificet. ℞ Amē. Ut in crucis victoria recreati semꝑ deuicto diabolo triūphetis. ℞ Am̄. Q uo venerabile crucis festū deuotiōe p̄ōptissima celebrātes: mereami sine fine esse felices. ℞ Am̄. Q ð vob ꝛc. Bn̄o ī festo scōꝝ geruasij ꝛ ꝓthasij.

DEus cui⁹ dictio/ni subiecta sunt cūcta: quiq3 dedit vobis sanctorū martyrū suorū geruasi et ꝓthasij gloriosa solemnia celebrare: ipsoꝝ iuuamine repleat vos oīu3 btārū v̄tutū īcremētis ꝛ sue gr̄a bn̄dictiōis. ℞. Am̄. Et q illos dignat⁹ est ꝯfortare iter man⁹ ꝑcutiētiū: in carcere positis salubre dedit cōsiliū: vos sequi faciat eorū exēplū: ꝛ ꝑ illud euehi ad celestis regni palaciu3. ℞ Am̄. Q uiq3 eos sanguinis effusiōe: cū palma martyrij ad se voluit ꝑuenire: vos ꝑmittat sub pedib⁹ v̄ris caliditatē diri leonis cōculcare: ꝛ a tenebris vicioꝝ declinare: ad ip̄orū quoq3 ꝯsortiū feliciter ꝑuenire. ℞. Am̄. Q ð vob ꝛc.

¶ Bn̄o ī festo sci ioānis baptiste.

BEnedicat vos oīpotēs de⁹: bti ioānis baptiste intercessione: cuius hodie natalicia celebratis: cōcedatq3 vobis vt cuius solēnia colitis: patrocinia sentiatis. ℞ Amē. Illi⁹ obtētu ab oīb⁹ aduersis tueamini ꝛ bonis oīb⁹ ꝑfruamini: q aduētū redēptoris mūdi nec dū nat⁹ agnouit: m̄ris sterilitatē nascēdo abstulit: p̄ris līguā nat⁹ absoluit. ℞. Amē. Q uatin⁹ ipsius agni quē ille digito ostēdit: cuiusq3 imolatiōe estis redēptı: ita v̄tutū lanis vestiri: ꝛ īnocētiā valeatis imitari: vt ei ī eterne p̄rie felicitate possitis adiūgi. ℞. Amē. Q ð vobis ꝛc. ¶ Bn̄o in festo apostoloꝝ petri ꝛ pauli.

BEnedicat vos omnipotens deus: q vos beati petri apostoli saluberrima confessione: in ecclesiastice fidei fundauit soliditate. ℞. Amen. Et quos bti pauli sctissima īstruxit predicatione: sua tueatur gratissima defensione. ℞. Amen. Q uatenus petrus claue: paulus sermone: vterq3 intercessiōe: ad illā vos patriā certēt introducere: ad quā illi: alter cruce: alter gladio: hodierna die meruerūt peruenire. ℞. Amen. Q ð vobis ꝛc. ¶ In festo visitatiōis beate marie semꝑ virginis.

SPūs sctūs q beatissimā virginē sua virtute repleuerat ꝛ ea3 dei filiū ꝯcipe fecerat: vos sua gr̄a repleat ꝛ oī v̄tute ꝛ bonis opib⁹ fecūdare dignet. ℞. Amē. Et q eam ad visitandā ī mōtana iudee helysabeth p̄cursoris dn̄i matre3 inducere dignatus est: ipse in necessitate v̄ra corda v̄ra visitare ꝛ

ad bona opera ꝓmouere dignet̃. ℞. Amé. Quatenus ei⁹ grã a pec catis mũdati et donis ei⁹ repleti ad alta v̾tutũ ꝯscendere in p̃nti: et in futuro celoꝝ regna ipsius v̾tu te ⁊ btissime v̾ginis marie itercessione adipisci valeatis. ℞. Amen. Qḋ vob ip̄e p̃stare dignet̃ cui⁹ re gnũ cũ p̃re ⁊ eodé filio sine fine p manet p ifinita scl'a scl'oꝝ. ℞. Am̃. Et b̃ndictio ⁊c̃. ¶ B̃ndictio in festo btẽ marie magdalene.

Christus dei filius q btẽ ma rie magdalene lachrymas respici ens: sua sibi dimisit peccamina: ip se corda v̾ra cõpũgat ⁊ cũcta vo bis pctã dimittat. ℞. Amé. Qui qz resurgés ex mortuis ipsi marie magdalene primũ se manifestari voluit: ipse vobis in resurrectiõis gl'ia se manifestũ exhibeat miseri cors ⁊ benignus. ℞. Am̃. Quate nus in illa celesti patria: quã ipsa maria magdalena ꝓmeruit: vna cũ ea mereamini gaudijs perfrui sempiternis. ℞. Am̃. Qḋ vobis ipse p̃stare ⁊c̃. ¶ In festo sancte marthe virginis b̃ndictio.

Factor oĩuz bonoꝝ ⁊ resusci tatio mortuorũ de⁹ q btãm mar thã apl'az tuã fimbriã vestimenti tui tãgenté a profluxu sanguinis voluisti sanar̃: ab oĩ inqnaméto vos dignet̃ purgar̃. ℞. Am̃. Vias v̾ras i ede poloꝝ p bona opa ⁊ pe nitentie medicaméta dignet̃ reci pere: q i ede btẽ marthe hospite sue dignat⁹ est hospitare. ℞. Am̃. Tribuatqz vobis i celesti regno salubriter viuere: q i p̃nti scl'o p̃ci bus sãcte marthe fratré suũ laza ruz placuit a mortuis suscitare. ℞. Amé. Qḋ vobis ipse ⁊c̃. ¶ B̃n dictioĩ festo scti petri ad vincula.

Deus q beatũ aplin petrũ edu xit de carcere: eruat vos de morte ⁊ b̃ndicat i pace. ℞. Amen. Qué secut⁹ est fide ⁊ noĩe: soluat vos clemés a crimie ppetua mise ratiõe. ℞. Amé. Sitqz vobis i au xiliũ saluator oĩuz: ⁊ petr⁹ q est pa stor ouiũ: custodiat gregez a xp̄o cõmissũ. ℞. Amé. Qḋ vobis ⁊c̃.

¶ B̃ño in iuentiõe sci stephani.

Ui dilecti ꝓthomartiris ste phani meritis vos dñs de fiare dignet̃ ab oĩum maloꝝ ipe dimétis. ℞. Amé. Qui⁹ corpis ho die i terris colit̃ iuẽtioné: acgrat vob celest̃ dextre b̃ndictioné. ℞. Am̃. Quiqz sui tumuli flagrãtia septuagita triũ corpoꝝ reddidit sanitaté: vos faciat suis p̃cib⁹ odo re pfrui celestis agni. ℞. Am̃. Qḋ vob ⁊c̃. ¶ B̃ño in festo sci dñici.

Deus q i btõ dñico officiũ apli cũ dignat⁹ est suscitare: di gnet̃ métes v̾ras doctrinis aplicis iformare. ℞. Amé. Quiqz p eũ di uersaꝝ heresũ spias ⁊ tribulos de agro suo voluit extirpare: faciat i agro cordis v̾ri catholice doctri ne semia pululare. ℞. Am̃. Quati n⁹ eiusdé doctoris egregij doctri nis eruditi: meritis adiuti: odore q ex ei⁹ corpe fragrat ibuti: ad ipi us cõsortiuz puenire valeatis io cũdi. ℞. Amé. Quod vobis ⁊c̃.

radisi sedib⁹ collocasti:eiusdē suffragijs nos abiecta carnis sarcina ad eterna iubeas regna pduci. ℟. Amē. Q. ď vobis 7c. ℭ In trāslatione scē corone dñi bñdictio.

BEnedicat vos oipotēs de⁹ bñdictiōe celesti:q p vobis in passiōe sua spinis voluit coronari. ℟. Amē. Et q diē pñtē p veneratiōe sacre ei⁹ corōe spinee annua deuotiōe celebratis:ipso opitulāte ad illa festa celestis patrie q̄ nō sunt annua sed cōtinua peruniatis. ℟. Amē. Sicqȝ i pñti mortalitate veneremini sacrā coronā spineā dñi paciētis:vt i eterna btitudine mereamini obtinere ꝯsorcia resurgētiū:7 ab ipso recipere coronā glie 7 honoris. ℟. Amē. Q. ď vobis ip̄e 7c. ℭ Bño i festo sci augustini.

INstruat dñs corda vr̄a fidei sue v̄tute:q beatū augustinū clarere fecit catholice doctrine vbertate. ℟. Amē. Det vobis hereticorū:prauitate nō decipi:q corpis sui mēbris vos voluit sociari. ℟. Amē. Quatin⁹ eūdē egregiū doctorē sic ducē habeatis i via:vt eū sociū mereamini habere i patria. ℟. Amē. Q. ď vobis ipse p̄stare 7c. ℭ Bñdictio in decollatione scti iohannis baptiste.

DEus q nos bti iohānis baptiste ꝯcedit solēnia frequētare:tribuat vobis 7 eadē deuotis mētib⁹ celebrare:7 sue bñdictiōis dona pcipere. ℟. Amē. Et q p legis eius pconio carceralib⁹ est retrusus i tenebris:itercessiōe sua a tenebrosoꝝ opeꝝ vos liberet incētiuis. ℟. Amē. Et q p veritate q̄ deus est:caput nō est cūctatus amittere:suo interuentu ad caput nr̄ȝ qď xp̄s est vos faciat puenire. ℟. Amen. Quod vobis ipse 7c. ℭ Bñdictio in natiuit. sci marie.

DEus q cū te nō capiāt celi:dignat⁹ es in tēplo vteri v̄ginalis icludi:vt mater integra haberet et fructuȝ de spū:et incorruptionē de partu:da huic plebi angelū custodē:q filiū marie fide cōcipiēte pdixit. ℟. Amē. Sanctificet gregē tuū illa bñdictio:que sine semine humano te redēptorē v̄ginis formauit i vtero. ℟. Amē. Et te ptegente exultēt ecclie de cōgregato pplo:sicut maria meruit gloriari de te filio dei a se incarnato. ℟. Amē. Q. ď vobis 7c. ℭ Bño in exaltatiōe scte crucis.

BEnedicat vos op̄s deus:q p vnigeniti sui iesu xp̄i dñi nr̄i passionē 7 crucis patibulū genus redemit humanū. ℟. Amē. Cōcedatqȝ vobis vt cū oib⁹ sctis que sit eiusdē crucis lōgitudo:latitudo:sublimitas 7 profundū:mēte deuota cōprehēdere possitis. ℟. Amē. Quatinus vosmetipsos: abnegādo:crucēqȝ gestādo:ita in pñtis vite stadio redemptoreȝ nostrū possitis sequi:vt ei inter choros angeloꝝ post obitū mereamini assisti. ℟. Amē. Quod vobis ipse p̄stare 7c. ℭ Benedictio in festo scti michaelis.

BEnedicat vos oipotēs de⁹

sancti michaelis archāgeli suffragijs: et liberet vos ab aduersitatibus cūctis. ℟. Amē. Commēdet vos ei⁹ itercessio gl'iosa: qui cum dracone pugnauit: et gl'iose deuicit. ℟. Amē. Et sicut ille serpentē supauit supbū: ita vos suis intercessionib⁹ ɔsortiū adipisci faciat supnoꝝ ciuiū. ℟. Amē. Qđ vob̄ ꝛc. ¶ Bn̄o i festo sci frācisci.

Deus q btūꝫ frācis cū a scli vanitate ɔuertit: et eūdē a fece sclariū tpaliū plenius segregauit: ipse vos eripe digneť a nexib⁹ peccatoꝝ et in viā salutis dirigere per diuinoꝝ opa mādatoꝝ. ℟. Amē. Et q ꝓrogatiua sue sapiē eūdeꝫ pfudit spū ꝓphetie quo patebāt ei fratrum ɔscie: ipse vos illustret sue radio claritatis: ad cōtēplādā speciē sue diuinitatis. ℟. Amen. Quiqꝫ illi sui amoris efficacia passiōis sue īpressit vestigia: ipse vos faciat suo amore pfectos et eiusdē caritatis nexib⁹ ppetue idiuisos. ℟. Amē. Qđ vobis ꝛc. ¶ Benedictio in festo sancti luce.

Postulāte pro vobis btō luca euāgelista: maneat in vos quotidie grā diuina. ℟. Amē. Ut cui⁹ solēnitatē hodie studetis venerari: eius inudatione doctrine salutaris valeatis irrigari. ℟. Amē. Quatin⁹ et in dei laudib⁹ iugiter delectari: et eius bn̄dictiōe mereamini sublimari. ℟. Amē. Qđ vobis ꝛc. ¶ Bn̄dictio i vigilia oiūꝫ sctōꝝ.

Sancte dei genitricis marie btōꝛūqꝫ spirituū: atqꝫ oium sctoꝝ suoꝝ intercessionibus: a piculis et reatibus eripiat et ptegat vos dn̄s. ℟. Amē. Quatin⁹ quoꝝ solēnia deuote veneramini: fidē act⁹ deuotionis imitemini: vt pmioꝝ btitudinē eternaliter cōseq mereamini. ℟. Amen. Qđqꝫ cōdigna opatione nemo mereť: ille cui⁹ miseratio nullo fine ɔcludiť: multiplicatis vobis itercessorib⁹ largiať. ℟. Amē. Qđ vobis ꝛc. ¶ In festo oiūꝫ scōꝝ bn̄dictio.

Intemerate vgīnis vteri fruct⁹ a pr̄iarchis desiderat⁹ a pphetis pmissus ab inocētib⁹ testificat⁹ vos bn̄dicere digneť iesus christus. ℟. Amē. Quaten⁹ a ioāne pdicat⁹ pdict⁹ et demōstrat⁹: ab aplis corpalr̄ visus: in martirib⁹ coronat⁹: in confessorib⁹ laudat⁹: in vginib⁹ imitat⁹: in vr̄is cordib⁹ et corpib⁹ interius et exteri⁹ sit itromissus. ℟. Amē. Et quos sub vna hodie generaliter solēnitate et festiuitate celebratis: cū illis numerari mereamini i celis. ℟. Amē. Qđ vobis ꝛc. Alia bn̄dictio in festo oiūꝫ sctōꝝ.

Auctor et remunerator oiūꝫ bonoꝝ tribuat vobis societatē oium sctōꝝ suoꝝ. ℟. Amē. Qui vel creati in eius amore bn̄ pstiterūt: vel culpa sua prolapsi illi⁹ iextimabili pietate surrexerūt. ℟. Amē. Et imitatiōe pfectoꝝ xpicolaꝝ: coheredes fiatis celestium virtutum. ℟. Amē. Quod vobis prestare ꝛc. ¶ Benedictio in festo sancti martini.

BEnedicat vobis gloriosa ꝛ ineffabilis trinitas: in cuius virtute beatus effulsit martinus: trinus mortuorꝫ suscitator magnificus. ℟. Amen. Resuscitet vos dñs de viciorꝫ sepulchris: q illuz aplicis florere fecit miraculis. ℟. Amẽ. Et ĩ cui⁹ trãsitu occurrit angelorꝫ exercit⁹: vos eternis sedib⁹ collocet idẽ angelic⁹ cet⁹. ℟. Amẽ. Q. ꝺ vobis ꝛc. ¶ Bñdictio in festo scẽ katherine.

REx regũ dei fili⁹ q p crucis sue misteriũ: glãiosã regis filiã virginẽ katherinã martyrij glãia coronauit: ipse vos in actib⁹ vr̃is pspet: ꝛ eiusdẽ crucis sue bñficijs illustrari cõcedat. ℟. Amẽ. Quiqꝫ lac p sanguine de ceruice virginis eiusdẽ katherine produxit: ipse vos lacte misericordie sue reficiat: ꝛ ĩ suauitate sui p̃ciosi sãguinis pñtẽ vitã vos agere faciat cõgaudẽtes. ℟. Amẽ. Quatin⁹ in illa celesti p̃ria quã hodie btĩssima katheria meruit per angelorꝫ ministeriũ ꝯscẽdere claritatis eterne glãia pfrui mereamini: ꝛ xp̃i dei filij fieri coheredes. ℟. Amẽ. Q. ꝺ vobis ꝛc. ¶ Bñdictio in dedicatiõe ecclie.

OMnipotẽs de⁹ q vos hodierna die ad dedicationeꝫ isti⁹ aule dignat⁹ est adunare: ip̃e vos celesti bñdictiõe digneť locupletare. ℟. Amẽ. Cõcedatqꝫ vob̃ fieri tẽplũ sue hitaculũ spũs scĩ: q ppriũ filiũ suũ dñꝫ nr̃ꝫ iesuꝫ xp̃m p nobis elegit crucifigi. ℟. Amẽ. Quaten⁹ mẽte ꝛ corpe purificati hitatorẽ deũ ĩ vobis metipsis sẽp hr̃e possitis ꝛ eterne btĩtudinis hereditatẽ cũ scĩs ꝛ electis possidere valeatis. ℟. Amẽ. Q. ꝺ vobis ꝛc. ¶ Benedictio in anniuersario dedicationis ecclie.

OMnipotẽs de⁹ q vos annua huius tẽpli dedicatione dignat⁹ est letificare: ipse vos eterna bñdictione digneť letificare. ℟. Amẽ. Cõcedatqꝫ vobis mẽte ꝛ corpe castigatos: fieri tẽplũ ppriũ: ꝛ hitaculũ spũs scĩ sẽpiternũ. ℟. Amẽ. Quaten⁹ tali hitatore gaudẽtes: ꝛ spũ sctõ feruẽtes: inter mũdana discrimina: semp celestia desideretis: ꝛ ad hec qñqꝫ possidẽda puenire possitis. ℟. Amẽ. Quod vobis ꝛc. ¶ In vigilia aplorꝫ bñdo.

OMnipotẽs sẽpiterne de⁹ q btõrꝫ aplorum multiplici facis nos celebritate gaudere: da q̃sumus: vt eorꝫ sepi⁹ iterata solẽnitas: nr̃e sit tuitionis augmẽtũ. ℟. Amẽ. Familiã tuã dñe ppiti⁹ ituere: ꝛ aplicis defende p̃sidijs: vt eorꝫ p̃cib⁹ guberneť: qb⁹ initiť te ꝯstituẽte pncipib⁹. ℟. Amẽ. Aplicis nos q̃sumus dñe btõrꝫ. N. attolle p̃sidijs: vt quãto fragiliores sum⁹: tãto validiorib⁹ auxilijs foueamur. ℟. Amẽ. Quod vobis ꝛc. ¶ Bñdictio in natalitiis aplorũ.

DEus q nos in aplicis tribuit ꝯsistere fũdamẽtis: bñdicere vos digneť bti apli sui. N. itercedẽtibus meritis. ℟. Amẽ. Defẽdatqꝫ

vos a cunctis aduersis aplicis p̄sidijs:qui vos eoꝝ voluit exornari ꝛ munerari exēplis ꝛ documētis. ℞. Amē. Quo per eoꝝ intercessionē ꝑueniatis ad eterne p̄rie hereditatē.p quoꝝ doctrinā tenetis fidei itegritatē. ℞. Amen. Q. ð vobis ꝛc. ¶ Bñdictio i festo euāgelistaꝝ.

Quattuor euāgelistaꝝ irrigati fluētis: q̄drifide virtutis iformemini instrumētis. ℞. Amē. Et q q̄ttuor elemētoꝝ materia informati extitistis.quadrifluo etiam paradisi fonte potemini. ℞. Amen. Quo homini:boui:aquile:leoni misticis similes aialib⁹ bti. N.cui⁹ festa colitis p̄cib⁹.xij.totidē tribus israel iudicaturi ꝑfruamini sedibus. ℞. Amē. Q. ðvob ꝛc. ¶ Benedictio in festo vni⁹ martyris.

Beati martyris sui . N . intercessione vos dñs benedicat: ꝛ ab oi malo defēdat. ℞. Amen. Extēdat in vos dexterā sue ꝓpiciationis:qui eū suscepit p suppliciа passionis. ℞. Amē. Quo ei⁹ in celo mereamini hēre cōsortiū: cui⁹ deuotis mētib⁹ in terra celebratis triūphū. ℞. Amē. Quod vob ꝛc. ¶ Bñdictio in festo plurimoꝝ martyꝝ.

Benedicat vobis oipotēs dñs:beatorum martyꝝ suoꝝ. N. suffragijs:ꝛ liberet ab aduersitatib⁹ cūctis. ℞. Amē. Cōmēdet vos eoꝝ itercessio gloriosa:quoꝝ i ꝯspectu ei⁹ est mors p̄ciosa. ℞. Amē. Et sicut illi per diuersa tormētorū genera regni celestis sūt sortiti hereditatē:ita vos eorū mereamini hēre cōsortiū.per bonorū operū exhibitionem. ℞. Amē. Quod vobis

¶ Bñdictio in festo vnius ꝯfes.

Omnipotēs de⁹ det vobis copiā sue bñdictiōis q btm̄ N. associauit sibi virtute ꝯfessiōis. ℞. Amē. Et q illū fecit coruscare miraculis:vos exornet btorū operū icremētis. ℞. Amē. Quo ei⁹ exēplis eruditi ꝛ itercessione muniti. cui⁹ depositiōis diē celebratis:illi possitis in celesti regiōe adiūgi. ℞. Amē. Q. ð vobis ꝛc. ¶ Bñdictio in festo plurimoꝝ ꝯfessoꝝ.

Sanctoꝝ confessoꝝ suoꝝ. N. meritis vos dñs faciat bñdici:ꝛ ꝯtra aduersa oia eoꝝ itercessiōe muniri. ℞. Amē. Eoꝝ vos faciat suffragijs felices:quoꝝ festiuitatis diē celebratis ouantes. ℞. Amē. Quo eorū imitātes exēpla.ad celestia ꝑuenire possitis ꝓmissa. ℞. Amen . Q ð vobis ꝛc.

¶ Bñdictio in festo vni⁹ v̄ginis.

Benedicat vobis dñs q btē virgini. N. concessit decorē virginitatis ꝛ gl'iā passionis. ℞. Amē. Et cuius opitulatiōe illa meruit ꝛ sexus fragilitatē ꝛ perfectiū rabiē deuincere:vos possitis ꝛ viꝛoꝝ corpoꝝ illecebras:et antiq hostis machinamēta supare. ℞. Amē. Quo sicut illa sexu fragili virile visa est certamē adire:ꝛ post certamē de hostib⁹ triūphare:ita vos in hac mortalitate viuētes.valeatis ꝛ antiquū hostē

deuincere: τ ad regna celestia peruenire. ℟. Amē. Quod vobis τc.

¶ Bñdictio i festo vgīs nō mart.

DEus q sacris virginib⁹ cētesimi fruct⁹ celestia cōfert p̄mia: vobis meritis scē virginis. N. cū supna bñdictiōe diuina ꝯferat gaudia. ℟. Amē. Et sicut hec virgo dñi in pace ecclesie virginitatis decore meruit pollere: sic vos in odorē suauitatis deo iugiter castitatis vigore mereamini redolere. ℟. Amē. Quatinus τ vos salutis τ letitie vestimēto dñs induat: simulq̄z cū hac btā vgine N. ad celestis cōuiuij nuptias introducat. ℟. Amē. Qđ vob τc.

¶ Bño in festo plimaꝝ virginū.

OMnipotēs de⁹ itercedētib⁹ scītis virginib⁹ suis. N. vos digneť bñdicere q de antiq̄ hoste nō solū p viros verūetiā per feminas voluit triūphare. ℟. Amē. Et q illis voluit cētesimi fruct⁹ dñi decore virginitatis: τ agone martyrij ꝯferre: vos digneť τ viciorꝝ squalorib⁹ expurgare τ virtutū lāpadib⁹ exornare. ℟. Amē. Quatenus virtutū oleo: ita peccatorꝝ vestrorꝝ lāpades possint repleri: vt cū eis celestis spōsi thalamū valeatis igredi. ℟. Amē. Qđ vobis τc. ¶ In festo alicui⁹ scē q̄ nec virgo nec martyr est bño.

BEnedicat vos oipotēs deus nr̄: scēq̄z. N. iteruētu sacris repleat virtutib⁹. ℟. Amē. Adiuuetq̄z vt sicut hec sancta sine sanguinis effusione supnā itrauit patriā: sic vos absq̄z pctōrū lesione eterne felicitatis itretis gliaꝫ. ℟. Amē. Ubi τ vos eterni p̄ris cōtingat ītueri filiū: cū quo perpes vobis sit btē vite regnum τ gaudiū. ℟. Amē. Qđ vob τc. ¶ Bñdictiōes pōtificales diuersis reb⁹ τ tpib⁹ cōgruētes. ¶ Bñdictio i solēnitate reliqaꝝ.

DEus q vnigeniti sui passiōis isignia voluit a fidelib⁹ adorari: ipse vos faciat virtutū isignis adornari. ℟. Amen. Detq̄z vobis sic eiusdē passiōis ministeriū itelligere: vt p ipsi⁹ iugē memoriā valeatis oiuz viciorꝝ tēptamēta deuincere. ℟. Amen. Et q in honorē scōꝝ. N. suorū festa tēporaliter celebratis: cū xp̄o iesu festiue eternal'r gaudeatis. ℟. Amē. Qđ vobis τc. ¶ In ꝯsecratione epī bño.

DEus ad quē respicit sacerdotū solertia: regenerātiū victoria: ppli disciplina: q ob hoc p̄ponis pōtifices vt hēat cler⁹ vigilātiaꝫ: ecclia reuerētiā: plebs deuota custodiam: paupes alimoniam: dignare hoc in nobis celesti fonte diffundere qđ dispēsāte sacerdote plebs p salute possit haurire. ℟. Amē. Cōcede agēdi normā: loquēdi fiduciā: viuēdi tēpantiā: monēdi doctrinā. ℟. Amē. Et impēdēte pōtifice studiū plebe assensū: mereať ꝯseq pastor grām τ grex medellā. ℟. Amē. Quod vobis τc. Bño i ānuersario ꝯsecratōis epī.

Deus qui hodierna die vice apostolica ecclie sue me esse cōstituit: cōcedat mihi viá vobis iustitie demonstrare: ⁊ faciat vos gratuita bonitate iter vite subintrare. ℟. Amen. Et q me infula pōtificali dignatus est sublimare: impollutos vos dignetur conseruare: ⁊ p diuturna tempora dies vestros in sua pace cōsolidare. ℟. Amé. Sit vobis fides recta: spes firma: caritas perfecta: vt de profectu animarū vestraꝝ: crescát vobis eterna gaudia: in collegio ciuiū supernorū. ℟. Amen. Quod vobis ipse prestare dignetur ⁊c.

¶ Bñdictio in celebratione ordinum super oēs ordinatos.

Omnipotēs deus sua vos clemētia bñdicat: ⁊ sensum vobis sapiétie salutaris infundat. ℟. Amē. Catholice fidei vos documētis enutriat: ⁊ in bonis operibus pseuerabiles reddat. ℟. Amē. Gressus vestros ab errore conuertat: veniamq3 vobis pacis ⁊ caritatis ostendat. ℟. Amé. Quod vobis ipse prestare ⁊c.

¶ Benedictio in consecratione monialium.

Domine deus eterne q vtrūq3 sexū de interitu perpetue mortis per iesum christū filium tuum dominū nostrum de marie virgine natum misericorditer redemisti: has famulas tuas deuota tibi mente seruientes omni bñdictione spirituali benedicere dignare. ℟. Amen. Ut integram fidē habeát ⁊ in preceptis legis tue semper perseuerent: terrena ⁊ transitoria despiciát: eterna ⁊ inuisibilia intenta meditatione diligant. ℟. Amen. Ut in numero sanctarum virginum permanentes: celesti sponso cū lampadibus bonorum operum fiducialiter occurrere te ipso p̄stāte mereant. ℟. Amē. Quod vobis ipse prestare dignetur ⁊c.

¶ Benedictio super regē in tempore sue coronationis.

Benedicat tibi dominus custodiensq3 sicut te voluit super populum suum constituere regem: ita ⁊ in presenti seculo felicē ⁊ eterne felicitatis tribuat esse consortem. ℟. Amen. Clerum ac populum quem sua voluit opitulatione tua sanctione et cōgregari sua dispensatione: ⁊ tua administratione per diuina tempora faciat feliciter gubernari. ℟. Amē. Quatenus diuinis monitis parentes aduersitatibus omnibus carētes bonis omnibus exuberātes tuo ministerio fideli amore obsequētes ⁊ in presenti seculo pacis tranquillitate fruantur: ⁊ tecū eternorum ciuiū cōsortio potiri mereantur. ℟. Amen. Quod vobis ipse prestare ⁊c.

¶ Benedictio in solutione cōcilij.

Christus dei filius q est initium ⁊ finis: cōplementum vobis tribuat caritatis. ℟. Amen. Ut vos q ad expletionē huius fecit peruenire concilij: absolutos vos efficiat ab omni contagione delicti. ℟. Amen. Ut ab oi reatu liberiores effecti:

absoluti ẽt ꝑ donũ spũs scti: felici reditu sediũ vr̃aꝝ cubilia repertis illesi. ℟. Amẽ. Q ð vob ipse ꝛc.

D ℂ Bñdictio in tẽpore belli.
Omine iesu xp̃e pastor bone: rogamꝰ te: q temetipsum nr̃i causa dedisti ꝑ pcio: ita nos tui sanguinis defende cõmercio. ℟. Amẽ. Vt ꝛ hic semp te sentiamꝰ ꝓuiũ ꝛ i eterna btitudine te remunerãte mereamur accipe ꝓmiũ. ℟. Amẽ. Tu ergo nos dñe iesu xp̃e bñdictiõis rore ꝑfunde vt in pñti vita positi de oibꝰ inimicis te hẽamus ereptorẽ: ꝛ hic ꝛ in eternũ sentiamꝰ ꝓtectorẽ. ℟. Amẽ. Q ð vob ꝛc.

P ℂ Bño pro iter agentibus.
Rosperũ iter faciat vobis deus salutariũ nr̃orũ: ꝛ pducat vos i vias rectas: ꝑ ardua mõtiũ: ꝑ cõuexa valliũ: ꝑ plana cãporũ: ꝓtegat vos auxiliũ dei: vt nihil i vob ꝓualeat scãdalũ inimici. ℟. Amẽ. Per diẽ vos salutaris dñi vmbra ꝓtegat: ꝑ noctẽ amica qes ipsã de grã reuelata ꝯfoueat: ð ducat vos mirabilr̃ dextera dñi: ꝓbeatq; añ faciẽ vr̃aꝫ diuina pietas pacis angelum comitẽ. ℟. Amẽ. Absit a vobis iuidia diaboli causa dispẽdij: ruina peccati: casus icomodi: sors piculi: solusq; trinitas idiuidua deꝰ i solatiũ vr̃uꝫ atq; ꝓsidiũ: ꝛ ducis curã agat: ꝛ reducis: ꝛ dux sit itineris ꝛ solatiũ reuersionis. ℟. Amẽ. Q ð vobis ꝛc. ℂ Bño

B Enedic dñe hãc sup pplm.
familiã tuã in celestibꝰ: ꝛ reple eã donis tuis spiritalibus. ℟. Amẽ. Concede eis caritatẽ gaudiũ pacẽ: paciẽtiã: bonitatẽ mansuetudinẽ: speꝫ: fidẽ: ꝛ cõtinẽtiaꝫ. ℟. Amẽ. Et repleti oi castitate: dona tua desiderãtes: ad te ꝑuenire mereanť ouãtes. ℟. Amẽ. Q ð vo. ꝛc. ℂ Bño in missa ꝑ pace.

O Mnipotẽs deus dies vr̃os in sua pace disponat: ꝛ sue vobis bñdictiõis dona ꝯcedat. ℟. Amẽ. Ab oibus ꝑturbationibꝰ liberet: ꝛ mẽtes vr̃as i sue pacis tranquillitate ꝯsolidet. ℟. Amẽ. Quatinꝰ fidei spei ꝛ caritatis gẽmis ornati: ꝛ pñtẽ vitã trãsigatis illesi: ꝛ ad eternã ꝑueniatꝭ securi. ℟. Amẽ. Q ð vob ꝛc. ℂ Bñdictio in tẽpore tribulatiõis

D Eus mestoꝝ solatiũ: tribulatoꝝ refugiũ: suo vos brachio foueat: ꝛ ab iminẽtibꝰ periculis illesos miseratꝰ efficiat. ℟. Amẽ. Dextere sue vos oipotẽtis clipeo muniat: ꝛ muro sue iexpugnabilis fortitudinis ab instãti tribulatiõe circũtegat. ℟. Amẽ. Irã sue aiaduersiõis a vobis ꝓpitiatꝰ auertat: ꝛ portũ vobis salutis idulgẽs i sue vos ꝓtectiõis iteritos secure cõstituat. ℟. Amẽ. Q ð vobis ꝛc. ℂ Bñdictio in oi tpe.

B Enedicat vobis dñs: ꝛ custodiat vos semper. ℟. Amẽ. Illuminet faciẽ suã sup vos ꝛ misereať vr̃i. ℟. Amen. Conuertat vultũ suũ ad vos ꝛ det vobis pacẽ. ℟. Amẽ. Q ð vobis ꝛc. ℂ Itẽ alia bño in oi tpe.

O Mñs deꝰ sua vos clemẽtia bñdicat ꝛ sensuꝫ in vobis sapiẽtie

salutaris infũdat. ℟. Amẽ. Catho lice fidei vos documẽtis enutriat: ꝛ in sctis opib⁹ pseuerabiles red dat. ℟. Amen. Gressus vr̃os ab errore ꝯuertat: ꝛ viã vobis pacis ꝛ caritatis ostẽdat. ℟. Amẽ. Qđ vob ꝛc. Alia bndictio. Inclinet dñs aurẽ suã ad p̃ces nr̃e humilitatis: ꝛ vobis det grãm sue bñdictiõis ꝛ p̃miũ sempiterne salutis. ℟. Amẽ. Semp ꝛ vbiqꝫ dñs propitiũ hẽatis: ꝛ in eius laude exultetis. ℟. Amen. Omium pctõrũ vr̃oꝝ vincula solvat: ꝛ ad gl'iã sempiternã ꝑuenire vos faciat. ℟. Amẽ. Qđ vob ꝛc.

¶ Finis.

¶ Ad honorẽ ꝛ gloriã dei ꝛ dñi nr̃i iesu xpi: ꝛ btĩssime virginis marie mr̃is eius: ꝛ beati petri aplo͂ꝝ principis: sctẽ Romane ecclie exaltationẽ: ꝛ oium aliarũ eccliarũ cõmoditatẽ: liber Põtificalis sm Ritũ eiusdẽ sctẽ Romane ecclie q̃plurib⁹ additionibus ex bibliotheca aplica exceptis nũqꝫ alias ip̃ressis auctus: multis insignibus ymaginibus sũmarijsqꝫ marginalibus decoratus: per venerabilẽ p̃rem frẽz Albertũ castellanũ venetũ ordinis p̃dicatoꝝ saluo ordine põtificalium hactenus ip̃ressoꝝ: ordinatus: correctus: castigatus ꝛ emẽdatus: In florẽtissima Venetiarũ vrbe per spectabilẽ virũ dñm Lucamantoniũ de giũta florentinum Anno dñi. M.D.xx. Die. xv. Septẽbris studiosissime ꝛ diligentissime Impressus explicit feliciter.

¶ Laus deo.

Registrum huius operis.

✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝯ ꝝ A B C D E F

Oẽs sũt quaterni exceptis duobus p̃mis scilꝫ. ✠ ꝛ a q sũt terni.

Hym.

A solis ortꝰ car di ne.

